

Helsinki
Helsingfors

Talousarvio Budget 2023

Helsingin kaupungin
talousarvio 2023
ja taloussuunnitelma
2023–2025

Pormestarin ehdotus
Kaupunginhallitus 31.10.2022

Helsingfors stads
budget 2023
och ekonomiplan
2023–2025

Borgmästarens förslag
Stadsstyrelsen 31.10.2022

Talousarvio
Budget

Taloussuunnitelma
Ekonomiplan

Helsingin kaupungin talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023–2025
Helsingfors stads budget 2023 och ekonomiplan 2023–2025

Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2022:34

ISBN xxxxxxx (nidottu)

ISBN xxxxxxx (pdf)

ISBN 978-952-386-001-8 (html)

ISSN- xxxxxxx

ISSN xxxxxxx (painettu julkaisu)

ISSN xxxxxxx (verkkajulkaisu)

Sisällys – Innehåll

Pormestarin katsaus – Borgmästarens översikt.....	9
Yleisperustelut – Allmänna motiveringar.....	13
Kunta-Helsinki – Kommun-Helsingfors.....	73
Käyttötalousosa – Driftsekonomidelen	73
Tuloslaskelmaosa – Resultaträkningsdelen	229
Investoinnit – Investeringar	239
Rahoitusosa – Finansieringsdelen	271
Rahastot – Fonder	277
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala – Social-, hälsovårds- och räddningssektorn	289
Käyttötalousosa – Driftsekonomidelen	291
Tuloslaskelmaosa – Resultaträkningsdelen	321
Investoinnit – Investeringar	325
Rahoitusosa – Finansieringsdelen	329
Helsinki – Helsingfors.....	335
Tulos- ja rahoituslaskelmat – Resultaträknings- och finansieringskalkyl.....	335
Talousarvion liitteet Kunta-Helsinki – Bilagor till budgeten Kommun-Helsingfors	341
Talousarvion liitteet Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala – Bilagor till budgeten Social-, hälsovårds- och räddningssektorn	399

Talousarvio
Budget

Taloussuunnitelma
Ekonomiplan

Pormestarin katsaus – Borgmästarens översikt

Hyvä lukija,

Helsingin kaupunki jatkaa vuonna 2023 vastuullista taloudenpitoa, joka huomioi ympäröivän maailmantilanteen ja tulevien vuosien epävarmuudet. Koronapandemian hellitettyä sota Euroopassa on luonut ympäristön, jossa niin valtion kuin kaupunkien toimintakyky nojaa entistä vahvemmin vastuulliseen ja suunnitelmalliseen taloudenpitoon. Vuosille 2021-2025 laadittu kaupunkistrategia *Kasvun paikka* onkin vahvasti ohjannut myös strategiakauden toisen talousarvioehdotuksen valmistelua. Asukasluvun ja talouden kasvun ohella *Kasvun paikka* tarkoittaa esimerkiksi sitä, että Helsinki on hyvä paikka kasvaa lapsesta aikuiseksi, kasvattaa osaamistaan sekä kasvattaa kaikkea sitä hyvää mitä meillä on.

Mutta *Kasvun paikka* on myös uskallusta uudistua.

Malli, jossa pormestari ei julkaise omaa pohjaesitystä ennen varsinaisia neuvotteluita on uusi ja saanut osakseen myös kritiikkiä. Kritiikkiä tärkeämpää ovat kuitenkin neuvottelut, jotka käynnistyvät samoista tiedollisista lähtökohdista yhdessä kaupunginhallituspuolueiden kesken. Kuten edellisenäkin vuonna, myös vuotta 2023 koskevan talousarvioesityksen neuvotteluiden lähtökohtana toimivat talous- ja suunnitteluosaston laskelmat taloudellisesta liikkumavarasta. Virkavalmistelun pohjalta käynnistynyt keskustelu nosti laaja-alaisesti esiin erilaisia näkemyksiä, joita lähdimme yhteensovittamaan. Lopullinen vuoden 2023 talousarvioesitys on laadittu yhdessä neljän pormestaripuolueen ja RKP:n kanssa.

Nykytilanteessa, jossa talousnäkyvät synkkenevät ja kaupungin verotulot supistuvat merkittävästi valtion sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen seurauksena, on kaupunginvaltuuston talousraamin noudattaminen entistä tärkeämpää. Valtakunnallisen sotepe-uudistuksen myötä Helsingin budjetoitintyöprosessi on jakautunut kahteen erilliseen osaan: niin sanottuun kunta-Helsingin budjettiin ja valtionrahoitteeseen sotepe-budjettiin.

Talousarvioesityksessä vuoden 2023 käyttömenojen kasvu noudattaa strategian vastuuperiaatetta ja perusuran ylittävät menolisäykset on perusteltu liikkumavaraa tuovilla tuottavuusuudistuksilla. Strategiakauden investoinnit on mitoitettu niin, että odotamme alijäämätavoitteen toteutuvan valtuustokauden aikana, mikä mahdollistaa investointien jatkumisen lähellä ennätystasoa 893 miljoonalla eurolla.

Entistä parempaa Helsinkiä ei kuitenkaan saavuteta pelkillä rakennus- tai infrainvestoinneilla. Minulle on alusta asti ollut tärkeää panostaa helsinkiläisten arjen palveluihin ja ratkoa työvoiman saatavuuden haasteita. Valitettavasti Helsingin toimet eivät kuitenkaan yksin riitä, vaan todelliset tulokset saavutetaan kansallisen tason uudistuksilla. Teemme kuitenkin voitavamme nykyisillä työkaluilla.

Vuonna 2023 henkilöstöetuja ja palkitsemista vahvistetaan 10 miljoonalla eurolla, josta 7 miljoonaa kohdennetaan kunta-Helsingin palkkakehitysohjelman jatkamiseen, kiinnittäen erityistä huomiota matalapalkkaisimpiin työntekijäryhmiin ja aloihin, joissa työvoiman saatavuuden haasteet ovat suurimmat. Kun suhteutamme panostukset kunta-Helsingin nykyiseen budjettiin, voimme puhua palkkakehitysohjelman lähes kolminkertaistumisesta.

Panostuksia kaupunkilaisten palveluihin ja hyvinvointiin jatketaan myös muilla toimialoilla. Kasvatuksen ja koulutuksen osalta muutos on merkittävä, sillä kasvua on yhteensä noin 68 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa viiden prosentin korotusta vuoteen 2022 verrattuna ja merkitsee lähes 600 euron lisäpanostusta per lapsi ja nuori. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla määrärahat kasvavat vuoden 2022 tasosta 8,8 miljoonaa euroa eli 4,4 prosenttia ja kaupunkiympäristön toimialalle osoitetaan 4,3 miljoonaa euroa lisämäärärahaa, joka painottuu kaupunkiympäristön kunnossapidon ja turvallisuuden sekä perustoiminnan resurssien varmistamiseen.

Vaikka esityksestä on nähtävissä, että Helsingin talous on vahvalla pohjalla, ei tuhailulle ole sijaa. Vastuullisella linjalla on jatkettava erityisesti epävarmoina aikoina, jotta joustovaraa löytyy myös pahan päivän varalle. Talous on myös turvallisuuskysymys.

Yleisperustelut

**Allmänna
motiveringar**

Yleisperustelut – Allmänna motiveringar

1 Johdanto – Inledning

Kaupunkistrategia on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarviota 2023 ja on lähtökohta valtuustokauden talousarvioille ja -suunnitelmille sekä toimenpiteille. Keskushallinnon, toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen tulee toteuttaa kaupunkistrategian linjauksia toiminnassaan.

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2022 vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimishjeet. Talousarvion valmistelussa on yhteensovitettu kaupunkistrategian linjaukset osaksi talousarviota raamin ja laatimishjeiden lähtökohtiin.

Kaupunkistrategian sekä raamin ja laatimishjeiden lisäksi vuoden 2023 talousarvio perustuu toimialojen lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien tekemiin talousarvioehdotuksiin. Talousarviossa on otettu huomioon vuoden 2022 talouden ja toiminnan ennusteet sekä kaupungin lähivuosien tulopohjan näkymä.

Vuonna 2024 talousarvio tullaan julkaisemaan kahtena erillisenä kirjana suomeksi ja ruotsiksi. Tällä mahdollistetaan pidempien aikasarjojen julkaisu palveluista ja yksikkökustannuksista.

Stadsstrategin har varit utgångspunkt vid beredningen av budgeten för år 2023 och är utgångspunkt för andra budgetar, ekonomiplaner och åtgärder under fullmäktigeperioden. Centralförvaltningen, sektorerna, affärsverken och dottersammanslutningarna ska förverkliga riktlinjerna i stadsstrategin i sin verksamhet.

Stadsstyrelsen fattade 27.6.2022 beslut om ramen för förslaget till budget för år 2023 och anvisningar för arbetet på förslaget till budget och ekonomiplan. Vid beredningen av budgeten har man anpassat stadsstrategins riktlinjer med budgeten i budgetramen och anvisningarna för arbetet på förslaget till budget och ekonomiplan.

Budgeten för år 2023 baserar sig på stadsstrategin samt ramen och anvisningar för arbetet på förslaget till budget och ekonomiplan, och därtill på budgetförslagen från sektorerna, nämnderna och affärsverkens direktorer. I budgeten har man beaktat prognoserna för stadens ekonomi och verksamhet år 2022 och utsikterna för stadens inkomstunderlag de närmaste åren.

2 Yleinen taloustilanne ja toimintaympäristö – Det allmänna ekonomiska läget och omvärlden

2.1 Yleinen talouskehitys

Maailman talous

Maailmantalous kasvoi 5,5 prosenttia vuonna 2021. Kasvu oli nopeinta neljään vuosikymmeneen, mutta se perustui suurelta osin talouden elpymiseen koronapandemian aiheuttamasta kriisistä. Talouskasvu alkoi hidastua loppuvuodesta 2021. Kiihtynyt inflaatio sekä tuotantoketjujen ja logistiikan pullonkaulat toivat talouteen stagflaation vaaran. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022 pahensi herkkää taloudellista tilannetta ja Venäjään kohdistetut talouspakotteet hidastivat talouskasvua. Riippuvaisuus Venäjältä tuotavasta energiasta ja raaka-aineista on lisännyt inflaatiopaineita Euroopassa ja muualla maailmassa. Sota heikentää maailmantaloutta ja -kauppaa monilla tavoin. Energian ja raaka-aineiden hintojen kallistuminen vaikuttaa kasvavassa määrin tuotanto- ja tuottajahintoihin, minkä seurauksena inflaatio leviää laajemmin lopputuotteisiin ja yksityiset investoinnit saattavat heikentyä. Yhdysvaltojen talous oli vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen taantumassa ja Euroopassa aiemmin positiivilta näyttäneet kasvunusteet vuodelle 2022 ovat kääntyneet jyrkkään laskuun.

Suomen talous

Suomessa bruttokansantuote laski 2,3 prosenttia vuonna 2020, mutta vuonna 2021 talous kasvoi jälleen 3,5 prosenttia. Useimmissa muissa Euroopan maissa pandemian aiheuttamat vaihtelut olivat tätä jyrkempiä. Suomen Pankin ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuonna 2022 noin 1,7 prosenttia ja kasvun odotetaan hiipuvan vuonna 2023 0,5 prosenttiin. Suomessa julkinen talous on velkaantunut huomattavasti viimeisten vuosien aikana ja velan huolestuttava kasvusuunta ei käännä laskuun ilman julkisen talouden sopeutustoimia. Lisäksi kasvava inflaatio heikentää kuluttajien ostovoimaa. Euroopan keskuspankin ilmoittamat koronnostot vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen lisäävät painetta kuluttajille ja yrityksille. Venäjän käymä hyökkäyssota Ukrainassa on myös lisännyt huolta energian ja raaka-aineiden saatavuudesta Suomessa. Erityisesti energian riittävyys ja kohtuullinen hinta ovat talouden toimintaympäristön avainkysymyksiä vuoden 2022 loppupuolella ja vuoden 2023 aikana.

Kuntien taloudellinen tilanne

Kuntatalous pysyi vahvana vuonna 2021. Verotulojen ennakoitua korkeampi kasvu, sekä kuntasektorille koronaepidemian hoitoon myönnetty 2,5 mrd. euron tukipaketti vahvistivat vuosikatetta. Kuntatalouden nettoinvestoinnit laskivat 4,1 mrd. euroon. Lainakanta oli vuoden 2021 lopulla 24 mrd. euroa. Vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa jälleen hyvältä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi, lukuja parantaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen sekä sote-kiinteistöjen myynnit. Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätyskellisen vahvalta, sillä sope-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sope-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

2.1 Den allmänna ekonomiska utvecklingen

Världsekonomin

Världsekonomin växte med 5,5 procent 2021. Tillväxten var den snabbaste på fyra decennier, men berodde till stor del på den ekonomiska återhämtningen efter coronakrisen. Den ekonomiska tillväxten började avta i slutet av 2021. Den stigande inflationen samt flaskhalsarna i produktionskedjor och logistik ökade risken för stagflation. Det ryska anfallskriget mot Ukraina i februari 2022 förvärrade det känsliga ekonomiska läget, och de ekonomiska sanktionerna mot Ryssland hämmade den ekonomiska tillväxten. Beroendet av energi och råvaror som importeras från Ryssland har ökat inflationstrycket i Europa och i resten av världen. Kriget stör världsekonomin och världshandeln på många sätt. De stigande energi- och råvarupriserna påverkar produktions- och producentpriserna i allt högre grad, vilket leder till att inflationen alltmer sprider sig till slutprodukterna, samtidigt som privata investeringar riskerar att minska. USA:s ekonomi var i recession efter andra kvartalet 2022 och de tillväxtprognoser för 2022 som tidigare såg positiva ut för Europa har börjat sjunka kraftigt.

Finlands ekonomi

I Finland sjönk bruttonationalprodukten med 2,3 procent 2020, men 2021 växte ekonomin igen med 3,5 procent. I de flesta andra europeiska länder var variationerna till följd av pandemin större än så. Enligt en prognos från Finlands Bank kommer Finlands ekonomi att växa med cirka 1,7 procent 2022. Tillväxten förväntas avta till 0,5 procent 2023. I Finland har skuldsättningen inom den offentliga ekonomin ökat betydligt under de senaste åren, och den oroväckande ökningen av skulden kommer inte att vända nedåt utan anpassningsåtgärder inom den offentliga ekonomin. Den ökande inflationen minskar även konsumenternas köpkraft. Räntehöjningarna som Europeiska centralbanken meddelat om efter andra kvartalet 2022 ökar trycket på konsumenter och företag. Rysslands anfallskrig i Ukraina har också ökat oron för tillgången på energi och råvaror i Finland. I synnerhet tillgången och priset på energi är nyckelfrågor för det ekonomiska klimatet i slutet av 2022 och under 2023.

Kommunernas ekonomiska situation

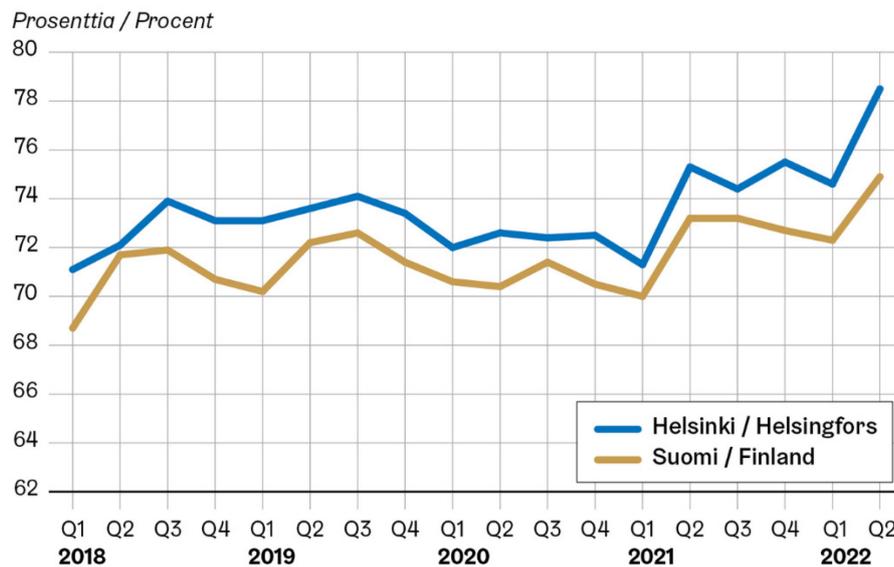
2.2 Taloudellinen kehitys Helsingin seudulla ja Helsingissä

Tuotanto ja suhdannenäkymät

Yritysten liikevaihto kasvoi selvästi kesäkuussa 2022 verrattuna vuotta aiempaan. Suurelta osin kysymys oli hintojen noususta, mutta myös tuotannon määrä on Suomessa ollut edelleen kasvusuunnassa. Työpäiväkorjattu tuotanto kasvoi Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 kesäkuussa noin prosentin vuodentakaisesta. Huhti-kesäkuussa tuotanto kasvoi noin 0,6 prosenttia verrattuna ensimmäiseen vuosineljännekseen. Tilanteen odotetaan kuitenkin heikkenevän loppuvuodesta 2022. Sekä palvelu- että teollisuusyritykset odottavat tilanteensa heikkenevän lähitulevaisuudessa. Myös kuluttajien luottamus talouden kehitykseen on nyt hyvin heikko. Heinäkuussa 2022 kuluttajien luottamus aleni koko maassa kaikkien aikojen alhaisimmalle tasolle. Pääkaupunkiseudulla kuluttajien luottamus oli hieman koko maata korkeampi, mutta silti hyvin heikko.

Työmarkkinakehitys Helsingissä

Myönteisen talouskehityksen siivittämänä työllisten määrä kasvoi vauhdilla Helsingissä vuonna 2021 ja edelleen vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla. Samalla työvoimapula ja työvoiman kohtaanto-ongelmat ovat kiihtyneet. Työvoimatutkimuksen mukaan alkuvuonna 2022 Helsingissä oli työllisiä 5 prosenttia eli yli 17 000 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisyysaste nousi Helsingissä vuoden 2022 toisella vuosineljänneksellä jo 78,5 prosenttiin (vrt. Suomi 74,9 prosenttia), mitä voidaan pitää poikkeuksellisen korkeana (kuviokuva 1).

Kuvio 1. Työllisyysaste (15–64-v.) Helsingissä ja koko maassa vuosina 2018–2022 neljännesvuosittain (Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus).

Vaikka työllisyystilanne parani nopeasti vuonna 2021, oli Helsingin työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta kesäkuussa 2022 vielä 10,8 prosenttia. Kesäkuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 38 100. Työttömien työnhakijoiden määrä pieneni vuoden takaisesta yli 11 500 henkilöllä, mutta työttömiä oli silti 4 500 enemmän kuin ennen koronapandemiaa (06/2019). Erityisen voimakkaasti pieneni nuorten työttömien määrä.

2.2 Den ekonomiska utvecklingen i Helsingforsregionen och Helsingfors

Produktion och konjunkturutsikter

Företagens omsättning ökade tydligt i juni 2022 jämfört med året innan. Till stor del var det fråga om prishöjningar, men även produktionsvolymen har fortsatt öka i Finland. Produktionen korrigerad efter arbetsdag ökade enligt Statistikcentralen med cirka en procent i juni 2022 jämfört med året innan. I april–juni ökade produktionen med cirka 0,6 procent jämfört med det första kvartalet. Situationen väntas dock bli sämre i slutet av 2022. Både service- och industriföretagen väntar sig att deras situation kommer att försämrans inom den närmaste framtiden. Konsumenternas förtroende för den ekonomiska utvecklingen är nu också mycket svagt. I juli 2022 sjönk konsumenternas förtroende i hela landet till den lägsta nivån någonsin. I huvudstadsregionen var konsumenternas förtroende något högre än i hela landet, men ändå mycket svagt.

Utvecklingen på arbetsmarknaden i Helsingfors

Tack vare den positiva ekonomiska utvecklingen ökade antalet sysselsatta i snabb takt i Helsingfors 2021. Ökningen fortsatte ytterligare under första halvan av 2022. Samtidigt har bristen på arbetskraft och matchningsproblemen bland arbetskraften tilltagit. Enligt arbetskraftsundersökningen var antalet sysselsatta i Helsingfors 5 procent större i början av 2022 än året innan, vilket innebär över 17 000 fler sysselsatta. Sysselsättningsgraden i Helsingfors steg till hela 78,5 procent under andra kvartalet av 2022 (jfr. hela Finland 74,9 %), vilket kan anses vara exceptionellt högt (figur 1).

Figur 1. Sysselsättningsgrad (15–64-åringar) i Helsingfors och i hela landet 2018–2022 per kvartal (Källa: Statistikcentralen, arbetskraftsundersökning).

Trots att sysselsättningsläget snabbt förbättrades 2021 var arbetslöshetsnivån i Helsingfors, dvs. andelen arbetslösa av arbetskraften, fortfarande 10,8 procent i juni 2022. I slutet av juni fanns det 38 100 arbetslösa arbetssökande. Antalet arbetslösa arbetssökande minskade med över 11 500 personer från året innan, men de arbetslösa var ändå 4 500 fler än före koronapandemin (06/2019). Antalet unga arbetslösa minskade särskilt kraftigt.

Pitkäaikaistyöttömien määrä alkoi laskea vuoden 2022 maaliskuussa, mutta hyvin pitkään työttömänä oleiden määrä jatkoi kasvuaan vielä kesällä 2022. Koronakriisi heikensi myös ulkomaalaistaustaisten asemaa työmarkkinoilla. Kahden viime vuosikymmenen aikana Suomeen muuttaneiden tilanne Helsingin työmarkkinoilla on kuitenkin kohentunut: työvoimaosuus on noussut, työllisyysaste on kohonnut ja työttömyysaste laskenut. Ero suomalaistaustaiseen väestöön on silti yhä suuri.

Myös tulorekisterin tietojen perusteella työllisyyden kasvu on ollut merkittävää. Palkkaa saaneiden määrä oli keväällä 2022 selvästi korkeampi kuin kahtena edellisenä vuonna. Samalla palkkasummat ja keskimääräiset palkat ovat nousseet. Myönteinen työllisyys- ja palkkakehitys näkyy lopulta myös kunnallisverokertymissä. Tilanne voi kuitenkin muuttua nopeastikin, jos taloudellinen tilanne alkaa ennusteiden mukaisesti heikentyä.

Helsingin verotulot

Verotulot ovat kasvaneet Helsingissä viime vuosina. Vuoden 2022 kunnallis-, yhteisö-, ja kiinteistöverojen tuotot näyttävät jatkavan tätä kasvutrendiä. Esimerkiksi kunnallisveron tilitykset olivat tammi-kesäkuussa 2022 noin viisi prosenttia korkeammat kuin edellisenä vuonna, eikä yhteisöverotuotonkaan voi olettaa alenevan. Helsingin verotuloihin ja niiden käyttöön on tulossa muutoksia vuoden 2022 jälkeen. Merkittävä muutos on kuitenkin vuonna 2023 voimaan astuva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, joka siirtää osan Helsingin verotuloista valtiolle. Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa hyvinvointialueille. Valtio rahoittaa edellä mainitut palvelut yleiskatteellisella rahoituksella. Uudistuksen myötä Helsinki säilyy ainoana kuntana maassa, jolla on sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuu. Valtio rahoittaa ko. palvelut myös Helsingissä valtion yleiskatteellisella rahoituksella. Helsingin kaupunki on nostanut useissa lausunnoissaan esiin, että valtion laskennallinen rahoitus ei huomioi riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja valtion rahoitus jää liian alhaiseksi suhteessa helsinkiläisten palvelutarpeisiin. Uudistuksen tarkkoja taloudellisia vaikutuksia ei voi vielä analysoida ja tehdyt arviot sisältävät epävarmuutta.

2.3 Väestökehitys Helsingissä

Väestökehitys vuosina 2021–2022

Helsingissä oli vuoden 2021 lopussa 658 457 asukasta. Vuoden 2021 asukasmäärän kasvu jäi ennätyskellisen pieneksi, 1 537 henkeen, kun se edellisenä vuotena oli yli 3 000 henkeä ja 2010-luvulla keskimäärin hieman yli 7 000 henkeä. Kasvun hidastuminen oli seurausta muuttoliikkeen muutoksesta. Helsingin muuttoliike painui vuonna 2021 3 henkeä tappiolliseksi poikkeuksellisen kotimaan muuttoliikkeen vuoksi. Helsinki menetti asukasmäärästään 4 210 henkeä muuhun Suomeen. Ulkomaan muuttoliike on ollut viime vuodet Helsingin kannalta voitollista. Vuonna 2021 ulkomailta muutti Helsinkiin 4 207 henkeä enemmän kuin päinvastaiseen suuntaan, mikä oli 2000-luvun suurin määrä. Luonnollinen väestönkasvu, eli syntyneiden ja kuolleiden määrien erotus, oli 1 534 henkeä. Syntyneiden määrä, 7 082 lasta, kasvoi edellisvuodesta 432 lapsella. Kuolleiden määrä, 5 548 kuollutta, kasvoi edellisvuodesta yli 200 hengellä.

Antalet långtidsarbetslösa började minska i mars 2022, men antalet personer som varit arbetslösa under mycket lång tid fortsatte öka ännu sommaren 2022. Coronakrisen försvagade också ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund. Situationen för dem som flyttat till Finland under de senaste två decennierna har dock förbättrats på arbetsmarknaden i Helsingfors: andelen arbetstagare har stigit, sysselsättningsgraden har stigit och arbetslöshetsnivån har sjunkit. Skillnaden till befolkningen med finländsk bakgrund är dock fortfarande stor.

Även uppgifterna i inkomstregistret visar att sysselsättningen har ökat betydligt. Antalet avlönade var klart högre våren 2022 än under de två föregående åren. Samtidigt har lönesummorna och de genomsnittliga lönerna stigit. Den positiva sysselsättnings- och löneutvecklingen syns slutligen också i kommunalskatteutfallet. Situationen kan dock förändras snabbt om det ekonomiska läget börjar försämrans enligt prognoserna.

Helsingfors skatteinkomster

Skatteinkomsterna har ökat i Helsingfors under de senaste åren. Intäkterna från kommunal-, samfunds- och fastighetsskatterna 2022 verkar fortsätta denna tillväxttrend. Den redovisade kommunalskatten var cirka fem procent högre i januari–juni 2022 än året innan, och man kan inte heller anta att samfundsskatteintäkterna minskar. Helsingfors skatteinkomster och deras användning kommer att förändras efter 2022. En stor förändring träder i kraft 2023 i och med social- och hälsovårdsreformen, som överför en del av Helsingfors skatteinkomster till staten. Ansvar för att ordna social-, hälsovårds- och räddningstjänster överförs till välfärdsområdena i början av år 2023. De ovan nämnda tjänsterna finansieras genom statlig finansiering med allmän täckning. I och med reformen förblir Helsingfors den enda kommunen i vårt land som har ansvar för att ordna social-, hälsovårds- och räddningstjänster. Staten finansierar dessa tjänster även i Helsingfors genom statlig finansiering med allmän täckning. Helsingfors stad har i flera utlåtanden lyft fram att statens kalkylmässiga finansiering inte i tillräcklig utsträckning beaktar Helsingfors särdrag och att finansieringen är för låg i förhållande till helsingforsarnas servicebehov. De exakta ekonomiska konsekvenserna av reformen kan ännu inte analyseras och de uppskattningar som gjorts är osäkra.

2.3 Befolkningsutvecklingen i Helsingfors

Befolkningsutveckling åren 2021–2022

Folkmängden i Helsingfors var 658 457 i slutet av 2021. Befolkningstillväxten på 1 537 personer var rekordlåg 2021. Året innan hade den överstigit 3 000 personer och i genomsnitt har tillväxten varit drygt 7 000 personer per år under 2010-talet. Den långsammare tillväxten berodde på förändringar i in- och utflyttningen. År 2021 hade Helsingfors ett flyttningsunderskott på 3 personer på grund av den exceptionella in- och utflyttningen inom landet. Helsingfors förlorade 4 210 invånare till andra delar av landet. Under de senaste åren har Helsingfors haft ett flyttningsöverskott från utlandet. De som flyttade in till Helsingfors från utlandet var 4 207 fler än de som flyttade ut 2021. Antalet var det största på 2000-talet. Den naturliga befolkningstillväxten, dvs. skillnaden mellan antalet födda och döda, var 1 534 personer. Antalet födda var 7 082, vilket var 432 fler än året innan. Antalet döda var 5 548, vilket var över 200 fler än året innan.

Helsingin väestömäärän suhteellinen kasvu, 0,2 prosenttia, jäi vuonna 2021 kuutoskaupungeista pienimmäksi. Suurimmista kaupungeista suhteellisesti ja väestömäärällisesti eniten kasvoi Espoo 4 336 hengellä, mikä vastaa 1,5 prosentin vuosikasvua. Myös Tampereella ja Oulussa kasvu ylitti yhden prosentin rajan. Turun kasvuvauhti jäi 0,4 prosenttiin ja Vantaan 0,8 prosenttiin.

Vuonna 2022 Helsingin väestönkasvu näyttää ainakin osin elpyvän. Vuoden 2022 tammi-heinäkuussa Helsingin väestömäärä kasvoi ennakkotietojen mukaan 2 808 hengellä, kun edellisenä vuotena määrä oli samalla ajanjaksolla 102 henkeä tappiollinen. Kotimaan muuttoliikkeessä Helsinki menetti edelleen asukkaitaan muuhun Suomeen, mutta selvästi vähemmän kuin edellisenä vuotena. Ulkomaan muuttoliike oli edellisten vuosien tavoin Helsingin kannalta voitollista, ja taso oli hieman edellisvuotta korkeampi. Luonnollisen väestönkasvun määrä oli 165 henkeä, kun vastaava määrä vuonna 2021 oli 1 040 henkeä. Syntyneiden lasten määrä, 3 582 lasta, oli 573 lasta pienempi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Kuolleita oli alkuvuodesta 3 417, mikä oli 363 edellisvuotta enemmän.

Helsingin väestöennuste vuosille 2022–2025

Väestöennusteen mukaan Helsingin väestömäärä kasvaa 3 919 hengellä vuonna 2022, mikä vastaa 0,6 prosentin vuosikasvua. Helsingin väestömäärä on ennusteen mukaan vuoden 2022 lopussa 662 376 henkeä. Vuosina 2023–2025 kasvun ennustetaan palaavan lähes samalle tasolle kuin ennen koronapandemiaa eli keskimäärin 6 780 henkeen vuodessa (1,0 prosenttia vuodessa). Kotimaan muuttoliikkeen oletetaan palautuvan vuodesta 2023 alkaen Helsingin kannalta voitolliseksi ja ulkomaan muuttoliikkeen pysyvän nykyisellä tasolla. Kotimaan muuttoliikkeessä oletuksena on, että Helsinki saa lisää väestöä seudun ulkopuolisesta Suomesta, mutta menettää asukkaita muihin Helsingin seudun kuntiin. Syntyneiden ja kuolleiden määrän oletetaan jäävän hieman vuotta 2021 pienemmiksi.

Ennusteen mukaan päivähoitoikäisten, 1–6-vuotiaiden määrä vähenee 197 lapsella vuonna 2022, mutta kasvaa seuraavana vuotena 43 lapsella. Vuosina 2024–2025 varhaiskasvatusikäisten määrä kasvaa keskimäärin 426 lapsella. Alakouluikäisten, 7–12-vuotiaiden, määrä lisääntyy 359 lapsella vuonna 2022, mutta vuonna 2023 kasvu jää 9 lapseen. Tämän jälkeen alakouluikäisten määrä kääntyy laskuun, vuonna 2024 ryhmän koko vähenee 82 ja vuonna 2025 lähes 600 lapsella. Yläkouluikäisten, 13–15-vuotiaiden, määrä kasvaa 552 ja 783 lapsella vuosina 2022–2023. Kasvu jatkuu kahtena seuraavana vuotena keskimäärin 340 lapsella. Toisen asteen koulutusikäisten, 16–18-vuotiaiden, määrä lisääntyy 313 hengellä vuonna 2022 ja 358 hengellä vuonna 2023. Seuraavana kahtena vuotena määrä kasvaa edelleen, lähes 600 hengellä vuosittain (kuvio 2).

Työikäisten 19–64-vuotiaiden määrä lisääntyy vajaalla 1 300 hengellä vuonna 2022. Vuosina 2023–2025 kasvu on keskimäärin 3 630 henkeä. 65–74-vuotiaiden määrä laskee vuonna 2022 noin 1 000 hengellä, mutta vastaavasti 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa noin 2 750 hengellä. 65–74-vuotiaiden määrä vähenee myös vuosina 2023–2024 keskimäärin 500 hengellä vuodessa, mutta kasvaa 420 hengellä vuonna 2025. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa vuosina 2023–2025 keskimäärin 2 200 hengellä vuodessa.

Den relativa befolkningstillväxten i Helsingfors var 0,2 procent, vilket var den minsta tillväxten bland landets sex största städer 2021. Av de största städerna hade Esbo den största proportionella och befolkningsmässiga tillväxten med 4 336 personer, vilket motsvarar en tillväxt på 1,5 procent per år. Även i Tammerfors och Uleåborg överskred tillväxten en procent. I Åbo var befolkningstillväxten 0,4 procent och i Vanda 0,8 procent.

Helsingfors befolkningstillväxt ser ut att återhämta sig 2022, åtminstone delvis. Enligt preliminära uppgifter ökade folkmängden i Helsingfors med 2 808 personer i januari–juli 2022, medan den minskade med 102 personer under samma period året innan. Helsingfors flyttningsunderskott inom landet fortsatte, men det var klart mindre än året innan. Flyttningsöverskottet från utlandet fortsatte likaså, och inflyttarna var något fler än året innan. Den naturliga befolkningsökningen var 165 personer, medan motsvarande siffra för 2021 var 1 040 personer. Antalet födda var 3 582, vilket var 573 färre än under motsvarande period året innan. Antalet döda var 3 417 i början av året, vilket var 363 fler än året innan.

Helsingfors befolkningsprognos för åren 2021–2024

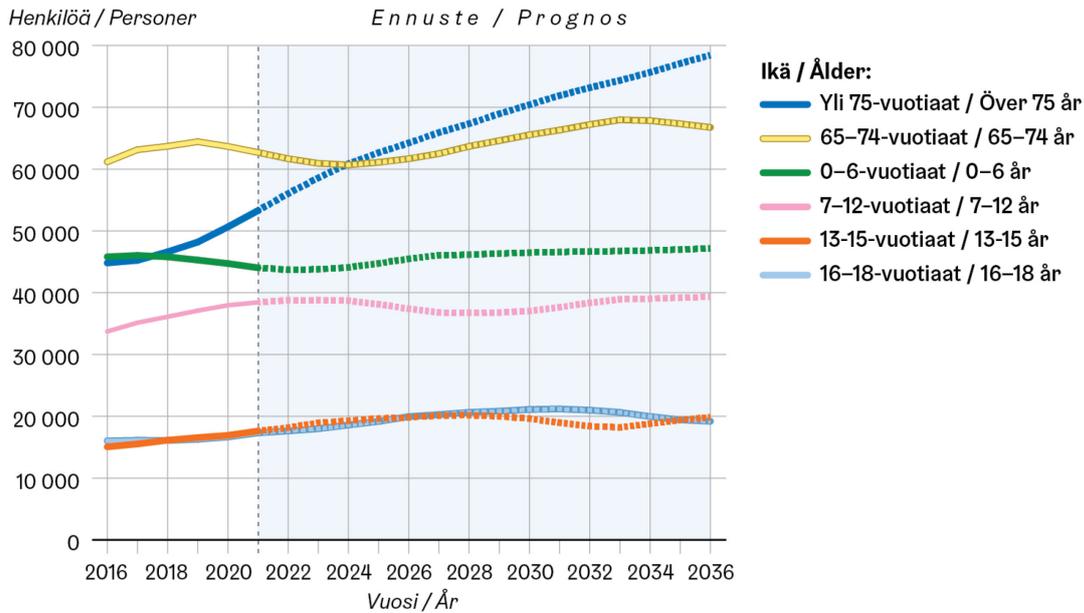
Enligt befolkningsprognosen kommer folkmängden i Helsingfors att öka med 3 919 personer 2022, vilket motsvarar en årlig tillväxt på 0,6 procent. Prognosen pekar på 662 376 invånare i Helsingfors i slutet av 2022. Mellan 2023 och 2025 förväntas tillväxten återgå till nästan samma nivå som före coronapandemin, dvs. till i genomsnitt 6 780 personer per år (1,0 procent per år). Helsingfors förväntas åter ha ett inrikes flyttningsöverskott från och med 2023 och inflyttningen från utlandet förväntas ligga kvar på nuvarande nivå. Prognosen för in- och utflyttningen inom landet utgår från att Helsingfors får fler invånare från andra delar av landet än från regionen och att utflyttningen från Helsingfors riktar sig till andra kommuner i Helsingforsregionen. Antalet födda och döda antas bli något mindre än 2021.

Enligt prognosen minskar antalet barn i dagvårdsåldern, dvs. 1–6-åringar, med 197 år 2022, men ökar året därpå med 43 barn. Antalet barn inom småbarnspedagogiken väntas öka med i genomsnitt 426 år 2024–2025. Antalet barn i lågstadieåldern, dvs. 7–12-åringar, ökar med 359 barn år 2022, men år 2023 blir ökningen 9 barn. Därefter börjar antalet barn i lågstadieåldern minska, år 2024 minskar gruppens storlek med 82 och år 2025 med nästan 600 barn. Antalet barn i högstadieåldern, 13–15-åringar, ökar med 552 och 783 under 2022–2023. Tillväxten fortsätter under de två följande åren med i genomsnitt 340 barn. Antalet studerande på andra stadiet, 16–18-åringar, ökar med 313 personer år 2022 och med 358 personer år 2023. Under de följande två åren fortsätter antalet att öka med nästan 600 personer per år (figur 2).

Antalet 19–64-åringar i arbetsför ålder ökar med närapå 1 300 personer år 2022. År 2023–2025 blir ökningen i genomsnitt 3 630 personer. Antalet 65–74-åringar minskar med i genomsnitt 1 000 personer år 2022, medan de som är över 75 år ökar med i genomsnitt 2 750 personer. Antalet 65–74-åringar minskar också 2023–2024 med i genomsnitt 500 personer per år, men ökar med 420 personer 2025. Antalet personer som är över 75 år ökar med i genomsnitt 2 200 personer per år 2023–2025.

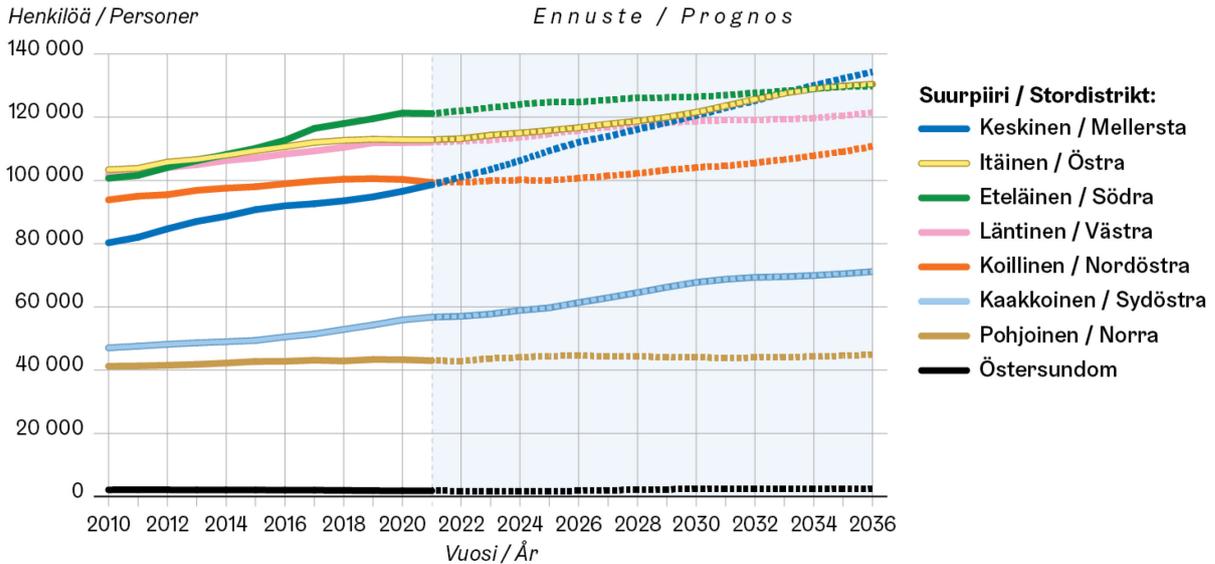
Ennusteen mukaan kaupungin väestömäärä kasvaa vuosina 2022–2025 eniten suurilla projektialueilla, Kalasatamassa (+2 841 henkeä), Jätkäsaarella (+2 748), Pohjois-Pasilassa (+2 227) ja Kruunuvuorenrannassa (+1 999). On huomattavaa, että osalla kaupungin osa-alueista väestömäärä myös vähenee. Suurpiireistä eniten kasvaa Keskinen suurpiiri, lähes 8 300 hengellä (kuvio 3). Muissa suurpiireissä kasvu jää maltillisemmaksi, 2 500 hengen molemmin puolin. Östersundomin suurpiirissä väestön määrä pysyy nykyisellä tasolla.

Enligt prognosen kommer stadens befolkningstillväxt att vara störst i de stora projektområdena 2022–2025: Fiskehamnen (+2 841 personer), Busholmen (+2 748), Norra Böle (+2 227) och Kronbergsstranden (+1 999). Det är anmärkningsvärt att befolkningen också minskar i vissa delar av staden. Av stordistriktet är tillväxten störst i Mellersta stordistriktet, där invånarna ökar med nästan 8 300 (figur 3). I de övriga stordistriktet blir tillväxten måttligare, omkring 2 500 personer. I Östersundoms stordistrikt hålls folkmängden på nuvarande nivå.

Kuvio 2. Väestö 31.12.2016–2021 ja ennuste ikäluokittain Helsingissä 31.12.2022–2036 (Lähde: Tilastokeskus ja Helsingin kaupunginkanslia).

Figur 2. Befolkning 31.12.2016–2021 och prognos efter åldersklass i Helsingfors 31.12.2012–2036 (Källa: Statistikcentralen och Helsingfors stadskansli).

Kuvio 3. Väestön määrä 31.12.2010–2021 ja väestöennuste suurpiireittäin Helsingissä 31.12.2022–2036 (Lähde: Tilastokeskus ja Helsingin kaupunginkanslia)

Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö ja sen kehitys

Helsingissä asui vuoden 2021 lopussa 115 927 ulkomaalaistaustaista henkilöä, joten heidän osuutensa koko väestöstä oli 17,6 prosenttia. Ryhmän koko kasvoi 4 997 hengellä (4,5 prosentilla) vuonna 2021. Ulkomailla syntyneitä ulkomaalaistaustaisista oli 81 prosenttia.

Muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien määrä kasvoi 4 863 hengellä vuonna 2021. Heidän osuutensa väestöstä oli 17,3 prosenttia (114 117 henkeä). Yleisimmät vieraat äidinkielet olivat venäjä, somali ja viro. Vieraskielistä väestöä muutti Helsinkiin sekä ulkomailta että kotimaasta. Vieraskielisen väestön määrä on kasvanut viime vuosina 0–6-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta kaikissa ikäluokissa. Vieraskielisen väestön määrä tulee kasvamaan myös tulevina vuosina. Vuonna 2018 tehdyn ennusteen mukaan vuoden 2025 lopussa vieraskieliä olisi noin 20 prosenttia koko väestöstä.

2.4 Tulokehitys, toimeentulo ja hyvinvointierot Helsingissä

Tulotason kehitys ja toimeentulo

Helsingiläisten vuosittaisten bruttopalkkojen keskiarvo oli vuonna 2020 noin 37 000 euroa ja mediaanitulo noin 32 400 euroa. Kaikkien helsinkiläisten yhteenlaskettu palkkasumma nousi ajanjaksolla 2014–2021 yhteensä 27 prosenttia eli likimain saman verran kuin muissa Suomen suurimmissa kaupungeissa (Espoo, Vantaa, Tampere, Turku ja Oulu), mutta selvästi enemmän kuin koko maassa keskimäärin (19 prosenttia). Palkat nousivat eniten hyvätuloisilla palkansaajilla, ja sama kehitys näyttää jatkuneen 2020-luvun kriisivuosina. Alimman tulodesiilin palkkakehitys on ollut heikko ainakin mm. osa-aikaisen työn lisääntymisestä johtuen. Kaikkein hyvätuloisimpien muita

Befolkning med utländsk bakgrund i Helsingfors och dess utveckling

I slutet av 2021 bodde 115 927 personer med utländsk bakgrund i Helsingfors, vilket innebär att deras andel av hela befolkningen var 17,6 procent. År 2021 ökade gruppen med 4 997 personer, dvs. med 4,5 procent. Av personerna med utländsk bakgrund är 81 procent födda utomlands.

Antalet personer med andra språk än finska, svenska eller samiska som modersmål ökade med 4 863 personer 2021. Deras andel av befolkningen var 17,3 procent (114 117 personer). De vanligaste främmande modersmålen var ryska, somaliska och estniska. Personerna med främmande språk som modersmål flyttade till Helsingfors både från utlandet och från andra orter i Finland. Antalet invånare med främmande språk som modersmål har ökat under de senaste åren i alla åldersklasser, med undantag för 0–6-åringar. Antalet invånare med ett främmande språk som modersmål kommer att öka också under de kommande åren. Enligt prognosen från 2018 kommer cirka 20 procent av hela befolkningen att ha ett främmande språk som modersmål i slutet av 2025.

2.4 Inkomstutveckling, utkomst och välfärds-skillnader i Helsingfors

Utveckling av inkomstnivån samt utkomst

Helsingforsarnas årslön var i medeltal ca 37 000 euro brutto år 2020 och medianinkomsten ca 32 400 euro. Den sammanlagda lönesumman för alla helsingforsare ökade under perioden 2014–2021 med totalt 27 procent, dvs. nästan lika mycket som i de övriga största städerna i Finland (Esbo, Vanda, Tammerfors, Åbo och Uleåborg), men klart mer än i hela landet i genomsnitt (19 %). Lönerna steg mest bland välavlönade löntagare, och samma utveckling ser ut att ha fortsatt under 2020-talets krisår. Löneutvecklingen för den lägsta inkomstdecilen har varit svag bland annat på grund av ökat deltidarbete. Den snabbare

nopeampaan palkkojen nousuun taas vaikuttanee asiantuntijatyön kysynnän lisääntyminen viime vuosina.

Helsingkiläisten käytettävissä olevat tulot ovat noin kymmenen prosenttia suuremmat kuin maassa keskimäärin ja kuudesta suuresta kaupungista Espoon jälkeen toiseksi suurimmat. Vuonna 2020 helsinkiläisten asuntokuntien kulutusyksikköä kohden laskettu rahatulon mediaani oli 27 213 euroa. Peruspiirien välillä kulutusyksikkökohtaiset mediaanitulot vaihtelivat Jakomäen noin 21 000 eurosta Östersundomin 40 000 euroon. 11,5 prosenttia helsinkiläisistä asui pienituloisissa asutokunnissa vuonna 2020. Perustoimeentulotukeen oli vuoden aikana turvautunut joka kymmenes kotitalous ja yleiseen asumistukeen joka viides. Koronapandemia lisäsi viimesijaisten tukien tarvetta, mutta perustoimeentulotuen osalta tuensaajien määrä on rajoitustoimien aikaisesta korona-ajasta vähentynyt ja tuensaajia on jopa hieman vähemmän kuin ennen koronapandemiaa. Myös yleisen asumistuen osalta tuensaajien kasvu on selvästi taittunut, mutta tuensaajia on kuitenkin edelleen enemmän kuin ennen pandemiaa. Ukrainan sodan aiheuttama ruoan ja energian hintojen nousu ei ole elokuuhun 2022 mennessä lisännyt viimesijaisten etuuskien tarvetta.

Hyvinvointi ja hyvinvointierot

Suurin osa helsinkiläisistä näyttää erilaisten hyvinvointi- ja terveystietojen valossa pärjävän hyvin ja voivan erinomaisesti, mutta alueelliset ja väestöryhmittäiset erot ovat suuret. Vaikka esimerkiksi Helsingin sairastavuusindeksi on selvästi koko maata parempi (87 pistettä vs. 100 pistettä), niin Helsingin sisäiset alue-erot ovat suuret vaihdellen 55 ja 137 pisteen välillä. Väestöryhmien hyvinvointierot näkyvät myös elinajanodotteessa. Perusasteen koulutuksen saaneiden 30-vuotiaiden miesten elinajanodote on kahdeksan vuotta ja naisten yli viisi vuotta lyhempi kuin korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden. Hyvä- ja huono-osaisuuden kasaantuminen näkyy selkeästi myös elintapojen eroissa.

Helsingkiläislasten ja -nuorten mielen hyvinvointi on viime vuosina heikentynyt. Korona-aikana esimerkiksi lukiolaisista yli puolet koki usein alakuloisuutta tai toivottomuutta ja reilu kolmannes yksinäisyyttä. Niin ikään yläkoululaisista runsas viidennes koki kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta, ja etenkin tytöillä kokemus oli hyvin yleinen. Nämä kaikki kokemukset ovat leistyneet selvästi korona-aikana.

Helsingkiläisten ikääntyneiden terveys ja toimintakyky ovat kehittyneet parempaan suuntaan jo pitkään, mutta koronapandemian aikana on havaittu epäsuotuisaa kehitystä. Yksinäisyys on lisääntynyt, toimintakyky heikentynyt ja raskaampien hoivapalveluiden tarve lisääntynyt. Jo valmiiksi hyvinvointihaasteiden kanssa kamppaileiden tilanne on hankaloitunut ja heidän syrjäytymisriskinsä on korostunut koronapandemian aikana. Koronapandemia on kasvattanut palveluvelkaa, jonka haitalliset vaikutukset kohdistuvat erityisesti haavoittuvimpiin väestöryhmiin ja työttömiin.

2.5 Asuntomarkkinat ja asuntotuotanto Helsingissä

Asuntojen hintakehitys

Asuntokauppa kävi vilkkaana Helsingissä vuonna 2021 päättyen kauppamäärissä kaikkien aikojen ennätyslukemaan. Alkuvuodesta 2022 asuntokauppa näyttää hiukan hiljentyneen

löneökningens bland högavlönade torde däremot bero på den ökade efterfrågan på expertarbete under de senaste åren.

Helsingforsarnas disponibla inkomst var cirka 10 procent större än finländarnas i genomsnitt, och näst störst bland landets sex största städer, efter Esbo. År 2020 var medianen för hushållens penninginkomst per konsumentenhet i Helsingfors 27 213 euro. I distrikten varierade hushållens medianinkomst per konsumentenhet mellan cirka 21 000 euro i Jakobacka och 40 000 euro i Östersundom. 11,5 procent av helsingforsarna bodde i hushåll med låga inkomster år 2020. Under året hade var tionde hushåll fått grundläggande utkomststöd och var femte allmänt bostadsbidrag. Coronapandemin ökade behovet av stöd i sista hand, men i fråga om grundläggande utkomststöd har antalet stödmottagare minskat från restriktionstiden under pandemin, och stödmottagarna är till och med något färre än före pandemin. Även för det allmänna bostadsbidragets del har ökningen i antalet mottagare avtagit klart, men stödmottagarna är fortfarande fler än före pandemin. De stigande livsmedels- och energipriserna till följd av kriget i Ukraina hade fram till augusti 2022 inte ökat behovet av stöd i sista hand.

Välfärd och skillnader i välfärden

De flesta helsingforsare verkar klara sig och må bra enligt olika välfärds- och hälsomätare, men skillnaderna mellan områdena och befolkningsgrupperna är stora. Även om till exempel Helsingfors sjuklighetsindex är klart bättre än hela landets (87 poäng vs. 100 poäng), så är skillnaderna inom Helsingfors stora: mellan 55 och 137 poäng. Befolkningsgruppernas välfärdsskillnader syns också i den förväntade återstående livslängden. Den förväntade livslängden för 30-åriga personer med grundskoleutbildning är åtta år kortare för män och över fem år kortare för kvinnor jämfört med personer med högre utbildning. Koncentrationen av välstånd och utsatthet syns också i form av klara livstilsskillnader.

Det psykiska välbefinnandet hos barn och unga i Helsingfors har försämrats under de senaste åren. Under coronapandemin upplevde till exempel över hälften av gymnasieeleverna ofta nedstämdhet eller hopplöshet och en dryg tredjedel ensamhet. Likaså upplevde en dryg femtedel av högstadijeleverna måttlig till svår ångest. Förekomsten av ångest var särskilt vanlig bland flickor. Alla dessa känslotillstånd har blivit klart vanligare under coronapandemin.

I Helsingfors har äldre personers hälsa och funktionsförmåga utvecklats åt det bättre sedan länge, men en tillbakagång kunde skönjas under coronapandemin. Ensamheten har ökat, funktionsförmågan har försämrats, och behovet av mer omfattande omsorgstjänster har ökat. Läget bland dem som redan tidigare haft svårigheter med hälsa och välfärd har försämrats, och risken för att de marginaliseras ökade under pandemin. Coronapandemin har lett till ett uppdämt behov av tjänster, som främst drabbar de mest utsatta befolkningsgrupperna och dem som är arbetslösa.

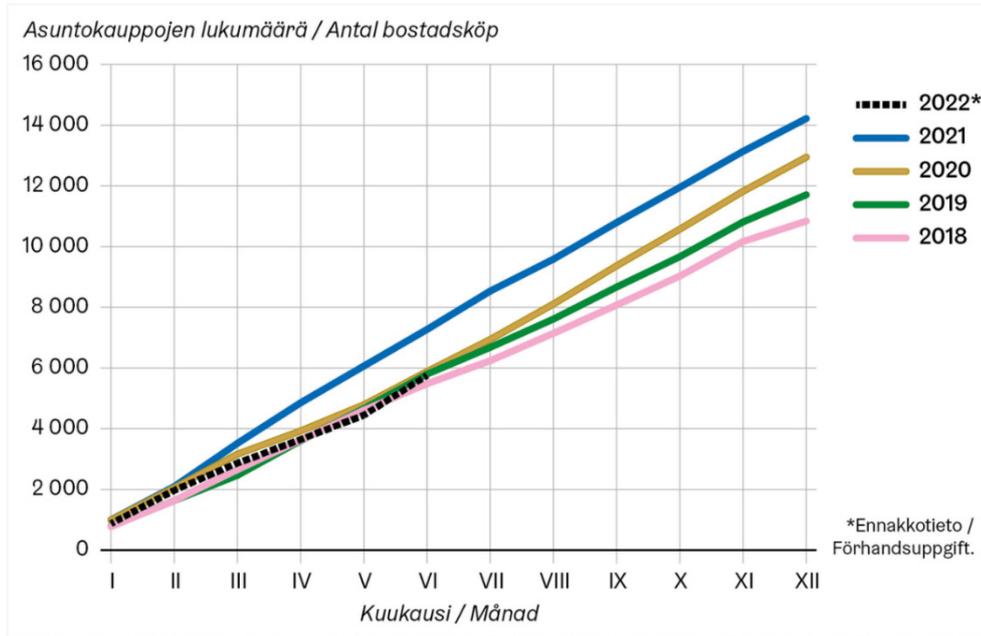
2.5 Bostadsmarknaden och bostadsproduktionen i Helsingfors

Bostädernas prisutveckling

Bostadshandeln var livlig i Helsingfors 2021 och handelsvolymen var rekordhög. En måttlig avmattning verkar ha ägt rum i början av 2022 jämfört med året innan, men handeln har fortfarande

edelliseen vuoteen nähden, mutta on ollut edelleen samalla tasolla kuin vuonna 2020 (kuvio 4). Oletettavaa myös on, että asuntokaupan luvut kasvavat vuoden mittaan, varainsiirtoverotietojen vahvistuessa. Asuntokaupan ennustetaan kuitenkin hiipuvan syksyn 2022 aikana.

legat på samma nivå som 2020 (figur 4). Bostadshandelns siffror kommer troligen att stiga under året, an eftersom uppgifter om överlåtelseskatten bekräftas. Bostadshandeln förutspås dock avta hösten 2022.

Kuvio 4. Vanhojen osakeasuntokauppojen kumuloiuva lukumäärä kuukausittain Helsingissä 2018–2021, vuoden 2022 ennakkotieto. Lähde: Tilastokeskus.

Figur 4. Det kumulativa antalet bostadsköp för gamla aktiebostäder per månad i Helsingfors 2018–2021, preliminära uppgifter för 2022. Källa: Statistikcentralen.

Asuntokauppojen korkea määrä ja asuntojen voimakas kysyntä johtivat asuntojen hintojen nousuun vuonna 2021. Vuonna 2021 asuntojen hinnat nousivat Helsingissä vuoden 2000 indeksillä mitattuna 6 prosenttia. Asuntojen hinnat nousivat kaikilla Helsingin kalleusalueilla, vähintään 5 prosenttia kullakin. Asuntokaupan hiipumisen myötä, myös asuntojen kiivaan hintakehityksen ennustetaan laantuvan syksyllä 2022. Asuntojen hinnat ovat olleet Helsingissä merkittävästi korkeammat kuin muissa Suomen suurissa kaupungeissa 2010-luvun alusta alkaen.

Det höga antalet bostadsköp och den starka efterfrågan på bostäder ledde till att bostadspriserna steg 2021. År 2021 steg bostadspriserna i Helsingfors med 6 procent mätt enligt indexet för år 2000. Bostadspriserna steg med minst 5 procent i alla dyrhetszoner i Helsingfors. I och med att bostadshandeln mattas av, väntas också den kraftiga prisutvecklingen för bostäder avta hösten 2022. Bostadspriserna i Helsingfors har varit betydligt högre än i de övriga stora städerna i Finland sedan början av 2010-talet.

Asuntojen vuokrat nousivat Helsingissä prosentilla vuonna 2021. Koronapandemian myötä vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja on ollut tarjolla edeltävää aikaa huomattavasti enemmän. Keväällä 2022 vapaana tai vapautumassa olevien vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä väheni hieman, mutta koronapandemiaa edeltävään aikaan nähden niitä on tarjolla lähes kaksinkertainen määrä. Niinpä vuonna 2021 uusien vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen vuokrasopimusten keskineliövuokra laski prosentilla, ja vuodenvaihteesta uusien vuokrasopimusten keskineliövuokra on laskenut 8 sentillä vuoden toisella vuosineljänneksellä.

Bostadshyrorna steg med en procent i Helsingfors 2021. Koronapandemin ledde till att utbudet på fritt finansierade hyresbostäder ökade betydligt jämfört med förut. Antalet fritt finansierade hyresbostäder som var lediga eller skulle bli lediga minskade något våren 2022, men jämfört med tiden före pandemin är utbudet på lediga hyresbostäder närapå dubbelt så stort. På grund av det här sjönk den genomsnittliga hyran per kvadratmeter med en procent för nya avtal 2021 som gällde fritt finansierade hyresbostäder, och under det andra kvartalet 2022 har den genomsnittliga hyran per kvadratmeter sjunkit med 8 cent för nya motsvarande avtal.

Asuntorakentaminen

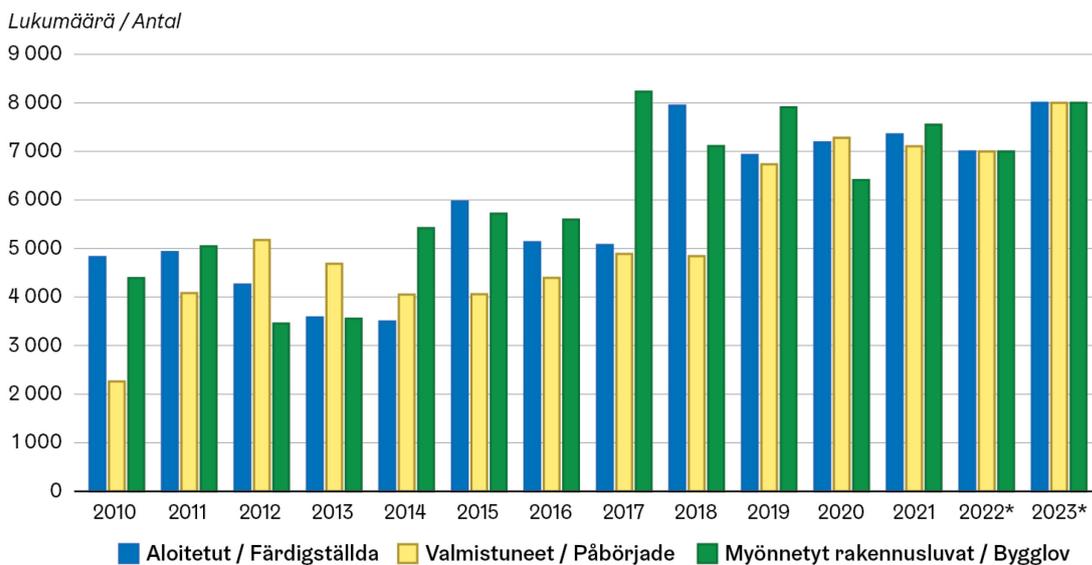
Helsingissä rakennettiin jälleen runsaasti vuonna 2021 maailmanlaajuisesti jatkuneesta koronapandemiasta huolimatta. Kaupunkiin valmistui vuoden aikana yhteensä 7 105 uutta asuntoa. Asuntorakentamisen määrä on ollut Helsingissä erityisen korkealla tasolla viimeisten kolmen vuoden aikana (kuvio 5).

Bostadsbyggande

Byggnadsverksamheten var fortsatt intensiv i Helsingfors 2021, trots den globala koronapandemin. Totalt färdigställdes 7 105 nya bostäder under året. Bostadsbyggandet har varit särskilt intensivt i Helsingfors under de senaste tre åren (figur 5).

Vuoden 2022 toisella neljänneksellä asuntorakentaminen osoitti ennakoituja hidastumisen merkkejä. Toisen neljänneksen loppuun mennessä asuntoja oli kuitenkin valmistunut runsaasti miltei 1 900 asunnon verran, mikä on samaa tasoa kuin vuonna 2021. Myönnettyjen rakennuslupien määrä oli kahta edellistä vuotta selvästi pienempi. Vuoden 2022 toisella neljänneksellä rakennuslupan sai noin 1 600 asuntoa, kun vuonna 2021 vastaavana ajankohtana rakennusluvitettuja asuntoja oli yli 2 600 kappaletta. Aloitettujen asuntojen määrä jäi myös viime vuosia selkeästi vähäisemmäksi. Toisella neljänneksellä aloituksia oli noin 1 000 asunnon verran, kun vuonna 2021 aloitusten lukumäärä oli 1 500 asuntoa. Rakenteilla on edelleen kuitenkin noin 10 100 asuntoa.

Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman eli AM-ohjelman mukaisesti kaupungissa tavoitellaan tällä hetkellä 7 000 asunnon rakentamista vuosittain ja vuodesta 2023 alkaen vuotuinen asuntotuotantotavoite nousee 8 000 asunnon rakentamiseen. Vuosille 2022–2036 tehdyn rakentamisennusteen mukaan tavoitteen mukaisen ja kasvavan asuntotuotannon määrän on arvioitu olevan mahdollista myös tulevina vuosina. Ennuste perustuu asemakaavoituksen, tontinluovutuksen ja rakentamiskelpoisuuden luomiin edellytyksiin.

Kuvio 5. Toteutunut asuntotuotanto 2010–2021 ja asuntotuotantotavoite 2022–2023. Lähde: Helsingin kuntarekisteri ja kaupunginkanslia.

Korkealla asuntotuotannon tasolla pyritään vastaamaan asuntojen kysyntään ja omalta osaltaan hillitsemään asuntojen hintojen ja vuokrien nousua. Rakentamisennusteen mukaan 78 prosenttia vuosien 2023–2027 asuntotuotannosta tulee lainvoimaisista kaavoista ja kaupungin rakennuttajille varaamia asuntotontteja on merkittävä määrä. Kaupungin tavoitteena on asuinalueiden ja asuntotarjonnan monipuolisuuden varmistaminen. AM-ohjelman hallinta- ja rahoitusmuotojakauma (tavoitejakaumana on vuodesta 2023 alkaen sääntelemätön omistus ja vuokra 50 %, välimuoto 20 %, ARA-vuokra 30 %) ja sen mukaiset tontinluovutukset sekä maankäyttösopimukset turvaavat säännellyn tuotannon toteutumista ja sitä kautta kohtuuhintaisempaa asumista.

Såsom väntat visade bostadsbyggandet tecken på avmattning under andra kvartalet 2022. Nästan 1 900 bostäder hade dock färdigställts fram till slutet av andra kvartalet, vilket är på samma nivå som 2021. Antalet beviljade bygglov var klart mindre än under de två föregående åren. Under andra kvartalet 2022 beviljades bygglov för cirka 1 600 bostäder, medan bygglov beviljades för över 2 600 bostäder under motsvarande period 2021. Antalet påbörjade bostäder var också klart mindre än under de senaste åren. Antalet påbörjade bostäder var ungefär 1 000 under andra kvartalet, medan motsvarande siffra för 2021 var 1 500. Antalet bostäder under byggnad är cirka 10 100.

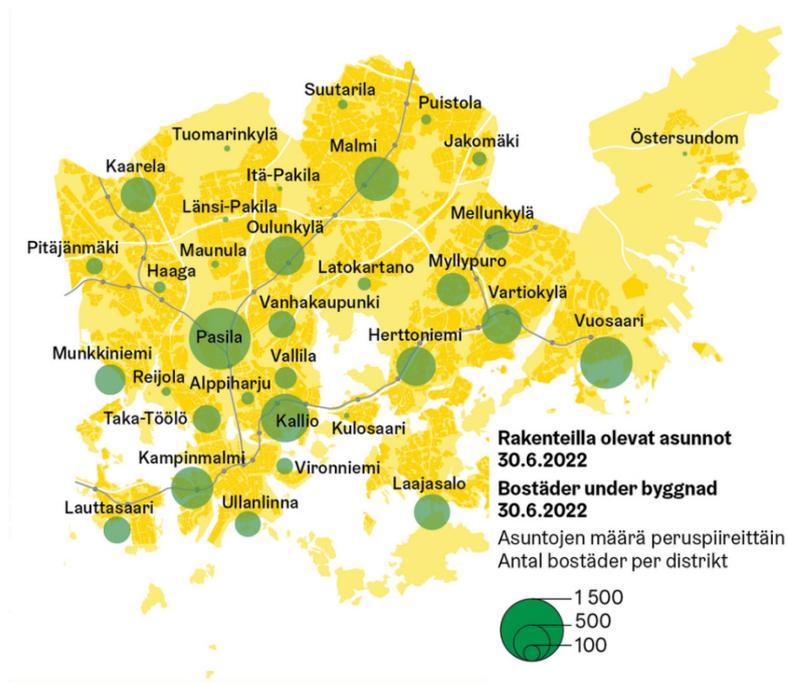
Enligt Helsingfors genomförandeprogram för boende och därmed sammanhängande markanvändning (BM-programmet), strävar staden för närvarande efter 7 000 nybyggda bostäder per år. Från 2023 stiger det årliga målet till 8 000 bostäder. Enligt byggprognosen för 2022–2036 ska den målsatta och växande bostadsproduktionen kunna uppnås även under kommande år. Prognosen utgår från detaljplaneringen, tomtöverlåtelse och byggbarhet.

Figur 5. Utfall av bostadsproduktionen 2010–2021 samt mål för bostadsproduktionen 2022–2023. Källa: Helsingfors kommunregister och stadskansliet

Genom att hålla bostadsproduktionen på en hög nivå vill staden dels svara på efterfrågan på bostäder, dels bidra till att dämpa prishöjningen på hyror och bostäder. Enligt byggprognosen grundar sig 78 procent av bostadsproduktionen 2023–2027 på planer som vunnit laga kraft. Staden har också reserverat ett betydande antal bostadstomter för byggherrar. Stadens mål är att säkerställa att bostadsområdena och bostadsutbudet är mångsidiga. Den reglerade bostadsproduktionen – och därmed ett förmånligare boende – tryggas genom att dela upp besittnings- och finansieringsformerna enligt BM-programmet (målsatt fördelning från början av 2023: 50 procent oreglerade ägar- och hyresbostäder, 20 procent bostäder av hybridtyp och 30 procent ARA-hyresbostäder) med tillhörande tomtöverlåtelse och markanvändningsavtal.

Rakentaminen jatkuu Helsingissä asuinrakentamisen suuremmilla projektialueilla ja täydennysrakentamisena. Kesän 2022 tilanteen mukaan asuntoja on rakenteilla eniten Pasilan, Kalasataman ja Länsisataman projektialueilla (kuvio 6). Asuntotuotanto on vilkasta myös muilla projektialueilla, kuten Kruunuvuorenrannassa. Täydennysrakentamista jatketaan eri puolilla kaupunkia ja asuntotuotannon lisäksi kaupunki uudistusalueille Malminkartano-Kannelmäkeen, Malmille, Mellunkylään ja Meri-Rastilaan kohdennetaan muita monipuolisia kehittämistoimenpiteitä.

Byggnaden fortsätter i Helsingfors på större projektområden för bostadsbyggnad och i form av kompletteringsbyggnad. Utifrån situationen sommaren 2022 byggs det mest bostäder i projektområdena i Böle, Fiskehamnen och Västra hamnen (figur 6). Även i andra projektområden, såsom i Kronbergsstranden, är bostadsbyggnaden intensivt. Kompletteringsbyggnaden fortsätter på olika håll i staden och utöver bostadsbyggnaden ska andra mångsidiga utvecklingsåtgärder genomföras i stadsförnyelseområdena Malmgård–Gamlas, Malm, Mellungsby och Havsrastböle.

Kuvio 6. Rakenteilla olevat asunnot peruspiireittäin 30.6.2022. Lähde: Helsingin kuntarekisteri.

Figur 6. Bostäder under byggnad distriktsvis i Helsingfors 30.6.2022. Källa: Helsingfors kommunregister.

3 Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025 – Läge för tillväxt – Helsingfors stadsstrategi 2021–2025

Helsinki tällä valtuustokaudella ja tällä vuosikymmenellä – valinnat, ohjelmat ja painopisteet

Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen lapsuuteen ja opinpolkuun. Laadukas varhaiskasvatus, koulutus ja opetus ovat toimivan kaupungin ja hyvän elämän perusta.

Helsingin tavoitteena on, että kaikki koulut ovat hyviä kouluja ja sujuva polku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja toiselle asteelle toimii. Myös erikoistumiselle, erilaisuudelle ja painotetulle opetukselle annetaan tilaa

Laadukas varhaiskasvatus ehkäisee tehokkaasti segregaatia ja tasaa sosioekonomisia eroja lasten välillä. Helsinki nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta edelleen, erityisesti vieraskielisten keskuudessa. Helsinki panostaa suomen ja ruotsin kielen oppimiseen varhaiskasvatuksessa, jotta kaikilla lapsilla on kielelliset valmiudet aloittaa koulu sujuvasti. Varhaiskasvatusta vahvistamalla lisäämme myös kaupunkilaisten tuottavuutta ja työllisyyttä.

Laadukas varhaiskasvatus on jokaisen lapsen oikeus. Varhaiskasvatuspaikkoja lisätään tavalla, joka mahdollistaa paikan tarjoamisen läheltä kotia tai perheen kulkumatkan varrelta. Toteutetaan lähipäiväkotiperiaate. Saatavuutta vahvistetaan yksityisen hoidon tuen korotuksella ja palvelupolun digitalisoinnilla.

Helsinki tarvitsee kansainvälisiä osaajia. Huomioimme kansainvälisten lasten ja perheiden tarpeet päiväkotien, koulujen, oppilaitosten ja harrastusten toiminnassa. Mahdollisuutta englanninkieliseen opiskeluun lisätään kaikilla oppiasteilla. Varmistamme paikkojen saatavuuden kesken vuoden.

Selvitetään vieraskielisten kielenoppimisen ja opintojen tarjonnan haasteet sekä vahvistetaan reittiä koulutukseen ja työelämään. Vapaan sivistystyön roolia maahanmuuttajien kotoutumisen tukemisessa vahvistetaan.

Helsingin vetovoiman parantamiseksi perustetaan Pohjoismainen koulu (Nordiska skolan), kasvatus- ja koulutuslautakunnan esityksen mukaisesti.

Helsinki toimeenpanee oppivelvollisuuden laajentamisen ja toimii toisen asteen koulutuksen eheän peruskoulutuspolun ja oppivelvollisuuden aktiivisena kehittäjänä. Tuetaan vieraskielisten lasten ja nuorten opintopolkua. Helsinki tekee yhteistyötä valtion kanssa sen takaamiseksi, että helsinkiläisille nuorille riittää monipuolisesti eri alojen opiskelupaikkoja omassa kotikaupungissa. Lisätään lukiopaikkoja, parannetaan lukiokoulutuksen saatavuutta alueellisesti ja varmistetaan, että lukioon pääsyn keskiarvorajat eivät nouse liian korkeiksi. Vahvistamme mahdollisuuksia oppisopimuskoulutukseen. Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa kehitetään opiskelijoiden yksilöllistä tukea. Varmistetaan riittävä lähiopetus ja ohjaus ammatillisissa opinnoissa.

Henkilöstöpulan kestävä ratkaiseminen on avainasemassa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen näkökulmasta.

Helsingfors under denna fullmäktigeperiod och detta årtionde - val, program och tyngdpunkter

Världens bästa och mest jämlika plats för inläring

Alla barn har rätt till en trygg barndom och lärostig. Småbarnspedagogik, utbildning och undervisning av god kvalitet utgör grunden för en fungerande stad och ett bra liv.

Helsingfors mål är att alla skolor ska vara bra skolor och att vägen från småbarnspedagogik till grundskola och andra stadiet löper smidigt. Det bereds plats för alla att specialisera sig, att vara olika och att få intensifierad undervisning.

En bra småbarnspedagogik förebygger effektivt segregation och jämnar ut socioekonomiska skillnader mellan barn. Helsingfors ökar deltagandet inom småbarnspedagogiken ytterligare, särskilt bland dem som talar främmande språk. Helsingfors satsar på undervisning i finska och svenska inom småbarnspedagogiken så att alla barn ska ha språkliga färdigheter för en smidig skolstart. Genom att stärka småbarnspedagogiken ökar vi också produktiviteten och sysselsättningen i staden.

Varje barn har rätt till en god småbarnsfostran. Antalet platser ska ökas på ett sätt som gör det möjligt att erbjuda en plats nära hemmet eller långs med familjens rutt. Principen om närdaghem genomförs. Tillgängligheten förbättras genom att stödet för privat vård höjs och servicen görs mer digital.

Helsingfors behöver internationella proffs. Vi tar hänsyn till de internationella barnens och familjernas behov när det gäller daghem, skolor och fritidsaktiviteter. Möjligheten att studera på engelska utökas på varje utbildningsnivå. Vi säkerställer att platser är tillgängliga mitt under året.

Vi reder ut de utmaningar som personer med främmande språk stöter på i språkinläringen och studieutbudet samt stärker rutten till utbildning och arbetsliv. Vi förstärker det fria bildningsarbetets roll för att stödja integrationen av inflyttade.

För att stärka Helsingfors dragningskraft grundar vi Nordiska skolan, i enlighet med förslaget från fostrans- och utbildningsnämnden.

Helsingfors verkställer den utvidgade läroplikten och utvecklar aktivt en enhetlig stig för den grundläggande utbildningen på andra stadiet. Barn och unga med främmande språk stötts på studiestigen. Helsingfors samarbetar med staten för att garantera att ungdomarna ska ha tillgång till mångsidiga studieplatser inom olika branscher i den egna hemstaden. Vi ökar antalet gymnasieplatser, förbättrar tillgängligheten för lokal gymnasieutbildning och säkerställer att medeltalet som krävs för antagning till gymnasier inte blir för högt. Vi förbättrar förutsättningarna för läroavtalsutbildning. Individuell studiehandledning utvecklas inom gymnasie- och yrkesutbildningen. Tillräcklig närundervisning och handledning inom yrkesinriktade studier säkerställs.

Med tanke på att producera en god småbarnspedagogik är det avgörande att lösa personalbristen på ett hållbart sätt.

Helsinki laatii toimenpiteet henkilöstön saatavuuden parantamiseksi ja alkaa toteuttaa niitä valtuustokauden aikana. Varmistetaan, että pätevän henkilöstön osuus nousee varhaiskasvatuksessa ja parannetaan työoloja ja sijaisjärjestelyjä.

Koulujen perusrahoitus turvataan ja toimialalla käyttöönotettujen rahoituskriteerien vaikuttavuutta seurataan. Varmistamme, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen koulunkäyntiin ja kohdennamme tukea erityisesti sinne missä sitä tarvitaan myönteistä erityiskohtelua vahvistamalla ja kehittämällä. Vahvistamme lähikoulujen vetovoimaa. Koko kaupungin käyttämistä oppimisympäristönä jatketaan.

Selvitetään mallia pienten koululaisten vuoroittoa.

Onnistumisen edellytyksenä ovat myös toimivat ja terveelliset tilat sekä palvelutarvetta paremmin ennakoivan ajantasaiseen kaupungin väestö- ja tilatietoon pohjautuvan tila- ja palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen. Sopimuskoulujen merkitys osana kaupungin kouluverkkoa tunnustetaan ja turvataan. Varmistetaan sopimuskoulujen peruskorjaus- ja laajentumishankkeiden sujuva eteneminen.

Hakeutuminen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen digitalisoidaan. Analytiikkaa kehitetään ja käytetään kuntalaisten palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Opetuksessa ja oppimisen ympäristöissä hyödynnetään ja kehitetään teknologisia ratkaisuja.

Laaditaan strategiset tavoitteet Helsingin koulutuksen kehittämiselle vuoteen 2030. Jatketaan harrastamisen Suomen mallin toteuttamista, jotta jokaisella lapsella olisi mahdollisuus harrastukseen.

Korkeakouluopiskelijat ovat tärkeä osa Helsingin tulevaisuutta. Helsingin tulee olla erinomainen kaupunki opiskella ja vaikuttava paikka oppia sekä kehittää itseään ja taitojaan. Rakennamme yhteistyössä korkeakoulujen, opiskelijoiden ja yritysten kanssa Helsingistä yhä parempaa opiskelukaupunkia ja innovaatiokeskittymää sekä satsamme tieteen tekemisen edellytyksiin.

Erillisestä koronapalautumisen kokonaisuudesta osoitetaan resurssit koronapandemian aiheuttaman lasten ja nuorten oppimis- ja hyvinvointivajeen korjaamiseksi.

Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua

Ilmastonäkökulma otetaan läpäisevästi osaksi kaikkea päätöksentekoa hallinnonalasta riippumatta. Ilmastonäkökulma huomioidaan erityisesti kaupunkirakentamisessa, liikkumisessa ja energiaratkaisuissa. Tavoitteena on hiilineutraali Helsinki, joka saavuttaa tavoitteensa, toimii esimerkkinä ja tekee enemmän kuin osuutensa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Keskitymme hiilineutraalisuuden tavoittelussa vaikuttavimpiin toimenpiteisiin ja haemme aktiivisesti kokonaisuuden kannalta järkeviä ratkaisuja ilmastotoimiamme kirittämiseen sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Kaupunkilaisten omia mahdollisuuksia tehdä ympäristöstävällisiä valintoja arjessaan helpotetaan.

Aikaistamme Helsingin hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2030 ja uudistamme Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman, jonka osana laaditaan riittävät ja uskottavat toimenpiteet muun muassa liikenteen ja rakentamisen päästöjen vähentämiseksi. Edellytetään, että Helen toteuttaa kehitysohjelman päivityksen

Helsingfors utarbetar åtgärder för att förbättra tillgången på personal och börjar verkställa dem under fullmäktigeperioden. Vi säkerställer att andelen kompetent personal ökar inom småbarnspedagogiken, och vi förbättrar arbetsvillkoren och vikariatet.

Skolornas basfinansiering tryggas och sektorn följer upp genomslagskraften av de finansieringskriterier som införts. Vi säkerställer att varje elev får det stöd för skolgången som eleven behöver och riktar stödet särskilt dit där det behövs genom att förstärka och utveckla positiv särbehandling. Vi förbättrar närskolornas dragningskraft. Vi fortsätter att använda hela staden som lärmiljö.

Vi reder ut en modell för att vårda små skolelever i skift.

Framgång kräver också fungerande och sunda lokaler samt en plan för en lokal- och servicenätverk som bättre förutser servicebehovet och grundar sig på aktuell information om stadens befolkning och lokaler. Avtalsskolornas betydelse som en del av stadens skolnätverk identifieras och tryggas. Vi ser till att avtalsskolornas renoverings- och tillbyggnadsprojekt framskrider smidigt.

Ansökan till småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen digitaliseras. Analysering utvecklas och används då man planerar och erbjuder service åt kommuninvånarna. Tekniska lösningar tillämpas och utvecklas i undervisningen och lärmiljöerna.

Vi sätter upp strategiska mål för att utveckla utbildningen i Helsingfors fram till 2030. Vi fortsätter Finlandsmodellen för hobbyverksamhet så att varje barn erbjuds tillfälle för en hobby.

Högskolestuderande är en viktig del av Helsingfors framtid. Helsingfors ska vara en utmärkt stad att studera i, en imponerande plats för inläring samt för att utveckla sig själv och sina talanger. I samarbete med högskolor, studerande och företag gör vi Helsingfors till en allt bättre studiestad och ett innovationskluster, och dessutom satsar vi på förutsättningarna för att bedriva vetenskap.

Från en separat enhet för återhämtning anvisas resurser för att avhjälpa underskottet i utbildning och välmående som covid-pandemin orsakat bland ungdomar.

Ambitiöst klimatansvar och naturskydd

Klimatperspektivet ska bli en genomgående del av allt beslutsfattande, oberoende av förvaltningsområde. Klimatperspektivet beaktas särskilt i byggandet, rörligheten och energilösningarna. Målet är ett klimatneutralt Helsingfors som uppnår sina mål, utgör ett exempel och gör mer än sin andel för att bekämpa klimatförändringen. I vår strävan efter klimatneutralitet fokuserar vi på effektivare åtgärder och söker aktivt lösningar som är förnuftiga med tanke på helheten för att påskynda våra klimatåtgärder på ett sätt som är socialt rättvist. Stadsbornas egna möjligheter att göra miljövänliga val i sin vardag underlättas.

Vi tidigarelägger målet om klimatneutralitet till 2030 och uppdaterar åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors, och som en del av detta utarbetar vi tillräckliga och trovärdiga åtgärder bland annat för att minska utsläppen från trafik och bygg. Vårt villkor är att Helen uppdaterar utvecklingsprogrammet under

valtuustokauden aikana huomioiden lämmityksen tiekarttatyön. Kehitysohjelmassa tulee valmistautua Salmisaaren hiilivoimalan sulkemiseen ennen vuotta 2029. Helsinki ei tee enää uusia investointipäätöksiä bioenergiailtiosista. Asetetaan hiilinnollatavoite vuodelle 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi tehdään skenaariovalmistelua, joka kartoittaa polut tavoitteeseen. Tämän jälkeen tavoitteena on hiilinegatiivisuus. Toteutetaan kunnianhimoisesti kiertotaloustiekarttaa, joka kannustaa korjaamaan, vähentää elinkaari päästöjä ja työllistää.

Etenevä ilmastonmuutos edellyttää myös sopeutumista sen vaikutuksiin. Helsinkiläisten elämänmuodon, terveyden ja omaisuuden suojaaminen turvataan. Tavoitteena on Helsinki, joka on varautunut sään ääri-ilmiöihin ja niiden välillisiin vaikutuksiin. Ilmastonmuutokseen vaikutuksiin sopeutuminen vaatii varautumista niin lisääntyneisiin helle- ja kuivuusjaksoihin kuin voimakkaisiin sateisiin ja tulevana vuosikymmeninä jopa vedenpinnan nousuun. Tämän edellyttämiin toimiin tartutaan ja varautumisen on näytävä kaupunkisuunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa.

Ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi puiden ja vehreyden määrää kaupungissa lisätään. Lisätään paahteisia olosuhteita kestäviä niittyjä ja hulevesiä hallitsevia viherrakenteita, kuten puistoja ja viherkatteita. Toimiva viherrakenne mahdollistaa hulevesien hallinnan, tulvariskien minimoimisen ja vähentää lämpösaarekilmioita. Huolehditaan sairaaloissa, laitoksissa ja senioriasumisessa tarpeellisista ja tarvittavista toimenpiteistä.

Helsinki suojelee ja vaalii aktiivisesti monimuotoista luontoaan. Vahvistamme metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa. Huolehdimme siitä, että kaikilla helsinkiläisillä on vastaisuudessakin lyhyt matka lähiluontoon. Toteutamme Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa kunnianhimoisesti. Luonnonsuojeluohjelman (2015–2024) mukaisesti Helsingin arvokkaimmat alueet suojellaan ja uusi luonnonsuojeluohjelma vuosille 2025–2034 valmistellaan. Strategiakaudella uusia luonnonsuojelualueita perustetaan vähintään viisi vuodessa.

Kaupungin kasvu vaatii tiivistymisen ja lähiluonnon arvojen yhteen sovittamista. Helsingin arvokkaimmille luontoalueille ei osoiteta rakentamista. Virkistys- ja luontoalueiden metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen ja metsien luontainen vanheneminen on keskeisin tavoite. Varmistetaan, että arvokkaan Keskuspuiston alueelle ei tule uutta rakentamista. Osoitetaan Vartiosaari virkistyskäyttöön. Uudelleenarvioidaan Stansvikinkallion asemakaava metsäluonnon arvojen näkökulmasta samassa yhteydessä Kruunuvuoren asemakaavan kumottujen osien kanssa. Rakennus- ja liikennehankkeissa selvitetään aina vaihtoehto säästää mahdollisimman paljon puustoa ja kasvillisuutta. Merellisen Helsingin kehittämistä jatketaan kunnianhimoisesti merellisiä yhteyksiä, rantareittejä, laitureita ja tukikohtia parantaen sekä merellistä yrittäjyyttä edistäen. Helsinki vaalii Itämeren ja sen rantoja ja vähentää päästöjä Itämereen. Jatkamme kansallisen kaupunkipuiston valmistelua.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistajia

Helsinki tukee erillisestä koronapalautumisen kokonaisuudesta kulttuuri- ja tapahtuma-alaa koronakriisistä selviämässä. Samalla vahvistetaan rakenteita alan toimijoita kuullen, jotta kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimintamahdollisuudet ovat

fullmäktigeperioden med hänsyn till färdplanen för uppvärmning. I utvecklingsprogrammet ska Helen vara förberedd att stänga Sundholmens kolkraftverk före år 2029. Helsingfors fattar inga nya investeringsbeslut om bioenergianläggningar. Vår målsättning ska vara noll koldioxidutsläpp 2040. Vi förbereder scenarier för att uppnå målet, vilka kartlägger stigarna som leder till målet. Efter detta är målet att Helsingfors ska bli klimatnegativt. Vi genomför ambitiöst en färdplan för cirkulär ekonomi som uppmuntrar alla att reparera, sysselsätta och minska utsläppen.

Den framskridande klimatförändringen förutsätter också en anpassning till dess effekter. Helsingforsarnas livsstil, hälsa och egendom ska tryggas. Helsingfors ska vara förberedd på extrema väderfenomen och deras indirekta effekter. Anpassning till klimatförändringens konsekvenser kräver att man är beredd för såväl fler värmeböljor och perioder av torra som kraftiga regn och till och med stigande vattennivåer under de kommande årtiondena. Vi tar tag i de åtgärder som detta kräver och beredskapen ska synas både i stadsplaneringen samt i ny- och reparationsbyggande.

Som en del av anpassningen till klimatförändringen ökas mängden träd och grönska i staden. Antalet ängar som tål hetta ökas, parker, gröna tak och andra grönstrukturer som kontrollerar dagvatten likaså. En fungerande grönstruktur underlättar hanteringen av dagvatten, minimerar översvämningsrisker och minskar fenomenet med urbana värmeöar. Vi tar hand om åtgärder som är nödvändiga och behövs i sjukhus, anstalter och seniorboende.

Helsingfors skyddar och värnar aktivt om sin mångsidiga natur. Vi förstärker nätverket av skogar och ängar. Vi sörjer för att alla helsingforsare även i fortsättningen har natur nära sig. Vi genomför ambitiöst åtgärdsprogrammet för att trygga mångfalden i Helsingfors natur. De värdefullaste områdena i Helsingfors skyddas med stöd av naturskyddsprogrammet (2015–2024), och ett nytt naturskyddsprogram bereds för åren 2025–2034. Under strategiperioden inrättas minst fem nya naturskyddsområden per år.

En växande stad kräver att man sammanjämkar den allt tätare stadsstrukturen med naturvärden. Byggnads- och trafikprojekt reder vi alltid ut alternativet att bevara så mycket av trädbeståndet och växtligheten som möjligt. Utvecklingen av det havsnära Helsingfors fortsätter ambitiöst genom att förbättra de marina förbindelserna, strandpromenaderna, bryggorna och baserna samt främja marint företagande. Helsingfors värnar om Östersjön och dess stränder och minskar utsläppen i Östersjön. Vi fortsätter att bereda en nationalstadspark.

Konst och kultur gör gott

Helsingfors understöder kultur- och evenemangsbranschen från den separata återhämtningsenheten så att branschen klarar sig efter coronakrisen. Samtidigt förstärker strukturen genom att lyssna till kultur- och evenemangsbranschen och så att

aiempaa paremmat ja kestäväst suhteessa mahdollisiin tuleviin kriiseihin.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoavustuksilla luodaan edellytykset monimuotoiselle vapaa-ajan toiminnalle ja kulttuurille. Jatkamme avustusten kehittämistä, jotta nykyisten toimijoiden lisäksi esimerkiksi Tanssin talon toimijat ja uudet liikunta- ja taiteenlajit sekä taiteen vapaan kentän toimijat voivat nousta kaupungin tuen piiriin. Yhtenä keinona voidaan hyödyntää taiteen prosenttiperiaatteella toteutettuja julkisia hankkeita.

Tapahtumilla on merkittävä rooli Helsingin viihtyisyyden, elinvoiman ja vetovoimaisuuden rakentamisessa. Helsinki on tapahtumallisuuden vastuullinen kehittäjä, luotettava ja innostava kumppani, toimiva tapahtumien alusta sekä suosittu kongressikohde. Ihmisten ja yritysten on mutkatonta asioida Helsingin kanssa niin pienempien kuin suurempienkin tapahtumien järjestämisessä. Helsingin pitää pystyä palvelemaan tapahtumajärjestäjiä, kuten yrityksiäkin, yhden luokun periaatteella. Tilojen ja alueiden käyttöä tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan helpotetaan ja sääntelyä kevennetään. Helsinki parantaa kilpailuasemaansa kulttuurin ja urheilun, kansainvälisten kongressien, messujen ja muiden suur tapahtumien isäntäkaupunkina yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Tavoitteenamme on Helsinki, jonka kulttuurielämä laajenee ja muuttuu yhä kiinnostavammaksi ja monipuolisemmaksi. Helsinki on myös suomalaisen kulttuurin kansallinen lippulaiva kulttuuritarjonnassaan. Vahvistamme asemaamme kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävien taidelaitosten kotipaikkana. Yhteenkuuluvuuden, hyvinvoinnin ja luottamuksen palauttamiseen tarvitaan tapahtumia, vahvaa kansalaisyhteiskuntaa ja taidetta. Tapahtumallisuus edistää myös kaupunkikeskusten ja niissä toimivien yritysten elinvoimaa. Helsinki Biennaali toteutetaan vuosina 2023 ja 2025. Esimerkiksi Eteläsatamasta, Makasiinirannasta, Itäkeskuksesta ja Suvilahdesta kehitetään elämyksellisiä keskuksia, joissa kulttuuri ja vapaa-aika ovat vahvasti läsnä. Jatketaan Helsingin yöelämän ja yötalouden kehittämistä.

Ainutlaatuinen kaupunkikulttuurimme on keskeinen hyvän elämän mahdollistaja. Se rakentaa Helsingin omaleimaisuutta, tekee kaupungista houkuttelevamman matkailijoille, edistää kaupunkilaisten osallisuutta, kasvattaa kulttuurista ymmärrystä, vähentää segregatiota ja edistää kaupunkilaisten sitoutumista Helsinkiin. Kulttuurin, liikunnan ja muiden vapaa-ajanpalveluiden tarjonnan on mukauduttava kaupungin kasvuun mukana. Palveluita on tarjottava monipuolisesti eri puolilla kaupunkia. Kaupunkiympäristön viihtyisyyttä lisätään julkisella tilataiteella. Vahvistetaan etsivää ja jalkautuvaa nuorisotyötä. Turvataan nuorisotalojen toiminta ympäri kaupunkia.

Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin. Vahvistamme kirjastojen vetovoimaisuutta ja asemaa yhteisön kohtaamispaikkana. Turvaamme lähikirjastojen alueellisen verkon. Tilojen monipuolinen käyttö mahdollistetaan ja uudet teknologiat ja mediat otetaan ennakkoluulottomasti käyttöön.

Helsingin tavoitteena on olla kaupunki, jossa edellytykset liikkuvaan elämään kohenevat niin, että kaupunkilaisten terveys paranee. Jokaista helsinkiläistä ikään katsomatta kannustetaan liikkumaan matalalla kynnyksellä. Liikuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Lisäämme liikuntapaikkarakentamista painottaen tilojen avointa ja tehokasta käyttöä. Kiinnitämme huomiota myös matalan kynnyksen liikumisen mahdollistaviin elementteihin

branschens verksamhetsförutsättningar förbättras ytterligare och är hållbara med tanke på eventuella kommande kriser.

Med kultur-, motions- och ungdomsbidrag skapar vi förutsättningar för en mångsidig fritidsverksamhet och kultur. Vi fortsätter att utveckla bidragen på så sätt att stadens understöd i framtiden kan omfatta exempelvis Dansens hus, nya motions- och konstformer och aktörer inom konstens fria fält. Ett sätt är att nyttja offentliga projekt som genomförts med konstens procentprincip.

Evenemangen har en betydande roll för att skapa trivsel, livskraft och attraktivitet i Helsingfors. Helsingfors är en ansvarsfull utvecklare av evenemang, en pålitlig och inspirerande partner, en fungerande plattform för evenemang och ett populärt kongressmål. Det är enkelt för människor och företag att utträta ärenden med Helsingfors när det gäller att ordna evenemang, såväl stora som små. Helsingfors ska kunna betjäna företag och andra organisatörer av evenemang med principen om ett serviceställe. Användningen av lokaler och områden för evenemang och kulturverksamhet underlättas och avregleras. Helsingfors förbättrar sin position som värdstad för kultur och idrott, internationella kongresser, mässor och andra stora evenemang i samarbete med aktörer i branschen.

Vårt mål är ett Helsingfors vars kulturliv utökas och blir allt mer intressant och mångsidigt. Med sitt kulturutbud är Helsingfors också den finska kulturens nationella flaggskepp. Vi förstärker vår ställning som hemort för nationellt och internationellt betydande konstinstitut. Det krävs evenemang, ett starkt civilsamhälle och konst för att återinföra samhörighet, välbefinnande och förtroende. Evenemangen främjar också livskraften i företag som är verksamma i stadscentrum. Helsingforsbiennalen ordnas 2023 och 2025. Till exempel Södra hamnen, Magasinstranden, Östra centrum och Södervik utvecklas till upplevelserika centrum där kultur och fritid är starkt närvarande. Vi fortsätter utveckla Helsingfors nattliv och nattekonomi.

Vår unika stadskultur är en avgörande faktor till ett gott liv. Den ger Helsingfors sin särprägel, gör staden mer attraktiv för turister, främjar stadsbornas delaktighet, ökar den kulturella förståelsen, minskar segregationen och främjar stadsbornas engagemang för Helsingfors. Utbudet av kultur, motion och andra fritidstjänster måste anpassa sig till stadens tillväxt. Mångsidiga tjänster ska erbjudas på olika håll i staden. Stadsmiljön ska göras mer trygg med hjälp av offentlig konst. Vi förstärker det uppsökande och integrerade ungdomsarbetet. Vi tryggar ungdomsgårdarnas verksamhet runt om i staden.

Vi gör Helsingfors till huvudstaden för läsning och läsförmåga. Vi garanterar bibliotekens dragningskraft och ställning som mötesplats. Vi tryggar nätverket av lokala bibliotek. En mångsidig användning av lokalerna underlättas och vi börjar använda nya teknologier och medier fördomsfritt.

Helsingfors har som målsättning att vara en stad där förutsättningarna för ett rörligt liv förbättras på så sätt att stadsbornas hälsa blir bättre. Varje helsingforsare oavsett ålder, uppmuntras att röra på sig, utan onödiga hinder. Motion ingår i varje dag i småbarnspedagogiken, skolgången och studierna. Vi bygger fler motionsplatser med fokus på öppen och aktiv användning av lokalerna. Vi fäster vikt vid element som inbjuder

kaupunkitilassa, kuten kuntoportaisiin, ulkokuntosaleihin sekä penkkeihin ja laitureihin.

Erityisesti koronapandemian jälkeisenä aikana on tärkeä panostaa siihen, että nuoret saadaan takaisin harrastusten pariin.

Tuetaan vapaata kansalais- ja järjestötoimintaa mahdollistamalla niille maksuttomien tai edullisten tilojen käyttö ympäri kaupunkia.

Mahdollistamme laadukkaan huippu-urheilijoiden koulutuksen ja valmennuksen ja turvaamme helsinkiläisten urheiluseurojen ja muiden järjestöjen edellytykset harrastustoiminnan järjestämiselle.

Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki

Helsinki on kaikille asukkailleen ja vierailijoille hyvä kaupunki, jossa turvallisuus ja kaikkien ihmisten yhtäläiset oikeudet toteutuvat. Helsinki on sitoutunut edistämään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia kaikessa toiminnassaan. Tavoitteena on olla kaupunki, jossa kaikki elämäntavat ja mielipiteet voivat olla sopuosuudessa.

Helsinki puolustaa jokaisen vapautta omannäköiseen elämään aina siihen asti, kun toiminta ei rajoita muiden oikeuksia samaan. Helsinki edistää julkisen tilan turvallisuutta kaikille. Helsingillä on selkeät ja tutkimukseen perustuvat tavat puuttua häirintään ja syrjintään. Helsingissä on kiusaamiselle nollatoleranssi. Vahvistamme ja laajennamme tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta. Palveluissa ja osallisuustyössä lisätään eri väestöryhmien tasavertaista kohtaamista ja kuntalaisten kykyä nähdä kaupunki muiden silmin. Helsinki vahvistaa kykyään tunnistaa, ennaltaehkäistä ja sovitella väestöryhmien välisiä ristiriitoja. Rohkaisemme helsinkiläisiä osallistumaan enenevästi vapaaehtois- ja vertaistoimintaan.

Kaupunkiympäristön ja kaupungin palvelujen suunnittelussa huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus. Mahdollistamme aktiivisella osallistamisella vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen. Panostetaan myös muistiystävälliseen kaupunkiin.

Helsinki panostaa kaikessa palvelutyössään erilaisten ihmisten kohtaamiseen. Helsinki kouluttaa sote- ja opetushenkilöstöä ja muita lapsiperheiden kanssa työskenteleviä kohtaamaan erilaisia perheitä entistä sensitiivisemmin esimerkiksi kouluttamalla henkilökuntaa tunnistamaan ja purkamaan rasismia, tunnistamaan väkivallan eri muodot ja silpomisen uhan alla olevat nuoret sekä lisäämällä vähemmistöihin kuuluvien nuorten kanssa tehtävää työtä.

Helsinki panostaa myös maahanmuuttajanaisten kielenopetukseen ja ottaa erityiseksi tavoitteekseen heidän työllisyytensä kasvattamisen.

Haluamme olla kaupunki, jolla on aktiivinen rooli maailmanlaajuisten merkityksellisten ja viheliäisten haasteiden ratkaisijana ja joka haluaa omaksua muiden kaupunkien parhaat toimintatavat. Helsinki jatkaa raportointia YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisesta. Helsinki on tulevaisuudessa houkuttelevin kaupunki ihmisille ja yrityksille, jotka tekevät työtä koko maailman parhaaksi. Samalla me teemme omasta elämästämme entistä sujuvampaa,

till motion i stadsrummet, såsom motionstrappor, utegym samt banker och bryggor.

I synnerhet tiden efter covid-19-pandemin är det viktigt att satsa på att ungdomarna återvänder till sina hobbyer.

Vi stödjer fri medborgar- och organisationsverksamhet genom att låta dem använda lokaler kostnadsfritt eller förmånligt i hela staden.

Vi gör det möjligt för toppidrottare att utbilda sig och träna samt garanterar förutsättningarna för att Helsingfors idrottsföreningar och övriga organisationer ska kunna ordna hobbyverksamhet.

Likvärdiga och internationella Helsingfors

Helsingfors är en bra stad för alla invånare och besökare där trygghet och alla människors lika rättigheter förverkligas. Helsingfors åtar sig att främja likabehandling, jämställdhet och mänskliga rättigheter i all sin verksamhet. Målet är att vara en stad där alla livsstilar och åsikter kan existera i harmoni.

Helsingfors försvarar allas frihet till eget liv så länge som verksamheten inte begränsar någon annans rätt till samma frihet. Helsingfors främjar allas säkerhet i offentliga lokaler. Helsingfors har tydliga och forskningsbaserade metoder för att ingripa i trakasserier och diskriminering. I Helsingfors råder nolltolerans mot mobbing. Vi förstärker och utökar undervisningen i emotionella färdigheter och kommunikationsförmåga. Inom servicen och i delaktigheten ska olika befolkningsgrupper bemötas på ett mer likvärdigt sätt och invånarnas förmåga att se staden med nya ögon förbättras. Helsingfors förstärker sin förmåga att identifiera, förebygga och medla konflikter mellan befolkningsgrupper. Vi uppmuntrar helsingforsarna att delta allt mer i frivillig- och kamratverksamhet.

Ätkomlighet och tillgänglighet beaktas i planeringen av stadsmiljön och stadens tjänster. Med hjälp av en aktiv delaktighet bereder vi tillfälle för personer med funktionsnedsättning att delta på lika villkor. Vi satsar också på en minnesvänlig stad.

Helsingfors satsar på sitt servicearbete på att bemöta alla slags människor. Helsingfors utbildar social- och hälsovårdspersonal, undervisningspersonal och andra som arbetar med barnfamiljer att bemöta olika slags familjer ännu mer sensitivt, exempelvis genom att utbilda personalen att identifiera och ingripa i rasism, identifiera olika former av våld, identifiera de som hotas av könsstympling och ökar arbetet med unga som hör till minoriteter.

Helsingfors satsar också på språkundervisningen för invandrarkvinnor och sätter som ett särskilt mål att öka deras sysselsättning.

Vi vill vara en stad som aktivt deltar i att lösa de globala avgörande och knepiga problemen samt en stad som vill ta övriga städer bästa metoder till godo. Helsingfors fortsätter rapporteringen av FN:s mål för hållbar utveckling. I framtiden är Helsingfors en lockande stad för människor och företag som arbetar för hela världens bästa. Samtidigt gör vi våra liv mer smidiga, bekväma och roliga. Helsingfors är en stad för goda gränningar

mukavampaa ja hauskeempaa. Helsinki on kaupunki, jossa tehdään hyvää.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Helsingin tavoitteena on olla kaupunki, jossa asuinalueet eivät eriydy ja kaikkialla on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa. Eriytymisen uhkaan tullaan määrätietoisesti puuttumaan kaupunkilaisia kuunnellen ja tutkimusyhteisöä hyödyntäen. Helsinki harjoittaa myönteistä erityiskohtelua ja torjuu eriytymistä kattavasti toimialat ylittäen – asuntopolitiikalla ja kaavoituksella, sosiaalityöllä, koulutuksella, varhaiskasvatuksella ja vapaa-ajan toiminnalla. Erityisesti tähän työhön panostetaan nimetyillä kaupunkiuudistusalueilla: Malminkartano-Kannelmäessä, Malmilla ja Mellunkylässä ja lisäksi Vuosaaressa. Uudistuksia suunnitellaan ja viedään eteenpäin yhteistyössä asukkaiden kanssa alueen luonne ja ominaispiirteet huomioiden.

Myönteisellä erityiskohtelulla suunnataan palveluja ja investointeja alueille, jotka tarvitsevat enemmän. Julkisen tilan ja julkisten rakennusten investointeja käytetään keinona lisätä hyvinvointia ja houkuttelevuutta. Huolehditaan asumisen hallintamutojen ja asumisvaihtoehtojen monipuolisuudesta eri alueilla. Taide, tapahtumat, liikuntapaikat, kirjastot ja lähiluonto vahvistavat kaikkien alueiden omaleimaisuutta ja vetovoimaa asukkaille ja yrityksille.

Hyvä kaupunki on turvallinen. Keskeinen osa turvallista ja toimivaa kaupunkia on vahva pelastustoimi, jonka toiminnan edellytykset turvaamme yhdessä valtion kanssa. Ymmärrämme pelastustoimen ja ensihoidon synergian suuren kaupungin turvallisuuden edistämisessä. Huolehdimme laajasta kaupunkitasoisesta varautumisesta ja luomme pohjan monimuotoiseen toimintakykyyn eri tilanteissa.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Kestävä kasvu perustuu pitkäjänteiseen kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun. Tasapainoinen kaupunkikehittäminen tekee mahdolliseksi asukasmäärän ja kaupunkiviihtyvyyden kasvun, joka on edellytys myös taloudelliselle toimeliaisuudelle ja sitä kautta yhteisille investoinneille, joilla luodaan viihtyvyyttä ja kauneutta.

Kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet. Helsinkiä kehitetään raideliikenteen verkostokaupunkina, ja tuloksena on kasvun ja tiivistymisen mahdollistava kiinnostava ja elinvoimainen eri tyyppisten kaupunginosien verkosto. Täydennysrakentamista toteutetaan erityisesti raideliikenteen varrella ja asemien ympäristöissä. Kaupunkiympäristön laatua parannetaan. Ydinkeskustan lisäksi panostetaan myös muihin aluekeskuksiin, kuten Itäkeskukseen.

Alueiden tasapainoista kehitystä edistetään panostamalla kaupunkiuudistusalueisiin, monipuoliseen asuntotuotantoon ja kaupunkiympäristön viihtyisyyteen. Asuntorakentamisprosessin sujuvoittamisen toimenpiteet toteutetaan. Toteutetaan voimassa olevan asumisen ja maankäytön ohjelman (AM-ohjelma) linjauksia. Yleiskaavan toteuttamisohjelma päivitetään.

Kunnianhimoisen kaupunkirakentamisen, uusien asuinalueiden ja täydennysrakentamisen tulee olla tasapainossa lähiluonnon kanssa. Tavoitteena on asuntotuotannon kasvun nopeutuminen

Helsingfors värnar om stadsdelarnas karaktär och trygghet

Helsingfors har som mål att vara en stad där bostadsområdena inte segregeras och där man kan leva ett tryggt och trevligt liv, överallt i de positivt egenartade stadsdelarna. Vi tar målmedvetet itu med segregationshotet genom att lyssna på stadsborna och tillämpa forskning. Helsingfors tillämpar positiv särbehandling och motverkar segregation - sektorsövergripande med bostadspolitik och planläggning, socialt arbete, utbildning, småbarnspedagogik och fritidsverksamhet. Vi satsar på detta arbete i vissa utnämnda områden: Malmgård- Gamlas, Malm, Mellungsby samt Nordsjö. Reformerna planeras och förs vidare i samarbete med invånarna och med hänsyn till områdets karaktär och drag.

Med hjälp av positiv särbehandling riktas service och investeringar till områden som har större behov. Investeringar i offentliga platser och byggnader används som en metod för att öka välfärden och attraktiviteten. Vi säkerställer mångsidiga former och alternativ för innehav av bostäder och boende i olika områden. Konst, evenemang, idrottsanläggningar, bibliotek och närmiljö stärker särprägel i alla områden och attraherar invånare och företag.

En trygg stad är en bra stad. En viktig del av en säker och fungerande stad är ett starkt räddningsväsende, vars förutsättningar vi ska säkerställa tillsammans med staten. Vi förstår synergien i räddningsinsatser och akutvård för att främja säkerheten i en stor stad. Vi sköter om en omfattande beredskap på stadsnivå och bygger grunden för en mångsidig funktionsförmåga i olika situationer.

En funktionell och vacker stad

Hållbar tillväxt bygger på långsiktig planläggning och stadsplanering. En balanserad stadsutveckling gör det möjligt att öka antalet invånare och trivseln i staden, vilket också är en förutsättning för ekonomisk aktivitet och därmed för gemensamma investeringar som skapar komfort och skönhet.

Stadsstrukturen utvecklas hållbart, i första hand genom ombyggnad och komplettering av den redan bebyggda miljön, med hänsyn till områdenas särdrag. Helsingfors utvecklas som en stad för nätverk av spårtrafik, och resultatet är ett intressant och livskraftigt nätverk av olika slags stadsdelar som medger tillväxt och förtätning. Kompletteringsbyggande sker främst intill spårvägstrafiken och kring stationerna. Stadsmiljöns kvalitet höjs. Utöver stadskärnan satsar vi även på andra regionala centrum, såsom Östra centrum.

En balanserad utveckling i områdena främjas genom satsningar på stadsförnyelse, mångsidig bostadsproduktion och stadsmiljöns trivsamhet. Vi vidtar åtgärder för att göra processen för att bygga bostäder smidigare. Vi verkställer det gällande programmet för boende och markanvändning (BM-programmet). Genomförandeprogrammet för generalplanen uppdateras.

Det ambitiösa stadsbyggandet, de nya bostadsområdena och kompletteringsbyggandet ska vara i balans med den närliggande naturen. Målet är att påskynda bostadsproduktionen i enlighet

AM-ohjelman mukaisesti, asumiskustannusten nousun hillintä, tasapainoisten kaupunginosien luominen ja asumistiheyden nousu.

Rakentamisinvestointien yhtenä tavoitteena on vähentää alueiden eriytymistä ja lisätä helsinkiläisten kaikkialla kokemaa viihtyisyyttä. Tämä tarkoittaa investointeja puistoihin, leikkipuistoihin ja liikuntapaikkoihin. Kaupungin palveluiden, kuten koulujen, sosiaali- ja terveyspalveluiden, kirjastojen ja liikuntamahdollisuuksien, pitää pysyä mukana alueiden väestöpohjan ja asuntorakentamisen rytmissä ja mittakaavassa taloudellisesti kestävällä tavalla.

Helsinki suunnittelee ja rakentaa vetovoimaista, viihtyisää ja kaunista kaupunkitilaa niin uusille kuin vanhoille alueille. Hyvä kaupunkitila kutsuu eri-ikäisiä ja eritaustaisia ihmisiä kohtaamaan kaupungissa läpi vuoden, hyvä kaupunkitila tekee mahdolliseksi viipymisen ja oileilun, luo paikan kaupallisille palveluille ja toimii julkisen toiminnan näyttämönä. Strategiakaudella kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että viihtyisän kaupunkitilan perusedellytyksistä, kuten puistojen ja katujen siisteydestä, pidetään huolta kaikkialla Helsingissä.

Helsingin kaupungilla on vahva rooli Helsingin maankäytön suunnittelussa ja ohjaamisessa. Kaupunki edistää kaavoituksen keinoin sosiaalisesti, taloudellisesti ja myös ekologisesti kestävää kehitystä. Kumppanuuskaavahankkeissa maankäyttöä suunnitellaan yhteistyössä kaupungin ja maanomistajan kanssa. Kaupunki asettaa kumppanuushankkeille aina selvät reunaehdot. Lupaprosessien ja rakennusvalvonnan toimintaa sujuvoitetaan.

Tavoitteena on toimiva ja kaunis kaupunki, jonka rohkeat investoinnit tukevat tulevaisuuden väestö- ja talouskasvua ja sitä kautta myös kaupunkitalouden tulopohjaa.

Muotoilu on entistä systemaattisemmin osa palvelujen käyttäjälähtöistä uudistamista ja kaupunkioorganisaation tuottavuuden lisäämistä. Muotoilua hyödynnetään kaupunkiyhteisissä hankkeissa ja ennakoituvuudessa. Helsinki vahvistaa edelleen profiiliaan designkaupunkina ja on aktiivinen kumppani niin kaupungeille kuin alan yrityksille ja korkeakouluille. Helsinki tunnistaa muotoilun ja arkkitehtuurin merkityksen hyvinvoinnille, paremman kaupunkilaiskokemuksen tuottamiselle ja kaupungin brändille. Julkisen kaupunkitilan vetovoimaa lisätään oivaltavan suunnittelun ja kokeilujen keinoin. Viedään päätökseen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma.

Design on Helsingille kansainvälisesti merkittävä erottautumistekijä ja keskeinen työkalu kehittää kaupunkia. Työtä tuetaan edistämällä uutta arkkitehtuuri- ja designmuseota. Taiteen saatavuutta ja kulttuurialan ammattilaisten työskentelymahdollisuuksia parannetaan erityisesti myös kantakaupungin ulkopuolella. Laaditaan kiinteistöstrategian puitteissa toimintamalli historiallisten arvorakennusten kunnostamiseksi.

Helsingin keskusta on Suomen suurin työpaikkojen, palveluiden, viihtymisen ja kulttuurin keskittymä, jolla on ainutlaatuinen rooli koko maan taloudessa. Keskusta on voimavara, johon Helsingin tulee investoida määrätietoisesti. Teemme keskustasta houkuttelevamman, saavutettavamman ja toimivamman. Teemme tätä yhdessä asukkaiden ja keskusta-alueen elinkeinoelämän ja yritysten kanssa.

Käynnistämme keskustan elinvoimaprojektin, jossa panostetaan käveltävään ja viihtyisään kaupunkitilaan. Suunnitellaan

med BM-programmet. Dessutom strävar vi efter att bromsa ökningen av boendekostnaderna, skapa balanserade stadsdelar och öka boendetätheten.

Ett av syftena med bygginvesteringarna är att minska områdenas segregation och öka helsingforsarnas trivsel överallt i Helsingfors. Detta innebär investeringar i parker, lekparkar och idrottsplatser. Stadens tjänster, såsom skolor, social- och hälsovårdstjänster, bibliotek och möjligheter till motion, ska hålla takt med befolkningsunderlaget och byggandet samt följa deras skala på ett sätt som är ekonomiskt hållbart.

Helsingfors planerar och bygger ett attraktivt, trivsamt och vackert stadsrum i både nya och gamla områden. Ett bra stadsrum lockar människor i olika åldrar och med olika bakgrund till möten i staden året runt samt gör det möjligt att uppehålla sig och vistas, skapar en plats för kommersiella tjänster och utgör en plattform för offentlig verksamhet. Under strategiperioden fäster vi särskild vikt vid att man överallt i Helsingfors säkerställer grundförutsättningar för ett trivsamt stadsrum, såsom renliga parker och gator.

Helsingfors stad har en viktig roll i planeringen och styrningen av Helsingfors markanvändning. Med hjälp av planläggning främjar staden en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Inom partnerskapsprojekt planeras markanvändningen i samarbete med staden och markägare. Staden ställer alltid tydliga villkor för partnerskapsprojekten. Tillståndsprocesserna och byggnadstillsynen görs smidigare.

Målet är en fungerande och vacker stad vars djärva investeringar stödjer framtidens befolkningsstillväxt och ekonomiska tillväxt och därmed även inkomstunderlaget istadens ekonomi.

Design är en allt mer systematisk del av tjänsternas användarorienterade reform och ökningen av stadsorganisationens produktivitet. Design tillämpas i stadens gemensamma projekt och prognostisering. Helsingfors fortsätter att förstärka sin profil som en designstad och är en aktiv partner för såväl städer som företag och högskolor i branschen. Helsingfors inser betydelsen av design och arkitektur för välmående, en bättre stadsupplevelse och stadens varumärke. Det offentliga stadsrummets attraktionskraft ökas med innovativ planering och försök. Vi slutför det arkitekturpolitiska programmet.

Design är något som särskiljer Helsingfors på ett internationellt plan och ett centralt verktyg för utvecklingen av staden. Arbetet stöds genom att främja det nya arkitektur- och designmuseet. Tillgänglig konst och arbetsvillkoren för kulturbranschens proffs förbättras, i synnerhet utanför innerstaden. Vi upprättar en verksamhetsmodell inom ramarna för fastighetsstrategin för att renovera historiskt värdefulla byggnader.

Helsingfors centrum är Finlands största koncentration av arbetsplatser, tjänster, underhållning och kultur som har en unik roll i hela landets ekonomi. Centrum är en resurs som Helsingfors målmedvetet ska investera i. Vi gör centrum mer lockande, tillgängligt och funktionellt. Vi gör detta tillsammans med invånarna och centrumområdets näringsliv och företag.

Vi startar livskraftprojektet för centrum där vi satsar på ett promenadvänligt och trivsamt stadsrum. Vi planerar utvecklingen

kävelykeskustan kehitystä nojautuen viime kauden valmisteluun ja tuodaan ehdotus päätöksentekoon. Edistetään keskustan työpaikkojen ja palveluiden määrän ja intensiteetin kasvua, tapahtumien edellytyksiä sekä kulttuurin ja taiteen näkymistä ja kuulamista keskustassa. Projektissa lisätään keskustan puistojen viihtyisyyttä ja strategiakaudella käynnistetään Kaisaniemen puiston kunnostaminen. Hyödynnetään keskustan elinvoimaselvitystä pohjatietona projektiin ja huomioidaan houkuttelevuus eri vuodenaikoina.

Keskustan elinvoimaprojektiin kuuluu olennaisesti liikennejärjestelyiden kehittäminen keskustan elinvoiman kasvua tukeväksi. Selvitämme aina kaupungin keskustan saavutettavuuteen vaikuttavien liikennehankkeiden kokonaisvaikutuksen. Toteutetaan ratkaisuja, joilla voidaan saada maanalaisia pysäköintilaitoksia nykyistä tehokkaammin käyttöön. Samalla huolehditaan huolto- ja jakeluliikenteen sujuvuudesta ydinkeskustassa. Jatkamme katu- ja kaivutöiden haittojen minimoimiseen tähtävää hanketta.

Älykkäät liikenneratkaisut ovat sujuvan arjen perusta

Kasvavan Helsingin liikenne suunnitellaan aina yhdessä maankäytön kanssa. Maankäyttöä kehitetään Helsingissä siten, että liikenne on järjestettävissä kestävällä tavalla niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisesti. Tiivistyvän kaupungin liikennejärjestelmän riittävä kapasiteetti ja toimivuus varmistetaan suunnittelemalla kaikki kulkumuodot ja huomioimalla niiden kytkeytyminen toisiinsa. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan.

Helsinki on kaupunki, joka käyttää kaupunkitilaa kaupunkilaisten kannalta tehokkaasti ja järkevästi, tehden tilaa ihmisten erilaisille tarpeille. Tulevaisuuden ihmisten tarpeista lähtevää älyliikennettä voidaan mahdollistaa jatkamalla investointeja liikennetiedon ja -hallinnan digitalisointiin sekä kaupalliset liikennepalvelut mahdollistamaan älykkääseen liikenneinfrastruktuuriin.

Raideliikenteen verkostokaupungin toteuttamista jatketaan edistämällä pikaraitiotiehankkeiden suunnittelua ja toteutusta.

Laaditaan toimenpidekokonaisuus sähköautoiluinfra vahvistamiseksi tavoitteena vähentää polttomoottoriautojen määrää kaupunkialueella. Riittävät sähköautojen latausmahdollisuudet edistävät keskustan ja keskustojen toimivuutta ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Jatketaan fossiilisista polttoaineista luopumista joukkoliikenteessä. Pidetään helsinkiläisten joukkoliikennelippujen hinnat kohtuullisina. Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita. Toteutamme pyöräliikenteen kehittämisohjelmaa määrätietoisesti. Vauhditamme baanaverkon ja kantakaupungin tavoiteverkon rakentamista.

Jatketaan askeleittain siirtymistä kohti markkinaehtoista pysäköintipolitiikkaa. Varmistetaan pysäköintimahdollisuuksien riittävyys asukaspysäköinnissä sekä liityntäpysäköinnissä.

Jatkamme satamatoimintojen sijoittamisesta tehtyjen päätösten toteuttamista.

av fotgångarcentrum med stöd av beredningen under förra perioden och förslaget tas upp till beslutsfattande. Vi jobbar för att öka antalet arbetstillfällen och tjänster i centrum och gör dem mer intensiva, förbättrar förutsättningarna för evenemang samt synliggör konst och kultur i centrum. I projektet ökar vi trivseln i parkerna i centrum och under strategiperioden inleder vi restaureringen av Kaisaniempiparken. Vi tillämpar uppgifterna från utredningen om centrumets livskraft som underlag i projektet och beaktar attraktionen under olika årstider.

Utvecklingen av trafikregleringar är en väsentlig del av centrumprojektet, för att stöda livskraften i centrum. Vi reder alltid ut de övergripande effekterna av trafikprojekt som påverkar tillgängligheten i stadens centrum. Vi genomför lösningar med vilka vi kan börja använda underjordiska parkeringsanläggningar mer effektivt. Samtidigt sörjer vi för att service- och distributionstrafiken är smidig i stadskärnan. Vi fortsätter projektet som siktar på att minimera olägenheter som orsakas av gatu- och grävarbeten.

Smarta trafiklösningar utgör grunden för en smidig vardag

Trafiken i det växande Helsingfors planeras alltid i samarbete med markanvändningen. Markanvändningen utvecklas i Helsingfors så att trafiken kan ordnas på ett hållbart sätt, både ekonomiskt, socialt som ekologiskt. En tillräcklig kapacitet och funktionsduglighet i den allt kompaktare stadens trafiksystem säkerställs genom att planera alla transportsätt och beakta deras koppling till varandra. Vi ökar andelen cykling, promenad och kollektivtrafik som färd sätt.

Helsingfors är en stad som använder stadsrummet effektivt och smart, ur stadsbornas synvinkel, och gör plats för människornas varierande behov. Smart trafik som i framtiden utgår från människornas behov kan bli verklighet genom fortsatta investeringar i trafikdata och digital trafikstyrning samt smarta infrastrukturer som medger kommersiella trafik tjänster.

Vi fortsätter att skapa nätverksstaden för spårvägar genom att främja planeringen och genomförandet av snabbspårvägsprojekt.

En åtgärdshelhet utarbetas för att stärka elbilismen i syfte att minska antalet förbränningsmotorer i de urbana områdena. Tillräckliga laddstationer för elbilar främjar funktionaliteten i centrum och bidrar till att uppnå klimatmålen. Vi fortsätter att minska fossilt bränsle inom kollektivtrafiken. Vi bibehåller priserna på kollektivtrafikbiljetterna i Helsingfors på rimlig nivå. Vi förbättrar omständigheterna för cyklister och fotgängare. Vi genomför utvecklingsprogrammet för cykeltrafik målinriktat. Vi påskyndar byggandet av banans och innerstadens nätverk.

Vi fortsätter att stegvis gå mot en marknadsbaserad parkeringspolitik. Vi garanterar att det finns tillräckliga möjligheter för parkering, både boendeparkering och infartsparkering.

Vi verkställer besluten om placering av hamnfunktionerna.

Helsingkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Helsingissä jokaisen, iästä ja terveydentilasta riippumatta, tulee voida elää hyvää elämää.

Helsingin tavoitteena on perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon sujuva hoitoon pääsy. Tässä käytetään hyväksi digitalisaatiota, työnjaon kehittämistä, moniammatillista yhteistyötä, tarvittaessa palveluseteliä ja yksityisen palvelutuotannon hyödyntämistä. Varmistetaan henkilöstön riittävyys sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Toteutetaan toimivat, ajanmukaiset ja esteettömät perhekeskukset, seniorikeskukset ja terveys- ja hyvinvointikeskukset. Suunnitellaan niitä yhdessä palveluiden käyttäjien ja henkilökunnan kanssa. Huomioidaan palveluverkkoa kehitettäessä helsingkiläisten ja kaupungin alueiden erilaiset lähtökohdat ja tarpeet. Samalla varmistetaan palveluiden saatavuus riittävän lähellä. Lisätään jalkautuvaa kotiinvietävää palvelua, parannetaan ennakkoivaa otetta, hoidon jatkuvuutta sekä hoitosuhteiden pysyvyyttä paljon palveluita tarvitsevilla. Helsinki kehittää ruotsinkielisiä palveluita tavoitteena laadukkaita ja saumattomia palveluita myös ruotsiksi. Helsinki ottaa palveluja suunnitellessaan ja toteuttaessaan paremmin huomioon eri ikäiset palvelujen käyttäjät. Ikäihmisten hyvinvoinnista pidetään huolta ja ikääntynyt väestö nähdään voimavarana. Arvokas vanhuus on helsingkiläisten oikeus. Varmistetaan pitkäaikaisasumisen tarpeen arviointiprosessin toimivuus ja paikkojen riittävä määrä. Kotihoidon laatua ja monipuolisuutta kehitetään. Omaishoidon merkitys ja arvo kasvavat väestön ikääntyessä. Kaupunki huolehtii omaishoitajien jaksamisesta ja tuesta.

Helsinki vahvistaa digitaalisten sosiaali- ja terveyspalveluiden tarjontaa ja antaa digitaalisten sote-palveluiden palvelulupauksen. Palveluiden käyttämisestä tulee tehdä asiakaslähtoisempää ja mahdollisimman sujuvaa erilaisten helsingkiläisten näkökulmasta. Digitalisaation tulee tukea tätä kehitystä.

Helsinki ottaa terapiatakuun käyttöön vuonna 2022: lisäämme varhaisen vaiheen mielenterveyspalvelujen ja lyhytpsykoterapian saatavuutta ja saavutettavuutta, laajennamme matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita ja jatkamme lasten ja nuorten mielenterveyspalveluketjun parantamista yhteistyössä HUS:n kanssa. Myös vahvempaa psykiatrista ja monialaista hoitoa tarvitsevien hoitomahdollisuuksista huolehditaan.

Valmistellaan myös toimenpidekokonaisuus, joka puuttuu kasvavaan päihteiden käyttöön inhimillisesti ja laaja-alaisesti sekä vähentää päihteiden aiheuttamia haittoja ja huumekuolemia.

Vahvistetaan päihdepalveluja niin, että huumeriippuvuudesta kärsiville on tarjolla riittävästi, helposti ja nopeasti saavutettavia palveluita. Erityisesti nuorten on saatava apua välittömästi.

Helsinki on sitoutunut vähentämään asunnottomuutta. Kaupungin tavoitteena on asunnottomuuden poistaminen vuoteen 2025 mennessä. Tehdään tarvittavat panostukset asunnottomuuden torjuntaan, tuetun asumisen ja muiden olemassa olevien palveluiden lisäksi kaupungin omaa vuokra-asuntokantaa hyödyntäen. Vähennetään huono-osaisuutta ja kehitetään etsivää sosiaalityötä, kuten etsivää lähityötä ja aikuissosiaalityötä.

Tuetaan perheitä monialaisesti. Panostetaan varhaiseen ja laaja-alaiseen tukeen. Tehdään Helsingistä paras kaupunki perustaa

Helsingforsarnas hälsa och välfärd blir bättre

Alla i Helsingfors ska kunna leva ett bra liv oavsett ålder och hälsotillstånd.

Helsingfors har som mål att man lätt ska få grundläggande vård och tandvård. För detta tar man hjälp av digitaliseringen, servicesedlar enligt behov, det multiprofessionella samarbetet, utvecklar arbetsfördelningen, och anlitar privat serviceproduktion. Vi garanterar tillräcklig personal inom social- och hälsovårdstjänsterna.

Vi bygger funktionella, moderna och åtkomliga familjecenter, seniorcenter, samt hälso- och välfärdscenter. Vi planerar dem tillsammans med användarna och personalen. Vid utvecklingen av servicenätverket beaktar vi helsingforsarnas och områdenas olika utgångspunkter och behov. Samtidigt garanteras att servicen är tillgänglig tillräckligt nära. Vi ökar servicen på fältet och i hemmen, förbättrar vår framförhållning, vårdens kontinuitet samt skapar bestående vårdrelationer för dem som behöver mycket service. Helsingfors utvecklar svenskspråkiga tjänster för att uppnå goda och sömlösa tjänster även på svenska. Helsingfors tar bättre hänsyn till olika åldersgrupper vid planeringen och produktionen av tjänster. Vi ser till att seniorerna mår bra och den åldrande befolkningen betraktas som en resurs. Helsingforsarna har rätt till en värdig ålderdom. Vi säkerställer att bedömningsprocessen för behovet av långvarigt boende fungerar samt ett tillräckligt antal platser. Hemtjänstens kvalitet utvecklas och blir mer mångsidig. Betydelsen och värdet av närståendevård ökar när befolkningen åldras. Staden ser till att anhörigvårdarna orkar och får stöd.

Helsingfors ökar utbudet av digitala social- och hälsovårdstjänster och ger ett servicelöfte visavi dessa. Användningen av tjänsterna ska göras mer kundinriktad och så smidig som möjligt, ur olika helsingforsares perspektiv. Digitaliseringen bör stödja denna utveckling.

Helsingfors inför terapigarantin år 2022; vi ökar tillgängligheten för mentalvårdstjänster i tidigt skede och kortvarig psykoterapi, utvidgar mentalvårdstjänster med låg tröskel och fortsätter att förbättra servicekedjan för barns och ungas mentalvård i samarbete med HUS. Vi ser även till att de som behöver mer psykiatri och multiprofessionell vård får detta.

Vi bereder också en åtgärdsplan som ingriper i det växande drogmissbruket på ett mänskligt och övergripande sätt samt minskar antalet narkotikarelaterade dödsfall och skador som orsakas av rusmedel.

Vi förbättrar missbrukartjänsterna så att de som är beroende av droger erbjuds tillräcklig service som de har tillgång till enkelt och snabbt. I synnerhet ungdomar måste omedelbart få hjälp.

Helsingfors har åtagit sig att minska bostadslösheten. Staden har som mål att avskaffa bostadslösheten senast år 2025. Vi gör de insatser som krävs för att bekämpa bostadslöshet, med hjälp av stödboende och stadens övriga befintliga service samt genom att utnyttja stadens bestånd av hyresbostäder. Vi minskar utslagning och utvecklar uppsökande socialarbete, såsom uppsökande närarbete och vuxensocialarbete.

Vi stöttar familjer på ett övergripande sätt. Vi satsar på ett tidigt och omfattande stöd. Vi gör Helsingfors till den bästa staden att

perhe: kehitämme raskauteen ja synnytykseen liittyviä palveluita perheitä kuunnellen sekä tarjoamme vauvaperheille varhaista matalan kynnyksen tukea esimerkiksi kotipalveluina. Tuetaan yhden vanhemman perheiden jaksamista. Tavoitteena on ehkäistä ongelman kasautumista ja lastensuojelun tarvetta. Pyrkimyksenä on, että lastensuojelun asiakasmäärän kasvu saadaan pysähtymään ja kääntymään laskuun. Jatketaan eriarvoisuuden vähentämiseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävän Mukana-ohjelman vaikuttavia toimenpiteitä.

Varmistetaan peruspalveluiden toimivuus vahvistamalla monituottajamallin käyttöä. Hyödynnetään erityisesti koronapandemian aiheuttamien hoitojonojen purussa tarvittaessa myös yksityistä palvelutuotantoa ja palveluseteleitä.

Osoitetaan erillisestä koronapalautumisen kokonaisuudesta resurssit hoito- ja palveluvelan korjaamiseksi.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Taloudellinen kestävyys edellyttää kaupunkipäättäjiltä kaukokatseisuutta ja johdonmukaisuutta. Kaupungin elintärkeiden palvelujen rahoitus on järjestettävä vastuullisesti.

Pyrimme edistämään helsinkiläisten kotitalouksien vahvaa omaa taloutta sekä Helsingin kaupungin vahvaa taloutta. Reunaehtoja kaupungin taloudelle asettavat monet muutokset, kuten sote-uudistus, ikääntyneiden ja nuorten määrän kasvu, välttämättömät ilmastotoimet sekä yhä moninaisemman kaupungin palvelutarpeet.

Käyttötalousmenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkiorganisaationa itsellemme asettamaan tuottavuustavoitteeseen, joka on vuonna 2022 0,3 prosenttiyksikköä ja sen jälkeen 0,5 prosenttiyksikköä. Kustannustason muutosta kuvaa peruspalvelujen hintaindeksi. Väestönkasvun osalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden väestönkasvu kuvaavana parametrina käytetään ikäryhmäkohtaista kasvua ja muutoin väestön kokonaisuutena.

Sitoudumme valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen. Vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoja. Takaamme laadukkaat palvelut myös jatkossa. Vastuuperiaatteeseen nojautumalla vältämme sen, että kulloinkin suhdanteiden johtaa menotalouden epätarkoituksenmukaisiin kasvu- tai säästöliikkeisiin.

Käynnistetään sellaisten konkreettisten uudistusten suunnittelu ja toimeenpano, jotka tuovat lisää tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan. Tätä varten käydään läpi kaupungin ja kaupunkikonsernin liikelaitokset ja muut yksiköt ja yhteisöt, niiden toiminnan tehokkuus ja tilankäyttö. Toimilla tavoitellaan vähintään 50 miljoonan euron vuosittaista hyötyä vuoteen 2025 mennessä.

Tuottavuuskokonaisuuksista syntyvää saavutettua ja tehtyihin päätöksiin perustuen luotettavasti arvioitua liikkumavaraa kohdennetaan vuosittain talousarviopäätöksen yhteydessä tuottavuustavoitteen kattamiseen ja palveluiden parantamiseen.

Haemme kaupungin menoihin liikkumavaraa pyrkimällä entistä kunnianhimoisemmin tehokkuuteen ja parempaan panos-tuotos-suhteeseen kaupungin kaikessa omassa toiminnassa ja palvelutuotannossa.

grunda familj; vi utvecklar tjänster förknippade med graviditet och förlossning genom att lyssna på familjer och erbjuder familjer med spädbarn tidigt stöd, till exempel som hemtjänster. Vi hjälper familjer med en förälder att orka. Målet är att förebygga anhopningen av problem och så att barnskydd inte behövs. Vi strävar efter att bromsa tillväxten och på sikt minska antalet klienter i barnskyddet. Vi fortsätter att vidta Mukana-programmets effektiva åtgärder som siktar på att minska ojämlikhet och förebygga marginalisering bland ungdomar.

Vi säkerställer att basservicen fungerar genom att förstärka användningen av modellen för flera producenter. Vi utnyttjar vid behov även privat serviceproduktion och servicesedlar, särskilt vid hantering av värdköer som orsakats av covid-19-pandemin.

Vi anvisar resurser från en separat covid-återhämtningshelhet för att åtgärda vård- och serviceskulden.

En ansvarsfull ekonomi som grund för hållbar tillväxt

Vår ekonomiska hållbarhet förutsätter att stadens beslutsfattare är framsynta och konsekventa. Finansieringen av stadens livsviktiga tjänster ska ordnas ansvarsfullt.

Staden strävar efter att bidra till att ekonomin är stark i helsingforsarnas eget hushåll och i staden. Flera förändringar ställer villkor för stadens ekonomi, såsom social- och hälsovårdsreformen, den ökade mängden äldre och unga, nödvändiga klimatåtgärder och servicebehoven i en allt mer varierande stad.

Kostnadsökningen inom driftsekonomin binds till ändringar i kostnadsnivån och befolkningstillväxten och till ett produktivetsmål som stadens organisation själv ställt. År 2022 är detta mål 0,3 procentenheter och därefter 0,5 procentenheter. Ändringen i kostnadsnivån beskrivs av prisindex för basservice. Befolkningstillväxten för fostrans- och utbildningssektorn samt kultur- och fritidssektorns ungdomstjänster beskrivs med parametern tillväxt per åldersgrupp och total befolkningstillväxt i övrigt.

I början av fullmäktigeperioden förbinder vi oss till en princip om ansvarsfull ökning av driftskostnaderna. De årliga budgetarna överskrider inte utgiftsnivån i enlighet med ansvarsskyldigheten. Vi kommer även i fortsättningen att garantera service av hög kvalitet. Genom att stödja oss på ansvarsprincipen undviker vi en situation där varje konjunkturläge leder till oönskad tillväxt eller besparing inom utgiftsekonomin.

Staden börjar planera och verkställa konkreta reformer som medför ökad effektivitet, produktivitet, ekonomiskt spelrum och resurser i stadens verksamhet. För detta går vi igenom stadens och stadskonserns affärsverk och övriga enheter och samfund, effektiviteten i deras verksamhet och deras lokalanvändning. Med dessa åtgärder strävar vi efter en årlig vinst på minst 50 miljoner euro senast år 2025.

Den marginal som uppnåtts tack vare produktivitetshelheter och som pålitligt uppskattats utifrån beslut ska årligen i samband med budgetbeslutet inriktas på att täcka produktivetsmålet och förbättra servicen.

Vi söker spelrum i stadens ekonomi genom att allt mer ambitiöst sträva efter effektivitet och bättre input-output i stadens all egen verksamhet och serviceproduktion.

Tämä edellyttää hyvää johtamista samoin kuin kaupunkiorganisaation kehittymistä. Hallinnollisten rakenteiden tulee edistää, ei rajoittaa kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Laskemme ja julkistamme jatkossakin kattavasti kaupungin oman palvelutuotannon kustannukset kaupunkikonsernin kaikissa osissa.

Helsinki on viime vuosina lisännyt investointejaan rohkeasti. Vastedeskin rohkea kasvu ja investoinnit luovat edellytykset vahvalle kaupunkitaloudelle. Parannamme kykyämme investointien kaupunkitaloudelliseen arviointiin ja ohjaamme investointeja kokonaisuutena. Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta. Toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen valtuustokauden aikana yhteensä enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran.

Kehitetään tilavuokrien määrätymisperiaatetta siten, että peruskorjauksista aiheutuvat korotukset vastaavat tarkemmin peruskorjausten tosiasiallista elinkaarikustannusta, jotta vältämme vuokrien liian voimakkaasta noususta johtuvan palveluiden heikkenemisen.

Sote-uudistus siirtää verotuloistamme lähes kaksi kolmasosaa vuosittain tästä eteenpäin. Helsingin kaupungin talouden liikkumavara kapenee, koska tulevaisuuden veropohja on uudistuksen vuoksi aiempaa pienemmältä osin kaupunkimme omassa käytössä.

Helsingin tulee olla kaupunki, joka vaurastuu ja luo edellytyksiä asukkaalleen parantaa omaa taloudellista asemaansa. Nojautumme kaupungin talouden suunnittelussa aikaisempaa laajempaan tutkimukselliseen ja yliopistolliseen talusasiantuntemukseen. Työn kannustinten ja kaupunkilaisten henkilökohtaisen talouden ylläpitämiseksi pidättäydytään kunnallisveron korotuksista.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi rahoitetaan yleiskatteellisella valtion rahoituksella ja eriytetään talousarviossa lainsäädännön mukaisesti omaksi kokonaisuudekseen. Helsinki pyrkii turvaamaan helsinkiläisten laadukkaat sosiaali- ja terveystaloudet myös jatkossa ja vaikuttaa aktiivisesti valtionrahoituksen kehittämiseen.

Jatketaan linjausta, jonka mukaan luovutaan sellaisista kiinteistöistä jotka eivät ole kaupungin omassa käytössä.

Koronapandemiasta toipumiseen varataan yhteensä 65 miljoonaa euroa kaupunginhallituksen käyttövaroihin vuosille 2022 ja 2023. Toipumispaketin varoja voidaan käyttää koronapandemian aiheuttamiin jälleenrakennustarpeisiin. Paketti jakaantuu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja sosiaali- ja terveystoimialan kesken.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Helsingin kaupunki toteuttaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja tavoitteenamme on henkilöstön työhyvinvoinnin ja viihtyvyyden kasvu. Samaan aikaan tavoittelemme tuottavuuden ja kilpailukyvyyn nousua.

Detta förutsätter ett gott ledarskap och en utveckling av stadsorganisationen. De administrativa strukturerna ska främja, inte begränsa stadens möjlighet att uppnå sina mål. Vi fortsätter att uttömmande kalkylera och offentliggöra kostnaderna för stadens egen serviceproduktion i alla delar av stadskoncernen.

Helsingfors har under de senaste åren djärvt ökat sina investeringar. En djärv tillväxt och investeringar kommer även i framtiden att skapa förutsättningar för en stark stadsekonomi. Vi förbättrar vår förmåga att utvärdera investeringar på stadsnivå och styr investeringarna som en helhet. De totala investeringarna dimensioneras på en finansiellt hållbar nivå med tanke på verksamhetens och investeringarnas kassaflöde och ökningen av lånebeståndet. Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde kan visa ett underskott under fullmäktigeperioden, vilket kan vara totalt högst det mål för underskott som bestämts för lokalförvaltningen i programmet för den offentliga ekonomin och i kommunekonomiprogrammet.

Vi utvecklar principen om att fastställa lokalhyror så att höjningar orsakade av renoveringar bättre motsvarar renoveringarnas faktiska livscykelkostnader. På detta sätt undviker vi att servicen försvagas på grund av en alltför kraftig hyreshöjning.

I framtiden kommer vårdreformen att överföra närmare två tredjedelar av våra skatteintäkter. Marginalen för Helsingfors stads ekonomi smalnar eftersom en mindre del av det framtida skatteunderlaget är tillgängligt för staden, som en följd av reformen.

Helsingfors ska vara en stad vars välbefinnande ökar och som skapar förutsättningar för sina invånare att förbättra sin ekonomiska ställning. I planeringen av stadens ekonomi stödjer vi oss på en bredare forskningsbaserad och akademisk expertis inom ekonomi. I syfte att bibehålla incentiven till arbete och stadsbornas personliga ekonomi avstår staden från att höja kommunalskatten.

Från och med ingången av 2023 kommer social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet att finansieras såsom en egen helhet med statens allmänna kalkylerade finansiering och separeras i budgeten, i enlighet med lagstiftningen. Helsingfors strävar efter att även i fortsättningen trygga bra social- och hälsovårdstjänster åt helsingforsarna och att aktivt påverka utvecklingen av statsfinansieringen.

Vi fortsätter på den linje, enligt vilken staden avstår från fastigheter som den inte själv använder.

Totalt 65 miljoner euro i stadsstyrelsens dispositionsmedel reserveras för att återhämtning från covid19-pandemin under 2022 och 2023. Återhämtningspaketets medel kan användas för behov av återuppbyggnad som pandemin orsakar. Paketet fördelas mellan fostrans- och utbildningssektorn, kultur- och fritidssektorn samt social- och hälsovårdssektorn.

Ett Helsingfors som är attraktivt för personalen

Helsingfors stad bedriver en god personalpolitik, och vår målsättning är att personalen ska må bättre och trivas i arbetet. Samtidigt strävar vi efter en ökning av produktiviteten och konkurrenskraften.

Helsingin kaupunki ja koko kaupunkikonserni toimivat laajenevassa kaupungissa ja Helsingin kaupungin palvelutuotannon henkilöstömäärän ennakoidaan kasvavan. Siksi kaupunki voi toimia houkuttelevana työnantajana, joka tarjoaa monenlaisia kiinnostavia urapolkuja ja vakaita palvelussuhteita. Helsingin kaupunki ei irtisano tai lomauta henkilöstöä muutostilanteissa, kun henkilöllä on valmius siirtyä osaamistaan ja kokemustaan vastaaviin uusiin tehtäviin. Kaupunki kannustaa osaamisen jatkuvaan kehittämiseen, työkiertoon ja monipuoliseen urapolkuun. Työtehtävien lakatessa kaupunki tarjoaa uusia tehtäviä ja tarvittaessa muuntokoulutusta.

Kaupungin johto tapaa henkilöstöjärjestöjä säännöllisesti.

Helsingin kaupunki haluaa olla houkutteleva työnantaja ja hyvän henkilöstöpolitiikan toteuttaja. Kaupunki käynnistää ja jatkaa tehokkaita toimia henkilöstöpulan kääntämiseksi: Parannetaan Helsingin kaupungin veto- ja pitovoimaa työnantajana ja työoloja ottaen koko henkilöstö mukaan. Vastaamme työvoiman saatavuuden ongelmaan ja jatkamme palkkakehitysohjelmia.

Helsingin kaupungille ruotsin kielen taitoisen työvoiman saatavuus on haaste. Kaupunki panostaa siksi henkilöstönsä ruotsin kielen koulutukseen sekä kehittää rekrytointipalveluja turvatakseen henkilökunnan saatavuuden. Panostamme henkilöstön saatavuuteen entistä enemmän myös yhteiskunnallisen vaikuttamistyön, muuta kuin suomea ja ruotsia puhuvien työntekijöiden rekrytointiin sekä monimuotoisuuden lisäämisen näkökulmasta. Työperäistä maahanmuuttoa edistetään ja tunnustetaan ulkomailla hankittu koulutus ja kokemus nykyistä paremmin.

Tiivistämme entisestään yhteistyötä TE-palveluiden, korkeakoulujen, oppilaitosten, yritysten sekä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa työvoimapulan korjaamiseksi.

Nostamme tuottavuutta yksilöllistä suoritusta ja ryhmäsuoritusta palkitsemalla. Kehitämme johtamista ja esimiestyötä määrätietoisesti, palkiten hyvistä suorituksista ja puuttuen nopeasti mahdollisiin ongelmatilanteisiin.

Tuemme Helsingin kaupungin ja kaupunkikonsernin henkilöstön uramahdollisuuksia ja urakiertoa kaupungin ja kaupunkikonsernin sisällä. Luomme henkilöstölle urapolkuja ja kasvun mahdollisuuksia Helsingin kaupungin sisällä, ja kohdennamme henkilöstöä sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Mittaamme onnistumistamme jatkuvasti kaupunkilaisten kokemuksena siitä, kuinka hyvin yhteistyö kaupungin sisällä eri toimijoiden kesken toimii ja kuinka vaikuttavasti tuotamme palveluja.

Helsingin kaupunki voi suurena työnantajana myös tarjota monille työntekijöilleen työsuhteasuntoja, jotka ovat kaupungillemme yksi keino vastata rekrytointihaasteisiin.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Kehitämme jatkuvasti Helsingin kaupungin organisaation palveluasennetta ja -osaamista. Etsimme ratkaisuja kaupunkilaisten ja yritysten haasteisiin sekä panostamme läpinäkyvään, tasapuoliseen, nopeaan ja ennakoitavaan palveluun kaikilla toimialoilla ja kaikissa kaupungin palveluissa.

Helsingfors stad och hela stadskoncernen agerar i en stad som utvidgas, och mängden personal inom Helsingfors stads serviceproduktion förutses öka. Därför kan staden vara en lockande arbetsgivare som erbjuder många slags intressanta karriärvägar och stabila anställningsförhållanden. Helsingfors stad säger inte upp eller permitterar personal vid förändringar, om personen har färdigheter att övergå till nya uppgifter som motsvarar hens kompetens och erfarenhet. Staden uppmuntrar alla att kontinuerligt utveckla sin kompetens och en mångsidig karriär samt till arbetsrotation. Staden erbjuder nya uppgifter och vid behov en examensinriktad fortbildning, om arbetsuppgifterna upphör.

Stadens ledning träffar personalorganisationer regelbundet.

Helsingfors stad vill vara en attraktiv arbetsgivare som driver en god personalpolitik. Staden inleder och fortsätter effektiva åtgärder för att åtgärda personalbristen. Vi förbättrar Helsingfors stads förmåga att behålla och locka arbetskraft samt arbetsvillkoren genom att hela personalen deltar. Vi vill lösa problemet med arbetskraft och fortsätter programmet för utveckling av lönerna.

Det är utmanande för Helsingfors att hitta arbetskraft med kunskaper i svenska språket. Staden satsar därför på kurser i svenska för personalen samt utvecklar rekryteringstjänsten för att trygga tillgången på personal. Vi satsar allt mer på personaltillgänglighet, även med tanke på samhällelig påverkan, ökad mångfald och rekrytering av arbetstagare som talar andra språk än finska och svenska. Arbetskraftsrelaterad invandring främjas och erfarenhet och utbildning som skaffats utomlands ska erkännas bättre än hittills.

Vi intensifierar vårt samarbete med TE-tjänsterna, högskolor, läroanstalter, företag och andra städer i huvudstadsregionen för att åtgärda bristen på arbetskraft.

Vi ökar produktiviteten genom att belöna prestationer individuellt och i grupp. Vi utvecklar ledarskap och chefsarbete på ett målmedvetet sätt, belönar goda prestationer och ingriper snabbt i eventuella problem.

Vi stöttar personalens karriärmöjligheter och karriärväxling inom Helsingfors stad och stadskoncern. Vi skapar karriärvägar och möjligheter för personalen inom Helsingfors stad och allokera personal där behovet är som störst. Vi mäter kontinuerligt vår framgång som stadsbornas upplevelse av hur bra samarbetet fungerar mellan olika aktörer inom staden och hur effektivt vi producerar tjänster.

Som en stor arbetsgivare kan Helsingfors stad också erbjuda flera arbetstagare tjänstebostäder som ett sätt för staden att svara på utmaningarna i rekryteringen.

Smarta Helsingfors leds med data och digitala underlag

Vi utvecklar kontinuerligt serviceattityden och -kompetensen i Helsingfors stads organisation. Vi letar efter lösningar på stadsbornas och företagens utmaningar och satsar på transparent, jämlik, snabb och förutsägbar service i alla sektorer och i stadens alla tjänster.

Helsinkiä johdetaan tiedolla ja osaamista kohdentamalla. Laadukkaalla, yhteensopivalla datalla sekä analytiikalla ennakoitaan asiakastarpeita, toimitaan vaikuttavammin ja tehostetaan toimintaa. Tarkemman asiakasymmärryksen avulla palveluja voidaan kohdentaa sinne, missä niitä eniten tarvitaan.

Helsinki tekee aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja yritysten kanssa tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa ja nojautuu parhaaseen riippumattomaan tutkijaosaamiseen omaa toimintaansa uudistaessaan. Palveluita tai toimintatapoja uudistettaessa mahdollistetaan aito tutkimusasetelma, jotta saadaan luotettavaa tietoa toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Kaupungin keskeisiin uudistushankkeisiin kutsutaan mukaan tutkijoita.

Koko kaupungin palvelutuotanto on kasvavassa määrin riippuvainen digitaalisista ratkaisuista. Digitalisaatio mahdollistaa entistä kestävämmän kaupungin, joka pystyy ennakoimaan ja vastaamaan muutokseen ja kriiseihin, kuten ilmastokriisiin. Tavoitteenamme on palvelutuotannon tuottavuuskasvu, joka näkyy palvelujen paranemisena tai säästyvinä menoina. Kaupungin taloushallinnon automatisointi ja toimintamenojen läpinäkyvyys nostetaan vähintään samalla tasolle kuin muissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa.

Tavoitteena on, että kaupungin tarjoamat palvelut ovat helposti saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta. Sähköiset palvelut ovat ensisijaisia aina kun kaupunkilainen tai yritys haluaa ja kykenee niitä käyttämään, ja ne ovat käytettävissä kattavasti kaikkina viikonpäivinä ja vuorokaudenaikoina. Palveluita ja prosesseja automatisoidaan ja uusia itsepalveluita kehitetään aina kun se on perusteltua. Uusien ennakoivien ja ongelmia ennaltaehkäisevien palveluiden kehittämistä vauhditetaan. Helsinki ylläpitää myös laadukkaita ruotsinkielisiä palveluita.

Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää henkilöstön ja kaupunkilaisten jatkuvaa osaamisen kehittämistä

Avoin Helsinki viestii ja toimii vuorovaikutteisesti. Helsinki vahvistaa osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa edistämällä avointa toimintakulttuuria ja vuorovaikutteisia toimintatapoja sekä hyödyntämällä asukailta ja yrityksiltä saatua palautetta. Kaupunki kutsuu aktiivisesti kaupunkilaisia, yrityksiä ja yhteisöjä mukaan osallistumaan ja vaikuttamaan kaupungin palveluihin, päätöksentekoon, toimintaympäristöön, omaan asuinalueeseen ja huolehtii myös kaikkien osallisuutta tukevista rakenteista. Helsinki edistää viestinnän ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien monikanavaisuutta, monimuotoisuutta ja monikielisyyttä huomioiden myös asuinalueiden väliset erot.

Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille

Helsinki on houkutteleva ja vetovoimainen niin kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen kuin muualta Suomesta muuttaville. Otamme entistä aktiivisemmän roolin ulkomaisten yritysten, yrittäjien ja työntekijöiden houkuttelussa ja Helsinkiin asettautumisen tukemisessa. Helsingin kaupungin sekä monien yritysten onnistuminen rekrytoinnissa edellyttää, että kaupunkimme tarjoaa myös englanninkielisiä palveluita. Kasvatamme vieraskielistä toimintaamme kouluissa ja päiväkodeissa ja kehitämme digitaalisten palveluiden saatavuutta myös vieraskielisille. Tuemme ulkomaisten työntekijöiden puolisoiden työllistymistä ja kansainvälisten opiskelijoiden kiinnittymistä alueen elinkeinoelämään.

Helsingfors leds genom att data och kompetens allokeras. Med kvalitativa och kompatibla data samt analys kan man förutse kundbehov, förbättra genomslagskraften och effektivera verksamheten. Med hjälp av en bättre förståelse för kunderna kan service riktas där den mest behövs.

Helsingfors samarbetar aktivt med högskolor och företag i forsknings- och innovation och stödjer sig på bästa oberoende forskningskompetens i utvecklingen av den egna verksamheten. Då man förnyrar en tjänst eller ett verksamhetssätt faciliteras ett äkta forskningsupplägg för att få tillförlitlig information om åtgärdernas genomslagskraft. Forskare bjuds in till stadens mest centrala reformer.

Hela stadens serviceproduktion är i allt större utsträckning beroende av digitala lösningar. Digitaliseringen gör det möjligt att skapa en mer hållbar stad som kan förutse och reagera på förändringar och kriser, som klimatkrisen. Vårt mål är en ökad lönsamhet inom serviceproduktionen, vilket återspeglas i en förbättring av tjänsterna eller kostnadsbesparingar. En automatisering av stadens ekonomiförvaltning och transparenta omkostnader ska lyftas minst på samma nivå som i de övriga städerna i huvudstadsregionen.

Målet är att den service som staden erbjuder ska vara lätt tillgänglig oavsett tid och plats. E-tjänster ska alltid prioriteras, när en stadsbo eller ett företag vill och kan använda dem, och de ska vara tillgängliga på ett heltäckande sätt under alla dagar och dygnet runt. Tjänster och processer automatiseras och ny självbetjäning utvecklas alltid då det är motiverat. Vi påskyndar utvecklingen av nya tjänster som förutser och motarbetar problem. Helsingfors upprätthåller även god service på svenska.

För att dra nytta av de digitala möjligheterna krävs en kontinuerlig kompetensutveckling av personalen och invånarna.

Öppna Helsingfors kommunicerar och handlar interaktivt. Helsingfors stärker delaktigheten och interaktiviteten i all sin verksamhet genom att främja en öppen verksamhetskultur och interaktiva metoder samt genom att nyttja responsen från invånare och företag. Staden bjuder aktivt stadsbor, företag och gemenskaper att delta i och påverka stadens tjänster, beslutsfattande, omvärld, egna bostadsområden samt ser till att det finns strukturer för att alla ska kunna vara delaktiga. Helsingfors främjar kommunikation, delaktighet och påverkan i många kanaler, dessas mångfald och flerspråkighet, också med hänsyn till skillnaderna i de olika bostadsområdena.

Helsingfors är attraktivt för proffs och företag

Helsingfors är lockande och attraktivt både för internationella experter och deras familjer och för dem som flyttar från övriga Finland. Vi tar en allt mer aktiv roll i att locka utländska företag, företagare och arbetstagare och stöttar dem att etablera sig i Helsingfors. För att Helsingfors stad och många företag ska lyckas med rekryteringen krävs det att vår stad också tillhandahåller engelskspråkiga tjänster. Vi stärker vår verksamhet på främmande språk i skolor och daghem och utvecklar tillgången till digitala tjänster även för personer på främmande språk. Vi stöttar utländska arbetstagares makar att sysselsättas och de internationella studenterna att integreras i regionens näringsliv.

Vetovoimainen kaupunki houkuttelee myös matkailijoita. Kehitämme Helsingistä maailman kestäväntä ja älykkäintä matkailukohdetta.

Varmistamme osaavan työvoiman ja korkean osaamisen saatavuuden uudistamalla rekrytointikäytäntöjämme, lisäämällä kielikoulutusta ja laajentamalla oppisopimuskoulutusta. Tiivistämme yhteistyötämme alueen korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa ja kannustamme toimialoja vahvistamaan alakohtaista yhteistyötä tutkijoiden ja koulutustarjoajien kanssa.

Päivitämme elinkeinopoliittiset painopisteemme. Vahvistamme ja kehitämme asemaamme yhtenä Euroopan parhaana innovaatioympäristönä, startup-keskuksena ja uusien elinkeinojen kehtona. Kasvatamme taloudellista toimeliaisuuttamme ja tavoittelemme elinkeinojen ja ammattien monipuolistumista. Helsingin tulee olla houkutteleva ympäristö testata uusia ratkaisuja kaupunkiympäristössä. Käytämme innovaatiokilpailuja, -rahastoja ja muita vastaavia työkaluja vaikuttavasti.

Nimeämme erityiset työpaikkakeskittymät ja varmistamme niiden houkuttelevuuden myös kaavoituksen ja liikennesuunnittelun keinoin ottaen huomioon myös esikaupunkialueet. Huolehdimme, että Helsingissä on jatkossakin tarjolla markkinalähtöistä kysyntää ja yritysten tarpeita vastaavia sijoittumismahdollisuuksia erilaiselle yritystoiminnalle ottaen huomioon myös luovat alat ja tuotannollisen toiminnan. Kehitämme kaupungin keskustaa tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yritysten kanssa. Luomme ohjelman, jolla houkutellaan kansainvälisiä investointeja Helsinkiin. Vahvistamme kaupungin ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä, tuemme korkeakoulukampusten kehittymistä vahvoiksi innovaatio- ja osaamiskeskittymiksi, jatkamme startup-keskittymä Maria01:n ja Helsinki Health Capitalin toimintojen kehittämistä.

Helsinki on yritysmyönteinen kaupunki, jossa palveluhenkisyys toimituu kaikilla toimialoilla ja välittyä kaikille toimijoille yhtenäisesti. Parannamme kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja vahvistamme vuoropuhelua päätösten valmisteluvaiheessa. Kaupunkitilaa käytetään joustavasti asumisen ja liiketoiminnan välillä. Vahvistamme yritysmyönteistä kokeilukulttuuria ja painotamme ratkaisukeskeisyyttä – Helsinki on mahdollistaja.

Tavoitteenamme on olla kaupunki, joka nostaa työllistymisen todennäköisyyttä työllisyyspalvelujen siirtyessä kunnille. Työllisyyspalvelut järjestetään kaikkia Helsingin resursseja hyödyntäen. Asetamme Helsingille oman työllisyystavoitteen ja nostamme työllisyysastettamme kaupungilla käytettävissä olevin keinoin. Luomme aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpidekokonaisuuden, joka sisältää esimerkiksi kotoutumispalveluiden ja ammatillisen koulutuksen hyödyntämisen sekä osatyökykyisten työllistämisen. Otamme käyttöön uusia keinoja työllistämässä ja etsimme ratkaisuja erityisesti nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyden nostamiseen. Haemme yhteisiä ratkaisuja työllisyyden hoitoon yli kuntarajojen.

Kansallista edunvalvontaa ja kansainvälistä yhteistyötä Helsingin kehittämisessä

Helsingin kaupunki on aktiivinen kansainvälinen toimija. Hyödynnämme kansainvälistä toimintaa kaupungin strategisten tavoitteiden edistämässä sekä Helsingin vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamisessa ja kehitämme entistä vahvempaa Helsinki-brändiä kansainvälistä tunnettua

En attraktiv stad lockar även turister. Vi ska utveckla Helsingfors till världens mest hållbara och smarta resmål.

Vi garanterar tillgången på proffsig personal och hög kompetens genom att uppdatera vår rekryteringspraxis, utökade språkkurser och utvidgad läroavtalsutbildning. Vårt samarbete med högskolorna och läroverken ska bli tätare och vi sporrar sektorerna att förstärka samarbetet med branschens forskare och utbildningsanordnare.

Vi uppdaterar våra ekonomisk-politiska tyngdpunkter. Vi förstärker och utvecklar vår position som en av Europas bästa miljöer för innovationer, uppstarts-center och kuvös för nya näringsgrenar. Vi höjer vår ekonomiska aktivitet och strävar efter mer mångsidiga näringsgrenar och yrken. Helsingfors ska vara en lockande miljö att testa nya lösningar i en urban omgivning. Vi använder innovationsfonden, innovativa tävlingar och dylika redskap effektivt.

Vi utser särskilda koncentrationer av jobb och säkerställer att de också är attraktiva, genom planläggning och trafikplanering, och beaktar även förortsområden. Vi sörjer för att det också i framtiden i Helsingfors erbjuds tillfälle för olika företag att etablera sig, på marknadsvillkor och enligt företagets behov, även med hänsyn till kreativa branscher och industriell verksamhet. Vi utvecklar stadens centrum i ett tätt samarbete med företagen i området. Vi skapar ett program som lockar utländska investeringar till Helsingfors. Vi förstärker samarbetet mellan staden och högskolorna, stöttar utvecklingen av campus så att dessa kan bli starka innovations- och kompetenskluster, vi fortsätter utveckla startup Maria01 och Helsinki Health Capital.

Helsingfors är en företagervänlig stad där vår serviceanda syns inom alla branscher och förmedlas till alla på ett enhetligt sätt. Vi förbättrar samarbetet mellan staden och näringslivet och förstärker dialogen under beredningen av beslut. Användningen av stadsrummet fördelas flexibelt mellan boende och affärsverksamhet. Vi förstärker vår företagervänliga försökskultur och poängterar lösningsfokus - Helsingfors skapar möjligheter.

Vårt mål är att vara en stad som ökar sannolikheten för sysselsättning när sysselsättningstjänsterna överförs till kommunerna. Sysselsättningstjänsterna ordnas så att Helsingfors alla resurser utnyttjas. Vi sätter upp egna mål för sysselsättningen i Helsingfors och höjer sysselsättningsgraden med de metoder som står till buds i staden. Vi skapar en aktiv arbetskraftspolitisk åtgärdsplan som innebär att exempelvis integrationstjänster och yrkesutbildning tillämpas samt sysselsättning av partiellt arbetsföra. Vi börjar tillämpa nya metoder för att sysselsätta och söker lösningar för hur sysselsättningen kan ökas särskilt bland ungdomar och invandrare. Vi letar efter gemensamma lösningar på sysselsättningsfrågan, över kommungränserna.

Nationell intressebevakning och internationellt samarbete i utvecklingen av Helsingfors

Helsingfors stad är internationellt aktiv. Vi nyttjar internationell verksamhet för att främja stadens strategiska mål samt förstärker Helsingfors möjligheter till inflytande och utvecklar ett allt starkare Helsingfors-varumärke genom förbättrad internationell

ja houkuttelevuutta vahvistamalla erityisesti kansainvälisten osaajien, investointien ja vierailijoiden näkökulmasta.

Helsinki etsii aktiivisesti toimintansa ja tavoitteidensa toteutumisen tueksi globaalisti parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja. Helsinki myös kantaa globaalin vastuunsa jakamalla omia parhaita käytäntöjään ja oppejaan muille kaupungeille.

Helsinki seuraa aktiivisesti verrokki- ja kumppanikaupungeissaan tapahtuvia ilmiöitä sekä hyödyntää omassa toiminnassaan ennakoivasti muiden opit. Kansainvälisiä kumppanuuksia rakennetaan tarveperusteisesti; parhaat yhteistyökumppanit voivat teemasta ja tavoitteista riippuen löytyä muista eurooppalaisista kaupungeista tai Euroopan ulkopuolelta. Kaupunkien ja kaupunkiverkostojen lisäksi toimivia kumppanuuksia etsitään kansainvälisistä organisaatioista.

Helsinki valvoo kaupungin ja kaupunkilaisten etuja tavoitteellisesti niin kansallisilla kuin kansainvälisillä foorumeilla. Tavoitteena on kokoaan suurempi Helsinki maailmalla ja aktiivinen valtakunnallinen vaikuttaja.

Kansainvälisessä edunvalvonnassa keskitytään erityisesti Helsingin taloudellista elpymistä, julkisten palvelujen kehittämistä, digitalisaatiota, ilmastonmuutoksen hillintää sekä alueellisia innovaatioekosysteemejä tukeviin ja edistäviin toimenpiteisiin. Helsinki käy kansainvälisesti ja EU-tasolla aktiivista kaupunkipoliittista keskustelua ennakoivasti ja konkreettisten ehdotusten avulla. EU-rahoitusten kotiuttamisessa varmistetaan määrän lisäksi se, että EU-hankkeet tukevat Helsingin strategisten tavoitteiden toteutumista. Helsinki haluaa myös edistää EU-varojen vastuullista käyttöä. Kansallisen edunvalvonnan erityisiä painopisteitä ovat osaavan työvoiman saatavuus, työllisyys ja kaupungin taloudellisten toimintaedellytysten turvaaminen erityisesti varmistamalla riittävä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen rahoitus. Kaupunki edistää valtion kanssa koulutustarjonnan lisäämistä pääkaupunkiseudulla erityisesti työvoimapulasta kärsivillä alueilla. Lisäksi varmistetaan, että kaupungin kyky kantaa laaja-alaista vastuuta kestävästä kasvusta ja investoinneista sekä asukkaiden hyvinvoinnista säilyy myös sote-uudistuksen jälkeen. Kansallisen päätöksenteon tulee olla pitkäjänteistä ja tunnistaa aiempaa paremmin Helsingin ja suurten kaupunkien kasvava rooli, merkitys ja erityiset haasteet.

renommé och dragningskraft, i synnerhet bland internationella proffs, investeringar och besökare.

Helsingfors söker aktivt efter praxis och lösningar, som är globalt på toppnivå, som stöd för sin verksamhet och sina mål. Helsingfors bär sitt globala ansvar genom att dela sin bästa praxis och sina bästa lärdomar med andra städer.

Helsingfors följer aktivt de fenomen som sker i dess jämförelse- och partnerstäder och tillämpar andras lärdomar på ett förebyggande sätt i sin egen verksamhet. Internationella partnerskap byggs på behovsbasis; de bästa samarbetspartner kan beroende av tema och mål hittas i andra europeiska städer eller utanför Europa. Utöver städer och stadsnätverk söker vi efter fungerande partnerskap i internationella organisationer.

Helsingfors övervakar stadens och stadsbornas intressen på ett målinriktat sätt både på nationella och internationella forum. Målet är ett Helsingfors som globalt är större än sin storlek och ett Helsingfors som är en aktiv riksomfattande opinionsbildare.

I den internationella intressebevakningen fokuserar vi särskilt på åtgärder som stödjer och främjar Helsingfors ekonomiska återhämtning, utvecklingen av offentliga tjänster, digitaliseringen, bekämpning av klimatförändringen och regionala innovationsekosystem. Helsingfors för en aktiv metropolpolitisk dialog internationellt och på EU-nivå, förebyggande och med hjälp av konkreta förslag. När EU-finansiering tas hem säkerställer vi, utöver beloppet, att EU-projekten bidrar till att Helsingfors ka uppnå sina strategiska mål. Helsingfors vill även främja en ansvarsfull användning av EU-medel. Den nationella intressebevakningens tyngdpunkter är i synnerhet tillgång på kompetent arbetskraft, sysselsättning och tryggheten av stadens ekonomiska förutsättningar, särskilt genom att säkerställa en tillräcklig finansiering av social- och hälsovårdstjänsterna samt räddningsväsendet. Tillsammans med staten främjar staden en ökning av utbildningsutbudet i huvudstadsregionen, särskilt i branscher som lider av brist på arbetskraft. Dessutom säkerställs att stadens förmåga omfattande ta ansvar för hållbar tillväxt och investeringar samt för invånarnas välfärd bevaras även efter vårdreformen. Det nationella beslutsfattandet bör vara långsiktigt och bättre än tidigare identifiera Helsingfors och andra växande städernas roll, betydelse och särskilda behov.

4 Strategian toteutuminen – mittarit ja seuranta – Genomförande av strategin – mätare och uppföljning

Strategian tavoitteet

Kaupunkistrategia kytkee 2020-luvun tärkeimmät valinnat ja painopisteet osaksi kaupungin arkea. Se auttaa suuntaamaan kaupungin organisaatioiden, palveluiden ja työntekijöiden ja palveluiden tekemistä kohti yhteisiä tavoitteita. Parannamme kaupunkistrategian läpinäkyvää seurantaan kaupunkilaisille ja kaupungin henkilöstölle.

Keskeisimmät strategian seurattavat tavoitteet muodostavat tärkeän lähtökohdan kaupungin toimialojen ja toimintojen tarkemmalle vuosittaiselle toiminnan ja tavoitteiden suunnittelulle. Kaupunkistrategiaa toteutetaan osana kaupungin toimialojen ja palveluiden päivittäistä työtä.

Strategian seuranta ja toteutus

Kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus seuraavat strategian keskeisiä tavoitteita määritellyissä seurantapisteissä: valtuustokauden puolivälissä ja lopussa.

Lisäksi kaupunkistrategian keskeisiä onnistumisia, haasteita ja vaikutuksia seurataan säännöllisesti kaupungin johtoryhmässä ja osana talouden ja toiminnan seurantaan.

Kuluvalla valtuustokaudella kaupunkistrategiaa edistetään neljässä poikkihallinnollisessa ohjelmaryhmässä

- Vastuullinen ja kestävä talous: varmistetaan sellaisten konkreettisten uudistusten suunnittelu ja toimeenpano, jotka tuovat lisää tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan.
- Kunniahimoinen ilmastovastuu: varmistetaan strategian mukaiset, riittävän kunnianhimoiset ja fokusoidut toimet ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.
- Viihtyisä kaupunki: varmistetaan strategian mukaisesti kaupunkitilan ja kaupunginosien houkuttelevuus, toimiva arki ja turvallisuus.
- Segregaation ehkäiseminen: varmistetaan riittävät kaupunkiyhteiset toimet kaupunkilaisten eriarvoisuuden vähentämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tuetaan yhdenvertaisuutta ja eri väestöryhmien välisiä suhteita ja osallisuutta.

Mittarit ja niiden kehittäminen

Strategian edistymisen seurantatiedot koostetaan toimialoilta, kanslian toimintoista ja liikelaitoksilta osana talouden ja toiminnan seurantaan. Laadullisen, toimialojen, kanslian ja liikelaitosten raportointiin perustuvan analyysin lisäksi strategian toteutumista seurataan laadullisilla ja numeerisilla strategiamittareilla, jotka on koottu omalle verkkosivustolle. Mittaristo ja tietopohjaa on koottu uusille strategiamittariston verkkosivuille: <https://hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/strategia-ja-talous>

Strategiska målsättningar

Stadsstrategin sammanfogar 2020-talets viktigaste val och tyngdpunkter med stadens vardag. Den hjälper stadens organisationer, service, medarbetare och tjänsteproduktion att arbeta mot gemensamma mål. Vi vill att stadsborna och stadens medarbetare ska ha en bättre insyn i stadsstrategin.

De mest centrala målen i strategin utgör en viktig grund för stadens sektorer och funktioner i deras arbete med årsplaner och mål. Stadsstrategin genomförs som en del av det dagliga arbetet inom stadens sektorer och tjänster.

Uppföljning och genomförande av strategin

Stadsfullmäktige och stadsstyrelsen följer upp de centrala målen i strategin vid fastställda tidpunkter: i mitten och i slutet av fullmäktigeperioden.

Avgörande framgångar, utmaningar och effekter med anknytning till stadsstrategin följs dessutom regelbundet upp av stadens ledningsgrupp och i samband med ekonomi- och verksamhetsuppföljningen.

Stadsstrategin främjas genom fyra förvaltningsövergripande programgrupper under den pågående fullmäktigeperioden.

- Ansvarsfull och hållbar ekonomi: säkerställer planeringen och verkställandet av sådana konkreta förnyelser som ger mer produktivitet, lönsamhet, ekonomiskt spelrum och resurser för stadens verksamhet.
- Ambitiöst klimatansvar: säkerställer tillräckligt ambitiösa och riktade åtgärder i enlighet med strategin för att klimatmålen ska kunna uppnås.
- Trivsamt stad: säkerställer stadsrummets och stadsdelarnas attraktionskraft, dagliga funktioner och säkerhet i enlighet med strategin.
- Förebyggande av segregation: säkerställer tillräckliga stadsövergripande åtgärder för att minska ojämlikhet mellan stadsborna och förebygga marginalisering; stöder jämlikhet samt relationer och delaktighet mellan befolkningsgrupper.

Mätarna och utvecklingen av dem

Uppgifterna om hur genomförandet av strategin framskrider samlas in från sektorerna, kansliets funktioner och affärsverken i samband med ekonomi- och verksamhetsuppföljningen. Utöver en kvalitativ analys som baserar sig på sektorernas, kansliets och affärsverkens rapportering följs genomförandet av strategin upp med kvalitativa och numeriska mätare, som har sammanställts på en webbplats. Mätarna och deras dataunderlag har sammanställts på en ny webbplats: <https://www.hel.fi/sv/beslutsfattande-och-forvaltning/strategi-och-ekonomi>

5 Kunta-Helsingin talousarvioehdotus 2023 – Kommun-Helsingfors budgetförslaget 2023

5.1 Talousarvioehdotuksen 2023 taustaa ja tunnuslukuja

Talousarviohierarkia vuoden 2023 talousarviosta eteenpäin

Talouden ohjauksessa ja suunnittelussa Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan jatkossa kahdessa kokonaisuudessa: talouden tunnuslukujen näkökulmasta muihin kuntiin vertautuva Kunta-Helsinki ja valtion rahoittama sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (sotepe).

Talouden raportoinnissa Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan jatkossa kolmessa kokonaisuudessa: Helsinki yhteensä, Kunta-Helsinki sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (sotepe).

Kaupunkistrategian taloustavoitteet Kunta-Helsingin talousarvioehdotuksen pohjana

Helsingillä on edessään merkittäviä haasteita lähivuosina talouden ja toiminnan sopeuttamisessa yhtäältä sotepe-uudistuksen jälkeiseen kuntien rahoitukseen sekä myös sotepe-toimintojen valtionrahoitukseen.

Helsinki on hoitanut talouttaan vastuullisesti, minkä ansiosta koronaepidemian aikanakin kaupungin talous on ollut vahva eikä taloudelliseen äkkijarrutukseen ole ollut tarvetta.

Koronaepidemian sekä sotepe-uudistuksen rahoitusmuutosten vaikutukset kaupungin talouteen ovat kuitenkin merkittäviä. Kaupunki on kaupunkistrategiassaan määrittänyt selkeät taloudenpidon vastuuperiaatteet. Tulevina vuosina Helsinki joutuu rahoittamaan investointejaan viime vuosia olennaisesti suuremmalta osin lainarahoituksella.

Kaupunkistrategian panostukset palveluiden kehittämiseen sekä koronaepidemiasta toipumiseen aiheuttavat aikaisempaa suurempaa toimintamenojen kasvua. Samaan aikaan verotulojen kasvu on sotepe-uudistuksen rahoitusmuutosten myötä sekä kansainvälisen talouden epävarmuuden seurauksena tulevina vuosina poikkeuksellisen epävarmalla pohjalla. Valtion koronaepidemiasta aiheutuneiden kustannusten ja verotulomenetysten kompensatiotoimenpiteet ovat olleet väliaikaisia ja kohdistuneet vuosille 2020–2022. Näiden vaikutus poistuu vuonna 2023.

Kaupunkistrategian mukaan vastuullinen talous on kestävän kasvun perusta. Kaupunki sitoutui valtuustokauden aikana käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen. Tällä vältytään siltä, että kulloinkin suhdannetilanne johtaa menotalouden epätarkoituksenmukaisiin kasvu- tai säästöliikkeisiin.

Toimintamenojen kasvua ohjaa strategian vastuuperiaate

Käyttömenojen kasvua ohjaa strategiassa sovittu vastuuperiaate. Kokonaisuudessaan Kunta-Helsingin (Helsingin kaupunki ilman sotepe-toimialan menoja) käyttömenot kasvavat vuoden 2023 talousarviossa kuitenkin vastuuperiaatetta nopeammin kaupungin strategisten panostusten sekä kaupungin tulevaisuudessa toteuttamien rakenteellisten uudistusten tuoman liikkumavaran myötä. Kunta-Helsingin käyttömenojen kasvu vuonna 2023 on vajaa 6 prosenttia verrattuna talousarvion

5.1 Bakgrund och nyckeltal i budgetförslaget 2023

Stadsstrategins ekonomimål som grund för Kommun-Helsingfors budgetförslaget

2022 organisaatorakenteeltaan vertailukelpoiseen tasoon. Jos menokasvusta huomioidaan pois eräät vastuuperiaatteen soveltamisen ulkopuolelle jätettävät menoerät, on toimintamenojen kasvu edelliseen vuoteen noin 5 prosenttia.

Kunta-Helsingin tuloslaskelman mukaiset ulkoiset kokonaistoimintamenot vuonna 2023 pienenevät noin -44 prosenttia verrattuna vuoden 2022 Helsingin kaupungin talousarvioon. Muutos johtuu siitä, että sosiaali- ja terveystoimialan sekä pelastuslaitoksen toimintamenot siirtyvät pois toimintamenovertailusta sotepe-toimialan puolelle.

Kaupunkistrategian mukaan kaupunki sitoutui valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeeseen. Vastuuperiaatteen mukaan vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoa. Käyttötalousmenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkiorganisaationa itselle asetettuun tuottavuustavoitteeseen, joka on vuonna 2022 0,3 prosenttiyksikköä ja sen jälkeen 0,5 prosenttiyksikköä.

Kustannustason muutosta kuvaa peruspalvelujen hintaindeksi. Väestönkasvun osalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden väestönkasvua kuvaavana parametrina käytetään ikäryhmäkohtaista kasvua ja muutoin väestön kokonaisuutena.

Toimintamenokasvun vastuuperiaatteen laskentatekijät ovat seuraavat:

	2022	2023	2024	2025
Väestön kasvu - befolkningstillväxt	0,20 %	0,60 %	1,00 %	1,00 %
Peruspalveluiden hintaindeksi (syyskuu 2022) – Prisindex för basservice (september 2022)	3,8 %	3,8 %	3,28 %	3,76 %
Tuottavuuden parantaminen, %-yksikköä – Förbättring av produktiviteten, %-enheter	-0,30	-0,50	-0,50	-0,50
Vastuuperiaatteen mukainen menokasvu laskentatekijöiden perusteella – Tillväxt ökning enligt ansvarsprincipen utifrån kalkyleringsfaktorer	3,70 %	3,90 %	3,78 %	4,26 %

Pääomavuokrien määrittämisen uudet periaatteet nostavat teknisesti toimialojen toimintamenoja

Kaupunginhallitus hyväksyi 3.10.2022 § 677 kaupungin toimitilojen sisäisessä vuokrauksessa noudatettavat pääomavuokrien määrittämisen uudet periaatteet. Uuden vuokramallin vuokramuutosten vaikutukset käyttötalouden määrärahoihin on mahdollista siirtymävaiheessa toteuttaa kaupunkistrategian menokasvutavoitteen näkökulmasta kustannusneutraalisti, koska kyse on kaupungin sisäisestä kulujen uudelleenallokoinnista.

Vuokramallin muutoksen vaikutukset on lisätty toimialojen määrärahoihin täysimääräisesti. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan osalta vuokramuutoksen käyttöönotto arvioidaan tulevina vuosina erikseen, koska sotepe-toimialan valtionrahoitus ei mahdollista kustannusmuutoksen huomioimista kaupungin sisäisin järjestelyin.

Vuokramallin uudistuksesta johtuen vuoden 2023 talousarvion talousarviokohtaiset luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuoden lukujen kanssa. Vuokramallin muutoksen mukanaan

tuomia määrärahamuutoksia ei ole päivitetty toimialojen yksikkökustannuslukuihin eikä tuottavuuslaskennan lukuihin. Vaikutus saadaan yksikkökustannuslaskentaan vertailukelpoisena vuoden 2024 talousarviovalmistelusta alkaen.

Kokonaisinvestointitasoa mitoitetaan strategiassa asetettu alijäämätavoite

Korkeammasta toimintamenojen kasvusta ja sotepe-rahoitusmallin muutoksesta johtuen kunta-Helsingin vuosikate ja tulos heikkenevät vuosina 2024–2025 vuoden 2023 talousarvion tasosta. Vuonna 2023 sotepe-rahoitusmuutoksen jälkeen kunnille tilittyy vielä jonkin verran verotuloja vuoden 2022 korkeammilla veroprosenteilla, näiden seurauksena vuosikate toteutuu vielä vuonna 2023 parempana. Kun investointipanostukset ovat samaan aikaan vuosina 2023–2025 ennätyskorkealla, niin kaupungin investointien tulo-rahoitusprosentti heikkenee taloussuunnitelmakauden loppupuolella.

Taulukko 1 – Tabell 1. Kunta-Helsingin talouden tunnuslukuja (sisältäen liikelaitokset ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivat rahastot) – Nyckeltal för Kommun-Helsingfors ekonomi (omfattar affärsverksamheten och fonder som utgör självständiga balansenheter)

Milj. €	Käyttö - Förbr 2021	Ennuste - Progn 2022	TA - BDG 2023	TS - EP 2024	TS - EP 2025
Vuosikate – Årsbidrag	757,1	649,4	786,3	513,1	560,8
Poistot – Avskrivningar	-408,5	-378,2	-362,6	-369,5	-377,9
Tilikauden tulos – Räkenskapsperiodens resultat	349,6	331,2	423,7	143,6	182,9
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	-89,8	-154,7	-39,2	-299,7	-235,7
Lainakanta – Länestock	913,0	948,2	996,2	1 184,3	1 362,3
Vuosikate % poistoista – Årsbidraget täcker avskrivningarna, %	185,3	171,7	216,8	138,8	148,4
Investointien tulo-rahoitus-% – Investeringar med internt tillförda medel, %	87,9	74,90	88,9	62,9	70,2

Strategian mukaisesti taloussuunnitelman kokonaisinvestoinnit on mitoitettu rahoituskellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta. Toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen valtuustokauden aikana yhteensä enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran (alijäämä eli toiminnan ja investointien rahavirta -0,5 prosenttia suhteessa Helsingin arvioituun BKT:hen). Alijäämätavoitteen laskentaa avataan tarkemmin alla olevassa taulukossa. Alijäämätavoitetta laskettaessa on huomioitu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n joukkoliikenneinvestointeihin kohdistuvat kaupungin takausvastuut. Laskennassa huomioidaan Kaupunkiliikenne Oy:n ja kaupungin väliseen palvelukorvaussopimukseen sisältyvät investoinnit. Ennen yhtiöittämistä joukkoliikenneinvestoinnit olivat osa liikenneliikelaitoksen (HKL) toimintaa.

Vuonna 2023 sotepe-rahoitusmuutoksen erityistilanteen seurauksena toiminnan ja investointien rahavirta on tavoitetasoa parempi. Vuosina 2024 ja 2025 rahavirta on taloussuunnitelman mukaan strategiassa asetettua vuosittaista tavoitetasoa alijäämäisempi.

Investointien rahavirran ennakkointiin liittyy lyhyellä aikavälillä aina epävarmuutta, sillä yksittäiset investointihankkeet saattavat

viivästyä kaupungista riippumattomista syistä, jonka lisäksi tulopuoleen liittyy epävarmuustekijöitä. Strategiaan kirjattu investointisääntö sitoo toiminnan ja investointien rahavirran toteumaa. Vuosina 2017-2021 tilinpäätöksiin kirjattu toteutunut toiminnan ja investointien rahavirta on ylittänyt talousarvion mukaisen rahavirran. Tulopohjan ennustamisen ja investointien toteutumisasteen ennustamisen vaikeus puoltaa budjetointivaiheen laskennallisesti korkeampaa investointitasoa.

Syksyllä 2023 tehtävässä vuoden 2024 talousarvion valmistelussa tarkastellaan investointien ja toiminnan rahavirran alijäämän toteutumista vuosina 2021 ja 2022 sekä vuoden 2023 ennustetta. Tällöin huolehditaan alijäämäsäännön toteutumisesta valtuustokauden aikana.

	Alijäämätavoite	Ennuste 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
A	Paikallishallinnolle asetettu alijäämätavoite (-0,5 % BKT:sta)	-251	-252	-258	-264
B	Joukkoliikenneinvestointeihin kohdistuvat kaupungin takausvastuut	165	127	90	85
A+B	Alijäämätavoitteen €-taso	-86	-125	-168	-179
C	Toiminnan ja investointien rahavirta	-155	-39	-300	-236
A+B+C	Erotus	-69	86	-132	-57
A+B+C	Kumulatiivisesti			-172	

Alijäämäinen toiminnan ja investointien rahavirta katetaan taloussuunnitelmassa ensisijaisesti lainanotolla sekä osittain kaupungin kassavaroilla.

Taloussuunnitelman mukaan kaupungin lainakanta puolitoistakertaistuisi vuoden 2025 loppuun mennessä. Kun kaupungin lainakanta oli vuoden 2021 lopussa oli 913 miljoonaa euroa (1 386 euroa /asukas), niin se vuoden 2023 lopussa olisi 996 milj. euroa (1 489 euroa /asukas) ja vuoden 2024 lopussa 1 184 milj. euroa (1 752 euroa /asukas).

Kaupungin lainakanta kasvaisi taloussuunnitelman mukaan 449 miljoonalla eurolla vuosina 2022–2025.

Talousarvion investointitaso on korkeampi kuin toteutuneet investoinnit. Vuoden 2022 vertailukelpoinen investointitason ennuste on 876 miljoonaa euroa, kun vuoden 2023 talousarvion investointitaso on 893 miljoonaa euroa.

5.2 Verotulot

5.2.1 Kunnallisvero

Sotepe-uudistuksen rahoitusmuutos ja toimeenpanolaki vaikuttaa kuntien vuoden 2023 kunnallisveroprosenttien tasoon. Kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä -12,64 prosenttiyksiköllä. Kunnallisveropro-sentin leikkaus tehdään samansuuruisesti kaikille kunnille verovuonna 2023.

5.2 Skatteintäkter

5.2.1 Kommunalskatt

Helsingin kaupungin vuoden 2023 kunnallisveroprosentti tulee olemaan 5,36 prosenttia. Talousarviossa 2023 on arvioitu verovuotta 2023 koskevat kunnallisverotilitykset tältä pohjalta. Vuoden 2023 ensimmäisinä kuukausina kaupunki saa vielä jonkin verran verovuotta 2022 koskevia verotilityksiä. Näissä verotilityksissä pohjana on vielä nykyinen kunnallisveroprosentti 18,00 prosenttia. Siten kunnallisverotulot vuonna 2023 toteutunevat korkeampina kuin esimerkiksi vuoden 2024 kunnallisverotulot.

Vuoden 2023 talousarvio perustuu kunnallisveroprosenttiin 5,36 prosenttiyksikköä ja tuotoksi vuonna 2023 arvioidaan 1 140 miljoonaa euroa (kun vuoden 2022 kunnallisveron tuottoennuste, perustuen veroprosenttiin 18,00, on 2 990 miljoonaa euroa).

5.2.2 Yhteisövero

Sotepe-uudistuksen myötä vuodesta 2023 eteenpäin kuntien jako-osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan kolmanneksella, eli yhteensä 11,25 prosenttiyksiköllä. Kunnallisverotulojen tapaan alkuvuonna 2023 kaupunki saa verovuodelta 2022 kertyviä yhteisöverotuloja. Nämä verotulot tilitetään korkeammalla, vuoden 2022 tasoisella kuntaryhmien jako-osuudella ja nekin kirjataan vuoden 2023 verotuloiksi.

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2023 arvioidaan 520 miljoonaa euroa (kun vuoden 2022 yhteisöveron tuottoennuste on 765 miljoonaa euroa). Arvio Helsingin vuoden 2023 yhteisöverokertymästä on tehty Helsingin kuntakohtaisen jako-osuuden 25,59 prosentin tason pohjalta.

Edellä kuvatut verotilitysjärjestelmän merkittävät muutokset kunnallis- ja yhteisöveroissa aiheuttavat sen, että vuosien 2022–2024 välinen vertailu verotulojen osalta ei ole tarkoituksenmukaista. Vuoteen 2025 mennessä sotepe-uudistuksen aiheuttamat muutokset verotuloihin poistuvat, jonka jälkeen talousarviovuosien väliset verot ovat vertailukelpoisia.

5.2.3 Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2023 on arvioitu 300 miljoonaa euroa (vuoden 2022 tiliyсарvio on 295 miljoonaa euroa). Vuonna 2023 kiinteistöveroprosentit ehdotetaan Helsingissä pidettäväksi vuoden 2022 tasolla.

Kiinteistöverotuoton 1,7 prosentin nousu vuodelle 2023 johtuu pääosin kiinteistökannan kasvusta ja veropohjan ennakoidusta noususta.

Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Maan hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka väistämättä lisäisi taloudellista epävarmuutta. Näin ollen mahdollinen kiinteistöverotuksen arvostamisuudistus siirtyy aikaisintaan vuodelle 2025 tai sen jälkeisiin vuosiin.

5.3 Valtionosuudet

Valtionosuustilitysten ennuste vuodelle 2023 on 186 miljoonaa euroa ja se perustuu valtiovarainministeriön ja kuntaliiton laskelmiin (9/2022). Sotepe-uudistukseen liittyvä siirtolaskenta, ja ns. jälkikäteistarkistus, vaikeuttaa merkittävästi kuntien vuosien 2024–2025 valtionosuuksien arviointia.

5.2.2 Samfundsskatt

5.2.3 Fastighetsskatt

5.3 Statsandelar

Jälkikäteistarkistus voi vaikuttaa merkittävästi Helsingin kaupungin vuosina 2024–2025 saamiin valtionosuustilityksiin.

Kunnan valtionosuusjärjestelmään sisältyvä kuntien veropohjien erojen tasaus muuttuu merkittävästi sotepe-uudistuksen myötä. Nykyisessä, vuoteen 2022 saakka voimassa olevassa järjestelmässä Helsingin kaupungin tasaus on euroa/asukas -mittarilla maan kolmanneksi korkein, eli noin 615 euroa/asukas. Kunnan laskennallisten verotulojen ylittäessä tasausrajan (maan keskiarvo) maksaa kunta ylittävältä osuudelta 30 prosenttia + luonnollinen logaritmi ylityksestä. Käytännössä Helsinki maksaa maan keskitason ylittävältä osuudesta 37,3 prosenttia tasausta.

Vuodesta 2023 eteenpäin uudessa verotulojen tasausjärjestelmässä tasaukseen huomioidaan tuloverot, yhteisöverot ja puolet kiinteistöverosta (uusi elementti 2023 eteenpäin). Voimalaitoksista huomioidaan kuitenkin vain ydinvoimala, ei tuulivoimaa. Kunnan laskennallisten verotulojen ylittäessä tasausrajan (maan keskiarvo) maksaa kunta ylittävältä osuudelta 10 prosentin tasausta. Helsingin tasaus tulee olemaan euroa/asukas -mittarilla maan toiseksi korkein, noin 87 euroa/asukas.

Sotepe-uudistuksen jälkeen koko maata nopeammin verotulojaan kasvattavissa kunnissa maksettava verotulotasaus kasvaa jatkossa hitaammin, koska tasaus on keveämpi (10 prosentin taso).

Taulukko 2 – Tabell 2 Verotulot – Skatteinkomster

Milj. €	TP - BSL	TA - BDG	Ennuste - Prognos	TA - BDG	TA - BDG	TA/Ennuste	TS - EP	TS - EP
	2021	2022	2022	2023	2023/2022 %	BDG/Prognos %	2024	2025
Kunnallisvero - Kommunalskatt	2 821,1	2 950,0	2 990,0	1 140,0	-61,4	-61,9	970,0	1 010,0
Yhteisövero - Samfundsskatt	726,9	520,0	765,0	520,0		-32,0	460,0	480,0
Kiinteistövero - Fastighetsskatt	280,7	300,0	295,0	300,0		1,7	310,0	320,0
Verotulot - Skatteintäkter	3 828,7	3 770,0	4 050,0	1 960,0	-48,0	-51,6	1 740,0	1 810,0
Valtionosuudet - Statsandelar	330,3	365,5	374,0	186,0	-49,1	-50,3	217,8	250,5
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä - Skatteintäkter och statsandelar	4 159,1	4 135,5	4 424,0	2 146,0	-48,1	-51,5	1 957,8	2 060,5

5.4 Investoinnit

Kunta-Helsingin (ilman liikelaitoksia) investointimenot ovat 815,3 miljoonaa euroa. Liikelaitosten investoinnit ovat 75,1 miljoonaa euroa ja osallisuusrahaston investoinnit 2,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 investointiosan toteumaan (644,2 miljoonaa euroa) verrattuna investointimenot ovat 171,1 miljoonaa euroa suuremmat.

Taloussuunnitelmakaudella vuonna 2024 kunta-Helsingin investointimenot ovat noin 759,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 arviolta 728,6 miljoonaa euroa.

Talousarvion investointiosan (PL 8) rakennetta on muutettu siten, että kohta 8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa,

5.4 Investeringar

kaupunginhallituksen käytettäväksi, on muutettu kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi.

Vuoden 2023 investointiosan menoista 304,5 miljoonaa euroa kohdistuu Rakennuksiin (802), 139,6 miljoonaa Suuriin liikennehankkeisiin (810) ja 123 miljoonaa euroa Projektialueiden infrarakentamiseen (808).

Investointiohjelman lähtökohtana on ollut jatkuvien hankkeiden ja lakisääteisten palveluiden rahoituksen turvaaminen. Investoinneilla luodaan edellytyksiä asunto- ja toimitilatutuotannolle, kaupunkirakenteen kestäväälle kehittämiselle sekä kehitetään keskustan ja aluekeskusten vetovoimaisuutta. Kaupungin eri alueiden tasapuolista kehitystä turvataan panostamalla kaupunki uudistusalueisiin ja monipuoliseen asuntotuotantoon.

Uudisrakentamisen pääpaino kaudella 2023–2032 on uusien projektialueiden palvelurakennusten ja korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyden ja turvallisuuden varmistaminen.

Merkittävän osan investoinneista muodostavat edellytysten luominen valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2020–2031 (MAL-sopimus) sekä asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisten asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiselle.

Liikelaitosten investoinnit, yhteensä 75,1 miljoonaa euroa, muodostuvat lähes kokonaan liikenneliikelaitoksen investoinneista, jotka ovat 70 miljoonaa euroa.

Taulukko 3 – Tabell 3 Investoinnit – Investeringar

Milj. €	TP - BSL	TA - BDG	Ennuste	TA -	TA - BDG	TA/Ennuste -	TS - EP	TS - EP
	2021	2022	2022	BDG	2023/2022	BDG/Prognos	2024	2025
				2023	% -muutos	% -muutos - förändr.%		
Kaupungin investointiosa - Investeringsdelen	644,2	785,1	779,6	815,3	3,8	4,6	759,9	728,6
Työterveysliikelaitos - Affärsverket företagshälsan	0,1	0,3	0,3		-100,0	-100,0		
Liikenneliikelaitos - Trafikaffärsverket	242,9	81,6	83,3	70,0	-14,3	-16,0	63,8	78,4
Palvelukeskusliikelaitos - Affärsverket servicecentralen	0,0	0,3	0,3	0,5	66,7	66,7	0,1	0,1
Taloushallintopalveluliikelaitos - Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten	0,2	0,5	0,5	0,2	-68,8	-70,0	0,2	0,2
Rakentamispalveluliikelaitos - Affärsverket byggstjänsten	1,6	4,0	6,1	4,5	13,1	-25,3	3,3	3,2
Liikelaitokset yhteensä - Affärsverken sammanlagt	244,8	86,7	90,4	75,1	-13,4	-16,9	67,3	81,9
Rahastot - Fonder	0,5	1,7	6,1	2,8	64,4	-54,7	2,8	2,8
Kaikki yhteensä - Alla sammanlagt	889,6	873,5	876,1	893,2	2,3	2,0	829,9	813,2

5.5 Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden uudistus

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla 20 § mukaan Helsingin kaupungin tulee eriyttää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen talous talousarviossa ja kirjanpidossa. Helsingin kaupunki ei saa käyttää muuhun toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämiseen maksettavaa valtion rahoitusta tai perimiään asiakasmaksuja tai muita näihin tehtäviin kohdistuvia tuottoja.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 on linjattu, että vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi rahoitetaan yleiskatteellisella valtion rahoituksella ja eriytetään talousarviossa lainsäädännön mukaisesti omaksi kokonaisuudekseen. Helsinki pyrkii turvaamaan helsinkiläisten laadukkaat sosiaali- ja terveystaloudet myös jatkossa ja vaikuttaa aktiivisesti valtion rahoituksen kehittämiseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan irtaimen omaisuuden investoinnit rahoitetaan valtion rahoituksesta. Kaupunki perii toimitiloista vuokraa ja vastaa jatkossakin toimitilainvestoinneista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on sisällytetty kaupungin talousarvioon omana erillisenä osanaan. Sotepe toimialan talousarviossa on käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosat.

Kaupunginkanslian tai toimialojen tuottaessa sotepe-toimialalle palveluja tai tietojärjestelmiä, talouden eriyttämisveloitteen vuoksi näiden tuottamisesta tehdään yhteistyösopimus ja yhteistyösopimukseen perustuen laskutetaan sotepe-toimialaa. Samoin toimitaan, jos sotepe-toimiala tuottaa palveluja tai tietojärjestelmiä kaupunginkanslialle tai muille toimialoille.

Vuoden 2023 alusta sotepe-toimialalta siirtyy toimintoja kaupunginkansliaan ja muille toimialoille. Toimintojen siirrot on kuvattu tarkemmin kyseisten talousarviokohtien teksteissä.

5.5 Social-, hälsovårds- och räddningstjänsternas reform

6 Helsinki-konsernin tytäryhteisöt ja konserniohjaus – Helsingforskoncernens dottersamman slutningar och koncernstyrning

Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Helsingin kaupunkikonsernin, jonka kehityksen ohjaamisesta sekä tuottamien palveluiden määrittelystä kaupunki emonorganisaationa vastaa. Helsingin kaupungilla oli suorassa omistuksessaan 68 tytäryhtiötä ja määräysvallassaan 12 tytäräätiötä per 31.8.2022. Suurin osa tytäryhtiöistä on täysin kaupungin omistamia. Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ja säätiöt on lueteltu liitteessä.

Tytäryhteisöt täydentävät kaupungin omaa palvelutuotantoa, toteuttavat erityisesti kaupungin elinkeinopolitiikkaan, kaupunkikehittämiseen, liikuntaan ja kulttuuriin liittyviä tavoitteita sekä hoitavat kaupunkikonsernin tarvitsemia tukitoimintoja. Lisäksi yhteisömuotoja hyödynnetään kaupungin ja ulkopuolisten organisaatioiden yhteistyössä hoitamisessa tehtävissä. Tytäryhteisöt toimivat mm. seuraavilla toimialoilla: elinkeino, energia, henkilöstö, kiinteistöt, kulttuuri, liikunta, opetus, pysäköinti, sosiaalitoimi ja terveystoimi. Alueen elinvoimaisuutta tukevia yhteisöjä ovat mm. kehittämis- ja markkinointiyhtiöt.

Omistajapolitiikka luo puitteet kaupungin konserniohjaamiselle ja omistajaohjaukselle. Kaupungin omistajapolitiikan lähtökohtana on kaupunkistrategia, konserniohje, tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat ja muut omistajapolitiikkaa koskevat päätökset. Kaupunginvaltuusto päättää kuntalain mukaan kaupunkistrategiasta, omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta. Edelleen konserniohjeen mukaan kaupunginhallitus hyväksyy tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat. Muita omistajapolitiikkaa koskevia päätöksiä annetaan hallintosäännön mukaisesti.

Kaupungin omistajapolitiikka konkretisoi, millaista omaisuutta kaupunki hankkii ja omistaa sekä missä tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä, vaan sen tulee lähtökohtaisesti tukea ja palvella palvelujen järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin yhteiskunnallisia, elinkeino-, liikunta-, kulttuuri- ym. poliittisia tavoitteita. Tästä syystä kaupungin toimimisella jonkin yhteisön perustajana, omistajana tai jäsenenä tulee olla kaupungin tehtävään ja strategiaan perustuva tarkoitus ja tavoite. Tämä tarkoitus sekä kaupungin yhteisölle asettamat tavoitteet määritetään lähtökohtaisesti tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa.

Kaupungin omistajapolitiikka on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Kaupunki on pitkäjänteinen, vahva ja aktiivinen omistaja. Kaupungin omistaja-arvon tulee kehittyä myönteisesti ja sitä tulee suojata. Omistaja-arvon suojaamista kuvastaa muun muassa kaupungin tytäryhteisöjen omaisuuden arvon säilyttäminen. Tämän mukaisesti kaupunki edistää tytäryhteisöjen mahdollisuuksia omistaja-arvon pitkäjänteiseen kasvattamiseen sekä kannattavaan ja kustannustehokkaaseen toimintaan kilpailuneutraalisäännökset huomioon ottaen

Kaupungin omistajuus yhteisöissä perustuu kaupunkikonsernin ja kaupunkilaisten etuun. Konserniohjeen mukaisesti kaupungin omistajuus on luonteeltaan strategista siten, että sillä saadaan

Helsingfors stadskoncernen består av staden och dess dottersammanslutningar. I egenskap av moderorganisation svarar staden för att styra stadskoncernens utveckling och bestämma vilka tjänster den tillhandahåller. 31.8.2022 hade Helsingfors stad 68 dotterbolag i sin direkta ägo och bestämmande inflytande i 12 dotterstiftelser. De flesta dotterbolagen ägs av staden till hundra procent. Sammanslutningarna och stiftelserna inom stadskoncernen är förtecknade i en bilaga.

Dottersammanslutningarna kompletterar stadens egen serviceproduktion, deltar i arbetet för stadens målsättningar främst inom näringspolitik, stadsutveckling, idrott och kultur samt har hand om stödfunktioner som stadskoncernen har behov av. Dessutom används olika sammanslutningsformer i sådana uppgifter som staden och utomstående organisationer sköter tillsammans. Dottersammanslutningarna fungerar bl.a. på följande områden: näringsliv, energi, personal, fastigheter, kultur, idrott, undervisning, parkering, socialväsendet och hälsovårdsväsendet. Till sådana sammanslutningar som främjar områdets livskraft hör bl.a. utvecklings- och marknadsföringsbolagen.

Ägarpolitiken skapar ramar för stadens koncernstyrning och ägarstyrning. Utgångspunkten för stadens ägarpolitik är stadsstrategin, koncerndirektivet, de enskilda dottersammanslutningarnas ägarstrategier och de övriga beslut som gäller ägarpolitiken. Enligt kommunallagen beslutar stadsfullmäktige om stadsstrategin, principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet. Vidare godkänner stadsstyrelsen enligt koncerndirektivet dottersammanslutningarnas respektive ägarstrategier. Övriga beslut som gäller ägarpolitiken utfärdas i enlighet med förvaltningsstadgan.

Stadens ägarpolitik bestämmer vilket slags egendom staden skaffar och äger och i vilka uppgifter och projekt staden deltar som ägare och investerare för att nå sina mål. Ägande hör inte till stadens grunduppgifter utan utgångspunkten är att det ska stödja och betjäna serviceutbudet, stadens ekonomi eller politiska mål inom t.ex. samhällsfrågor, näringsliv, idrott och kultur. Av den anledningen bör staden grunda, äga eller vara medlem av sammanslutningar endast ifall detta är motiverat med tanke på stadens uppgift och strategi. Motivet för stadens ägarställning samt de mål som staden ställt upp för sammanslutningen fastställs i allmänhet i de enskilda dottersammanslutningarnas ägarstrategier.

Stadens ägarpolitik är så öppen och aktiv som möjligt och strävar efter konsekventa och förutsägbara lösningar. Staden är en stark och aktiv ägare som arbetar långsiktigt. Stadens ägarvärde bör utvecklas positivt och skyddas. Ägarvärdet skyddas bl.a. genom att man ser till att värdet på den egendom som ägs av stadens dottersammanslutningar består. Därför främjar staden dottersammanslutningarnas möjligheter till långsiktig höjning av ägarvärdet och till lönsamma och kostnadseffektiva lösningar som respekterar föreskrifterna om konkurrensneutralitet.

Stadens ägarskap i sammanslutningarna grundar sig på stadskoncernens och stadsbornas fördel. I enlighet med koncerndirektivet är stadens ägarskap till sin natur strategiskt i

aikaan taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Kaupunkikonsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamana kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti.

Tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa tehdään yhteisön tehtävään, kaupungin omistukseen ja strategiseen tahtotilaan sekä yhteisön hallitukseen liittyviä linjauksia kunkin tytäryhteisön tai niiden muodostaman alikonsernin osalta. Näiden linjausten tavoitteena on osaltaan tukea kaupungille yhteisön omistamisesta muodostuvan omistaja-arvon positiivista kehittymistä.

Tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat kuvastavat myös kaupungin omaa sitoutumista omistajana tytäryhteisöille asetettaviin keskipitkän aikavälin kehittämistavoitteisiin ym. linjauksiin, mikä tukee pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta omistajuudessa. Näin omistuksen osalta keskeinen omistajastrategioissa linjattava asia on se, säilytetäänkö kaupungin omistus entisellään vai onko siihen tarkoitettu tehdä muutoksia.

Lisäksi omistajastrategioissa linjataan yhteisön salkutus eli kuuluminen joko markkinaehtoisesti toimivien tai muiden tytäryhteisöjen ryhmään. Markkinaehtoisesti toimivat tytäryhteisöt kuuluvat pormestarin ja apulaispormestarien välisessä toimialajaoissa pormestarin toimialaan. Muut tytäryhteisöt kuuluvat joko pormestarin tai apulaispormestarin toimialaan sen mukaan, miten asia on yhteisökohtaisessa omistajastrategiassa määritelty yhteisön pääasiallisen tehtävän ja toimialan perusteella.

Omistajastrategioiden aikaperspektiivi on noin viidestä seitsemään vuoteen, mikä osaltaan edesauttaa myös tytäryhteisön omaa keskipitkän aikavälin strategiatyötä ja tukee yhtiön hallituksen ja johdon työskentelyä. Omistajastrategiaa päivitetään tarpeen mukaan kulloinkin voimassa olevaan kaupunkistrategiaan peilaten.

Kaupunginvaltuusto on konserniohjeen yhteydessä valtuuttanut kaupunginhallituksen päättämään kaupungin tytäryhteisöjen omistajastrategioista. Konserniohjeen mukaisesti hyväksytyissä yhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määritellään tytäryhteisöille asetettavat keskipitkän aikavälin tavoitteet. Talousarviossa esitetään omistajastrategioissa asetettuja tavoitteita niiden tytäryhteisöjen osalta, jotka saavat kaupungilta avustusta, myyvät kaupungille merkittävässä määrin palveluita ja/tai ovat strategisesti tai toiminnan laajuuden kannalta merkittäviä tytäryhteisöjä. Talousarviossa esitettävät tavoitteet pohjautuvat ko. yhteisöjen seuraaviin omistajastrategisiin tavoitteisiin [ja niiden mittareihin]: HNH 2030 – ohjelman toteuttaminen ja asiakaskeksisyys. Näiden tavoitteiden mahdollisesta toteutumatta jäämisestä raportoidaan kaupunginvaltuustolle erikseen vuosittain. Talousarvion erillisenä liitteenä esitetään kaikkien tytäryhteisöjen omistajastrategioissa asetetut tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista ja yhteisöjen etenemistä tavoitteilla osoitettua haluttuun kehityssuuntaan seurataan säännöllisesti osana tytäryhteisöjen raportointia ja muuta seuranta. Tuloksista raportoidaan konsernijaostolle ainakin yhteisöraporttien yhteydessä 1–2 kertaa vuodessa. Jos mittarit osoittavat, että kehitys ei jonkun tytäryhteisön osalta ole tavoitteiden suuntaista, asiaan puututaan tarpeen mukaan konserniohjauksen keinoin. Tarvittaessa kehityssuuntaa osoittavia tavoitteita voidaan myös vuosittain tarkentaa yhteisöille asetettavilla omistajastrategian mukaisten mittareiden raja-arvoilla.

den meningen att det på lång sikt leder till ekonomisk och/eller funktionell nytta. Stadskoncernen leds och utvecklas totalekonomiskt och som en helhet bestående av staden och de sammanslutningar där staden har bestämmande inflytande.

I ägarstrategierna för de enskilda dottersammanslutningarna dras riktlinjer upp för sammanslutningens uppgift, stadens ägande och strategiska vilja samt sammanslutningens styrelse. Detta gäller för varje dottersammanslutning liksom för varje underkoncern som bildas av dem. Målet med dessa riktlinjer är att bidra till att stödja en positiv utveckling av det ägarvärde som staden får av att äga sammanslutningen.

Ägarstrategierna för enskilda dottersammanslutningar avspeglar också hur staden som ägare förbinder sig vid dottersammanslutningarnas utvecklingsmål och andra riktlinjer på medellång sikt, vilket stöder långsiktigheten och förutsägbarheten i ägarskapet. En fråga som är central med avseende på ägandet och som ska ingå i ägarstrategierna är därmed huruvida stadens ägande ska bibehållas oförändrat eller om det är meningen att göra ändringar i det.

Dessutom fastställs sammanslutningarnas portföljindelning i ägarstrategierna, dvs. huruvida de verkar på marknadsvillkor eller inte. I arbetsfördelningen mellan borgmästaren och de biträdande borgmästarna hör de dottersammanslutningar som verkar på marknadsvillkor till borgmästarens ansvarsområde. Övriga dottersammanslutningar tillhör antingen borgmästarens eller en biträdande borgmästares ansvarsområde beroende på vad som bestämts i ägarstrategin utgående från sammanslutningens huvudsakliga uppgift och verksamhetsområde.

Ägarstrategiernas tidsperspektiv är i regel 5–7 år, vilket också främjar dottersammanslutningens eget strategiarbete på medellång sikt och stöder bolagets styrelse och ledning i deras arbete. Ägarstrategin uppdateras efter behov och i förhållande till den stadsstrategi som gäller hos staden vid ifrågavarande tidpunkt.

Stadsfullmäktige har i samband med koncerndirektivet gett stadsstyrelsen fullmakt att besluta om ägarstrategierna för stadens dottersammanslutningar. Dottersammanslutningarnas målsättningar på medellång sikt definieras i deras enskilda ägarstrategier som godkänts i enlighet med koncerndirektivet. I budgeten presenteras ägarstrategiernas målsättningar för sådana dottersammanslutningar som erhåller understöd från staden, säljer en betydande mängd tjänster till staden och/eller kan anses vara viktiga dottersammanslutningar antingen strategiskt eller med tanke på verksamhetens omfattning. De målsättningar som presenteras i budgeten baserar sig på respektive sammanslutningars ägarstrategiska mål [och deras mätare] enligt följande: KNH 2030 – genomförande av programmet och kundorientering. Stadsfullmäktige bör årligen få en särskild rapport om läget ifall de här målsättningarna inte uppfylls. I en särskild bilaga till budgeten presenteras de mål som uppställs i samtliga dottersammanslutningars ägarstrategier. Som en del av dottersammanslutningarnas rapportering och uppföljningen av dem är det viktigt att regelbundet följa med i vilken mån målsättningarna uppfylls och sammanslutningarna utvecklas i den önskade riktning som målen indikerar. Resultaten rapporteras till koncernsektionen åtminstone i samband med sammanslutningsrapporterna 1–2 gånger om året. Om mätarna visar att utvecklingen vid någon dottersammanslutning inte motsvarar målsättningarna, ingriper staden vid behov genom koncernstyrning. Målen som anger utvecklingstrenden kan vid

Omistajastrategioiden sekä niissä määriteltyjen keskeisten tavoitteiden ja mittareiden päivitystarvetta tarkastellaan jatkossa vähintään kaupunkistrategiakausittain. Konserniohjeen mukaisesti kaupunginhallitus päättää omistajastrategioista konsernijaoston esityksen pohjalta.

Kaupunkikonsernin talouden kannalta merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Helen Oy / Helen-konserni, Helsingin kaupungin asunnot Oy, Helsingin Satama Oy / Helsingin Satama-konserni ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy

Kaupungin osingonjakoon liittyvänä tavoitteena keskeisten markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjensä osalta on, että yhtiöt jakavat suunnitelmakaudella noin puolet tuloksestaan osinkona. Kaupungin arvioidaan saavan vuonna 2023 osakeomistuksistaan osinkoa yhteensä noin 64 miljoonaa euroa. Maksettava osinkotavoite on eritelty tytäryhteisöille asetetuissa toiminnallisissa tavoitteissa. Vuonna 2022 osinkotulot ovat yhteensä noin 29 miljoonaa euroa.

Helsingin kaupunki on varannut talousarviossa 2023 määrärahoja seuraavien tytäryhteisöjen avustamiseen:

Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö sr, Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr, Helsingin teatterisäätiö sr, Helsinki Stadion Oy, Jääkentäsäätiö sr, Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Stadion-säätiö sr, UMO-säätiö sr, Urheiluhallit Oy ja Vuosaaren Urheilutalo Oy. Avustukset on yksilöity liitteessä 1. Lisäksi määrärahasa Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi on varauduttu Forum Virium Helsinki Oy:lle, Helsinki Partners Oy:lle, Helsingin Tapahtumasäätiö sr:lle, Kaupunkitiilat Oy:lle, ja Helsingin Väylä Oy:lle maksettaviin rahoituskustannusosuuksiin sekä kaupungin elinkeinopolitiikan ja tapahtumatuotannon toteuttamiseen liittyvien avustusten maksamiseen kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille ja säätiöille.

Talousarviossa esitetään tytäryhteisökohtaiset omistajastrategioiden mukaiset tavoitteet ja mittarit kaupungin avustusta saaville tytäryhteisöille sekä muille keskeisimmille tytäryhteisöille.

behov också preciseras årligen genom att man fastställer gränsvärden för de mätare som anges i ägarstrategierna.

Behovet att uppdatera ägarstrategierna och de viktigaste målen och mätarna som fastställts i dem granskas i fortsättningen åtminstone en gång varje stadsstrategiperiod. I enlighet med koncerndirektivet beslutar stadsstyrelsen om ägarstrategierna på framställning av koncernsektionen.

De viktigaste dottersammanslutningarna med tanke på stadskoncernens ekonomi är Helen Ab/Helen-koncernen, Helsingfors stads bostäder Ab, Helsingfors Hamn Ab/koncernen Helsingfors Hamn och Huvudtadsregionens Stadstrafik Ab.

Stadens utdelningsmål för de viktigaste av de dottersammanslutningar som verkar på marknadsvillkor är att bolagen under planperioden ska betala ungefär hälften av sitt resultat i form av dividender. Staden beräknas år 2023 få sammanlagt ca 64 miljoner euro i dividender för sitt aktieinnehav. Målet för dividender som betalas har specificerats i de funktionella mål som ställts upp för dottersammanslutningarna. År 2022 uppgår dividendinkomsterna till sammanlagt ca 29 miljoner euro.

Helsingfors stad har i budgeten 2023 reserverat anslag för understöd till följande dottersammanslutningar:

Stiftelsen Helsingfors stads 450-årskonstnärshus sr, Stiftelsen för Helsingforsnejdens sommaruniversitet sr, Helsingfors teaterstiftelse sr, Helsinki Stadion Oy, Isbanestiftelsen sr, Stiftelsen för Högholmens djurgård sr, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy, Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab, Stadion-stiftelsen sr, UMO Stiftelsen sr, Urheiluhallit Oy och Vuosaaren Urheilutalo Oy. Understöden har specificerats i bilaga 1. I anslaget Betalningsandelar, ersättningar och medlemsavgifter, till stadskansliets disposition, ingår dessutom reserveringar för andelarna till Forum Virium Helsinki Oy, Helsinki Partners Ab, Helsingfors evenemangsstiftelse sr och Helsingforsleden Ab för finansieringskostnader och för understöd i anslutning till genomförandet av stadens näringspolitik och evenemangsproduktion till sammanslutningar och stiftelser som hör till stadskoncernen

I budgeten anges mål och mätare för enskilda dottersammanslutningar i enlighet med ägarstrategierna, närmare bestämt för de dottersammanslutningar som får understöd av staden eller som i övrigt är mest centrala.

Tytäryhteisöille asetetut omistajastrategioihin pohjautuvat tavoitteet ja mittarit - Mål och mätare som har ställts upp för dottersammanslutningarna på basis av ägarstrategierna

Yhteisön nimi - Sammanslutningens namn	Tavoite – Mål	Mittarit - Mätare
Forum Virium Helsinki Oy	Toiminnan vaikuttavuus – Verksamhetens genomslagskraft	-Vaikuttavuusmittaristo – Mätare för genomslagskraft
	Osaava henkilöstö – Kunnig personal	-Säännöllinen henkilöstön tyytyväisyyskysely – Regelbunden arbetshälsöenkät för personalen
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen – Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta – Uppföljning av mätare som fastställs i kolneutralitetsprogrammet
	Riittävä maksuvalmius – Tillräcklig likviditet	-Quick ratio 0,5
Helsingin kaupungin asunnot Oy	Kiinteistöomaisuuden taloudellinen ja tehokas hallinta - Ekonomisk och effektiv förvaltning av fastighetsegendomen	-Yhtiön vuokrataso pysyy kohtuuhintaisena siten, että yhtiön keskivuokran ja Tilastokeskuksen Helsingin markkinavuokran ero on vähintään 40 %. – Bolagets hyresnivå hålls skälig, på så sätt att skillanden mellan bolagets genomsnittliga hyra och Statistikcentralens marknadshyra i Helsingfors är minst 40 %
		-Ylläpitokustannukset (€/m ²) – Underhållskostnader (€/m ²)
		-Investoinnit suhteessa poistoihin – Investeringar i förhållande till avskrivningar
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare som fastställs i kolneutralitetsprogrammet
	Asiakaskeskeisyys - Kundorientering	-Säännöllinen asukastyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om invånarnöjdhet
	Riittävä vakavaraisuus – Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 10 % - Soliditetsgrad minst 10 %
Helsingin Satama Oy	Aluetaloudelliset vaikutukset – Områdesekonomiska konsekvenser	Sataman taloudellinen ja työllistävä kokonaisvaikutus – Hamnens ekonomiska och sysselsättningsmässiga helhetseffekt
	Sijoitetun pääoman tuotto –	Kolmen vuoden keskiarvo
	Avkastning på investerat kapital	vähintään 4 % (pl. 2020) – Tre års medelvärde minst 4 % (exkl. 2020)
	Tuloksellisuus ja tehokkuus – Resultat och effektivitet	Liiketulos/htv – Affärsresultat/årsverken
	Hiilineutraali Helsinki 2035	-Oman toiminnan hiilineutraalius 2035 – Kolneutralitet i den egna verksamheten 2035
	-ohjelman toteuttaminen – Genomförande av programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Satama-alueen CO ₂ -päästöt vähenevät vähintään 30 % 2035 mennessä – Hamnområdets CO ₂ -utsläpp minskar med minst 30 % före 2035
	Asiakaskeskeisyys - Kundorientering	Asiakas-/matkustajakokemus ja -tyytyväisyys – Kund- /turistupplevelse och -nöjdhet
	Riittävä vakavaraisuus – Tillräcklig soliditet	Omavaraisuusaste vähintään 40 % - Soliditetsgrad minst 40 %

Yhteisön nimi - Sammanslutningens namn	Tavoite – Mål	Mittarit - Mätare
Helsingin tapahtumasäätiö sr	Kaupungin vetovoiman kasvattaminen – Öka stadens attraktivitet	-Kävijämäärä/vuosi – Antal besökare/år
		-Yleisötyön kehittäminen – Utveckling av publikarbetet
	Asiakaskeskeisyys - Kundorientering	-Säännöllinen kävijätyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om besökarnöjdhet
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta – Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Riittävä vakavaraisuus – Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 20 % - Soliditetsgraden minst 20 %
-Omarahoitusosuus - Självfinansieringsandel		
Helsingin teatterisäätiö sr	Kaupungin vetovoiman kasvattaminen – Ökande av stadens attraktivitet	-Kävijämäärä/vuosi – Antal besökare/år
		-Yleisötyön kehittäminen - Utveckling av publikarbetet
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Säännöllinen asiakastyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om kundnöjdheten
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Omarahoitusosuuden kasvattaminen – Ökning av självfinansieringsandelen	-Omarahoitusosuus - Självfinansieringsandel
Jääkentäsäätiö sr	Helsingin kaupungin liikumisohjelman edistäminen	-Liikumisohjelman tavoitteiden toteuttaminen
		-Jäänkäyttöaste
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Säännöllinen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskysely
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Kustannustehokkuus - Kostnadseffektivitet	-Liikevaihto/htv - Omsättning/årsverke
	Riittävä vakavaraisuus – Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 30 % - Soliditetsgraden minst 30 %
Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat	Omaisuuksien arvonsäilyttäminen – Bevarande av värdet på egendomen	-Investoinnit suhteessa poistoihin - Investering i förhållande till avskrivningar
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Säännöllinen vuokralais- ja käyttäjätyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om nöjdhet bland hyresgäster och användare
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen

Yhteisön nimi - Sammanslutningens namn	Tavoite – Mål	Mittarit - Mätare
	kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	
	Kustannustehokkuus – Kostnadseffektivitet	-Kiinteistöjen ylläpito-kustannukset €/m ² - Fastigheternas underhållskostnader €/m ²
	Riittävä vakavaraisuus – Tillräcklig soliditet	Omavaraisuusaste vähintään 35 % - Soliditetsgrad minst 35 %
	Arvio yhtiön hallinnon kehittämisestä – Värdering av utvecklingen av bolagets förvaltning	-Selvitys keskittää yhtiölle kaupunkikonsernin yhtiömuotoisten toimitilojen ja koululainajärjestelmän piirissä olevien koulutalo-yhtiöiden hallinnointia tehty – Utredning om att koncentrera förvaltningen av stadskoncernens verksamhetslokaler i bolagsform och skollånesystemets skolhusbolag till bolaget har utförts
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr	Kaupungin vetovoiman kasvattaminen – Ökande av stadens attraktivitet	-Kävijämäärä/vuosi – Antal besökare/år -Yleistyön kehittäminen – Utveckling av publikarbete
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys – Kund- och personalnöjdhet
	Hiilineutraali Korkeasaari -ohjelman toteuttaminen	-Hiilineutraalisuusohjelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Suojelutyön vaikuttavuus – Effektivitet i skyddsarbetet	-Suojelutyöhön käytetyt resurssit ja suojeltavien lajien määrä – Resurser som använts för skyddsarbete och antal arter som skyddas
	Riittävä vakavaraisuus - Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 35 % - Soliditetsgraden minst 35 % -Omarahoitusosuus – Självfinansieringsandel
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy	Helsingin kaupungin liikumisohjelma – Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram	-Liikumisohjelman tavoitteiden toteuttaminen – Genomförande av målen i motions- och rörlighetsprogrammet
	Asiakaskeskeisyys - Kundorientering	-Säännöllinen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om kund- och personalnöjdheten
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Kustannustehokkuus – Kostnadseffektivitet	-Liikevaihto/htv – Omsättning/årsverke
	Riittävä vakavaraisuus – Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 30 % - Soliditetsgraden minst 30 %
Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy	Asiakaskeskeisyys	-Säännöllinen matkustajatytyväisyyskysely ja sidosryhmäkysely
	Vastuullisuus työnantajana	-Henkilöstötytyväisyys
	Kustannustehokkuus ja tuotantovarmuus	-Operatiivinen tehokkuus (paikkakilometrikustannus), -Investointien kustannustehokas ja suunnitelmallinen toteutus, -Luotettavuus ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdöistä)
	Hiilineutraali Helsinki -ohjelman toteuttaminen	-Yhtiön oman toteutussuunnitelman mukainen mittaristo
	Yhtiön riittävä vakavaraisuus	-Omavaraisuusaste vähintään 15 %*

Yhteisön nimi - Sammanslutningens namn	Tavoite – Mål	Mittarit - Mätare
		* Omavaraisuusaste konsernitason tasoisesti konsernirakenteen käyttöönoton jälkeen
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Kanta-asiakkaiden määrä – Antal stamkunder -Asiakastapahtumien määrä – Antal kundkontakter -NPS-luku – Nettorekommendationstalet (NPS)
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Työhönvalmennettujen positiivisen jatkopolun kehitys – Utveckling av positiv fortsättningsväg för personer i arbetsträning	-Osatutkintojen määrä – antal delexamen -Positiivisten jatkopolkujen määrän osuuden muutokset – Ändringar i andelen positiva fortsättningsvägar
	Monipuoliset palvelut ja digitaalisuuden hyödyntäminen – Mångsidiga tjänster och utnyttjande av digitaliseringen	-Verkkokaupan kautta kulkeva liikevaihto – Omsättning som kommer genom webbutiken -Saavutettavuus – Tillgänglighet
Stadion-säätiö sr	Kaupungin vetovoiman kasvattaminen – Ökande av stadens attraktivitet	-Suur tapahtumien lukumäärä – Antal storevenemang -Kävijämäärä/vuosi – Besökare/år -Olympiastadionin näkyvyyden mittaaminen – Mätning av synligheten av Olympiastadion
	Helsingin kaupungin liikkumishjelma - Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram	-Liikkumishjelman tavoitteiden toteuttaminen – Genomförande av målen i Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Säännöllinen asiakas- ja kävijätyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om kund- och besökarnöjdheten
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Laadukas ja kustannustehokas toiminta – Höglklassig och kostnadseffektiv verksamhet	-Tilojen vuokrausaste – Lokalernas uthyrningsgrad -Liikevaihto/htv – Omsättning/årsverke
UMO-säätiö sr	Kaupungin vetovoiman kasvattaminen – Ökande av stadens attraktivitet	-Kävijämäärä/vuosi – Antal besökare/år -Yleisötyön kehittäminen – Utveckling av samarbetet
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Asiakastytyväisyys – Kundnöjdhet
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Omarahoitusosuuden kasvattaminen – Ökning av självfinansieringsandelen	-Omarahoitusosuus - självfinansieringsandel

Yhteisön nimi - Sammanslutningens namn	Tavoite – Mål	Mittarit - Mätare
Urheiluhallit Oy	Helsingin kaupungin liikkumishjelma - Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram	-Liikkumishjelman tavoitteiden toteuttaminen – Genomförande av målen i Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Säännöllinen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskysely – Regelbunden enkät om kund- och personalnöjdheten
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Kustannustehokkuus – Kostnadseffektivitet	-Liikevaihto/htv – Omsättning/årsverke
	Riittävä vakavaraisuus - Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 30 % - Soliditetsgraden minst 30 %
Vuosaaren Urheilutalo Oy	Helsingin kaupungin liikkumishjelma - Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram	-Liikkumishjelman tavoitteiden toteuttaminen Genomförande av målen i Helsingfors stads motions- och rörlighetsprogram
	Asiakaskeskeisyys – Kundorientering	-Säännöllinen asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskysely - Regelbunden enkät om kund- och personalnöjdheten
	Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteita tukevan hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen - Genomförande av kolneutralitetsplan som stöder målen i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035	-Hiilineutraalisuussuunnitelmassa määriteltyjen mittareiden seuranta - Uppföljning av mätare i kolneutralitetsplanen
	Kustannustehokkuus – Kostnadseffektivitet	-Liikevaihto/htv - Omsättning/årsverke
	Riittävä vakavaraisuus - Tillräcklig soliditet	-Omavaraisuusaste vähintään 30 % - Soliditetsgraden minst 30 %

7 Henkilöstö – Personal

Kaupunki panostaa hyvään henkilöstöjohtamiseen ja vastuulliseen työnantajapolitiikkaan

Kaupunkistrategia korostaa kaupunkilaisten palveluiden laatua, saatavuutta ja saavutettavuutta paitsi suomeksi ja ruotsiksi myös tarvittaessa muillakin kielillä. Tämä vaikuttaa myös kaupungin henkilöstöön ja sen monimuotoistumiseen. Samaan aikaan haastavat koronavuodet vaikuttavat yhä henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Palkanmaksujärjestelmän käyttöönoton epäonnistuminen on heikentänyt kaupungin työnantajamainetta. Vuonna 2023 panostetaan kaikkiin näihin.

Henkilöstömäärä pysyy talousarvio- ja taloussuunnitelma- vuosina tasaisena. Koko kaupungin henkilöstömäärä vuoden 2021 lopussa oli hieman yli 38 000, kun ei huomioida vuodenvaihteessa irtautuneen Kaupunkiliikenne Oy:n henkilöstömäärää (henkilöstöraportissa noin 39 200 HKL:n kanssa). Henkilöstömäärän arvioidaan olevan reilu 38 100 vuoden 2022 lopussa. Vuoden 2022 lopun ennustetusta henkilöstömäärästä kunta-Helsingin osuus on 22 600 ja Sotepe- toimialan 15 500. Koko kaupungin henkilöstömäärään ei ennusteta talousarviokaudelle 2023–2025 suuria muutoksia. Kokonaisuus pysyy samalla tasolla. Toimiala- ja liikelaitostasolla ennustetut henkilöstömäärien muutokset kompensoivat toisiaan.

Lainsäädännön ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat useilla toimialoilla ja liikelaitoksissa niin henkilöstön määrään kuin rakenteeseenkin. Muutokset haastavat entisestään osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuutta. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus toteutetaan Helsingissä erillisratkaisuna, jossa henkilöstön työnantajana säilyy Helsingin kaupunki. Uudistuksen myötä henkilöstöä siirtyy vähäisessä määrin toimialalta toiselle.

Henkilöstön eläköityminen jatkuu voimakkaana, mikä aiheuttaa painetta niin rekrytointiin kuin kaupungin henkilöstön sisäisen liikkuvuuden ja urapolkujen kehittämiseen. Vuokratyövoimaa hyödynnetään varsinkin lyhytkestoisissa sijaisuuksissa.

Henkilöstösuunnittelussa jatketaan ennakoinnin kehittämistä. Henkilöstön monimuotoistumiseen panostetaan ja haetaan myös siten ratkaisuja henkilöstön saatavuuteen. Monikulttuurisuus, maahanmuuttajataustaisten ja osatyökykyisten työllistäminen sekä kansainvälinen rekrytointi edistävät henkilöstön saatavuutta. Henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden jatkaminen korostuu jatkossa entisestään.

Työterveyshuollon laatukilpailutuksella pyritään työterveys- palveluiden saatavuuden ja laadun parantamiseen. Samalla kehitetään työkykyjohtamisen toimintamallia ja esihenkilöiden keskitettyä tukea. Koronasta johtuvia sairauspoissaoloja on yhä odotettavissa. Myös korona-aikana kertyneen palveluvelan purkaminen haastaa henkilöstöä ja palveluntuotantoa. Monipaikkainen työ tukee henkilöstön hyvinvointia ja työn ja muun elämän yhteensovittamista sekä edesauttaa henkilöstön saatavuutta niihin tehtäviin, missä monipaikkainen työ on mahdollista.

Työnantajamaineen kaupunkitasoinen mittaaminen aloitetaan ja sen kehittämiseen panostetaan laajasti. Kaupungin tavoitteena on olla houkutteleva työpaikka.

Saatavuuden haasteet vaativat tehokkaiden toimenpiteiden jatkamista

Henkilöstön saatavuus pysyy merkittävänä haasteena kaupungilla. Osaavan työvoiman saatavuuden haasteet korostuvat erityisesti sosiaali- ja terveystoimen sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen työvoimapula-aloilla. Kriittisten ammattiryhmien riittävän mitoituksen saavuttaminen nähdään isona haasteena. Kelpoisuusehdot täyttävien työntekijöiden määrän laskiessa osaamisen taso myös heikkenee. Suuri henkilöstön vaihtuvuus ja vähäinen kokemus kasvattavat laadullisia ja taloudellisia haasteita myös muilla toimialoilla.

Osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuus ja nykyisen henkilöstön hyvinvointi on merkittävä strateginen kysymys monimuotoistuvassa kaupungissa. Tilannetta vaikeuttaa entisestään kaupungin palkanmaksujärjestelmän aiheuttama työntajakuvan heikentyminen laajasta vakauttamisohjelmasta riippumatta. Veto- ja pitovoiman kehittäminen ja ylläpitäminen on kriittinen tekijä työvoiman saatavuuden haasteissa. Henkilöstökokemus on keskiössä tulevana vuonna. Myös esihenkilöiden jaksamisen tueksi tehdään toimenpiteitä. Uudet ja uudistuvat palvelut edellyttävät henkilöstön valmiuksia ja organisaation kyvykkyyttä toimintakulttuurin muutokseen.

Koronaepidemian aikana kehitettiin organisaatorajat ylittävien henkilöstösiirtojen käytännöt. Henkilöstöresurssien joustavaa ja tarkoituksenmukaista käyttöä jatketaan. Henkilöstön urapolkuja tuetaan mm. koulutuksella. Riittävän henkilöstön turvaamiseksi ja työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi sujuvoitetaan myös uudelleensijoittumisen prosessia.

Kaupungin työvoiman saatavuuden tukemiseksi ratkaisuja työvoimavajeeseen haetaan jatkuvasti myös oppisopimus-koulutuksella, korkeakoulu yhteistyöllä, työssäoppimispaikkojen saatavuuden edistämällä, työttömien työnhakijoiden työllistämällä kaupungin avoimiin työpaikkoihin sekä rekrytointi-ilmoitusten ja hakijakokemuksen kehittämällä ja uusilla toimintatavoilla. Keskiössä on erityisesti vieraskielisten rekrytointiin edistäminen lisäämällä toimenpiteitä maahan muuttaneiden henkilöiden tavoittamiseksi rekrytoinneissa sekä tekemällä kohdennettuja rekrytointeja myös ulkomaille.

Hyvä johtaminen tukee henkilöstön hyvinvointia

Laadukkaan palvelutoiminnan turvaaminen ja tehostaminen edellyttää toimenpiteitä asiakaskokemuksen ja henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi. Henkilöstön hyvinvointi on ollut koetuksella jatkuvassa kriisitilanteessa. Työhyvinvointia ja vetovoimaa parannetaan vaikuttamalla ennakoivasti työhyvinvointiin, työn joustoihin, työnjakoon ja työn imuun. Keinoja parantamiseen ovat muun osaamisen kehittämisen lisääminen, henkilöstön urapolkujen tukeminen, osaamisen jakaminen ja yhteistyö.

Esihenkilötyön tavoitteellinen ja systemaattinen vahvistaminen sekä toimintatapojen ja osaamisen kehittäminen ovat avainasemassa, jotta henkilöstö onnistuu ja voi hyvin työssään. Tavoitteena on kehittää johtamista ja esihenkilötyötä johtamisen kulmakivien mukaisesti kaikilla johtamisen tasoilla sekä parantaa henkilöstökokemusta. Henkilöstön tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden kokemusta halutaan vahvistaa työntekijän koko työuran elinkaaren eri vaiheissa.

Onnistumiskeskustelujen roolia osana johtamistyötä vahvistetaan. Henkilöstön vaikutusmahdollisuuksista

huolehditaan jatkuvasti muuttuvassa ja osittain monipaikkaisessa työympäristössä vahvistamalla keskustelemaa ja avointa työkulttuuria sekä esihenkilöiden valmentavan johtamisen työtettä. Varmistetaan, että johdolla ja esihenkilöillä on valmiudet toimia uudistuvan johtamisen ja monipaikkaisen työskentelyn periaatteiden mukaisesti.

Palkitsemiseen ja kannustamiseen on tärkeää panostaa edelleen. Tavoitteiden asettaminen ja työssä onnistumisen arviointi luovat perustan oikeudenmukaisuuden kokemukselle, kun työsuoritusta arvioidaan yhteisten kriteereiden pohjalta. Esihenkilöiden palkitsemisosaamista kehitetään jatkuvasti ja suoritusperusteista palkitsemista tullaan vahvistamaan entisestään.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu strategiakaudelle laadittuihin osaamisen kehittämisen painopistealueisiin. Johtamisen kulmakivet viedään osaksi jokapäiväistä johtamista. Hyvän esihenkilötyön tueksi kehitetään työkaluja, perehdytystä ja järjestetään esihenkilövalmennuksia ja -palveluja. Hyvinvoinnin ja johtamisen kehittämisessä huomioidaan henkilöstökokemuksesta ja työkuultuurista saatua palautetta sekä asiakaskokemuksesta kerättyä tietoa. Työkuormia hallitaan tavoitteiden priorisoinnin ja riittävän resursoinnin avulla.

Henkilöstöjohtamisen digitalisaatio jatkuu, vuoden 2022 opit tukevat kehitystä

Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen ja siihen liittyvä osaamisen kehittäminen korostuvat kaupunkistrategiassa. Tiedolla johtaminen tunnistetaan tärkeäksi painopisteeksi niin kaupungin asukkaiden ja asiakkaiden kuin toiminnan johtamisen näkökulmasta.

Kaupungilla jatketaan henkilöstöhallinnon, henkilöstöjohtamisen ja niihin liittyvän tiedolla johtamisen käytäntöjen digitalisointia. Vuonna 2022 käyttöön otetun palkkajärjestelmän (Sarastia365 HR) käytön vakauttamista ja toimintatapamuutoksen juurruttamista jatketaan tarvittaessa vuoden 2023 aikana. Samalla tarkastellaan esihenkilöiden työkuormaa ja mietitään uudelleen tehtävien tarkoituksenmukaista jakoa esihenkilöiden ja muiden toimijoiden kesken.

Kun palkkajärjestelmän ja palkanmaksun tilanne on vakautettu, siirrytään henkilöstöjohtamisen digitalisoinnin seuraavaan vaiheeseen. Osana kaupungin digitalisaatio-ohjelmaa käynnistetään uudistus, jossa kaupungin johtamismallia ja -kulttuuria kehitetään, modernisoidaan ja digitalisoidaan. Uudistuksella tavoitellaan päätöksenteko-, ennakointi- ja reagoitakyvyn nopeutumista. Päätöksentekomalleja ja palveluprosesseja tehostetaan samalla kun esihenkilöiden hallinnollista työtä pyritään keventämään. Esihenkilöille tulee jäädä aikaa kohdata työntekijöitä ja varmistaa heidän työssä onnistuminen. Tavoitteena on luoda kaikille loppukäyttäjille käyttäjälähtöiset, sujuvat ja helppokäyttöiset digitaaliset palvelut.

Henkilöstöjohtamisen digitalisointi tarkoittaa uuden HR-kokonaisjärjestelmän kilpailuttamista ja käyttöönottoa. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus kilpailuttaa itse järjestelmä sekä sen tekninen toteutuskumppani. Myös toimintatapamuutokseen ja käyttöönottoprojektiin valmistaudutaan, ja ne jatkuvat taloussuunnitelma vuosille 2024–2025. Kokonaisjärjestelmäprojekti aloitetaan, kun palkanmaksujärjestelmän käyttö on saatu vakautettua.

Digitalisaatiokehitys ja muutoksenkyvykkyyden kasvattaminen edellyttävät panostuksia henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Digiosaamisen merkitys korostuu, kun työvaiheita automatisoidaan, prosesseja digitalisoidaan ja työskennellään monipaikkaisesti. Rutiininomaisten tehtävien väheneminen johtaa asiantuntijatyön lisääntymiseen kaikilla aloilla. Esihenkilötyössä tietojohtaminen ja henkilöstöstä kerätyn tiedon kattavampi hyödyntäminen arjen johtamisessa korostuvat järjestelmien kehittyessä. Kaikki tämä ja monet muut toimintaympäristön muutokset edellyttävät henkilöstön, työyhteisöjen ja koko organisaation muutoskyvykkyyteen panostamista.

8 Päätosehdotukset – Beslutsförslag

Hallintosäännön mukaisesti rahoitusjohtajan tehtävänä on päättää kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarvio- ja tilapäislainojen ottamisesta, lainojen takaisinmaksusta ja lainaehtojen muuttamisesta. Vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa varaudutaan kaupungin osalta 100 miljoonan euron pitkäaikaisten ulkoisten lainojen ottoon. Lisäksi tulisi varautua lyhytaikaiseen lainatarpeeseen tilapäislainavaltuuksin, mm. kuntatodistusohjelmaa käyttäen.

Rahoitusjohtaja tulisi lisäksi oikeuttaa ottamaan uutta lainaa mahdollisesti ennenaikaisesti poismaksettavien lainojen tilalle (ns. lainojen konvertointi) sekä tytäryhteisöjen mahdollisia kassalainatarpeita varten. Konvertointiin tarvitaan lainanottovaltuus, vaikka kaupungin lainapääoma ei lisääny.

Liikenneliikelaitoksen investointien edellyttämä rahoitustarve on suunniteltu katettavan ensisijaisesti kaupungin sisäisesti, kirjanpidon yhdistyiselvällä. Päätosehdotuksissa on kuitenkin varauduttu yhdistyiselvelän konvertoimiseen 200 miljoonan euron määrällä ulkoisiksi lainoiksi jo vuonna 2023, mikäli tämä on kokonaisuuden kannalta perusteltua.

Lisäksi rahoitusjohtaja tulisi oikeuttaa tekemään leasing sopimuksia päätosehdotuksessa mainituin ehdoin.

Kaupungin liikelaitosten toimintasääntöjen mukaan liikelaitoksen johtokunta päättää lainanotosta Kvston vuosittain vahvistamien lainanottovaltuuksien rajoissa. Kvsto päättää valtuuksista talousarviossa ja laina hankitaan Kaupunginkanslian toimista.

Liikenneliikelaitoksen johtokunnalle tulisi antaa enintään 200 miljoonan euron lainavaltuus liikelaitoksen yhdistyiselvelän konvertoimiseksi ulkoisiksi lainoiksi. Liikelaitoksen investointien rahoitus on tarkoitettu järjestää ensisijaisesti kaupungin sisäisellä yhdistyiselvällä, jota myöhemmin konvertoidaan ulkoisiksi lainoiksi. Konvertointi varaudutaan tekemään jo vuoden 2023 aikana.

Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi

- 1) että rahoitusjohtajalla on oikeus vuonna 2023
  - a) ottaa 500 miljoonaa euroa kotimaisia ja/tai ulkomaisia lainoja, joiden laina-aika on vähintään yksi vuosi ja enintään 30 vuotta ja joiden nimelliskorko lainanottohetkellä saa olla enintään 5 prosenttia tai joiden emissiokurssin ja nimelliskoron perusteella laskettava efektiivinen korko saa olla lainanottohetkellä enintään 5 prosenttia,
  - b) ottaa tilapäislainoja, joita saa kulloinkin olla enintään 300 miljoonaa euroa,
  - c) tehdä 100 miljoonan euron pääoma-arvosta ja enintään 5 prosentin korolla uusia leasing-sopimuksia, joiden vuokra-aika on enintään 30 vuotta,

Enligt förvaltningsstadgan har finansdirektören till uppgift att inom de gränser som stadsfullmäktige godkänt besluta om upptagande av budgetlån och tillfälliga lån, om återbetalning av lån och om ändring av lånevillkoren. Förslaget till budget för år 2023 baserar sig på att långfristiga externa lån på 100 miljoner euro tas upp för staden. Likaså bör det med tanke på behovet av kortfristiga lån beviljas rätt att ta upp tillfälliga lån, bl.a. med hjälp av ett kommuncertifikatsprogram.

Finansdirektören bör dessutom berättigas att ta upp nya lån i stället för sådana lån som eventuellt återbetalas tidigare än planerat (s.k. konvertering av lån) och för dottersammanslutningarnas eventuella behov av kassalån. För konvertering behövs fullmakt att ta upp lån, fastän stadens lånekapital inte ökar.

Det finansieringsbehov som trafikaffärsverkets investeringar förutsätter ska i första hand täckas internt inom staden med en skuld på samlingskonto i bokföringen. I beslutsförslagen har man emellertid berett sig på att konvertera skulden på samlingskonto till externa lån på sammanlagt 200 miljoner euro redan 2023, om det är befogat med tanke på helheten.

Vidare bör finansdirektören ha rätt att ingå leasingavtal enligt villkoren i beslutsförslaget.

Enligt verksamhetsstadgorna för stadens affärsverk beslutar affärsverkets direktion om upplåning inom de gränser för upplåningsbefogenheter som stadsfullmäktige årligen fastställer. Stadsfullmäktige beslutar om befogenheterna i budgeten och lånet upptas genom stadskansliet försorg.

Direktionen för trafikaffärsverket bör ges rätt att uppta lån på högst 200 miljoner euro för att konvertera affärsverkets skuld på samlingskonto till externa lån. Affärsverkets investeringar ska i första hand finansieras med en skuld på samlingskonto internt inom staden, som senare konverteras till externa skulder. Man bereder sig på att konvertera skulden redan 2023.

På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 1) att finansdirektören under 2023 har rätt
  - a) att uppta inhemska och/eller utländska lån på 500 miljoner euro med en löptid på minst ett år och högst 30 år och med en nominell ränta på högst 5 procent vid tidpunkten för upptagandet av lånet eller en på grundval av emissionskursen och den nominella räntan beräknad effektiv ränta på högst 5 procent vid tidpunkten för upptagandet av lånet,
  - b) att uppta tillfälliga lån, dock så att de tillfälliga lånen får uppgå till högst 300 miljoner euro,
  - c) att ingå nya leasingavtal på högst 30 år för ett kapitalvärde på 100 miljoner euro och med en ränta på högst 5 procent,

- d) tehdä korko- ja valuuttariskin suojaamiseksi tarkoitettuja johdannaissopimuksia otettaessa uusia lainoja tai koskien olemassa olevaa lainakantaa kuitenkin siten, että sopimuksia voidaan solmia kotimaisen tai ulkomaisen osapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottokelpoisuus on hyvä sekä
- 2) että liikenneliikelaitoksen johtokunnalla on oikeus vuonna 2023
- a) ottaa enintään 200 miljoonaa euroa ulkoista lainaa kaupungin sisäisen yhdystilivelan konvertoimiseksi ulkoiseksi lainanotoksi.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Hallintosäännön mukaan lautakuntien ja johtokuntien tehtävänä on päättää hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista, sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista. Kaupunginhallituksen mielestä olisi perusteltua päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

- 3) että niiden maksujen, joista ei ole erikseen päätetty, yleisinä perusteina noudatetaan omakustannushinnan mukaista taikka viranomaisen päättämää alempaa taksa.

Kaupunginhallituksen päättämien avustusten käytön valvontaa koskevien ohjeiden mukaan kaupungin viranomaisilla ja tarkastusvirastolla on mahdollisuus ja oikeus tarkastaa avustuksensaajien varainkäyttöä avustusehtojen täyttämisen selvittämiseksi. Samalla kaupunginhallitus katsoo, että avustusehtoja olisi tarkoituksenmukaista täydentää siten, että avustettavien yhteisöjen tulee noudattaa kaupunginhallituksen antamia ohjeita. Lisäksi kaupunginhallituksen mielestä on tarpeellista, että kaupunginhallitukselle annetaan mahdollisuus käyttää avustusrahaa asianomaisesta toiminnasta kaupungille lainojen takaamisen tai muun syyn johdosta syntyneiden saatavien korvaamiseksi. Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi.

- 4) kehottaa lauta- ja johtokuntia avustusten myöntämispäätöksissä ilmoittamaan avustuksen ehdoksi, että avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan ja taloudenhoidossaan noudattaa kaupunginhallituksen antamia ohjeita ja

oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään avustusrahoja kaupungille avustettavasta toiminnasta lainojen takaamisen tai muun syyn johdosta mahdollisesti syntyvien saatavien korvaamiseen.

Kaupungin toimialojen toimintoihin voidaan käyttää ulkopuolista yksityistä rahoitusta siten, että toimialat sisällyttävät talousarvioehdotuksensa tulopuolelle alakohdan Ulkopuolisin varoin rahoitettu toiminta, jolle merkitään asianomaisen toiminnan arvioidut tulot. Vastaavat arvioidut menot merkitään asianomaisille menolajeille. Näiden toimialojen talousarvioiden erityisperusteluissa on mainittu, miten suuri osa määrärahasta on varattu ulkopuolisin varoin rahoitettavaa toimintaa varten. Tätä osaa määrärahasta saa käyttää vain saman verran kuin ulkopuolista rahoitusta on kertynyt. Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi

- e) att ingå derivatavtal som skydd mot ränte- och valutarisker vid upptagande av nya lån eller i fråga om befintliga lån, dock så att avtal kan ingås med inhemska eller utländska parter som under en lång tid har god kreditvärdighet, och

- 2) att direktionen för trafikaffärsverket under 2023 har rätt

- a) att ta externa lån på högst 200 miljoner euro för att konvertera den interna skulden på samlingskonto till externa lån.

Enligt 14 § i kommunallagen ska fullmäktige fatta beslut om de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för kommunens tjänster och andra prestationer. Enligt förvaltningsstadgan har nämnderna och direktionerna till uppgift att besluta om priser, avgifter, hyror och ersättningar och att godkänna grunder enligt vilka en tjänsteinnehavare kan fatta beslut om sådana. Stadsstyrelsen anser att det vore motiverat att i anslutning till godkännandet av budgeten besluta om de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för tjänster och andra prestationer. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 3) att såsom allmänna grunder för de avgifter om vilka det inte har beslutats separat följs en taxa som motsvarar självkostnadspriset eller en lägre taxa föreskriven av en myndighet.

Enligt stadsstyrelsens direktiv om övervakningen av hur understöden används har stadens myndigheter och revisionskontoret möjlighet och rätt att granska understödstagarnas medelsdisponering för att utreda om villkoren för understödet uppfylls. Stadsstyrelsen anser det samtidigt vara ändamålsenligt att det i dessa villkor görs en komplettering om att de sammanslutningar som får understöd ska följa stadsstyrelsens direktiv. Dessutom anser stadsstyrelsen att stadsstyrelsen bör beredas möjlighet att använda understödsanslag för att ersätta utgifter som staden åsamkats genom verksamheten i fråga på grund av borgen för lån eller av annan orsak. Stadsstyrelsen föreslår att stadsfullmäktige beslutar

- 4) uppmana nämnderna och direktionerna att i besluten om beviljande av understöd ställa som villkor för understödet att de sammanslutningar som får understöd följer stadsstyrelsens direktiv i sin verksamhet och ekonomi och

bemyndiga stadsstyrelsen att använda understödsanslag för ersättning av utgifter som staden eventuellt åsamkas genom den understödda verksamheten på grund av borgen för lån eller av annan orsak.

För funktionerna vid stadens sektorer är det möjligt med extern privat finansiering. Då ska sektorerna på inkomstsidan i sina budgetförslag införa undermomentet Externt finansierad verksamhet, på vilket de beräknade inkomsterna för funktionen i fråga antecknas. Motsvarande beräknade utgifter antecknas för de berörda utgiftsslagen. Specialmotiveringarna i de enskilda sektorernas budgetar anger en hur stor del av anslagen som reserverats för externt finansierad verksamhet. Denna del av anslagen får bara användas i samma utsträckning som extern finansiering har flutit in. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 5) että toimialoilla, joilla on talousarviossa varattu määräraha ulkopuolisin varoin rahoitettua toimintaa varten, on oikeus käyttää kyseistä määrärahaa ainoastaan ehdolla, että tulopuolelle kertyy ulkopuolisista rahoituslähteistä vastaava summa.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Toimialojen talousarvioasetelmien kehittämistä on edelleen jatkettu. Tarkoituksena on palvella paremmin toiminnan ohjausta ja päätöksentekoa. Talousarviorakenteen uusimisen yhteydessä on pyritty kehittämään myös sisäisiä suunnittelu- ja seurantajärjestelmiä. Jotta kehitystyö saadaan joustavaksi, talousarviorakenteessa suoritettujen uudistusten hyväksyminen on tarkoituksenmukaista suorittaa edelleen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Näin ollen kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

- 6) hyväksyä vuoden 2023 talousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä toteutetut talousarviorakenteen muutokset ja
- 7) oikeuttaa kaupunginhallituksen jatkamaan toimialojen talousarviorakenteen uudistamista sekä sisäisen laskentatoimen ja raportoinnin kehittämistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan valtuutetulla on oikeus tehdä aloitteita kaupungin yhteisistä asioista. Aloite, joka koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon, tulee tehdä viimeistään 15. maaliskuuta. Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite valtuuston käsiteltäväksi talousarvion yhteydessä.

Liitteenä kaupunginhallituksen vastaukset 42 talousarvioaloitteeseen. Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

- 8) katsoa mainittujen aloitteiden 1–42 tulleen lopullisesti käsitellyiksi.

Edellä olevaan viitaten kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

- 9) hyväksyä oheisen ehdotuksen Helsingin kaupungin talousarvioksi vuodeksi 2023 sekä taloussuunnitelmaehdotuksen ohjeellisena vuosille 2024–2025.
- 10) hyväksyä kaupungin ja Liikenne-liikelaitoksen investointiohjelmat ohjeellisena vuosille 2026–2032 talousarvion liitteiden 4 ja 12 mukaisina otettavaksi huomioon seuraavien vuosien taloussuunnitelmien valmistelussa.

- 5) att de sektorer som i budgeten har ett anslag reserverat för externt finansierad verksamhet har rätt att använda detta anslag endast på villkor att ett motsvarande belopp från externa finansieringskällor upptas på inkomstsidan.

Fullmäktige ska före utgången av året godkänna en budget för kommunen för följande kalenderår. I samband med att den godkänns ska fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år. Budgetåret är ekonomiplanens första år.

Utvecklingen av de enskilda sektorernas budgetuppställningar har alltjämt fortsatt. Avsikten är att bättra tjäna verksamhetsledningen och beslutsfattandet. I anslutning till att budgetstrukturen läggs om har man också strävat att utveckla de interna planerings- och uppföljningssystemen. För att utvecklingsarbetet ska bli smidigt, är det ändamålsenligt att förnyelserna i budgetstrukturen fortfarande godkänns i samband med budgetbehandlingen. Stadsstyrelsen föreslår därför att stadsfullmäktige beslutar

- 6) godkänna de ändringar i budgetstrukturen som gjorts vid beredningen av förslaget till 2023 års budget och
- 7) bemyndiga stadsstyrelsen att fortsätta att förnya sektorernas budgetstruktur samt utveckla de interna räkenskapsväsendet och rapporteringen.

Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan har fullmäktigeledamöterna rätt att väcka motioner om stadens gemensamma angelägenheter. En motion som gäller upptagande av anslag i budgeten för följande år ska väckas senast den 15 mars. Stadsstyrelsen ska förelägga fullmäktige motionen i anslutning till budgeten.

Stadsstyrelsens svar på 42 budgetmotioner är bifogade. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 8) betrakta motionerna 1–42 som slutbehandlade.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 9) godkänna bilagda förslag till Helsingfors stads budget för år 2023 och förslag till ekonomiplan som anvisning för åren 2024–2025
- 10) godkänna stadens och affärsverket HST:s investeringsprogram som anvisning för åren 2026–2032 enligt bilagorna 4 och 12 till budgeten och som underlag för beredningen av ekonomiplanerna för de följande åren.

9 Talousarvion sitovuus – Budgetens bindande verkan

1 Yleistä

Talousarviossa kaupunginvaltuusto hyväksyy kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Kaupunginvaltuuston nähden sitovaksi eräksi talousarviossa voidaan määritellä määräraha, tuloarvio tai toimintakate. Toiminnallisia tavoitteita voidaan myös määritellä sitoviksi. Sitovuus merkitsee sitä, että esim. määrärahaa ei voi ylittää ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Talousarviossa on bruttobudjetoituja ja nettobudjetoituja yksiköitä sekä kaupunginvaltuuston perustamia kunnan liikelaitoksia. Näille kaikille määritellään erikseen talousarvion sitovuustaso.

Pääsääntöisesti kaupunginvaltuustoon nähden sitova erä on bruttobudjetoituilla yksiköillä menojen yhteissumma (=määräraha) ja nettobudjetoituilla yksiköillä toimintakate. Kunnan liikelaitoksia sitovat erät on esitetty tuloslaskelma- ja rahoitusosassa.

Talousarviokirjassa kaupunginvaltuustoon nähden sitovat erät on varjostettu.

Mikäli tulot yhteensä, toiminnalliset tavoitteet sekä eräiden hallintokuntien tuottotavoitteet ovat hallintokuntia sitovia kaupunginvaltuustoon nähden, on ne erikseen määritelty näiden hallintokuntien kohdalla.

Yhteisöille myönnettävien avustusten määrärahat on määritelty talousarvion liitteen 1 mukaisesti (Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvät avustuspäärahat ja avustuksenluonteiset korvausmäärärahat). Lautakunnilla ja jaostoilla on oikeus päättää avustusliitteessä mainituista kokonaisuusmäärärahojen käytöstä lukuun ottamatta rasteroidulla merkattuja avustuspäärahoja.

2 Käyttötalouden sitovat määrärahat

2.1 Bruttobudjetoidut yksiköt

Seuraavien lukujen/kohtien **menot on sitova**

1 10 01	Vaalit, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi
1 20	Tarkastuslautakunta ja -virasto
1 30 01	Kaupunginhallituksen käyttövarat
1 30 02	Kaupunginhallituksen avustukset
1 30 03	Valtionperinnöt
1 40 01	Kaupunginkanslia
1 50 01	Toimielinten toimintakustannukset, pormestarin ja kaupunginkanslian käytettäväksi
1 50 02	Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi
1 50 03	Maksusuodet ja korvaukset, kaupunginkanslian käytettäväksi

1 Allmänt

I budgeten godkänner stadsfullmäktige målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Budgeten ska iakttas i kommunens verksamhet och hushållning. Ett anslag, en beräknad inkomst och ett verksamhetsbidrag kan i budgeten göras till en post som är bindande gentemot stadsfullmäktige. Också verksamhetsmål kan bli bindande. Att t.ex. ett anslag är bindande innebär att det inte får överskridas utan ett beslut av stadsfullmäktige.

I budgeten finns enheter med bruttobudgetering och enheter med nettobudgetering och kommunala affärsverk inrättade av stadsfullmäktige. För alla dessa fastställs det separat hur bindande budgeten ska vara.

I regel är de sammanlagda utgifterna (=anslagen) inom enheterna med bruttobudgetering och verksamhetsbidraget inom enheterna med nettobudgetering bindande poster gentemot stadsfullmäktige. De poster som är bindande för de kommunala affärsverken framgår av resultaträknings- och finansieringsdelen.

I budgetboken är de bindande posterna skuggade.

Om de sammanlagda inkomsterna, verksamhetsmålen och vissa förvaltningars avkastningsmål är bindande för förvaltningarna gentemot stadsfullmäktige, är de fastställda särskilt vid de olika förvaltningarna.

De anslag som beviljas till sammanslutningar har fastställts i enlighet med bilaga 1 (Understöd och understödmässiga ersättningsanslag i 2023 års budget). Nämnderna och sektionerna har rätt att besluta om totalanslagen upptagna i understödsbilagan med undantag av de understöd som är rasterade.

2 Bindande anslag i driftsekonomidelen

2.1 Enheter med bruttobudgetering

Under följande kapitel/moment är **utgifter bindande**

1 10 01	Val, till centralvalnämndens disposition
1 20	Revisionsnämnden och -kontoret
1 30 01	Dispositionsmedel, till stadsstyrelsens disposition
1 30 02	Stadsstyrelsens understöd
1 30 03	Arv som tillfallit staten
1 40 01	Stadskansliet
1 50 01	Kostnader för organens verksamhet, till borgmästarens och stadskansliets disposition
1 50 02	Personalutgifter som betalas centraliserat, till stadskansliets disposition
1 50 03	Betalningsandelar och ersättningar, till stadskansliets disposition
1 50 05	Arbetsmarknadsstödet kommunandel, till stadskansliets disposition

1 50 05	Työmarkkinatuen kaupunginkanslian käytettäväksi	kuntaosuus,
2 10 01	Kaupungin tuottamat palvelut	
2 10 03	Korvaukset ja avustukset	
3 10 01	Kaupunkirakenne	
3 10 04	HSY- ja HSL-kuntayhtymien maksuosuudet	
3 10 06	Tuki Liikenneliikelaitokselle	
4 10 02	Kulttuurin laitosavustukset	
4 10 03	Liikunnan laitosavustukset	

2 10 01	Tjänster som staden tillhandahåller
2 10 03	Ersättningar och understöd
3 10 01	Stadsstruktur
3 10 04	Betalningsandelar till Samkommunerna HRM och HRT
3 10 06	Understöd till trafikaffärsverket
4 10 02	Understöd till kulturanläggningar
4 10 03	Understöd till idrottsanläggningar

2.2 Nettobudjetoidut yksiköt

Seuraavien lukujen/kohtien ”**Toimintakate**” on sitova

1 40 02	ICT-yhteispalvelut
1 50 04	Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi
2 10 02	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta
3 10 02	Rakennukset
3 10 03	Asuntotuotanto
3 10 07	Joukkoliikenne
3 10 08	Palvelut ja luvat
4 10 01	Kulttuuri ja vapaa-aika
5 10	Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut

3 Tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosan sitovat määrärahat ja tuloarviot

Pääsääntöisesti kaupunginvaltuustoon nähden **sitovia määrärahoja ovat menot** kohtatasolla (talousarvioitilin viiden merkin tarkkuudella).

Investointiosassa lauta- ja johtokunnilla on oikeus tehdä alakohtien välisiä siirtoja. Määrärahaa ei kuitenkaan voi siirtää sellaiselle hankkeelle, johon talousarviovuodelle ei ole varattu määrärahaa.

Kunnan liikelaitoksia sitovat perustamispäätösten mukaisesti perustamislainan korot ja peruspääoman tuotto, jotka on esitetty tuloslaskelmaosassa tuloina luvun 7 02 alakohtina, ja perustamislainan lyhennykset tuloina rahoitusosan luvun 9 01 alakohtina. Kunnan liikelaitoksia ovat palvelukeskusliikelaitos, rakentamispalveluliikelaitos, taloushallintopalveluliikelaitos, työterveysliikelaitos ja liikenneliikelaitos.

4 Tilivelvollisuus

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toimielimen jäsenen ja viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, siihen voidaan kohdistaa tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja valtuusto päättää myönnettävästä vastuuvapaudesta. Kaupunginhallituksen hyväksymässä Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Helsingin kaupunkikonsernissa -ohjeessa on määritelty, että kaupungin toimintoissa tulee noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

2.2 Enheter med nettobudgetering

Under följande kapitel/moment är **verksamhetsbidraget bindande**

1 40 02	Gemensamma ICT-tjänster
1 50 04	Centraliserad projektverksamhet, till stadskansliets disposition
2 10 02	Tjänster producerade för social-, hälsovårds- och räddningssektorn och övrig verksamhet med extern finansiering
3 10 02	Byggnader
3 10 03	Bostadsproduktion
3 10 07	Kollektivtrafik
3 10 08	Tjänster och tillstånd
4 10 01	Kultur och fritid
5 10	Social-, hälsovårds- och räddningstjänster

3 Bindande anslag och beräknade inkomster i resultaträknings-, investerings- och finansieringsdelen

I regel är **utgifterna bindande anslag** gentemot stadsfullmäktige på momentnivå (de fem första siffrorna av budgetkontot).

I investeringsdelen har nämnderna och direktionerna rätt att göra överföringar mellan undermomenten. Ett anslag får dock inte överföras på ett projekt som inte har något anslag för budgetåret.

I enlighet med grundläggningsbesluten är räntorna på grundläggningslånet och avkastningen på grundkapitalet bindande för de kommunala affärsverken. De är inkomstförda i resultaträkningsdelen som undermoment i kapitel 7 02. Amorteringarna på anläggningslånet är inkomstförda som undermoment i kapitel 9 01 i finansieringsdelen. De kommunala affärsverken är affärsverket servicecentralen, affärsverket byggtjänsten, affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten, affärsverket företagshälsan och trafikaffärsverket.

4 Redovisningsskyldighet

Redovisningsskyldigheten innebär att den verksamhet som ledamöter i ett organ och tjänsteinnehavare har deltagit i ska utvärderas av fullmäktige, att en anmärkning kan riktas mot dem i revisionsberättelsen och att fullmäktige beslutar om beviljandet av ansvarsfrihet. I anvisningen Intern kontroll och riskhantering inom Helsingfors stadskoncern, som stadsstyrelsen har godkänt, fastställs att man i stadens verksamhet ska följa en god förvaltnings- och ledningspraxis. Med det avses verksamhets-

Sillä tarkoitetaan toiminnan ja talouden ohjauksen tilivelvollisuus- ja vastuujärjestelmää, joka edistää hallinnon ja palvelutuotannon laillisuutta ja tuloksellisuutta.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta kaupungin toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Johtavana viranhaltijana voidaan pitää toimielimen esittelijää ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavaa henkilöä hänen toimiessaan toimielimen alaisena. Toimielinten varajäseniin ja johtavien viranhaltijoiden varahenkilöihin sovelletaan samoja säännöksiä heidän toimiessaan tehtävässä. Lisäksi tilivelvollisten määrittelyssä on otettu huomioon kaupungin tilintarkastajan näkemys tilivelvollisista. Helsingissä johtavat viranhaltijat ja toimielinten esittelijät on pääsääntöisesti määritelty hallintosäännössä. Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamansa hallinnollisen kokonaisuuden toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että kaupungin vastuunalainen tilintarkastaja voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalla viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä. Vaikka kaupungin työntekijä ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on hoidettava tehtävänsä asianmukaisen huolellisesti. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimerkiksi esimiestä valvontavastuusta. Tilivelvollisten määrittely ei estä kohdistamasta vahingonkorvausvaatimusta tai rikossyytettä muuhun henkilöön kuin tilivelvolliseen.

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tarkastusviraston toimittama luettelo tilivelvollisista

Luottamushenkilöt

- Kaupunginhallituksen ja sen jaostojen jäsenet
- Lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- Liikelaitosten johtokuntien jäsenet
- Pormestari

Keskushallinto

- Kansliapäällikkö
- Elinkeinojohtaja
- Hallintojohtaja
- Henkilöstöjohtaja
- Strategiajohtaja
- Rahoitusjohtaja
- Viestintäjohtaja
- Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden johtaja
- Palvelukeskusliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Taloushallintopalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Työterveysliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Rakentamispalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja
- Kaupunginlakimies
- Sisäisen tarkastuksen päällikkö
- Hankintajohtaja
- Digitalisaatiojohtaja

och ekonomistyrningens system för redovisningsskyldighet och ansvar, som främjar förvaltningens och serviceproduktionens lagenlighet och resultat.

Enligt 125 § i kommunallagen är de redovisningsskyldiga, med undantag av fullmäktige, medlemmar i stadens organ och de ledande tjänsteinnehavarna inom organets uppgiftsområde. Ledande tjänsteinnehavare kan anses vara föredragande för ett organ och en person som ansvarar för en självständig uppgiftshelhet inom organets uppgiftsområde då hen är direkt underställd organet. På ersättare i organ och ersättare för ledande tjänsteinnehavare tillämpas samma bestämmelser när de utför sina uppgifter. I fastställandet av de redovisningsskyldiga har man dessutom beaktat stadens revisors syn på de redovisningsskyldiga. I Helsingfors har de ledande tjänsteinnehavarna och föredragandena för organen i regel definierats i förvaltningsstadgan. De ledande tjänsteinnehavarna har till uppgift att planera, följa och övervaka verksamheten i den förvaltningshelhet de leder och att svara för att den är resultatrik och för att målen uppnås.

Definitionen av redovisningsskyldiga tillämpas med beaktande av att stadens ansvariga revisor i sin revisionsberättelse kan rikta en anmärkning också mot andra tjänsteinnehavare än de som omfattas av definitionen och yrka på att ansvarsfrihet ska vägras. Även om en anställd vid staden inte är redovisningsskyldig på det sätt som avses i lagen, bör hen sköta sin uppgift med vederbörlig omsorg. Att man inte är redovisningsskyldig befriar exempelvis inte en chef från tillsynsansvaret. Fastställandet av redovisningsskyldiga hindrar inte från att rikta skadeståndsyrkanden eller brottsåtal mot någon annan person än den redovisningsskyldiga.

Enligt 123 § i kommunallagen ska revisorn i sin revisionsberättelse inkludera ett utlåtande om bl.a. om huruvida kontroll och riskhantering samt koncernövervakningen har ordnats på behörigt sätt samt en framställning om beviljande av ansvarsfrihet och en eventuell anmärkning som kan riktas mot den redovisningsskyldiga. En förutsättning för anmärkningen är att den redovisningsskyldiga har handlat i strid med lag eller fullmäktiges beslut och felet eller den åsamkade skadan inte är ringa.

Revisionskontorets förteckning över redovisningsskyldiga

Förtroendevalda

- Ledamöterna i stadsstyrelsen och dess sektioner
- Ledamöterna i nämnderna och deras sektioner
- Medlemmarna i affärsverkens direktioner
- Borgmästaren

Centralförvaltningen

- Kanslichefen
- Näringslivsdirektören
- Förvaltningsdirektören
- Personaldirektören
- Strategidirektören
- Finansdirektören
- Kommunikationsdirektören
- Chefen för immigrations- och sysselsättningstjänster
- Verkställande direktören för affärsverket servicecentralen
- Vd:n för affärsverket för ekonomiförvaltningstjänsten
- Verkställande direktören för affärsverket företagshälsan
- Verkställande direktören för affärsverket byggtjänsten
- Stadsjuristen
- Chefen för intern revision
- Upphandlingsdirektören
- Digitaliseringschefen

Tarkastusvirasto
- Tarkastusjohtaja

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
- Varhaiskasvatusjohtaja
- Perusopetusjohtaja
- Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
- Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja
- Hallintojohtaja

Kaupunkiympäristön toimiala
- Kaupunkiympäristön toimialajohtaja
- Maankäyttöjohtaja
- Tekninen johtaja
- Asiakkuusjohtaja
- Hallintojohtaja
- Rakennusvalvontapäällikkö
- Ympäristöjohtaja
- Elintarviketurvallisuusyksikön päällikkö
- Ympäristöterveysyksikön päällikkö
- Ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikön päällikkö
- Ympäristöseuranta ja -valvontayksikön päällikkö
- Rakennetun ympäristön valvontayksikön päällikkö
- Lupayksikkö 1:n päällikkö
- Lupayksikkö 2:n päällikkö
- Talotekniikkayksikön päällikkö
- Rakenneyksikön päällikkö
- Kunnallinen pysäköinninvalvoja
- Liikenneliikelaitoksen toimitusjohtaja

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
- Kirjastopalvelujen johtaja
- Kulttuurijohtaja
- Nuorisosaainjohtaja
- Liikuntajohtaja
- Hallintojohtaja
- Museonjohtaja
- Intendentti
- Taidemuseon johtaja
- Kulttuurin edistämisen päällikkö
- Kulttuurikeskuksen päällikkö
- Liikuntapalvelupäällikkö
- Liikuntapaikkapäällikkö
- Ulkoilupalvelupäällikkö
- Aluepäällikkö (itäinen nuorisotyö)
- Aluepäällikkö (pohjoinen nuorisotyö)
- Aluepäällikkö (läntinen nuorisotyö)

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
- Sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan toimialajohtaja
- Perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
- Terveys- ja päihdepalvelujen johtaja
- Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja
- Pelastuskomentaja
- Hallintojohtaja
- Lastensuojelun johtaja
- Vammaistyön johtaja
- Psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja
- Perheiden erityispalveluiden päällikkö
- Neuvolan- ja lapsiperheiden kotipalvelun päällikkö
- Pohjoisen aikuissosiaalityön päällikkö
- Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja
- Asiakasmaksupäällikkö
- Talous- ja suunnittelupäällikkö

Revisionskontoret
- Revisionsdirektören

Fostrans- och utbildningssektorn
- Sektorchefen i fostrans- och utbildningssektorn
- Barnomsorgsdirektören
- Direktören för grundläggande utbildning
- Direktören för gymnasie- och yrkesutbildning och fritt bildningsarbete
- Direktören för den svenska servicehelheten
- Förvaltningsdirektören

Stadsmiljösektorn
- Sektorchefen i stadsmiljösektorn
- Markanvändningsdirektören
- Tekniska direktören
- Kundrelationsdirektören
- Förvaltningsdirektören
- Byggnadstillsynschefen
- Miljödirektören
- Chefen för livsmedelssäkerhetsenheten
- Chefen för miljöhälsoenheten
- Chefen för enheten för miljöskydd och styrning
- Chefen för enheten för miljöuppföljning och -tillsyn
- Chefen för enheten för tillsyn av den byggda miljön
- Chefen för tillståndsenhet 1
- Chefen för tillståndsenhet 2
- Chefen för enheten för husteknik
- Chefen för konstruktionsenheten
- Kommunala parkeringsövervakare
- Verkställande direktören för trafikaffärsverket

Kultur- och fritidssektorn
- Sektorchefen för kultur- och fritidssektorn
- Chefen för bibliotekstjänsterna
- Kulturdirektören
- Ungdomsdirektören
- Idrottsdirektören
- Förvaltningsdirektören
- Museidirektören
- Intendenten
- Direktören för konstmuseet
- Chefen för främjande av kultur
- Chefen för kulturcentret
- Chefen för idrottstjänsterna
- Idrottsanläggningschefen
- Chefen för friluftstjänsterna
- Områdeschefen (östra ungdomsarbetet)
- Områdeschefen (norra ungdomsarbetet)
- Områdeschefen (västra ungdomsarbetet)

Social-, hälsovårds- och räddningssektorn
- Sektorchefen för social-, hälsovårds och räddningssektorn
- Chefen för familje- och socialtjänsterna
- Chefen för hälsovårds- och missbrukartjänster
- Chefen för sjukhus-, rehabiliterings- och omsorgstjänster
- Räddningskommendören
- Förvaltningsdirektören
- Chefen för barnskydd
- Chefen för handikapparbete
- Chefen för psykiatri- och missbrukartjänster
- Chefen för specialtjänster för familjer
- Chefen för rådgivningen och hemservicen för barnfamiljer
- Chefen för norra vuxensocialarbetet
- Chefen för tjänster för unga och vuxensocialarbete
- Chefen för klientavgifter
- Ekonomi- och planeringschefen

10 Selityksiä – Förklaringar

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan talousarviotaulukoiden sarakkeessa 2 ja investointiosan talousarviotaulukoiden sarakkeessa 3 on esitetty määrärahojen käyttö vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 3 ja investointiosassa sarakkeeseen 4 on otettu vuoden 2022 talousarvioon merkityt määrärahat. Kursiivilla on merkitty Kvston 25.8.2022 sekä sitä aikaisemmin kuluvan vuoden tileille myöntämät ylitysoikeudet.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 5 ja investointiosassa sarakkeeseen 4 ja investointiosassa sarakkeeseen 5 on merkitty lauta- ja johtokuntien ehdottamat määrärahat vuodelle 2023. Seuraavien lukujen/kohtien/alakohtien em. sarakkeissa olevat määrärahat ovat Kaupunginkanslian (ei lauta- tai johtokuntien) ehdottamia:

Luku	1 10	Kaupunginkanslia
Luku	1 30	Kaupunginkanslia
Luku	1 40	Kaupunginkanslia
Luku	1 50	Kaupunginkanslia
Luku	7 01	Kaupunginkanslia
Kohta	7 02 01	
alakohdat	01–66, 68	Kaupunginkanslia
Kohta	7 02 02	Kaupunginkanslia
Luvut	7 03–7 05	Kaupunginkanslia
Kohta	8 05 01	Kaupunginkanslia
Kohta	8 06 02	Kaupunginkanslia
Kohta	8 07 02	Kaupunginkanslia
Luku	8 08	Kaupunginkanslia
Kohta	9 01 01	Kaupunginkanslia
Kohta	9 01 02	
alakohdat	01–57, 59–61	Kaupunginkanslia
Kohta	9 01 03	Kaupunginkanslia

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 6 ja investointiosassa sarakkeeseen 5 ja investointiosassa sarakkeeseen 6 on merkitty vuoden 2023 talousarvion määrärahat.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 7 ja investointiosassa sarakkeeseen 6 ja investointiosassa sarakkeeseen 7 on merkitty vuoden 2024 taloussuunnitelmaan sisältyvät määrärahat.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 8 ja investointiosassa sarakkeeseen 7 ja investointiosassa sarakkeeseen 8 on merkitty vuoden 2025 taloussuunnitelmaan sisältyvät määrärahat.

Investointiosassa sarakkeeseen 1 on merkitty ao. luvun kohdan tunnus ja sarakkeeseen 2 kohdan sekä alakohdan nimike selityksineen.

Perusteluosan suluissa olevat luvut ovat vuoden 2022 lukuja, ellei tekstissä toisin ole mainittu.

Tuottavuuden kehityksen indeksisarjan perusvuosi on vuosi 2021 (= 100) ellei tekstissä ole toisin mainittu.

Kolumn 2 i budgettabellema i driftsekonomidelen, resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 3 i tabellerna i investeringsdelen anger anslagsförbrukningen enligt bokslutet för år 2021.

Kolumn 3 i driftsekonomidelen, resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 4 i investeringsdelen består av de i 2022 års budget upptagna anslagen. De anslagsöverskridningar som stadsfullmäktige 25.8.2022 och tidigare beviljat för konton i innevarande års budget är angivna med kursiv.

Kolumn 5 i driftsekonomidelen, kolumn 4 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 5 i investeringsdelen består av de anslag som föreslagits för 2023 av nämnder och direktioner. Anslagen i de ovannämnda kolumnerna i fråga om följande kapitel/moment/undermoment är föreslagna av Stadskansliet (inte nämnder eller direktioner):

Kapitel	1 10	Stadskansliet
Kapitel	1 30	Stadskansliet
Kapitel	1 40	Stadskansliet
Kapitel	1 50	Stadskansliet
Kapitel	7 01	Stadskansliet
Moment	7 02 01	
undermomenten	01–66, 68	Stadskansliet
Moment	7 02 02	Stadskansliet
Kapitlen	7 03–7 05	Stadskansliet
Moment	8 05 01	Stadskansliet
Moment	8 06 02	Stadskansliet
Moment	8 07 02	Stadskansliet
Kapitel	8 08	Stadskansliet
Moment	9 01 01	Stadskansliet
Moment	9 01 02	
undermomenten	01–57, 59–61	Stadskansliet
Moment	9 01 03	Stadskansliet

Kolumn 6 i driftsekonomidelen, kolumn 5 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 6 i investeringsdelen består av de i 2023 års budget upptagna anslagen.

Kolumn 7 i driftsekonomidelen, kolumn 6 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 7 i investeringsdelen består av de i ekonomiplanen upptagna anslagen för 2024

Kolumn 8 i driftsekonomidelen, kolumn 7 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 8 i investeringsdelen består av de i ekonomiplanen upptagna anslagen för 2025.

Kolumn 1 i investeringsdelen består av momentets beteckning och kolumn 2 av momentets och undermomentets beteckning med förklaring.

Siffrorna inom parentes i motiveringsdelen är 2022 års siffror, om annat inte är angivet i texten.

Grundår för den indexserie som beskriver produktivitetens utvecklingen är 2021 (= 100), om annat inte är angivet i texten.

Taulukoissa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää.

Yhdistelmä sidotuista avustuksista on liitteessä 1. Talousarvioon on lisäksi liitetty erittely jäsenmaksuista, liite 2 sekä luettelo konserniin kuuluvista eräistä yhtiöistä, liite 3. Liitteessä 4 on esitetty 10-vuotinen investointiohjelma, liitteessä 5 talonrakennushankkeiden rakentamishjelma, liitteessä 6 on esirakentamishankkeiden rakentamishjelma 2023–2025. Liitteessä 7 on katujen ja liikenneväylien rakentamishjelma vuosiksi 2023–2025, liitteessä 8 on puistojen ja liikunta-alueiden rakentamishjelma vuosiksi 2023–2025, liite 9 sisältää projektialueiden infra- rakentamishjelman vuosille 2023–2025, liitteessä 10 on kaupunki uudistusalueiden ja suurten liikennehankkeiden rakentamishjelma 2023–2025, liitteessä 11 on vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevat uudis- ja peruskorjaushankkeet ja liite 12 sisältää HKL-liikelaitoksen 10-vuotisen investointisuunnitelman. Ottolainat on eritelty liitteessä 13 ja liite 14 sisältää ilmastoliitteen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen liitteessä 1 on sidotut avustukset, liite 2 sisältää erittelyn jäsenmaksuista ja investoinnit ovat liitteessä 3.

Talousarviomäärärahojen käyttöoikeus on ao. lauta- tai johtokunnalla, ellei talousarvion luvun, kohdan tai alakohdan yhteydessä ole toisin ilmoitettu.

I tabellerna är varje tal avrundat separat från det exakta värdet, och alla uträkningar stämmer därför inte.

En sammanställning över de bundna understöden finns i bilaga 1. Till budgeten har dessutom fogats en specifikation över medlemsavgifterna (bilaga 2) och en förteckning över vissa bolag inom koncernen (bilaga 3). I bilaga 4 presenteras ett investeringsprogram för 10 år, i bilaga 5 ett byggnadsprogram för husbyggnadsprojekt och i bilaga 6 ett byggnadsprogram för grundberedningsprojekt 2023–2025. I bilaga 7 finns ett byggprogram för gator och trafikleder 2023–2025, i bilaga 8 finns ett byggprogram för parker och idrottsområden 2023–2025, i bilaga 9 finns ett program för infrastrukturbyggande i projektområden 2023–2025, i bilaga 10 finns ett byggprogram för områden för stadsförnyelse och stora trafikprojekt 2023–2025, i bilaga 11 finns planerade ny- och ombyggnadsprojekt för hyres- och aktieobjekt och i bilaga 12 finns en investeringsplan för affärsverket HST för tio år. Upptagna lån specificeras i bilaga 13. Bilaga 14 är en klimatbilaga.

Bundna understöd finns i bilaga 1 till social-, hälsovårds- och räddningsväsendet, bilaga 2 innehåller en specifikation av medlemsavgifterna och investeringarna finns i bilaga 3.

Vederbörande nämnd eller direktion har rätt att disponera budgetanslagen, om annat inte är angivet i anslutning till kapitlet, momentet eller undermomentet.

Kunta-Helsinki

Kommun-Helsingfors

Käyttötalousosa

Kunta-Helsinki

Driftsekonomi- delen

Kommun-Helsingfors

Kunta-Helsinki – Kommun-Helsingfors

Käyttötalousosa – Driftsekonomidelen

1 Keskushallinto – Centralförvaltningen

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	60 997	73 456	81 405	94 050	94 050	96 438	92 856
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	351 330	372 998	373 895	308 613	327 863	330 250	320 412
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		30 971					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-290 333	-299 542	-292 489	-214 563	-233 813	-233 812	-227 556
Poistot - Avskrivningar	15 325	10 800	14 740	12 716	12 716	14 389	17 165
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-305 659	-310 342	-307 230	-227 279	-246 529	-248 200	-244 721
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-305 659	-310 342	-307 230	-227 279	-246 529	-248 200	-244 721
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		20,4	10,8	28,0	28,0	2,5	-3,7
Menot - Utgifter		6,2	0,2	-17,3	-12,1	0,7	-3,0

1 10 01 Vaalien järjestäminen, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi – Ordnande av val, till centralvalnämndens disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	760	380	127	1 194	1 194	3 583	
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	4 355	1 317	817	4 718	4 718	11 428	5 412
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-3 595	-937	-690	-3 524	-3 524	-7 845	-5 412
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-3 595	-937	-690	-3 524	-3 524	-7 845	-5 412
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-3 595	-937	-690	-3 524	-3 524	-7 845	-5 412
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-50,0	-66,6	214,3	214,3	200,0	-100,0
Menot - Utgifter		-69,8	-38,0	258,2	258,2	142,2	-52,6

Vuoden 2023 määrärahoissa on varauduttu eduskuntavaalien toimittamiseen. Vuonna 2024 toimitetaan presidentinvaalien ensimmäinen vaali ja tarvittaessa toinen vaali. Lisäksi vuonna 2024 toimitetaan europarlamenttivaalit. Vuoden 2024 määrärahoissa on varauduttu toimittamaan saman vuoden aikana kolme vaalia. Vuonna 2025 toimitetaan alue- ja kuntavaalit. Vuoden 2025 määrärahoissa on varauduttu kuntavaalien toimittamiseen, sillä aluevaaleja ei toimiteta Helsingissä. Kuntavaaleissa kunnan tehtävät ovat laajemmat kuin valtiollisissa vaaleissa. Kunta järjestää muun muassa ehdokasasetteluun ja ääntenlaskennan.

Vaaleja koskevat määrärahat sisältävät varauksen oikeusministeriön uudistushankkeille, kuten sähköisen äänioikeusrekisterin käytön laajentumiselle laitosäänestykseen ja tulevaisuudessa mahdollisesti kotiaäänestykseen.

Vaaleja koskevilla määrärahoilla on varauduttu yleisten ennakkoaänestyspaikkojen määrän lisääntymiseen ja aukioloaikojen laajenemiseen. Ennakkoaänestyspaikkojen perustamisen suurimmat kustannukset liittyvät henkilöstökuluihin, tietotekniikkamenoihin ja koulutukseen sekä tilojen vuokriin.

Valtio suorittaa valtiollisissa vaaleissa kunnille kertakorvauksen. Näin ollen vuoden 2023 eduskuntavaaleista, vuoden 2024 presidentinvaalin ensimmäisestä ja toisesta vaalista sekä vuoden 2024 europarlamenttivaaleista valtio maksaa Helsingille erikseen määräämänsä kertakorvauksen vaalien järjestämisestä. Vuoden 2025 kuntavaaleista valtio ei maksa korvauksia.

I anslagen för 2023 ingår en reservering för förrättandet av riksdagsvalet. År 2024 förrättas en första och en eventuell andra omgång av presidentvalet. År 2024 förrättas dessutom Europaparlamentsval. Anslagen för år 2024 innehåller en reservering för att förrätta tre val under samma år. År 2025 förrättas välfärdsområdesval och kommunalval. I anslagen för 2025 ingår en reservering för förrättandet av kommunalvalet. Välfärdsområdesval ordnas inte i Helsingfors. Vid kommunalval är kommunens uppgifter mer omfattande än vid statliga val. Kommunen ordnar bland annat kandidatuppställningen och rösträkningen.

Anslagen för val omfattar en reservering för justitieministeriets förnyelseprojekt, varav ett handlar om att utsträcka användningen av det elektroniska rösträttsregistret till röstningen på anstalter och i framtiden eventuellt också till hemmaröstningen.

Anslagen för val innehåller en reservering för att de allmänna förhandsröstningsställena kommer att bli fler och öppettiderna längre. De största kostnaderna för inrättandet av förhandsröstningsställena hänförs till personalkostnader, utgifter för informationsteknik, utbildning och fastighetshyror.

Staten betalar en engångsersättning till kommunerna vid statliga val. Staten betalar således en separat engångsersättning till Helsingfors för ordnande av 2023 års riksdagsval, 2024 års första och eventuella andra omgång av presidentvalet samt 2024 års Europaparlamentsval. Staten betalar inga ersättningar för 2025 års kommunalval.

1 20 Tarkastuslautakunta ja -virasto – Revisionsnämnden och -kontoret

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	3	5	5	5	5	5	5
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	1 819	2 001	2 077	2 059	2 059	2 059	2 059
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 816	-1 996	-2 072	-2 054	-2 054	-2 054	-2 054
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 816	-1 996	-2 072	-2 054	-2 054	-2 054	-2 054
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 816	-1 996	-2 072	-2 054	-2 054	-2 054	-2 054
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		44,2					
Menot - Utgifter		10,0	3,8	2,9	2,9		

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Tarkastuslautakunnan ja -viraston keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- laadukkaiden arviointi- ja tarkastuspalvelujen sekä sidonnaisuuksien valvontaan liittyvien palvelujen tuottaminen
- henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen
- talouden hoitaminen vastuullisesti

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestäminen. Arviointitehtäväänsä varten lautakunta on jakautunut kahteen toimikuntaan. Tarkastusviraston keskeisimpinä tehtävinä on avustaa tarkastuslautakuntaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja toiminnan tuloksellisen ja tarkoituksenmukaisen järjestämisen arvioinnissa sekä sidonnaisuusilmoitusten valvonnassa. Lisäksi tarkastusvirasto avustaa kaupungin tilintarkastajaa lakisääteisessä tilintarkastuksessa.

Toimintaympäristön muutokset 2023

Talousarviovuodelle ajoittuva sotepe-uudistus ja muut kaupungin organisaatorakenteessa, toimintaympäristössä, tietojärjestelmissä sekä kaupunkikonsernissa tapahtuvat muutokset otetaan huomioon tilintarkastuksen, arvioinnin ja sidonnaisuusilmoitusten valvonnan toteuttamisessa.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

-

Beskrivning av verksamheten

Förändringar i omvärlden 2023

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Tarkastuslautakunta palvelee valtuuston strategisia ohjaustarpeita tuottamalla valtuustolle kuntalaissa tarkoitettua arviointitietoa arviointikertomuksen muodossa. Arviointitoiminnan tavoitteena on tuottaa hyödyllistä tietoa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnan tuloksellisesta ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Kaupunkistrategia vuosille 2021–2025 ohjaa tarkastuslautakunnan arviointitoiminnan kohdentumista. Arviointia toteutetaan toimikauden kattavan toimintasuunnitelman ja vuotuisten arviointisuunnitelmien mukaisesti kohdentaen arviointia valtuustokauden aikana kaupunkistrategian kaikkiin pääkohtiin.

Tarkastusviraston suorittama avustava tilintarkastus tehdään suunnitelmallisesti yhteistyössä kaupungin tilintarkastajan kanssa. Tarkastustoiminnan tehtävänä on tuottaa tietoa kaupungin toiminnasta muun muassa laillisuuden näkökulmasta ja edistää taloudenhoidon yleistä luotettavuutta.

Sidonnaisuusilmoitusten tarkoituksena on kaupungin päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen. Sidonnaisuuksien valvonta tukee omalta osaltaan kaupungin tavoitetta olla avoin Helsinki.

Arviointi- ja tarkastuspalvelujen sekä sidonnaisuusilmoitusten valvonnan laatua seurataan vuosittain ja toimintaa kehitetään saadun palautteen perusteella. Vuosittaista asiakastytyväisyysseurantaa hyödynnetään toiminnan suunnitelmallisessa kehittämisessä. Tavoitteena on, että viraston asiakastytyväisyys säilyy korkealla tasolla.

Tarkastusvirastossa jatketaan sähköisten työvälineiden laajamittaista hyödyntämistä arviointi- ja tarkastustyössä sekä sidonnaisuusilmoitusten valvonnassa. Henkilöstön digiosaamisen kehittämiseen panostetaan.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Tarkastusviraston henkilöstöjohtamisen tavoitteena on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoitteen toteutumista seurataan säännöllisesti toteutettavin henkilöstökyselyin ja niiden tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perusta

Tarkastusviraston taloutta hoidetaan vastuullisesti siten, että ulkoiselle tarkastukselle talousarviossa varattu käyttötalouden sitova määräraha ei ylitä. Kaupungin vastuullista taloudenpitoa edistetään tuottamalla laadukasta tarkastus- ja arviointitietoa. Tarkastusvirasto pyrkii parantamaan tuottavuutta muun muassa huolehtimalla työnsä laadusta, henkilöstön työhyvinvoinnista ja vastuullisesta määrärahojen käytöstä. Toiminta järjestetään siten, että ydinprosesseihin kohdistuvan työajan osuus säilyy nykyisellä korkealla tasolla.

Tarkastuslautakunta toteuttaa kaupunkistrategiaa järjestämällä Helsingin kaupungin ja konserniyhteisöjen tilintarkastuksen kustannustehokkaasti ja laadukkaasti tilintarkastusta koskevien säädösten ja määräysten sekä hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Vuonna 2023 alkaa kaupungin tilintarkastuspalveluiden uusi sopimuskausi, joka perustuu viraston valmistelemaan kilpailutukseen. Kaupungin

tilintarkastuspalvelujen hankintaa koskeva päätös valmistellaan tarkastuslautakunnan käsittelyyn ja edelleen valtuuston päätettäväksi kevätkaudella 2023. Tilintarkastuksen järjestämisessä otetaan huomioon kaupungin organisaatiossa tapahtuneet muutokset. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen tilintarkastajina jatkavat samat tilintarkastajat kuin vuonna 2022. Tytäryhteisöjen tilintarkastuspalvelujen kilpailutus käynnistyy syksyllä 2023.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Tarkastuslautakunnalla ja -virastolla on yksi sitova toiminnan tavoite. Muut toiminnan tavoitteet on kuvattu Suorite- ja taloustavoitteet -taulukossa.

Taloudellinen kestävyys

Tuottavuus

Tarkastustoiminnan tuottavuuden kehitykseen vaikuttavat ainakin uusi työehtosopimus, tilintarkastussopimuskauden vaihdos ja tietojärjestelmäkustannusten kasvu. Taloussuunnitelmakaudella 2023–2025 tuottavuuskasvua haetaan tilojen käyttöä tehostamalla. Tarkastusviraston tuottavuusindeksissä tuotosindeksi muodostuu työpanoksista, työn laatutekijöistä ja henkilöstötekijöistä. Panosindeksissä toimintamenot on deflatoitu julkisten menojen hintaindeksillä (kuntatalouden yleishallinto).

Yksikkökustannukset

Tarkastusviraston yksikkökustannus kuvaa viraston suorittaman avustavan tilintarkastuksen, arvioinnin ja sidonnaisuusvalvonnan päivähintaa.

Muut talouden toimintaympäristön muutokset

Talousarviovuodelle ajoittuu muutoksia kaupungin organisaatiossa sekä sotepe-uudistuksen toteutuminen. Kaudelle ajoittuu myös tilintarkastuksen kilpailuttaminen. Näillä muutoksilla ennakoidaan olevan vaikutuksia tilintarkastuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunnan ja -viraston talousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä vaikutuksia on tarkasteltu eri näkökulmista. Lisäksi tarkastuslautakunnan arviointitoiminta voi kohdistua kaupungin toiminnan vaikutuksiin. Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain aiheita, jotka liittyvät esimerkiksi kaupunkilaisten terveyteen ja hyvinvointiin. Vaikutuksia tarkastellaan jatkossakin tarkastuslautakunnan vuosittain hyväksymän arviointisuunnitelman puitteissa.

Henkilöstösuunnitelma

Viraston vakanssien määrä ja rakenne pyritään säilyttämään nykyisellä tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tasolla. Taloussuunnitelmakaudella panostetaan suunnitelmalliseen esihenkilöosaamisen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Verksamhets målsättningar i budgeten

Ekonomisk hållbarhet

Bedömning av budgetens konsekvenser

Personalplan

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
TOIMIALAN TAVOITE			
Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta kohdistuu kaupunkistrategian toteutumisen arviointiin.	Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaan sisältyvistä vuosittain vaihtuvista aiheista (pois lukien tavoitearvioinnit, vaikuttavuuden seuranta ja talouden arviointi) vähintään 75 prosenttia (2022: 73) liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.	-

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Suoritetavoitteet - Prestationsmål

Arviointikertomus valmistuu pvm. mennessä -
Utvärderingsberättelsen färdigställs senast

	13.4.	20.4.	12.4.	19.4.	17.4.	18.4.
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Tilintarkastuskertomus annetaan pvm. mennessä -
Revisionsberättelsen ges senast

	30.4.	30.4.	29.4.	30.4.	30.4.	30.4.
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning

Tilintarkastuspäivät per tilivuosi, ulkoisen tilintarkastajan toteutuneet tarkastuspäivät -
Revisionsdagar per räkenskapsår, utfall för den externa revisorns revisionsdagar

	382	370	391	370	370	370
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Henkilöstön käyttö - Användning av personal

Henkilöstön määrä - Antal anställda

	16	17	17	17	17	17
--	----	----	----	----	----	----

Henkilötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)

	15,9	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0
--	------	------	------	------	------	------

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tuottavuusindeksi, Tuottavuus 2021 = 100 -
Produktivetsindex, Produktivitet År 2021 = 100

	100,0	94,6	98,7	97,7	98,2	98,7
--	-------	------	------	------	------	------

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i
kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro/X	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tarkastuspäivän hinta, euroa/pv - Pris för en revisionsdag, euro/dag	483	518	512	512	510	508

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa -
Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
	-1,4	7,1	6,0	0	-0,4	-0,4

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilan käyttö - Lokalandvändning						
Tilat, m ² · Lokaler, m ²	602	602	602	602	450	450

1 30 Kaupunginhallitus – Stadsstyrelsen

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	7 087	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	34 336	45 422	43 659	22 761	38 761	32 261	29 261
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		29 904					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-27 248	-42 422	-40 659	-19 761	-35 761	-29 261	-26 261
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-27 248	-42 422	-40 659	-19 761	-35 761	-29 261	-26 261
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-27 248	-42 422	-40 659	-19 761	-35 761	-29 261	-26 261
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-57,7					
Menot - Utgifter		32,3	-3,9	-49,9	-14,7	-16,8	-9,3

1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat – Stadsstyrelsens dispositionsmedel

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	183						
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	28 108	34 913	33 000	13 913	29 913	23 413	20 413
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		29 904					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-27 925	-34 913	-33 000	-13 913	-29 913	-23 413	-20 413
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-27 925	-34 913	-33 000	-13 913	-29 913	-23 413	-20 413
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-27 925	-34 913	-33 000	-13 913	-29 913	-23 413	-20 413
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-100,0					
Menot - Utgifter		24,2	-5,5	-60,1	-14,3	-21,7	-12,8

Talousarviossa kaupunginhallituksen käyttövaroihin varataan vuosittain varaus vuoden aikana tapahtuviin yllättäviin ja ennakoimattomiin menoihin. Tällaisia menoja voivat olla esimerkiksi kaupungin kansainväliseen näkyvyyteen ja suur tapahtumiin, poikkeuksellisiin yksittäisiin hankkeisiin tai kaupungin ja valtion yhteistyöhön liittyvät kertaluonteiset hankkeet, jotka eivät kuulu yksittäisen toimialan tai kanslian tavanomaiseen toimintaan.

I stadsstyrelsens dispositionsmedel i budgeten görs årligen en reservering för plötsliga och oförutsedda utgifter under året. Sådana utgifter kan exempelvis bestå av projekt av engångskaraktär som hänför sig till stadens internationella synlighet och storevenemang, till extraordinära enskilda projekt eller till samarbetet mellan staden och staten och som inte hör till den sedvanliga verksamheten i en sektor eller vid stadskansliet.

Kohdentamattoman määrärahan lisäksi käyttövaroihin on varattu määrärahoja pääkaupunkiseudun yhteistyöhön ja seutuyhteistyöhön, Helsinki-mitaleihin, tutkimusapurahoihin ja tiedepalkintoon.

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin sisältyvät varaukset, tiedepalkintoa varten 10 000 euroa ja tutkimusapurahoihin 77 000 euroa.

Kaupunki jatkaa vuonna 2023 pidemmän aikavälin palkkakehityssuunnitelman toteutusta, joka perustuu henkilöstön ja henkilöstöryhmien palkkaukseen liittyvien keskeisten kehittämistarpeiden kartoitukseen sekä työnantajan tarpeisiin osaavan työvoiman saatavuuden varmistamisessa. Palkkakehityssuunnitelman toteutukseen on varattu vuoden 2023 talousarvioon 7,0 miljoonaa euroa. Tämä summa ei sisällä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan osuutta palkkakehityssuunnitelmasta, sillä hyvinvointialueuudistuksen myötä Helsingin sotepe-toimiala varaa palkkakehityssuunnitelman mukaiset määrärahavarausten omassa budjetissaan. Palkkakehityssuunnitelmassa palkankorotuksia kohdennetaan ammattiryhmiin, joissa kaupungilla on haasteita saada osaavaa henkilöstöä. Lisäksi korotuksilla vahvistetaan pienipalkkaisimpien työntekijäryhmien palkkoja. Korotustarpeita kartoitetaan laaja-alaisesti.

Kh:n käyttövaroihin varataan 3 miljoonaa euroa koko henkilöstön työmatkaedun kasvattamiseen erikseen toteutettavan selvityksen pohjalta.

Kaupungin palkanmaksuongelmiin tekniseen hoitamiseen varataan Kh:n käyttövaroihin kertaluonteinen 6 miljoonan euron varaus.

Lisäksi Kh:n käyttövaroihin varataan erillinen kertaluonteinen vuotta 2023 koskeva toimialojen energiakustannusten kasvun kattamiseen tarkoitettu varaus 5 miljoonaa euroa. Määrärahan kohdentamisen tarvetta arvioidaan talousarvion toteutumisen nusteiden yhteydessä energiakustannusten toteumatietoihin perustuen.

Säätiöiden pääomitus tulee tehdä kirjanpitosäännösten mukaan kunnan käyttötaloudesta, eikä niitä voi kohdentaa investointien määrärahoista kuten mm. osakeyhtiöiden pääomittamiseen tehdään. Tämä kirjausohjeistus huomioidaan talousarvion 2023 valmistelussa Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön sekä HAM Helsingin taidemuseosäätiön pääomittamisen yhteydessä.

Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö. Kaupunginhallitus hyväksyi 29.3.2021 § 225 valtion ja kaupungin välisen yhteistyösopimuksen, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö ja kaupunki olivat tehneet 24.3.2021 uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon edistämiseksi. Arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen pääomatavoitteeksi sovittiin yhteensä 150 miljoonaa euroa, josta valtion ehdollinen pääomitusosuus olisi 60 miljoonaa euroa, kaupungin vastaavasti 60 miljoonaa euroa ja yksityisen rahoituksen osuus 30 miljoonaa euroa. Kaupungin pääomitus toteutuu tasatahtia valtion kanssa vuosina 2023–2026. Vuosittaiset pääomitusosuudet valmistellaan osana kunkin vuoden talous-arviosuunnittelua. Alkusuksyn 2022 valmisteluvaiheen arvion mukaan kaupungin pääomitusosuudet ovat 2 miljoonaa euroa vuonna 2023, 13 miljoonaa euroa vuonna 2024, 10 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 35 miljoonaa euroa vuonna 2026. Edellä mainitut luvut on varattu vuosille 2023–2025 Kh:n käyttövaroihin.

Utöver det ospecificerade anslaget omfattar dispositionsmedlen anslag för samarbetet i huvudstadsregionen och det regionala samarbetet, Helsingforsmedaljer, forskningsstipendier och ett vetenskapspris.

Stadsstyrelsens dispositionsmedel omfattar reserveringar på 10 000 euro för vetenskapspriset och 77 000 euro för forskningsstipendierna.

Staden fortsätter 2023 med att genomföra löneutvecklingsplanen på längre sikt, vilken baserar sig på en kartläggning av de centrala behoven att utveckla de anställdas och personalgruppernas löner och på arbetsgivarens behov när det gäller att trygga tillgången till kunnig arbetskraft. För genomförandet av löneutvecklingsplanen har det reserverats 7,0 miljoner euro i 2023 års budget. Detta belopp omfattar inte social-, hälsovårds- och räddningssektorns andel av löneutvecklingsplanen, för i och med välfärdsområdesreformen gör Helsingfors social-, hälsovårds- och räddningssektor reserveringar för de anslag som löneutvecklingsplanen förutsätter i sin egen budget.

Enligt bokföringsbestämmelserna ska kapitaliseringar av stiftelser göras från kommunens driftsekonomi. De tas inte från investeringsanslagen som till exempel i fråga om kapitalisering av aktiebolag. Dessa bokföringsanvisningar beaktas i beredningen av budgeten 2023 i samband med kapitaliseringen av Stiftelsen Finlands arkitektur- och designmuseum och Stiftelsen HAM Helsingfors konstmuseum.

Stiftelsen Finlands arkitektur- och designmuseum. Stadsstyrelsen godkände 29.3.2021 (225 §) det samarbetsavtal mellan staten och staden som undervisnings- och kulturministeriet och staden ingick 24.3.2021 för att främja inrättandet av ett nytt arkitektur- och designmuseum. Som kapitalmål för arkitektur- och designmuseiprojektet fastställdes totalt 150 miljoner euro. Statens villkorliga kapitaliseringsandel uppgår till 60 miljoner euro, stadens andel till 60 miljoner euro och den privata finansieringens andel till 30 miljoner euro. Staden kapitaliserar stiftelsen i samma takt med staten under 2023–2026. De årliga kapitaliseringsposterna bereds som en del av respektive års budgetplanering. I beredningsfasen på förhösten 2022 uppskattades stadens kapitaliseringsposter uppgå till 2 miljoner euro år 2023, 13 miljoner euro år 2024, 10 miljoner euro år 2025 och 35 miljoner euro år 2026. Posterna ovan har reserverats i stadsstyrelsens dispositionsmedel för 2023–2025.

HAM Helsingin taidemuseosäätiö. Kaupunginhallitus päätti 13.12.2021 (§ 942) Helsingin taidemuseosäätiön perustamisesta pienellä pääomalla. Säätiön puitteissa on kevään 2022 aikana tehty tarkempia lisäselvityksiä, joilla on varmistettu taidemuseon edellytykset toimia säätiö-muotoisena. Syksyllä 2022 kaupunginvaltuuston päätettäväksi on tarkoitus esittää taidemuseon toiminnan ja henkilöstön siirtämistä perustettuun säätiöön. Esitys sisältää ehdotukset mm. henkilöstö- ja omaisuussiirroista, säätiön talousmallista ja kaupungin maksamasta laitosaavutuksen tasosta sekä säätiön kertaluontoisesta pääomittamisen tasosta. HAM Helsingin taidemuseosäätiön pääomittamista varten on Khn käyttövaroihin vuodelle 2023 varattu 2 miljoonaa euroa.

Stiftelsen HAM Helsingfors konstmuseum. Stadsstyrelsen beslutade 13.12.2021 (942 §) att grunda Stiftelsen Helsingfors konstmuseum med ett litet kapital. Inom ramen för stiftelsen har staden under våren 2022 gjort noggrannare tilläggsutredningar för att försäkra sig om konstmuseets förutsättningar för att fungera i stiftelseform. Det är meningen att beslutsförslaget om överföring av konstmuseets verksamhet och personal till den stiftelse som bildats ska föreläggas stadsfullmäktige på hösten 2022. I beslutsförslaget ingår bland annat förslag om överföring av personal och egendom, förslag till stiftelsens ekonomimodell, förslag om nivån för det understöd för anläggningar som staden betalar och förslag om nivån för engångskapitalisering av stiftelsen. Det har reserverats 2 miljoner euro för kapitalisering av stiftelsen HAM Helsingfors konstmuseum i stadsstyrelsens dispositionsmedel för 2023.

1 30 02 Kaupunginhallituksen avustukset – Stadsstyrelsens understöd

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	2 179	2 348	2 248	2 348	2 348	2 348	2 348
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-2 179	-2 348	-2 248	-2 348	-2 348	-2 348	-2 348
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-2 179	-2 348	-2 248	-2 348	-2 348	-2 348	-2 348
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-2 179	-2 348	-2 248	-2 348	-2 348	-2 348	-2 348
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		7,7	-4,3				

Kaupunginhallitus myöntää avustuksia vuosittain sellaisille yhteisöille, joiden toiminta ei kuulu minkään muun lautakunnan toimialaan. Määrärahaan sisältyy mm. eräitä kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen avustuksia sekä avustuksenluonteisia korvausmäärärahoja. Lisäksi määrärahaan sisältyy asukasosallisuuden ja muiden yhteisöjen avustuksia. Muiden yhteisöjen avustukset koostuvat mm. kansainvälisen kaupunkiyhteistyön tukemisesta, henkilöstöjärjestöjen avustuksista, kunnallisen tiedotustoiminnan edistämisestä ja avustuksista opaskoulutuksen järjestämiseen.

Stadsstyrelsen beviljar årligen understöd till sammanslutningar vilkas verksamhet inte hör till någon annan nämnds område. I anslaget ingår bl.a. vissa understöd till sammanslutningar som hör till stadskoncernen och understödsföretags ersättningsanslag. I anslaget ingår dessutom understöd för invånardelaktighet och understöd till övriga sammanslutningar. Understöden för de övriga sammanslutningarna består bl.a. av stöd för internationellt samarbete mellan städer, understöd till personalorganisationer, främjande av kommunal informationsverksamhet och understöd för ordnande av guideutbildning.

1 30 03 Valtionperinnöt – Arv som tillfallit staten

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	6 905	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	4 048	8 161	8 411	6 500	6 500	6 500	6 500
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	2 856	-5 161	-5 411	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	2 856	-5 161	-5 411	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	2 856	-5 161	-5 411	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-56,6					
Menot - Utgifter		101,6	3,1	-20,4	-20,4		

Talousarviokohdalle kirjataan valtionperintöinä saatavat tulot ja niistä myönnettävät avustukset. Valtionperinnöistä myönnettävät avustussuoritteet ovat vuosittain kertyviksi arvioitujen tulojen suuruiset. Lisäksi talousarviokohdalla osoitetaan eräaseen yksittäiseen vuonna 2019 kaupungille vastaanotettuun valtionperintöön liittyvät avustussuoritteet. Talousarviokohdan toimintakate on negatiivinen tästä yksittäisestä valtionperinnöstä osoitettavien avustussuoritteiden takia.

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2022 valtionperintönä kaupungille tulevien kuolinpesien varojen hakuperusteiksi ja käyttötarkoitukseksi avustukset toimintaan, jolla tuetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Vuonna vastaanotetun erään valtionperinnön käyttötarkoitus on vahvistettu kaupunginhallituksessa 9.11.2020. Vuoden 2023 talousarvion laatimisoheissa (Khs 27.6.2022) määriteltiin tämän erään valtionperinnön tarkemmaksi käyttötarkoitukseksi aiempien vuosien tapaan avustukset kaupunkiyhteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteen toteuttamiseen. Tavoite, vahvistetaan ikäihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä parantamalla mahdollisuuksia liikkumiseen ja liikkeelle lähtöön, on ennallaan, ja avustukset kohdennetaan iäkkäiden ihmisten liikkumisen mahdollisuuksien ja kulttuuritoiminnan lisäämiseen.

Talousarviokohdalla myönnetään valtionperinnöistä avustuksiin:

- kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle 2 000 000
- kaupunginkanslialle 4 000 000

På budgetmomentet upptas de inkomster som fås i form av arv som tillfallit staten och de understöd som beviljas ur dessa. Understödsanslagen ur arvsmedlen motsvarar de inkomster som uppskattas komma in årligen. Dessutom anvisas från budgetmomentet de understödsanslag som hänför sig till ett enskilt arv som tillfallit staten och som staden mottog 2019. Budgetmomentets verksamhetsbidrag är negativt med anledning av de understödsanslag som anvisas från det ovan nämnda enskilda arv som tillfallit staten.

Stadsstyrelsen beslutade 27.6.2022 om ansökningsgrunderna och dispositionen av medlen i dödsbon som tillfallit staten som arv och som överläts till staden att medlen ska användas för understöd för sådan verksamhet som stöder främjandet av välfärd och hälsa.

Stadsstyrelsen fastställde 9.11.2020 dispositionen av medlen i det enskilda arv som tillfallit staten och mottogs år 2019. I anvisningarna för arbetet på 2023 års budget (stadsstyrelsen 27.6.2022) definierades som noggrannare användningssyfte av medlen i detta enskilda arv som tillfallit staten - i likhet med tidigare år - understöd för att förverkliga det för hela staden gemensamma målet att främja välbefinnande och hälsa. Målet "de äldres välbefinnande och verksamhetsförmåga stärks genom bättre möjligheter att röra på sig och komma igång" hålls oförändrat, och understöden riktas till att öka äldre personers möjligheter till motion och till kulturell verksamhet.

Från budgetmomentet beviljas understöd ur arv som tillfallit staten

- till kultur- och fritidssektorn 2 000 000
- till stadskansliet 4 000 000

1 40 Kaupunginkanslia – Stadskansliet

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	45 546	64 446	72 847	83 522	83 522	83 522	83 522
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	164 680	174 034	177 157	136 879	138 129	137 685	137 685
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		1 025					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-119 134	-109 587	-104 310	-53 357	-54 607	-54 163	-54 163
Poistot - Avskrivningar	15 308	10 800	14 740	12 716	12 716	14 389	17 165
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-134 442	-120 387	-119 050	-66 073	-67 323	-68 552	-71 328
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	-134 442	-120 387	-119 050	-66 073	-67 323	-68 552	-71 328
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		41,5	13,0	29,6	29,6		
Menot - Utgifter		5,7	1,8	-21,3	-20,6	-0,3	

1 40 01 Kaupunginkanslia – Stadskansliet

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	10 329	16 486	20 887	83 522	83 522	83 522	83 522
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	130 385	128 310	128 408	136 879	138 129	137 685	137 685
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		1 025					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-120 056	-111 824	-107 522	-53 357	-54 607	-54 163	-54 163
Poistot - Avskrivningar	14 386	8 000	11 557	12 716	12 716	14 389	17 165
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-134 442	-119 824	-119 079	-66 073	-67 323	-68 552	-71 328
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-134 442	-119 824	-119 079	-66 073	-67 323	-68 552	-71 328
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		59,6	26,7	406,6	406,6		
Menot - Utgifter		-1,6	0,1	6,7	7,7	-0,3	

Vuoden 2023 menot ja toimintakate eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien menojen ja toimintakateen kanssa vuokramallin uudistuksesta johtuen. Vertailukelpoinen menojen muutos vuosien 2022 ja 2023 välillä on 8,6 miljoonaa euroa / 7 prosenttia.

Utgifter och verksamhetsbidrag för år 2023 är inte jämförbara med utgifter och verksamhetsbidrag för föregående år på grund av reformen av hyresmodellen. Den jämförbara förändringen av utgifterna mellan 2022 och 2023 är 8,6 miljoner euro / 7 procent.

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

- Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden siirron valmistelu osana TE2024-uudistusta
- Kehitetään toimintaa ja palveluita digitalisaation keinoin
- Tuottavuutta ja toiminnan tehokkuutta parannetaan
- Helsingissä tavoitellaan AM-ohjelman mukaisesti 8 000 asunnon rakentamista vuonna 2023
- Kaupunkiudistusta edistetään kokonaisvaltaisella toimenpide- ja investointisuunnitelmalla

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden siirron valmistelu osana TE2024-uudistusta:

Kaupunki valmistautuu mahdolliseen TE2024-uudistukseen, jonka myötä pääosa valtion työllisyyden edistämisen palveluista siirtyy kuntien järjestettäväksi 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen yhteydessä kaupungin rooli työllisyys- ja elinkeinopoliitikassa kasvaisi ja muutos toisi kaupungille uusia lakisääteisiä tehtäviä. Järjestämisvastuun siirtoon liittyy useita kaupungin henkilöstöön, talouteen ja organisaatioon liittyviä valmistelutehtäviä.

Kehitetään toimintaa ja palveluita digitalisaation keinoin

Kaupungin toiminnan ja palveluiden uudistumista tuetaan vauhdittamalla digitalisaatiota. Keskeiset kaupunkiyhteiset sovelluspalvelut uudistetaan ja luodaan toimintamalli uuden infra- ja perustietotekniikan palveluita tarjoavan yhtiön DigiHelsinki Oy:n kanssa. Jatketaan useamman vuoden aikana toteutettavaa henkilöstöhallinnon, henkilöstöjohtamisen ja tiedolla johtamisen käytäntöjen digitalisointia. Kun palkkajärjestelmän käyttö saadaan vakautettua ja toimintatapojen muutos juurrutettua, on pyrkimyksenä kilpailuttaa esihenkilöiden työtä tukeva HR-kokonaisjärjestelmä ensi vuonna.

Tuottavuutta ja toiminnan tehokkuutta parannetaan

Kaupungin talouteen haetaan liikkumavaraa pyrkimällä entistä kunnianhimoisemmin tehokkuuteen ja parempaan tuotospanssuhteeseen kaikessa omassa toiminnassa ja palvelutuotannossa. Vaikuttavimmat tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan tuovat uudistushankkeet toteutetaan.

Helsingissä tavoitellaan AM-ohjelman mukaisesti 8 000 asunnon rakentamista vuonna 2023

8 000 asunnon rakentamista edistetään koordinoimalla asuntorakentamista aluerakentamisprojekteissa ja täydennysrakentamisessa, laajentamalla alueryhmätyöskentelyä sekä sujuvoittamalla asuntotuotantoprosessia.

Kaupunkiudistusta edistetään kokonaisvaltaisella toimenpide- ja investointisuunnitelmalla

Kaupunkiudistusta edistetään toteuttamalla kohdennettuja hankkeita alueille (Malminkartano-Kannelmäki, Malmi, Mellunkylä, Vuosaaren Meri-Rastila) kokonaisvaltaisen toimenpide- ja investointisuunnitelman mukaisesti. Alueille kohdistettavien investointien tulee mahdollistaa keskimäärin asuntokannan 2 prosentin vuosittainen lisäys sekä näkyvien muutosten toteuttaminen ja alueiden viihtyisyyden parantaminen.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Toiminnan kuvaus

Kaupunginkanslia toimii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanovirastona sekä vastaa kaupungin kehittämisestä. Kanslia huolehtii kaupungin keskushallinnosta. Kansliassa työskentelee noin tuhat asiantuntijaa kuudella osastolla sekä sisäisessä tarkastuksessa.

Elinkeino-osasto luo edellytyksiä kaupungin elinkeinoelämän kehitykselle ja kaupunkilaisten työllistymiselle sekä edistää yrityksiä arvostavaa palvelukulttuuria kaupungin organisaatiossa. Osasto vastaa kaupungin työllisyydenhoidosta ja koordinoi maahanmuuttoasioita sekä edistää työ-, opinkelu- ja yrittäjyysperusteista maahanmuuttoa. Osasto tukee yritysten perustamista ja kasvua sekä kehittää paikallista yrittäjyys- ja innovaatiojärjestelmää yhdessä alueen korkeakoulujen ja muiden kumppaneiden kanssa. Osasto kehittää Helsingistä maailman kestäväntä ja älykkäintä matkailukohdetta.

Hallinto-osasto huolehtii kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja pormestarikunnan toimintaedellytyksistä, päätösvalmistelusta, täytäntöönpanosta, päätöksenteon käytännön järjestelyistä ja sihteeritehtävistä. Osasto ohjaa ja kehittää kaupungin hallintomenettelyä, asiakirjahallintaa ja asianhallintaa sekä kaupungin tietosuojasioita. Osasto huolehtii kaupungin oikeudellisesta edunvalvonnasta ja asiantuntijapalveluista sekä kaupungintalokortteleiden virastopalveluista. Lisäksi osasto huolehtii kaupunginkanslian hallintopalveluista.

Henkilöstöosasto huolehtii kaupungin henkilöstöpolitiikasta, kaupunkiyhteisten onnistumisen ja osaamisen johtamisen, henkilöstösuunnittelun ja henkilöstön saatavuuden edistämisen toimintatavoista, työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta, työkykyjohtamisen esihenkilötuesta, työnantajatoiminnasta ja HR-prosessien ohjaamisesta. Osasto huolehtii myös henkilöstön kehittämispalveluista ja muutostuesta.

Strategiaosasto huolehtii kaupungin strategisesta kehittämisestä ja strategisesti keskeisten asiakokonaisuuksien ja hankkeiden koordinoinnista, digitalisaation ja tietohallinnon ohjauksesta, tilasto- ja tutkimustoiminnasta sekä kansainvälisistä asioista. Osasto koordinoi kaupungin turvallisuus- ja varautumisasioita..

Talous- ja suunnitteluosasto huolehtii kaupungin talouden, toiminnan ja konsernin ohjauksesta, hankintatoimesta, rahoituksesta, aluerakentamisprojektien suunnittelun ja toteutuksen ohjauksesta, asuntopoliitikasta sekä henkilöstökassatoiminnasta.

Viestintäosasto tukee kaupunkistrategiaa ja brändiä aktiivisella, selkeällä, luotettavalla ja kiinnostavalla viestinnällä, markkinoinnilla ja osallisuuden käytännöillä. Osasto vastaa kaupunkitasoisista viestintäkanavista, tapahtumallisuuden kehittämisestä ja kumppanuustapahtumien hallinnasta. Tehtäväalueita ovat myös järjestöyhteistyön koordinointi, asukastalotoiminta, sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, yleis- ja maahanmuuttoneuvonta sekä sovittelutoiminta.

Beskrivning av verksamheten

Keskeiset talousarviovuoden muutokset palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain

Sotepe-uudistuksen myötä aiemmin sosiaali- ja terveystoimialan vastuulla olleet asukastalotoiminta ja Stadin Safka -ruoka-apu henkilöstöineen siirtyvät kaupunginkanslian viestintäosastolle.

Työkykyjohtamisasiat siirtyvät työterveysliikelaitoksesta kaupunginkanslian henkilöstöosastolle.

Uusi järjestöyhteistyön ja kaupungin avustustoiminnan kaupunkiyhteinen malli käynnistetään ja koordinoidaan kaupunginkanslian viestintäosastolla.

Lainsäädäntö edellyttää, että Helsingin kaupunki eriyttää valtion rahoitukseen perustuvan sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen (Sotepe) talousarvion kaupungin (kunta-Helsinki) talousarviosta. Talousarvion eriyttämismallista johtuu, että kunta-Helsingin tulee laskuttaa sotepelelle tuotettavien tuki- ja tilapalvelujen, tietojärjestelmäpalvelujen sekä muiden palvelujen sisäiset kulut. Laskutus perustuu sotepe-toiminnan laskennalliseen osuuteen koko kaupungin toiminnasta. Yleishallinnon ja kaupunginkanslian osalta sotepelelta laskutettava määrä kirjataan kaupunginkanslian tuloihin. Arvio vuodelle 2023 on 72 618 186 euroa.

Väsentliga förändringar under budgetåret vid varje servicehelhet och tjänst

1 40 01 (1 000 €)	Menot €	Osuus ta-kohdan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin selittävä tekijä
Kaupunginkanslia yhteensä	138 129	100 %	9819	8 %	
Vuokramallin muutos	1 250	1 %			
Kaupunginkanslia pl. digiyksikkö ja työllisyys	77 650	56 %	6 635	9 %	Työterveys Helsinki 400 000, Stadin Safka 745 000 ja asukastalot menot 1 467 000 (ja tulot 67 000), järjestöyhteistyö ja avustustoiminta 286 000 Ostot DigiHelsinki Oy:ltä, siirto keskitetyn it:n menoista +2,5 milj. euroa
Työllisyydenhoito	32 656	24 %	756	2 %	
Digiyksikkö	26 573	19 %	1 178	5 %	Ostot DigiHelsinki Oy:ltä siirto -2,5 milj. euroa, palkkajärjestelmän ylläpitomenot +3 milj. euroa

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Vuoden 2023 alusta tulee voimaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus, joka vaikuttaa laajasti kaupungin talouden ja toiminnan järjestämiseen. Talouden eriyttämisvelvoitteen mukaisesti Helsingin kaupunkiin muodostuu valtion rahoittama sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala sekä kaupungin omien rahoituslähteiden kautta rahoitettava kunta-Helsinki. Eriyttämisen myötä kaupunkiyhteisten strategisten tavoitteiden toteutumisen edistämiseen täytyy kiinnittää erityistä huomiota, jotta valtion kiristyvän rahoituksen vuoksi tavoitteet eivät jäisi toteutumatta tai toteutuisivat vain osittain. Erityisen tärkeää tämä on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan ja kunta-Helsingin toimialat leikkaavissa tavoitteissa, kuten segregaaation torjunnassa.

TE2024-uudistusta koskevat lait on tarkoitus hyväksyä keväällä 2023, jolloin TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi kunnille tai kuntien muodostamille työllisyysalueille 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on, että työllisyyspalveluiden, kunnan koulutuspalveluiden ja elinkeinopalveluiden ollessa saman järjestäjän vastuulla palvelut tukisivat asiakkaiden nopeampaa työllistymistä. Uudistus lisäisi huomattavasti kuntien työllisyys- ja elinkeinopoliittista roolia ja toisi kunnille uusia lakisääteisiä tehtäviä. Järjestämisvastuun siirtoon liittyy useita kaupungin henkilöstöön, talouteen ja organisaatioon liittyviä valmistelutehtäviä. Työllisyydenhoidon järjestämisvastuun kokonaisuudesta voi muodostua kaupungille taloudellisesti epäedullinen muun muassa toiminnan rahoitusmalliin liittyvien ratkaisujen johdosta.

Lisäksi hallitus on uudistamassa kotoutumisen edistamisestä annettua lakia, mikä lisää kunnan vastuuta sekä työttömien työnhakijoiden että työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistamisestä.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2023 alusta voimaan tulevassa valtakunnallisessa soite-uudistuksessa Helsingillä säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Valtio rahoittaa sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen. Kaupungin tulee eriyttää valtion rahoittama toiminta muusta taloudestaan. Uudistuksen myötä vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia leikataan ja kaupungin verotulokertymä pienenee.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Toimintaympäristön riskit liittyvät yleisen globaalin taloustilanteen epävarmuuksiin (inflaatiokehitys, energian ja raaka-aineiden saatavuusongelmat, taantumariskin kasvaminen, rahoituskustannusten kasvu). Sotepe-uudistuksen riskeinä ovat sen vaikutukset kaupunkien rahoituspohjaan ja investointikykyyn. Lisäksi riskejä liittyy valtion toimenpiteiden epävarmuuteen sekä henkilöstön saatavuuteen.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on selvä strateginen riski ja epävarmuustekijä myös kaupungin elinkeinopoliittisten

tavoitteiden toteutumiselle. Sodan seurauksena esimerkiksi Helsingin asema matkailukohteena on muuttunut. Venäjän ilmatilan sulkeminen heikentää Helsinki-Vantaan lentokentän kautta kulkevia yhteyksiä Aasiaan, millä voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia Helsinkiin kohdistuvaan matkailuun. Venäjän hyökkäyssodan pitkittyminen tai konfliktin muuttuminen voivat entisestään vaikuttaa Helsingin turvallisuusmielikuvaan ja sitä kautta ihmisten halukkuuteen matkustaa, investoida ja työskennellä Helsingissä.

Kunnianhimoisten asuntotuotantotavoitteiden toteutumisen esteiksi voivat muodostua yleisen kustannustason nousun aiheuttamat epävarmuustekijät asuntomarkkinoilla, mahdollisesti jatkuva Venäjän hyökkäyssota, rakentamiskelpoisten tonttien määrän lasku, investointien painopisteen siirtyminen asuntotuotannosta liikenneinvestointeihin sekä rakentamisen painopisteen siirtyminen täydennysrakentamiseen.

Kaupunki jatkaa kriisivalmiutensa vahvistamista varautumistoiminnan strategisuutta ja tilannekuvatyötä kehittämällä.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki

Yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa toteutetaan kaupungin palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa sekä arvioidaan toimeenpanon edistymistä. Stadiluotsityössä panostetaan aliedustettujen väestöryhmien osallistumiseen sekä edistetään dialogisia toimintatapoja kaupunkilaisten välisen keskustelun vahvistamiseksi. Kaupunkilaisten osallisuutta vahvistavia monikanavaisia digitaalisia palveluja sekä digituen kokonaisuutta edistetään. Jatketaan seuraavan osallistavan budjetointikierroksen kehittämistä.

Kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Kaupunki uudistusalueille kohdennetaan investointeja sekä asuntotuotantoon että asuinalueiden viihtyisyyteen. Alueilla edistetään laadukasta täydennysrakentamista ja parannetaan asuinalueiden palveluita, viihtyisyyttä, houkuttelevuutta sekä tavoitellaan eriytymiskehityksen pysäyttämistä. Lisäksi turvallisuuden tunnetta parannetaan alueilla muun muassa viranomaisten ja alueen toimijoiden turvallisuuskokouksia järjestämällä ja tutkimustyöllä.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisesti vuonna 2023 tavoitellaan 8 000 asunnon rakentamisen käynnistämistä. Asuntotuotannossa tarjonta on monipuolista esimerkiksi asuntojen hallintamuotojen, koon ja sijainnin näkökulmista.

Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Uudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintatavat, kuten uuden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain edellyttämä neuvotteluvaihtoehto, otetaan käyttöön.

Kaupunginkanslia koordinoi ja toimeenpanee yhteistyössä toimialojen kanssa valtuustokaudelle hyväksyttyä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa. Uusi järjestöyhteistyön ja kaupungin avustustoiminnan kaupunkiyhteinen malli käynnistetään. Sosiaali- ja terveystoimialalta siirtyvät avustusten

avustuslajit sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerit uudistetaan. Sotepe-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystoimialalta kaupunginkansliaan siirtyvät asukastalot ja Stadin Safka -ruoka-aputoiminta.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Kaupunginkanslia edistää strategian keskeisten taloustavoitteiden toteutumista. Käyttömenojen kasvu on sidottu vastuuperiaatteeseen ja vuosittaiset talousarvioesitykset eivät ylitä vastuuperiaatetta. Analysoidaan aktiivisesti yksikkökustannusten kehitystä keskeisissä peruspalveluissa. Taloudellisen toimintaympäristön epävarmuuteen varaudutaan jatkamalla tuottavuutta edistävien hankkeiden toimeenpanoa. Kaupungin palvelukyvyyn varmistaminen ja tuottavuushyötyjen aikaansaaminen edellyttävät palvelujen ja toimintatapojen jatkuvaa uudistumista muun muassa digitalisaatiolla.

Konsermirakenteen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä ja tytäryhteisöjen hallitusten kollektiivisen osaamisen vahvistamista jatketaan.

Hankintastrategian toimeenpanolla luodaan edellytyksiä toimivalle ja tehokkaalle palvelutuotannolle. Kaupungin hankintatoimen järjestämismallin toimivuuden selvityksestä johdetaan ja käynnistetään kehittämistoimenpiteitä.

Kaupunginkanslian tuloksellisuutta parannetaan vähentämällä toimistotilojen vuokratukustannuksia vuoteen 2022 verrattuna.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Kaupungin työvoiman saatavuuden tukemiseksi jatketaan toimenpiteitä muun muassa työttömien työnhakijoiden työllistymiseksi kaupungin tehtäviin sekä vahvistamalla oppilaitosyhteistyötä. Erityisesti vieraskielisten rekrytointia edistetään.

Riittävän henkilöstön turvaamiseksi jatketaan sisäisen liikkuvuuden toimenpiteitä ja sujuvoitetaan uudelleensijoittumisen prosessia. Henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia parannetaan mittaustuloksiin perustuen.

Kaupungin seuraavien vuosien tavoitteena on laaja-alainen henkilöstöhallinnon, henkilöstöjohtamisen ja tiedolla johtamisen käytäntöjen digitalisointi. Palkanmaksutilanteen vakauttamisen jälkeen käynnistetään HR-kokonaisjärjestelmän kilpailuttaminen.

Kaupungin henkilöstön työterveyspalvelujen laatukilpailutuksessa haetaan uusi työterveyshuollon kumppani, minkä on tarkoitus parantaa palvelujen saatavuutta ja asiakaskokemusta. Samalla työkykyjohtamista ja siihen liittyvää esihenkilöiden saamaa tukea kehitetään.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Kaupungin palvelukykyä kehitetään uudistamalla kaupunkiyhteisiä sovelluspalveluita. Erityisesti päivitetään HR-, talous- ja dokumentinhallintajärjestelmät. Lisäksi palveluita kehitetään paremmaksi luomalla toimintamalli uuden infra- ja perustietotekniikan palveluita perustettavan yhtiön DigiHelsinki Oy:n kanssa. Hel.fi -verkkopalvelun uudistamista edistetään.

Kaupungin palkkajärjestelmäuudistuksen mittakaava on ollut merkittävän suuri ja järjestelmän käyttöönotto ja toimintatapamuutos ovat olleet vaikeita. Tilanteen

vakauttaminen sekä järjestelmän jatkokehittäminen vaativat vielä erilaisia toimenpiteitä ja niitä jatketaan niin pitkään kuin tarve vaatii. Toimenpiteillä tavoitellaan järjestelmän käytettävyyden parantamista ja palkkaproessin sujuvoittamista.

Kaupunginkanslia panostaa strategiseen tietotuotantoon, analytiikkaan ja datahankintaan erityisesti osana sotepeudistuksen toimeenpanoa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden parantamista. Turvallisuus- ja valmiustyön vaikuttavuutta parannetaan.

Strategiakauden puoliväliarviointi toteutetaan vuoden 2023 aikana laajassa yhteistyössä ja arvioinnissa tarkastellaan sekä strategiasäiltöjen että -mittareiden edistymistä.

Asianhallinnan prosesseja kehitetään yhdenmukaisiksi. Asianhallintajärjestelmän hankkimista valmistellaan. Dokumentinhallinta otetaan käyttöön määritellyissä prosesseissa. Tiedonhallintalaissa säädetyt vielä toteuttamattomat velvoitteet toimeenpannaan. Luottamushenkilöiden palveluiden kartoitus toteutetaan ja määritellään luottamushenkilöille tarjottavat palvelut.

Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille

Kaupunki valmistautuu TE2024-uudistukseen, mikä kasvattaisi kaupungin roolia työllisyys- ja elinkeinopolitiikassa. Uudistusta perustellaan kuntien hyvillä lähtökohdilla tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluita, kun kunnat vastaisivat sekä työllisyys-, koulutus- että elinkeinopalveluista.

Työ-, opiskelu- ja yrittäjyysperusteista maahanmuuttoa tukevien palveluiden kehittämiseen panostetaan. Työllisyyspalvelut tukevat erityisesti nuorten, vieraskielisten ja pitkään työttömänä olleiden pääsyä työmarkkinoille.

Uusien yritysten perustamista tuetaan järjestämällä neuvontapalveluita sekä tuottamalla yhdessä kumppaneiden kanssa innovaatio- ja hautomopalveluita. Yritysmönteisyyttä kehitetään toimeenpanemalla maankäytölle linjattuja elinkeinopoliittisia tavoitteita sekä tukemalla ydinkeskustan elinvoimaisuutta. Matkailun ja tapahtumien toimintaohjelman 2022–2026 toimenpiteitä toteutetaan matkailu- ja tapahtumalojen edistämiseksi.

Kansallista edunvalvontaa ja kansainvälistä yhteistyötä Helsingin kehittämisessä.

Kansallisessa edunvalvonnassa panostetaan hallitusohjelmavaikuttamiseen. Kaupungin edunvalvontatavoitteet päivitetään ottaen huomioon eduskuntavaalien jälkeen hyväksyttävä uusi hallitusohjelma. EU-edunvalvonnassa ja kansainvälisessä yhteistyössä pyritään entistä suurempaan vaikuttavuuteen varmistamalla EU-rahoitusta Helsinkiin.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Taloudellinen kestävyys

Kaupunginkanslian tuottavuuslaskennassa seurataan yksikköhintojen kehitystä verrattuna peruspalveluiden hintaindeksiin. Laskennassa huomioidaan kaupunginkanslian käyttömenot ilman työllisyyspalveluita ja digitalisaatiota verrattuna asukasmäärään

Talousarvion tavoitteet

Kaupunginkanslialla on kuusi sitovaa toiminnan tavoitetta, joista kaksi on yhteisiä toimialojen kanssa. Muita toiminnan tavoitteita kaupunginkanslialla on kahdeksan, joista viisi on kaupunkiyhteisiä tai toimialojen kanssa tehtäviä

Sitovat toiminnan tavoitteet

Kaupunginkanslia vastaa yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kahdesta AM-ohjelman toteuttamiseen liittyvästä sitovasta tavoitteesta. Tavoitteena on, että kaupunkiudistusalueille kohdennettavilla investoinneilla mahdollistetaan alueiden asuntokannan 2 prosentin vuosittainen lisäys verrattuna edelliseen vuoteen. Toisena tavoitteena on, että kaupungin asuntorakentamisen tavoitetta nostetaan nykyisestä 7 000 asunnon rakentamisen aloittamisesta 8 000 asuntoon vuonna 2023. Asuntotuotantotavoite on kunnianhimoinen, kun huomioidaan nykyinen toimintaympäristön tilanne.

Kaupunginkanslia edistää kaupungin vastuullista taloutta kestäväen kasvun perustana. Käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteen mukaisesti tavoitteena on, että vuosittaiset talousarvioesitykset eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoa. Tavoitetta seurataan sitomalla käyttötalousmenojen kasvu kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkiorganisaationa itsellemme asettamaamme tuottavuustavoitteeseen, joka on 0,5 prosenttiyksikköä. Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta. Toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen valtuustokauden aikana yhteensä enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran. Uusia tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan tuovia toimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan ensi vuonna. Mittarina on, että uudet 16,5 miljoonaa euroa/vuosi hyödyt on kuvattu ja vastuutettu sekä seurannassa osana kaupungin ja kaupunkikonsernin TA24 valmistelua.

Helsinkiäisten työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja osaamisen kehittymistä tuetaan ohjaamalla heitä aktiivisesti työllisyyttä edistäviin palveluihin. Tavoitteen toteutumista seurataan aktiivintasteella, jota verrataan työllisyyspalveluihin osallistumista kuvaavan aktiivintasteen edellisen vuoden kuukausikeskiarvoon.

Muut toiminnan tavoitteet

Kaupunginkanslia ja toimialat edistävät AM-ohjelman ja kaupunkiudistuksen tavoitteita. Tavoitteena on, että turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä. Toimenpiteet aloitetaan kokoamalla alueiden viranomaiset ja toimijat yhteisiin turvallisuuskokouksiin.

Kaupunkiudistusalueille kohdennettavilla investointihankkeilla tavoitellaan näkyviä muutoksia elinympäristön turvallisuuteen, viihtyisyyteen ja houkuttelevuuteen sekä parannetaan alueiden virkistyspalveluita. Toteutumista seurataan kaupunkiudistusalueiden investointi- ja toimenpidesuunnitelman avulla.

Kaupunkiyhteisiä HYTE-tavoitteita toteutetaan tarjoamalla digitukea ikäihmisille sekä nuorten ja lasten mielenterveyteen liittyvällä tutkimuksella.

Tuottavuusohjelman mukaista kaupunkiyhteistä tavoitetta käyttötalouden kasvun hillitsemiseksi toteutetaan kaupunginkansliassa jatkamalla siirtymistä monitoimitilatyöskentelyyn ja tiivistämällä toimistotilojen käyttöä sekä vähentämällä vuokratkustannuksia.

Kun palkkajärjestelmän käyttö saadaan vakautettua ja toimintatapojen muutos juurrutettua, pyrkimyksenä on kilpailuttaa esihenkilöiden työtä tukeva HR-kokonaisjärjestelmä ensi vuonna.

Hel.fi-sivut uudistaminen saadaan valmiiksi ja sivut otetaan käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä.

Osana hankintastrategian toteuttamista otetaan käyttöön markkinatoimijoille suunnattu hankintabarometri. Hankinta-barometri on kysely, jolla selvitetään hankintayksikön onnistumista hankintoihin liittyvässä yhteistyössä sekä markkinatoimijoiden odotuksia yhteistyöstä. Saatujen palautteiden perusteella tunnistetaan kehittämistoimenpiteet.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Yritys- ja työllisyysvaikutukset

Talousarvioehdotus edistää helsinkiläisten työllistymistä pidemmällä tähtäimellä tukemalla työllisyyspalveluiden vaikuttavaa järjestämistä sekä mahdollistamalla TE2024-uudistuksen tarkoituksenmukaisen valmistelun Helsingissä. Työllisyyden kuntakokeilun palvelut tukevat erityisesti nuorten, maahanmuuttajien ja vieraskielisten sekä pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja osaamisen kehittymistä.

Työ-, opiskelu- ja yrittäjyysperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelman toteuttaminen tukee osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta Helsingissä. Yritysten perustamisneuvonta tukee uusien yritysten perustamista Helsingissä ja lisää samalla työpaikkojen määrää. Neuvontapalveluiden asiakkaat perustavat yli 1 000 yritystä vuodessa. Kaupungin ja alueen korkeakoulujen yhteiset panostukset innovatiivisten yritysten perustamista ja kasvua tukeviin yrityspalveluihin edistävät helsinkiläisen elinkeinoelämän uudistumista pitkällä aikajänteellä. Matkailun ja tapahtumien toimintaohjelma edistää matkailu- ja tapahtumatoimialojen yritysten kilpailukykyä sekä kestävyyttä.

Kuntalaisvaikutukset

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Sotepe-uudistuksen myötä voimaantulevilla uusilla neuvotteluvelvoitteilla voidaan varmistaa laaja-alainen yhteinen tahtotila ja tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamiselle. Tämän voi arvioida lisäävän keskipitkällä tähtäimellä hyvää asiakaskokemusta sekä palvelujen löydettävyyttä.

Lapsivaikutukset

Suurena työnantajana kaupunki on merkittävässä asemassa tukemassa nuorten työllistymistä. Kaupunki tarjoaa vuosittain tuhansille nuorille kesätyön.

Ympäristövaikutukset

Talousarvioehdotus vahvistaa matkailualan yritysten sekä kaupungin edellytyksiä hallita matkailutoimialan negatiivisia

Bedömning av budgetens konsekvenser

Företags- och sysselsättningskonsekvenser

Hälsa- och välfärdskonsekvenser

Konsekvenser för barn

ympäristövaikutuksia, kun kaupunki yhdessä elinkeinoelämän kanssa kehittää hiilijalanjäljen laskentaa sekä uusia ympäristöystävällisempiä matkailutuotteita. Helsinki matkailukohteena kehittyy kestävämpään suuntaan.

Henkilöstösuunnitelma

Kaupunginkansliassa toteutetaan voimassa olevaa kaupunkistrategiaa pääosin nykyisellä henkilöstömäärällä, joskin toimintaympäristöön kohdistuvat muutokset aiheuttavat muutoksia henkilöstömäärään lähivuosina.

Tavoitteena on entistä paremmin hyödyntää kaupunginkansliassa olemassa olevaa osaamista ja asiantuntemusta sekä lisätä osastojen välistä yhteistyötä ja asiantuntijoiden työskentelyä yli osastorajojen. Henkilöstön sisäisen liikkuvuuden käytäntöjä on tarkoitus vakiinnuttaa entisestään. Samaan aikaan vahvistetaan kaupunginkanslian asemaa asiantuntijaorganisaationa, joka pitää kiinni osaajistaan ja toisaalta houkuttelee uusia osaajia niissä tilanteissa, kun tarvittavaa osaamista ei ole kehitettävissä tai löydettävissä sisäisesti. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan Kunta 10- ja Fiilari-tutkimuksin, joiden tuloksia hyödynnetään niin toiminnan suunnittelussa kuin henkilökohtaisissa onnistumiskeskusteluissa, joiden kattavuus on ollut perinteisesti kaupunginkansliassa korkea.

Kaupunginkanslian strategiaosaston digitaalisen perustan palvelut siirtyvät DigiHelsinki Oy -yhtiöön 1.1.2023 alkaen. Muutoksen myötä noin 144 henkilöä siirtyy kaupunginkansliasta yhtiöön, mikä näkyy huomattavana pudotuksena henkilöstömäärässä. Niin ikään vuoden 2023 alussa kaupunginkansliaan siirtyy uusia toimintoja Stadin Safka- ja asukastalotoimintojen siirtyessä sosiaali- ja terveystoimialalta keskushallintoon. Siirron yhteydessä viestintäosaston henkilöstömäärä kasvaa noin 15 henkilöllä. Viestintäosastolle siirtyvissä toiminnoissa aloittaa 160 työllistettyä vuoden aikana.

Kaupungin palkkajärjestelmän vakiinnuttamista jatketaan ja uuden HR-kokonaisjärjestelmän hankintaa edistetään. HR-kokonaisjärjestelmään liittyvää toimintatapamuutosta varmistamaan kootaan toimialojen ja liikelaitosten HR-asiantuntijoita osaksi projektiorganisaatiota.

Personalplan

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Kaupunki uudistusalueille kohdennettavien investointien tulee mahdollistaa systemaattisesti alueiden asuntokannan 2 % vuosittainen lisäys (kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala)	Mittari 1: Vuoden 2022 asuntojen kokonaismäärä + 2% alueittain ilmaistuna	AM-ohjelma
Toimiva ja kaunis kaupunki	Vuonna 2023 alkaa 8 000 asunnon rakentaminen (kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala)	Mittari 1: 8 000 aloitettua asuntoa	AM-ohjelma
TOIMIALAN TAVOITE			
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Sitoudumme valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen. Vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoa.	Mittari 1: Käyttötalousmenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkiorganisaationa itsellemme asettamaan tuottavuustavoitteeseen, joka on 0,5 prosenttiyksikköä.	
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta.	Mittari 1: Toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen valtuustokauden aikana yhteensä enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran (alijäämä eli toiminnan ja investointien rahavirta -0,5 % suhteessa Helsingin BKT:hen)	
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Uusien tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan tuovien toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen varmistaen strategiakauden aikana vähintään 50 milj. € / vuosi hyödyt.	Mittari 1: Uudet 16,5 milj. € / vuosi hyödyt on kuvattu ja vastuutettu sekä seurannassa osana kaupungin ja kaupunkikonsernin TA24 valmistelua.	
Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille	Tuemme helsinkiläisten työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja osaamisen	Mittari 1: Työllisyydenhoidon palveluihin	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
	kehittämistä ohjaamalla heitä aktiivisesti työllisyyttä edistäviin palveluihin.	osallistumista kuvaavan aktiivointiasteen (%) kuukausikeskiarvo on vuonna 2023 suurempi kuin vuonna 2022. Tausta mittarille: -Vuoden 2022 kuukausikeskiarvo heinäkuuhun mennessä on 24,7 % -Vuoden 2021 kuukausikeskiarvo: 21,3 %	

Muut toiminnan tavoitteet

Andra verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
-----------------------	---------	------------	------------------------------------

KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä. (kaupunginkanslia, kulttuuri- ja vapaa-ajan, kaupunkiympäristön, kasvatuksen ja koulutuksen ja sosiaali- ja terveyden toimialat)	Mittari 1: Turvallisuus- ja valmiustiimi järjestää nimetyillä kaupunkiudistusalueilla alueen toimijat ja viranomaiset yhdistäviä turvallisuuskokouksia kaksi kertaa vuodessa.	AM-ohjelma
Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Kaupunkiudistusalueille kohdennettavat investointihankkeet aikaansaavat näkyviä muutoksia elinympäristön turvallisuuteen, viihtyisyyteen ja houkuttelevuuteen sekä parantavat alueiden virkistyspalveluita. (kaupunginkanslia, kulttuuri ja vapaa-ajan ja kaupunkiympäristön toimialat)	Mittari 1: Ohjelmoitujen hankkeiden toteutumisaste 100 %	Kaupunkiudistus ja AM-ohjelma
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Käyttötalousmenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkiorganisaation itsellemme asettamaan tuottavuustavoitteeseen, joka on vuodesta 2023 lähtien 0,5 prosenttiyksikköä.	Mittari 1: Vuonna 2023 kaupunginkanslian toimistotilojen vuokrakustannukset vähenevät 676 896 euroa verrattuna vuoteen 2022.	Tuottavuusohjelma
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Hyte-tavoite: Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä	Mittari 1: Toteutetaan kaksi kertaa vuodessa asiakastytyväisyyskysely yhdessä kirjaston, palvelukeskusten, asukastalojen ja Helsinki-infon kanssa. Kyselyn tavoitteena on tunnistaa asiakkaiden toivotat digitukipalvelun kehittämiskohteet.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiston toteuttaminen

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
		Mittari 2: Toteutetaan 2-3 uutta toimintamallikokeilua (etädigituki/kotidigituki/digiystävä)	
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Hyte-tavoite: Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa	Mittari 1: Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnista on päivitetty uudet indikaattoritiedot hyvinvointitietokantaan ja hyte-seurantaan. Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tilaa on kuvattu kattavasti Kouluterveyskyselyn peruseräraportissa syksyllä 2023	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiston toteuttaminen
TOIMIALAN TAVOITE			
Älykäästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Esihenkilöiden työtä ja tiedolla johtamista tukeva HR-kokonaisjärjestelmä uudistus aloitetaan palkkajärjestelmän käytön vakauduttua ja toimintatapojen juurruttua	Mittari 1: HR-kokonaisjärjestelmä ja käyttöönotto-kumppani (implementointi) on kilpailutettu ja valittu vuoden 2023 aikana.	Digiohjelma
Älykäästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Uusitut hel.fi-sivut otetaan käyttöön	Mittari 1: Vanhan hel.fi-sivuston alustasta on luovuttu 6/2023 (kyllä/ei) Mittari 2: Hel.fi-omistajuusmalli on otettu käyttöön toimialoilla ja kaupunginkansliassa 6/2023 mennessä (kyllä/ei) Mittari 3: Vuoden 2023 loppuun mennessä on asetettu ja otettu käyttöön hel.fi:n asiakaskokemusta mittaavat tunnusluvut (kyllä/ei)	Digiohjelma
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Toteutetaan kaupunkiyhteinen hankintabarometri markkinatoimijoille (osana vuoden 2022 tavoitteena olevien toimittajayhteistyön periaatteiden jalkauttamista) Kuvaus: Hankintabarometri on markkinatoimijoille suunnattu kysely, jolla selvitetään hankintayksikön onnistumista hankintoihin liittyvässä yhteistyössä sekä markkinatoimijoiden odotuksia yhteistyön suhteen	Mittari 1: Barometri toteutettu, tulokset käsitelty ja kehittämistoimenpiteet tunnistettu.	Hankintastrategia

Suoritteet

Prestationer

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Suoritetavoitteet - Prestationsmål

asiakasta aloittanut työpaikalla tapahtuvassa työttömien osaamista vahvistavassa toimenpiteessä - kunder har börjat i en kompetensförstärkande åtgärd för arbetslösa som ordnas på arbetsplatsen

1 651	1 015	1 800	2 500	2 500	3 000
-------	-------	-------	-------	-------	-------

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Henkilöstön käyttö - Användning av personal

Henkilöstön määrä - Antal anställda

1008	1008	1 077	952	952	952
------	------	-------	-----	-----	-----

Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)

861	861	930	822	822	822
-----	-----	-----	-----	-----	-----

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / as - Tjänst euro / inv.	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
---	------	------	----------------------------	------	------	------

Kanslian menot ilman digi&työllisyys e/as - Kansliets kostnader exkl. digitalisering&syssestättning e/inv.

94	107	105	116	115	114
----	-----	-----	-----	-----	-----

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tilan käyttö - Lokalanvändning

Tilat - Lokaler, m²

19 414	18 223	18 223	15 475	15 029	15 029
--------	--------	--------	--------	--------	--------

Tilojen pinta-alamäärä (htm²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m² lägenhetsyta) i förhållande till antalet kunder

19,9	18,7	18,7	16,9	16,4	16,4
------	------	------	------	------	------

1 40 02 ICT yhteispalvelut – Gemensamma ICT-tjänster

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	35 217	47 960	51 960				
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	34 295	45 724	48 749				
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	922	2 237	3 211				
Poistot - Avskrivningar	922	2 800	3 183				0
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-563	28				0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-563	28				0
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		36,2	8,3	-100,0	-100,0		
Menot - Utgifter		33,3	6,6	-100,0	-100,0		

Kaupunginkanslian strategiasaston digitaalisen perustan palvelut siirtyvät DigiHelsinki Oy -yhtiöön 1.1.2023 alkaen. Muutoksen myötä digitaalisen perustan tulot ja menot eivät kulje enää tämän talousarviokohdan kautta.

1 50 Keskitetysti maksettavat menot – Utgifter som betalas centraliserat

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	7 600	5 625	5 426	6 329	6 329	6 329	6 329
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	146 140	150 224	150 184	142 196	144 196	146 817	145 995
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		42					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-138 540	-144 599	-144 758	-135 867	-137 867	-140 488	-139 666
Poistot - Avskrivningar	18		0				
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-138 558	-144 599	-144 758	-135 867	-137 867	-140 488	-139 666
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	-138 558	-144 599	-144 758	-135 867	-137 867	-140 488	-139 666
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-26,0	-3,5	12,5	12,5		
Menot - Utgifter		2,8	-0,0	-5,3	-4,0	1,8	-0,6

1 50 01 Toimielinten toimintakustannukset, pormestarin ja kaupunginkanslian käytettäväksi – Kostnader för organens verksamhet, till borgmästarens och stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	6 741	6 800	6 760	6 961	7 711	7 978	7 978
Ylitysoikeus - Överskridningsrätter		42					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-6 741	-6 800	-6 760	-6 961	-7 711	-7 978	-7 978
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-6 741	-6 800	-6 760	-6 961	-7 711	-7 978	-7 978
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	-6 741	-6 800	-6 760	-6 961	-7 711	-7 978	-7 978
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		0,9	-0,6	2,4	13,4	3,5	

Määräraha sisältää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, ylimmän johdon, kaupungin edustamisen ja vieraanvaraisuuden sekä historiatoimikunnan menot. Suurimmat kustannuserät ovat tilavuokrat kaupunkiympäristön toimialalle toimielinten ja pormestarikunnan tiloista. Määräraha sisältää palkkiot luottamushenkilöille ja palkat pormestarikunnalle ja erityisavustajille. Historiatoimikunnan menot koostuvat historiateosten tuottamisesta ja historia.hel.fi-sivustosta.

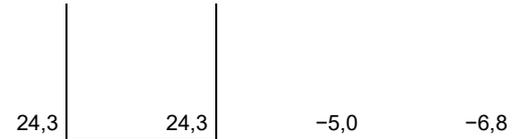
Edustamisen ja vieraanvaraisuuden määrärahojen käytöstä päättää pormestari. Kaupunginkanslian käytettäväksi osoitetaan toimielinten, ylimmän johdon, virkamatkojen sekä historiatoimikunnan määrärahat.

Borgmästaren beslutar om användningen av anslagen för PR och representation. Anslagen för organen, den högsta ledningen, tjänsteresorna och historiekommittén ställs till stadskansliets disposition.

1 50 02 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi – Personalutgifter som betalas centraliserat, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	806		-199				
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	226	10 304	10 304	12 806	12 806	12 160	11 338
Ylitysoikeus - Överskridningsrätter							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	580	-10 304	-10 503	-12 806	-12 806	-12 160	-11 338
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	580	-10 304	-10 503	-12 806	-12 806	-12 160	-11 338
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	580	-10 304	-10 503	-12 806	-12 806	-12 160	-11 338

Muutos - Förändring, %	
Tulot - Inkomster	-100,0
Menot - Utgifter	4 452,5

Kohdan menoiksi kirjataan hallintokuntien (lukuun ottamatta liikelaitoksia) lomapalkkojen ja niihin liittyvien henkilösivukulujen jaksotusten muutos.

Määrärahaan on varattu kaupungin oman eläkejärjestelmän mukaiset sekä lakkautetun leski- ja orpoeläkekassan vastuisiin perustuvat eläkkeet. Mukana on myös Helsingin Bussiliikenne Oy:n lisäeläkeosuus sekä kaupungin osuus Kevan suorittamiin eläkkeisiin.

KuEL-eläkkeiden tasaus on arvioitu laskelmassa.

Kohdassa on varauduttu työmatkasetelien hankintaan 4,07 miljoonalla eurolla. Työmatkaseteli on ympäristöystävällinen henkilöstöetu, jolla osaltaan vaikutetaan kaupungin kykyyn saada osaavaa henkilöstä ja tuetaan kaupungin mainetta yhteiskunnallisesti vastuullisena työnantajana. Vaihtoehtoisesti henkilöstö voi valita työmatkasetelin tilalle polkupyöräedun.

Som utgifter på momentet upptas förändringen i semesterlönerna vid förvaltningarna (frånsett affärsverken) och i den därtill anknutna periodiseringen av lönebikostnader.

Anslaget är reserverat för pensioner inom stadens eget pensionssystem och för pensioner som baserar sig på ansvar hos den upplösta änke- och pupillpensionskassan. Det omfattar också den tilläggs pensionsandel som hänför sig till Helsingfors Busstrafik Ab och stadens andel av de pensioner som betalas av Keva.

I kalkylen beaktas också utjämningen i KomPL-pensioner.

På momentet ingår en reservering för anskaffning av arbetsresesedlar för 4,07 miljoner euro. Arbetsresesedeln är en miljövänlig personalförmån som är avsedd att påverka stadens konkurrenskraft så att staden får kompetent personal och att bidra till att staden uppfattas som en arbetsgivare med samhällsansvar. Alternativt kan personalen i stället för arbetsresesedeln välja en cykelförmån.

Eläkkeet - Pensioner	2022	2023	2024	2025
	1 000	1 000	1 000	1 000
Kaupungin omat eläkkeet – Stadens egna pensioner	7 730	6 830	6 010	5 210
Leski- ja orpoeläkekassan eläkkeet – Änke- och pupillpensionskassans pensioner	231	202	176	154
Eläkevastuun muutos – Förändring i pensionsansvaret	-6320	-5540	-5090	-4510
KuEL-eläkkeiden tasaus – Utjämning i KomPL-pensioner	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800
Helsingin Bussiliikenne Oy – Helsingfors Busstrafik Ab	1 300	1 300	1 300	1 300
Kuntien eläkevakuutus (Palmia) – Kommunernas pensionsförsäkring (Palmia)	5 000	-	-	-
Kuntien eläkevakuutus (HSY) – Kommunernas pensionsförsäkring (Samkommunen för huvudstadens svenskspråkiga yrkesskolor)	2	2	2	2
Kuntien eläkevakuutus valtiokonttorille – Kommunernas pensionsförsäkring till statskontoret	100	0	0	0
Hallinto - Förvaltning	60	60	60	60
Yhteensä – Sammanlagt	5 303	54	-342	-584

1 50 03 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi – Betalningsandelar, ersättningar och medlemsavgifter, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	40 831	42 300	42 300	42 300	42 300	42 300	42 300
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-40 831	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-40 831	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-40 831	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300	-42 300
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		3,6					

Määrärahaista kohdentuu vuonna 2023 arviolta noin 8 000 000 euroa valtion veloittamiin verohallintolain 31§:n mukaisiin verotuksen toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Näihin kustannuksiin kaupunki ei voi vaikuttaa. Tämä kaupungin maksama kustannus pienenee 2023 alusta noin 2/3:lla samalla kun kuntien verorahoituksesta siirtyy tilitettäväksi valtiolle osana sotepe-rahitusmuutosta.

Määrärahaissa on varauduttu Uudenmaan liitolle maksettavaan maksuosuuteen sekä Helsingin Väylä Oy:lle maksettaviin rahoituskustannusosuuksiin.

Määrärahaista maksetaan kaupungin elinkeinopolitiikan sekä tapahtumatuotannon toteuttamiseen liittyviä avustuksia ja palveluustoja kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille ja säätiöille.

Määrärahaista maksetaan koko kaupunkia koskeviin jäsenyyksiin liittyen jäsenmaksuja mm. Suomen Kuntaliitolle, KT Kuntatyönantajat-järjestölle sekä Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry:lle. Kohdasta maksettavat kaikki jäsenyydet on listattu liitteessä 2 (jäsenmaksuliite).

I anslaget ingår reserveringar för betalningsandelen till Nylands förbund och för andelarna till Helsingforsleden Ab för finansieringskostnader.

Ur anslaget betalas understöd och köp av tjänster i anslutning till genomförandet av stadens näringspolitik och evenemangsproduktion till sammanslutningar och stiftelser som hör till stadskoncernen.

Ur anslaget betalas medlemsavgifter i anslutning till medlemskap som gäller hela staden, bl.a. till Finlands Kommunförbund, organisationen KT Kommunarbetsgivarna och Föreningen Nylands friluftsområden rf. Alla medlemskap med betalningar från momentet är förtecknade i bilaga 2 (medlemsavgiftsbilagan).

1 50 04 Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi – Centraliserad projektverksamhet, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	6 794	5 625	5 625	6 329	6 329	6 329	6 329
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	8 210	8 420	8 420	10 129	11 379	11 379	11 379
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 416	-2 795	-2 795	-3 801	-5 051	-5 051	-5 051
Poistot - Avskrivningar	18		0				
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 434	-2 795	-2 795	-3 801	-5 051	-5 051	-5 051
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	-1 434	-2 795	-2 795	-3 801	-5 051	-5 051	-5 051
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-17,2		12,5	12,5		
Menot - Utgifter		2,6	-0,0	20,3	35,1		

Keskitetyn hanketoiminnan määräraha on varauduttu kaupungin keskitetysti maksettavien Euroopan unionin ja muulla ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavien projektien kustannuksiin, muun muassa Euroopan unionin rahoittaman Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteisen innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen toteuttamiseen. Kaupunki saa Euroopan unionin ja muiden ulkopuolisten rahoittajien rahoittamiin projekteihin rahoitusosuuksia suhteessa hankkeiden kustannuksiin ja siten talousarviokohdan sitovuustaso on toimintakate. Toimintakatteessa on huomioitu myös se, että tulojen ja menojen maksatuksessa saattaa tulla kaupungista riippumattomia aikataullisia muutoksia ja siten tulot ja menot voivat ajoittua eri vuosille. Lähtökohtaisesti toimialojen tulisi sisällyttää Euroopan unionin tai muun ulkopuolisen rahoittajan rahoittamat oman toimintansa kehittämishankkeet omiin talousarvioihinsa. Keskitetyllä hankemäärärahalla varaudutaan niiden projektien ja hankkeiden rahoittamiseen, joihin toimialat eivät ole voineet varautua. Näitä ovat esimerkiksi tapaukset, joissa tieto avautuvasta rahastosta tai avustuksesta teemoineen tulee keskellä vuotta tai joissa hankkeen rahoituspäätöstä ei ole saatu talousarviota tehtäessä.

Keskitetyn hankemäärärahan myöntämisen kriteereitä ovat:

- Hanke toteuttaa Helsingin kaupunkistrategiaa ja hankkeen tavoitteet ovat linkitettävissä kaupunkistrategian tavoitteisiin
- Hanke tuo riittävää uutuus- ja lisäarvoa kaupungille ja sillä on selkeät tavoitteet, tuotokset ja rajaukset ja sen vaikuttavuuden mittarit on selkeästi määritelty.
- Hanke-ehdotuksessa esitetään riittävät ja realistiset resurssit toteutukseen sekä hyötyjen varmistamiseen.

Keskitetyn hankemäärärahan myöntämistä edistää se, että hankkeessa tehdään yhteistyötä yli organisaatorajojen ja/tai hankkeessa on mukana useita Helsingin kannalta merkittäviä kumppaneita. Kuntarahoitusosuutta voidaan maksaa, jos hanke on Helsingin kannalta merkittävä tai muuten sen kaltainen, että Helsingin on tärkeää olla mukana. Kehittämishankkeiden valmisteluun ja toteutukseen tulee ottaa mukaan yritykset, korkeakoulusektori, järjestöt ja kaupunkilaiset. Hankkeiden

valmistelussa on lisäksi tärkeää huomioida asiakas- ja käyttäjäkokemus. Keskitetyn hanketoiminnan määrärahan valmistelun, päätöksenteon ja seurannan koordinaatiosta vastaa kaupunginkanslian strategiaosasto.

Talousarviokohdan määrärahassa on varauduttu myös harkinnanvaraisesti rahoittamaan elinkeinopoliittisesti merkittäviä toimintoja ja hankkeita, joiden toimeenpanemiseen sisältyy ulkopuolisia tulovirtoja. Keskeisiä tällaisia toimintoja ovat startup-keskittymä Maria 01:n tukeminen ja kehittäminen, kansainvälisille kiinteistömessuille osallistuminen laajan konsortion kanssa ja Helsingin matkailun edistäminen kumppanuuksien avulla. Myös näissä toiminnoissa talousarviokohdan sitovuustaso on toimintakate, sillä niihin kaikkiin liittyy kustannuksia, joita kaupunki maksaa muiden toimijoiden puolesta kolmansille osapuolille, mutta joista muut toimijat maksavat kaupungille takaisin oman osuutensa. Elinkeinopoliittisesti kohdennettavien, keskitettyä määrärahaa käyttävien toimintojen ja hankkeiden koordinaatiosta vastaa kaupunginkanslian elinkeino-osasto.

Vuodelle 2023 nousevasta menomäärärahasta 2 250 000 euroa kohdentuu pääomavuokramallin uudistuksesta (Khs 3.10.2022) johtuviin kaupunkiympäristön toimialan laskuttamiin startup-keskittymä Maria 01:n sisäisiin vuokriin.

1 50 05 Työmarkkinatuen kuntaosuus, kaupunginkanslian käytettäväksi – Arbetsmarknadsstödet kommunandel, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	90 132	82 400	82 400	70 000	70 000	73 000	73 000
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-90 132	-82 400	-82 400	-70 000	-70 000	-73 000	-73 000
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-90 132	-82 400	-82 400	-70 000	-70 000	-73 000	-73 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-90 132	-82 400	-82 400	-70 000	-70 000	-73 000	-73 000
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		-8,6		-15,0	-15,0	4,3	

Työmarkkinatukea maksetaan työttömälle, joka on vasta tullut työmarkkinoille tai työttömälle, joka ei voi saada työttömyyspäivärahaa. Kun työmarkkinatukea on maksettu yhteensä 300 työttömyyspäivältä, siirtyy kustannuksista puolet kotikunnan maksettavaksi. Kun maksupäiväkertymä ylittää 1 000 päivää, nousee kunnan maksuosuus 70 prosenttiin. Kerran kuntaosuuden piiriin tultuaan työtön pysyy siellä, kunnes on ollut työssäoloehdon täyttävässä työssä tai poistunut työmarkkinoilta pysyvästi. Maksuosuuden piiristä voi olla väliaikaisesti pois, ilman että maksupäiväkertymä nollautuu, esimerkiksi lyhyen

työsuhteen, opiskelun tai muun toimenpiteen ajan. Lisäksi osa-aikatyössä olevaa henkilöä ei tilastoida työttömäksi, mutta hän voi saada sovittelua työmarkkinatukea, josta kunta maksaa yhä osuuden. Maksuosuuden piirissä olevat ovat pääosin kaikista vaikeimmin työllistyviä.

Koronapandemian aikana työttömyys Helsingissä kasvoi rajusti ja myös työmarkkinatuen saajien määrä lisääntyi merkittävästi. Työmarkkinoiden elpymisen myötä työllisyystilanne on parantunut merkittävästi ja myös pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt hitaaseen laskuun. Taantumien jälkeen rakenteellisen pitkäaikaistyöttömyyden taso jää kuitenkin tyypillisesti edeltävää tasoa korkeammalle, vaikka työvoiman kysyntä palautuisi ennalleen. Yleisellä taloudellisella epävarmuudella tulee todennäköisesti olemaan työllisyyskehitystä heikentävä vaikutus vuodesta 2023 alkaen, mikä vaikuttaa pienellä viiveellä myös työmarkkinatuen kuntaosuuteen.

Arvioiden perusteella yli 1 000 päivää työttömänä olleiden määrä laskee Helsingissä hitaasti jääden korkeammalle tasolle kuin ennen koronapandemiaa. Kohderyhmän palvelutarve liittyy kasvavissa määrin terveydenhuollon ja aikuissosiaalityön tarjontaan. Nämä palvelut eivät alenna työmarkkinatuen kustannuksia, ennen kuin asiakas on niiden avulla saavuttanut riittävän toimintakyvyn joko työllistyäkseen tai kiinnittyäkseen aktiivipalveluihin tai saanut työkyvyttömyyseläkeratkaisun. Työllisyys- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden aiempaa parempi yhteensovittaminen on edellytys kaikkein pisimpään työttöminä olleiden työkyvyn selvittämiseksi sekä tarvittavien työkyvyn ja työllistymisen tukitoimien järjestämiseksi.

Syyskuussa 2022 annettava hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaiksi lainsäädännöksi muuttaisi kunnan osuutta työttömyysturvan rahoittamisesta merkittävästi. Esityksen mukaan kunta maksaisi vuodesta 2025 alkaen osan kaikkien työttömien työttömyysturvasta jo 100 etuuspäivästä alkaen. Kunnan maksuosuus kasvaisi henkilön työttömyyden pitkittyessä. Työttömien ohjaaminen palveluihin ei enää vaikuttaisi kunnan maksuosuuteen. Muutos nostaisi työttömyysturvan maksuosuuden Helsingille tuomia kustannusta yli 1,5-kertaiseksi, vaikkakin kustannuksen kasvu nykytilaan verrattuna kompensoitaisiin valtionosuusjärjestelmän kautta. Uutta rahoitusmallia koskevan esityksen läpimeno selviää keväällä 2023.

Palvelukeskusliikelaitos – Affärsverket servicecentralen

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Palvelukeskuksen keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- Palvelujen kehittäminen ja uudistaminen, erityisenä painopisteenä tunnistettujen vuoden 2023–2025 tuottavuustavoitteiden toimeenpano sekä ruokapalveluiden toimintamallin, erityisesti keskitetyn ruoantuotannon, uudistaminen.
- Asiakaskokemuksen parantaminen sekä kaupunkilaiskokemuksena että asiakastoimialojen ja tilaajien kanssa toteutettavassa yhteistyössä.
- Henkilöstökokemuksen parantaminen ja työhyvinvoinnin sekä tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen työntekijäpolun eri vaiheissa.
- Ruokahävikin vähentäminen ja matkojen yhdistämisen lisääminen.
- Palvelujen suoritteiden ja suoritekustannusten raportointi ja kehittäminen.

Palvelujen kehittämisen ja uudistamisen keskeinen tavoite on, että liikelaitoksen nollatulos toteutuu riippumatta toimintaympäristön ja vaatimusten muutoksesta sekä ostohintojen kohoamisesta. Ruokailupalveluissa kehittäminen ja tunnistetut tuottavuustoimet keskittyvät lyhyellä tähtämällä yhdistelmätyön toteuttamiseen päiväkodeissa, monipalvelujen organisaation virtaviivaistamiseen, hankintojen yhtenäistämiseen, logistiikan kilpailuttamiseen ja tavoitellun laadun määrittämiseen sekä kokonaishävikin vähentämiseen. Lyhyen tähtäimen tuottavuustoimien kokonaisuus vuoteen 2025 mennessä on noin 8 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tuottavuustoimien kokonaisuus on 3,4 miljoonaa.

Liiketoimintojen suoritekustannuksia lasketaan toimialoille tuotetuissa palveluissa. Tavoitteena vuodelle 2023 on, että Palvelukeskus Helsingin palveluilla pystytään tehostamaan kasvatuksen ja koulutuksen ja sosiaali- ja terveystoimialan tukipalveluja ja että suoritekustannukset eivät nouse. Tavoitteissa huomioidaan vuodelle 2023 näköpiirissä olevat merkittävät elintarvikkeiden hinnankorotukset ja työehtosopimusten mukaiset henkilöstökustannukset.

Vuoden 2023 aikana edetään elinkaarensa päässä olevan Pakkalan tuotantokeittion ja sen volyymien korvaamisella toimivalla ja kustannustehokkaalla ratkaisulla. Vuoden 2022 alussa käynnistetty Palvelukeskuksen Helsingin ja toimialojen yhteinen kehittämisohjelma tuottaa lisäksi ehdotuksia tarvittavista pitkän aikavälin tuottavuutta parantavista toimenpiteistä. Pitkän aikavälin uusia tuottavuustoimenpiteitä tarkastellaan yhdessä asiakastoimialojen kanssa osana vuoden talousarviovalmistelua. Tavoite liittyy kaupunkistrategian painospisteeseen vastuullinen talous kestävän kasvun perustana.

Asiakaskokemuksen parantaminen sekä kaupunkilaiskokemuksena, että asiakastoimialojen ja tilaajakumppanien kanssa toteutettavassa yhteistyössä. Asiakaskokemusta (kaupunkilainen) seurataan jatkuvana, palvelukohtaisena mittauksena (CSAT). Tilaajakumppanien kokemusta mitataan yhteistyön toteutumisena muun muassa ohjausryhmien ja eri tasoilla tapahtuvien asiakastapaamisten jälkeen lähetettävillä kyselyillä. Erityisenä tavoitteena on saada enemmän palautetta kouluravintoloiden asiakkailta

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Affärsverket servicecentralens viktigaste prioriteringsområden 2023 är:

-

palvelukehityksen tueksi, jotta ruokalistasuunnittelulla pystytään vastaamaan paremmin oppilaiden toiveiden suuntaan.

Kouluravintoloiden kokonaiskokemusta parannetaan palvelupolun uudistamisen toimenpiteillä erityisesti yläkouluissa. Paikallista yhteistyötä parannetaan ja tehostetaan lisäämällä viestintää toimipaikkatasolla. Uusien palvelujen käyttöönotossa ja palvelumuutoksissa tehdään yhteistyötä ruokaraatien ja asiakasneuvostojen kuten nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvoston kanssa. Tavoite liittyy kaupunkistrategian painopisteeseen helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat.

Henkilöstökokemuksen parantaminen ja työhyvinvoinnin sekä tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen työntekijäpolun eri vaiheissa on keskeinen tavoite. Tavoitteena on olla omissa palveluissaan houkutteleva työpaikka toimialalla. Henkilöstön työhyvinvointia ja vetovoimaa parannetaan vaikuttamalla ennakoivasti työhyvinvointiin ja työn imuun muun muassa valmentavan johtamisen käytännöllä. Onnistumiskeskustelujen roolia osana johtamistyötä vahvistetaan ja niiden toteuttamista aikaistetaan ja seurataan systemaattisesti. Työelämän monimuotoisuuden ja hybridityön lisäämisellä pyritään saamaan erityisesti hallinnossa, asiantuntijatyössä ja palvelutuotannossa lisää työhyvinvointia, tehokkuutta ja vaikutusta työvoiman saatavuuteen. Tavoite liittyy kaupunkistrategian painopisteeseen Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki.

Ruokahävikin vähentäminen ja matkojen yhdistämisen lisääminen. Ruokahävikin vähentämisessä pyritään muodostamaan jatkumo edellisen vuoden tavoitteeseen sekä aiemmin asetettuun pitemmän ajan tavoitteeseen: ruokahävikin puolittaminen vuoteen 2030 mennessä. Tavoite sisältyy ja todennetaan myös kehittämissuunnitelman kokonaishävikin hallinnassa, jossa tavoitteena on vähentää kokonaishävikkiä noin 0,3 miljoonaa euroa. Ruokahävikin vähentämisessä tavoitellaan 5 prosenttia vähennystä vuosittain vuoden 2021 kokonaismäärästä suhteutettuna ruokailijamäärään (Määrä vuoden 2021 lopussa: kg/ruokailija). Matkapalveluissa matkojen yhdistämisessä tavoitellaan 20 prosenttia yhdistelyä. Tavoite liittyy kaupunkistrategian painopisteeseen kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua. Aikaistamme Helsingin hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2030.

Palvelujen suoritteiden ja suoritekustannusten raportointia ja kehittämistä ja laskentaa toteutetaan hyödyntämällä dataa tilannekuvan parantamiseksi. Tavoitteena on, että palvelujen suoritekustannukset eivät kasva ja palvelujen yksikkökustannusten seuranta on läpinäkyvästi käytettävissä. Tavoite liittyy kaupunkistrategian painopisteeseen, älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen.

Toiminnan kuvaus

Palvelukeskus Helsinki huolehtii palvelutoiminnan tukipalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille, tukee palveluillaan toimialoja ja kaupunkilaisia sekä toimii asiantuntijana ja kumppanina Helsingin kaupungin toimialoille, liikelaitoksille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Palvelukeskus Helsinki haluaa kasvaa yhdessä asiakkaiden kanssa. Tulevaisuuden tavoitteena on olla arvostettu vastuullinen, vetovoimainen ja innovatiivinen kehityskumppani ja osaamiskeskittymä ruoka- ja monipalveluissa.

Palvelukeskus toimii palvelupisteissä, joita ovat koulut ja päiväkodit, oppilaitokset, seniorikeskukset, palvelutalot, sairaalat

Beskrivning av verksamheten

ja asumisyksiköt sekä ikääntyneiden kaupunkilaisten kodit. Palvelukeskus Helsinki kehittää ja tuottaa ruokailu-, puhtaanapito-, puhelin-, hyvinvointi- ja aulapalveluja sekä tukee kotona asumista monipuolisilla teknisillä ratkaisulla ja palveluilla. Noin 90 prosenttia Palvelukeskuksen henkilöstöstä työskentelee ruoka- ja puhtaanapitopalveluissa asiakastiloissa. Etähoito ja erityisesti monet digitaaliset oheispalvelut tarjoavat uusia mahdollisuuksia, samoin kuin monet sähköisen asiointin kanavat, jotka täydentävät kaupungin vaihdopalvelua.

Tarjoamme hyvän palvelukokemuksen asiakkaille, sidosryhmille ja henkilöstölle ”Parasta yhdessä” -arvolupauksen mukaisesti. Helsingin kaupungin liikelaitoksena työllistämme noin 1 700 henkilöä. Kokemusta meillä on ruokapalvelujen hoitamisesta yli 100 vuoden ajalta ja puhelin- ja hyvinvointipalveluista yli 10 vuoden ajalta. Tärkeimmät tavoitteet toiminnassa ovat hyvä asiakas- ja henkilöstökokemus, toimintavarmuus ja toiminnan tehokkuus. Tarjoamme hyvän palvelukokemuksen asiakkaille, sidosryhmille ja henkilöstölle ”Parasta yhdessä” -arvolupauksen mukaisesti. Helsingin kaupungin liikelaitoksena työllistämme noin 1 700 henkilöä. Kokemusta meillä on ruokapalvelujen hoitamisesta yli 100 vuoden ajalta ja puhelin- ja hyvinvointipalveluista yli 10 vuoden ajalta. Tärkeimmät tavoitteet toiminnassa ovat hyvä asiakas- ja henkilöstökokemus, toimintavarmuus ja toiminnan tehokkuus.

Vuoden 2023 talousarviossa liikevaihto on 103,4 miljoonaa euroa ja nollatulos toteutuisi. Tuottavuustoimien lisäksi palveluihin, erityisesti ruokaan ja reseptiikkaan liittyviin vaatimuksiin ja muutoksiin sekä asiakashinnankorotuksiin tulee varautua.

Monipalvelut-yksikkö tuottaa noin 1 300 ammattilaisen voimin ruoka- ja siivouspalveluja noin 460 palvelukohteessa pääosin sosiaali- ja terveystoimialalle ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Päivittäinen asiakasmäärä on noin 67 000 ja ruokaa tuotetaan päivittäin noin 105 000 annokseen. Ruokapalvelukohteita on yhteensä 639 kattaen päiväkodit ja niiden erillisryhmät, koulut ja oppilaitokset sekä hoitoalan kohteet kuten seniorikeskukset, sairaalat ja asumisyksiköt. Lisäksi kotiaterioita toimitetaan noin 1 600 kotona asuvalle. Aterioita toimitetaan myös ryhmäperhepäiväkoteihin ja leikkipuistoihin.

Puhtauspalveluja tuotetaan yhteensä noin 390 kohteessa, 338 päiväkodissa ja erillisryhmässä, joissa tuotetaan myös ruokapalvelut, 16 leikkipuistossa, 32 ryhmäperhepäivä- kodissa ja erillisryhmässä, kolmessa koulussa tai monitoimitalossa ja ruotsinkielisessä työväenopisto Arbiksessa.

Palvelutuotantoa varmistaa Pakkalan tuotantolaitos, josta tuotetaan noin 40 000 aterialla varten ruokaa ja ateriakomponentteja palvelukohteisiin ja kotiateria-asiakkaille yhteensä noin 10 000 kg arkipäivisin. Vuoden 2023 aikana edetään elinkaarensa päässä olevan Pakkalan tuotantokeittiön ja sen volyymin korvaamisella toimivalla ja kustannustehokkaalla ratkaisulla.

Monipalvelujen toiminnan suunnittelun ja ohjauksen tiimi ohjaa toimintaa sekä kehittää, testaa ja jalkauttaa uusia tuotteita ja palvelukonsepteja palvelukohtaisiin tarpeisiin. Henkilöstö osallistuu sekä kaupungin että valtakunnallisiin kehityshankkeisiin ja toimii asiantuntijana erilaisissa valtakunnallisissa verkostoissa. Monipalvelujen osuus Palvelukeskus Helsingin liikevaihdosta on noin 83 prosenttia.

Puhelin- ja hyvinvointipalvelut -yksikkö tuottaa yhteensä noin 130 henkilön voimin digitaalisuuteen nojautuvia asiakaspalveluja

kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille. Merkittävimmät yksikön palvelut ovat sosiaali- ja terveystoimialalle tuotetut etähoito- ja turvapuhelinpalvelut, Helsingin Matkapalvelu sekä kaupunkiyhteisesti tuotetut puheratkaisu- ja vaihdepalvelu. Puheratkaisupalveluja käytetään muun muassa sosiaali- ja terveystoimialan takaisinsoitto-, ajanvaraus- sekä neuvontapalveluissa.

Lisäksi yksikkö tuottaa erilaisia monikanavaisia asiakaspalveluja, kuten kaupunkilaisten sähköisen asiointin chat-pohjaista palvelua. Kokeileva työkuultuuri näkyy Puhelin- ja hyvinvointipalvelujen palveluissa muun muassa nopeasti laajentuvassa sovellusrobotiikkapalvelussa, jota se tarjoaa kaupungin muille toimijoille. Puhelin- ja hyvinvointipalvelujen osuus Palvelukeskus Helsingin liikevaihdesta on noin 16 prosenttia.

Talous- ja hallintopalvelut -yksikkö toimii sisäisenä tukipalveluyksikkönä ja tuottaa hallinnon, talouden, hankintojen, HR:n, asiakkuuden hoidon, viestinnän, ICT:n, strategian ja toiminnanohjauksen sekä vastuullisuustyön johtamisen sisäisiä tukipalveluja. Yksikössä työskentelee noin 40 henkilöä.

Toimintaympäristön muutokset 2023

Förändringar i omvärlden 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Toimintaympäristöä leimaa edelleen koronapandemiasta palautuminen, joka vaikuttaa sekä asiakkaisiin että henkilöstöön. Pandemian aiheuttamat tilanteet voivat aiheuttaa nopeasti toteutettavia muutoksia palveluissa tai synnyttää uusia palvelutarpeita. Inflaation ennakoitaan kiihtyvän edelleen ja Ukrainan sotatilanne sekä sen aiheuttama epävarmuus aiheuttavat merkittävää korotuspainetta raaka-ainehintoihin. Euroopan levottomuuksien jatkuminen aiheuttaa saatavuus- ja kustannuspainetta raaka-aineisiin ja energiaan. Palvelujen tuottamiseen tarvittavissa raaka-aineissa ja palveluissa on vuoden 2022 aikana tullut merkittäviä hinnankorotuksia ja sama trendi jatkuu. Elintarvikkeiden ja energian nousevilla hinnoilla on merkittäviä vaikutuksia palvelujen yksikkökustannuksiin. Hinnottelumuutoksia toteutetaan vuodelle 2023 palveluissa, joissa palvelun tuottamisen kustannukset ovat kohonneet ja tavoiteltu nollatulos ei toteutuisi.

Vuoden 2022 alussa käynnistetyllä kehittämisohjelmalla vastataan toimintaympäristön muutokseen. Tunnistettuja tuottavuustavoitteita toteutetaan hankemaisesti osana kehittämisohjelman osaprojektia. Tuottavuustoimilla pyritään pääosin ruoka- ja puhtaanapito palveluja sekä niihin liittyviä tukiprosesseja tehostamalla Palvelukeskuksen toiminnassa näkyviin säästöihin. Suunnitelman mukaiset toimintamenosäästöt toteutuvat lähes kokonaan työtä uudelleen järjestämällä, eläköitymisen sekä vuokratyövoiman vähentämisen kautta.

Pakkalan ruokatuantolaitoksen vanhentuneet tilat, logistiikkaratkaisut ja laitteet rajoittavat nykyisellään toiminnan tuloksellista kehittämistä eivätkä mahdollista nykyaikaisen, korkealuokkaisen ruokapalvelun tuottamista. Ikääntyneen tuotantolaitoksen käyttäminen lisää myös toiminnallista riskiä. Nykyinen tuotantolaitos ei kytkeydy järkevästi kaupungin keittiöverkostoon ja ruokahuoltoon, jotta palvelun tuotanto voisi olla taloudellisesti tehokasta ja tasalaatuista. Henkilöstön saatavuuden ongelmat erityisesti puhelin- ja hyvinvointipalvelujen hoivapalveluissa ovat edelleen merkittäviä. Resurssipulan ratkaisemiseksi rekrytointia kohdennetaan ja

tehostetaan, jotta voidaan vastata palvelujen laajentamisen tarpeisiin.

Pitkän aikavälin muutostekijöinä on huomattava, että palveluihin liittyy entistä enemmän digitaalisuutta, kuten sähköinen asiointi, chatit ja tekoälyn hyödyntäminen. Ilmastovaikutusten huomioiminen erityisesti ruokapalvelujen suunnittelussa, logistiikassa ja liikkumisessa vaativat osaamista ja tämä vaatii henkilöstöltä valmiuksia ja taitoja muutokseen.

Palvelukeskus Helsingin tuottavuus- ja kehittämisohjelman toimenpiteet vaikuttavat pitemmällä ajalla toimintaan samoin kuin jo aiemmin mainittu Pakkalan tuotantolaitoksen korvattava ratkaisu.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Kilpailutusten seurauksena asiakasmäärä ruokailupalveluissa tulee jonkin verran pienenemään. Ikääntyvien määrän kasvu ja hoivan tarjoaminen entistä pitempään kotiin kasvattaa tarvetta etähoidolle ja kotiin tuotettaville palveluille. Helsingin kaupungin päättämien kilpailutusten piirissä ruoka- ja puhdistuspalveluissa on noin 70 Palvelukeskus Helsingin työntekijää, joista osa tulee siirtymään liikkeenluovutuksella kilpailutuksen voittavalle toimijalle 1.1.2023.

Puhelin- ja hyvinvointipalveluille keskeisin muutos vuonna 2023 liittyy sosiaali- ja terveystoimialalla tapahtuvaan soitepuudistukseen. Vaikka Helsinki järjestää itse lakimuutokseen liittyvät palvelut, rahoituksen eriyttäminen vaatii erityistä läpinäkyvyyttä ja aiheuttamisperusteisuutta palvelujen hinnoittelussa.

Kaupunkistrategian toteuttaminen Kasvun paikka

Palvelukeskus Helsinki tuottaa ja kehittää tukipalveluja, jotta helsinkiläisten arki toimisi mahdollisimman hyvin. Palvelukehityksen tarpeet tulevat pääasiallisesti asiakastoimialoilta, mutta myös kaupunkilaisten tarpeista. Yhteistyötä asiakastoimialojen kanssa pyritään parantamaan muun muassa yhteisillä johdon tapaamisilla sekä palvelukohtaisissa ohjausryhmissä ja yhteiskehittämisen työpajoissa. Poikkihallinnollisia ohjelmia huomioidaan osana painopisteiden toteuttamista. Palvelukeskus Helsingin keskeisimmät muutostarpeet keskittyvät henkilöstökokemukseen ja henkilöstön saatavuuteen, asiakaskokemukseen ja asiakastarpeet huomioivaan palvelukehitykseen sekä tiedolla johtamiseen ja suoritteiden ja suoritekustannusten seurantaan, joka tukee toiminnan tehostamista.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Palvelukeskus Helsingin palveluissa toteutetaan läpileikkaavana tekijänä vastuullista taloudenpitoa, jonka tavoitteena on kestävän kasvun turvaaminen. Tällä tarkoitetaan toiminnan ja palvelujen tehokkuutta, mutta myös laaja-alaista saatavuutta. Huolimatta poikkeustilanteen aiheuttamista ylimääräisistä kustannuksista vuonna 2021, tulos oli noin 200 000 eur voitollinen. Vuoden 2022 osalta ennusteet osoittavat, että nollatulokseen pääseminen voi olla mahdollista, mikäli tuottavuusparannusten lisäksi tarkastellaan palveluvaatimuksia (ts. esim. yksikkökustannuksiltaan edullisemmat ateriat) sekä varaudutaan palveluhintojen tarkistuksiin. Vuoden 2023 aikana on varmaa, että toimintaa tulee mukauttaa kulujen nousua vastaavaksi erityisesti elintarvikehankintojen ja energian vaikutuksesta.

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

Uusia palveluja on pystytty aloittamaan nopealla aikataululla ja tärkeintä on ollut toiminnan turvaaminen, millä on myös ollut kustannusvaikutuksia. Tavoite vuodelle 2023 pitää sisällään suunnitelman tuottavuuden parantamisesta ja toiminnan kehittämisestä.

Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat – asiakaskokemus

Palvelukeskus Helsingin palveluilla on hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia, joiden tuottamisessa tavoitellaan hyvää laatua, toimintavarmuutta ja miellyttävää asiakaskokemusta. Keskiössä ovat kaupunkistrategian mukaisesti hyvä yhteistyö tilaajakumppaneiden sekä palvelujen loppukäyttäjien kanssa. Asiakaskokemuksessa on saavutettu tavoitteiden mukaisia tuloksia. Vuonna 2023 asiakaskokemuksen rakentamisen painopiste on oppilaisissa ja koululaisissa sekä ruokaraadeissa, joihin asiakkaita osallistamalla saadaan suoraa palautetta ruokailan kehittämisen tueksi. Tavoitteena on saada aikaisempaa enemmän vastauksia koululaisille suunnattujen kyselyjen osalta. Ruoan menekinseuranta arvioimalla voidaan seurata eri ruokalajien suosiota. Tilaajakumppanien asiakaskokemusta kysytään yhteistyötapaamisten jälkeisillä kyselyillä.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Palvelualan ja hoivapalvelujen työvoimapulan ratkaisemisessa veto- ja pitovoiman luominen on tärkeää. Jatkuva työtyytyväisyyden mittaamista pilotoidaan ja anonyymiä rekrytointia toteutetaan asiantuntija- ja esihenkilötehtävissä. Onnistumisen johtamisessa onnistumiskeskustelujen roolia vahvistetaan ja niiden toteuttamista aikaistetaan. Hyvällä johtamisella ja muun muassa monipaikkaisen työn laajentamisella hallinnossa, asiantuntijatyössä ja puhelin- ja hyvinvointipalveluissa pyritään parantamaan työtyytyväisyyttä. Tavoitteena on myös vähentää sairauspoissaoloja ennakoivasti.

Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua. Aikaistamme Helsingin hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2030

Ympäristövastuun ja ilmastotavoitteiden toteutumiseksi ruokapalveluissa on asetettu vuosittaiset hävikin vähentämisen tavoitteet. Lihan ja maidon käyttöä vähennetään Helsingin kaupungin linjausten mukaisesti ja kasvis- ja kalaruoan osuutta lisätään. Hankinnoissa on luotu vastuullisuuden toteutumista edistäviä kriteerejä. Matkapalveluissa ajokilometrejä vähennetään matkoja yhdistämällä.

Strategiamittareilla on keskeinen rooli johtamisessa ja kaupunkistrategian toteuttamisessa. Seurannalla ja mittarien tasosta viestimisellä parannetaan myös tilannekuvaa ja koko organisaation tavoitteellisuutta.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Sitova toiminnan tavoite

Asiakaskokemustavoite 3,6 (asteikko 1–5). Asiakaskokemustavoitteeseen lasketaan kaikkien kyselyjen keskiarvo. Mittaamisessa pyritään hyödyntämään palvelupolkuja, jolloin mittaamista tehdään useissa kohdissa palvelutapahtumaa.

Muut tavoitteet

Talous

Verksamhets målsättningar i budgeten

- Vertailukelpoiset suoritekustannukset eivät nouse, jonka johdosta toimialojen palveluveloitukset laskevat
- Palvelukeskuksen toiminta tehostaa Helsingin kaupungin ruoka- ja puhtauspalveluja 3,4 miljoonaa euroa
- Palvelukeskuksen toiminta tehostaa Sotepe-toimialan tukipalveluja erityisesti etähoidon palveluilla. Tavoitetaso määritellään vuoden 2022 lopussa.
- Pitkän aikavälin uusien tuottavuustoimenpiteiden tunnistaminen yhdessä asiakastoimialojen kanssa osaksi TA24 raamivalmistelua (em. uutena vuonna 2022 tunnistettujen 8.3 miljoonaa euroa / vuosi lyhyen tähtäimen tavoitteiden lisäksi)

Henkilöstö

- Omissa palveluissaan alallaan houkutteleva työpaikka
- Henkilöstön työhyvinvointiin vaikuttaminen ennakoivasti
- Onnistumiskeskustelujen roolin vahvistaminen johtamisessa
- Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen
- Työelämän monimuotoisuuden ja hybridityön lisääminen

Ympäristö

- Ympäristötavoite, ruokahävikin pienentäminen suunnitelman mukaisesti vaiheittain 10 prosenttia vuonna 2023 (vertailutasona vuoden 2021 lopun lähtötaso).
- Matkapalveluissa matkojen yhdistämisen lisääminen

Taloudellinen kestävyys

Palvelukeskus Helsingin johtokunta on linjannut, että tavoitteena on nollatulokseen pääseminen taloussuunnittelukaudella 2023–2024. Vuoden 2023 talousarviossa liikevaihto on 103,4 miljoonaa euroa ja nollatulokseen toteutuisi, mikäli palvelujen hintoja pystytään korottamaan kustannusten nousua vastaava määrä. Vuoden 2024 taloussuunnitelma ennakoii liikevaihtoa 101,2 miljoonaa ja liikevoittoa 317 000 euroa. Tavoite pitää sisällään suunnitelman tuottavuuden parantamisesta ja kehittämisestä lyhyellä ja pitkällä ajanjaksolla.

Merkittävin tuottavuutta parantava tekijä on ruokapalvelujen tuotantotavan muutos. Ensivaiheessa päiväkotiruokailussa lisätään yhdistelmätyötä, jossa ruokapalvelua ja päiväkotisiivousta toteuttaa sama henkilöstö. Samanaikaisesti siirrytään omavalmistuksesta siihen, että ruoka toimitetaan kylmänä ja se kuumennetaan sekä viimeistellään toimipaikoissa. Toimipaikkojen kylmälaitekapasiteettia lisätään Palvelukeskuksen toimesta. Näiden lisäksi puhtauspalveluissa siivouksen mitoitusta ja tuottavuutta parannetaan asteittain, jolla saadaan säästöä toimialoille ja Helsingin kaupungille.

Pakkalan tuotantolaitoksen korvaavan vaihtoehdon suunnittelua ja keittiöverkkoon uudistamiseen kohdistuvaa suunnittelua edistetään pitemmän ajanjakson suunnittelussa. Nykyisen tuotantolaitoksen kunto aiheuttavaa lisääntyvää riskiä palvelutuotannon toiminnalle.

Taloudelliseen kestävyysvuonna 2023 vaikuttavia tekijöitä ovat jo mainitut raaka-aineiden ja erityisesti elintarvikkeiden merkittävästi kohoavat hinnat ja energian sekä työvoiman kohoavat kustannukset. Kaupunkitasoisesti keskitettyjen digitalisaatiokustannusten ennakoidaan nousevan merkittävästi, samoin kuin työterveyshuollon kustannukset. Edellä mainittujen

Ekonomisk hållbarhet

tuotantokustannusten nousu nostaa palvelujen yksikköhintoja, ja tämä aiheuttaa palvelujen hinnoitteluun korotuspaineita.

Organisaatioon tulee vaikuttamaan vielä vuoden ajan tiedossa oleva päiväkotien ruokapalvelujen ulkoistaminen, joka vaatii entisestään toiminnan sopeuttamista. Kaupungin päättämät palvelujen kilpailutukset vaikuttavat toteutuessaan liiketoimintaa supistavasti. Samalla se nostaa jäljelle jäävien palvelujen yksikkökustannuksia. Palvelukeskus Helsingille yhä jäävien kiinteiden kustannusten vuoksi.

Vuonna 2023 palvelujen laskutusperustetta korjataan siten, että ne vastaavat todellisia ja palvelukehityksen kustannuksia.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Taloudelliset vaikutukset

Palvelukeskus Helsinki työllistää noin 1 700 henkilöä. Työllisyysvaikutus on merkittävä erityisesti ruokapalvelualalle ja muun kielisten työllistymiselle palvelualalla.

Kaupungin sisäisen palvelutuotannon tuottavuutta parannetaan noin 3,4 miljoonalla eurolla vuoden 2023 aikana. Tämän lisäksi tuottavuutta parannetaan tulevana vuosina tuottavuus- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti ja asetetaan pitemmän ajanjakson tavoitteet. Tämänkin jälkeen tukipalveluja tarkastelemalla kaupunkitasoisesti ja palvelutuotantoa tehostamalla voidaan kaupungin tukipalvelujen tuottavuutta parantaa.

Kuntavaikutukset

Palvelukeskus Helsingin toiminnalla ja toiminnan kehittämisellä on merkittäviä kuntalaisiin kohdistuvia vaikutuksia. Palveluilla on jo lähtökohtaisesti yhteiskuntavastuuta toteuttava rooli. Palvelut kouluissa, päiväkodeissa, sairaaloissa, seniorikeskuksissa, palveluasumisessa, kodeissa tai esimerkiksi asunnottomien ruokapalveluissa lisäävät kuntalaisten hyvinvointia, terveysvaikutuksia sekä sosiaalista pääomaa esimerkiksi ruoan, ruokakasvatuksen tai ruokakulttuurin avulla. Lisäksi palveluilla on merkittäviä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia, joihin kiinnitetään erityistä huomioita esimerkiksi ruokapalvelujen kehittämisessä kuten ruokalistasuunnittelussa, hankinnoissa ja kuljetuksissa sekä päivittäisessä toiminnassa hävikin hallinnassa tai kuljetusten yhdistelyssä ja ajokilometrien optimoinnissa. Palvelukeskus Helsinki on harjaantunut ja valmistautunut toimimaan myös poikkeus- ja kriisiaikojen ruokapalvelujen tuottajana.

Ympäristövaikutukset

Vaikuttavuudeltaan merkittävien ympäristövastuullisuuden osa-alueiden huomioiminen pyrkii edistämään toiminnan resurssiviisautta sekä kulutuksen optimointia ja näin taloudellista vastuullisuutta. Vuonna 2023 ympäristövaikutusten hallinnan keskiössä ovat ruokahävikin pienentäminen, ilmasto- ja ympäristöstävällinen reseptiikka, vastuulliset ja vaikuttavat hankinnat, uusiutuva energia sekä ajoneuvojen vähäpäästöisyys. Edellä mainitut kehittämissuhteet vaativat taloudellisia resursseja, joiden avulla mahdollisesta tarvittava osaaminen, kehitystyö, vastuulliset hankinnat sekä keskeiset järjestelmät ja niiden ylläpito.

Organisaatiovaikutukset

Bedömning av budgetens konsekvenser

Palvelukeskus Helsingin tehtävä on olla kaupunkiorganisaatiossa kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön mukaisesti kaupungin sisäisten tukipalvelujen tuottaja ja kehittäjä. Organisaatiota kehittämällä ja palvelutoimintaa sekä asiantuntijuutta keskittämällä kaupungin sisällä pystytään toimintaa edelleen tehostamaan erityisesti yhteisen ruokapalvelukonseptin luomisella ja suuntaviivojen toteuttamisella. Kasvun paikka merkitsee myös palveluorganisaatiolle palvelu-ulottuvuuden, palvelukulttuurin ja palveluasenteen vahvistamista, jolla on merkittäviä vaikutuksia kaupunkilaisille entistä parempana asiakaskokemuksena.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelukeskus Helsingin menestymisen edellytys on motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Laadukkaan henkilöstöjohtamisen varmistamiseksi Palvelukeskus toteuttaa Helsingin kaupungin onnistumisen johtamisen mallia. Tavoitteena on, että jokaisella työntekijällä ja esihenkilöllä on mahdollisuus onnistua perustehtävässään. Keskeisessä roolissa on onnistumiskeskustelujen ja muiden työelämän keskustelujen laatu. Haasteellisessa työvoimatilanteessa panostetaan erityisesti henkilöstökokemuksen vahvistamiseen, työnantajakuvan kehittämiseen ja tunnettuuden kasvattamiseen sekä oppilaitosyhteistyöhön.

Vuoden 2023 erityisenä painopisteenä on esihenkilöiden osaamisen kehittäminen painottaen erityisesti ihmiskeskeistä ja valmentavaa johtamista muutostilanteissa ja onnistumisen ja monimuotoisen työyhteisön johtamisen taitoja. Suoritusperusteisen palkitsemisen malli otetaan käyttöön, mikäli kaupunkiyhteinen malli valmistuu. Palvelukeskuksen johtaminen pohjautuu Helsingin kaupungin johtamisen kulmakiviin. Tavoitteena on luoda asiakaslähtöistä yhteistyön kulttuuria hyvän johtamisen kautta.

Henkilöstön osaamisen sekä toimintatapojen kehittäminen tukee Palvelukeskuksen laadukkaiden ja vastuullisten palveluiden tuottamista. Osaamista kehitetään strategialähtöisesti, tulevaisuuden palvelutarpeita ennakoiden. Vuoden 2023 osaamisen kehittämisen erityisenä painopisteenä on ammatillinen moniosaaminen, ruoka- ja puhtauspalveluosaamisen yhdistäminen sekä moniosaajuuden kasvattaminen puhelin- ja hyvinvointipalvelujen asiakaspalvelutyössä. Panostamme asiakaskokemuksen johtamiseen ja kehittämiseen sekä tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen. Edistämme vuoden 2023 aikana osaamisen johtamista arjessa, jonka tavoitteena on tukea oppimismyönteisen kulttuurin vahvistumista ja varmistaa jatkuva oppiminen ja uudistuminen.

Ruoka- ja puhtauspalvelujen ulkoistaminen vaikuttaa Palvelukeskuksen Helsingin toimintaan vuosina 2022–2023. Ruoka- ja puhtauspalveluja on ulkoistettu 1.8.2022 alkaen, kun 16 päiväkodin palveluja kilpailutettiin. Kolmen kohteen ulkoistus siirtyi myöhempään ajankohtaan, jolloin kohteiden uudet tilat valmistuvat. Liikkeenluovutuksessa kaupungin palvelusta siirtyi 12 henkilöä uudelle palveluntuottajalle. Vuoden 2023 osalta 1.1.2023 ulkoistuksessa siirtyi kilpailutetulle palveluntarjoajalle 35 toimipaikkaa, joista 27 kohteessa on ruoka- ja puhtauspalvelut ja 8 toimipaikassa puhtauspalvelut. Muutos koskee yhteensä 71 henkilöä.

Puhtaus- ja ruokapalvelun yhdistelmäpalvelun pilotointi käynnistetään syksyn 2022 aikana sosiaali- ja terveystoimialan Kalasataman toimintakeskuksessa (päivätoimintayksikkö).

Personalplan

Pilotointia jatketaan 2023 ja sen aikana kerätään kokemuksia ja päätetään mahdollisesta yhdistelmäpalvelun laajentamisesta.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on tavoitteena kasvattaa entisestään etähoidon palvelua, joka toteutuessaan tulee kasvattamaan hoivahenkilöstön määrää. Etähoidon kasvun vaikutukset henkilöresursseihin ennakoidaan olevan 7 henkilöä vuonna 2023.

Eläkepoistumaa on tulossa seuraavan kahden vuoden kuluessa eniten palvelu- ja ruokapalvelutyöntekijän sekä palvelu- ja ruokapalveluvastaavan tehtävissä, joissa eläköityviä laskennallisesti on yhteensä 36 työntekijää vuonna 2023 (monipalvelut 32, puhelin- ja hyvinvointipalvelut 3 ja talous- ja hallintopalvelut 1) ja vuonna 2024 yhteensä 36 työntekijää (monipalvelut 29, puhelin- ja hyvinvointipalvelut 5 ja talous- ja hallintopalvelut 2).

Sisäisen liikkuvuuden edistämiseksi noudatetaan Helsingin kaupungin periaatteita. Kaupungin tavoitteena on luoda selkeä malli henkilöstön sisäiselle liikkumiselle. Sen avulla uudelleensijoittujien työllistyminen nopeutuu ja henkilöstön tehtäväkierto osaamisen mukaan helpottuu. Tämän lisäksi henkilöstöä kannustetaan sisäiseen liikkuvuuteen ja onnistumiskeskusteluissa kartoitetaan henkilöstön kiinnostusta ura- ja henkilökiertoon Helsingin kaupungin ja Palvelukeskus Helsingin sisällä. Tavoitteena on myös kasvattaa tulevana vuosina liikkuvan varahenkilöstön määrää erityisesti ruokapalvelutehtävissä.

Henkilöstön yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja monimuotoisuutta edistetään aktiivisin toimenpitein, joita ovat muun muassa anonyymi rekrytointi sekä yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti toimiminen.

Palvelukeskus Helsinki panostaa edelleen työhyvinvoinnin kehittämiseen ja työkyvyn tukemiseen osallistumalla kaupunkitasoisiin hankkeisiin ja kehittämiseen sekä toteuttamalla Palvelukeskuksen Helsingin omaa työhyvinvoinnin toimintasuunnitelmaa.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIIKELAITOKSEN TAVOITE			
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	<p>Asiakaskokemustavoite:</p> <p>Loppuasiakastyytyväisyyden kehittäminen edellisen vuoden tasosta</p> <p>Tilaaajakokemuksen parantaminen (tilaaja- ja käyttäjäkumppanit) sekä vahvuuksien, heikkouksien ja mahdollisuuksien analysointi tukipalvelujen parantamiseksi</p>	<p>Tavoite vähintään 3,6 (asteikko 1-5) (vuonna 2021: 3,7)</p> <p>Asiakaskokemustavoitteeseen lasketaan kaikkien kyselyjen keskiarvo. Mittaamisessa pyritään hyödyntämään palvelupolkuja, jolloin mittaamista tehdään useissa kohdissa palvelutapahtumaa.</p> <p>Neljännesvuosittaiset mittaukset (CSAT) strategisten asiakastapaamisten (kuten ohjausryhmien jälkeen) n. 3-4 krt. / vuosi</p>	

Muut toiminnan tavoitteet

Andra verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIIKELAITOKSEN TAVOITE			
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	<p>Vertailukelpoiset suoritekustannukset eivät nouse, jonka johdosta toimialojen palveluveloitukset laskevat.</p> <p>Palvelukeskuksen toiminta tehostaa Helsingin kaupungin ruoka- ja puhtauspalveluja 3,4 milj. eur</p> <p>Palvelukeskuksen toiminta tehostaa Sotepe-toimialan tukipalveluja erityisesti etähoidon palveluilla.</p> <p>Pitkän aikavälin uusien tuottavuustoimenpiteiden tunnistaminen yhdessä</p>	<p>Tuottavuustavoite, huomioidaan yleinen kustannusten nousu Valittujen keskeisten palvelujen suorien kustannusten kehitys: (kouluruoka: eur / lautanen; oma lähtöluku ja tavoite suorat + epäsuorat yksikkökustannukset vuoden 2022 lopussa); siivous m² / h). Vuoden 2023 lopussa keskimääräinen neliötehotavoite 130 m²/h</p> <p>Tuottavuus- ja kehittämisohjelman toimenpiteiden toteutuminen, mm. yhdistelmätyöhön siirtymisellä päiväkodeissa.</p> <p>Tavoitetaso määritellään vuoden 2022 lopussa.</p> <p>Johtokunnan ja ohjausryhmän kautta tulevat ja tunnistetut palvelut, joita voidaan tehostaa: K/E</p>	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
	<p>asiakastoimialojen kanssa osaksi TA24 raamivalmistelua (em. uutena vuonna 2022 tunnistettujen 8.3 milj. eur / vuosi lyhyen tähtäimen tavoitteiden lisäksi)</p> <p>Etätöön kasvun myötä vuokrattujen toimistotilojen vähentäminen silloin, kun vuokraa maksetaan kaupungin ulkopuoliselle vuokranantajalle.</p>	<p>Tilojen vähentäminen 10 % (m2)</p>	
Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	<p>Omissa palveluissaan alallaan houkutteleva työpaikka.</p> <p>Henkilöstön työhyvinvointiin vaikuttaminen ennakoivasti.</p> <p>Onnistumiskeskustelujen roolin vahvistaminen johtamisessa.</p> <p>Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen</p> <p>Työelämän monimuotoisuuden ja hybridityön lisääminen</p>	<p>Jatkuvan työtyytyväisyysmittauksen pilotointi, henkilöstötyytyväisyys, keskiarvo 8,0 (asteikko 0-10, ei mitattu aiemmin).</p> <p>Sairauspoissaolojen väheneminen, % tavoitetaso määritellään vuoden 2022 lopussa, v. 2021 sairauspoissaolot 5,3 %</p> <p>Onnistumiskeskustelut on käyty 90 %:sti toukokuun loppuun mennessä.</p> <p>Anonyymien rekrytointien määrä asiantuntija- ja esihenkilötehtävissä 100 %</p> <p>Monipaikkaisen työn osuuden kasvattaminen puhelin- ja hyvinvointipalveluissa. Lähtötaso määritellään vuoden 2022 lopussa.</p>	
Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua.	<p>Ympäristötavoite, ruokahävikin pienentäminen suunnitelman mukaisesti vaiheittain 10 % vuonna 2023 (vertailutasona vuoden 2021 lopun lähtötaso).</p> <p>Matkapalveluissa matkojen yhdistämisen lisääminen</p>	<p>Jatkumo aikaisemmalta vuodelta: Ruokahävikin puolittaminen vuoteen 2030 mennessä-> Tavoite sisältyy ja todennetaan kehittämissuunnitelman kokonaishävikin hallinnassa. Kokonaishävikin vähentäminen (tuottavuustoimenpiteiden tavoite 0,3 milj.€)</p> <p>Ruokahävikin vähentäminen 10 % vuoden 2021 lopun kokonaismäärästä suhteutettuna ruokailijamäärään. (Määrä vuoden 2022 lopussa: kg / ruokailija)</p> <p>Matkojen yhdistäminen 20 %</p>	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	<p>Uudistumiskyvyn kasvattaminen palveluita jatkuvasti kehittämällä</p> <p>Keittiöverkon kokonaisuuden optimointi: tunnistettujen tuottavuusparannusten mahdollistamien keittiöinvestointien suunnitelman mukainen toteutus yhdessä Kaskon ja Kympin kanssa</p> <p>Toimipaikkakohtainen Kaskon suoritemittari käytössä toimipaikoissa kuukausittaisjohtamisen välineenä, siellä missä se on saatavilla</p> <p>Digiosaamisen ja kyvykkyyksien lisääminen organisaatiossa</p>	<p>Toteutettujen kehitysprojektien uusien palvelujen laskutus</p> <p>Kylmälaiteinvestointien / toteutusten määrä / saneeratut keittiöt</p> <p>100 % käytössä peruskoulukohteissa, ei monitoimitalot (ei mitattu aiemmin)</p> <p>Digilähettiläiden määrän kaksinkertaistaminen</p>	

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Nyckeltal för produktivitetsutvecklingen

Määrä- ja taloustavoitteet

Kvantitativa och ekonomiska mål

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Suoritetavoitteet - Prestationsmål

Liikelyljäämä liikevaihdosta % - Rörelseöverskott av omsättningen, %	0,3	-0,2	-1,2	0,1	0,4	0,3
Sijoitetun pääoman tuotto % - Avkastning på investerat kapital %	0,4	-0,3	-1,8	0,1	0,6	0,5
Henkilöstökulut (ml. Työvoiman ostot) liikevaihdosta % - Personalkostnader (ink. köp av arbetskraft) av omsättningen	58,4	5,2	60,6	59,3	58,8	58,8
Liikevaihto/henkilö 1000€ - Omsättning/person 1000 €	67,2	68,1	65,2	65,6	67,5	69,8

Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning

Liikevaihdon muutos % - Förändring i omsättningen, %	4,5	1,8	9,8	-3,1	-2	-0,1
Investoinnit liikevaihdosta %, Investeringar av omsättningen, %	0	0,3	0,3	0,5	0,1	0,1

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Henkilöstön käyttö - Användning av personal

Henkilöstön määrä - Antal anställda	1 445	1 427	1 637	1 575	1 500	1 475
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Personal årsverken (egen personal)	1 234	1 264	1 450	1 395	1 329	1 306

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten
Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi - Tuottavuus 2021 = 100 - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100	116	98	99	102	104

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Liikevaihto - Omsättning	97 160	106 652	103 371	101 243	101 141
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	1 065	1 098	1 098	1 109	1 120
Varsinaiset kulut - Kostnader	-97 767	-108 756	-104 004	-101 609	-101 616
Poistot - Avskrivningar	-152	-235	-377	-339	-305
Liikeylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	307	-1 241	87	404	340
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-9	-12	-12	-12	-12
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-80	-80	-80	-80	-80
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	1 000				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	1 218	-1 333	-5	312	248

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikeylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	307	-1 241	87	404	340
Poistot - Avskrivningar	152	235	377	339	305
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-80	-80	-80	-80	-80
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-9	-12	-12	-12	-12
Tulorahoituksen korjauserät	1 000				
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-11	-300	-500	-100	-100
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	1 359	-1 398	-128	551	453
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Lainakannan muutokset, lyhytaikainen - Förändringar i lånestocken, kortfristiga	-1 868				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	518				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	-1 351				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	8	-1 398	-128	551	453

Rakentamispalveluliikelaitos – Affärsverket byggtjänsten

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Rakentamispalveluliikelaitoksen keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- Korjausrakentamisen, infrarakentamisen ja yleisten alueiden kunnossapidon kehittäminen yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.
- Teknisten palvelujen palvelustrategian pohjalta laaditun Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelman toimeenpano ja palvelustrategisten linjausten mukaisten henkilöstövaikutusten toteuttaminen kaupungin henkilöstöperiaatteiden mukaisesti.
- Digitalisaation edistäminen ja tuotannonohjausjärjestelmien käyttöönottojen vieminen loppuun.
- Päästöttömien työmaiden Green Dealin ja muiden hiilineutraali Helsinki 2030 tavoitteiden edistäminen.

Rakentamispalveluliikelaitos (Stara) jatkaa liikelaitoksena pääasiallisena asiakkaanaan kaupunkiympäristön toimiala, jonka lisäksi panostetaan muihin kaupungin sisäisiin asiakkuuksiin. Sitovana taloustavoitteena talousarviossa on 1,944 miljoonan euron korvaus peruspääomalle. Sitovina toiminnan tavoitteina ovat asiakastytyväisyyden myönteinen kehittyminen, täyssähköisten henkilöautojen osuuden kasvattaminen sekä henkilöstökyselyn avulla mitatun työnantajan suositteluindeksin kehittyminen paremmaksi edellisestä mittauksesta.

Helsingin kaupungin teknisten palvelujen palvelustrategisten linjausten ja vuodelle 2024 asetetun tavoitetilan johdosta Staran tuotantoon kohdistuu sopeutuspaineita. Stara on käynnistänyt kehittämis- ja tuottavuusohjelman (Keto), jonka toimenpiteitä toteutetaan vuosina 2021–2024. Ohjelman tavoitteena on oman toiminnan kehittäminen siten, että asetettu tavoitetila saavutetaan. Staran toimintaan vaikuttavia muutoksia ovat muun muassa kaupunkitekniikan ylläpidon aluemuutokset sekä rakentamisen hankekokojen pieneneminen. Kehittämis- ja tuottavuusohjelman kustannussäästötavoite on talousarviovuonna 3 miljoonaa euroa. Kaupunkiympäristötoimiala on valmistellut kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti tilaamisen tavoitetilaan johtavia kehittämisen suunnitelmia. Tilaamisen kehittämisen suunnitelmat otetaan talousarviovuonna huomioon Staran suunnitelmissa ja toiminnassa.

Toiminnan kuvaus

Rakentamispalveluliikelaitos tuottaa rakennusalan, ympäristönhoidon ja logistiikan asiantuntija-, tuotanto- ja ylläpitopalveluja ensisijaisesti Helsingin kaupungin tarpeisiin. Rakentamispalveluliikelaitos toimii liikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa ja kuuluu keskuhallintoon. Rakentamispalveluliikelaitos jakautuu kuuteen osastotaseoiseen yksikköön seuraavasti: hallinto, kaupunkitekniikan rakentaminen, kaupunkitekniikan ylläpito, logistiikka, rakennustekniikka ja ympäristönhoito.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

•

Beskrivning av verksamheten

Toimintaympäristön muutokset 2023

Förändringar i omvärlden 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Yhteiskunnallisista Staran tavoitteisiin ja toimintaan vaikuttavista muutoksista merkittävimpiä ovat mahdolliset globaalit kriisit ja epäjatkuvuudet, koronasta palautuminen, yhteis- ja seutukunnan muuttuvat rooli ja ilmastonmuutoksen torjunta.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Toimialalla tapahtuvia muospaineita ovat tiukentuva kilpailu ja hintapaine sekä urakoiden, palveluiden, materiaalien ja energian kallistuminen. Myös asiakasvaatimusten sekä vastuullisuuden ja läpinäkyvyyden vaatimusten arvioidaan lisääntyvän. Rakentamisen ja rakennetun ympäristön teknologisen kehittymisen myötä toimialan toimintamallit kehittyvät, ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus vaikeutuu ja työvoiman monikulttuurisuus lisääntyy.

Sisäisiä muospaineita ovat osaamis- ja ikärakenne, resurssien, osaamisen ja muutoskyvykkyyden kehittäminen ja kohdentaminen tulevaisuuden tarpeisiin sekä nuorten osaajien odotuksiin ja monikulttuurisuuden lisääntymiseen vastaaminen. Myös toimeenpanokyvyn vaatimukset ja kiertotalouden ja muita vastuullisuutta todentavien toimintamallien omaksuminen lisääntyvät.

Teknisen alan palvelustrategian mukaisesti kilpailutettavat alueet pienentävät Staran ylläpidossa olevia yleisiä alueita. Muutoksen vaikutuksesta Staran työmäärä vähenee, joka tulee ottaa huomioon toiminnan resursoinnissa.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Staran sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksessa määritellään yhteinen toimintatapa ja menettelyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä, toimeenpanossa, arvioinnissa ja raportoinnissa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan pysyväisohje täsmentää ja täydentää kaupunkitason riskienhallintaohjetta rakentamispalveluliikelaitoksessa toteuttavien menettelyjen osalta.

Taloudellisista riskeistä merkittävin liittyy myyntivolyymiin, työkannan supistumiseen mm. ylläpidon hoidossa olevien alueiden osalta ja niiden mahdollisesti tuomiin kannattavuushaasteisiin, mikäli toimintojen sopeuttamisessa ei onnistuta. Rakentamisessa hankekokojen pienentyminen tuo omat haasteensa. Toiminta on sopeutettava sellaiseksi, että Staran omat resurssit ovat optimaalisessa käytössä kaikissa olosuhteissa ja toiminta on samaan aikaan riittävän kilpailukykyistä. Tämä edellyttää sitä, että töitä on mahdollisimman tasaisesti läpi vuoden.

Koronapandemian vaikutus on vähenemässä, mutta sen tilalle ulkoisena uhkana on noussut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Ne yhdessä ovat aiheuttaneet saatavuusongelmia, viivästyksiä tavaran toimituksiin sekä jyrkkiä hintojen nousuja muun muassa energiaan, polttoaineisiin ja rakennusmateriaaleihin, mikä kohdistuu erityisen raskaasti juuri rakennus- ja ylläpitotoimintaan.

Toiminnallisista riskeistä merkittävimmät kohdistuvat toimialalla tyypillisesti harmaan talouden torjumiseen ja erityisesti vakavien työtapaturmien mahdollisuuksiin. Kaupunkitason merkittävimmistä riskeistä rakentamisen laadun parantaminen

koskee suoraan myös Staraa. Rakentamisen toimialalla osaavan työvoiman liikkuvuus ja saatavuus muodostavat toiminnallisen riskin. Tietojärjestelmien häiriötön toiminta ja niihin liittyvä tietoturva on riskienhallinnan kannalta tärkeää, koska häiriöiden seuraukset voivat olla laajat toiminnallisesti ja taloudellisesti.

Kaupunkistrategian toteuttaminen Vastuullinen talous kestävän kasvun perusteena

Stara tuottaa rakentamisen, ylläpidon, ympäristönhoidon ja logistiikan palveluja ja huolehtii omalta osaltaan siitä, että päiväkodit, koulut, kadut ja puistot ovat toimivia ja turvallisia käyttää. Stara pitää huolta Stadista ja sen kiinteistöjen ja yleisten alueiden toimivuudesta, käytettävyydestä, turvallisuudesta ja siisteydestä asiakkaiden tilausten mukaisesti.

Staran strategia päivitettiin vuonna 2021 kaupunkistrategiaan pohjautuen. Uusi strategia on vuosille 2022–2025. Staran visio on olla haluttu, ketterä ja kilpailukyinen luottokumppani.

Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelma (Keto) toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita vastuullisesta taloudesta. Staratasoisista hankkeista erityisesti talouteen vaikuttavia ovat hankintojen ja hankintaverkoston strateginen kehittäminen, toimitilaselvitys ja tuotantotapa-analyysit. Osastokohtaisista hankkeista erityisesti talouteen vaikuttavia ovat ylläpitotoiminnan sopeuttaminen ja tehostaminen, infrarakentamisen hankekohtaisen seurannan ja ohjauksen tehostaminen ja prosessien kehittäminen ja sujuvoittaminen sekä rakennustekniikan projektijohtamisosaamisen kehittäminen, asiakastilaamiskäytäntöjen yhtenäistäminen ja prosessien sujuvoittaminen. Logistiikassa taloustavoitteita toteuttavia hankkeita ovat odottamisen ja hukka-ajan karsiminen tuotantosastojen kanssa, logistiikan lisäarvon kasvattaminen palvelutarjoamaa järkeistämällä ja keskittämällä sekä käyttö- ja kierrätysasteiden kasvattaminen.

Hankkeilla tavoitellaan muun muassa kustannustehokkaita ja laadukkaita hankintoja, tuotantotapoja ja tukikohtaverkkoa, sekä toiminnan sopeuttamista palvelustrategisten linjausten mukaisiksi. Tavoitteena on myös asiakastilaamiskäytäntöjen sujuvoittaminen, tasaisempi työkuorma, resurssien käyttöasteiden parantuminen ja läpimenoaikojen nopeutuminen, joilla pyritään tuottavuuden, hintakilpailukyvyyn ja laadun parantamiseen. Hankkeilla tavoitellaan yhdenmukaisia toimintatapoja, investointien elinkaarien pidentymistä ja käyttöasteiden nostamisen tuomia hyötyjä, jolloin pääomaa vapautuu, ostot pienenevät, tuotteet käytetään elinkaarensa loppuun ja kierrätetään vastuullisesti.

Toimitilaselvityksen 2022 pohjalta tilojen käyttöä tehostetaan siten, että tilat vastaavat Staran todellista tarvetta suhteessa hoitoalueiden muutoksiin vuosina 2023 ja 2024. Muutokset koskevat lähtökohtaisesti kaupunkitekniikan ylläpidon tiloja ja toimintaa, mutta heijastuvat vahvasti myös kaupunkitekniikan rakentamisen ja logistiikan käytössä oleviin tiloihin. Tulokset esitetään vuosittaisessa toimitilas suunnitelmassa.

Staralla on voimassa oleva Rala-sertifikaatti, johon liittyvä toimintajärjestelmän ja prosessien kehittäminen jatkuu. Vuonna 2023 tehdään auditointiohjelman mukaiset sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, jotka tukevat prosessien kehittämistä ja varmistavat Rala-sertifikaatin voimassaolon.

Stara kehittää toimintaa yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Yhteinen kehittäminen toteuttaa

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

kaupunkistrategiassa mainittua tavoitetta entistä kunnianhimoisempaan tehokkuuteen ja parempaan tuotossuhteeseen kaupungin kaikessa omassa toiminnassa ja palvelutuotannossa. Katutyömaiden työmaa-aikaisten haittojen hallintaan panostetaan ja haittoja pyritään hallitsemaan kehittämällä prosessia yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Staran tavoitteena on kehittää johtamista ja esihenkilötyötä systemaattisesti sekä toimia valmentavan johtamisen periaatteiden mukaisesti kaikilla johtamisen tasoilla.

Kehittämis- ja tuottavuusohjelman esihenkilötoiminnan ja -osaamisen uudistaminen sekä osaamisen strateginen johtaminen -hankkeet toteuttavat kaupunkistrategian tavoitteita henkilöstölle vetovoimaisesta Helsingistä. Hankkeiden tavoitteena on muun muassa esihenkilöosaamisten ja -käytäntöjen uudistaminen moderniin johtamismalliin, HR-tietojen tehokkaampi hyödyntäminen arkijohtamisessa, osaamisen syventäminen ja aiempaa monitaitoisemman henkilöstön hyödyntäminen yli osastorajojen.

Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta huolehditaan Staran työhyvinvointi- ja työsuojelun toimintasuunnitelman mukaisesti ja työhyvinvointijohtamista kehitetään yhdessä Kanslian ja muiden toimialojen ja liikelaitosten kanssa.

Toimintamme perustana on osaava ja motivoitunut henkilöstö. Kehitämme henkilöstön osaamista ja itseohjautuvuutta sekä työn merkityksellisyyttä. Tuemme henkilöstön koulutusta ja urakiertoa ja kohdennamme henkilöstöä sinne, missä sitä eniten tarvitaan.

Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua

Staralla on voimassa oleva ympäristöjärjestelmä vuosille 2020–2023. Ympäristöohjelma päivitetään vuonna 2023 ja ympäristöjärjestelmän prosesseja ja raportointia kehitetään. Staran ympäristöpolitiikka pohjautuu Helsingin kaupungin päivitettyyn ympäristöpolitiikkaan.

Stara on hankintastrategian ja digitalisaatiostrategian sekä HNH-2030 ohjelman toteuttamisessa keskeinen toimija Helsingin kaupungissa. Stara on myös aktiivisesti mukana kehittämässä Helsingin kaupungin toimintoja kohti kiertotaloutta.

Helsingin kaupunki on sitoutunut päästöttömien työmaiden Green Deal -sopimukseen, joka tähtää kaikkien työmaiden päästöttömyyteen vuodeksi 2030. Stara on kaupungin toimijana mukana Green Dealin toteuttamisessa, jonka mukaan vuonna 2023 kaupungin itse toteuttamilla työmailla on fossiilivapaus ja uusilla työmailla kaluston päästöluokat ovat Stage 4 ja Euro 6. Myös voimaan tullut puhtaiden ajoneuvojen direktiivi ohjaa uusien ajoneuvojen hankintaa.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Kehittämis- ja tuottavuusohjelman tuotannon digitalisaatioloikka -hanke toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita tiedolla johtamisesta ja digitalisaation hyödyntämisestä. Hallinnon toiminta- ja talousjohtamisen prosessien ja käytäntöjen tehostaminen -hankkeessa kehitetään talouden prosesseja.

Hankkeiden tavoitteena on muun muassa mahdollistaa tuotannonohjaus ja tiedolla johtaminen aiempaa paremmin ja

automatisoida ja tehostaa toimintaa ja raportointia, sekä kehittää toimintaa ja työnjakoa tuotanto-osastojen kanssa tehokkaampien, järjestelmiä paremmin hyödyntävien prosessien aikaansaamiseksi.

Merkittävä osa tuotannon digitalisaatiota tehdään ICT-allianssihankeissa ja -toimittajan kanssa yhteistyössä. Staran tietovaraston laajentaminen jatkuu vuonna 2023 ja siihen liittyen kehitetään raportointia ja tiedolla johtamista. Staran digitalisaatio ohjelmaa päivitetään kaupunkiyhteisen digitalisaatiostrategian mukaisesti.

Stara osallistuu kaupunkiyhteisiin digitalisaation kehitys- ja muutoshankkeisiin sekä toimintaan erilaisissa digitalisaatioryhmissä.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Kehittämisen ja tuottavuusohjelman varautumis- ja valmiustoiminnan tehtävien sekä kustannusten ja arvon arviointi-hankkeen tavoitteena on, että varautumiseen ja valmiustoimintaan liittyvät vaatimukset, kustannukset ja toiminnan arvo tunnetaan ja osataan erotella perustoiminnan kustannuksista. Hanketta jatketaan yhteistyössä kaupunginkanslian, kaupunkiympäristötoimialan ja Pelastuslaitoksen kanssa.

Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille

Kehittämisen ja tuottavuusohjelman hankintojen ja hankintaverkoston strateginen kehittäminen -hankkeen tavoitteena on muun muassa yhtenäinen ja ammattimainen hankinta ja hankintatoiminnan mitatun kypsyystason parantaminen.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Kehittämisen ja tuottavuusohjelman hyödyntuottokyvyn parantaminen ja ylläpitotoiminnan, ympäristöhoidon ja logistiikan palveluiden kehittäminen -hankkeet toteuttavat erityisesti kaupunkistrategian tavoitteita toimivasta ja kauniista kaupungista.

Hankkeiden tavoitteena on muun muassa kehittää palveluita proaktiivisesti vastaamaan pitkäntähtäimen kaupunkistrategisia tavoitteita, sekä määrittää yhteistyössä asiakkaan kanssa kaupunkiin lisäarvoa tuovien ekosysteemipalveluiden taloudellinen arvo ja ympäristövaikuttavuus, sekä hakea uusia asiakkuuksia muista toimialoista.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Talousarviossa sitovia toiminnan tavoitteita asetetaan kolme kappaletta ja muita toiminnan tavoitteita viisi kappaletta.

Sitovat toiminnan tavoitteet

Staran sitovat tavoitteet ja mittarit on asetettu liittyen kolmeen kaupunkistrategian teemaan, jotka ovat: kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua, toimiva ja kaunis kaupunki sekä henkilöstölle vetovoimainen Helsinki. Tavoitteisiin linkittyy asiakas-, ympäristö- ja henkilöstönäkökulmat.

Asiakastyytyväisyydessä haetaan myönteistä kehitystä. Asiakaskyselyyn perustuva netto-suositeluindeksi (NSI) arvon

Verksamhets målsättningar i budgeten

tulee olla suurempi kuin 35 eli tasolla hyvä. Ilmastotavoitteisiin liittyen tavoitellaan, että täyssähköautojen osuus on yli 28 prosenttia henkilöautokannasta (31.12.2023 tilanne, autot ovat Staran omassa käytössä tai jälleen vuokrattu Helsingin kaupungin toimialoille). Staran vetovoimaa työnantajana mitataan suositteluindeksin avulla eli pyritään siihen, että työnantajan suositteluindeksi arvo Fiilari-henkilöstökyselyssä 2023 on suurempi kuin 75,8 prosenttia.

Muut toiminnan tavoitteet

Kehitys- ja tuottavuusohjelman suunnitelman ja tavoitteiden mukainen toteutus.

Kestävyystavoitteena on uusiutuvan dieselin osuuden lisääminen kokonaiskäytöstä. siten, että sen osuus vuonna 2023 on vähintään 51 prosenttia.

Stara ottaa käyttöön ympäristöraportointijärjestelmän, jonka avulla seurataan tarkemmin jäteraportointia ympäristöraportoinnissa.

Tehdään kahdessa tukikohdassa (Atomitie ja Taltakuja) energiakatselmukset vuoden 2023 aikana.

Turvallisuushavaintoilmoitusten lukumäärä kasvaa neljän edellisen vuoden keskiarvosta.

Taloudellinen kestävyys

Tuottavuus

Staran tuottavuusluku muodostuu osastokohtaisten yksikkökustannusten kehityksen perusteella lasketuista osastojen indekseistä, joita on painotettu osastokohtaisilla kustannuksilla. Painotus osastokohtaisilla kustannuksilla huomioi osaston vaikuttavuuden Stara-tasosta tuottavuuskehitystä laskettaessa.

Kehittämis- ja tuottavuusohjelma koostuu useista eri kehityshankkeista, joiden edistymistä seurataan. Tuottavuusmittareita ja jälkilaskentaa kehitetään vuonna 2023. Tuottavuusvertailua on tarkoitus tehdä sekä yksityiseen että julkiseen sektoriin. Käytössä olevat pinta-alan tai muuhun suoritemäärän suhteutetut tuottavuusmittarit ovat karkean tason mittareita, sillä esimerkiksi ylläpidossa tarkat pinta-alatiedot eivät aina ole selvillä ja sääolot eri vuosina ja vuodenaikoina voivat olla hyvinkin erilaiset, jolla on vaikutusta työmäärään ja siten tuottavuuteen. Kehittämis- ja tuottavuusohjelma sisältää mittareita, joiden lähtöarvojen laskenta on osin kesken ja niiden seuranta tapahtuu ohjelman seurannan mukaisesti.

Yksikkökustannukset

Nykyisellä yksikkökustannusten esitystavalla pyritään seuraamaan kunkin toiminnallisen osaston keskeisiä toimintoja ja niiden yksikkökustannuksia. Yksikkökustannusten esittäminen kootusti keskimääräisinä ei ole välttämättä ongelmatonta. Esimerkiksi toisistaan merkittävästi poikkeavat, yksilölliset rakennuskohteet voivat haastaa perinteistä yksikkökustannuslaskentaa ja -seurantaa. Yksikkökustannuslaskentaa ja tavoiteasetantaa kehitetään osana Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelmaa.

Muut talouden toimintaympäristön muutokset

Ekonomisk hållbarhet

Teknisten palvelujen palvelustrategiset linjaukset -päättös on keskeinen Staran talouteen tulevina vuosina vaikuttava tekijä. Toiminnan painopisteiden sekä erityisesti ylläpidon volyymin muutokset sekä hintapaineet vaikuttavat koko Staraan ja sen resursseihin. Tuottavuuden parantaminen laskevalla liikevaihdolla on haasteellista. Ylläpidon hoitoalueiden pieneneminen aiheuttaa haasteita toiminnalle ja taloudelle taloussuunnitelmakaudella. Tärkeää on, että ratkaisuja haetaan yhteistyöryhmissä sekä Starassa, että yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Rakennustekniikan liikevaihdon arvioidaan laskevan talousarviovuonna suurten hankkeiden vähentyessä ja painopisteen siirtyessä pienempiin hankkeisiin, mutta pysyvän suhteellisen tasaisena taloussuunnitelmakaudella. Palveluiden ostot supistuvat myös, koska suurten hankkeiden väheneminen vaikuttaa aliurakoinnin asteeseen. Rakennustekniikan yksikköhinnoinnissa olisi korotuspaineita ottaen huomioon myös rakennusmateriaalien jyrkkä hintojen nousu. Kaupunkitekniikan rakentamisen liikevaihto on arvioitu taloussuunnitelmakaudella olevan melko vakaa, mutta teknisen palvelustrategian linjauksen mukaan hankekoot voivat sielläkin pienentyä. Hankekoon pienentyessä ja kohteiden määrän lisääntyessä erityisesti työnjohtoresurssien turvaaminen on tärkeää.

Teknisen palvelustrategian linjauksen mukaan yleisten alueiden ylläpidon tavoitetilassa Staran tuotannon osuus kaupungin yleisten alueiden ylläpidon kokonaispinta-alasta on 50 prosenttia. Kaupunkitekniikan ylläpitoa odottavat suurimmat haasteet taloussuunnitelmakaudella. Tällä hetkellä Staran osuus on noin 70 prosenttia ja vähennys olisi noin 700 hehtaaria. Alenema Staran ylläpidossa olevien alueiden määrässä tapahtuu uusittavien palvelusopimusten perusteella asteittain vuosien 2022–2024 loppupuolella ja muutokset vaikuttavat voimakkaasti toimintaan ja talouteen. Ympäristöhoito-osasto uusii palvelusopimuksen vuosille 2023–2027 kaupunkiympäristön toimialan kanssa ja toiminta talouden osalta vakaata. Logistiikka ennakoii kasvattavan liikevaihtoaan hiukan mm. yleisestä hintojen noususta johtuen, lisääntyvällä myynnillä kaupungin toimialoille ja yksiköille kuten mm. digitaalisen perustan yksikölle.

Suoritteet

Teknisen palvelustrategian linjausten mukaan Staran tuotannon osuus kaupungin yleisten alueiden ylläpidon kokonaispinta-alasta pienenee taloussuunnitelmakaudella. Toiminnan laajuustietojen arvioidaan rakentamisen osalta olevan samalla tasolla.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Staran toiminnalla on myös sosiaalisia vaikutuksia. Yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa jatketaan. Yhteistyön tavoitteena on löytää ja tarjota tarkoituksenmukaisia ja työllistymistä edistäviä kuntouttavia työtehtäviä sekä sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa ja siten vaikuttaa myönteisesti Helsingin kaupungin pitkäaikaistyöttömyyteen ja sen aiheuttamiin aineellisiin ja aineettomiin ongelmiin ja kustannuksiin kaupunki- ja yksilötasoilla. Staran sisällä tehdään merkittävä määrä töiden muokkauksia ja tehtävien järjestelyjä terveydellisten syiden vuoksi tavoitteena henkilöstön työurien jatkuminen ja ennen aikaisen eläköitymisen ehkäiseminen.

Stara jatkaa yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian kanssa alaikäisten tekemien rikosten sovittelussa. Yhteistyön tavoitteena on vähentää nuorten syrjäytymistä ja eriarvoisuutta tarjoamalla kaupungin

Bedömning av budgetens konsekvenser

omaisuudelle vahinkoa tehneille nuorille mahdollisuus sovittaa vahingontekonsa työkorvauksena. Stara tarjoaa nuorille työkorvauspaikkoja työkorvauspalveluna.

Stara työllistää merkittävän määrän kesätyöntekijöitä ja teettää opinnäytetöitä, vastaanottaa ammattitutkintoja ja on mukana erilaisissa koulutuksellisissa yhteistyöfoorumeissa.

Stara jatkaa Suomenlinnan hoitokunnan sekä rikosseuraamuslaitoksen kanssa tehtävää yhteistyötä vankityön mahdollistamisessa. Tavoitteena on löytää ja tarjota tarkoituksenmukaisia työtehtäviä, mikä edesauttaa vankeja työllistymisessä rikoksen sovittamisen jälkeen.

Stara on kaupungin toimijana mukana päivitetystä Hiilineutraali Helsinki 2030 -toimenpideohjelmassa. Ympäristöystävällisten materiaalien ja tekniikoiden käyttöönotolla on todennäköisesti kustannuksia korottava vaikutus. Stara jatkaa toimia kiertotalouden edistämiseksi ja luonnonvarojen säästämiseksi. Ympäristöjärjestelmän prosesseja ja jäteraportointia kehitetään.

Stara toteuttaa kaupunkistrategian mukaista hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja tavoittelee henkilöstön työhyvinvoinnin ja viihtyvyyden kasvua kaupungin teknisten palveluiden palvelustrategisten linjausten aiheuttamasta muutostilanteesta huolimatta. Stara kannustaa ja tukee työntekijöitä jatkuvaan osaamisen kehittämiseen ja sisäiseen liikkuvuuden edistämiseen. Esihenkilötoiminnan ja johtamisen määrätietoinen kehittäminen on keskeistä tuottavuuden kasvua tavoiteltaessa.

Henkilöstösuunnitelma

Vuoden 2021 joulukuussa Starassa oli 1 175 vakinaista ja 142 määräaikaista työntekijää. Edellisen vuoden joulukuusta vakinaisen henkilöstön määrä on laskenut 21 työntekijällä. Staran työ on kausiluonteista, joten määräaikaista työntekijöitä tarvitaan tasaamaan kausivaihteluista aiheutuvaa henkilöstötarvetta. Staran kokonaishenkilöstö-määrä (vakinaiset + määräaikaiset) oli vuoden 2021 aikana korkeimmillaan kesäkuussa 1 666 työntekijää. Staran keskimääräinen henkilöstömäärä vuonna 2021 oli 1 428. Henkilötyövuosia oli 1 279. Staran kokonais- henkilöstömäärän ennustetaan olevan tulevina vuosina laskusuuntainen. Vuoden 2025 lopussa Starassa ennustetaan olevan yhteensä 1 290 työntekijää, joista 1 173 vakinaista ja 117 määräaikaista.

Henkilöstön eläköityminen tulee olemaan voimakasta tulevina vuosina. Vuosina 2023–2025 vakinaisista työntekijöistä 95 saavuttaa laskennallisen eläkeiän. Vuosien 2022–2032 aikana puolestaan 429 vakinaista työntekijää (36,4 prosenttia) saavuttaa laskennallisen eläkeiän. Eläköitymisiä ja muuta lähtövaihtuvuutta korvaavia rekrytointeja arvioidaan aina palvelutuotannon pitempiäaikaisten tarpeiden perusteella.

Kaupungin teknisten palvelujen palvelustrategisten linjausten toimeenpanolla tulee vuosina 2023 ja 2024 olemaan henkilöstövaikutuksia, joihin Starassa varaudutaan ennakoivasti ja ne toteutetaan kaupungin henkilöstöperiaatteiden mukaisesti. Osaamisen johtamista ja henkilöstösuunnittelua kehitetään ja luodaan henkilöstölle mahdollisuuksia muunto- ja täydennyskoulutukseen liiketoiminnan tarpeita vastaaviin tehtäviin. Lisäksi henkilöstöresurssien käyttöä tehostetaan edelleen ja tuetaan henkilöstön sisäistä liikkuvuutta ja uudelleen koulutautumista erityisesti tilanteissa, joissa oma työ muutoksen vuoksi vähenee tai päättyy. Sisäisen liikkuvuuden kokonaisuutta tarkastellaan osana Staran kehittämis- ja tuottavuusohjelmaa.

Personalplan

Starassa nähdään tärkeänä työntekijöiden motivoituminen oman työn kehittämiseen ja tuottavuuden parantamiseen. Johtamisen ja esihenkilötyön kehittämistä jatketaan. Kehittämistoimenpiteitä jatketaan myös työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin osalta sekä valmistaudutaan työterveyshuollon laatukilpailutuksen mahdollisiin muutoksiin nykyisissä prosesseissa.

Stara jatkaa kaupungin aikataulun mukaisesti Sarastia-henkilöstötietojärjestelmän käyttöönottoon liittyviä toimia myös vuonna 2023 ja osallistuu myös kaupungin HR-kokonaisjärjestelmähankkeen valmisteluun.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIIKELAITOKSEN TAVOITE			
Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua	Täyssähköautojen osuuden lisääminen henkilöautokannasta	Täyssähköautojen osuus on yli 28 % henkilöautokannasta (31.12.2023 tilanne, autot ovat Staran omassa käytössä tai jälleen vuokrattu Helsingin kaupungin toimialoille) (vuonna 2021: 11 %)	
Toimiva ja kaunis kaupunki	Asiakastyytyväisyys kehittyy myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvä (NSI 20–40)	Asiakaskyselyyn perustuva nettosuosittelemuindeksi (NSI) arvo on > 35 (vaihteluväli -100–100) (vuonna 2021: 53)	
Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	Henkilöstökyselyn avulla mitattu työnantajan suositteluindeksi paranee	Työnantajan suositteluindeksi Fiilari-henkilöstökyselyssä 2023 on >75,8 %	

Muut toiminnan tavoitteet

Andra verksamhetsmål

Kehitys- ja tuottavuusohjelman suunnitelman ja tavoitteiden mukainen toteutus.

Kestävyystavoitteena on uusiutuvan dieselin osuuden lisääminen kokonaiskäytöstä. siten, että sen osuus vuonna 2023 on vähintään 51 prosenttia.

Stara ottaa käyttöön ympäristöraportointijärjestelmän, jonka avulla seurataan tarkemmin jäteraportointia ympäristöraportoinnissa.

Tehdään kahdessa tukikohdassa (Atomitie ja Talttakuja) energiakatselmukset vuoden 2023 aikana.

Turvallisuushavaintoilmoitusten lukumäärä kasvaa neljän edellisen vuoden keskiarvosta.

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Nyckeltal för produktivitetens utvecklingen

Määrä- ja taloustavoitteet

Kvantitativa och ekonomiska mål

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Liikevaihto/henkilö, 1 000€ - Omsättning/person, 1 000 €	173,5	176,3	164,7	167,6	173,0	175,4
Käyttökate/henkilö, 1 000€ - Förädlingsvärde/person, 1 000 €	3,2	6,1	4,9	1,1	1,4	1,5
Käyttökate, % - Driftsbidrag, %	1,8	3,4	3,0	0,7	0,8	0,8
Liikelylijäämä liikevaihdosta, % - Rörelseöverskott av omsättningen, %	0,3	1,9	1,4	-1,0	-0,8	-0,8
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Liikevaihdon muutos, % - Förändring i omsättningen, %	-14,3	5,5	-1,8	-0,6	1,5	-0,1
Investoinnit liikevaihdosta, % - Investeringar av omsättningen, %	0,7	1,7	2,7	2,0	1,4	1,4
Rakennettu katuala - Byggd gatumark, ha *)	13,9	16,4	13,9	13,9	13,9	13,9
Rakennettu katuvihreä, Byggd grön gatumark, ha *)	1,6	3,9	1,6	1,6	1,6	1,6
Rakennettu puistoala - Byggd parkyta *)	45	19	45	45	45	45
Vesi- ja viemäriputket, jm - Vatten- och avloppningsledningar, lm *)	22 050	13 500	22 050	22 050	22 050	22 050
Uudis- ja korjausrakentamiskohteet, kpl *) - Ny och ombyggnadsobjekt, st *)	5 059	4 683	5 059	5 059	5 059	5 059

*) Asiakkaiden tilauksista, hankkeiden vaikeusasteista ja tuottavuuskehityksestä johtuen määrät voivat vaihdella vuosittain +/- 10 %. - Till följd av kundernas beställningar, projektens svårighetsgrad och produktivitetens utvecklingen kan mängderna variera årligen +/- 10 %.

Hoidettavat katualueet - Gatuområden att underhålla, ha **)	1 177	1 116	1 136	1 000	831	831
Hoidettava katuvihreä - Gröna gatuområden att underhålla, ha **)	302	281	291	257	213	213
Hoidettavat puistoalueet - Parkområden att underhålla, ha **)	953	876	920	810	673	673
Luonnonhoitotyöt metsissä - Naturvårdsarbeten i skogarna, ha **)	278	314	278	278	278	278

***) Vuosivaihtelusta ja uusien alueiden rakentamisesta johtuen hoidettavat alueet kasvavat vuosittain 1-5 %.. Toisaalta teknisen palvelustrategian linjausten täytäntöönpano tulee vähentämään Staran hoidossa olevia alueita, arvioitu muutos kunakin vuonna 1.10. voimaan. - Till följd av årsvariationen och utbyggande av nya områden ökar underhållsytan årligen med 1-5 %. Å andra sidan kommer verkställandet av riktlinjerna i den tekniska servicestrategin att minska de områden som Stara underhåller, den beräknade ändringen träder i kraft vare år 1.10.

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä (31.12.) - Antal anställda (31.12.)	1 317	1 369	1 365	1 333	1 311	1 292
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	1 279	1 324	1 324	1 293	1 271	1 253

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus 2021 = 100 - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100	103	103	104	104	105

(perustuu yksikkökustannusten kehityksestä laskettuihin osastokohtaisiin indekseihin - baserar sig på index som beräknats enligt utvecklingen i kostnaderna per enhet)

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro/ x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Luonnonhoito, vuosikustannus €/ha (Ylläpidon kustannukset € korjattuna ansiotasoindeksillä 2015=100/metsäalueiden ylläpito+maisemapeltojen ylläpito+luonnonsuojelualueiden ylläpito ha) - Naturvård, årskostnad €/ha (Underhållskostnader € korrigerade med förtjänstnivåindex 2015=100/underhåll av skogsområden+underhåll av landskapsåkrar+underhåll av naturskyddsområden ha)	966,47	957,67	957,67	943,39	930,07	917,62
Kustannukset rakennettua/korjattua hyötyalaa kohden suurissa rakennusprojekteissa, yli 500 k€ (€/m) - Kostnader per byggd/reparerad effektiv yta i stora byggprojekt, över 500 k€ (€/m2)	1 114,19	1 098,81	1 098,81	1 079,64	1 067,23	1 054,11
Kaupunkitekniikan rakentaminen, (€/ muunnettu katu m2), (huomioitu rakennettu katu- ja puistoala sekä v ja jv km) - Stadstekniskt byggande, (€/ändrad gata m²), (byggd gatu- och parkyta beaktad samt va-km)	106	104	104	102	100	98
Hoidettavan katu- ja puistoalueen sekä katuvihreän kustannukset (k€ /ha) - Kostnader för underhåll av gatu- och parkområden och gröna gatuområden (k€/ha)	32,858	31,387	31,387	31,652	32,188	32,832

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilan käyttö - Lokalanvändning						
Indeksi - Index (2020= 77 307 htm2)	99,9	99,9	99,9	96,8	89,8	89,8
Tilojen kokonaispinta-ala (htm2) Tilojen pinta-alamäärä (htm2) - Lokalyta (m² lägenhetsyta)	77 206	77 206	77 206	74 827	69 439	69 429

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto - Omsättning	228 885	224 792	223 413	226 775	226 626
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk					
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	5 250	5 434	4 890	5 136	5 386
Varsinaiset kulut - Kostnader	-229 935	-223 586	-226 846	-230 122	-230 119
Poistot - Avskrivningar	-3 410	-3 545	-3 604	-3 600	-3 600
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	790	3 095	-2 147	-1 811	-1 708
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-7				
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-1 944	-1 944	-1 944	-1 944	-1 944
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 161	1 151	-4 091	-3 755	-3 652
1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	790	3 095	-2 147	-1 811	-1 708
Poistot - Avskrivningar	3 410	3 545	3 604	3 600	3 600
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-1 944	-1 944	-1 944	-1 944	-1 944
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-7				
Muut oikaisut - Övriga korrigeringar	-427				
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-1 604	-6 058	-4 525	-3 286	-3 220
Käyttöomaisuuden myyntitulot - Intäkter från försäljning av	427				
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	646	-1 362	-5 012	-3 441	-3 272
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Lainakannan muutokset, lyhytaikainen - Förändringar i lånestocken, kortfristiga	-466				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-180	1 362	512	-1 059	-1 228
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	-646	1 362	512	-1 059	-1 228
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	0	0	-4 500	-4 500	-4 500

Taloushallintopalveluliikelaitos – Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Taloushallintopalveluliikelaitoksen (Talpan) keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- Palkanlaskennan vakauttaminen, Vuonna 2022 toteutettu palkanlaskennan järjestelmäuudistus aiheutti vakavia ongelmia palkanlaskentaprosessiin. Tilanteen vakauttamien ja normalisointi jatkuu vuonna 2023 tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden kanssa.
- Talouden ydinprosessien sekä palvelunhallinnan tukiprosessin digitalisoiminen ja prosessien tehokkuuden lisääminen, Kirjanpito-, ostolasku-, myyntilaskutus- ja palvelunhallintaprosessien automatisointi ja uusien digitalisointi- mahdollisuuksien jatkuva kartoittaminen ja hyödyntäminen.
- Varmistetaan henkilöstön työhyvinvointi ja työssä jaksaminen. Lisätään työn sujuvuutta muun muassa työn uudelleen organisoimalla ja työkierron avulla sekä varmistetaan henkilöstön osaaminen ja osaamisen jakaminen, jota uudet järjestelmät, kehittyvät prosessit ja työvaiheiden automatisointi edellyttävät.

Talpan perustehtävänä on tuottaa tehokkaasti talous- ja palkkahallinnon palveluja Helsingin kaupungin toimialoille, liikelaitoksille, kaupunginkanslialle, tytäryhtiöille, kaupungin johdolle ja henkilöstölle.

Toiminnan painopisteinä ovat palkkahallinnon toimintojen vakauttaminen sekä taloushallinnon ydinprosessien digitalisoiminen ja prosessien tehokkuuden lisääminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja organisaation muutoskyvykkyyden varmistaminen. Prosessien tehokkuutta ja digitalisointia lisätään toteuttamalla taloushallinnon SAP-tietojärjestelmän S4-päivitys sekä osallistutaan aktiivisesti kaupunkiyhteisiin automaatioprojekteihin. Ydinprosesseille on laadittu tiekartat, joihin on sisällytetty tehostamistavoitteet ja aikataulu toimenpiteille. Tiekartoissa on arvioitu myös automaation vaikutukset HTV-määriin.

Henkilöstön työhyvinvoinnista, jaksamisesta ja vaikutusmahdollisuuksista huolehditaan jatkuvasti muuttuvassa ja monipaikkaisessa työympäristössä. Samalla vahvistetaan keskustelevaa ja avointa työskentelyä sekä esihenkilöiden valmentavan johtamisen työotetta.

Toimintaympäristön muutokset painottuvat keskeisten tietojärjestelmien uudistamiseen, palveluprosessien sähköistämiseen ja tehostamiseen. Lisäksi panostetaan monipaikkaisen työympäristön toimintaedellytysten mahdollistamiseen, toiminnan tehokkuuden kehittämiseen sekä asiakkaiden toiminnassa tapahtuvien muutosten ennakointiin.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

•

Toiminnan kuvaus

Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitos toimii johtokunnan alaisuudessa ja käyttää toiminnassaan nimeä Talpa. Talpassa työskentelee noin 430 henkilöä ja liikevaihto on noin 32,6 miljoonaa euroa. Liikelaitoksen perustehtävänä on tuottaa talous- ja palkkahallinnon palveluja Helsingin kaupunginkanslialle, toimialoille, liikelaitoksille, tytäryhtiöille, kaupungin johdolle ja henkilöstölle.

Talpassa on kolme osastoa:

Keskitytetyt palvelut -osasto huolehtii liikelaitoksen sisäisistä palveluista ja tukipalveluista liikelaitoksen asiakkaille.

Taloushallinnon palvelut -osasto vastaa kaupungin taloushallinnon prosesseista, joita ovat tilauksesta maksuun, myynnistä suoritukseen, kirjanpito ja tilinpäätös sekä maksuliikenne. Vuosittain Talpa lähettää 1,2 miljoonaa myyntilaskua ja käsittelee yli 900 000 kaupungille saapuvaa ostolaskua.

Palkkahallinnon palvelut -osasto vastaa palkkojen, palkkioiden ja eläkkeiden maksamisesta sekä ylläpitää palvelussuhdetietoja ja vakanssirekisteriä. Talpassa hoidetaan koko kaupungin palkanlaskenta eli vuositasolla käsitellään noin 800 000 palkkalipuketta.

Toimintaympäristön muutokset 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Talous- ja palkkahallinnon palvelut toteutetaan kaupungin johdon asettamien tavoitteiden mukaisesti. Talpa kehittää toimintaansa huomioiden lainsäädännön ja toimintaympäristön mahdolliset muutokset sekä kaupungin kokonaisedun. Vuoden 2023 talousarvioon on sisällytetty vain jo päätetyt ja tiedossa olevat muutokset asiakaskunnassa ja toimintaympäristössä.

Prosessien kehittäminen ja digitalisaation tuomat hyödyt tulevat muuttamaan työnteon painopistettä suorittavista työtehtävistä enemmän asiantuntijatyöhön ja tiedon analysointiin. Työn tekemiseen liittyvät muutokset, kuten paikasta riippumaton työskentely ja työnkuvien muuttuminen automaation myötä, kasvattavat työn joustavuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, mutta toisaalta haastavat johtamistaitoja ja työn tavoitteiden seuranta.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Talpan toimintaan vaikuttavat talousarviovuonna palkanlaskentaprosessin selkiyttäminen ja vakauttaminen, keskeisten, prosesseja tukevien tietojärjestelmien käyttöönotot, kirjanpito- ja ostolaskuprosessien tehostaminen sekä niihin liittyvät uudet työnteon toimintatavat ja vastuut Talpan ja asiakkaiden välillä. Tavoitteena on edelleen tiivistää yhteistyöstä asiakkaiden kanssa siten, että palvelut voidaan toteuttaa oikea-aikaisesti ja asiakkaiden tarpeita ennakkoiden.

Talpa osallistuu myös kaupungin HR-kokonaisjärjestelmähankkeen suunnitteluun ja toteutukseen.

Talpa on selvittänyt aktiivisesti yhteistyössä kaupunkiympäristön tilapalveluiden kanssa mahdollisuutta edelleen vuokrata toimitilojaan kaupungin toimijoille, mutta toistaiseksi tämä ei ole toteutunut. Asiaa edistetään edelleen vuonna 2023. Talpan vuokrasopimus nykyisissä toimitiloissa voidaan irtisanoa päättymään aikaisintaan kesäkuun 2025 loppuun.

Beskrivning av verksamheten

Förändringar i omvärlden 2023

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Toimintaympäristössä tapahtuva merkittävä muutos liittyy SAP-järjestelmän S4-päivitykseen ja siihen liittyviin prosessimuutoksiin. Muutos tuo mukanaan riskejä, joita mahdolliset palvelutuotannon viivästymiset sekä henkilöstöön liittyvät riskit, kuten resurssoinnin haasteellisuus, osaaminen ja muutosvalmius. Riskien hallintakeinoina tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunginkanslian kanssa riskien minimoimiseksi. Muutoksen onnistunut läpivieminen edellyttää myös entisestään viestinnän ja yhteistyön tiivistämistä asiakkaiden kanssa.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Kaupungin tavoitteena on vastuullinen talous kestävän kasvun periaatteena. Myös digitalisaation tehokas hyödyntäminen on ollut keskeisenä tavoitteena palveluiden tarjoamisessa. Talpa toteuttaa kaupungin tavoitteita uudistamalla ja kehittämällä palvelujaan asiakaslähtöisesti ja digitalisaatiota hyödyntäen. Toimintaa ohjaavat etenkin vastuullinen taloudenpito, taloudellisesti kestävä kehitys sekä hyvä johtaminen.

Talpa toimeenpanee kaupunkistrategian tavoitteita viiden tehostamisprojektin kautta:

- Palvelunhallintajärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2023 ja sen käyttöönötolla saavutetaan monia tehokkuushyötyjä, mm. palvelupyyntöjen organisointi helpottuu ja prosessi nopeutuu. Tehokkuus tulee näkymään ajan säästönä, jolla vaikutusta myös HTV-määrään pitkällä aikavälillä.
- Tilauksesta maksuun –prosessin kehitystyöllä tavoitellaan läpimenoaikojen lyhentämistä ja automaatioasteen kasvattamista robotiikan, tekoälyn ja tietojärjestelmäkehityksen avulla.
- Palkanlaskentaprosessia vakautetaan ja tehokkuutta kehitetään Sarastia HR 365 –käytönoton jälkeen. Manuaalisen työn määrä vähenee sekä tehokkuus lisääntyy sähköisyyden ja kaupunkiyhteisen prosessin käyttöönoton myötä.
- Myyntilaskuprosessi tehostuu kaupunkiyhteisen verkkokauppa-alustan myötä. Verkkomaksamisen avulla suoritukset saadaan välittömästi, jolloin perinteisiä laskutuksen ja perinnän tehtäviä jää pois.
- Kirjanpito-prosessin tehostamisprojekti on aloitettu Talpassa vuonna 2022 ja projektin yhteydessä on kilpailutettu kirjanpidon automaatiojärjestelmä. Työ jatkuu tiiviisti myös vuonna 2023.

Talpa kehittää yllä mainittuja prosesseja yhdessä asiakkaidensa kanssa kaupungin kokonaiset huomioiden. Yhtenäisillä toimintatavoilla sekä toimintavarmuilla ja tietoturvalisillä tietojärjestelmillä mahdollistetaan tehokkaat ja laadukkaat prosessit. Asetettujen tehokkuustavoitteiden toteutumista seurataan palvelujen yksikkökustannuksilla, työn tuottavuudella ja kokonaistuottavuudella.

Uudet ja uudistuvat palvelut edellyttävät henkilöstön valmiuksia ja organisaation kyvykkyyttä toimintakulttuurin muutokseen. Henkilöstön hyvinvointia ylläpidetään tarjoamalla erilaisia keinoja vaikuttaa omaan työhön ja työnkuvaan ja varmistamalla henkilöstön osaaminen sekä uuden oppiminen. Työnteon joustavuus taataan mahdollistamalla monipaikkainen työskentely. Henkilöstöltä kerätään säännöllisesti palautetta ja kannustetaan jatkuvaan oman työn ja tiimityön kehittämiseen.

Esihenkilötyössä panostetaan paikasta riippumattoman ja automatisoituvan työn johtamiseen sekä tavoitteiden asettamiseen ja

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

tiedonkulkuun. Varmistetaan, että johdolla ja esihenkilöillä on valmiudet toimia uudistuvan johtamisen ja monipaikkaisen työskentelyn periaatteiden mukaisesti. Talpan esihenkilöt osallistuvat aktiivisesti Stadin Akatemian järjestämiin esihenkilövalmennuksiin.

Talpa edistää toiminnallaan Helsingin palvelujen tuottamista laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja ympäristöasiat huomioiden. Taloushallinnon automatisoinnin odotetaan pienentävän huomattavasti Talpan tuottamien palvelujen ympäristövaikutuksia verrattuna manuaaliseen palvelujen tuottamiseen.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Talpan tavoitteena on edistää prosessien sähköisyysasteen nousua ja automaation kasvua. Tavoitteeseen pyritään panostamalla prosessien kehittämiseen ja tietojärjestelmistä saatavien hyötyjen realisoimiseen. Suoritemäärien kehitys perustuu asiakkaiden toimintaan ja siinä mahdollisesti tapahtuviin muutoksiin.

Kaupunkiyhteisten prosessien automatisoinnilla ja uusien järjestelmien käyttöönotolla halutaan varmistaa sujuva ja luotettava palvelutuotanto. Jatkuva ja tiivis yhteistyö asiakkaan kanssa takaa, että Talpa voi mahdollisimman hyvin ennakoita asiakkaan tarpeet. Toteutunutta asiakastytyvääsyyttä, asiakaspalvelua sekä palvelujen laatutasoa seurataan vakiintuneilla tavoilla ja säännöllisesti.

Strategian toteutuminen todennetaan sitovilla tavoitteilla: tilikauden tulos on $\geq 10\,000$ euroa ja asiakastytyväisyys on vähintään 4,0. Vuonna 2021 asiakastytyväisyyden tulos oli 3,68.

Taloudellinen kestävyys

Asetettujen tehokkuustavoitteiden toteutumista seurataan palvelujen yksikkökustannuksilla, työn tuottavuudella ja kokonaistuottavuudella.

Asiakkaiden osaamista ja tietoisuutta yhteisistä prosesseista lisätään järjestämällä asiakkaille talous- ja palkkahallinnon ajankohtaistilaisuuksia kuten koulutuksia, infotilaisuuksia ja prosessityöpajoja. Lisäksi asiakkaille raportoidaan kuukausittain talous- ja palkkahallinnon palvelumäärien toteutumisesta, sähköisyysasteista sekä prosessien laatua mittaavasta seurantatiedosta.

Yksikkökustannusten kehitys

Talpan keskeinen yksikkökustannusten mittari on henkilöstöresurssien tehokkuus. Henkilöstökustannukset ovat oleellinen tekijä Talpan kustannusrakenteessa, minkä vuoksi niiden optimaalinen kohdentaminen on tärkeää.

Mittareiksi on valittu tärkeimpien prosessien osalta palkkahallinnosta palkka- ja palkkiolipukkeiden henkilöstökustannus/lipuke sekä taloushallinnosta ostolaskujen henkilöstökustannus/ostolasku ja laskutuksen henkilöstökustannus/laskelma.

Tuottavuustoimenpiteet

Talousarviovuoden kokonaistuottavuuden kasvun tavoitteeksi on asetettu 3,0 prosenttiyksikköä. Tuottavuuden kasvu perustuu työn tuottavuuden parantamiseen.

Verksamhets målsättningar i budgeten

Ekonomisk hållbarhet

Tuottavuus muodostuu monista eri tekijöistä, kuten suoritemäärien, henkilötyövuosien ja kustannusten muutoksista, tietojärjestelmien tehokkuudesta sekä prosessien kehittamisestä. Työn tuottavuuteen ja sen kehittymiseen vaikuttavat resurssien oikea kohdentaminen ja osaamisen varmistaminen.

Talpan palvelujen kilpailukykyä arvioidaan vertaamalla palvelujen hintaa, sisältöä ja laatua vastaaviin taloushallinnon palvelukeskuksiin. Tavoitteiden toteutuminen varmistetaan tuottamalla johdon tueksi tunnuslukuja, joiden avulla seurataan prosesseihin tehtyjen toimenpiteiden ja työskentelytapojen muutosten vaikutuksia työn tavoitetasoihin ja tuottavuuteen.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Talpan tavoitteena on tuottaa talous- ja palkkahallinnon palvelut asiakkailleen mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Talousarviossa on varauduttu sekä prosessien että tietojärjestelmien kehittämiseen ja uudistamiseen, millä on pitkäaikainen, myönteinen vaikutus Talpan palvelujen kilpailukykyyn ja laatuun myös tulevaisuudessa. Talpa tarjoaa asiakkailleen esimerkiksi verkkokauppa-alustan, jonka myötä asiakkaat saavat mahdollisuuden kehittää tuotteiden ja palvelujen myyntiä digitaalisesti. Tällä on myös selkeä yhteys taloushallinnon prosessien sujuvoittamiseen.

Lisäämällä digitaalisuuden ja automaation osuutta prosesseissa vähennetään manuaalisyöstä mahdollisesti aiheutuvia virheitä ja viiveitä sekä välillisesti myös prosesseissa mahdollisesti kulkevan paperin osuutta. Esimerkiksi erilaiset sähköiset tavat vastaanottaa laskuja tarjoavat ympäristöystävällisen, paperittoman vaihtoehdon, jota Talpa aktiivisesti tarjoaa laskun saajille.

Henkilöstösuunnitelma

Talpan henkilöstömäärätavoitteena vuonna 2023 on päästä Sarastian käyttöönottoa edeltävälle tasolle. Prosessien kehittyminen ja automatisoinnin lisääminen vaikuttavat tehtäväkokonaisuuksiin, kun asiantuntijatyötä on enemmän ja rutiininomaiset tehtävät vähenevät. Henkilöstön osaamisen varmistaminen muutosvaiheissa on erityisen tärkeää. Painopisteinä ovat työn sujuvuus ja henkilöstön hyvinvointi. Tämä edellyttää tavoitteellista johtamista, työn organisointia ja henkilöstöresurssien oikeaa kohdentamista

Bedömning av budgetens konsekvenser

Personalplan

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIIKELAITOKSEN TAVOITE			
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Toimimme vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti	Tilikauden tulos vähintään 10 000 euroa (vuonna 2021: 381 000 euroa)	Parannamme tuottavuutta
Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Asiakastyytyväisyys kehitty myönteisesti, tavoittelemme selkeää asiakastyytyväisyyden nousua	Asiakastyytyväisyys vähintään 4,0 (asteikolla 1-5) (vuonna 2021:3,68)	Palvelutarvetta ennakoiva kaupunki

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut - Försäljningsfakturer och försäljningsreskontrafakturer (1000)	1134	1225	1201	1203	1203	1203
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot - Betalningspåminnelser och inkassouppdrag (1 000)	161	202	185	174	174	174
Ostolaskut . Inköpsfakturer (1 000)	862	879	879	955	955	955
Palkka- ja palkkiolipukkeet - Löne- och arvodesbesked (1 000)	826	795	795	807	807	807
Asiantuntijatyötunnit - Specialistarbetstimmar (1 000)	59	85	85	80	80	80
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Ostolaskujen lkm - Antal inköpsfakturer (1 000)	862	879	879	955	955	955
Palkka- ja palkkiolipukkeiden lkm - Antal löne- och arvodesbesked (1 000)	826	795	795	807	807	807
Tehokkuus/taloudellisuus - Effektivitet/lönsamhet						
Tiliotteella automaattisesti tiliöityvä tapahtuma - Med kontoudrag automatiskt konterad transaktion (%)	83	85	85	85	87	88
E-laskujen osuus lähteivistä laskuista - Andel e-fakturer av utgående fakturer (%)	48	43	50	48	50	52
Automaattisesti täsmäytyneet ostolaskut - Automatiskt avstämda inköpsfakturer (%)	21	33	33	28	35	42
Osa-automaattisesti täsmäytyneet ostolaskut - (%)	7	-	-	13	21	28
Maksusuunnitelmiin täsmäytyneet ostolaskut - I CM-systemet avstämda inköpsfakturer (%)	17	28	28	19	21	24

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	417	432	447	430	417	404
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	380	394	409	392	380	368

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus 2021 = 100 - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100,0	103,0	96,5	106,0	109,0	112,0

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per

Palvelu euroa / x - Tjänst euro / x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Palkkahallinnon henkilöstöresurssin tehokkuus - Personalresursens effektivitet inom löneadministrationen:						
Palkkahallinnon henkilöstökustannus/palkkalipuke - Personalkostnad inom löneadministrationen/lönebesked	6,74	6,50	8,00	6,50	6,44	6,37
Taloushallinnon henkilöstöresurssin tehokkuus - Personalresursens effektivitet inom ekonomiförvaltningen:						
Ostolaskujen henkilöstökustannus/ostolasku - Personalkostnad för inköpsfakturor/inköpsfaktura	3,29	2,92	2,92	2,90	2,87	2,84
Laskutuksen henkilöstökustannus/laskelma - Personalkostnad för fakturering/beräkning	1,18	1,00	1,00	1,00	0,99	0,98

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Palkkahallinnon henkilöstöresurssin tehokkuus - Personalresursens effektivitet inom löneadministrationen:						
Palkkahallinnon henkilöstökustannus/palkkalipuke - Personalkostnad inom löneadministrationen/lönebesked	-	-3,56%	18,69%	-18,75%	-1,00%	-1,00%
Taloushallinnon henkilöstöresurssin tehokkuus - Personalresursens effektivitet inom ekonomiförvaltningen:						
Ostolaskujen henkilöstökustannus/ostolasku - Personalkostnad för inköpsfakturor/inköpsfaktura	-	-11,25%	-11,25%	-0,68%	-1,00%	-1,00%
Laskutuksen henkilöstökustannus/laskelma - Personalkostnad för fakturering/beräkning	-	-15,00%	-15,00%	0,00%	-1,00%	-1,00%

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilan käyttö - Lokalanvändning						
Tilat - Lokaler, m ²	6 959	5 959	6 959	5 959	5 959	5 459
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa henkilöstömäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet anställda	18	15	17	15	16	15

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Liikevaihto - Omsättning	30 593	33 783	32 623	32 763	32 870
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	454	99	100	100	100
Varsinaiset kulut - Kostnader	-30 394	-34 941	-32 362	-32 552	-32 709
Poistot - Avskrivningar	-215	-259	-295	-245	-195
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	437	-1 318	66	66	66
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-56	-56	-56	-56	-56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott underskott)	381	-1 374	10	10	10
1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	437	-1 318	66	66	66
Poistot - Avskrivningar	215	259	295	245	195
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-56	-56	-56	-56	-56
Investointien rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Investointimenot - Investeringensutgifter	-180	-500	-150	-150	-150
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta	416	-1 615	155	105	55
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Lainakannan muutokset, lyhytaikainen - Förändringar i lånestocken, kortfristiga	-1 511				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	1 095				
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta	-416				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten		-1 615	155	105	55

Työterveysliikelaitos – Affärsverket företagshälsan

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1.6.2022, että Helsingin kaupungin omana toimintana tuottamat työterveyspalvelut voidaan saattaa kilpailuttamisen piiriin. Kilpailutus tulee järjestää niin, että työterveysliikelaitoksen henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella kilpailun voittaneen toimijan palvelukseen. Kilpailutusta valmistelelee kaupunginkanslian henkilöstöosasto. Toiminta uuden toimijan kanssa alkaa suunnitelman mukaan 1.9.2023. Liikelaitoksen toiminnan lakkauttamisen aikataulu tarkentuu kilpailutusprojektin edetessä. Liikelaitoksen talousarvio on laadittu koko vuodelle 2023 samoin kuin laatimishojjeiden mukaan toimialoilla ja liikelaitoksissa työterveyskulut budjetoidaan sisäisenä kuluna koko vuodelle 2023 ja ulkoisena kuluna vuosille 2024–2025. Uuden toimijan aloitusaikataulun varmistuessa tarkennetaan liikelaitoksen vuoden 2023 kustannukset talousarvion ennusteissa ja tilinpäätöksessä toteutuneen mukaan.

Työterveysliikelaitoksen keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- tuotetaan työterveyshuollon palvelut kaupungin linjausten ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti muutosvaiheen aikana
- valmistaudutaan työterveyspalvelujen onnistuneeseen siirtoon uudelle toimijalle ja liikelaitoksen toiminnan lakkauttamiseen

Kaupungin henkilöstön merkittävin työkykyriski liittyy tällä hetkellä mielen hyvinvointiin. Korona-aika on koetellut erityisesti nuorten työntekijöiden mielenterveyttä, ja sairauspoissaolot ovat lisääntyneet huomattavasti. Työterveys Helsingillä on kattavat mielen hyvinvoinnin palvelut, joita on vuoden 2022 aikana laajennettu lyhytpsykoterapiapalveluilla.

Vuosina 2020–2022 työterveyspalvelut priorisoitiin voimallisesti koronan hoitamiseen, mistä johtuen osa lakisääteisistä terveystarkastuksista sekä työpaikkaselvityksistä on jäänyt tekemättä. Tätä työterveyshuollollista hoitovelkaa pyritään kuromaan kiinni.

Toiminnan kuvaus

Työterveys Helsinki on kaupungin ja sen tytäryhteisöjen oma työterveyshuoltoyksikkö, joka palvelee noin 40 000 käyttäjäasiakasta. Yksikkö toimii työterveysliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa.

Liikelaitos tuottaa asiakkaille monipuoliset työterveyspalvelut, jotka sisältävät lakisääteiset palvelut sekä laajat sairaanhoitopalvelut tutkimuksineen. Lakisääteiset, ennaltaehkäisevät työterveyspalvelut kattavat kaupungin henkilöstön hyvinvoinnin, terveyden ja työkyvyn sekä työpaikkojen toiminnan edistämisen.

Työterveyspalveluiden laajuuden määrittelee kaupunki työnantajana. Toimintaa ohjaavat kaupungin henkilöstöpoliittiset tavoitteet, työhyvinvointiohjelma sekä työterveyshuoltoa koskeva lainsäädäntö. Palveluista noin puolet on lakisääteisiä palveluita ja noin puolet on sairaanhoitopalveluita. Palvelut tuotetaan pääosin omana toimintana ja vuokratyövoimaa hyödyntämällä,

Centrale prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Stadsfullmäktige godkände 1.6.2022 att de företagshälsovårdstjänster som staden producerar som egen verksamhet kan konkurransutsättas. Konkurrensutsättningen ska ordnas så att personalen hos affärsverket företagshälsan övergår genom överlåtelse av rörelse till den aktör som vinner anbudsfordarandet. Stadskansliets personalavdelning förbereder konkurransutsättningen. Enligt planerna inleds samarbetet med den nya aktören 1.9.2023. Tidsplanen för nedläggningen av affärsverkets verksamhet preciseras när konkurransutsättningen framskrider. Affärsverkets budget har utarbetats för hela 2023, liksom kostnaderna för före-tagshälsovården inom sektorerna och affärsverken, vilka budgeteras i enlighet med anvisningarna för budgetarbetet som interna utgifter för 2023 och som externa utgifter för 2024–2025. Affärsverkets kostnader för 2023 preciseras i budgetens prognoser och i bokslutet på basis av utfallet när tidsplanen för inledningen av den nya aktörens verksamhet fastställs.

Affärsverket företagshälsans viktigaste prioritetsområden år 2023 är

- att producera företagshälsovårdstjänster i enlighet med stadens riktlinjer och verksamhetsplanen för företagshälsan under övergångsperioden
- att förbereda sig för en lyckad överföring av företagshälsovården till den nya aktören och för nedläggning av affärsverkets verksamhet.

Den största risken för personalens arbetsförmåga handlar just nu om psykisk hälsa. Coronatiden har varit en prövning för i synnerhet unga medarbetares psykiska hälsa, och sjukfrånvarorna har ökat betydligt. Företagshälsan Helsingfors har omfattande tjänster för psykisk hälsa. Under 2022 utvidgades tjänsterna så att de omfattar även korttidspsykoterapi.

Under 2020–2022 gav företagshälsovården hög prioritet åt skötseln av coronan, och därför har en del av de lagstadgade hälsokontrollerna och arbetsplatsutredningarna blivit ogjorda. Syftet är att avhjälpa vårdunderskottet inom företagshälsovården.

Beskrivning av verksamheten

Företagshälsan Helsingfors är stadens och dess dottersammanslutningars egen företagshälsovårdsenhet, som betjänar över 40 000 kunder. Enheten lyder under direktionen för Affärsverket företagshälsan.

Affärsverket ger sina kunder mångsidig företagshälsovård inklusive lagstadgad service och omfattande sjukvårdstjänster jämte undersökningar. Den lagstadgade förebyggande företagshälsovården inbegriper också främjande av personalens hälsa, välmåga och arbetsförmåga och av verksamheten vid arbetsplatserna.

Företagshälsovårdens omfattning fastslås av staden som arbetsgivare. Verksamheten styrs av stadens personalpoli-tiska målsättningar, ett program för välbefinnande i arbetet, och den lagstiftning som gäller företagshälsovård. Av servicen är omkring hälften lagstadgade tjänster och hälften sjukvård. Servicen produceras i huvudsak med egna krafter och med hjälp av hyrd

jota täydennetään ostopalveluilla. Ostopalvelujen osuutta lisättiin vuoden 2022 aikana, kun työterveyspalvelujen kilpailutuslinjaus aiheutti lisääntyntä henkilöstön liikkuvuutta ja yhdessä rekrytointivaikkeuksien kanssa pienensi liikelaitoksen oman henkilökunnan määrää.

Palvelut tuotetaan kustannustehokkaina ja tarvelähtöisinä. Tytäryhteisöasiakkaiden sopimukset sanottiin irti yhtä lukuun ottamatta vuoden 2022 aikana.

Toimintaympäristön muutokset 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Taloussuunnittelukaudella 2023–2025 liikelaitos tuottaa suunnitelman mukaisesti työterveyspalveluja vain osan vuotta 2023, jonka jälkeen palvelut tuottaa uusi toimija.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2023 keskeinen toimintaympäristön muutos on työterveyspalvelujen toiminnan siirto uudelle toimijalle ja liikelaitoksen toiminnan lakkauttaminen. Liikelaitoksen vuoden 2023 toiminnan volyyymi ja liikevaihto on vuotta 2022 pienempi, koska muutostilanteen vuoksi liikelaitoksen henkilöstömäärä on pienentynyt. Palveluja tuotetaan aiempaa enemmän vuokratyövoimalla ja ostopalveluina. Toimialan markkinatilanne, työvoiman saatavuuden heikkous ja liikelaitoksen jäljellä olevan elinkaaren lyhyys kuitenkin vaikeuttavat oman palvelutuotannon kompensoimista täysimääräisesti ulkoisena tuotantona. Henkilöstökustannusten, ICT-kustannusten, vuokrien ja ostopalvelujen kustannusnousun vuoksi liikelaitoksen hinnoissa on muutaman prosentin korotuspaine vuodelle 2023. Työterveys Helsinki on korottanut hintoja viimeksi vuonna 2015. Hintojen korotuksesta huolimatta kokonaisuutena talousarviossa alitetaan laatimishjeissa 2023 esitetty työterveyshuollon vuositason kustannusarvio 468 euroa per työntekijä.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Liikelaitoksen palvelutoiminnan tason riskinä ja epävarmuustekijänä on kilpailutus päätöksen aiheuttama henkilöstön väheneminen ja terveydenhuollon yleinen vaikea henkilöstön saatavuus toiminnan kannalta tärkeimmissä työterveyslääkäreiden ja -hoitajien henkilöstöryhmissä. Riskiä on pyritty hallitsemaan lisäämällä palvelujen ja vuokratyövoiman kilpailuttamista ja hankkimista ulkoisilta tuottajilta, mutta kaikkiin kilpailutuksiin ei ole saatu tarjouksia yksityisiltä tuottajilta. Liikelaitoksen ja kaupungin taloudellisina riskeinä ovat liikelaitoksen toiminnan lakkauttamisesta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset. Näistä on toistaiseksi tunnistettu tiloihin ja sähköisiin palveluihin tehtyjen investointien poistot sekä mahdolliset sopimusten muutoksista aiheutuvat kustannukset.

Tulevaisuudessa työterveyspalvelujen merkitys korostuu myös työnantajamaineen kannalta. Yksittäisten käyttäjäasiakkaiden näkökulmasta palveluiden uudistumista ohjaa käyttäjäasiakkaan omat odotukset työterveyspalveluita kohtaan vastaavasti kuin kaupungin asukkaiden odotukset kaupungin palveluita kohtaan. Kriittistä on oikea-aikainen palvelun saatavuus ja sähköisen asioinnin ensisijaisuus. Haasteena on löytää tasapaino

arbetskraft som vid behov kompletteras med upphandlade tjänster. Andelen upphandlade tjänster öka-des under 2022, eftersom beslutet om att konkurrensutsätta företagshälsovårdstjänster orsakade rörlighet inom personalen, vilket i anslutning till rekryteringsvägrigheterna minskade antalet egen personal inom affärsverket.

Tjänsterna tillhandahålls kostnadseffektivt och behovsbaserat. Avtalen med dottersammanslutningarna, med undantag för ett, sades upp under 2022.

Förändringar i omvärlden 2023

Förändringar i omvärlden under ekonomiplaneperioden

I enlighet med planerna tillhandahåller affärsverket företagshälsovårdstjänster endast en del av året 2023 under ekonomiplaneringsperioden 2023–2025. Efter det tillhandahåller den nya aktören tjänsterna.

Centrala förändringar i omvärlden 2023

En väsentlig förändring i omvärlden 2023 är överföringen av företagshälsovårdens verksamhet till den nya aktören och nedläggning av affärsverkets verksamhet. Volymen och omsättningen av affärsverkets verksamhet 2023 är mindre än 2022, eftersom antalet anställda i affärsverket har minskat på grund av omställningen. Tjänsterna tillhandahålls i allt större utsträckning med hyrd arbetskraft och som upphandlade tjänster. Sektorns marknadsläge, den svaga tillgången till personal och den korta livslängd som affärsverket har kvar gör det svårare att fullt kompensera den egna tjänsteproduktionen med extern produktion. På grund av ökningen av personalkostnader, ICT-kostnader, hyror och köptjänster finns det ett tryck på att höja affärsverkets priser med några procent inför 2023. Företagshälsan Helsingfors höjde sina priser senast 2015. Oavsett eventuella prishöjningar underskrider företagshälsovårdens budgetmoment som helhet den kostnadsräkning på 468 euro per arbetstagare på årsnivå som föreslogs i anvisningarna för budgetarbetet 2023.

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Beslutet om konkurrensutsättningen orsakade en nedgång i antalet anställda. Den allmänt dåliga tillgången till personal inom företagshälsovården gäller läkare och sjukskötare, som är de viktigaste personalgrupperna med tanke på verksamheten. Dessa två faktorer utgör en risk och ett osäkerhetsmoment för affärsverkets serviceverksamhet. Man har strävat efter att hantera risken genom att öka konkurrensutsättningen av tjänster och hyresarbetskraft samt genom att upphandla tjänster och arbetskraft från externa producenter. Staden har dock inte fått några anbud från privata producenter i alla konkurrensutsättningar. De kostnader av engångskaraktär som orsakas av nedläggningen av affärsverkets verksamhet utgör en ekonomisk risk för affärsverket och staden. Hittills har man identifierat kostnader av engångskaraktär som orsakas av avskrivningar av investeringar i lokaler och elektroniska tjänster samt eventuella kostnader för ändringar i avtalen.

I framtiden betonas företagshälsovårdens roll även för arbetsgivarens rykte. Ur den enskilda kundens synvinkel styrs utvecklandet av företagshälsovården av användarnas egna förväntningar på den, på samma sätt som staden utvecklar sina tjänster utgående från invånarnas förväntningar. Kritiska faktorer är tillgång till service i rätt tid och prioriteringen av självbetjäning på webben. Utmaningen är att hitta en balans mellan tillgången

palvelujen saatavuudessa ja että asiakaskokemus on hyvällä tasolla sekä satunnaisilla palveluiden käyttäjillä että asiakkailta, joilla on työkykyriskejä.

Alle 35-vuotiaiden työntekijöiden sairauspoissaolot mielenterveysyistä ovat jatkaneet kasvuaan. Kasvu oli vuonna 2021 suurempaa kuin kahtena edellisellä vuonna 2019–2020. Vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla kehitys kääntyi, mutta taso oli edelleen suurempi kuin alkuvuonna 2020.

Kun osaavan työvoiman resurssi pienenee, on entistä tärkeämpää pitää kiinni nuorista työntekijöistä. Haasteellista on se, että riskit ja kuormitus kasautuvat. Työvoiman saatavuusongelmat, koronasta palautuminen ja työn psykososiaalinen kuormitus koettelevat erityisesti naisten peruspalvelualoja. Koronan pitkän aikavälin vaikutukset ovat vielä epäselviä

Mielen hyvinvoinnin ongelmat eivät korjaannu yksin terveydenhuollon keinoin. Yksilökeskeisestä sairauksien hoidosta on edettävä kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin edistämiseen työpaikoilla. Uupumisen ehkäisemisellä on keskeinen rooli riittävän henkilöstön työpanoksen toteutumisessa ja työvoiman saatavuuden turvaamisessa. Työterveyshuolto on keskeinen ennaltaehkäisevän toiminnan ympäristö, kun vaikuttamisen kanavat ulottuvat yksilötasolta työyhteisöjen toimintaan.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Liikelaitoksen toiminta toteuttaa kaupunkistrategian osiota ”Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki”. Toiminta toteuttaa osaltaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa strategian tavoitetta henkilöstön työhyvinvoinnin ja viihtyvyyden kasvu. Laadukkailla työterveyspalveluilla varmistetaan, että kaupungilla on hyvinvoiva henkilöstö sekä terveelliset työolosuhteet. Tällä hetkellä merkittävien henkilöstön hyvinvoinnin haaste on mielenterveyteen liittyvät asiat, jotka näkyvät työkyvyn heikkenemisessä ja palautumisessa.

Vaikka Helsingin kaupungin henkilöstön työkykyriskien hallinta on ollut hyvällä tasolla, on palveluita ja työkykyjohtamista kehitettävä ennakoivampaan suuntaan. Muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna Helsingissä on kyetty estämään sairauspoissaolojen pitkittyminen.

Koronaepidemian aikana 2020–2022 työterveyshuollon voimavarat priorisoitiin koronan hoitamiseen. Tässä tilanteessa terveyden edistämisen, ei-kiireellisten sairauksien hoito sekä työpaikoille suuntautuvat palvelut väistyivät. Vuonna 2022 tätä hoito- ja palveluvelkaa ei ole voitu purkaa muutostilanteen aiheuttaman henkilöstön vähenemisen vuoksi.

Vuonna 2021 kilpailutettiin alusta digitaalisille asiointipalveluille ja prosessien automatisoinnille ja mm. otettiin käyttöön videovastaanotto. Vuonna 2022 otettiin käyttöön etäneuvottelu ryhmille ja sähköinen työhöntulotarkastus. Näistä saadaan asiakkaille ja toiminnan tehostamiselle hyötyä vielä liikelaitoksen jäljellä olevan elinkaaren aikana. Vuonna 2023 digitalisaatioon keskitytään toiminnan edellyttämien järjestelmien välttämättömään ylläpitoon ja valmistaudutaan käytön lopettamiseen.

Kaupungin työterveyshuollon linjausten mukaisesti sairaanhoito perustuu hoidon tarpeen arviointiin. Tämän perusteella kiireellisissä asioissa lääkärin vastaanotto (etä- tai

till tjänster och att erbjuda en bra kundupplevelse både åt dem som anlitar företagshälsovården bara ibland och dem som har risker i arbetsförmågan.

Sjukfrånvaro på grund av psykisk ohälsa bland anställda under 35 år har fortsatt att öka. Ökningen var större under 2021 än under de två föregående åren 2019–2020. Under den första hälften av 2022 vände utvecklingen, men nivån är fortfarande högre än vid ingången av 2020.

När bristen på kompetent arbetskraft ökar blir det allt viktigare att få unga anställda att stanna kvar. Det besvärliga är att riskerna och belastningen tenderar anhopa sig. I synnerhet de kvinnodominerade servicebranscherna kämpar med problem att få arbetskraft och att klara av dels återhämtningen från coronan, dels arbetets psykosociala belastning. Coronans verkningar på lång sikt är ännu oklara.

Psykiska hälsoproblem ordnar inte upp sig med hjälp av enbart hälsovård. Från individcentrerad vård av sjukdomar gäller det att på arbetsplatsen orientera sig i riktning mot helhetsbetonat främjande av de anställdas välbefinnande. För att uppnå en tillräcklig arbetsinsats inom organisationen och trygga tillgången till personal är det viktigt att fokusera på förebyggande av utmattnings. Företagshälsovården är en central miljö för den förebyggande verksamheten, eftersom påverkanskanalerna sträcker sig från individnivå till grupp- och organisationsnivå.

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

Affärsverkets verksamhet förverkligar stadsstrategins del ”Ett Helsingfors som är attraktivt för personalen”. Verksamheten bidrar till att bedriva en god personalpolitik i syfte att få personalen att må bättre och trivas i arbetet. Kvaliteten på företagshälsovården garanterar att staden har en personal som mår bra och sunna arbetsförhållanden. Den största utmaningen för personalens välbefinnande handlar för tillfället om frågor kring psykisk hälsa, som reflekteras i sänkt arbetsförmåga och återhämtning från arbetet.

Även om beaktandet av riskerna för sänkt arbetsförmåga bland Helsingfors stads personal har legat på en god nivå, måste servicen och ledarskapet för arbetsförmåga utvecklas med större framförhållning. Jämfört med de andra stora städerna har man i Helsingfors lyckats hindra att sjukfrånvarorna drar ut på tiden.

Under coronaepidemien 2020–2022 har Företagshälsan Helsingfors prioriterat skötseln av coronan. I detta läge har främjande av hälsa, icke-brådskande sjukvård och tjänster som riktas till arbetsplatserna fått vika. Man har inte kunnat avhjälpa vård- och serviceunderskottet under 2022 på grund av den personalminskning som orsakades av omställningen.

År 2021 konkurrensutsattes en plattform för digitala tjänster och för automatisering av processer, och man införde bland annat videomottagningar som en serviceform. Elektroniska möten för grupper och elektroniska hälsokontroller togs i bruk år 2022. Dessa nya serviceformer kommit till nytta för kunderna och främjar effektiviseringen av verksamheten ännu under affärsverkets kvarstående livslängd. Inom digitaliseringen fokuserar man under 2023 på nödvändigt underhåll av de system som behövs för verksamheten och förbereder sig på att ta dem ur bruk.

I enlighet med riktlinjerna för stadens företagshälsovård bygger sjukvården på bedömning av vårdbehovet. Utgående från bedömningen kan stadens anställda i brådskande fall få tid hos

lähivastaanotto) on saatavilla 1–2 päivän sisällä. Kiireettömissä asioissa tavoitteena on, että em. vastaanottoaika on sähköisesti varattavissa 5 päivän sisällä.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Työterveys Helsingin sitovana tavoitteena on asiakkaiden hyvä palvelukokemus. Asiakaskokemusta mitataan kaikista palvelukanavista ja palveluista. Asiakaskokemusta mittaavan NPS-luvun eli nettosuositeluindeksin arvoksi tavoitellaan vähintään 69.

Digitaalisen palvelun käytettävyyden mittarina on CES (Customer Effort Score) –arvoa. Tavoitteena on, että hoitochatin CES-arvo on alle 2,5 (1=hyvä; 5=huono).

Saatavuuden mittarina käytetään lääkärin kiireetöntä vastaanottoaika (etä- tai lähivastaanotto). Tavoitteena on, että kiireettömissä asioissa lääkärin vastaanottoajan saa 5 arkipäivässä.

Taloudellinen kestävyys

Talousarviovuodella toiminta keskittyy työterveyshuollon ydintoimintaan ja saatavuuden varmistamiseen. Oman henkilökunnan määrän väheneminen, ostopalvelujen lisääminen, yleinen kustannustason nousu (henkilöstö, ICT, vuokrat, ostopalvelut) ja liikelaitoksen muutostilanteen edellyttämät toimenpiteet vaikuttavat liikelaitoksen tuottavuuteen ja edellyttävät hintojen nostamista vuodelle 2023. Liikelaitoksen talousarvioon ei sisälly investointeja.

Yksikkökustannusta kuvaavana mittarina on liikevaihto/asiakasmäärä.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Työterveys Helsinki on saanut palveluillaan ja verkostoyhteistyöllä aikaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin henkilöstön työkykyyn: sairauspoissaolot ovat laskeneet.

Henkilöstösuunnitelma

Liikelaitoksen henkilöstösuunnittelua on tehty loppuvuonna 2021 julkistetusta kilpailutuslinjauksesta lähtien ottaen huomioon toiminnan kilpailuttaminen. Liikelaitoksen oma henkilöstö on vähentynyt n. 15 prosenttia 146 henkilöstä (tilinpäätös 2021) 124 henkilöön (elokuu 2022). Palvelutoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi keskeisiin työterveydenhuollon tehtäviin on ollut käynnissä jatkuva rekrytointi, mutta poistumaa ei ole saatu korvattua. Henkilöstöresurssia suunnataan muutosvaiheessa kriittisten lakisääteisten palvelujen turvaamiseen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kilpailutus tulee järjestää niin, että työterveysliikelaitoksen henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella kilpailun voittaneen toimijan palvelukseen.

läkäre (på distans eller vid mottagningen) inom 1-2 dagar. I fråga om icke-brådskande fall är målsättningen att en läkartid ska kunna bokas elektroniskt och fås inom 5 dagar.

Verksamhets målsättningar i budgeten

Ett bindande mål för Företagshälsan Helsingfors är att kunderna får en bra serviceupplevelse. Kundupplevelsen mäts för alla servicekanaler och tjänster. Målet för NPS-värdet, alltså det nettorekommendationsindex som mäter kundupplevelsen, är minst 69.

Värdet CES (Customer Effort Score) används som mätare för digitala tjänsternas användbarhet. Målet är att vårdchattens CES-värde ska vara lägre än 2,5 (1 = bra; 5 = dåligt).

Som mått på tillgängligheten används hur snabbt man i icke-brådskande fall kan få en läkartid (på distans eller vid mottagningen). Målet är att man i icke brådskande fall kan få en läkartid inom fem vardagar.

Ekonomisk hållbarhet

Under budgetåret ligger fokus i verksamheten på kärnan i företagshälsovården och på att trygga tillgängligheten till den. Minskningen i antalet egna anställda, ökningen av köptjänster, ökningen av den allmänna kostnadsnivån (personal, ICT, hyror, köptjänster) och de åtgärder som ska vidtas på grund av omställningen av verksamheten påverkar affärsverkets produktivitet och kräver att priserna höjs inför 2023. I affärsverkets budget ingår inga investeringar.

Som mått för enhetskostnaderna används kvoten omsättning/kundantal.

Bedömning av budgetens konsekvenser

Företagshälsan Helsingfors har med sin service och sitt nätverk haft stor inverkan på personalens arbetsförmåga; sjukfrånvaron har minskat.

Personalplan

Sedan beslutet om konkurrensutsättning som publicerades vid utgången av 2021 har affärsverkets personalplanering gjorts med beaktande av verksamhetens konkurrensutsättning. Affärsverkets egen personal har minskats med cirka 15 % från 146 personer (bokslutet 2021) till 124 personer (augusti 2022). För att trygga kontinuiteten i serviceverksamheten har en fortlöpande rekrytering pågått för centrala arbetsuppgifter inom företagshälsovården, men bortfallet kunde inte ersättas. Under omställningen riktas personalresurserna in på att trygga de kritiska lagstadgade tjänsterna.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut ska konkurrensutsättningen ordnas så att personalen hos affärsverket företagshälsan övergår genom överlåtelse av rörelse till den aktör som vinner anbudsförandet.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIKELAITOKSEN TAVOITE			
Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Hyvä asiakaskokemus.	Asiakaskokemusta kuvaavan nettosuositteluindeksin (NPS) taso on 69.	

Strategisk tyngdpunkt	Mål	Mätare	Koppling till program i strategin
AFFÄRSVERKSAMHETS MÅL			
Smarta Helsingfors leds med data och digitala underlag	Bra kundupplevelse.	Nettorekommendationsindex som beskriver kundupplevelsen (NPS) ska vara på nivå 69.	

Muut toiminnan tavoitteet

Övriga verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIKELAITOKSEN TAVOITE			
Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	Toimiva digitaalinen palvelupolku.	Digitaalisen palvelun käytettävyys: Hoitochatin CES-arvo (Customer Effort Score) on alle 2,5 (1=hyvä; 5=huono)	
Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	Hyvä kiireettömän hoidon saatavuus	Tavoitteena on, että kiireettömissä asioissa lääkärin vastaanottoajan saa 5 arkipäivässä.	

Strategisk tyngdpunkt	Mål	Mätare	Koppling till program i strategin
AFFÄRSVERKETS MÅL			
Ett Helsingfors som är attraktivt för personalen	En fungerande digital servicestig	De digitala tjänsternas användbarhet: Vårdchattens CES-värde ska vara lägre än 2,5 (1 = bra; 5 = dåligt).	
Ett Helsingfors som är attraktivt för personalen	Bra tillgång till icke-brådskande vård	Målet är att man i icke brådskande fall kan få en läkartid inom fem vardagar.	

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetaavoitteet - Prestationsmål						
Asiakaskokemus (NPS) - Kundupplevelse (NPS)	66	69	67	69		
Hoitochatin käytettävyyys (CES) - Vårdchattens användbarhet (CES)	2,5	< 2,5	< 2,5	< 2,5		
Lääkärin kiireetön vastaanottoaika (etä- tai lähivastaanotto) - Icke-akut mottagningstid hos läkaren (distans- eller närmottagning)	-	< 6	< 6	< 6		
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Asiakasmäärä - Kundvolym	41 500	41 000	40 000	38 000		

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	146	158	119	116		
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	139	150	112	106		

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

	2021	2022	ennuste prognos	2023	2024	2025
Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare						
Henkilöstökulut+vuokra-henkilöstö / oman toiminnan tuotot. % - Personalkostnader + inhyrd personal / intäkter från egen verksamhet, %	0,8	0,8	0,9	0,8		
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus 2021 = 100 - Produktivetsindex, produktivitet 2021 = 100	100,0	97,0	90,0	106,0		

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa/x, Tjänst euro/x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Liikevaihto/asiakasmäärä - Omsättning/ kundvolym	440	468	421	443		

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Liikevaihto/asiakasmäärä - Omsättning/ kundvolym	-14,56	2,18	-10,04	5,23		

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilan käyttö - Lokalandvändning						
Tilojen kokonaispinta-ala htm ² - Lokalyta sammanlagt m ² lägenhetsyta	5,0	5,0	5,0	5,0		

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Liikevaihto - Omsättning	18 271	16 837	16 815		
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	727	127	87		
Varsinaiset kulut - Kostnader	-18 576	-17 640	-16 878		
Poistot - Avskrivningar	-47	-85	-155		
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	376	-761	-130		
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-1				
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-40	-40	-40		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	335	-801	-170		

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	376	-761	-130		
Poistot - Avskrivningar	47	85	155		
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-40	-40	-40		
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-1				
Investointien rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-118	-288			
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta	264	-1 004	-15		
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-264				
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta	-264				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten		-1 004	-15		

2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala – Fostrans- och utbildningssektorn

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	83 154	45 920	73 187	69 720	69 720	69 720	69 720
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	1 294 667	1 335 798	1 357 604	1 381 534	1 416 364	1 469 262	1 524 756
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 211 513	-1 289 878	-1 284 417	-1 311 814	-1 346 644	-1 399 542	-1 455 036
Poistot - Avskrivningar	25 991	29 661	27 500	31 122	31 122	32 816	34 985
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 237 504	-1 319 539	-1 311 917	-1 342 936	-1 377 766	-1 432 358	-1 490 021
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 237 504	-1 319 539	-1 311 917	-1 342 936	-1 377 766	-1 432 358	-1 490 021
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-44,8	59,4	51,8	51,8		
Menot - Utgifter		3,2	1,6	3,4	6,0	3,7	3,8

Tulot sisältävät 2023 alkaen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta veloittavat palvelut.

Vuoden 2023 menot ja toimintakate eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien menojen ja toimintakatteen kanssa vuokramallin uudistuksesta johtuen. Vertailukelpoinen menojen muutos vuosien 2022 ja 2023 välillä on 67,9 miljoonaa euroa / 5,1 prosenttia.

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan neljä keskeisintä painopistettä vuonna 2023 ovat:

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin

Painopisteiden lisäksi keskeistä on tuottavuuden parantaminen sekä strategiset tavoitteet Helsingin koulutuksen kehittämiselle vuoteen 2030.

Toimialan keskeisiä painopisteitä edistetään vuonna 2023 osana kasvatusta ja opetusta erilaisien toimin kaikissa palveluissa. Vuoden 2023 sitovat toiminnan tavoitteet mittareineen kytkeytyvät hyvinvoinnin edistämiseen sekä henkilöstön veto- ja pitovoiman vahvistamiseen.

Inkomsterna omfattar tjänster som från och med 2023 tas ut inom social-, hälso- och räddningssektorn.

Utgifter och verksamhetsbidrag för år 2023 är inte jämförbara med utgifter och verksamhetsbidrag för föregående år på grund av reformen av hyresmodellen. Den jämförbara förändringen av utgifterna mellan 2022 och 2023 är 67,9 miljoner euro / 5,1 procent.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Fostrans- och utbildningssektorns fyra viktigaste prioriteringsområden 2023 är:

-

Toiminnan kuvaus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala palvelee vuosittain 200 000 helsinkiläistä yli 600 toimipaikassa 14 700 työntekijän osaamisella. Toimialan keskeisenä tavoitteena on tarjota vetovoimaiset varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, toisen asteen koulutusmahdollisuudet kaikille helsinkiläisnuorille, ammatillista koulutusta sekä asiakaslähtöistä ja monialaista vapaata sivistystyötä aikuisväestölle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto. Toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen ja hallintoon.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Palvelukokonaisuus vastaa kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta. Varhaiskasvatusta järjestetään noin 35 000 lapselle. Varhaiskasvatus- ja esiopetusalueita on yhdeksän ja yksityinen varhaiskasvatus on oma palvelunsa.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta ja muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta. Perusopetuksen alueita on seitsemän. Esi- ja perusopetuksen oppilashuolto on oma palvelunsa, joka tuottaa psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukio- ja ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön järjestämisestä. Toisen asteen opiskeluhoitopalvelut tuottaa palveluja myös yksityisille oppilaitoksille. Lisäksi palvelukokonaisuus järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA-koulutusta), oppisopimuskoulutusta, työllisyydenhoidon koulutuksia, avoimia opintoja, aikuisten perusopetusta, nuorten työpajatoimintaa sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus tuottaa kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, leikkipuistotoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen opetuksen, lukiokoulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä vapaan sivistystyön palvelut. Palvelukokonaisuus huolehtii ruotsinkielisten oppilashuollon psykologien ja kuraattorien palveluiden sekä kehitysvammaisten iltapäivä- ja lomatoiminnan palveluiden tuottamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut. Ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan (TUVA) koulutuksen järjestää Helsingissä Yrkesinstitutet Prakticum.

Toimialan hallinto koostuu seitsemästä palvelusta, jotka tuottavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille hallinto-, henkilöstö-, tietohallinto-, tila- ja viestintäpalveluita sekä talous- ja suunnittelupalveluita ja pedagogisia kehittämispalveluita. Osa hallinnon henkilöstöstä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistosuhteereinä, opistoisäntinä sekä kalustonhoitajina.

Beskrivning av verksamheten

Keskeiset talousarviovuoden muutokset
palvelukokonaisuuksittain ja palveluittainVäsentliga förändringar under budgetåret vid varje
servicehelhet och tjänst

2 10 (1 000 €)	Menot €	Osuus pääluokan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhteensä	1 416 364	100 %	80 566	6,0 %	Vuokramalliin liittyvät vuokramuutokset, strategiset painotukset, hintatason nousu
Vuokramallin muutos	12 650	1 %			
Varhaiskasvatus ja esiopetus	446 858	32 %	11 238	2,6 %	Lakisääteiset muutokset
Perusopetus	417 310	29 %	20 508	5,2 %	Asiakasmäärän kasvu, lakisääteiset muutokset, tarveperustaisen rahoituksen kasvu, inklusion toimenpiteet
Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	220 503	16 %	5 155	2,4 %	
• Lukioskoulu	78 140	6 %	3 136	4,2 %	Asiakasmäärän kasvu
• Ammatillinen koulutus	123 702	9 %	545	0,4 %	Osaamiskeskuksen toiminnallinen muutos
Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus	91 150	6 %	3 636	4,2 %	Tarveperustaisen rahoituksen kasvu, varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustoimenpiteet
Hallinto	227 893	16 %	27 379	13,7 %	Vuokramuutokset, henkilöstön saatavuustoimenpiteet, digitaalisen perustan menot, kotikuntakorvausten kasvu

2 10 01 Kaupungin tuottamat palvelut - Tjänster som staden tillhandahåller

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	83 154	45 920	73 187	45 920	45 920	45 920	45 920
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	1 132 639	1 174 514	1 196 170	1 193 465	1 228 295	1 277 316	1 328 374
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 049 485	-1 128 594	-1 122 983	-1 147 545	-1 182 375	-1 231 396	-1 282 454
Poistot - Avskrivningar	25 991	29 661	27 500	31 122	31 122	32 816	34 985
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 075 476	-1 158 255	-1 150 483	-1 178 667	-1 213 497	-1 264 212	-1 317 439
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 075 476	-1 158 255	-1 150 483	-1 178 667	-1 213 497	-1 264 212	-1 317 439
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-44,8	59,4				
Menot - Utgifter		3,7	1,8	1,6	4,6	4,0	4,0

Vuosien 2021 ja 2022 menot sisältävät myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle tuotettavat palvelut ja muun ulkoisesti rahoitetun toiminnan

Toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärä kasvaa varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa runsaalla 700:lla eli noin 0,7 prosenttia. Tämä on 0,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin kaupungin keskimääräinen väestönkasvu.

Aiemmin voimaantulleet varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta ja lasten kolmiportaista tukea koskevat lakimuutokset kasvattavat edelleen toimialan menoja. Kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn sekä oppivelvollisuuteen tehdyillä lakimuutoksilla on lähinnä toiminnallisia vaikutuksia ja perhevapaauudistuksen talousvaikutuksia on vaikea arvioida.

Varhaiskasvatuslain mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia vuosittain vuoteen 2030 asti.

Lapsen tukea vahvistava muutos varhaiskasvatuslakiin tuli voimaan 1.8.2022. Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen laadukasta perustoimintaa. Tukea on annettava viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Jos tuki ei ole riittävää voidaan tukea antaa tehostettuna tai erityisenä tukena. Kolmiportaisen tuen kustannusvaikutukset kokovuotistuvat vuonna 2023.

Kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn sekä kurinpitoon 1.8.2022 voimaan tulleet muutokset esiopetuksessa ja 5–6-vuotiaiden esiopetuskokeilussa, perusopetuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuisten perusopetuksessa sekä aikuisten lukiokoulutuksessa lisäävät koulujen ja oppilaitosten vastuita ja tehtäviä. Lisäksi esiopetuksen ja koulutuksen järjestäjien tulee huomioida kiusaamisen ehkäisyyn ja kurinpitoon liittyvät opetussuunnitelmien perusteiden sekä muiden määräyksien muutokset.

Oppivelvollisuuslain 1.8.2022 muutoksen myötä yli 17-vuotiailla oppilaalla on oikeus suorittaa oppivelvollisuutta lasten perusopetuksessa. Peruskouluihin jää osa oppilaista suorittamaan opintoja, joka lisää myös ohjauksen ja tuen järjestämistarvetta.

Perhevapaauudistus lisää perheiden valinnanvapautta ja tuo joustoja perhevapaiden pitämiseen. Muutosten myötä oikeus varhaiskasvatukseen alkaa sinä kuukautena, kun lapsi täyttää 9 kuukautta ja sama varhaiskasvatuspaikka säilyy enintään 13 viikon vanhempainvapaasta johtuvan poissaolon ajan. Vanhempainrahapäiviä voi käyttää, kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Perhevapaiden tulevaa käyttöä, ja uudistuksen vaikutuksia ei vielä osata arvioida.

Valtion vuoden 2023 talousarvioon esitettyjen varhaiskasvatusmaksujen alentamisen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisään korotuksen vaikutukset eivät ole vielä täsmentyneet, eikä niitä ole huomioitu talousarviossa. Tulojen alenemisen

Förändringar i omvärlden

Centrala förändringar i omvärlden 2023

lisäksi asiakasmaksujen lasku lisää oman varhaiskasvatuksen ja vähentää yksityiseen varhaiskasvatukseen, avoimeen varhaiskasvatukseen ja kerhotoiminnan kysyntää. Tämä kasvattaa palvelutuotannon menoja. Hoitolisään korotus lisää yksityisen hoidon tuen menoja ja voi kasvattaa hieman yksityisen palvelun kysyntää.

Venäjän hyökkäyssota pakenevat ukrainalaiset ovat kasvattaneet kaupungin kasvatus- ja koulutuspalveluiden kysyntää. Vuoden maassaolon jälkeen ukrainalaisilla on mahdollisuus hakea kotikuntaa, ja kotikunnan saaneet alle 18-vuotiaat tulevat oppivelvollisuuden piiriin. Tämä lisää etenkin perusopetuksessa valmistavan opetuksen sekä vahvasti S2-tuetun tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tarvetta. Ukrainalaisille on käynnistetty oma TUVA-koulutuksen ryhmä. Vuonna 2022 työväenopiston suomen kielen kursseille on osallistunut 200, Stadin ammatti- ja aikuisopiston kursseille 250 ja aikuislukion kursseille noin 120 ukrainalaista. Myös aikuisten palveluiden kysynnän odotetaan jatkuvan. Ohjauspalveluita, koulutuksia ja kursseja jatketaan 2023 aikana tarpeeseen vastaten.

Pakolaisuudesta aiheutuvan valmistavan opetuksen tarpeen arviointi on hankalaa. Arvio perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilasmäärästä vaihtelee 690–1 390. Keväällä 2022 perusopetuksen valmistavassa opetuksessa aloittaneet siirtyvät keväällä 2023 perusopetuksen piiriin omaan lähikouluun. Tämä lisää oppilasmäärää ja aiheuttaa lisäkustannuksia ao. kouluihin.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten koulunkäynnin ja opiskelun tapoja muutettiin huomattavasti, sosiaalisista kanssakäymistä rajoitettiin ja vapaa-ajan toimintoja kiellettiin. Koronatilanteen jatkuessa oppijoiden hyvinvoinnin haasteet nousivat esiin, ja pitkittyessään niillä ennustetaan olevan vaikutuksia oppimiseen ja oppijoiden koulutusuriin.

Kouluterveydenhoitohenkilöstön keskittyminen koronaterveydenhuoltoon on viivästyttänyt mm. lasten ja nuorten ikäkausitarkastuksia, jolla on vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin.

Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeet näkyvät koulun ja oppilaitoksen arjessa myös tulevina vuosina. Yhteisöllisyyden vahvistamiseen, lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, monikielisten oppijoiden tukemiseen, kodin ja koulun yhteistyön uudelleen rakentamiseen sekä henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Maksuttoman harrastustoiminnan järjestäminen kaikille lapsille ja nuorille on tärkeää. Korona-aikana osa lapsista katosi harrastustoiminnasta, ja sen vakiinnuttaminen vähintään korona-aikaa edeltävälle tasolle koulupäivän jälkeen edellyttää lisää toimenpiteitä.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Strategiset riskit

Koronakriisin aiheuttama opiskelijoiden oppimisvaje ja hyvinvointivaje ja mielenterveyshaasteiden kasvu yhdessä alueiden erilaistumiskehityksen kanssa muodostavat haasteen sekä henkilöstön, että oppijoiden hyvinvoinnille ja turvallisuudelle.

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Alueellisen segregaaation kasvu tuottaa haasteen koulujen yhdenvertaiselle kehitykselle. Alueiden sekä koulujen leimautumisesta voi syntyä mainehaittoja ja vetovoimaisuuden laskua.

Uuden henkilöstön heikko saatavuus ja nykyisen henkilöstön hyvinvoinnin heikkeneminen ovat merkittäviä riskitekijöitä. Henkilöstöpula ja henkilöstön kuormittuminen vaikeuttavat kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden tuottamista ja erityisesti strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista.

Toiminnalliset riskit

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vaikeuttaa asiakasmäärän, erityisesti valmistavan opetuksen tarpeiden ja palvelutilojen tarpeen arviointia.

Talouden ohjaaminen ja seuranta voivat vaikeutua ja kaupungin maine työnantajana voi vaarantua toimimattomien ja virheellistä tietoa sisältävien HR- tietojärjestelmien takia.

Taloudelliset riskit

Toimialan tilojen vuokrien kokonaiskustannukset suhteutettuna toimialan perustehtävien rahoitukseen ovat suuret ja vuokria joudutaan jatkossa rahoittamaan enenevässä määrin palvelujen järjestämiseen varatuista varoista.

Koulutuksellisen tasa-arvorahan tason mahdollinen lasku opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muutoksen myötä vuonna 2023 hankaloittaa eriytymiskehityksen torjuntaa ja opetuksen laadun ylläpitämistä.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Maaailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia

Koulutus 2030 -työn strategisia tavoitteita ja toimenpiteitä työstetään edelleen vuonna 2023. Vuoden 2023 tavoitteita ja toimenpiteitä konkretisoidaan ja kootaan työvälineitä opettajille ja oppijoille. Tarveperusteista (TP) rahoitusta (aikaisemmin positiivisen diskriminaation (PD) rahoitus, myönteinen erityiskohtelu) vahvistetaan. Rahoituksen uudistus etenee varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen vuonna 2023.

Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan edelleen. Kohderyhmänä ovat erityisesti vieraskieliset. Osallistumisasteen nostaminen kasvattaa hoidossa olevien alle 3-vuotiaiden lasten määrää ja lisää kustannuksia, koska alle 3-vuotiaiden lasten hoitohenkilöstömitoitus on suurempi kuin yli 3-vuotiailla. Samalla kasvaa tarve varhaiskasvatuksen kasvatus- ja hoitohenkilöstölle, jonka saatavuus on jo tällä hetkellä huono. Edellytyksiä vastata varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden haasteisiin, erityisesti ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, vahvistetaan. Lisäksi vahvistetaan varhaiskasvatuksen laadun varmistamisen edellytyksiä.

Perusopetuksen sitouttavan koulu yhteisötyön (SKY) toimintaa jatketaan. Tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja ja luoda myönteistä, kouluun kiinnittymistä tukevaa toimintakulttuuria. Helsingin lasten ja nuorten ohjausryhmä edistää lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista sekä vaikuttamistoiminnan yhteensovittamista. Toimintatapoja ja kanavia kehitetään kaupunkiyhteisesti lapsia ja nuoria kuullen. Inklusion tavoitteiden toteuttamista vahvistetaan.

Englanninkielinen koulutus laajenee edelleen. Koulutusta lisättäessä varmistetaan oppijan kielipolku esiopetuksesta

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

perusopetukseen sekä jatkumahdollisuus toiselle asteelle. Oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia ja vaikuttavuutta seurataan vuosittain seurantasuunnitelman mukaisesti. Pohjoismaisen koulun (Nordiska skolan) toteuttamisen valmistelu on aloitettu kasvatus- ja koulutuslautakunnalle 10.11.2020 esitetyn konseptisuunnitelman mukaisesti.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

Lukutaidon kehittämisen tavoitteena on, että jokainen oppija löytää oman tapansa lukea. Koulussa tehdään erilaisia toimia lukuinnon kasvattamiseksi ja oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi sekä hyödynnetään lukutaidon tuen tarpeen arviointien tuloksia opetuksen tukena. Lisäksi kouluissa ja päiväkodeissa tuetaan henkilöstön osaamista erilaisten materiaalien ja digitaalisten välineiden käyttöön.

Liikkumista edistetään systemaattisesti osana oppijan päivää. Varhaiskasvatuksessa lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Liikkumisen näkökulma otetaan puheeksi lapsen henkilökohtaisessa VASU-keskustelussa. Perusopeuksessa kouluilla on lukuvuonna 2022–2023 vähintään yksi kehittämistavoite liikkumisesta perustuen kouluterveyskyselyyn, Liikkuva Koulu -nykytilan arviointiin tai Move-mittauksiin. Toisella asteella liikkumista edistetään osana opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointityötä. Liikkumismahdollisuuksia parannetaan Liikuntacoach-pilotilla ja Ammattiosaajan Työkykypassilla.

Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Toimialan hyvinvointitavoitteissa korostuu mielen hyvinvoinnin varhainen tuki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, liikkumisen ja terveellisen elämäntavan edistäminen sekä turvallisuuden lisääminen. Koronan vaikutusten korjaaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeet näkyvät koulun ja oppilaitoksen arjessa myös tulevina vuosina. Työtä suunnataan yhteisöllisyyden sekä lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, monikielisten oppijoiden tukemiseen, kodin ja koulun yhteistyön rakentamiseen sekä henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman (KVO13) mukaisia toimenpiteitä jatketaan. Vuonna 2023 perusopetuksessa keskitytään erityisesti tunne- ja vuorovaikutustaitojen systemaattiseen opettamiseen, jatkuvaan ryhmäyttämiseen sekä tukioppilastoiminnan vahvistamiseen. Toisella asteella yhteisöllisyyden vahvistamiseen on rakennettu Hyvinvointikahvila -konsepti yhteistyössä Soten ja Kuvan nuorisotyön kanssa.

Toimialalla toteutetaan yhteistyössä Kanslian turvallisuusyksikön ja nuorisotyön kanssa toimenpidekokonaisuutta "Ehkäise polarisaatiota – vahvista yhteisöllisyyttä". Työn tavoitteena on ehkäistä radikalisaatiota ja jengiytymistä. Työ keskittyy ennalta ehkäisevään työhön.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Toimialan tuottavuus selvitys on käynnistynyt varhaiskasvatuksesta kesällä 2022. Tuottavuus selvitykset etenevät opetukseen ja hallintoon vuosien 2022–2023 aikana.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Toimialalla edistetään henkilöstön veto- ja pitovoimaa monin toimenpitein. Ratkaisuja työvoimavajeeseen haetaan jatkuvasti oppisopimuskoulutuksilla, korkeakouluysteistyöllä, työssäoppimispaikkojen saatavuuden edistämällä sekä rekrytointi-ilmoitusten ja hakijakokemuksen kehittämällä ja uusilla toimintatavoilla. Toimialan näkyvyyteen ja työnantajamielikuvan kehittämiseen panostetaan kohdistamalla ja uusimalla rekrytointimarkkinointia. Toimialalla edistetään monimuotoisia täydennyskoulutuspolkuja, tarjotaan työsuhdeasuntoja ja käytetään erilaisia rekrytoinnin kannustinpalkkioita. Esihenkilöille tarjotaan rekrytoinnin tukea mm. rekrytointiklinikoilla.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kaksi (2) sitovaa toiminnan tavoitetta, joista ensimmäinen, "Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa" on samalla kaupunkiyhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoite. Toinen sitova toiminnan tavoite on "Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä".

Mielen hyvinvoinnin varhaisen tuen parantamista koskevan sitovan toiminnan tavoitteen toteutumista mitataan kahdella mittarilla, joista toinen koskee perusopetusta ja toinen lukiokoulutusta. Perusopetusta koskevalla mittarilla todennetaan, että peruskouluissa opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja systemaattisesti ja lukiokoulutusta koskevalla mittarilla, että yhteisöllisyyttä rakennetaan lukioissa määrätietoisesti.

Perusopetuksen mittari on:

Peruskouluista vähintään 80 prosenttia käyttää systemaattisesti yhtä tai useampaa vuodelle 2023 sovittua tunne- ja vuorovaikutustaidon -ohjelmaa syyslukukauden 2023 loppuun mennessä seuraavasti:

- vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla
- vuosiluokkien 1–9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla, jolloin toinen vuosiluokka on oltava luokkasteilta 1–6 ja toinen luokkasteilta 7–9.

Koulu päättää, mikä vuosiluokka kokonaisuudessaan (esim. kaikki 1.vuosiluokan oppilaat) käyttää valittua ohjelmaa.

Peruskouluista 59 prosenttia käytti yhtä tai useampaa tunne- ja vuorovaikutustaidon ohjelmaa vuonna 2021.

Lukiokoulutuksessa itsensä tärkeäksi osaksi kouluyhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus on laskenut pitkään ja tavoitteena on, että lasku pysähtyy.

Lukiokoulutuksen mittari on:

Itsensä tärkeäksi osaksi kouluyhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus vastaajista pysyy vähintään 2021 Kouluterveyskyselyyn tasolla (45,5 prosenttia).

Tavoitteen saavuttamiseksi jokaisessa lukiossa toteutetaan monialaista verkostoyhteistyötä arjen toiminnassa. Esimerkiksi hyvinvointikahviloissa kohdataan opiskelijoita matalalla kynnyksellä sekä vahvistetaan opiskelijoiden vuorovaikutusta ja vähennetään yksinäisyyttä.

Verksamhets målsättningar i budgeten

Toisen, henkilöstön veto- ja pitovoiman ja työolojen parantamista koskevan sitovan toiminnan tavoitteen toteutumista mitataan varhaiskasvatusta ja ammatillista koulutusta koskevalla mittarilla.

Mittari on:

Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä kasvaa vähintään 20 prosentilla vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022.

Tavoitteen saavuttamiseksi varhaiskasvatuksessa ja Stadin AO:ssa sovitaan toimenpiteistä, joilla kannustetaan ja mahdollistetaan ei-kelpoisia lastenhoitajia aloittamaan kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa. Vuonna 2021 kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnon suorittamisen oppisopimuksella aloitti 70 opiskelijaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on lisäksi kolme (3) kaupunkiyhteistä toiminallista tavoitetta, joista ensimmäinen koskee kaupunkiuudistusta, toinen tuottavuuden parantamista ja kolmas hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Kullakin toiminnan tavoitteella on yksi mittari.

Ensimmäisen toiminnan tavoitteen, "Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä kohentamalla ja palveluita kehittämällä", toteutumisen mittari on: Vuonna 2023 yhtä suuri tai suurempi osuus kaupunkiuudistusalueiden koulujen oppilaista kuin muiden koulujen oppilaista kokee, että koulun lähialueen aikuiset suhtautuvat heihin ystävällisesti ja että heihin suhtaudutaan ystävällisesti koulun lähialueen julkisissa paikoissa.

Koulun hyvinvointiprofiilin Sosiaaliset suhteet -osiossa on kysymykset "Kouluni lähialueen aikuiset suhtautuvat minuun ystävällisesti" sekä "Kouluni lähialueen julkisissa paikoissa (esim. kirjastot, nuorisotilat, bussit) minuun suhtaudutaan ystävällisesti". Oppilaiden kokemus ystävällisestä suhtautumisesta lasketaan siten, että kysymykseen "samaa mieltä" ja "täysin samaa mieltä" vastanneiden määrä jaetaan kyseisen kysymyksen kokonaisvastausmäärällä, ja näistä kahteen kysymyksen positiivisesti vastanneiden osuudesta lasketaan keskiarvo. Koulut jaotellaan kaupunkiuudistusalueisiin kuuluviksi ja ei-kuuluviksi peruspiirijaottelun mukaan.

Vuonna 2021 kaupunkiuudistusalueilla 73,2 prosenttia oppilaista koki, että lähialueen aikuiset suhtautuvan heihin ystävällisesti ja että lähialueen julkisissa palveluissa heihin suhtaudutaan ystävällisesti. Muilla kuin kaupunkiuudistusalueilla näin kokevien osuus oli 78,7 prosenttia.

Toisen toiminnallisen tavoitteen, "Parannetaan käyttötalouden tuottavuutta", toteutumista kuvaava mittari on: Kaikkiin palvelukokonaisuuksiin ja hallintoon tehdään tuottavuus selvitys.

Toimialalla käynnistetään tuottavuus selvityksistä mahdollisesti esiin nousevia toimenpiteitä.

Kolmannen, kaupunkiyhteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteen, "Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä" mittari on:

Työväenopistossa ja Arbiksessa ikäihmisille suunnattujen liikunta- ja tanssikurssien lukumäärä ja osuus opiston liikunta- ja tanssikurssien kokonaismäärään kasvaa vuoden 2022 tasosta.

Taloudellinen kestävyys

Tilankäytön tehokkuus

Kaikki uudet rakennushankkeet tehdään lähtökohtaisesti yhteiskäyttöhankeina 2023–2025. Lisäämällä ja kehittämällä irtokalusteiden, varusteiden ja lukkopesien kierrätystä parannetaan kustannustehokkuutta ja vastataan strategian hiilineutraalitavoitteeseen.

Toimialan oppimisympäristöjen suunnitteluohjeistuksessa on parannettu suunnitteluratkaisujen kustannustehokkuutta.

Tilankäytön tehokkuus kasvaa taloussuunnitelmakaudella hieman peruskouluissa ja lukiossa. Päiväkotien tilankäytön tehokkuus on heikkenevä. Stadin ammattiopiston käytössä olevien tilojen määrä kasvaa vuonna 2023 ja tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään on edellisvuotta suurempi. Taloussuunnitelmakauden lopulla Stadin ammattiopiston tilankäytön tehokkuus paranee huomattavasti.

Etä- ja monipaikkaisen työn tuoman muutoksen myötä toimialalla on käynnistetty hallinnon tilankäytön tehostamisen suunnittelu.

Tuottavuuskehitys

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoisiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtionosuuslaskennassa käytettäviin kertoimiin.

Toimialan yksikkökustannukset lasketaan nettokustannuksina eli tulot vähennetään menoista. Kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteiden mukaisesti palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain. Hallinnon kustannukset kohdennetaan suoraan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, kun se on mahdollista ja muuten menojen suhteessa.

Toimialan tuottavuusindeksi heikkenee 2,0 yksikköä vuonna 2023 ja heikkeneminen jatkuu koko taloussuunnitelmakauden ajan. Yksikkökustannukset kasvavat vuonna 2023 eniten varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, suomenkielisessä vapaassa sivistystyössä sekä suomenkielisessä perusopetuksessa.

Suoritteissa tapahtuvat muutokset

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä on hieman edellisvuotta pienempi. Kaupungin omissa päiväkodeissa asiakasmäärä kasvaa 140 lapsella, mutta perhepäivähoidossa on lähes 190 lasta vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärän pieneneminen aiheutuu syntyvyyden laskusta. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelujen käyttöön vaikuttavat työllisyystilanne ja perheiden valinnat eri varhaiskasvatusmuotojen välillä. Helsingin strategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on vieraskielisiä lapsia noin 6 500 eli noin 24 prosenttia kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erityistä tukea tarvitsevien lasten

Ekonomisk hållbarhet

suhteellisen määrän, 12 prosenttia lapsista, arvioidaan pysyvän ennallaan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 3 000 lasta.

Leikkipuistoissa toteutettavan koululaisten iltapäivätoiminnan muuttaminen perusopetuslain mukaiseksi iltapäivätoiminnaksi jatkuu vuonna 2023. Leikkipuistojen henkilöstöresursseja kohdistetaan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan.

Helsinki on mukana kaksivuotisen esiopetuksen valtakunnallisessa kokeilussa vuosina 2021–2024. Vuoden 2023 aikana kokeiluun osallistuu yhteensä lähes 1 600 vuonna 2016 ja vuonna 2017 syntynyttä lasta 42 suomenkielisessä kokeiluun valitussa päiväkodissa.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus

Suomenkielistä perusopetusta on varauduttu järjestämään noin 43 300 oppilaalle. Perusopetuksen oppilasmäärä on lisääntynyt vuosittain ja se kasvaa 780 oppilaalla verrattuna vuoden 2022 talousarvioon. Vieraskielisten oppilaiden määrä jatkaa kasvuaan. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on vieraskielisiä noin 23 prosenttia, eli 10 000 oppilasta. Valmistavan opetuksen oppilasmäärä on noin 600. Vuoden 2022 syksyllä valmistavassa opetuksessa oli noin 650 oppilasta, joista ukrainalaisia oli vajaa 200.

Erityisoppilaiden osuus on noin 14 prosenttia koko oppilasmäärästä. Tämä on yhteensä noin 6 200 oppilasta, joista erityisluokilla on noin 3 050 (49 prosenttia) oppilasta ja integraatio-oppilaita on noin 3 150 (51 prosenttia). Vaikeasti kehitysvammaisten ja autististen erityisoppilaiden määrässä on viime vuosina ollut merkittävää kasvua. Näille ryhmille tarkoitettuja erityisluokkia on jouduttu perustamaan lisää vuosittain.

Perusopetuslain mukaisen koululaisten iltapäivätoiminnan oppilasmäärä kasvaa vuoden 2022 talousarvioon verrattuna edelleen noin 600 oppilaalla, jolloin toiminnassa on yhteensä noin 9 600 oppilasta; näistä suomenkielisessä toiminnassa vajaan 8 600 ja ruotsinkielisessä toiminnassa runsaat 1 000. Kaupunki järjestää toimintaa kouluissa ja leikkipuistoissa noin 3 000 oppilaalle ja avustettavassa iltapäivätoiminnassa on noin 6 600 oppilasta.

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä perusopetuksessa on tehostettu ja lisätty oppilaanohjausta. Oppilaalla on oikeus saada tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetun ohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun ohjauksen tarpeessa on noin 1 200 oppilasta. Oppilaalle tarjotaan ohjausta vielä perusopetuksen päättymisen jälkeen elokuussa, jos oppilaalla ei ole koulutuspaikkaa.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus

Toisen asteen opiskelijoiden määrän arvioidaan kasvavan koko 2020-luvun. Helsingissä lukiopaikka tarjotaan 60 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Suomenkielisten lukiolaisten määrä kasvaa yli 400 opiskelijalla vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Helsingin kaupungin ylläpitämissä

suomenkielisissä lukioissa on noin 9 000 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 17 prosenttia.

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuuteen. Muun kielisten opiskelijoiden määrä on 43 prosenttia kokonaisopiskelijamäärästä.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa Helsingissä ammattityöntekijöiden työvoimapoistumaan ja väestömäärän, erityisesti vieraskielisen väestömäärän kasvuun takia. Vuodeksi 2022 ammatti- ja aikuisopisto sai 803 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaansa. On todennäköistä, että opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vastaavan suuruisen harkinnanvaraisen lisäyksen Stadin ammatti- ja aikuisopistolle myös vuonna 2023.

Vapaan sivistystyön opetusta tarjotaan 105 000 tuntia. Kursseja, luentoja ja tapahtumia tarjotaan laajasti eri puolilla kaupunkia sekä verkossa. Erityisenä kohderyhmänä ovat vieraskieliset helsinkiläiset, joille tarjotaan monipuolisesti suomi toisena kielenä -opetusta sekä madalletaan kynnystä osallistua myös muuhun koulutukseen.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta järjestetään 2 320 asiakkaalle. Kaupungin omissa päiväkodeissa asiakasmäärä vähenee 10 lapsella. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ostopalvelun osuus on ollut noin 10 prosenttia.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Vuonna 2023 kokeiluun osallistuu vuosina 2016 ja 2017 syntyneitä lapsia kahdessa ruotsinkielisessä päiväkodissa. Kokeilussa mukana olevilla lapsilla on oikeus oppilashuollon palveluihin, ja kolmiportaisen tuen malli koskee myös kokeiluun osallistuvia lapsia.

Ruotsinkielistä perusopetusta järjestetään noin 4 150 oppilaalle, joista vieraskielisiä on 3 prosenttia. Oppilasmäärä kasvaa noin 75 oppilaalla. Erityisoppilaiden suhteellinen osuus säilyy nykyisellä tasolla noin 8 prosentissa. Valmistavan opetuksen ja S2-opetuksen tarve on lisääntynyt viime vuosina.

Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa on noin 1 320 opiskelijaa, joista vieraskielisiä on 1 prosentti.

Ruotsinkielistä vapaan sivistystyön opetusta tarjotaan 21 500 tuntia. Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Tavoitteena on saavuttaa entistä laajemmin uusia asiakasryhmiä vapaan sivistystyön piiriin. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä ovat vieraskieliset helsinkiläiset, joille tarjotaan monipuolisesti ruotsi toisena kielenä -opetusta sekä madalletaan kynnystä osallistua myös muuhun koulutukseen. Toinen kohderyhmä ovat ikäihmiset, joiden mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä parannetaan lisäämällä heille suunnattujen liikuntakurssien osuutta liikuntakurssien kokonaismäärästä.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Talousarvioehdotuksen toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin. Toimenpiteillä parannetaan lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Toimenpiteillä vaikutetaan oppijoiden osallisuuteen, oppimistulosten paranemiseen ja opinnoissa edistymiseen. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymykset ovat osa toiminnan suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön koulutusta, työmenetelmien kehittämistä sekä kasvatusympäristöjen järjestämistä.

Lapsivaikutukset

Toimialan asiakasryhmänä ovat lapset ja nuoret. Toimialan talousarvion toimenpiteet ja asetetut toiminnan tavoitteet kohdistuvat pääasiassa lapsiin ja nuoriin. Toimenpiteet edistävät lasten ja nuorten turvallista kasvua ja oppimista, sujuvaa opinpolkua ja parantaa kaikkien lasten ja nuorten elämänlaatua. Kaupunki kehittää omaa toimintaansa, jolla tavoitellaan hyvinvointia lasten ja nuorten elämään. Osa toimenpiteistä johtuu lainsäädäntöuudistuksista tai valtakunnallisesti rahoitetusta kehittämisestä, jolla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia koko maan tasolla.

Talousarvioon sisältyvillä toimialan strategian toteutumista edistettävillä toimenpiteillä, mm. varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisella, englanninkielisen koulutuksen lisäämisellä ja Myllypuron kampuksen käyttöönotolla arvioidaan olevan myönteisiä lapsivaikutuksia palvelutarjonnan monipuolistuessa ja laajentuessa.

Toimialan toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan myönteisesti oppijan opinpolkuun.

Sukupuolivaikutukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvion toimenpiteitä ei ole suoraan kohdistettu oppijoiden sukupuoleen. Siten ne eivät suoraa vahvista tai heikennä sukupuolten yhdenvertaisuutta tai tasa-arvoa. Kasvatuksen ja koulutuksen palveluita tarjotaan joustavasti oppijoiden tarpeista lähtien. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle pohjautuu voimassa oleviin opetussuunnitelmiin, joiden mukaan päiväkodeissa ja kouluissa edistetään sukupuolten tasa-arvoa, tuetaan oppilaan identiteetin rakentumista, toteutetaan sukupuolittietoista opetusta ja arvostetaan moninaisuutta.

Yhdenvertaisuusvaikutukset

Toimialan talousarvion toimenpiteissä ja tavoitteissa on huomioitu eri ikäiset oppijat varhaiskasvatuksesta ikä-ihmisiin. Strategisten tavoitteiden toteuttamisen toimenpiteet kohdistuvat erityisesti lapsiin ja nuoriin. Yhdenvertaisuuteen myönteisesti sekä segregaatioon ehkäisevästi vaikuttavia toimenpiteitä arvioidaan olevan esimerkiksi tarveperusteisen indeksin rahoitusuudistuksella, Oikeus oppia -kehittämisohjelmalla sekä oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanolla. Henkilöstön osaamisen kehittämisen arvioidaan vahvistavan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta toimialalla.

Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset

Oppiminen itsessään tuottaa hyvinvointia ja vahvistaa osallisuutta. Talousarvioon sisältyy toimenpiteitä, sitova tavoite sekä kaupunkiyhteinen toiminnallinen tavoite, joilla on

hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia. Sitovana tavoitteena parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa mm. tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta lisäten. Varhaisen tuen toimenpiteet ehkäisevät tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin.

Lukemisen edistämisellä arvioidaan olevan terveyttä ja hyvinvointia lisääviä vaikutuksia kaikilla oppijoilla. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sekä kiusaamisen vastaisteet toimenpiteet lisäävät kaikkien oppijoiden hyvinvointia. Hyvinvointikahvila-toiminnalla vahvistetaan opiskelijoiden vuorovaikutusta ja vähennetään yksinäisyyttä. Turvallisen yhteisön pelisäännöt auttavat luomaan kaikille turvallisen oppimisympäristön.

Lisäksi toiminnallisena tavoitteena on parantaa ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä. Tavoitetta edistetään vapaan sivistystyön liikunta- ja tanssikursseilla.

Yritys- ja työllisyysvaikutukset

Yritysvaikutukset ovat merkittäviä. Stadin ammatti- ja aikuisopiston ammatillinen koulutus tuottaa ammatillista osaamista joustavasti alueellisen elinkeinoelämän muuttuviin ja vaihteleviin tarpeisiin.

Ammatillinen osaaminen lisää hyvinvointia olemalla merkittävä työllistymisen takaaja. Koulutustason nosto parantaa yksilöiden työllistymisen mahdollisuuksia ja asemaa työmarkkinoilla sekä pidentää työuria.

Sitovana tavoitteena on parantaa henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä. Tavoitetta edistetään lisäämällä Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävän oppisopimuskoulutuksen aloittavien määrää. Oppisopimuskoulutus on merkittävä työllistymisen takaaja.

Henkilöstösuunnitelma

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2023–2025

Henkilöstön määrällisellä ja laadullisella ennakkoinnilla vastataan toiminnasta, lainsäädännöstä ja muista toimintaympäristön muutoksista aiheutuviin henkilöstötarpeisiin. Vuonna 2023 toimialan henkilöstömäärä tulee kasvamaan maltillisesti lähinnä kasvavan asiakasmäärän vuoksi. Toimialalla on määritelty henkilöstöstrategiset tavoitteet vuosille 2022–2023. Ne ovat "Olemme houkutteleva työnantaja" ja "Onnistumme yhdessä. Kun johtaminen on hyvää, henkilöstö voi hyvin."

Nykyisestä vakinaisesta henkilöstöstä noin 950 (9 prosenttia) saavuttaa eläkeiän vuosina 2023–2025. Eläkeiän jo saavuttaneita työskentelee vakinaisessa palvelussuhteessa noin 630 henkilöä. Eniten ennakoitua eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksen opettajissa ja lastenhoitajissa sekä luokanopettajissa ja lehtoreissa. Esihenkilöiden ennakoitua eläkepoistumaa on eniten päiväkodin johtajissa ja rehtoreissa sekä hallinnossa. Vakinaisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus vuonna 2021 oli yhteensä 6,9 prosenttia (822 henkilöä). Tästä muiden kuin eläköityneiden osuus oli 5,2 prosenttia, mikä on henkilöstömääränä 630.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä kasvaa väestöennusteen ja osallistumisasteen kehityksen mukaisesti. Suunnittelukaudella arvioidaan kymmenen varhaiskasvatusyksikön kasvavan, joka tarkoittaa, että näihin yksiköihin lisätään mitoituksesta irti oleva

Personalplan

varajohtaja. Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan seuraamalla päiväkotien henkilöstörakennetta ja rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia aina vuoteen 2030 asti.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa vuonna 2022 aloitettua nopean avun toimintaa ja omien sijaisten liikkuvuutta kehitetään edelleen.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvaessa lisätään uusia luokanopettajan, lehtorin ja erityisopetuksen virkoja. Oppilasmäärältään suurimpien peruskoulujen johtamisjärjestelmäudistuksen toimeenpanoa jatketaan suunnitelmakaudella asteittain lisäämällä uusia apulaisrehtorin virkoja. Tehostetun oppilaanohjauksen vahvistaminen lisää perusopetuksen opinto-ohjaajien määrää.

Koulunkäyntiavustajapalveluiden ostot Seuresta ovat kasvaneet edellisinä vuosina. Perusopetuksessa tavoitteena on rekrytoida lisää kaupungin omia koulunkäyntiavustajia, mikä tulevaisuudessa pienentää henkilöstövuokrauksen tarvetta. Iltapäivätoiminnan asiakasmäärän kasvuun varaudutaan perustamalla uusia toimia.

Lukioiden henkilöstömäärä kasvaa lähivuosina opiskelijamäärän kasvun myötä. Stadin AO:n henkilöstömäärän kehityksessä ei tapahdu merkittävää muutosta. Mahdollisiin muutoksiin vaikuttavat erityisesti ammatillisen koulutuksen rahoitukseen kuuluvien, vuosittain erikseen haettavien, strategiarahoituksen ja lisäsuoritepäättökseen suuruus.

Oppivelvollisuuden laajentamisen henkilöstövaikutuksia seurataan suunnittelukaudella. Työllisyydenhoidon kuntakokeilulla on ollut vähäisiä henkilöstövaikutuksia ja vähäisiin henkilöstövaikutuksiin varaudutaan koko kuntakokeilun ajan.

Oppilas- ja opiskelijahuollon resursseja kasvatetaan vastaamaan lakisääteistä mitoitusta. Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluita vahvistetaan strategian mukaisesti opiskeluhoollon ja koulun muiden ammattilaisten osaamisen kehittämällä.

Toimialan asiakas- ja henkilöstömäärä ovat kasvaneet viime vuosina, mutta tämä ei ole kasvattanut hallinnon henkilöstömitoitusta. Myös ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkattavan henkilöstön määrä on kasvanut koko toimialalla. Asiakas- ja henkilöstömäärien kasvuun on reagoitu mm. uudistamalla hallinnon rakenteita ja tehtäviä.

Henkilöstön saatavuus ja sisäinen liikkuvuus

Toimialalla on henkilöstövajetta erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan, erityisluokanopettajan ja psykologin tehtävissä. Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstövajetta on näiden lisäksi luokanopettajan ja koulunkäyntiavustajan tehtävissä. Seuren kautta palkattavia määräaikaista ruotsinkielisiä koulunkäyntiavustajia ei ole ollut riittävästi saatavilla. Ammatillisessa koulutuksessa on pula tekniikan alan opettajista. Hallinnon tehtävissä saatavuusongelmat ilmenevät erityisesti tietohallintopalveluissa sekä talous- ja suunnittelupalveluissa.

Varhaiskasvatuksen työvoimatilanne on kriittinen ja heikentynyt entisestään. Rekrytoinnin sekä sijaisten saatavuuden ongelmat lisäävät työvoimavajetta. Pedagogisen osaamisen taso vaarantuu ei-kelpoisten työntekijöiden määrän kasvaessa.

Kannustuspalkkioiden käyttöä jatketaan ja tehostetaan. Rakennemuutoksen ja työvoimatilanteen edistämiseksi varhaiskasvatuksessa tuetaan edelleen vuosien 2023–2024 aikana henkilöstön pätevöitymistä varhaiskasvatuksen opettajaksi myöntämällä palkkaetuja yliopistojen 1000+ hankkeen kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon opintoihin ja maksamalla koulutukseen hakeutumiseen liittyviä avoimen yliopiston kurssimaksuja. Lisäksi tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tukemalla henkilöstön pätevöitymistä sosionomin tehtävään. Oppisopimuskoulutuksen kautta pätevöityvien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrää pyritään nostamaan ja varhaiskasvatuksen opettajien pätevöitymistä varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi tuetaan edelleen. Opinnoissa tukeminen lisää henkilöstön palkkaetu- ja sijaiskustannuksia.

Peruskoulun luokanopettajia tuetaan palkallisella virkavapaalla heidän suorittaessaan erillisiä erityisopettajan opintoja. Pätevöitymiskoulutusten tukemista tarkastellaan myös muiden ryhmien osalta. Varsinkin toiminnan kannalta keskeistä on tukea laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen ja kielikylpyopetukseen pätevöitymistä. Lisäksi tehostetaan yhteistyötä, harjoittelukäytäntöjä sekä viestintää yliopistojen kanssa, osallistutaan laajemmin rekrytointitapahtumiin sekä suunnataan markkinointia kattavammin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Toimialalla on kehitetty viime vuosien pandemia-aikojen henkilöstön siirtokokemusten perusteella liikkuvuuteen liittyviä prosesseja ja henkilöstön vastaanottokyvykkyyttä.

Henkilöstön osaamisen, johtamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu strategiakaudelle laadittuihin osaamisen kehittämisen painopistealueisiin, jotka tukevat toimialan neljän painopisteen toteutumista sekä Koulutus 2030 -strategian muodostamista.

Ensimmäinen strategiakauden painopiste on perustyöhön fokusoiminen. Sen tavoitteena on, että kaikki päiväkodit, koulut ja oppilaitokset ovat hyviä. Osaamisen kehittämisessä tämä tarkoittaa pedagogiikkaan, laadukkaaseen johtamiseen, työnteon tapoihin, oppijoiden ja henkilöstön hyvinvointiin sekä lukemisen ja lukutaidon vahvistamiseen liittyvän osaamisen vahvistamista. Toinen osaamisen kehittämisen painopiste on henkilöstön veto- ja pitovoimaan liittyvä osaaminen. Kolmas strategiakauden osaamisen kehittämisen painopiste on ”Kohti tulevaisuutta: Koulutus 2030”, joka suuntaa pitkän aikavälin strategiaan tavoitteisiin ja johtamisen visioon ja näissä tarvittavaan osaamiseen.

Koko toimialaa koskevia pedagogisia osaamisen kehittämisen painopisteitä vuonna 2023 ovat muun muassa tunne- ja vuorovaikutustaitoihin, oppimisvajeen paikkaamiseen sekä digitaalisten työvälineiden pedagogiseen käyttöön liittyvän osaamisen kehittäminen. Koulutus 2030 työskentelyssä kehitetään tulevaisuuden osaamiseen ja tulevaisuusosaamiseen liittyviä eri osa-alueita.

Johtamisen kehittämisessä painottuvat vuonna 2023 kaupungin johtamisen kulmakivet. Kaupunkitasoisesti edistetään eettisiä periaatteita osana työkuultuurin kehittämistä. Toimialalla

rakennetaan johtamisen visiota 2030. Osana johtamisen visiotyöskentelyä tarkastellaan toimialan johtamisen rakenteita ja luodaan suuntaviivoja sille, miten johtamisella saavutetaan Koulutus 2030 tavoitteet. Esihenkilöiden hyvinvointia ja onnistumista tuetaan osana henkilöstöstrategisia toimenpiteitä. Onnistumisen johtamisen kehittämisessä panostetaan erityisesti tavoitteelliseen suoritukseen johtamiseen, palkitsemiseen sekä perehdytykseen osana sujuvaa työnteon aloitusta ja pitovoiman vahvistamista. Palvelukokonaisuuksissa jatketaan myös erilaisia johtamisen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä, kuten johtoryhmätyöskentelyn kehittämistä.

Toimialalla edistetään aiempaa laajemmin osaamisen kehittämisen menetelmiä. Mentorointia lisätään kouluttamalla lisää mentoreita, joka mahdollistaa ryhmien määrän kasvattamisen. Työnohjausta tarjotaan ensisijaisesti esihenkilöille sekä työyhteisöille toimialalle tärkeiden kriteerien mukaisesti. Johtoryhmä- sekä coaching -valmennuksilla edistetään johtamisen kehittymistä toimialalla vuoden 2023 aikana.

Toimialan työhyvinvointijohtamisen kehittämisen tavoitteet laaditaan perustuen kaupungin strategiakauden työhyvinvointiohjelmaan ja ne tarkentuvat vuodelle 2023 toimialan työhyvinvointisuunnitelmassa. Työyhteisöissä edistetään Kunta10 henkilöstökyselystä nousseita kehittämistoimenpiteitä. Työterveyshuollon kilpailutus ja siten sujuva siirtymä mahdollisen uuden toimijan tuottamiin työterveyshuollon palveluihin on tärkeää vuonna 2023.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa (hyte)	Mittari 1 Perusopetus: Peruskouluista vähintään 80 % käyttää systemaattisesti yhtä tai useampaa vuodelle 2023 sovittua tunne- ja vuorovaikutustaidon -ohjelmaa syyslukukauden 2023 loppuun mennessä seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> • vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla • vuosiluokkien 1–9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla (toinen vuosiluokka on oltava luokka-asteilta 1–6 ja toinen luokka-asteilta 7–9). 	Segregaation ehkäisy
		Mittari 2 Lukiokoulutus: Itsensä tärkeäksi osaksi koulu yhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus vastaajista pysyy vähintään 2021 Kouluterveyskyselyn tasolla (45,5 %).	
TOIMIALAN TAVOITE			
Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä	Varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus: Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä kasvaa vähintään 20 % vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022.	

Muut toiminnan tavoitteet

Andra verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiudistusalueilla kaupunkiympäristöä kohentamalla ja palveluita kehittämällä	Vuonna 2023 yhtä suuri tai suurempi osuus kaupunkiudistusalueiden koulujen oppilaista kuin muiden koulujen oppilaista kokee, että koulun lähialueen aikuiset suhtautuvat heihin ystävällisesti ja että heihin suhtaudutaan ystävällisesti koulun lähialueen julkisissa paikoissa.	Segregaation ehkäisy
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Parannetaan käyttötalouden tuottavuutta	Kaikkiin palvelukokonaisuuksiin ja hallintoon tehdään tuottavuusselvitys.	Vastuullinen ja kestävä talous
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä (hyte)	Työväenopistossa ja Arbiksessa ikäihmisille suunnattujen liikunta- ja tanssikurssien lukumäärä ja osuus opiston liikunta- ja tanssikurssien kokonaismäärään kasvaa vuoden 2022 tasosta.	Segregaation ehkäisy

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Nyckeltal för produktivitetsutvecklingen

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
VARHAISKASVATUS - SMÅBARNSPEDAGOGIK						
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana - Barn i vård under skolåldern i genomsnitt under året	28 205	28 662	28 442	28 632	29 205	29 875
Suomenkielinen varhaiskasvatus - Finsk småbarnspedagogik	25 940	26 332	26 129	26 312	26 865	27 535
Omissa päiväkodeissa - Vid egna daghem	24 526	24 853	24 785	24 996	25 607	26 334
Maksusitoumusasiakkaat - Klienter med betalningsförbindelse	491	488	480	500	500	500
Perhepäivähoidossa - I familjedagvård	517	602	464	416	383	351
Kerhoissa - I klubbar	406	389	400	400	375	350
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus - Svensk småbarnspedagogik	2 265	2 330	2 313	2 320	2 340	2 340
Omissa päiväkodeissa (sis. esiopetus) - Vid egna daghem (inkl. Förskoleundervisning)	2 000	2 055	2 038	2 045	2 065	2 065
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.) - Vid daghem med köpt service (inkl. betalningsförb.)	205	210	210	210	210	210
Perhepäivähoidossa - I familjedagvård	60	65	65	65	65	65
Esiopetusoppilaat, 6-vuotiaiden esiopetus (20.9)* - Elever i förskoleundervisningen, förskoleundervisning för 6-åringar (20.9)*	6 301	6 125	6 062	5 952	5 722	5 627
Suomenkielinen varhaiskasvatus - Finsk småbarnspedagogik	5 803	5 654	5 602	5 502	5 256	5 215
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus - Svensk småbarnspedagogik	498	471	460	450	466	412
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA - EFTERMIDDAGSVERKSAMHET I ENLIGHET MED LAGEN OM GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING						
Kaupungin koulujen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat -- Elever i den grundläggande undervisningens eftermiddagsverksamhet som stadens skolor ordnar	790	500	500	500	500	500

Kaupungin leikkipuistojen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat alkaen 1.8. 2021 - Elever i den grundläggande undervisningens eftermiddagsverksamhet som stadens lekparkar ordnar fr.o.m. 1.8.2021-	0	2 000	1 100	2 000	2 000	2 000
Kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat - Elever inom stadens eftermiddagsverksamhet för barn med utvecklingsstörning i enlighet med lagen om grundläggande utbildning	437	430	7 200	515	560	560
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat - Elever inom eftermiddagsverksamhet som beviljas understöd	7 173	6 089	430	6 620	6 700	6 700
PERUSOPETUS- GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING	45 829	46 593	46 730	47 451	47 993	48 362
Suomenkielinen perusopetus - Finsk grundläggande utbildning	41 876	42 514	42 651	43 298	43 811	44 168
Ruotsinkielinen perusopetus- Svensk grundläggande utbildning	3 953	4 079	4 079	4 153	4 182	4 194
LUKIOKOULUTUS - GYMNASIEUTBILDNING	9 344	9 849	9 792	10 281	10 614	10 912
Suomenkielinen lukiokoulutus - Finsk gymnasieutbildning	8 086	8 566	8 509	8 964	9 258	9 522
Ruotsinkielinen lukiokoulutus - Svensk gymnasieutbildning	1 258	1 283	1 283	1 317	1 356	1 390
AMMATILLINEN KOULUTUS - YRKESUTBILDNING	10 043	9 319	9 372	9 369	9 369	9 369
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina - Yrkesutbildning som studerandeår	9 721	8 947	8 974	8 947	8 947	8 947
TUVA-koulutus - Hux-utbildning	195	240	293	290	290	290
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus - Övrig utbildning ordnad av en yrkesutbildningsanordnare						
Työpajatoiminta, nuorten määrää henkilötyövuosina - Verkstadsverksamhet, antal ungdomar årsverken	127	132	132	132	132	132
VAPAA SIVISTYSTYÖ - FRITT BILDNINGARBETE						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö - Fritt bildningsarbete på finska						
Opetustunnit - Undervisningstimmar	101 726	102 200	102 200	105 000	102 200	102 200
Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit - Undervisningstimmar i läsning och skrivning för invandrare	4 984	4 500	4 500	4 300	4 500	4 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet - Kursdeltagare, personer som fått kursplats	83 888	81 000	81 000	83 000	81 000	81 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö - Fritt bildningsarbete på svenska						
Opetustunnit - Undervisningstimmar	21 302	21 500	21 500	21 500	21 500	21 500
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit - Integrationsutbildning för invandrare, undervisningstimmar	2 923	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet - Kursdeltagare, personer som fått kursplats	10 598	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Vapaa sivistystyö, opetustunnit - Fritt bildningsarbete, undervisningstimmar	123 028	123 700	123 700	126 500	123 700	123 700
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet - Kursdeltagare, personer som fått kursplats	94 486	95 000	95 000	97 000	95 000	95 000

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Vaikutavuusmittarit - Effektivitestmätaren						
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus - Finska och svenska småbarnspedagogiken						
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki) - Deltagandegrad i småbarnspedagogiken, alla tjänster sammanlagt (finska och svenska småbarnspedagogiska tjänster och stödet för privat vård)						
1-2 -vuotiaat - 1-2-åringar	57,9	57,0	59,0	59,0	59,0	59,0
3-4-vuotiaat - 3-4-åringar	92,3	92,0	93,0	93,0	93,0	93,0
5-vuotiaat - 5-åringar	95,2	96,0	96,0	96,0	96,0	96,0
6-vuotiaat - 6-åringar	95,6	96,0	96,0	96,0	96,0	96,0
1-6 -vuotiaat - 1-6-åringar	81,9	83,5	83,0	83,0	83,0	83,0
1-6 -vuotiaiden osallistumisaste - 1-6-åringar deltagandegrad						
Kaupungin varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito) - Stadens småbarnspedagogiska tjänster (stadens daghem, köpavtalsdaghem och familjedagvård)						
	73,4	74,7	74,7	74,7	74,7	74,7
Tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki - Understödd serviceproduktion stödet för privat vård						
	8,5	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
Vieraskielisten 1-6 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki) - Deltagandegraden i småbarnspedagogiken för 1-6-åringar med främmande språk som modersmål (finsk- och svenskspråkiga småbarnspedagogikens tjänster och stöd för privat vård)						
	76,0	76,0	76,0	76,0	76,0	76,0
Suomen ja ruotsinkielinen perusopetus - Finsk och svensk grundläggande utbildning						
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1. luokan oppilaat, kaupungin koulut - Elever i åk 1 som valt skolan i det egna upptagningsområdet för den grundläggande utbildningen.						
	85,3	86,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Helsinkiäläisistä perusopetuksen päättäneistä perusasteen jälkeisissä hauissa ilman koulutuspaikkaa jääneiden osuus kaikista hakeneista (ei valittu tai ei vastaanottanut). - Andelen helsingforsare som avslutat den grundläggande utbildningen och blivit utan utbildningsplats i ansökningarna efter grundskolestadiet (valdes inte eller tog inte emot platsen) av alla som sökt.						
	5,7	2,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Suomen- ja ruotsinkielinen lukiokoulutus - Finsk och svensk gymnasieutbildning						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon) - Resultat i studentskrivningarna (skillnad till det nat. medeltalet)						
	0,1	4,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Läpäisyaste - Slutförandegrad						
	84,8	85,7	83,4	85,0	85,4	85,4
Keskeyttäminen negatiivinen - Avhopp negativ						
	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Ammatillinen koulutus - Yrkesutbildning						
Alle 19-vuotiaiden negatiivinen keskeyttäminen - Negativt avbrytande bland studerande under 19 år						
	4,3	5,4	5,0	5,0	5,0	5,0
Opiskelijoiden näkemys opintojensa vaikuttavuudesta (asteikko 1-5). - Studerandes åsikt om genomslagskraften av studierna (skala 1-5)						
	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Sijoittuminen valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus kaikista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen. - Placering efter utexamineringen. Andelen med sysselsättning eller fortsatta studier av alla som utexaminerats ett år efter utexamineringen						
	75,0	80,0	83,0	83,0	83,0	83,0
Koko toimialasta - Om hela sektorn:						
Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 20-24-vuotiaista helsinkiäläisistä. Osuus lasketaan vain Suomessa syntyneistä, koska maahanmuuttavien tutkintotiedoissa on puutteita. - Andelen helsingforsare i åldern 20-24 år som avlagt examen efter grundskolestadiet. Andelen räknas endast av personer som är födda i Finland, eftersom det förekommer brister i invandarnas examensuppgifter.						
	87,0	88,3	88,0	89,0	89,0	89,0

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Henkilöstön käyttö - Användning av personal

Henkilöstön määrä - Antal anställda	14 654	14 510	14 461	14 654	14 832	15 011
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	13 615	12 585	13 025	13 201	13 353	13 502

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten**Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare**

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivetsindex, Produktivitet, 2021 = 100	100,0	101,8	100,8	98,0	95,7	93,3
--	-------	-------	-------	------	------	------

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x, Tjänst euro/x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
----------------------------------	------	------	----------------------------	------	------	------

Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)- Nettoutgifter i genomsnitt (euro/barn)

Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus - Finsk småbarnspedagogik och förskoleundervisning	11 042	11 264	11 911	12 133	12 575	12 975
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus - Svensk småbarnspedagogik och förskoleundervisning	12 747	13 334	12 815	14 498	14 875	15 831

Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija) - Nettoutgifter i genomsnitt, (euro/elev/studerande)

Suomenkielinen perusopetus - Finsk grundläggande utbildning	9 776	9 814	9 945	10 407	10 688	10 971
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus - Finsk gymnasie- och vuxengymnasieutbildning	8 435	9 495	9 649	9 827	9 940	10 056
Ruotsinkielinen perusopetus - Svensk grundläggande utbildning	10 560	10 560	10 556	11 111	11 286	11 840
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus - Svensk gymnasie- och vuxengymnasieutbildning	8 890	9 475	9 107	9 917	9 985	10 072
Ammatillinen koulutus ** - Yrkesutbildning **	12 512	12 690	12 642	13 492	13 799	14 095

Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti) - Fritt bildningsarbete, nettoutgifter (euro/undervisningstimme)

Suomenkielinen vapaa sivistystyö - Fritt bildningsarbete på finska	129	127	131	135	141	143
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö - Fritt bildningsarbete på svenska	137	137	143	144	147	150

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
------------------------	------	------	----------------------------	------	------	------

Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)- Nettoutgifter i genomsnitt (euro/barn)

Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus - Finsk småbarnspedagogik och förskoleundervisning	2,74	2,01	5,74	7,71	3,64	3,18
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus - Svensk småbarnspedagogik och förskoleundervisning	1,52	4,60	-3,89	8,73	2,60	6,43

Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija) - Nettoutgifter i genomsnitt, (euro/elev/studerande)

Suomenkielinen perusopetus - Finsk grundläggande utbildning	2,88	0,39	1,33	6,04	2,70	2,65
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus - Finsk gymnasie- och vuxengymnasieutbildning	6,75	12,57	1,62	3,50	1,15	1,17
Ruotsinkielinen perusopetus - Svensk grundläggande utbildning	-1,02	0,00	-0,04	5,22	1,58	4,91

Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukioskoulu - Svensk gymnasie- och vuxengymnasieutbildning	4,27	6,58	-3,88	4,66	0,69	0,87
Ammatillinen koulutus ** - Yrkesutbildning **	7,30	1,43	-0,38	6,32	2,28	2,15
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti) - Fritt bildningsarbete, nettoutgifter (euro/undervisningstimme)						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö - Fritt bildningsarbete på finska	6,46	-1,80	3,15	6,30	4,44	1,42
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö - Fritt bildningsarbete på svenska	3,62	0,34	4,38	5,11	2,08	2,04

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilankäyttö - Lokalanvändning						
Päiväkodit- Daghem						
Tilat - Lokaler, m ²	277 954	281 806	281 555	279 838	289 943	294 854
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet kunder	10,10	10,08	10,15	9,98	10,18	10,21
Peruskoulut - Grundskolor						
Tilat - Lokaler, m ²	536 842	540 842	541 224	549 011	555 773	561 001
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet kunder	11,71	11,61	11,58	11,55	11,54	11,24
Lukiot - Gymnasier						
Tilat - Lokaler, m ²	87 642	87 642	88 845	87 339	87 339	87 339
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet kunder	9,38	8,90	9,02	8,50	8,25	8,41
Stadin ammattiopisto***						
Tilat - Lokaler, m ²	175 474	175 474	175 474	177 334	170 594	125 327
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet kunder	14,44	13,57	13,57	19,03	18,31	11,94

*) Sisältyvät omissa päiväkodeissa olevien lasten määrään

**) Vuosina 2022 - 2024 opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan + lisäopiskelijavuodet **) Under åren 2022 - 2024 studerandeåren innehåller tillståndet att ordna utbildning + tilläggsstuderandeåren

***) Stadin ammattiopiston opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan mukaiset opiskelijavuodet + lisäopiskelijavuodet - *) Stadin ammattiopistos studerandeår omfattar studerandeåren i enlighet med tillståndet att ordna utbildning + tilläggsstuderandeåren

2 10 02 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta - Tjänster producerade för social-, hälsovårds- och räddningssektorn och övrig verksamhet med extern finansiering

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt				23 800	23 800	23 800	23 800
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt				23 800	23 800	23 800	23 800
Ylitysoikeus - Överskridningsrätter							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag				0	0	0	0
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat							
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)							
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter							

Toiminnan kuvaus

Talousarviokohta sisältää opiskeluhoillon psykologien ja kuraattorien palvelut, joiden tuottamisesta kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemän päätöksen (§ 179) mukaisesti. Lisäksi talousarviokohta sisältää kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle tuottamat kehitysvammaisten iltapäivä- ja lomatoiminnan palvelut.

Opiskeluhoillon psykologipalveluiden henkilöstömitoitusta koskeva lakimuutos tulee voimaan 1.8.2023. Jatkossa yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 opiskelijaa.

Psykologien saatavuus on heikko. Tämä haittaa opiskeluhoillon laadukasta toteuttamista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimiala tiivistävät yhteistyötä opiskeluhoilossa, jotta lapset ja nuoret saavat mielenterveyspalveluita ja lyhytinterventioita arkiympäristössään kouluissa. Myös valmentavan koulutuksen opiskelijoiden oppilashuollon tarpeet selvitetään.

Talousarviokohdalle kohdennetaan myös mahdollisella ulkopuolisella, kuten valtiolta saatavalla hankerahoituksella järjestettävän toiminnan tulot ja menot. Hankerahoitus ja sillä järjestettävä toiminta konkretisoituu vasta talousarviovuoden kuluessa, joten sitä koskevat määrärahat eivät ole tiedossa talousarviota laadittaessa, eikä niitä esitetä talousarviovuosien tuloina ja menoina.

Valtion erityisavustuksen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin ennakoidaan vähenevän merkittävästi vuonna 2023. Lakimuutoksen myötä avustuksiin varataan

Beskrivning av verksamheten

pysyvästi noin 15 miljoonaa euroa vuodessa ja muu määräraha ratkaistaan vuosittain valtion talousarviossa. Aiempi määrärahataso on ollut noin 40–60 miljoonaa euroa vuodessa.

Valtion Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus rahoittaa koulutus- ja osaamispalveluita työelämän tarpeisiin. Palvelukeskuksen myöntämät valtionavustukset tarjoavat uuden rahoituskanavan vapaalle sivistystyölle. Jatkuvan oppimisen rahoitusta haetaan erityisesti kototumista ja perustaitoja tukeviin kursseihin työväenopistoissa.

2 10 03 Korvaukset ja avustukset - Ersättningar och understöd

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	162 028	161 284	161 434	164 269	164 269	168 146	172 582
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-162 028	-161 284	-161 434	-164 269	-164 269	-168 146	-172 582
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-162 028	-161 284	-161 434	-164 269	-164 269	-168 146	-172 582
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-162 028	-161 284	-161 434	-164 269	-164 269	-168 146	-172 582
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		-0,5	0,1	1,9	1,9	2,4	2,6

Toiminnan kuvaus

Talousarviokohta sisältää varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen, perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset, perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan avustukset ja muita yksittäisiä avustuksia sekä koulutaloyhtiöiden pääomavuokrat.

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset ovat 54,8 miljoonaa euroa. Yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärän kasvaa lähes 370 lapsella. Kaupunkistrategian mukaan varhaiskasvatuksen saatavuutta vahvistetaan yksityisen hoidon tuen korotuksella. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti korotuksista kokouksessaan 1.2.2022 ja yksityisen hoidon tukea korotetaan vuonna 2023 edelleen monipuolisen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan varmistamiseksi ja turvaamiseksi. Kotihoidon tuen asiakasmäärä on ollut vuoden 2022 aikana laskeva. Vuoden 2023 aikana kotihoidossa olevia alle kouluikäisiä lapsia on keskimäärin noin 5 400 kuukaudessa.

Toimiala korvaa muualla kuin Helsingin kaupungin peruskouluissa opiskelevien helsinkiläisten oppilaiden koulunkäyntikuluja yksityisille kouluille, valtion kouluille sekä kunnille. Vuonna 2023 maksettavat kotikuntakorvaukset, joista on vähennetty muiden kuntien Helsingille maksamat kotikuntakorvaukset ovat noin 98,7 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevia muiden kuntien oppilaita on noin 1 150 ja muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevia helsinkiläisiä oppilaita on lähes 10 000.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustukset järjestöille ovat 10,0 miljoonaa euroa. Lisäksi maksetaan muita avustuksia 0,7 miljoonaa euroa.

Beskrivning av verksamheten

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Nyckeltal för produktivitetutvecklingen

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
VARHAISKASVATUS - SMÅBARNSPEDAGOGIK						
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana - Barn i vård under skolåldern i genomsnitt under året						
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät - Hemvårdsstöd för barn, båda språkgrupperna ingår	6 160	6 414	5 634	5 406	5 114	5 049
Yksityisen hoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät - Stöd för privat vård, båda språkgrupperna ingår	3 339	2 931	3 182	3 297	3 372	3 455
PERUSOPETUS- GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING						
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät - Elevantal som ligger till grund för hemkommunsersättningar						
Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat - Elever från andra kommuner i förskoleundervisning och grundläggande utbildning som ordnas av Helsingfors stad	508	560	1 150	1 150	1 300	1 450
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat - Helsingforselever i förskoleundervisning och grundläggande utbildning som ordnas av andra utbildningsanordnare	9 586	9 815	9 844	9 965	10 115	10 115

3 Kaupunkiympäristön toimiala – Stadsmiljösektorn

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	1 088 529	1 125 805	1 129 632	1 197 910	1 240 048	1 272 342	1 305 777
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	779 008	845 499	853 218	910 634	917 860	969 530	997 364
<i>Yllitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	309 521	280 306	276 414	287 276	322 188	302 812	308 413
Poistot - Avskrivningar	283 514	265 918	272 526	272 337	272 337	273 337	274 337
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	26 007	14 388	3 888	14 939	49 851	29 475	34 076
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	26 007	14 388	3 888	14 939	49 851	29 475	34 076
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		3,4	0,3	6,4	10,1	2,6	2,6
Menot - Utgifter		8,5	0,9	7,7	8,6	5,6	2,9

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Kaupunkiympäristön toimialan keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista. Toimialan painopisteinä vuonna 2023 ovat kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistäminen sekä kasvun ja lähiluonnon yhteensovittaminen. Lisäksi edistämme ekologista kestävyyttä ja turvaamme luonnon monimuotoisuutta. Kehitämme kaupunkia monipuolisesti siten, että se on houkutteleva asukkaille ja yrityksille. Erityistä huomiota kiinnitämme kaupunkiuudistusalueisiin. Lisäksi pyrimme lisäämään kaupungin taloudellista liikkumavaraa tuottavuutta parantamalla ja toiminnan taloudellisuutta kehittämällä.

Kaupungin kasvulle luodaan edellytykset siten, että keskeiset luontoarvot pystytään turvaamaan. Vuonna 2023 Helsingissä aloitetaan 8 000 uuden asunnon rakentaminen, ja näistä 5 600 asunnon rakentaminen alkaa kaupungin luovuttamilla tonteilla. Kaavoitamme asuntorakentamista erityisesti yleiskaavan raideliikenteen palvelualueelle, ja kaavoituksesta vähintään 40 prosenttia on täydennysrakentamista varten.

Ekologisen kestävyden turvaaminen huomioidaan kaikilla toiminta-alueilla, ja tuemme Helsingin kaupungin tavoitetta olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2030. Rakentamista ohjataan kohti vähähiilisiä ratkaisuja kaavoituksen ja tontinluovutuksen toimenpitein, hiilijalanjälkilaskennan, määrätasoa pienemmän E-lukutavoitteen, aurinkosähkön ja maalämmön sekä kiertotaloustavoitteiden avulla sekä olemassa olevassa rakennuskannassa mm. erillisinvestoinneilla, etäseurannalla ja

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Fostrans- och utbildningssektorns viktigaste prioritetsområden 2023 är:

kiinteistönhoidon kehittämisellä. Liikenne- ja kulkuväylien suunnitellaan päästövähennystavoitteet huomioiden.

Jotta Helsinki olisi asukkaille houkutteleva ja toimiva kaupunki, panostamme yleisten alueiden kuten katujen ja puistojen kunnossapitoon, erityisesti talvihoitoon. Kaupunkiuudistusalueita kehitetään monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti, erilaiset käyttäjäryhmät ja heidän tarpeensa yhteensovittaen. Tontteja ja kaupungille tarpeettomaksi käyneitä kiinteistöjä varataan ja luovutetaan yritystoiminnan tarpeisiin, ja asemakaavoituksella mahdollistetaan yritysten toimintojen sijoittuminen ja kehittyminen Helsingissä. Palveluja digitalisoimalla helpotetaan asiointia kaikkina vuorokaudenaikoina.

Digitalisaatio on myös yksi keskeinen tuottavuuden parantamisen keino. Sen lisäksi nopeutamme kaupungille tarpeettomista tiloista luopumisen prosessia, minimoimme tilojen tyhjäkäyttöä ja edistämme yhdessä toisten toimialojen kanssa tilojen asukaskäyttöä. Analysoimme toimintojamme tunnistaaksemme sellaiset tehtävät, joista voidaan saada säästöjä ulkoistamalla ne. Staran kanssa jatketaan teknisten palvelualueiden palvelustrategian kehittämistä.

Toiminnan kuvaus

Kaupunkiympäristön toimiala toimii kaupunkiympäristö- lautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: rakennusten ja yleisten alueiden jaosto sekä ympäristö- ja lupajaosto.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista. Toimiala jakaantuu neljään palvelukokonaisuuteen.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne (Maka) vastaa toimintaedellytysten luomisesta ja järjestämisestä kaupunkiympäristön kehittämiselle, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Palvelukokonaisuus jakautuu viiteen palveluun: Maankäytön yleissuunnittelu, Asemakaavoitus, Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, Liikenne- ja katusuunnittelu sekä Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu.

Palvelut ja luvat (Palu) tuottaa kaupunkiympäristön palveluita. Palvelukokonaisuus jakautuu viiteen palveluun: Asukas- ja yrityspalvelut, Kaupunkimittauspalvelut, Pysäköinninvalvonta ja pysäköintipalvelut, Rakennusvalvontapalvelut sekä Ympäristöpalvelut.

Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) vastaa kaupunkiympäristön rakentamisesta sekä käytettävyydestä. Palvelukokonaisuus vastaa rakennetun omaisuuden hallinnasta, tilapalveluista, katujen ja puistojen ylläpidosta, rakennuttamisesta sekä asuntotuotannosta. Rya jakautuu kolmeen palveluun: Tilat, Yleiset alueet ja Asuntotuotanto.

Hallinto- ja tukipalvelut (Hatu) tarjoaa tuki- ja hallintopalveluja kaupunkiympäristön toimialalle. Hallinto- ja tukipalvelut - palvelukokonaisuuteen kuuluvat seuraavat palvelut: Hallinto- ja lakipalvelut, Henkilöstöpalvelut, Kehittämispalvelut, Talous- ja suunnittelupalvelut, Tietohallintopalvelut, Viestintäpalvelut ja Hankintapalvelut.

Beskrivning av verksamheten

Keskeiset talousarviovuoden muutokset
palvelukokonaisuuksittain ja palveluittainVäsentliga förändringar under budgetåret enligt
servicehelhet och tjänst

3 10 01 Kaupunkirakenne (1 000€)	Menot €	Osuus ta- kohdan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
Kaupunkirakenne yhteensä	162 837	100,0%	-40 709	-20,0%	Palvelut ja luvat palvelukokonaisuuden siirtyminen omaksi talousarviokohdaksi (netto), palkkojen sopimuskorotukset ja indeksikorotukset
Maankäyttö ja kaupunkirakenne	43 925	27,0%	1 081	2,5%	Palkkojen sopimuskorotukset, ja lisävakanssit
Palvelut ja luvat	0		-43 257	-100,0%	
RYA yleiset alueet	91 029	55,9%	3 097	3,5%	Roskaamisen ehkäisyn ohjelman tarpeet, pyöriilyn talvihoidon tavoitteet, lumenhallinnan kokonaisuus, sopimusten indeksikorotukset
Hallinto- ja tukipalvelut	27 883	17,1%	-1 630	-5,5%	Palkkojen sopimuskorotukset, digitalisaatio, TA-kohdan 31008 ICT- kustannukset (2,6 M€)
3 10 02 Rakennukset (1 000€)	Toimintakate €	Osuus ta- kohdan toimintakat- teesta %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
Rakennukset yhteensä	252 573	100,0%	36 874	0,0%	
Tilat -palvelu	250 740	99,3%	36 840	0,0%	Tuottojen kasvu arvioitu nykyisen vuokramallin mukaisesti huomioiden tilakannan muutokset. Menot: Energiakustannusten kasvu, ylläpitokustannusten ja vuokratkustannusten nousu (tilakannan kasvu ja indeksit)
Yleiset alueet, netto	1 833	0,7%	34	1,9%	Palkkojen sopimuskorotukset, uudet vakanssit

Toimintaympäristön muutokset 2023

Förändringar i omvärlden 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Helsingin maan sisäinen muuttotase on muuttunut parin viimeisen vuoden aikana selkeästi tappiolliseksi. Joukkoliikenteen suosio ja ydinkeskustan vetovoima on heikentynyt. Vahvistuessaan trendit ovat ongelmallisia taloudellisesti kestävä, tiivistyvän ja ilmastokestävä kaupunkikehityksen kannalta.

Käynnistyneet osayleiskaavat, AM-ohjelman mukaisen asuntotuotantotavoitteen nouseminen 7 000 asunnosta 8 000 asuntoon sekä Länsi-Helsingin raitiotien hankkeistaminen lisäävät henkilöresurssitarpeita. Täydennysrakentamisen rooli kaupungin kasvussa suurenee jatkuvasti, mikä aiheuttaa paineita AM-ohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiselle johtuen haasteista vastata täydennysrakentamiskaavoitukseen tarvittaviin henkilöresurssitarpeisiin. Kasvanut rakentaminen kasvattaa myös sekä rakennusvalvonnan palvelutarvetta että ympäristöpalveluihin liittyvien päätös- ja haittailmoitusten määriä.

Kunnossapidon kannalta vaikeiden talvien suhteellinen osuus ja sadanta lisääntyvät tuottaen budjetoitua korkeampia talvikunnossapidon kustannuksia entistä useammin.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Ukrainan sodan vaikutuksesta rakennusmateriaalien hintojen nousu on alkuvuoden 2022 aikana kiihtynyt entisestään. Raju energian hinnan nousu vaikuttaa sekä rakennusten ylläpidon että konetöiden kustannuksiin. Epävakaat panoshinnat vähentävät urakoitsijoiden ja tavarantoimittajien tarjoushalukkuutta. Rakentamiskustannusten sekä korkotason nousu vaikuttavat myös kaupungin oman asuntotuotannon kustannuksiin sekä myyntiaikoihin.

Yleisten alueiden ylläpidettävä pinta-ala kasvaa. Lisäksi alueiden käyttöpaineet ja -tarpeet lisääntyvät. Käyttäjämäärien lisääntyminen kasvattaa puhtaanapidon kustannuksia. Lisäksi peruskorjatut katualueet ovat monimutkaisten rakenteiden ja lisääntyneen tekniikan vuoksi nykyisiä merkittävästi (60 prosenttia) kalliimpia kunnossapitää. Säädökset ja vaatimukset sekä tiivistyvä kaupunkirakenne uhkaavat entisestään heikentää katujen talvikunnossapidon edellytyksiä määrittävää lumen vastaanottoa paikkojen verkostoa ja sen käytettävyyttä. Lisäksi maanrakennusalan kustannusindeksi on kasvussa. Edellä mainittujen johdosta yleisten alueiden kokonaiskustannukset kasvavat.

Sisäisen vuokrauksen pääomavuokramalli uudistuu ja vaikuttaa toimitilavuokriin. Pakolaisten majoittaminen kaupungin omistamiin asuntoihin toteutetaan valtion linjauksen mukaisesti. Monipaikkainen työ vaikuttaa toimintakulttuuriin ja työhyvinvointiin sekä aiheuttaa tarpeen arvioida uudelleen kaupungin tilatarpeita toimistotehtävissä. Sotepe-uudistus edellyttää uusien järjestelmien käyttöönottoa, uudenlaista sopimushallintaa, vastuiden selvittämistä ja resursointia.

Elintarvike- ja terveydensuojelulakien muutokset edellyttävät neuvontavelvoitetta asiakkaalle ja mahdollistavat taksaperusteisen valvontamaksun toimitetusta palvelusta. Rakentamisen kasvu ja AM-ohjelman toteuttaminen edellyttävät lisääntyvää suoritemäärää ja kasvattavat rakennusvalvonnan ja kaupunkimittauksen kustannuksia. Lupapistekaupasta asiakkaalle jatkossa annettavien piirustusten kustannukset

kohdistuvat toimialalle. Lainsäädäntö koskien vieraslajien torjunta (mm. kurturuusu) kasvattavat kustannuksia.

Valmisteilla olevan pysäköintipolitiikan toimeenpano kasvattaa pysäköinninvalvonnan henkilöresurssitarpeita. Lisäksi digitalisaation, tietohallinnon kasvavien sopimusveloitteiden ja digitaalisen perustan palvelujen aiheuttamat kustannukset lisääntyvät.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Strategiset riskit

Riskinä on, että Helsingin vetovoima asuntomarkkinoilla heikkenee edelleen. Ottaen huomioon Helsingin tappiollisen maan sisäisen muuttotaseen ja Helsingistä ulosmuuttavien kotitalouksien väestörakenteen (perheet ja hyvätuloiset), riskinä on segregaatiokehityksen voimistuminen entisestään. Riskinä on myös kaupungin talouden tulopohjan heikkeneminen. Näihin riskeihin vaikutetaan panostamalla voimakkaasti Helsingin esikaupunkialueen, erityisesti kaupunkiuudistusalueiden laadulliseen kehittämiseen ja varmistamalla kaavoituksen kautta erityisesti perheitä houkutteleva asuntotarjonta.

Kun suunnataan rakentamista yhä enemmän jo rakennetuille ja vaikeammin esirakennettaville alueille mm. luontoarvojen turvaamiseksi, alueiden toteuttamiskelpoiseksi saattaminen muuttuu suhteessa yhä kalliimmaksi. Asuntuotantotavoitteen saavuttaminen tulee aiempaa haastavammaksi. On ilmeinen riski, että kaikkia tarvittavia kaupunkikehityksen investointeja ei kyetä nykyisillä toimintamalleilla tekemään ja asuntuotannon ei synny riittävästi edellytyksiä.

Hintojen nousun ja pienentyneen tarjoushalukkuuden vuoksi korjaushankkeita, korvaavia uudisrakennushankkeita ja palvelurakennuksia ei pystytä rakentamaan toivotussa aikataulussa. Näin palvelutilaverkko erityisesti uusilla ja täydentyvillä alueilla viivästyy ja sekä korjausvelka, että väistöilakustannukset kasvavat.

Runsaslumiset talvet, tulvat, myrskyt ja kuivuus ovat merkittäviä riskitekijöitä kaupungin toiminnalle.

Taloudelliset riskit

Ukrainan sodan ja koronapandemian seurauksena rakennusmateriaalien hinnat ovat nousseet merkittävästi, eikä hinnannousun tasoittumista ole näköpiirissä. Joidenkin tuotteiden saatavuus on heikentynyt ja toimitusajat pidentyneet. Kustannusten ennustettavuuden heikettyä urakoitsijoiden tarjoushalukkuus on vähentynyt ja riskit urakoitsijoiden toimituskyvyttömyydestä kasvaneet. Näiden yhteisvaikutuksesta hankkeiden kustannukset ylittyvät, niiden aloitukset voivat lykkääntyä ja valmistuminen viivästyä.

Kunnossapidon resurssien tulee lisääntyä omaisuuden lisääntymistä vastaavasti. Valmistuvat kohteet ovat aiempaa teknisempiä, tiiviimmin rakennettuja ja siten kalliimpia kunnossapitää. Nykyisellä kunnossapidon rahoitustasolla mm. puistoissa sijaitsevien leikkialueiden vaaraa aiheuttavien riskitekijöiden määrä on kuluttajaturvallisuuslain mukaisissa tarkastuksissa havaittu kasvaneen huolestuttavasti. Korjausvelan kasvu näkyy taitorakenteiden, erityisesti siltojen, peruskorjausten vaikeutumisena ja lisääntyneinä hätäkorjauksina. Vaikeutuessaan korjaukset aiheuttavat merkittävästi enemmän kustannuksia sekä liikenne- ja ympäristöhaittoja.

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Ukrainan sodan vaikutukset ulottuvat rakentamisen lisäksi kuluttajien asunnonhankinta-aikeisiin ja edellytyksiin. Sotepeudistuksen vaikutukset tukiasuntojen subvention käsittelyyn ovat vielä epäselviä.

Toiminnalliset riski

Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys kriittisissä tehtävissä on merkittävä riski toimialan toiminnan kannalta. Kaupungin heikko kilpailukyky rakennusteknisen henkilöstön työmarkkinoilla aiheuttaa henkilöstön runsasta vaihtuvuutta ja kasvattaa hankkeiden läpivientiin liittyviä riskejä.

Liian niukka resurssointi, suuri henkilöstön vaihtuvuus ja vähäinen kokemus kasvattavat laadullisia, taloudellisia ja aikatauluriskejä niin suunnittelussa, tilaamisessa, kuin hankkeiden läpiviennissäkin.

Lumen vastaanottoverkoston toimivuus mitoitaa talvikunnossapidon onnistumista runsaslumisena talvena. Mikäli nykyisinkin alimitoitettun vastaanottoaikojen verkoston käyttöä rajoitetaan entisestään, hidastuu poikkeuksellisesta lumisateesta palautuminen merkittävästi.

ICT-järjestelmien toimivuus ja sitä kautta toimialan palvelujen jatkuvuuden turvaaminen ovat toiminnan jatkuvuuden perusedellytys.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Strategian mukaan kaupungin kasvu vaatii tiivistymisen ja lähiluonnon arvojen yhteen sovittamista. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan toiminnan kehittämistä ja priorisointia organisaation eri tasoilla. Mittaristoa kehitetään kokonaisvaltaisemmaksi: kaupungin kasvun mittaamisen rinnalla vahvistetaan myös viherverkoston liittyvää mittaristoa. Haitallisia ympäristövaikutuksia torjutaan kaavoittamalla tontteja eri toimintoille optimaalisiin sijainteihin. Luontokatoa torjutaan ja luonnon monimuotoisuutta lisätään toteuttamalla LUMO-ohjelmaa ja perustamalla viisi luonnonsuojelualueita sekä aloittamalla uuden luonnonsuojeluohjelman teko.

Kunnianhimoista ilmastovastuuta toteutetaan hiilineutraali Helsinki 2030 -tavoitteen mukaisesti. Toimenpiteitä toteutetaan mm. kehittämällä hiilijalanjäljen arviointia asemakaavoituksen ja suunnittelun tueksi, ottamalla käyttöön asuntotonttien uudet hiilineutraaliin rakentamiseen ohjaavat keino- ja materiaalineutraalit ehdot, jatkamalla vähähiilisten pohjanvahvistusmenetelmien käytön edistämiseen tähtävää kehitystyötä Malminkentän alueella sekä edistämällä vähähiilisen betonin käyttöä infrarakentamisessa. Lisäksi jatketaan liikenteen vähäpäästöisyyden vaikuttavien toimenpiteiden muodostamista selvityksen pohjalta. Asuntotuotannossa ja toimitilojen osalta jatketaan määrätietoista energiatehokkuustyötä ja kiertotalouden edellytysten parantamista. Lisäksi edetään päästöttömän työmaan Green Deal- sopimuksen mukaisesti. Viestinnässä pääpaino tulee olemaan taloyhtiöille suunnatussa energiaremonttien markkinoinnissa sekä liikenteen ilmastovaikutuksista liittyvässä viestinnässä. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi on priorisoitu toimenpiteet seuraaville vuosille Helsingin ilmastomuutokseen sopeutumisen ohjausryhmässä. Kiertotaloutta edistetään päivitettävän Kierto- ja jakamistalouden tiekartan toimenpitein.

Yhdenvertaista kaupunkia toteutetaan luomalla edellytyksiä segregaaation vähentämiselle kaupunkiudistusalueilla, toteuttamalla kävelyn edistämishjelmaa, kehittämällä Helsinkiä

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

joukkoliikenteen verkostokaupunkina sekä asuinrakentamisen hallintamuototavoitteita toteuttamalla. Lisäksi laaditaan asemakaavoja esikaupunkien täydennysrakentamiseksi vähintään 40 prosenttia vuotuisesta kaavoitettavasta asuntokerrosalasta.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan parantamalla yleisten alueiden liikenneturvallisuutta. Lisäksi laaditaan malli alueellisten liikenteen rauhoittamissuunnitelmien tekemiseksi ja kokeillaan mallia ensimmäisessä kohteessa. Vaarallisimpien suojateiden kartoituksen ja toimenpide-ehdotusten pohjalta aloitetaan tarvittavien muutosten toimeenpano tarkempien liikenne- ja katusuunnitelmien laadinnalla. Toimenpiteitä suunnataan erityisesti kaupunkiuudistusalueille. Päiväkotien ja koulujen sijaintia kaavoitettaessa varmistetaan turvalliset liikenneyhteydet kaavoituksen keinoin.

Kaupungin toimivuutta edistetään kaupunkirakenteen kehittämisellä osayleiskaavoin, kunnallisteknisin yleissuunnitelmien laadintaperiaattein sekä osallistumalla kulttuuriympäristöohjelman laadintaan. Vähintään 700 000 k-m² kaavoitetaan pääosin yleiskaavan raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista 40 prosenttia. Lisäksi laaditaan selvitykset nykyisten pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeiden mukaisesta toteutumisesta eri alueilla sekä tehdään arvio siitä, millä edellytyksillä siirrytään kohti markkinaehtoista pysäköintipolitiikkaa asuintonttien pysäköintiratkaisuissa.

Älykkäitä liikenneratkaisuja edistetään asemakaavoituksella. Raideliikenteen verkostokaupunkia edistetään pikaraitiotiehankkeiden suunnittelua ja toteutusta jatkamalla. Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnittelua edistetään ja Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelma viedään päätöksentekoon. Mäkelänkadun bulevardikaupungin liikenneratkaisun suunnittelua jatketaan ja edistetään Raide-Jokerin, Kalasatama-Pasilan ja Kruunusiltaojen toteutushankkeita. Lisäksi valmistellaan sähköisen liikenteen infran toimenpidekokonaisuus sekä laaditaan kävely-ympäristön suunnitteluoheje.

Taide- ja kulttuurihankkeita edistetään osallistumalla arkkitehtuurikilpailujen järjestämiseen sekä laatimalla asemakaavoja em. hankkeiden toteuttamista varten, tekemällä yhteistyötä taidemuseon kanssa sekä tukemalla tapahtumajärjestäjiä mm. tapahtumasähkötarjonnan lisäämisellä. Tapahtumallisuuden lisääntymistä tuetaan myös lupien ja sääntelyprosessin arvioinnein ja kehittämisin. Asiakkuuksien hallintaa kehitetään mittaamalla asiakastyytyvyyttä sekä kehittämällä asiointikanavia.

Yleisten alueiden osalta käynnistetään roskaisuuden vähentämisen toimenpideohjelma sekä lisätään älyroska-astioiden määrää. Linjausta leikkipalveluista toteutetaan kunnostaen viisi leikkipuistoa. Helsingkiläisten hyvinvointia ja terveyttä edistetään toteuttamalla liikkumishjelman toimenpiteitä. Viherverkkoa parannetaan ja edistetään kävelyn olosuhteita. Kaavoituksen keinoin mahdollistetaan kaupungin saavutettavuus kävellen ja pyöräillen.

Vastuullista taloutta ja edellytyksiä kaupungin kasvulle toteutetaan maan myynnein, maanvuokrauksin sekä maankäyttösopimuksin. Lisäksi sujuvoitetaan kaupungille tarpeettomista kiinteistöistä luopumiseen liittyviä prosesseja ja käytäntöjä. Kiertotalouden toteutumista edistetään erityisesti viheralueiden maanrakentamisessa.

Henkilöstölle vetovoimaista Helsinkiä edistetään panostamalla työnantajakuvaan kehittämiseen, oppilaitosyhteistyöhön sekä rekrytointien ja perehdyttämisen onnistumiseen.

Tietoa ja digitaalisuutta käytetään toiminnan johtamisessa ottamalla käyttöön digitaalisia työkaluja. Kehitteillä olevat työkalut mahdollistavat entistä helpommin ajantasaisten tilannenäkymien saamisen päätöksentekoon. Kaikki asemakaavahankkeet työstetään ns. Kaavapinossa vuoden 2023 alusta alkaen. Näin asemakaavojen ennakointi- ja seurantatiedot ovat ajankohtaisesti saatavilla. Lisäksi kehitetään kaupunkimallia suunnittelun tarpeisiin digitaalinen kaksonen-työkalun kautta.

Yritysten ja osaajien houkuttelevuutta toteutetaan yritysvaikutusten arvioinnein sekä edistetään elinkeinojen kehittämisen edellytyksiä suunnitteluratkaisuissa ELMAT-ohjelman periaatteiden mukaisesti sekä huomioimalla suunnittelussa yritysvaikutukset. Asemakaavoituksella mahdollistetaan yritysten toimintojen sijoittuminen ja kehittyminen Helsingissä. Riittävällä asunto- ja yritystonttitarjonnalla luodaan edellytyksiä uusien yritysten sijoittumiselle Helsinkiin ja parannetaan nykyisten yritysten toimintaedellytyksiä. Tontteja ja kaupungille tarpeettomaksi käyneitä kiinteistöjä varataan ja luovutetaan yritystoiminnan tarpeisiin.

Edunvalvontaa toteutetaan vaikuttamalla maa- ja rakennuslain uudistamiseen. Lisäksi jatketaan ELY-yhteistyötä Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien, Viikinrannan (Lahdenväylä) sekä Salmisaaren (Länsiväylä) osayleiskaavojen osalta.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Toimialan sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistämisen mittareina ovat asuntojen rakentamisen määrä sekä kaavoitettujen kerrosneliömetrien määrä yleiskaavan raideliikenteen alueella. Lisäksi tavoitellaan merkittävää täydennysrakentamisen lisäämistä. Asuntotuotannon ohjaamisessa pyritään siihen, etteivät erot alueellisissa hintatasoissa kasva. Kehitystä seurataan vertaamalla asuntojen kalleusalueiden III ja IV kehitystä kalleusalueisiin I ja II. Tavoitteena on, että alueilla III ja IV hintatasot kehittyvät yhtä positiivisesti kuin alueilla I ja II.

Kaupunkilaiskokemusta ja sen kehittymistä seurataan asiakastytyväisyysmittauksin. Mittauksilla seurataan teiden, pyöriteiden sekä jalankulkuväylien kuntoon ja puhtaanapitoon liittyvää asiakaskokemusta. Asiakaspalvelun laadun mittariksi on valittu asiakaspalautteen käsittelyyn ottamisen nopeus.

Ekologista kestävyyttä edistetään kaupungin omissa toimitiloissa valitsemalla sekä uudis- että peruskorjauskohteissa lämmitysjärjestelmäksi lämpöpumpputekniikka aina kun se on mahdollista ja takaisimaksuaika on alle 15 vuotta. Lisäksi kaikissa vuonna 2023 käynnistyvissä toimitila- ja asuntorakentamishankkeissa käytetään työmaan ympäristötavoitteita, joilla ohjataan työmaatoiminnan ympäristövaikutuksia ja kiertotaloutta. Helsingin luontoseurantasuunnitelman mukaisesti toteutetaan seurannat 1A-1F, jotka koskevat luontoalueiden pinta-alan ja ekologisen verkoston mittaamista pohja-aineistoksi luonnon tilan seurantaan sekä LUMO-ohjelman vaikuttavuuden ja riittävyyden arviointiin.

Verksamhets målsättningar i budgeten

Tuottavuuden kehittymistä seurataan toimialalle asetetulla tuottavuustavoitteella. Tavoitteena on parantaa tuottavuutta 0,5 prosenttia vuonna 2023.

Toimialan muut toiminnalliset tavoitteet:

Strategiateeman toimiva ja kaunista kaupunki mukaisesti turvataan ja edistetään asuntotuotantoa sekä varmistetaan asiointin sujuvuus ja oikea-aikaisuus.

Asuntotuotantotavoitetta toteutetaan rakennuttamalla kaupungin omana asuntotuotantona 1 750 asuntoa sekä luovuttamalla tontteja vähintään 5 600 asunnon rakentamiseen. Kaupunkiudistusalueille kohdennetaan investointeja määrä, joka mahdollistaa keskimäärin 2 prosentin asuntokannan vuosittaisen lisäyksen. Samalla tavoitellaan investointitoiminnan näkymistä muutoksina puistoissa, leikkipuistoissa ja liikuntapaikoilla.

Asiointin sujuvuutta parannetaan oleskelutiloja sekä uusia elintarvikehuoneistoja ja toimijanvaihdoksia koskevien ilmoitusten käsittelyaikojen seurannalla tavoiteajan ollessa enintään 7 vuorokautta. Lisäksi pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 prosenttia tavoitellaan ratkaistavan 45 vuorokauden kuluessa vireille tulosta. Kaupungin kaduilla tehtävien töiden järjestelyjä ja niiden toimivuutta seurataan asiakaskyselyllä tavoitteen ollessa 2,9 (asteikolla 1-5).

Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat -teemaa edistetään luonnostelemalla kävelyn suunnitteluohje erityisesti ikäihmisten liikkumisen parantamisen edistämiseksi. Lisäksi kunnostetaan ja rakennetaan leikkipaikkoja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden ja kuolleiden määrässä tavoitellaan vähintään 2 prosentin vähenemistrendiä.

Vastuullista taloutta sekä kestävää kasvua tavoitellaan toimitilojen vajaakäyttöasteen pitämisellä 3,5 prosentin tasolla.

Ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua edistetään seuraamalla jalankulku-, pyöräliikenne ja joukkoliikennematkojen osuuden lisääntymistä liikenteessä. Luonnonsuojeluohjelmaa toteutetaan laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä rauhoitusesitykset vähintään viidelle luonnonsuojelualueelle. Lisäksi kaikki kaupungin hallinnoimat vuonna 2023 alkavat uudisrakennushankkeet suunnitellaan A-energialuokkatason mukaisiksi (asuinkeuhkot) ja muut rakennukset -30 prosenttia määräystasosta.

Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista hyötykäyttävistä kaivumaista hyödynnetään vähintään 80 prosenttia. Lisäksi vuonna 2022 käynnistyneiden kiertotalouspilottien toteumaa seurataan ja niistä saatavia kokemuksia raportoidaan kaupungin sisäisesti sekä Kiertotalousklusterin kautta tiedoksi muille rakennusalan toimijoille. Kiertotalouspilottien kokemusten ja alan muun kehityksen pohjalta muodostetaan 2023 vuoden aikana kiertotalousvaatimuksia palvelu- ja asuinrakennusten suunnittelulle ja toteutukselle.

Lisäksi kehitetään monimuotoisuuspotentiaalin arviointikriteeristöä rakennettujen viheralueiden (puistot, katuviheralueet, kaupunkivihreä) biotooppipohjaisille ratkaisuille kuten perustetuille niityille, kedoille, vesialueille ja puustoisille alueille.

Muihin toiminnallisiin tavoitteisiin sisältyy toimialan omien tavoitteiden lisäksi kaupunkiyhteisiä tavoitteita:

- Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa.
- Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä.
- Valtuustokauden aikana tuottavuutta parannetaan digitalisaatiolla ja tilojen käyttöä tehostamalla.

Taloudellinen kestävyys

Kaupunkiympäristön toimialan yksikkökustannuksiin sisältyvät muuttuvat kustannukset sekä suoritelmämäärästä riippumattomat kiinteät kustannukset. Lisäksi yksikkökustannuksiin on laskettu mukaan toimialan hallinto- ja tukipalvelukustannukset. Nämä kustannukset on kohdistettu palveluille ja yksikkökustannuksille vyörytysmenetelmällä. Yksikkökustannuslaskenta kattaa noin 90 prosenttia toimialan käyttömenoista.

Kaupunkiyhteinen tavoite on ollut, että myös tuottavuutta seurataan yksikkökustannusten kautta. Yksikkökustannuksilla kuvataan toimialan palvelujen ja prosessien tuottavuuden kehittymistä talousarviokohdittain.

Haasteena on ollut muun muassa laatutasoerojen huomioiminen laskennassa sekä vertailtavuus muiden suurten kaupunkien vastaavien lukujen kanssa johtuen laskentatapaeroista eri kaupunkien välillä. Yksikkökustannusten toteutunut kehitys vaihtelee palveluittain varsin voimakkaasti. Vaihtelut aiheutuvat palveluiden kysynnän vaihteluista suhteessa palvelun ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin. Esimerkiksi rakentamisen korkeasuhdanne ja sääilmiöt vaikuttavat näihin.

Kaupunkirakenne talousarviokohdasta Palvelut ja luvat siirtyy omaksi talousarviokohdaksi, joten vuodet 2023–2025 eivät ole täysin vertailtavissa aiempiin vuosiin. Kaupunkirakenteen tuottavuus talousarviossa paranee johtuen tehdyistä säästötoimenpiteistä

Rakennukset talousarviokohdan yksikkökustannuksissa ja tuottavuudessa näkyy tilakannan kasvu (vuokra, energia- ja ylläpitokustannusten nousu).

Asuntotuotannossa korkomenoihin varautuminen näkyy yksikkökustannusten ja tuottavuuden kehityksessä.

Palvelut ja luvat siirtyy vuoden 2023 alussa omaksi talousarviokohdaksi, joten vertailu aiempiin vuosiin puuttuu.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Taloudelliset vaikutukset

Yritysvaikutukset

Yritysvaikutukset huomioidaan suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa (YRVA). Tällä edistetään elinkeinoelämän kehittymisedellytyksiä. Kaavoituksella huolehditaan monipuolisista sijaintipaikkavaihtoehdoista yrityksille. Riittävällä asunto- ja yritystonttitarjonnalla luodaan edellytyksiä uusien yritysten sijoittumiselle Helsinkiin ja parannetaan nykyisten yritysten toimintaedellytyksiä. Kaupungin tavoitteena on lisätä erikokoisia kaupunkia palvelevia tapahtumia. Tapahtuma-, kioski- ja terassisähköpalvelua kehitetään palvelemaan lisääntyneitä asiakastarpeita. Lisäksi vahvistetaan yritysmyönteistä kokeilukulttuuria lainsäädäntö huomiodien sekä sujuvoitetaan erilaisia lupaprosesseja.

Tuottavuuden kehittäminen

Ekonomisk hållbarhet

Bedömning av budgetens konsekvenser

Toimialalla tavoitellaan tuottavuuden paranemista kehittämällä tarpeettomista tiloista luopumisen prosessia, mikä tuottaa kaupungille myyntivoittojen kasvua mutta ennen kaikkea auttaa vähentämään turhia tilojen ylläpitokustannuksia. Lisäksi toimiala tarkastelee tuottavuuden parantamiseksi toimintojaan ja analysoi, mitä toimintoja sen kannattaa jatkossakin tehdä itse strategian ja kustannustehokkuuden näkökulmasta ja missä toiminnoissa on mahdollista ja tehokkaampaa hyödyntää ostopalveluja. Kaupunkiympäristötalon käyttöaste on sen käyttöönoton jälkeen jäänyt suunniteltua matalammaksi johtuen koronapandemian aiheuttamasta etätyön merkittävästä lisääntymisestä, ja tiloihin etsitään toimialan rinnalle muita käyttäjiä.

Osana taloudellisuuden parantamista toimiala vahvistaa investointien kokonaiskoordinaatiota, mikä helpottaa muun muassa investointiratkaisujen vaikutusten tunnistamista ja seuraamista sekä mahdollistaa priorisoinnit koko kokonaisuuden sisällä. Tuottavuutta ja taloudellisuutta seurataan muun muassa yksikkökustannusten kautta, ja yksikkökustannusjärjestelmää kehitetään seurannan ja johdettavuuden parantamiseksi.

Kuntalaisvaikutukset

Lapsivaikutukset

Päiväkotien ja koulujen sijaintia kaavoitettaessa turvataan turvalliset liikenneyhteydet kaavoituksen keinoin. Leikkialueiden määrä nostetaan kuluttajaturvallisuuksien edellyttämälle tasolle. Leikkialueiden valaistuksen tasaisuus parannetaan led-valaistuksen avulla. Perheasuntoja tuotetaan kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi päiväkotia- ja koulutilaa tuotetaan demografiamuutoksen, kasvun ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluverkon edellyttämällä tavalla.

Sukupuoli- ja yhdenvertaisuusvaikutukset

Lähtökohtaisesti jokaisella kaavalla luodaan tasavertaista kaupunkia kaikille. Kaavoissa huomioidaan kaikki eri väestöryhmät. Lisäksi tuotetaan kohtuuhintaista, laadukasta ja monipuolista asuntotuotantoa asumiskustannusten pitämiseksi kohtuullisina. Sukupuolivaikutusten arviointia kehitetään tarkentaen, millaisissa suunnitelmissa ja suunnittelun vaiheessa se toisi parhaan vasteen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset huomioidaan suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa. Meluselvitysten suunnittelua ohjaava vaikutus edistää terveellisyden tavoitteita. Kaavoituksella edistetään terveellisen kaupungin rakentumista. Kaavoituksella huolehditaan myös liikuntapaikkojen kaavoituksesta ja mahdollistetaan kävellen ja pyörällä saavutettavaa kaupunkia. Ympäristöhäiriöitä torjutaan kaavoittamalla herkkiä toimintoja niille soveltuville paikoille ja kaavoihin sisällytetään määräyksiä ympäristöhäiriöiden torjumiseksi (melu, ilmanlaatu jne).

Ympäristövaikutukset

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristövaikutukset rakennetun ympäristön suunnittelun, toteuttamisen ja kunnossapidon osalta ovat laajat ja usein pitkäkestoiset. Kaupunkiympäristön toimialalla on näin myös suuri mahdollisuus vaikuttaa ympäristövaikutusten syntyyn, laajuuteen ja vähentämiseen, mutta myös positiivisten vaikutusten tekemiseen. Kaupungin kasvutavoitteiden saavuttaminen lisää kiistatta usein haitallisia

ympäristövaikutuksia. Tällöin ympäristövaikutusten hallinnalle on entistä suurempi tarve, joka on myös strategiassa tunnistettu.

Kaupunkiympäristön toimialla ympäristöpalvelut vastaavat Helsingin ympäristötavoitteiden ohjelmoinnista ympäristöpolitiikassa ja ympäristönsuojelun osa-alueohjelmissa sekä ympäristöraportoinnista. Lisäksi toimialla Ilmastoyksikkö koordinoi Helsingin kaupungin ilmastotyötä. Ympäristövaikutusten vähentämistä ja hallintaa tuetaan myös toimialla ympäristöjohtamisen keinoin, jossa tavoitteena on saada kestävyys osaksi kaikkea tekemistä. Myös ydinpalveluissa on paljon asiantuntemusta ympäristövaikutusten hallintaan, negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämiseen ja positiivisten mahdollistamiseen.

Strategian yhtenä keskeisenä tavoitteena on luontoarvojen ja urbaanin kasvun yhteensovittaminen, joka mahdollistetaan kasvua tukevien ydintoimintojen avulla sekä turvaamalla luontoarvot maankäytön suunnittelun ja ympäristöviranomaisten perustyon kautta. Maankäytön suunnittelussa laaditaan selvityksiä tietopohjan kartuttamiseksi ja arvioidaan ympäristövaikutuksia suunnittelun eri vaiheissa. Arviointien avulla voidaan lieventää hankkeiden ympäristövaikutuksia ja edistää kestävä kehitystä. Haitallisia ympäristövaikutuksia torjutaan kaavoittamalla tontteja eri toiminnoille optimaalisiin sijainteihin. Luontoarvot huomioidaan kaikessa kaavoituksessa.

Vuonna 2023 luontokatoa torjutaan ja luonnon monimuotoisuutta lisätään toteuttamalla LUMO-ohjelmaa ja perustamalla viisi luonnonsuojelualuetta sekä aloittamalla uuden luonnonsuojeluohjelman teko. Lisäksi kaupunkiluonnon monimuotoisuuden edistäminen on toiminnan yhtenä lähtökohdista myös rakennetun ympäristön osalta. Kasvikokeilujen seurantamalli otetaan käyttöön. Siniverkostoselvitys valmistuu ja ekologisten verkostojen kokonaistarkastelua edistetään. Niittyverkoston kehittämisen vuonna 2022 valmistuva työkalupakki otetaan käyttöön ja edistetään valmistunutta valtakunnallista pölyttjästrategiaa. Viherlinjojen ja vihersormien (Länsipuisto, Viikki-Kivikko) kehittäminen on osana yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Investointiohjelmassa varataan 1 miljoona euroa luonnonsuojelualueiden rakenteisiin, kuten lintutorneihin, kojuihin ja pitkospuihin. Vuonna 2022 valmistuneet metsäluonnonhoidon periaatteet otetaan käyttöön. Saariston kehittämistä jatketaan (Itäinen saaristo, Vasikkasaari ym. tähtikohteet) sovittaen yhteen luontoarvojen kanssa.

Ilmastovaikutusten arviointia ja huomioimista edistetään suunnitteluratkaisuissa. Kaupunkirakennetta tiivistämällä sekä kestäviä kulkumuotoja edistämällä hillitsemme ilmastonmuutosta. Kaavoituksessa hyödynnetään uusinta tietoa ilmastovaikutuksista ja niiden arvioinneista. Kaavoituksessa kehitetään omaa ilmastovaikutusten arviointityökalua HAVAA:a ja tähdätään siihen, että voitaisiin jo 2023 ottaa kaavoissa käyttöön hiilijalanjälkeen perustuva kaavamääräys. Käytössä on erilaisia tiiviissä rakenteessa viherpinta-alaa lisääviä työkaluja ja kaavamääräyksiä, kuten viherkerroin ja viherkatot. Hulevedet otetaan huomioon kaavoituksessa ja tarkemman tason suunnittelussa. Vähähiilisten pohjanvahvistusmenetelmien kehittämisellä tavoitellaan päästövähennyksiä. Helsinki-LED – projektissa vaihdetaan 8 000 vanhaa valaisinta ledeiksi. Laitteiden käyttöä optimoidaan kattavalla sensoroinnilla ja etähallinnalla. Yleisten alueiden valaisinten vaihtoa nopeutetaan siten, että kaikki valaisimet saadaan vaihdettua ledeiksi vuoteen 2030 mennessä.

HNH-tavoitteiden toteuttaminen uudis- ja peruskorjaushankkeissa edistää Helsingin hiilineutraaliutta ja ympäristöhyötyjä pitkällä tähtäimellä. Toimitilakannan päästövaikutusta vähennetään rakentamisen ja peruskorjaamisen yhteydessä mm. hiilijalanjälkilaskennan, määräystasoa pienemmän E-lukutavoitteen, aurinkosähkön ja maalämmön sekä kiertotaloustavoitteiden avulla sekä olemassa olevassa rakennuskannassa mm. erillisinvestoinneilla, etäseurannalla ja kiinteistönhoidon kehittämisellä.

Liikenteen päästöjä ja ympäristövaikutuksia vähennetään kaupunkirakenteen tiivistämisellä, joukkoliikenteeseen ja erityisesti raideliikenteeseen investoimalla sekä uudistamalla kaupungin omaa kalustoa mm. puhtaiden ajoneuvojen direktiivin mukaisesti sekä kaupungin omien ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankintojen vuonna 2022 hyväksytyjen ympäristökriteerien mukaisesti. Toteutetaan Pyöräliikenteen kehittämissuunnitelman toimenpiteitä, jatketaan pyöräliikenteen baanaverkon ja kantakaupungin tavoiteverkon suunnittelua ja toteuttamista verkkojen rakentamista nopeuttaen. Laaditaan yleissuunnitelmat kahteen baanakohteeseen (kohteet sovitaan syksyn 2022 aikana). Lisäksi kestävätkä kulkumuodot huomioidaan mm. talvikunnossapidossa. Liikenteen häiriöiden hallinta on osana liikennesuunnittelua, (melu, ääni, pöly).

Pilaantuneiden maa-ainesten hallinta, vieraslajien torjunta ja työmaiden ympäristövaikutusten hallinta ehkäisee välittömiä ympäristövaikutuksia. Vähäpäästöisten ja päästöttömien työmaiden toimintamallia kehitetään ja henkilöstön osaamista vähäpäästöisyyden kriteereistä parannetaan. Maamassojen ja purkumateriaalien kierrättämistä edistetään. Katu- ja puistorakentamisessa muodostuvia ylijäämämaa-aineksia kierrättämällä vähennetään maa-ainesten kuljetuksia, saavutetaan muita ympäristöhyötyjä sekä kustannussäästöjä.

Poikkeuksellisen runsaslumisten talvien yleistymiseen varaudutaan parantamalla runsaslumisten talvien katualueiden lumenpoistoa.

Henkilöstösuunnitelma

Kaupunkistrategian tavoitteet ja toimintaympäristön muutokset ovat henkilöstösuunnittelun lähtökohtia. Henkilöstösuunnittelussa hyödynnetään tietoa ennakoidusta lähtövaihtuvuudesta ja huomioidaan henkilöstörakenteeseen tarvittavat muutokset muun muassa toimintaympäristön ja työn muutoksen sekä digitalisaation tavoitteiden saavuttamiseksi ja tulevaisuuden haasteiden ennakoinniseksi. Henkilöstösuunnitelman ohessa laaditaan kriittisten tehtävien täyttösuunnitelma ja seuraajasuunnitelma palvelukokonaisuuksittain. Tavoitteena on, että sisäinen liikkuvuus sekä resurssien joustava ja tarkoituksenmukainen käyttö yli organisaatorajojen lisääntyy.

Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys varmistetaan panostamalla työnantajakuivan kehittämiseen, oppilaitosyhteistyöhön sekä rekrytointien ja perehdyttämisen onnistumiseen. Ydinprosessien sujuvuus ja keskeisten tavoitteiden saavuttaminen sekä henkilöstön sitoutuminen varmistetaan osaamisen kehittämisellä, edistämällä henkilöstön urapolkuja, osaamisen jakamista ja yhteistyötä. Sitoutumista edistävät myös työhyvinvoinnin johtamisen toimenpiteet ja yhteistyöhön kannustava sekä yhteisiä tavoitteita tukeva palkitseminen. Henkilöstön sisäistä liikkumista ja siirtymistä organisaation sisällä tehtävästä toiseen vauhditetaan mm. ennakoivan henkilöstösuunnittelun ja henkilökierron avulla sekä vahvistamalla esihenkilöiden uracoaching-taitoja.

Personalplan

Urakehityksessä tuetaan monipuolisia urakehitysvaihtoehtoja asiantuntija- ja esihenkilötehtävissä organisaation sisällä ja laajemmin myös kaupungin sisällä sekä vastaavissa toimialaorganisaatioissa.

Toimialan henkilöstöjohtamisen kehittämisessä keskitytään erityisesti johtamisen kulmakivien eli näkemyksellisyiden, innostuksen, linjakkuuden sekä toimeenpanokyvyn viemiseen osaksi jokapäiväistä johtamista. Hyvän esihenkilötyön tueksi tarjotaan uusia työkaluja linjakkaaseen johtamiseen ja työn sujuvuuden varmistamiseksi, valmennetaan ja perehdytetään esihenkilöitä uusiutuviin käytäntöihin ja järjestelmiin sekä hyödynnetään aktiivisesti henkilöstökokemusta ja organisaation työskulttuurista saatua palautetta palveluiden ja johtamisen kehittämisessä. Työkuorman riittävän hallinnan ja tavoitteiden priorisoinnin tueksi vahvistetaan esihenkilöiden hybridijohtamisen valmiuksia ja työntekijöiden oman työn johtamisen taitoja. Kehitämme henkilökunnan osaamista monipuolisia ja työelämälähtöisiä keinoja hyödyntäen tavoitteenamme luoda työpaikasta samalla myös oppimispaikka. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö lisää paitsi työn iloa, myös palvelutytytyväisyyttä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Valtuustokauden aikana tuottavuutta parannetaan vähintään 0,5 %/vuosi (Y)	Mittari 1. Toteutetaan tuottavuustoimenpiteitä, joiden yhteenlaskettu säästö vuonna 2023 on 3 milj. euroa.	
TOIMIALAN TAVOITE			
Toimiva ja kaunis kaupunki	Kaupunkilaiskokemuksen parantaminen	Mittari 1. Asukastytyväisyys puistojen hoitoon vähintään 3,4 (asteikolla 1-5) Mittari 2. Asukastytyväisyys katujen ja teiden kuntoon sekä puhtaanapitoon vähintään 3,4 (keskustan kadut, asuinkadut, keskustaan johtavat pääkadut, jalankulku- ja pyörätiet) (asteikolla 1-5) Mittari 3. Asiakaspalautteeseen vastaaminen tavoiteajassa: saapuneet palautteet otettu käsittelyyn keskimäärin kolmessa työpäivässä.	
	Kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistäminen	Mittari 1. Helsingissä alkaa vuonna 2023 vähintään 8 000 asunnon rakentaminen. (Y) Mittari 2. Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m2 pääosin yleiskaavan raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 % (280 000 k-m2).	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan		Mittari 1. Erot asuntojen alueellisissa hintatasoissa eivät kasva: Asuntojen kalleusalueilla III ja IV asuntojen hinta (alueiden asuntojen hintakehityksen prosentuaalinen keskiarvo) kehittyy vähintään yhtä positiivisesti kuin kalleusalueilla I ja II.	
Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua	Ekologisen kestävyys edistäminen	<p>Mittari 1. Kaupungin omissa toimitiloissa (uudiskohteet, peruskorjauskohdeet) päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumpputekniikka aina, kun se on teknisesti mahdollista ja kun takaisinmaksuaika on 15 vuotta tai alle.</p> <p>Mittari 2. Kaikissa vuoden 2023 aikana käynnistyvissä toimitila- ja asuntorakentamishankkeissa käytetään työmaan ympäristötavoitteita, joilla ohjataan työmaatoiminnan ympäristövaikutuksia ja kiertotaloutta. Vaatimusten tulee sisältyä hankkeen urakkakyselyyn tai kilpailutusaineistoon.</p> <p>Mittari 3. Toteutetaan Helsingin luontoseurantasuunnitelman mukaisesti seurannat 1A-1F. Nämä seurannat koskevat luontoalueiden pinta-alan ja ekologisen verkoston mittaamista pohja-aineistoksi luonnon tilan seurantaan ja LUMO-ohjelman vaikuttavuuden ja riittävyyden arviointiin.</p>	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä. (Y)	Mittari 1. Kävelyn edistämishjelma: Laaditaan kävelyn suunnitteluohjeesta luonnos.	
	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa (Y)	Mittari 1. Kunnostettujen ja uusien leikkipaikkojen määrä 2 kpl	
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Valtuustokauden aikana tuottavuutta parannetaan digitalisaatiolla ja tilojen käyttöä tehostamalla (Y)	Mittari 1. Tilojen vajaakäyttöasteen keskiarvo 3,5 %:n tasolla	
Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunki uudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä (Y)	Mittari 1. Kartoitetaan ja korjataan valaistuksia kohteissa, joissa koetaan turvattomuutta. Mittari 2. Jalankulun ja pyöräilyn valaistuksia parannetaan.	
TOIMIALAN TAVOITE			
Toimiva ja kaunis kaupunki	Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen ja edistäminen	Mittari 1. Kaupungin omana asuntotuotantona toteutetaan 1 750 asuntoa. Mittari 2. Helsingin alkavasta asuntotuotannosta kaupungin luovuttamilla tonteilla alkaa vähintään 5 600 asunnon rakentaminen. Mittari 3. Tehdään uusia tontinvarauksia (hankevaraus) ja ratkaistaan tontinluovutuskipailuja yhteensä vähintään 5 600 asunnon rakentamista vastaava määrä. Mittari 4. Kaupunki uudistusalueille kohdennettävien investointien tulee mahdollistaa alueiden asuntokannan keskimääräinen 2 % vuosittainen lisäys. Kaupunki uudistusalueiden asuntokannan vuosittainen 2 %:n lisäys Mittari 5. Kaupunki uudistusalueille kohdennettävien investointien tulee mahdollistaa näkyvien muutosten toteuttaminen ja parantaminen alueiden virkistyspalveluihin (puistot, leikkipuistot ja liikuntapaikat). Tarkennetaan kohteet erikseen mittareiksi.	
	Asiainn sujuvuus ja oikea-aikaisuus	Mittari 1. Oleskelutilojen, muun muassa päivähoitotilat, koulut, majoitustilat ja nk. hygieniä edellyttävien huoneistojen käyttöönottoa koskevien ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika on enintään 7 vuorokautta.	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
		<p>Mittari 2. Uusia elintarvikehuoneistoja ja toimijanvaihdoksia koskevien ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika on enintään 7 vuorokautta.</p> <p>Mittari 3. Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 % ratkaistaan 45 vuorokauden kuluessa ilmoituksen vireille tulosta.</p> <p>Mittari 4. Helsingin kaduilla tehtävien töiden järjestelyjen toimivuutta koskevan asiakaskyselyn tulos ylittää arvon 2,9 (asteikolla 1-5).</p>	
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden ja kuolleiden kokonaismäärän vähenemistrendi	Mittari 1. Kokonaismäärän vähenemistrendi on vähintään 2 % viiden edellisen vuoden keskiarvosta.	
Älykkäät liikenneratkaisut ovat sujuvan arjen perusta	Kantakaupungin raitiotien kehittäminen	Mittari 1. Raitioliikenteen aikataulunmukainen keskinopeus on suurempi kuin 15 km/h.	
	Keskusta-alueiden kävely-ympäristön toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen laatu paranee	Mittari 1. Jatketaan vuonna 2017 käyttöön otetun seurantamenetelmän käyttöä. Laatutietoja kerätään pidemmältä aikaväliltä laajasti eri keskusta-alueilta, jonka jälkeen on mahdollista hyödyntää seurantatiedon vertailua ja arvioida kehittymistä.	
	Yhteistyössä muiden toimialojen kanssa tuetaan toimia, jotka edistävät pyöräilyä. Tavoitteena on pyöräilyn kulkutapaosuuden lisääminen ja turvallisuuden edistäminen.	Mittari 1. Pyöräiliikenteen automaattilaskentapisteissä pyörämäärät kasvavat kolmen edellisen vuoden keskiarvosta.	
Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua	Ekologisesti kestävän kehityksen turvaaminen	<p>Mittari 1. Jalankulku-, pyöräiliikenne ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa tai pysyy ennallaan verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon.</p> <p>Mittari 2. Luonnonsuojeluohjelmaa toteutetaan laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä rauhoitusesitykset vähintään viidelle luonnonsuojelualueelle.</p> <p>Mittari 3. Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista hyötykäytettävistä kaivumaista vähintään 80 % hyödynnetään.</p> <p>Mittari 4. Kaikkien kaupungin hallinnoimien vuonna 2023 alkavat uudisrakennushankkeet suunnitellaan A-energialuokkatason</p>	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
		<p>mukaisiksi (asuinkerrostalot) ja muut rakennukset -30 % määräystasosta. Mittari 5. Vuonna 2022 käynnistyneiden kiertotaluspilottien toteumaa seurataan ja niistä saatavia kokemuksia raportoidaan kaupungin sisäisesti sekä Kiertotalousklusterin kautta tiedoksi muille rakennusalan toimijoille. Kiertotaluspilottien kokemusten ja alan muun kehityksen pohjalta muodostetaan 2023 vuoden aikana kiertotalousvaatimuksia palvelu- ja asuinrakennusten suunnittelulle ja toteutukselle. Mittari 6. Monimuotoisuuspotentiaalin arviointikriteeristön kehittäminen rakennetuille viheralueille (puistot, katuviheralueet, kaupunkivihreä) biotooppipohjaiset ratkaisut kuten perustetut niityt, kedot, vesiaiheet ja puustoiset alueet.</p>	

3 10 01 Kaupunkirakenne – Stadsstruktur

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	430 061	421 844	421 854	448 157	448 162	435 962	432 762
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	162 653	160 845	171 517	158 537	162 837	167 483	172 338
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	267 408	260 999	250 337	289 620	285 325	268 479	260 424
Poistot - Avskrivningar	122 962	110 500	112 000	112 000	112 000	112 000	112 000
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	144 446	150 499	138 337	177 620	173 325	156 479	148 424
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	144 446	150 499	138 337	177 620	173 325	156 479	148 424
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-1,9	0,0	6,2	6,2	-2,7	-0,7
Menot - Utgifter		-1,1	6,6	-1,4	1,2	2,9	2,9

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään - Externa markarrenden, mn €, minst	252	256	262	275	285	300
Tehokkuus/taloudellisuus - Effektivitet/lönsamhet						
Ulkovalaistuksen energian kulutus kWh/asukas - Utomhusbelysningens energiförbrukning, kWh/invånare	58,1	60,0	56,0	54,0	52,0	50,0
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Tarkistettujen asemakaavaehdotusten kerrosala (brutto, k-m2, 5 v. ka.)	1 440 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Suunnitellut baana- ja pyöräliikenteen pääväyläkilometrit, km (kaupunkiympäristöautakunnan hyväksymä katusuunnitelma) - Planerade huvudledskilometer för pendlingsstråk och cykeläkning, km (gatuplan godkänd av stadsmiljönämnden)	10	10	10	10	10	10
Rakennetut pyöräpysäköintipaikkojen lkm - Byggda cykelparkeringsplatser, antal	1 000	600	600	900	900	900
Ylläpidettävä katuala, ha - Gatumark som ska underhållas, ha	2 155	2 167	2 165	2 173	2 179	2 191
Kunnossapidettävät sillat, m ² - Broar som ska underhållas m ²	336 984	343 999	346 806	346 806	346 806	346 806
Yleiset käymälät, kpl - Allmänna toaletter, st.	50	52	52	51	52	53
Rakennetut puistot, ha - Anlagda parker, ha	942	941	925	933	940	945

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	663	690	690	686	686	686
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	593	658	658	675	675	675

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100	101,4	97,1	100,7	104,7	107,0

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro / x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kustannukset / tarkistettujen asemakaavaehdotusten kerrosala (brutto) - Kostnader / våningsyta i justerade detaljplaneförslag (brutto)	7,46	8,14	8,16	8,34	8,36	8,62
Kustannukset / luovutettujen tonttien kerrosala -Kostnader / ytan för tomterna som överlätitis	32,67	33,16	34,44	36,08	33,87	34,36
Katujen ylläpidon kustannukset / m2 - Kostnaderna för underhållet av gator / m2	3,33	2,99	3,57	3,02	3,03	3,10
Puistojen ja erityiskohteiden ylläpidon kustannukset / m2 - Kostnader för underhåll av parker och specialobjekt / m2	2,21	2,20	2,24	2,40	2,37	2,43

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kustannukset / tarkistettujen asemakaavaehdotusten kerrosala (brutto) - Kostnader / våningsyta i justerade detaljplaneförslag (brutto)	2,9 %	9,1 %	0,2 %	2,5 %	0,2 %	3,1 %
Kustannukset / luovutettujen tonttien kerrosala -Kostnader / ytan för tomterna som överlätitis	7,8 %	1,5 %	3,8 %	8,8 %	-6,1 %	1,4 %
Katujen ylläpidon kustannukset / m2 - Kostnaderna för underhållet av gator / m2	17,3 %	-10,2 %	19,4 %	1,0 %	0,3 %	2,3 %
Puistojen ja erityiskohteiden ylläpidon kustannukset / m2 - Kostnader för underhåll av parker och specialobjekt / m2	1,4 %	-0,5 %	1,8 %	9,1 %	-1,2 %	2,5 %

3 10 02 Rakennukset – Byggnader

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	563 935	584 700	585 270	616 810	653 650	685 975	720 043
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	320 382	369 001	360 502	401 077	401 077	420 316	440 499
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	243 553	215 699	224 768	215 733	252 573	265 659	279 544
Poistot - Avskrivningar	160 197	155 000	160 000	160 000	160 000	161 000	162 000
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	83 356	60 699	64 768	55 733	92 573	104 659	117 544
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	83 356	60 699	64 768	55 733	92 573	104 659	117 544
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		3,7	0,1	5,5	11,8	4,9	5,0
Menot - Utgifter		15,2	-2,3	8,7	8,7	4,8	4,8

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Vajaakäyttöaste enintään % - Underutnyttjandegraden högst %	3,2	4,0	3,9	3,5	3,5	3,5
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Toimitilakanta / m2 (hallinnassa oleva m2) - Verksamhetslokaler / m2 (i stadens besittning)				2 961 300	2 961 300	2 961 300
- Oma rakennuskanta m2 - Eget byggnadsbestånd m2				2 260 000	2 260 000	2 260 000
- Osaketilat m2 - Aktielokaler m2				210 000	210 000	210 000
- Vuokratilat m2 - Hyreslokaler m2				491 300	491 300	491 300
Toimitilakanta / Vuokrattu ala m2 - Verksamhetslokaler / Hyrd areal m2				2 545 000	2 545 000	2 545 000
Tiloja omassa ylläpidossa m2 - Lokaler i eget underhåll m2				1 700 000	1 700 000	1 700 000
Asuntoja vuokrauksessa m2 - Uthyrda lägenheter m2		378 076	372 000	378 000	378 000	378 000
Henkilöstösuunnitelma - Personalplan						
	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	379	395	388	388	388	388
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	331	370	370	370	370	370

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100	89,9	91,5	92,8	91,5	90,4

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro/x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilakannan kustannukset / tiloja vuokrauksessa m2 - Lokalbeståndets kostnader / lokaler i uthyrning m2	163,21	177,82	177,38	189,78	196,48	203,69

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilakannan kustannukset / tiloja vuokrauksessa m2 - Lokalbeståndets kostnader / lokaler i uthyrning m2	6,5 %	9,0 %	-0,2 %	6,7 %	3,5 %	3,7 %

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tilan käyttö - Lokalanvändning

Tilat - Lokaler, m ²	31 118	32 011	30 773	32 011	32 011	32 011
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet kunder	1,00	0,99	0,99	0,99	0,99	0,99

3 10 03 Asuntotuotanto – Bostadsproduktion

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	21 021	25 273	25 273	29 255	32 548	32 798	32 948
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	14 121	18 730	18 730	26 005	26 005	26 255	26 405
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	6 900	6 543	6 543	3 250	6 543	6 543	6 543
Poistot - Avskrivningar	58	40	80	80	80	80	80
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	6 841	6 503	6 463	3 170	6 463	6 463	6 463
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	6 841	6 503	6 463	3 170	6 463	6 463	6 463
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		20,2		15,8	28,8	0,8	0,5
Menot - Utgifter		32,6		38,8	38,8	1,0	0,6

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl - ARA-produktion: startbeslut, bostäder, st.	747	1 150	1 150	1 350	1 500	1 500
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl - Övrig nyproduktion: startbeslut, bostäder, st.	166	350	350	400	500	500
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl - Nyproduktion totalt: startbeslut, bostäder, st.	913	1 500	1 500	1 750	2 000	2 000
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl - Ombyggnad: startbeslut, bostäder, st.	1 058	1 100	1 100	1 150	1 200	1 200

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	85	104	99	109	110	110
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	76	95	95	105	105	105

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100	92,4	75,2	85,9	96,1	97,8
Hankesuunnitelmat/tuotantotavoite (%) (saadaan vertailuluku) - Projektplaner/produktionsmål (%) (får ett jämförelsetal)	57,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Asuntoa / keskimääräinen henkilöstömäärä (saadaan vertailuluku) - Bostäder / antal anställda i genomsnitt (får ett jämförelsetal)	23,2	25,0	25,0	26,0	29,0	29,0

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro/x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kustannukset / rakennutettujen uusien ja peruskorjattujen asuntojen määrä - Kostnader / antal byggda ny- och ombyggda bostäder	7 780	7 787	9 716	9 549	8 732	8 795

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kustannukset / rakennutettujen uusien ja peruskorjattujen asuntojen määrä - Kostnader / antal byggda ny- och ombyggda bostäder	12,7 %	0,1 %	24,8 %	22,6 %	-8,6 %	0,7 %

3 10 04 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet – Betalningsandelar till samkommunerna HRT och HRM

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	216 543	218 700	226 671	234 402	234 402	251 442	249 155
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-216 543	-218 700	-226 671	-234 402	-234 402	-251 442	-249 155
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-216 543	-218 700	-226 671	-234 402	-234 402	-251 442	-249 155
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-216 543	-218 700	-226 671	-234 402	-234 402	-251 442	-249 155
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		1,0	3,6	7,2	7,2	7,3	-0,9

Helsingin seudun liikenne, HSL-kuntayhtymän maksuosuus

HSL-kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2023 on 232,159 miljoonaa euroa. Maksuosuuden kasvu johtuu isojen liikennehankkeiden valmistumisista.

Vuonna 2024 maksuosuuden on arvioitu olevan 249,029 miljoonaa euroa ja 246,668 miljoonaa euroa vuonna 2025.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintansa lipputulolla, jäsenkuntien kuntaosuuksilla, valtion avustuksilla ja muilla tuloilla. Jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lippukulokertymän perusteella. Kuntaosuuksilla katetaan kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut, HSY-kuntayhtymän maksuosuus

HSY-kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2023 on 2,243 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 maksuosuus on 2,413 miljoonaa euroa ja 2,487 miljoonaa euroa vuonna 2025.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintakulunsa vesihuolto- ja jätehuoltotoimintojen maksuilla, kuntaosuuksilla ja muilla tuloilla. Kuntayhtymä perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin.

Betalningsandel till samkommunen Helsingfors-regionens trafik, HRT

Betalningsandelen till samkommunen HRT är 232,159 miljoner euro år 2023. Betalningsandelens ökning beror på att stora trafikprojekt blir färdiga.

År 2024 beräknas betalningsandelen uppgå till 249,029 miljoner euro och år 2025 till 246,668 miljoner euro.

Enligt grundavtalet för samkommunen finansierar den sin verksamhet med biljettintäkter, med kommunandelar från medlemskommunerna, med statsunderstöd och med övriga inkomster. De kostnader som uppstår på grund av samkommunens olika uppgifter hänförs till medlemskommunerna i enlighet med användningen av servicen. Biljettintäkterna fördelas kommunvis enligt de kommunvis ackumulerade biljettintäkterna. Med kommunandelarna täcks den skillnad mellan kostnader och intäkter som hänför sig till respektive kommun.

Betalningsandel till samkommunen Helsingfors-regionens miljötjänster, HRM

Betalningsandelen till samkommunen HRM är 2,243 miljoner euro år 2023. Betalningsandelen är 2,413 miljoner euro år 2024 och 2,487 miljoner euro år 2025.

Enligt grundavtalet för samkommunen finansierar den sina verksamhetsutgifter genom avgifter för vattentjänst- och avfallshanteringsfunktioner, kommunandelar och andra inkomster. Samkommunen tar ut avgiftsandelar hos sina medlemskommuner för andra kostnader än sådana som föranleds av vattentjänster eller avfallshantering.

3 10 05 Pelastuslaitos - Räddningsverket

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	20 048	18 800	19 201				
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	61 842	66 807	67 207				
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-41 794	-48 007	-48 006				
Poistot - Avskrivningar	2 623	3 212	3 211				
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-44 417	-51 219	-51 217				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-44 417	-51 219	-51 217				
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-6,2	2,1	-100,0	-100,0		
Menot - Utgifter		8,0	0,6	-100,0	-100,0		

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalot sekä pelastustoimi rahoitetaan yleiskatteellisella valtion rahoituksella ja eriytetään talousarviossa lainsäädännön mukaisesti omaksi kokonaisuudekseen. Pelastuslaitos siirtyy vuoden 2023 alusta osaksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa.

Från ingången av 2023 finansieras social- och hälsovårdstjänsterna samt räddningsväsendet med statlig finansiering med allmän täckning och behandlas i budgeten i enlighet med lagstiftningen som en separat helhet. Räddningsverket blir från och med årsskiftet en del av social-, hälsovårds- och räddningssektorn.

3 10 06 Tuki HKL-liikelaitokselle – Stöd till affärsverket HST

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	24 777	4 098	1 617	4 100	5 956	6 193	7 281
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-24 777	-4 098	-1 617	-4 100	-5 956	-6 193	-7 281
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-24 777	-4 098	-1 617	-4 100	-5 956	-6 193	-7 281
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	-24 777	-4 098	-1 617	-4 100	-5 956	-6 193	-7 281
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		-83,5	-60,5	0,0	45,3	4,0	17,6

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 5,956 miljoonaa euroa vuonna 2023. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita se ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta.

HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritely, että kaupungit voivat laskuttaa infran pääomakuluista puolet HSL:ltä ja toinen puoli infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi. Helsingin osalta HKL laskuttaa kaupungilta metroidraomaisuuden poistoista 50 prosenttia ja infraomaisuuden hankintaan kohdistuvista todellisista korkokuluista 100 prosenttia.

Länsimetrosta kaupungin maksettavaksi tulee infrakuluista se osuus, jota HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä.

3 10 07 Joukkoliikenne

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		22 100	22 100	29 800	29 800	40 200	41 000
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		31 424	31 424	39 700	40 700	49 600	52 000
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-9 324	-9 324	-9 900	-10 900	-9 400	-11 000
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-9 324	-9 324	-9 900	-10 900	-9 400	-11 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-9 324	-9 324	-9 900	-10 900	-9 400	-11 000
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster				34,8	34,8	34,9	2,0
Menot - Utgifter				26,3	29,5	21,9	4,8

Joukkoliikenne

Kaupunki maksaa Kaupunkiliikenne Oy:lle sen tuottamista palveluista palvelukorvausta 40,7 miljoonaa euroa vuonna 2023. Kaupunki kattaa osan menoista HSL:n maksamalla infrakorvauksella. Infrakorvaus on 29,8 miljoonaa euroa vuonna 2023.

HSL:ltä laskutettava infrakorvaus sisältää voimassa olevan infrasopimuksen mukaisesti infraan liittyvät käyttökulut, poistot ja korot. Infrakorvaus sisältää raitio-, juna-, lautta- ja bussi-infran. Bussi-infrasta mukana ovat Espoon (Kampin), Malmin, Elielinaukion, Herttoniemen, Itäkeskuksen ja Rautatientorin bussiterminaalit sekä Paloheinän bussitunneli ja bussien sähkönlatausinfra.

Kaupunki maksaa kaupunkiliikenneyhtiölle korvausta sen hallinnoiman infran käyttöoikeudesta sekä infraa koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista sekä muista kaupunkiliikenneyhtiön kaupungille tuottamista palveluista. Palvelukorvauksen piiriin sisältyy raitiotie-, bussi-, juna-, ja lauttaliikenneinfra sekä muu joukkoliikennettä tukeva infra kuten liityntäpysäköinti ja kaupunkipyöräpalvelu.

Palvelukorvaus on kattavampi kuin HSL:n maksama infrakorvaus. Palvelukorvaukseen sisältyy mm. pyöräily- ja liityntäpysäköinti-infra, joka ei sisälly HSL:n infrakorvaukseen. Lisäksi HSL:n infrakorvauksessa pääomakustannuksista (poistot ja korot) korvataan vain 50 prosenttia, palvelukorvauksessa pääomakustannuksista korvataan 100 prosenttia. Palvelukorvaus sisältää lisäksi 1 miljoonaa euroa Kruunuvuoren lauttaliikenteen järjestämiseen.

Palvelukorvauksen ja HSL:n infrakorvauksen taso nousee vuosina 2023 ja 2024. Korvausten nousu aiheutuu Raide-Jokerin sekä Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen valmistumisesta ja hankkeiden sisällymisestä vuosien 2023 ja 2024 korvauksen piiriin. Palvelukorvausta määriteltäessä on arvioitu, että Raide-Jokerin liikennöinti alkaisi vuoden 2023 aikana ja Kalasatamasta Pasilaan -kokonaisuuden liikennöinti alkaisi vuoden 2024 aikana. Lisäksi vuoden 2022 palvelukorvaus ja HSL:n infrakorvaus sisältävät korvauksen vain 11 kuukaudelta.

Myös tulevana vuosina yhtiölle maksettavan palvelukorvauksen suuruus muuttuu yhtiön tekemien investointien seurauksena.

3 10 08 Palvelut ja luvat

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	73 512	71 888	75 135	73 888	75 888	77 407	79 024
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	40 531	42 701	42 757	46 813	46 883	48 241	49 686
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	32 981	29 187	32 378	27 075	29 005	29 166	29 338
Poistot - Avskrivningar	297	378	446	257	257	257	257
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	32 684	28 809	31 932	26 818	28 748	28 909	29 081
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	32 684	28 809	31 932	26 818	28 748	28 909	29 081
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-2,2	4,5	2,8	5,6	2,0	2,1
Menot - Utgifter		5,4	0,1	9,6	9,8	2,9	3,0

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestation

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetaavoitteet - Prestationsmål						
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv - Utförandetid för centrala tjänster i anslutning till lantmäteriverksamheten högst, medeltal i dagar	17	19	19	19	19	19
Pysäköinnin valvontatapahtumat - Övervakningskontakter i parkeringen	1 086 933	1 600 000	1 600 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Rakennusvalvonnan lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika, päivää - Behandlingstid för byggnadstillsynens tillståndsansökningar i genomsnitt, dagar	67	60	60	60	60	60
Ympäristönsuojelussa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään - Inom miljöskyddet utförs granskningar som hör till den systematiska tillsynen minst	162	80	80	75	70	70
Meluilmoituspäätösten lukumäärä - Antal beslut om bulleranmälningar				180	180	180
Pilaantuneen maan tai pohjaveden kunnostuspäätösten lukumäärä - Antal beslut om sanering av förorenad mark eller grundvatten				35	35	35
Elintarviketurvallisuudessa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia (ml. uusintatarkastukset) vähintään - Inom livsmedelssäkerheten utförs granskningar (inkl. omgranskningar) som hör till den systematiska tillsynen minst	2 450	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Ympäristöterveydessä tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään - Inom miljö- och hälsoskyddet utförs granskningar som hör till den systematiska tillsynen minst	902	850	800	850	850	850
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Katutyöluvut - Gatuarbetstillstånd	7 334	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl - Felparkeringsavgifter och -anmärkningar, st.	144 040	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000
Rakennusvalvonnan lupapäätökset yhteensä, kpl - Byggnadstillsynens tillståndsbeslut sammanlagt, st.	3 120	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200
Myönnettyissä rakennusluvuissa kerrosalaa yhteensä, m ² - Våningsyta i beviljade bygglov totalt, m ²	1 007 846	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Myönnettyissä luvissa asuntoja, kpl - Bostäder i beviljade tillstånd, st.	7 555	7 000	7 000	8 000	8 000	8 000
Valmistuneet asunnot, kpl - Färdigställda bostäder, st.	7 106	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Rekisteröityjä kiinteistöjä ja rasiitteita - Registrerade fastigheter och servitut	706	650	650	700	700	700
Uudisrakennusmittauksia - Nybyggnadsmätningar	993	650	650	900	900	900

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	504	532	538	538	538	538
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	439	525	525	525	525	525

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten**Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare**

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100				99,2	102,8	101,9

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro/x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kustannukset / rakennusvalvonta-asioiden suoritteet - Kostnader / prestationer i byggnadstillsynsärenden	827,66	994,05	970,62	1 015,23	1 052,14	1 076,62
Kustannus / kaupunkimittauspalvelut (muunnettu suorite) - Kostnad / Stadsmätningstjänster (omvandlad prestation)	152,95	178,40	174,90	178,43	181,20	186,63
Kustannukset / pysäköinnin valvontatapahtumaindeksi kpl - Kostnader / Parkeringsövervakning prestationsindex st.	26,79	22,63	24,50	23,23	21,83	22,78

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kustannukset / rakennusvalvonta-asioiden suoritteet - Kostnader / prestationer i byggnadstillsynsärenden	6,8 %	20,1 %	-2,4 %	2,1 %	3,6 %	2,3 %
Kustannus / kaupunkimittauspalvelut (muunnettu suorite) - Kostnad / Stadsmätningstjänster (omvandlad prestation)	-4,4 %	16,6 %	-2,0 %	0,0 %	1,6 %	3,0 %
Kustannukset / pysäköinnin valvontatapahtumaindeksi kpl - Kostnader / Parkeringsövervakning prestationsindex st.	-47,6 %	-15,5 %	8,3 %	2,7 %	-6,0 %	4,4 %

Liikenneliikelaitos (HKL) --Trafikaffärsverket (HST)

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Liikenneliikelaitoksen keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- Talousarviovuonna 2023 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) toiminnan keskiössä on metron operoinnin luotettavuuden varmistaminen ja kustannustehokkuuden parantaminen, yleiseen turvallisuustilanteeseen liittyvien tarkistus- ja kehystoimien toteuttaminen sekä erityisesti kantametron asemainfran peruskorjausten rahoituksen ja toteutuksen varmistaminen. Lisäksi HKL toimeenpanee yhdessä metrojärjestelmän ylläpitoa, investointeja ja operointia tuottavan Kaupunkiliikenneyhtiön kanssa hiilineutraalisuuteen tähtäävän kehitysohjelman mukaisia toimia.
- Vuonna 2023 metron liikennesuoritteiden määrä kasvaa vuoden 2022 tasosta. Länsimetron toisen vaiheen liikennöinti Espoon Kivenlahteen alkaa.
- Vuoden 2023 suurin investointi on Rautatietorin metroaseman paloturvallisuuden parantamishanke. Muita suuria investointeja ovat kaluston, radan ja ratasähkön peruskorjaus- ja korvausinvestoinnit, jotka tähtäävät metron toimintavarmuuden varmistamiseen

Toiminnan kuvaus

HKL huolehtii pääkaupunkiseudun metrolienteestä sekä siihen liittyvästä joukkoliikenneinfrastruktuurista toimien rataverkon haltijana ja metrolienteen harjoittajana. HKL tuottaa metrolienteen liikennöinnin ja metroinfraan liittyvät palvelut hankkimalla ne alihankintana Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:ltä.

Metrossa tehtiin vuonna 2021 noin 56 miljoonaa matkaa (vuonna 2019 noin 93 miljoonaa). HKL omistaa 50 metrojunaa, noin 22 km metrorataa, 17 asemaa ja metrovarikon Roihupellossa. Kokonaisuudessaan pääkaupunkiseudun metroverkolla on länsimetron Kivenlahden jatkeen tullessa käyttöön yhteensä noin 43 km rataa, 30 asemaa ja 2 varikkoa.

Liikenneliikelaitos toimii Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa.

Kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021 silloisen HKL:n toiminnan yhtiöittämisestä metron infra- ja liikennöintisopimuksiin liittyviä toimintoja lukuun ottamatta. Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy aloitti toimintansa 1.2.2022. Yhtiöittämisessä HKL:n metro-omaisuus ja metroon liittyvät keskeiset sopimukset jäivät liikelaitokseen.

Metrolieketoimintaan liittyvät osat on tarkoitus siirtää myöhemmin erikseen metron automatisointiin liittyen Siemens-konsernin kanssa vireillä olevan oikeudenkäynnin päätyttyä Kaupunkiliikenneyhtiöön. Osakeyhtiöön siirtyivät HKL:n kaikki muu omaisuus, sopimukset sekä HKL:n silloinen henkilöstö kokonaisuudessaan.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

•

Beskrivning av verksamheten

Toimintaympäristön muutokset 2023

Förändringar i omvärlden 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnittelukaudella

HKL:n toimintaan vaikuttavat pidemmän aikavälin muutostekijät liittyvät väestönkasvuun, väestön ikääntymiseen ja ympäristövaatimusten tiukentumiseen. Väestönkasvu ja tiivistyvä kaupunkirakenne ennustavat joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvua pitkällä tähtäimellä. HKL vastaa näihin tarpeisiin esimerkiksi metron luotettavuuden varmistamiseen ja tulevaisuuden kapasiteetin nostoon liittyvällä hankkeella.

Muutokset maailman yleisessä turvallisuustilanteessa korostavat myös HKL:n osalta yleiseen turvallisuuteen liittyvien valvonta- ja varautumistoimien tärkeyttä. Myös väestön ikääntyminen ja monimuotoisuuden lisääntyminen kasvattavat vaatimuksia joukkoliikennepalvelujen esteettömyydelle ja turvallisuudelle.

Sekä kansalliset että kaupungin aikaisempaa kunnianhimoisemmat ympäristötavoitteet tarkoittavat uusia vaatimuksia erityisesti kestäväan rakentamiseen, uusiutuvan energian hankintaan ja energia- ja materiaalitehokkuuteen liittyen. Myös HKL vaatii järjestämässään toiminnassa kumppaneiltaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan hiilineutraalisuustavoitteiden mukaisten toimenpiteiden toteutumista.

Toimiva liikennejärjestelmä on osa viihtyisää ja elinvoimaista kaupunkia. Yli 40 vuoden ikäinen metrojärjestelmä vaatii pitkäjänteistä peruskorjausta ja korvausinvestointeja. HKL varmistaa pitkään käytössä olleen järjestelmän toimivuutta ennakoimalla ja asettamalla etusijalle olemassa olevan metrojärjestelmän toimivuuteen liittyvät investoinnit.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Länsimetron toisen vaiheen matkustajaliikenteen käynnistyminen nostaa metron matkustajaliikenteen sekä infran kunnossapidon volyyymiä. Samaan aikaan käynnistetään järjestelmän vanhempien osien luotettavuutta parantava, metron kulunvalvontajärjestelmän uudistamishanke. Hanke mahdollistaa myös metron kapasiteetin noston tulevaisuudessa.

Asemien palo- ja pelastusturvallisuuteen sekä yleiseen turvallisuustilanteeseen liittyviä tarkistus- ja kehitystoimia sekä investointeja jatketaan.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi HKL:n toimintaan. Matkustajamäärät ovat laskeneet voimakkaasti pandemian aikana, mikä on tuonut vaikeasti ennakoitavaa vaihtelua tilattuihin liikennöintimääriin. Pandemian vauhdittama liikkumisen muutos voi myös pidemmällä aikavälillä vaikuttaa ihmisten liikkumistarpeeseen. Myös yleinen kustannustason nousu voi vaikuttaa suunniteltujen investointien ajoitukseen sekä taloudellisiin mahdollisuuksiin investointihankkeiden toteuttamiseksi. Samanaikaisesti on varmistettava toiminnan kustannustehokkuus, vanhenevien järjestelmien toimintavarmuus ja valmius toiminnan laajentamiselle pidemmällä tulevaisuudessa.

Tiiviillä yhteistyöllä ja jatkuvalla seurannalla ylläpidetään kyvykkyyttä vastata muuttuviin kysynnän ja turvallisuuden tarpeisiin. Toiminnan tuottavuuteen liittyvän analytiikan tuottamiseen panostetaan ja kustannustehokkuutta kehitetään saadun tiedon perusteella.

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Venäjän hyökkäyssodan seurauksena materiaalien ja työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Energian hinnannousu ja korkotason muutos luovat osaltaan epävarmuutta joukkoliikenteen rahoitukseen. Samaan aikaan laajeneva metroverkko kasvattaa toiminnan volyymin. Varaosien pidentyneet toimitusajat sekä kasvavat suoritelmät edellyttävät kaluston ja raitinfrankin hallinnan kehittämistä. Kuljettajatyön tuottavuutta seurataan ja kehitetään. Metron asteittaiseen automatisointiin tähtävään hankkeen toimeenpano käynnistetään. Sähkökäytön seuranta ja toimenpiteitä kulutuksen pienentämiseksi kehitetään.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Vastuullinen ja kestävä talous

Yleisestä maailmantilanteesta ja koronapandemian vauhdittamasta liikkumisen muutoksesta johtuvat joukkoliikenteen rahoitushaasteet edellyttävät kustannustehokkuuden jatkuvaa parantamista. Metroasemille suunniteltujen kaupungin kehittämisinvestointien kaupunkitaloudellisuutta ja toteutustapaa arvioidaan ja kehitetään yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Kunnianhimoinen ilmastovastuu

HKL on osaltaan sitoutunut Helsingin kaupunkistrategiassa ja hiilineutraalisuusohjelmassa asetettuun tavoitteeseen olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi HKL on yhdessä Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa laatinut oman hiilineutraalisuusohjelmansa (HILKKA), jonka tavoitteena on nollapäästöisyys vuoteen 2025 mennessä oman toiminnan suorien ja ostoenergian päästöjen osalta sekä hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä toimitusketjun päästöjen osalta (rakentaminen ja kalustohankinta).

Viihtyisä kaupunki ja segregaaion ehkäiseminen

HKL:n toiminnassa on keskeistä varmistaa olemassa olevan metrojärjestelmän luotettavuuden vaatimien peruskorjausten ja korvausinvestointien toteuttaminen sekä kaupungin tulevaan kasvuun varautuminen. Metroasemia peruskorjattaessa toimitaan kaupunkiympäristön toimialan kumppanina ottaen huomioon kaupunkistrategian tavoitteet viihtyisän ja elinvoimaisen kaupungin, asemanseutujen kehittämisen ja tiivistämisen sekä segregaaion ehkäisemisen suhteen.

Koronapandemian seurauksena matkustajien kokema turvallisuudentunne metroasemilla on heikentynyt. Tähän vastataan tiiviillä yhteistyöllä turvallisuus- ja sosiaaliviranomaisten kanssa sekä asemien peruskorjauksilla, joissa asemien esteettömyyttä, valaistusta ja valvontaa sekä palveluita parannetaan. Lisäksi asemilla kehitetään mm. pyörien liityntäpysäköintiä ja muita palveluja yhdessä Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

HKL:n kolme sitovaa tavoitetta on asetettu asiakas-, luotettavuus- ja talousnäkökulmasta.

Luotettavuudessa tavoitellaan vuoden 2022 tavoitteen mukaista korkeaa luotettavuustasoa. Asiakastytyväisyydessä tavoite on asetettu edellisen kolmen vuoden keskiarvon perusteella.

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

Verksamhets målsättningar i budgeten

Taloudellinen kestävyys

Tuottavuus

HKL:n talousarvion tunnusluvuissa esitetään tuottavuuden kehitys vuosina 2021–2025. Tuottavuusmittarin suoritteena käytetään tuotettuja paikkakilometrejä. Panoksena mittarissa on HKL:n kokonaismenot.

HKL:n tuottavuuskehitystä ei voi verrata aikaisempiin vuosiin helmikuussa 2022 tapahtuneen organisaatiomuutoksen takia. Talousarvioesityksessä vuosina 2023–2025 tuottavuus pysyy vuoden 2023 tasolla.

Kaupunkiliikenne Oy:ssä on käynnissä kustannustehokkuusprojekti, jossa määritellään myös metrotoiminnoille tuottavuusmittarit, tuottavuustavoitteet sekä toimenpideohjelma tuottavuustavoitteisiin pääsemiseksi. Tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely on valmistumassa vuoden 2022 aikana ja tavoitteet huomioidaan vuoden 2023 tulosbudjetin valmistelussa.

Yksikkökustannukset

HKL:n yksikkökustannuskehitystä ei voi verrata aikaisempiin vuosiin helmikuussa 2022 tapahtuneen organisaatiomuutoksen takia. Vuoden 2021 luvuissa ja tammikuussa 2022 on mukana metron lisäksi toiminnot, jotka siirtyivät Kaupunkiliikenne Oy:lle 1.2.2022.

Vuosina 2024–2025 tuottavuuden arvioidaan säilyvän vuoden 2023 tasolla. Suoritteissa ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Menoissa arvioidaan sähkömenojen ja länsimetron vastikemenojen laskevan, mutta poistomenot nousevat vuodesta 2023. Poistotasoa nostavat esimerkiksi vanhojen metrovaunujen sekä metroasemien peruskorjaukset.

Suoritteet

Vuonna 2023 metron suoritetaso nousee metroliiikenteen laajentuessa länsimetron 2 vaiheen käynnistyessä. Linjakilometrimäärä on kasvamassa noin 15 prosentilla vuodesta 2022. Vuosina 2024–2025 suoritemäärän arvioidaan pysyvän vuoden 2023 tasolla.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Taloudelliset vaikutukset

HKL mahdollistaa joukkoliikenteen tuottamisella asukkaiden tehokkaan vapaa- ja työajanliikkumisen sekä parantaa yritysten toiminnan edellytyksiä vapauttamalla tilaa tieliikenteeseen.

Kuntalaisvaikutukset

Lisääntyvä ja esteetön joukkoliikenne mahdollistaa kaikkien sujuvan liikkumisen ikään, kuntoon ja sosiaaliseen asemaan katsomatta.

Ympäristövaikutukset

HKL tuottaa positiivisia ympäristövaikutuksia, sillä kestävä liikkuksen palvelut tukevat Helsingin seudun kaupunkirakenteen tiivistämistä sekä hiilineutraaliuden ja muiden ympäristötavoitteiden saavuttamista. HKL:n käyttämä liikennöintisähkö on uusiutuvaa ja raideliikenne vähentää liikenteestä aiheutuvaa melua sekä parantaa ilmanlaatua. HKL:n

Ekonomisk hållbarhet

Bedömning av budgetens konsekvenser

merkittävimmät negatiiviset ympäristövaikutukset liittyvät investointien toteuttamisen hiilidioksidipäästöihin. Päästöjä vähennetään toteuttamalla hiilineutraalisuusohjelmassa tunnistettuja konkreettisia toimenpiteitä.

Henkilöstösuunnitelma

HKL hankkii liikennöinti- ja infran kunnossapitopalvelut alihankintana. HKL:llä ei ole omaa operatiivista henkilöstöä.

Kaupunkiliikenne Oy:llä työskentelee noin 300 henkilöä, jotka tuottavat metron liikennöinnin sekä vaunukaluston ja infran kunnossapidon.

Personalplan

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
LIIKELAITOKSEN TAVOITE			
Toimiva ja kaunis kaupunki	Minimoimme ajamattomien lähtöjen määrän ylläpitääksemme korkea joukkoliikenteen luotettavuutta.	Ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdöistä. Tavoitetaso: 99,85 %	
Toimiva ja kaunis kaupunki	Vastaamme asiakkaiden keskeisiin tarpeisiin ylläpitääksemme laadukasta asiakaskokemusta.	Asiakkaiden antama liikennöitsijäarvosana HSL:n tuottamassa kyselytutkimuksessa. Tavoitetaso: 4,11	
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	HKL:n talous pysyy tasapainossa	Tilikauden tulos Tavoitetaso: tilikauden tulos vähintään nolla.	

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Raitiliikenne - Spårtrafik	728	67	64			
Metroliiikenne - Metrotrafik	3 257	3 194	3 197	3 683	3 687	3 676
Yhteensä - Sammanlagt	3 985	3 261	3 261	3 683	3 687	3 676
Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning						
Liikevaihto - Omsättning, milj. €	220	137	135	153	154	154
Liikevaihto/henkilö - Omsättning/person, 1 000 €	176	1 294	1 277	76 377	76 871	77 122
Liikevaihdon muutos - Förändring i omsättningen, %	3,5	-37,8	-38,5	12,7	0,6	0,3

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Henkilöstön käyttö - Användning av personal

Henkilöstön määrä - Antal anställda	1 251	106	106	2	2	2
-------------------------------------	-------	-----	-----	---	---	---

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten**Tuottavuusmittari - Produktivitetmätare**

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivitetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100,0		64,6	61,9	62,3	62,6
---	-------	--	------	------	------	------

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro / x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
-------------------------------------	------	------	----------------------------	------	------	------

Paikkakilometrikustannus	0,067		0,043	0,042	0,042	0,042
--------------------------	-------	--	-------	-------	-------	-------

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
------------------------	------	------	----------------------------	------	------	------

-35,4   -4,2   0,6   0,6

Rahoitus ja investoinnit

HKL ei nosta uutta ulkopuolista lainaa vuosina 2023–2025. Metroinvestoinnit rahoitetaan kaupungin sisäisellä limiittirahoituksella (yhdystilivelka). Yhdystilivelka on 296 miljoonaa euroa 31.12.2025.

Liikenneliikelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2023–2032. Investointien yhteissumma on noin 690 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste on 33,9 % vuonna 2023, 32,7 % vuonna 2024 ja 31,0 % vuonna 2025.

Vuosien 2023–2032 suurin yksittäinen investointihanke on M400-metrokaluston hankinta, johon on budjetoitu 270 miljoonaa euroa vuosille 2027–2032. Rautatietorin metroaseman palo- ja pelastusturvallisuuden parantamiseen, aseman peruskorjaamiseen ja siihen liittyvään Kaivokadun kannen peruskorjaamiseen on varattu yhteensä noin 85 miljoonaa euroa vuosille 2023–2027. Metron liikenteenohjausjärjestelmän uudistamisinvestointiin on varattu 66 miljoonaa euroa vuosille 2023–2029.

Taloussuunnitelmakauden suurin investointikokonaisuus on Rautatietorin metroaseman peruskorjaus ja siihen liittyvät palo-, pelastusturvallisuuden parantamiseen tähtäävät investoinnit, joihin on yhteensä budjetoitu noin 25 miljoonaa euroa. Metron liikenteenohjausjärjestelmän uudistamiseen varaudutaan taloussuunnitelmakaudella 24 miljoonalla eurolla ja metron raidevirtapiirien korvaamiseen 13 miljoonalla eurolla.

Finansiering och investeringar

Vuoden 2023 suurin yksittäinen investointihanke on Rautatietorin metroaseman paloturvallisuuden parantaminen 7,4 miljoonaa euroa. M200-junien peruskorjaukseen on budjetoitu 6,2 miljoonaa euroa ja metron raidevirtapiirien korvaamiseen 5,0 miljoonaa euroa.

Vaikutus kaupungin talouteen

HKL maksaa kaupungille peruspääoman tuottoa 3,4 miljoonaa euroa vuonna 2023. Vastaavasti kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 6,0 miljoonaa euroa. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta.

Kaiken kaikkiaan HKL:n nettovaikutus kaupungin budjettiin on – 2,6 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Vuosina 2024–2025 nettovaikutus kaupungin budjettiin arvioidaan olevan -2,8 miljoonaa euroa ja -3,9 miljoonaa euroa.

Konsekvenser för stadens ekonomi

Investoinnit – Investeringar

Investoinnit – Investeringar, 1 000€	2021	2022	2023	2024	2025
Investoinnit - Investeringar (brutto)	242 891	83 264	69 966	63 756	78 448
Rahoitusosuudet - Finansieringsandelar	-22 824	0	0	0	0
Investoinnit - Investeringar (netto)	220 067	83 264	69 966	63 756	78 448

Suurimmat investoinnit - De största investeringarna, 1 000€

Suurimmat investoinnit - De största investeringarna, 1 000€	2021	2022	2023	2024	2025
Metron liikenteenohjausjärjestelmän uudistaminen	900	1 500	4 200	10 300	9 600
Rautatietorin metroaseman perusparannus	0	500	1 200	1 500	15 000
Herttoniemen metroaseman peruskorjaus	100	0	500	6 500	10 000
Metron raidevirtapiirien korvaaminen	0	700	5 000	5 000	3 000
Rautatietorin metroaseman paloturvallisuuden parantaminen	0	100	7 400	0	0
M200-junien peruskorjaus	300	500	6 200	100	400
Itäkeskus metroasema, laituritason ja itäisten sisäänkäyntien perusparannus	0	0	0	500	5 500
Kampin metroaseman perusparannus / Tehyke-hanke	0	0	0	0	6 000

Vaikutus kaupunkiin - Konsekvenser för staden, 1 000€

Vaikutus kaupunkiin - Konsekvenser för staden, 1 000€	2021	2022	2023	2024	2025
Perustamislainan korko - Räntor på grundläggningslånet	0	0	0	0	0
Peruspääoman tuotto - Avkastning på grundkapitalet	8 442	3 795	3 377	3 377	3 377
Infran korkotulo - Ränteinkomst för infrastruktur	18 961	0	0	0	0
Perustamislainan lyhennys - Amortering av grundläggningslånet	0	0	0	0	0
Tuki kaupungilta - Stöd från staden	-24 777	-1 617	-5 956	-6 193	-7 281
Peruspääoman B korotus - Höjning av grundkapitalet B	0	264 351	0	0	0
Netto	2 625	266 529	-2 578	-2 816	-3 904
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys - Ökning i långfristigt främmande kapital	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys - Minskning i långfristigt främmande kapital	14 210	165 165	2 500	2 500	2 500
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korko - Ränta på långfristigt främmande kapital	2 160	363	2 903	3 203	3 453

Tulos- ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Tuki infrainvestointien pääomakuluihin - Stöd för kapitalkostnader	37 758	1 617	5 956	6 193	7 281
Muut myyntitulot - Övriga försäljningsinkomster	182 721	133 882	146 798	147 548	146 962
Liikevaihto - Omsättning	220 479	135 499	152 754	153 741	154 243
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	7 146	527			
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	19 029	3 845	1 755	1 755	1 755
Varsinaiset kulut - Kostnader	-161 170	-99 548	-110 792	-108 104	-106 514
Poistot - Avskrivningar	-52 066	-31 438	-32 525	-35 967	-37 738
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	33 418	8 884	11 192	11 425	11 746
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	-66				
Rahoituskulut - Finansiella kostnader					
Korkokulut kaupungin lainasta - Räntekostnader för stadens lån	-2 160	-363	-2 903	-3 203	-3 453
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-3 155	-2 504	-3 309	-3 309	-3 309
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-8 442	-3 795	-3 377	-3 377	-3 377
Muut rahoitusmenot – Övriga finansieringsutgifter	-18 961				
Satunnaiset erät - Extraordinära poster					
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia - Överskott/underskott före reserveringar	767	2 222	1 602	1 536	1 607
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens	2 830	14 166	2 591	2 591	2 591
Varausten muutos - Förändring i reserveringar		1 617			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	3 597	18 005	4 193	4 127	4 198

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassavirta - Käyttö - Käyttö					
Liikelyjäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	33 418	8 884	11 192	11 425	11 746
Poistot - Avskrivningar	52 066	31 438	32 525	35 967	37 738
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnader					
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-8 442	-3 795	-3 377	-3 377	-3 377
Korkokulut kaupungin lainasta - Räntekostnader för stadens lån	-2 160	-363	-2 903	-3 203	-3 453
Muut - Övriga	-21 859	-2 474	-3 309	-3 309	-3 309
Investointien rahavirta - Kassavirta - Käyttö - Käyttö					
Investointimenot - Investeringens utgifter	-245 053	-83 264	-69 966	-63 756	-78 448
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar investeringens utgifter	22 824				
Käyttöomaisuuden myyntitulot - Intäkter från försäljning av anläggningstillgångar	4 585	-30			
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassavirta - Käyttö - Käyttö	-164 620	-49 604	-35 839	-26 253	-39 103
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Käyttö - Käyttö					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån	207 665				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån		-167 665	-2 500	-2 500	-2 500
Muilla saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån från andra		-85 163	-11 953	-11 953	-11 953
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet		-264 351			
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	1 560	-185 377	50 294	40 706	53 556
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Käyttö - Käyttö	209 225	-702 556	35 841	26 253	39 103
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	44 605	-752 160	2	0	0

4 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala – Kultur- och fritidssektorn

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	29 566	35 832	33 694	35 814	35 814	36 835	37 948
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	269 292	278 976	279 389	284 854	303 834	310 655	318 092
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-239 726	-243 144	-245 696	-249 040	-268 020	-273 821	-280 144
Poistot - Avskrivningar	14 167	11 683	11 683	9 493	9 493	8 809	9 561
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-253 893	-254 827	-257 379	-258 532	-277 512	-282 629	-289 706
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-253 893	-254 827	-257 379	-258 532	-277 512	-282 629	-289 706
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		21,2	-6,0	-0,0	-0,0	2,8	3,0
Menot - Utgifter		3,6	0,1	2,1	8,9	2,2	2,4

Vuoden 2023 menot ja toimintakate eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien menojen ja toimintakatteen kanssa vuokramallin uudistuksesta ja Helsingin taidemuseon (HAM) säätiöittämisestä johtuen.

Utgifterna och verksamhetsbidraget för år 2023 är inte jämförbara med utgifterna och verksamhetsbidraget för föregående år på grund av reformen av hyresmodellen och ombildandet av Helsingfors konstmuseum (HAM) till en stiftelse.

4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika – Kultur och fritid

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	29 566	35 832	33 694	35 814	35 814	36 835	37 948
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	229 895	240 831	241 244	239 149	258 049	264 871	272 308
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-200 329	-204 999	-207 551	-203 335	-222 235	-228 036	-234 360
Poistot - Avskrivningar	14 167	11 683	11 683	9 493	9 493	8 809	9 561
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-214 496	-216 682	-219 234	-212 828	-231 728	-236 845	-243 921
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-214 496	-216 682	-219 234	-212 828	-231 728	-236 845	-243 921
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		21,2	-6,0	-0,0	-0,0	2,8	3,0
Menot - Utgifter		4,8	0,2	-0,7	7,1	2,6	2,8

Vuoden 2023 menot ja toimintakate eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien menojen ja toimintakatteen kanssa vuokramallin uudistuksesta ja Helsingin taidemuseon (HAM)

Utgifterna och verksamhetsbidraget för år 2023 är inte jämförbara med utgifterna och verksamhetsbidraget för föregående år på grund av reformen av hyresmodellen och

säätiöittämisestä johtuen. Vertailukelpoinen toimintakatteen muutos vuosien 2022 ja 2023 välillä on 8,8 miljoonaa euroa / 4,4 prosenttia.

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan keskeisimmät painopisteet vuonna 2023 ovat:

- toiminnan elinvoimaisuus
- toiminnan tehostaminen

Toimialan palvelut ovat kärsineet merkittävästi koronaepidemiasta. Pitkäkestoiset ja muuttuvat rajoitukset kavensivat sekä kaupungin että yleishyödyllisten yhteisöjen ja yritysten toimintaedellytyksiä. Polarisaatio on kasvanut ja kaupunkilaisten turvallisuudentunne on heikentynyt. Yksinäisyydentunnetta koetaan erityisesti ikääntyneiden keskuudessa eivätkä kaupunkilaiset, erityisesti nuoret ja ikäihmiset ole löytäneet toimialan palveluihin odotetusti.

Toiminnan elinvoimaisuus edellyttää, että toimiala panostaa asiakaskokemuksen kehittämiseen ja henkilöstön hyvinvointiin. Tietojohtamisen kyvykkyyden vahvistaminen ja osaamisen kehittäminen edesauttavat palvelujen vaikuttavuutta ja kohdentamista. Toiminnan tehostaminen tarkoittaa asiakastarpeiden ja palvelutuotannon jatkuvaa arviointia, arvioinnin perusteella tehtäviä toimenpiteitä sekä investointeja työhyvinvointiin ja johtamiseen. Palvelujen hinnoittelua kehitetään tulonkannon varmistamiseksi.

Palvelujen saavutettavuutta ja tehostamista edistetään jatkamalla isoja digitalisaatiomuutoshankkeita suunnitelman mukaisesti. Pilottihankkeella kaupunkiudistusalueella edistetään kaupunkiyhteistä tilavarauskokonaisuutta yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen ja kaupunkiympäristön toimialojen kanssa. Palveluverkkosuunnittelun tavoitteena on, että palveluja toteutetaan oikeassa paikassa, oikealla tavalla ja riittävässä suhteessa palvelun tarpeeseen.

Toiminnan kuvaus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen ja tukee Helsingin elinvoimaisuutta. Toimialalla tuotetaan vuosittain yli 20 miljoonaa elämystä yli 900 toimipaikassa, ulkoilualueilla ja taiteen eri keinoin noin 1 800 työntekijän osaamisella.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kolme jaostoa: kulttuuri- ja kirjastojaosto, liikuntajaosto ja nuorisajaosto.

Toimiala jakaantuu neljään palvelukokonaisuuteen ja hallintoon.

Kirjastopalvelukokonaisuus (kaupunginkirjasto) vastaa kirjastotoiminnasta sekä valtakunnallisesta kehittämistehtävästä, josta on lailla erikseen säädetty. Kirjastopalvelukokonaisuuden palvelut ovat aluekirjastopalvelut, keskustakirjasto Oodi, kirjastoverkon yhteiset palvelut ja valtakunnalliset kehittämispalvelut.

Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa kaupungin kulttuuripolitiikasta sekä kulttuuri-, orkesteri-, museo- ja taidemuseotoiminnoista. Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa sille kuuluvista valtakunnallisista ja alueellisista erityistehtävistä,

ombildandet av Helsingfors konstmuseum (HAM) till en stiftelse. Den jämförbara förändringen av utgifterna mellan 2022 och 2023 är 8,8 miljoner euro / 4,4 procent.

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Kultur- och fritidssektorns centrala prioriteringar för 2023 är:

-

Beskrivning av verksamheten

joista laeilla erikseen säädetään. Kulttuuripalvelukokonaisuuden palvelut ovat kaupungin museo, kaupunginorkesteri, kulttuurin edistäminen ja kulttuurikeskukset. Helsingin taidemuseo (HAM) ollaan säätiöittämissä 1.1.2023 alkaen.

Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa liikunnasta ja liikuntapolitiikasta sekä liikunnan järjestämisestä ja liikuntapaikoista sekä leirintäalueesta. Liikuntapalvelukokonaisuuden palvelut ovat liikuntaan aktivointi, liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut.

Nuorisopalvelukokonaisuus huolehtii nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta sekä ehkäisevän päihdetyön ja hyvinvoinnin edistämisestä. Nuorisopalvelukokonaisuuden palvelut ovat itäinen nuorisotyö, läntinen nuorisotyö ja pohjoinen nuorisotyö.

Toimialalla on palvelukokonaisuuksien lisäksi hallintojohtajan alaisuudessa toimialan hallinto, joka huolehtii toimialan hallinto- ja tukipalveluista. Toimialan hallinnon palvelut ovat hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut, kehittämis- ja digitalisaatiopalvelut sekä viestintä- ja markkinointipalvelut.

Keskeiset talousarviovuoden muutokset palvelukokonaisuuksittain

Väsentliga förändringar under budgetåret enligt servicehelhet

4 10 01 (1 000 €)	Toimintakate €	Osuus ta-kohdan toimintakatteesta %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
Kulttuuri ja vapaa- aika yhteensä	222 236	100,0 %	23 297	11,70 %	pääomavuokran muutos, indeksikorotukset, tilamuutokset, strategiset kohdennukset
Vuokramallin muutos	14 500	6,25 %	14 500		
Kulttuuripalvelu- kokonaisuus	50 271	22,62 %	1 733	3,57 %	
Liikuntapalvelu- kokonaisuus	61 078	27,48 %	2 564	4,38 %	
Nuorisopalvelu- kokonaisuus	31 507	14,18 %	1 352	4,48 %	
Kirjastopalvelu- kokonaisuus	40 254	18,1 %	1 828	4,76 %	
Toimialan hallinto	24 626	11,08 %	1 319	5,66 %	
Vuoden 2023 toimintakatteen muutoksista (euroa ja prosenttia) verrattuna edelliseen vuoteen on poistettu Helsingin taidemuseon (HAM) säätiöittämissä vaikutus.					

Toimintaympäristön muutokset 2023

Förändringar i omvärlden 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnitelmakaudella

Segregaatio ja alueiden eriarvoisuus ovat lisääntyneet. Asukkaiden turvallisuudentunne on laskenut ja erityisesti nuorten mielenterveys on järkkynyt. Ikääntyneiden yksinäisyys on lisääntynyt ja toimintakyky laskenut. Toimialan toimenpiteet edistävät kaupunkilaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.

Toimiala tarkastelee jatkuvasti palvelurakennetta ja palvelujen laajuutta suhteessa käytössä oleviin määrärahoihin. Toimialan palvelukokonaisuudet toimeenpanevat palvelustrategioitaan, jotka selkeyttävät toimialan palvelutuotannon tehtäviä ja työnjakoa kulttuurin ja vapaa-ajan ekosysteemin ja toimialan välillä.

Ekosysteemin elinvoimaisuuteen voi mahdollisesti tuoda haasteita veikkausvoittovarojen siirtyminen valtion budjettirahoitukseen. Siirtymäajan jälkeinen rahoitustaso on vielä epäselvä. Vuosille 2023–2026 määrärahojen lasku on arvioitu pieneksi, mutta oletuksena on, että tämän jälkeen valtion rahoitus tehtäville laskee.

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Toiminnan kannalta keskeisimmät muutostekijät vuodelle 2023 ovat koronaepidemian ja Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamat muutokset toimintaympäristössä ja kulutuskäyttäytymisessä.

Kaupunginosien ja ihmisten välinen polarisaatio on kasvanut, kaupunkilaisten turvallisuudentunne on heikentynyt ja erityisesti nuoret ja ikääntyneet eivät ole koronarajoitusten jälkeen löytäneet toimialan palvelujen piiriin odotetusti. Toimiala vahvistaa kaupunkilaisten kriisikestävyyttä ja turvallisuuden tunnetta vakauttamalla toimintaa ja turvaamalla toimintojen elinvoimaisuutta.

Henkilöstön hyvinvointi on jatkuvassa kriisitilanteessa heikentynyt. Henkilöstösuunnittelu, esihenkilötyön vahvistaminen sekä toimintatapojen ja osaamisen kehittäminen ovat avainasemassa, jotta toimialan henkilöstö voi hyvin työssään.

Sotepe-uudistuksen aiheuttamien kaupungin sisäisten tehtäväsiirtojen myötä toimiala tarkastelee hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja keskitettyihin kuntalaispalveluihin liittyvän toiminnan organisointia ja kuluja. Helsingin Taidemuseon (HAM) säätiöittäminen ja toiminnan siirron valmistelu on pitkällä ja toimialan talousarvio on laadittu sillä oletuksella, että säätiö aloittaa täysimääräisen toiminnan 1.1.2023.

Nuorisolaki on uudistumassa ja ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Nuorisolain uudistuksessa ehdotetaan lisättäväksi nuorisolakiin uudet säännökset Harrastamisen Suomen mallin mukaisesta nuorten harrastustoiminnasta sekä sen toteuttamiseen tarkoitettua valtionavustuksen myöntämisestä. Tavoitteena on vakiinnuttaa Harrastamisen Suomen mallin mukainen nuorten harrastustoiminta pysyväksi toimintamalliksi kunnissa, ja tätä kautta edistää perusopetukseen osallistuvien nuorten mahdollisuutta mieluisaan ja maksuttomaan harrastukseen.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

Strategiset riskit

Strategisena riskinä on resurssien riittävyys kasvavan ja monimuotoistuvan kaupungin tarpeisiin sekä toimeenpanokyky nopeasti muuttuvassa maailmassa. Koronaepidemian jälkeen helsinkiläisten kulutuskäyttäytyminen on muuttunut. Riskiä torjutaan tavoitteiden systemaattisella seurannalla ja nopealla reagoinnilla muuttuviin tarpeisiin.

Henkilöstöresurssien riittävyys, jaksaminen ja osaaminen ovat keskeisessä roolissa toimialan palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä kaupunkistrategian mukaisesti. Toimiala torjuu riskejä panostamalla henkilöstösuunnitteluun, tarvittavien strategisten kyvykkyyksien kehittämiseen, valmentavaan johtamiseen, esihenkilötyön kehittämiseen sekä ennakoivaan palvelujen suunnitteluun.

Taloudelliset riskit

Toimintaympäristön muutokset, kuten inflaatio ja energian hinnan nousu ovat johtaneet ennakoimattomaan tilanteeseen. Käyntikerrat ja tulokertymä eivät ole palautuneet koronaa edeltäneelle tasolle. Riskejä hallitaan tuottamalla strategiaa ja perustehtävää tukevat hinnoitteluperiaatteet, kehittämällä verkkokauppaa ja digitaalista löydettävyyttä sekä ottamalla käyttöön ulkoisen rahoituksen hankkeiden hallintamalli. Digitalisaatioinvestointeja suunnataan hankkeisiin, jotka vähentävät menoja, kasvattavat palvelujen käyttöä tai lisäävät tuloja.

Toimialan tilojen korjausvelka on kasvanut ja erityisesti toimialan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden toimipisteiden kunnossapito ja käytön tehostaminen on haasteellista. Toimiala torjuu riskiä tilakannan kasvun hallinnalla, panostamalla tilojen yhteiskäyttöön ja tilahallintaprosessin parantamisella.

Toiminnalliset riskit

Segregaatio ja alueiden eriarvoisuus lisääntyvät. Asukkaiden turvallisuudentunne on laskenut ja haastavat tilanteet palvelujen käyttäjien kanssa ovat lisääntyneet. Toimiala torjuu riskiä kohdistamalla toimenpiteitä erityisesti lapsiin ja nuoriin, ikääntyneisiin, pienituloisiin ja kaupunkiuudistusalueisiin. Tilat pidetään kunnossa ja siistinä, joka vähentää ilkeävaltaa sekä lisää kaupunginosien arvostusta. Lisäksi kaupunkilaisia osallistetaan palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen toimialan osallisuussuunnitelman mukaisesti.

Ilmastonmuutos, muuttuva maailman tilanne ja energian hinnan muutokset vaikuttavat palvelutuotantoon. Toimiala torjuu riskiä uudistamalla palveluja ja toimintatapoja sekä lisäämällä yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Väestön rakennemuutokset haastavat toimialaa vastaamaan uusiin tarpeisiin. Henkilöstön saatavuus ja henkilöstön sekä esihenkilöiden kuormittuminen jatkuvassa epävarmuudessa ja muutoksessa, sekä tavoitteiden ja mahdollisuuksien ristiriidassa ovat riskejä toimialan tavoitteiden toteutumiselle. Toimiala torjuu riskejä uudistamalla palveluja ja toimintatapoja sekä kehittämällä henkilöstön osaamista ja esihenkilötyötä. Lisäksi kehitetään tietojohtamista ja edistetään henkilökunnan saatavuutta.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Toimiala toteuttaa kaupunkistrategiaa talousarviovuoden toiminnallisten tavoitteiden kautta.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

Strategian painopistettä taiteen ja kulttuurin osalta edistetään etenkin toimialan tavoitekokonaisuuksissa, jotka koskevat toiminnan elinvoimaisuutta ja ikäihmisten mahdollisuuksien parantamista lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä.

Ikääntyneiden helsinkiläisten toimintakyvyn edistämiseksi korostetaan harrastamista ja sosiaalista kanssakäymistä niin läsnä- kuin etäpalveluin yhdessä kumppanien kanssa.

Toimialan palvelut mahdollistavat kaupunkilaisten kykyä elää merkityksellistä ja oman näköistä elämää. Toiminnan elinvoimaisuutta turvataan toimialan palveluiden vakauttamisella ja yhteensovittamalla palvelujen määrä, laatu ja resurssit. Samalla varmistetaan henkilöstön hyvinvointia ja vahvistetaan esihenkilötyötä sekä vahvistetaan tietojohtamista ja henkilöstön osaamista.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Toimiva ja kaunis kaupunki -painopistettä edistetään toimialan tavoitekokonaisuudessa, joka koskee turvallisuuden tunteen parantamista kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä.

Osana Viihtyisä kaupunki -ohjelmaa kehitetään kaupunkiyhteistä tilavarauspalvelua ja vastataan kaupunkiyhteisestä ohjausrakenteesta. Sujuvan tilojen asukaskäytön palvelupilotti käynnistetään Kannelmäki-Malminkartanon kaupunkiuudistusalueella yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialojen kanssa.

Helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Strategian painopistettä helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden osalta edistetään toimialan tavoitekokonaisuudella, joka koskee mielen hyvinvoinnin varhaisen tuen parantamista lasten ja nuorten arjessa.

Varhaista tukea nuorten arjessa parannetaan kouluttamalla toimialan henkilökuntaa käyttämään Common Approach -mallia, jonka avulla huonosti voivat lapset ja nuoret tunnistetaan entistä paremmin ja osataan ohjata palveluiden pariin.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana -painopistettä edistetään toimialan tavoitekokonaisuuksissa, jotka koskevat toiminnan tehostamista ja käyttötalouden tuottavuutta.

Vastuullisen taloudenpidon varmentamiseksi toimiala tehostaa toimintaansa ja edistää käyttötalouden tuottavuuden parantamista.

Tuottavuustavoitteen saavuttamiseksi tehdään konkreettisia toimenpiteitä, kuten rakenteellisia uudistuksia, joilla on vaikutuksia palvelujen laajuuteen.

Toimiala arvioi asiakastarpeita ja palvelutuotannon tapoja ja tekee niiden pohjalta toimenpiteitä. Palvelujen saavutettavuutta ja tehostamista edistetään tekemällä palveluverkkosuunnitelma ja jatkamalla isoja digitalisaatiomuutoshankkeita.

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Toimialalla on kuusi toiminnan tavoitetta, kaksi sitovaa ja neljä muuta toiminnan tavoitetta.

Sitovat toiminnan tavoitteet

Toiminnan elinvoimaisuus

Toiminnan elinvoimaisuutta turvataan toimialan palveluiden vakauttamisella ja yhteensovittamalla palvelujen määrä, laatu ja resurssit. Palvelustrategioiden toimeenpanoa jatketaan ja koronapalautumisen määrärahojen käyttöä arvioidaan ja kohdennetaan uudelleen soveltuvin osin.

Toiminnan elinvoimaisuuden turvaaminen edellyttää toimenpiteitä asiakaskokemuksen ja henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi. Tietojohtamisen kyvykkyyden vahvistaminen ja osaamisen kehittäminen edesauttaa palvelujen kohdentamista ja vetovoimaisuutta. Tavoitteen toteutumista seurataan fyysisten ja digitaalisten käyntikertojen määrällä.

Toiminnan tehostaminen

Toiminnan tehostaminen tarkoittaa jatkuvaa arviointia asiakastarpeista, palvelutuotannon tavoista sekä investointeja työhyvinvointiin ja johtamiseen. Palvelujen hinnoittelua kehitetään tulonkannon varmistamiseksi.

Palvelujen saavutettavuutta ja tehostamista edistetään jatkamalla isoja digitalisaatiomuutoshankkeita suunnitelman mukaisesti. Palveluverkkosuunnittelulla pyritään takaamaan, että palveluja toteutetaan oikeassa paikassa, oikealla tavalla ja riittävässä suhteessa palvelun tarpeeseen.

Tavoitteen toteutumista seurataan palvelukokonaisuuksittain mitattavalla yksikkökustannuksella. Yksikkökustannus lasketaan palvelukokonaisuuksittain niin, että palvelukokonaisuuksien nettomenoja (menot miinus tulot) verrataan palvelukokonaisuudessa aikaansaatuihin suoritteisiin eli käyntikertoihin. Näin pyritään osoittamaan palvelukokonaisuuksien toiminnan panos-tuotos-suhdetta. Yksikkökustannuslaskennassa toimialan yhteisten hallinto- ja tukipalveluiden kustannukset on vyörytetty täysimääräisesti palvelukokonaisuuksille. Toimialan jakamia avustusmäärärahoja ei huomioida yksikkökustannuslaskennassa.

Mittarilla pyritään ohjaamaan toimintaa ja johtamista tehokkaasti huomioiden se, että toiminnan volyymit palvelukokonaisuuksien välillä ja niiden sisällä vaihtelevat paljon.

Muut toiminnan tavoitteet

Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä

Ikäihmisten toimintakyvyn edistämiseksi tuetaan ikääntyneiden kulttuuri- ja taidetoimintaan osallistumista ja harrastamista, kasvatetaan liikunnan kurssitoiminnan täyttöastetta ja osallistujamäärää, täydennetään palvelutuotantoa laadukkailla etäpalveluilla yhteistyössä toimialojen, yhdistysten ja järjestöjen kanssa sekä julkaistaan ikäihmisten hyvinvointia tukeva kaupunkitasoinen verkkosivusto. Tavoitteen toteutumista seurataan edellämainittujen toimenpiteiden toteutumisasteella.

Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa

Verksamhets målsättningar i budgeten

Toimialalla otetaan käyttöön Common Approach -malli, joka helpottaa eri ammattiryhmien, lasten ja nuorten sekä perheiden välistä vuorovaikutusta, luo toimijoiden yhteistä kieltä ja kokonaisvaltaisempaa hyvinvointikuvaa. Jatketaan lasten ja nuorten ohjaustyössä olevien koulutusta mallin käyttöön ottamiseksi toimialalla. Tavoitteen toteutumista seurataan koulutukseen osallistuneiden määrällä.

Parannetaan turvallisuuden tunnetta kaupunki- uudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä

Toteutetaan toimialayhteinen pilotti sujuvasta tilavarauspalvelusta kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialan kanssa kaupunki-uudistusalueella. Tarkoituksena on saada yhteinen toimintamalli kaupunkiyhteiseen tilavaraukokonaisuuteen. Tavoitetta seurataan tilavarauspilotin projektisuunnitelman toteutumisasteella.

Käyttötalouden tuottavuus

Tuottavuustavoitteen saavuttamiseksi tehdään konkreettisia toimenpiteitä, kuten rakenteellisia uudistuksia, joilla on vaikutuksia palvelujen laajuuteen. Tavoitteen toteutumista seurataan samalla mittarilla kuin toiminnan tehostamisen tavoitetta.

Taloudellinen kestävyys

Tuottavuuskehitys

Toimialan tuottavuutta mitataan tuottavuusindeksillä, jossa verrataan toimialan toimintakatetta (tulot miinus menot) palveluissa käyvien asiakkaiden käyntikertojen (fyysiset ja digitaaliset) määrään. Tuottavuusindeksin laskennassa inflaation vaikutus on poistettu. Lisäksi toimintakatteesta on poistettu avustusmäärärahat.

Tuottavuusindeksi kertoo mikä on palveluiden tuottamiseen käytettävän rahan suhde asiakkaiden käyntikertoihin. Tuottavuusindeksin kasvaessa käyntikerrat kasvavat rahan käyttöä nopeammin.

Tuottavuusindeksin vertailuvuosi on 2021. Tuolloin käyntikertoja palveluissa kertyi koronaepidemian vuoksi aikaisempia vuosia selvästi vähemmän. Myös vuonna 2022 korona on vaikuttanut negatiivisesti kävijämääriin, ei kuitenkaan niin paljon kuin vuonna 2021. Vuodesta 2023 eteenpäin koronan ei enää suoraan arvioida vaikuttavan käyntimääriin. Käyntimäärät suhteessa määrärahoihin kasvavat merkittävästi vuosien 2021 ja 2023 välillä, joka selittää tuottavuusindeksin huomattavaa parantumista.

Vuonna 2022 koronasta aiheutuneet tulomenetykset ja Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen seurauksena tullut hintojen nousu (energia, asuminen, liikenne, ruoka) ovat heikentäneet toimialan toimintakatetta ja tuottavuuskehitys on ollut suunniteltua heikompi.

Vuonna 2023 yleisen taloudellisen epävarmuuden ja inflaation aiheuttaman kuluttajien ostovoiman pienenemisen arvioidaan tuovan edelleen haasteita toimialan taloudelliseen tilanteeseen, mikä vaikeuttaa toimialan mahdollisuuksia saavuttaa tavoitteen mukainen tuottavuusindeksin tavoitearvo.

Ekonomisk hållbarhet

Toimiala pyrkii parantamaan kustannustehokkuuttaan mm. lisäämällä automatisaatiota asiakaspalveluissa, joissa se edistää tuottavuutta ja hyvää asiakaskokemusta.

Yksikkökustannusten muutos

Yksikkökustannukset kertovat kuinka paljon toimiala käyttää määrärahoja palvelukokonaisuuksittain suhteessa Helsingin väestömäärään. Yksikkökustannuslaskennassa palvelukokonaisuuksien toimintakatetta (tulot miinus menot) verrataan väestömäärään. Toimialan yhteisten hallintopalveluiden menot on yksikkökustannuslaskennassa vyörytetty palvelukokonaisuuksille täysimääräisesti.

Yksikkökustannuksia on laskettu kahdella tavalla: niin, että yksikkökustannuksiin sisällytetään toimialan jakamat järjestö- ja laitosavustukset sekä yksikkökustannukset ilman avustuksia.

Vuosina 2020 ja 2021 koronaepidemia on lisännyt toimialan menoja varsinkin annetuissa avustuksissa, kun toimiala on jakanut lisäävustuksia kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen kumppaneille koronasta aiheutuneiden haittojen vähentämiseksi. Lisämenot nostavat toimialan yksikkökustannuksia kyseisinä vuosina.

Vuonna 2023 yksikkökustannuksiin tuo painetta Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan seurauksena tullut hintojen nousu, mikä näkyy erityisesti sähkön hinnassa.

Suoritteet

Toimialan suorite on käyntikerrat, jotka jakaantuvat fyysisiin ja digitaalisiin käynteihin.

Vuosina 2020–2021 toimialan suoritteet tippuivat merkittävästi toimialan palveluihin kohdistuneiden, koronaepidemiasta johtuvien, aukiolorajoitusten vuoksi. Alkuvuonna 2022 vaikuttaneet koronarajoitukset näkyvät kyseisen vuoden suoritteissa. Vuodesta 2023 alkaen suoritteiden arvioidaan kasvavan maltillisesti.

Suoritemäärässä on huomioitu Helsingin Taidemuseon suunniteltu säätöittäminen.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Lapsivaikutukset

Toimiala tasoittaa kiihtyvää polarisaatiota toteuttamalla toimenpiteitä erityisesti lasten ja nuorten palvelujen toteuttamiseen ja kehittämiseen. Pandemian aiheuttamat rajoitukset näkyvät edelleen lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntymisenä ja turvallisuudentunteen kehittäminen vaatii tietoperustaisuutta, jota käytetään päätöksenteon tukena. Palveluissa tapahtuva ikäryhmien ja erilaisten lapsiryhmien ja lasten tarpeiden huomiointi ja kokemusten kuuleminen vahvistavat toiminnan mielekkyyttä ja laatua.

Toimiala on tiiviisti mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttamisessa. Malli auttaa varmistamaan, että erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeudet toteutuvat. Lapsiystävällinen kunta -mallin keskiössä on lapsivaikutusten arvioinnin osaamisen kehittäminen. Lisäksi toimialalla otetaan käyttöön Common Approach -malli, jonka tavoitteena on helpottaa eri ammattiryhmien, lasten ja nuorten sekä perheiden välistä vuorovaikutusta. Tämän tarkoituksena on

Bedömning av budgetens konsekvenser

luoda toimijoiden välille yhteistä kieltä ja kokonaisvaltaisempaa hyvinvointikuvaa.

Toimenpiteiden arvioidaan kaventavan hyvinvointieroja, vahvistavan lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta ja identiteettiä sekä lisäävän osallisuutta ja turvallisuudentunnetta asuinalueilla.

Sukupuolivaikutukset

Toimiala on sitoutunut kaupunkiyhteisten sekä toimialan omien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien toimenpiteiden edistämiseen. Palveluissa huomioidaan sukupuolten moninaisuus ja kerätään tietoa asiakkaiden tarpeista. Yhdenvertaisuutta edistetään käytännön toimenpiteillä palveluissa, mm. laatimalla ja päivittämällä turvallisemman tilan periaatteet kaikissa toimipaikoissa. Toimialan olosuhteita kehitetään palvelemaan kaikkia sukupuolia tasa-arvoisesti, vahvistetaan henkilökunnan asiakaspalveluosaamista ja kehitetään yhdenvertaista ja sensitiivistä viestintää ja markkinointia. Avustamisen sukupuolivaikutuksia seurataan säännöllisesti.

Toimenpiteiden arvioidaan vähentävän syrjintää, purkavan stereotyyppioita sukupuolten eroista, lisäävän henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamista sekä lisäävän palvelujen houkuttelevuutta kaikille.

Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset

Koronaepidemian aikana toimintojen sululla tai rajoitetulla aukiololla on ollut suuri merkitys kaupunkilaisten hyvinvointiin. Erityisesti kulttuuri- ja taidealan ahdingolla on ollut vaikutuksia asukkaiden ja toiminnan tuottajien mielen hyvinvointiin. Vaikutukset ovat edelleen näkyvillä; asiakkaat eivät ole palanneet palveluihin odotetusti.

Toimialalla jatketaan toimenpiteitä erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien sekä ikääntyneiden toimintamahdollisuuksien parantamiseksi. Koronapalautumisen määrärahojen käyttöä arvioidaan ja kohdennetaan uudelleen soveltuvin osin. Digitaalisten palvelujen kehittäminen lisää palvelujen saavutettavuutta, mutta toisaalta heikommassa asemassa olevien kaupunkilaisten tuen tarve lisääntyy.

Toimenpiteillä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia kaupunkikulttuurin ja arjen jälleenrakentamiseen, kaupunkilaisten, erityisesti ikääntyneiden yhteisöllisyyden vahvistamiseen ja yksinäisyyden torjumiseen sekä fyysiseen hyvinvointiin.

Ympäristövaikutukset

Toimialan palvelukokonaisuudet toteuttavat omia ympäristöohjelmiaan tavoitteineen ja toimenpiteineen sekä osallistuvat kaupunkitasoisten ohjelmien toteutukseen. Kansalaisten toimintamahdollisuuksia kestävämmän tulevaisuuden eteen vahvistetaan ympäristötietoisuutta ja -osaamista kasvattamalla. Toimenpiteillä ennakoidaan olevan myönteinen vaikutus erityisesti lasten ja nuorten asenteisiin ja edistävän kaupunkilaisten kestävää elämäntapaa ja kulutuskäyttäytymistä.

Konkreettisia toimenpiteitä energian käytön vähentämiseksi jatketaan toimipisteissä, muun muassa uusimalla valaistusta ja säätelemällä lämmitystä ja ilmastointia.

Kaupunkiyhteinen tilavaraukokokonaisuus tehostaa kaupungin hallinnassa olevien tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen käyttöä. Palveluverkkosuunnittelulla pyritään takaamaan, että palveluja toteutetaan oikeassa paikassa, oikealla tavalla ja riittävässä suhteessa palvelun tarpeeseen. Toimiala tukee henkilöstön mahdollisuuksia monipaikkaiseen työhön. Toimenpiteillä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia resurssien tehokkaampaan ja kestävämpään käyttöön.

Henkilöstösuunnitelma

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on laadittu henkilöstösuunnitelmat toimiala- ja palvelukokonaisuuksille vuosille 2023–2025.

Toimialan palveluiden suorituskyvyn kehittämisen tavoitteilla tähdätään palvelutuotannon tuottavuuskasvuun ja henkilöstön veto- ja pitovoiman parantamiseen.

- Johdetaan digitaalista transformaatiota ja kehitetään tietojohdantaa (digiohjelman vakiinnuttaminen, osaamisen kehittäminen, tekninen resurssointi)
- Työstetään ratkaisu toimialan poikkileikkaavien palveluiden koordinoitiin, johtamiseen ja jatkuvuuteen
- Vahvistetaan toimialan työhyvinvointia tukevan työkuulttuurin rakenteita sekä huolehditaan henkilöstön ja esihenkilöiden jaksamisesta ja työhyvinvoinnista. Toteutetaan esihenkilötyön ja -osaamisen uudistamishanke.
- Huolehditaan toimialan henkilöstön saatavuudesta ja pitovoimasta suunnitellusti ja hyvän henkilöstöjohtamisen keinoin.

Henkilöstömäärään liittyvällä kehittämisellä turvaamme kaupungin palvelut osaavan, joustavan ja riittävän henkilöstön turvin

- Toimialan vakanssirakenteita uudistetaan palvelustrategioiden ja sitovien tavoitteiden mukaiseksi. Lisäksi etsitään ketteriä ratkaisuja henkilöstötarpeisiin. Rakennetaan ennakoivaa eläkepoistumasuunnittelua, ja uudistetaan tarvittaessa tehtäviä. Työvoiman vuokrauspalveluita hyödynnetään pääasiassa lyhytaikaisten sijaisten hankintaan.

Yhteistyön ja liikkuvuuden kehittämisen avulla luomme aktiivista yhteistyön kulttuuria, koska yhteiset asiakkaamme edellyttävät saumatonta yhteistyötä.

- Luodaan vahvempia yhteistyörakenteita palveluiden välille, ja tehdään ne myös näkyväksi ja avoimiksi. Kehitetään henkilöstön yhteistyövalmiuksia esim. työyhteisöviestinnän taitoja, osaamisen jakamisen taitoja ja yhdessä ohjautuvuutta.
- Hyödynnetään kaupunkitasolla kehitettäviä työkaluja toimialan sisäisen liikkuvuuden vahvistamisessa.

Osaamisen johtamisen tavoitteena on sellaisen tulevaisuuden rakentaminen, jossa teemme työtä yritteliäästi, ideoiden ja jatkuvasti yhdessä oppien – välillä virheidenkin kautta!

Personalplan

Osaamisen kehittämisen alueet:

- Oppiva ja hyvinvoiva työyhteisö: Itsensä johtaminen; Ketterä oppiminen; Yhteisöohjautuvuus
- Asiakaskohtaaminen: Vuorovaikutustaidot; Verkostojohtaminen, Fasilitointitaidot, Palvelumuotoilu, Sähköisten palvelujen tunteminen
- Digiosaaminen ja kehittyvä työskentelytapa: Tietojohtaminen; Projektityöskentely, Prosessiosaaminen; Talous- ja hankintaosaaminen; Digitaaliset työvälineet, järjestelmät ja digiosaaminen
- Johtamisaosaaminen: Onnistuminen johtaminen; Osaamisen johtaminen; Valmentava johtaminen
- Substanssiosaaminen

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
TOIMIALAN TAVOITE			
Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja	Toiminnan elinvoimaisuus	Käyntikerrat toimialan palveluissa ovat vähintään 23 000 000	Viihtyisä kaupunki
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Toiminnan tehostaminen	Yksikkökustannukset toimialan palvelukokonaisuuksissa ovat korkeintaan seuraavanlaiset (suluisissa talousarviovuoden 2022 tavoitearvo*, johon vuoden 2023 tavoitetta verrataan): kulttuuripalvelukokonaisuus 23,15 euroa (23,27 euroa), liikuntapalvelukokonaisuus 6,82 euroa (6,48 euroa), nuorisopalvelukokonaisuus 26,17 euroa (24,17 euroa), kirjastopalvelukokonaisuus 4,20 euroa (4,09 euroa). *) Vuoden 2023 yksikkökustannukset on laskettu ilman kaupungin sisäisen vuokramallin aiheuttamaa muutosta. Vuoden 2022 tavoitearvoista on poistettu Helsingin taidemuseon (HAM) vaikutus, sillä HAMin toiminta siirtyy suunnitelmien mukaan säätiöön 1.1.2023 alkaen.	Vastuullinen ja kestävä talous

Muut toiminnan tavoitteet

Andra verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä	Mittari 1: Tuetaan ikääntyneiden kulttuuri- ja taidetoimintaan osallistumista ja harrastamista: ikääntyneiden kulttuuri-toiminnan edistämiseen kohdennetut avustukset on myönnetty vuoden 2023 loppuun mennessä Mittari 2: Kasvatetaan liikunnan kurssitoiminnan täyttöastetta ja kävijämäärää: täyttöaste vähintään 90 % ja kävijämäärä vähintään 145 000 kävijää Mittari 3: Täydennetään palvelutuotantoa laadukkailla etäpalveluilla yhteistyössä toimialojen, yhdistysten ja järjestöjen kanssa: digisältöjen määrä on 20 % suurempi kuin vuonna 2022 Mittari 4: Julkaistaan ikäihmisten hyvinvointia tukeva kaupunkitasoinen verkkosivusto vuoden 2023 loppuun mennessä	Viihtyisä kaupunki
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa	Common Approach -mallin koulutukseen osallistuneiden määrä on vähintään 130 työntekijää	Segregaation ehkäisy
Toimiva ja kaunis kaupunki	Parannetaan turvallisuuden tunnetta kaupunki-uudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä	Toimialayhteisen pilotin toteuttaminen sujuvasta tilavarauspalvelusta kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialan kanssa yhdellä kaupunki-uudistusalueella: Mittari 1: Tilavarauksen prosessit on selkeytetty pilottialueella kolmessa toimipaikassa projektisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti Mittari 2: Lukitusratkaisujen ja järjestelmäintegraation toteuttamisvaihtoehtojen kartoitus on tehty	Viihtyisä kaupunki
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Käyttötalouden tuottavuus	Yksikkökustannukset toimialan palvelukokonaisuuksissa ovat korkeintaan seuraavanlaiset (suluissa talousarviovuoden 2022 tavoitearvo*, johon vuoden 2023 tavoitetta verrataan): kulttuuripalvelukokonaisuus 23,15 euroa (23,27 euroa), liikuntapalvelukokonaisuus 6,82 euroa (6,48 euroa), nuorisopalvelukokonaisuus 26,17 euroa (24,17 euroa), kirjastopalvelukokonaisuus 4,20 euroa (4,09 euroa). *) talousarvion 2022 tavoitearvot on oikaistu eliminoimalla niistä Helsingin taidemuseon (HAM) vaikutus, koska HAM:n toiminta ollaan suunnitelman mukaan siirtämässä säätiöön 1.1.2023 alkaen.	Vastuullinen ja kestävä talous

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

Suoritteet - Prestationer

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Käyntikerrat yhteensä - Besök sammanlagt	32 263 204	22 827 000	20 755 100	23 000 000	23 432 000	23 864 000
Fyysiset käyntikerrat - Antal fysiska besök	14 291 456	18 827 000	16 840 400	19 027 000	19 378 000	19 729 000
Kirjasto - Biblioteket	4 387 631	7 500 000	6 750 000	7 700 000	7 750 000	7 800 000
Kulttuuri - Kultur	619 717	1 200 000	1 055 000	1 200 000	1 250 000	1 300 000
Liikunta - Idrott	8 615 338	9 000 000	8 200 000	9 000 000	9 250 000	9 500 000
Nuoriso - Ungdom	668 770	1 127 000	835 400	1 127 000	1 128 000	1 129 000
Digitaaliset käyntikerrat - Antal digitala besök *	17 971 748	4 000 000	3 914 700	3 973 000	4 054 000	4 135 000
Kirjasto - Biblioteket	13 632 949	3 200 000	3 000 000	3 300 000	3 350 000	3 400 000
Kulttuuri - Kultur	4 275 949	450 000	565 000	450 000	475 000	500 000
Liikunta - Idrott	0	0	0	90 000	95 000	100 000
Nuoriso - Ungdom	62 850	133 000	132 700	133 000	134 000	135 000
Toimialan yhteiset palvelut - Sektorns gemensamma	0	217 000	217 000	0	0	0

* vuonna 2022 otetaan käyttöön uudistettu määritelmä digitaaliselle käyntikerralle - definition av ett digitalt besök tas i bruk år 2022

Henkilöstösunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö - Användning av personal						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	1 822	1 824	1 824	1 752	1 752	1 752
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö) - Årsverken (egen personal)	1 026	1 028	1 028	956	956	956

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivetsmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100	119,8	107,5	121,9	123,2	124,2

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

e / asukas (sis. järjestö ja laitosavustukset) - e/invånare (understöd till organisationer och anläggningar medräknade)	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Palvelukokonaisuus - Servicehelhet						
Liikunta - Idrott	128,20	125,80	130,60	128,00	129,90	131,80
Nuoriso - Ungdom	47,60	51,40	50,70	53,30	54,40	55,50
Kirjasto - Biblioteket	63,10	66,50	66,20	68,90	70,30	71,70
Kulttuuri - Kultur	125,20	123,40	123,40	116,60	118,00	119,40
Yhteensä - Sammanlagt	364,10	367,10	370,90	366,90	372,60	378,30

**Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa -
Ändring i procent i enhetskostnaderna**

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Palvelukokonaisuus - Servicehelhet						
Liikunta - Idrott		-1,90%	3,80%	-2,00%	1,50%	1,50%
Nuoriso - Ungdom		7,90%	-1,30%	5,10%	2,00%	2,00%
Kirjasto - Biblioteket		5,40%	-0,40%	4,10%	2,00%	2,00%
Kulttuuri - Kultur		-1,50%	0,10%	-5,50%	1,10%	1,20%
Yhteensä - Sammanlagt		0,80%	1,00%	-1,10%	1,60%	1,50%

e / asukas (ilman avustuksia) - e/invånare (exklusive understöd)	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Palvelukokonaisuus / palvelu - Servicehelhet						
Liikunta - Idrott	88,90	90,00	94,80	92,50	94,60	96,70
Nuoriso - Ungdom	43,10	47,40	46,60	49,20	50,30	51,30
Kirjasto - Biblioteket	63,10	66,50	66,20	68,90	70,30	71,70
Kaupunginmuseo - Stadsmuseet	12,30	12,30	12,10	13,10	13,40	13,70
Orkesteri - Orkestern	19,00	19,70	19,60	20,90	19,30	21,80
Taidemuseo - Konstmuseet	11,90	11,60	11,90	0	0	0
Kulttuurikeskukset ja kulttuurin edistäminen - Kulturcentrum och främjande av kultur	18,30	19,70	19,70	22,90	23,90	25,00
Yhteensä - Sammanlagt	256,50	267,20	270,90	267,60	271,80	280,20

**Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa -
Ändring i procent i enhetskostnaderna**

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Palvelukokonaisuus / palvelu - Servicehelhet						
Liikunta - Idrott		1,30%	5,30%	-2,40%	2,30%	2,30%
Nuoriso - Ungdom		9,90%	-1,80%	5,60%	2,20%	2,10%
Kirjasto - Biblioteket		5,40%	-0,40%	4,10%	2,00%	2,00%
Kaupunginmuseo - Stadsmuseet		0,10%	-1,00%	8,10%	2,00%	2,00%
Orkesteri - Orkestern		3,70%	-0,20%	6,60%	-8,00%	13,00%
Taidemuseo - Konstmuseet		-2,20%	2,40%			
Kulttuurikeskukset ja kulttuurin edistäminen - Kulturcentrum och främjande av kultur		7,90%	-0,30%	16,60%	4,30%	4,40%
Yhteensä - Sammanlagt		4,20%	1,40%	-1,20%	1,60%	3,10%

Järjestöavustukset e/asukas (nuoriso 7–28 - vuotiaat nuoret) - Organisationsunderstöd e/invånare (ungdomar 7–28 år)	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Kulttuuri - Kultur	29,10	25,70	25,70	25,60	25,60	25,60
Liikunta - Idrott	14,20	12,60	12,60	12,60	12,60	12,60
Nuoriso - Ungdom	16,30	14,50	15,20	15,20	15,20	15,20

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Tilan käyttö - Lokalanvändning						
Tilat - Lokaler, m2	335 756	349 824	351 625	353 278	353 593	353 593
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa fyysisiin käyntikertoihin - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till fysiska besök	0,023	0,019	0,021	0,019	0,018	0,018

4 10 02 Kulttuurin laitosavustukset – Understöd till kulturanläggningar

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	22 902	22 800	22 800	29 596	29 676	29 676	29 676
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-22 902	-22 800	-22 800	-29 596	-29 676	-29 676	-29 676
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-22 902	-22 800	-22 800	-29 596	-29 676	-29 676	-29 676
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-22 902	-22 800	-22 800	-29 596	-29 676	-29 676	-29 676
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		-0,4		29,8	30,2		

4 10 03 Liikunnan laitosavustukset – Understöd till idrottsanläggningar

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023	2023		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	16 495	15 345	15 345	16 109	16 109	16 109	16 109
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-16 495	-15 345	-15 345	-16 109	-16 109	-16 109	-16 109
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-16 495	-15 345	-15 345	-16 109	-16 109	-16 109	-16 109
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-16 495	-15 345	-15 345	-16 109	-16 109	-16 109	-16 109
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		-7,0		5,0	5,0		

Tuloslaskelmaosa

Kunta-Helsinki

Resultaträknings- delen

Kommun-Helsingfors

Tuloslaskelmaosa – Resultaträkningsdelen

Kunta-Helsingin tuloslaskelma 2021–2025 – Kommun-Helsingfors resultaträkning 2021–2025

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023		
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter						
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	351 440	287 054	296 412	426 802	429 769	431 480
Maksutulot - Avgiftsinkomster	208 111	208 977	216 132	93 241	94 022	94 870
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag	234 994	30 241	130 018	27 899	30 574	27 314
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	530 121	514 252	514 415	645 346	652 304	669 437
Josta vuokratulot - Varav hyresinkomster	386 941	383 439	372 333	504 019	534 557	571 216
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter	1 324 665	1 040 524	1 156 976	1 193 287	1 206 669	1 223 102
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	146 576	154 452	128 728	134 531	135 860	134 183
Toimintamenot - Omkostnader						
Palkat - Löner	-1 545 706	-1 524 099	-1 544 820	-941 136	-960 960	-986 780
Henkilösivumeno - Lönebikostnader	-416 142	-415 783	-420 032	-248 001	-254 639	-260 206
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-2 247 332	-2 269 812	-2 304 242	-927 437	-948 510	-957 668
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-245 958	-206 602	-211 431	-168 079	-172 357	-175 690
Avustukset - Understöd	-323 679	-343 127	-301 756	-249 571	-254 459	-257 058
Muut menot - Övriga utgifter	-248 253	-281 797	-372 146	-282 114	-314 949	-331 098
Josta vuokramenot - Varav hyreutgifter	-227 911	-234 113	-196 852	-215 539	-227 920	-242 006
Toimintamenot - Omkostnader	-5 027 070	-5 041 221	-5 154 427	-2 816 338	-2 905 874	-2 968 500
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-3 555 828	-3 846 245	-3 868 723	-1 488 520	-1 563 345	-1 611 215
Verotulot - Skatteintäkter	3 828 749	3 770 000	4 050 000	1 960 000	1 740 000	1 810 000
Valtionosuudet - Statsandelar	330 345	365 500	374 000	186 000	217 800	250 500
Rahoitustulot ja -menot - Finansieringsinkomster och -utgifter						
Korkotulot - Ränteinkomster	73 144	77 405	77 418	85 220	83 528	79 098
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	97 028	49 246	35 274	72 921	64 091	67 715
Korkomenot - Ränteutgifter	-15 768	-17 273	-16 981	-27 809	-27 509	-33 769
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-594	-1 500	-1 533	-1 512	-1 512	-1 512
Vuosikate - Årsbidrag	757 075	397 133	649 456	786 300	513 053	560 817
Poistot - Avskrivningar	-408 494	-369 841	-378 223	-362 624	-369 502	-377 886
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	1 000		60 000			
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	349 581	27 292	331 233	423 677	143 551	182 931
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens	3 671	15 782	14 166	2 591	2 591	2 591
Varausten muutos - Förändring i reserveringar			1 617			
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	3 412	600	200			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	356 663	43 674	347 216	426 268	146 142	185 522

Vertailuluvut 2021 ja 2022 ovat koko Helsingin lukuja.

1 000 €	Kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja - Staden exkl. affärsverk och fonder	Liikelaitokset ja rahastot - Affärsverk och fonder	Yhteensä, sisäiset erät mukana - Sammanlagt, inkl. interna poster	Yhteensä, sisäiset erät vähennetty - Sammanlagt, exkl. interna poster
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter				
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	220 880	403 892	624 772	426 802
Maksutulot - Avgiftsinkomster	92 521	720	93 241	93 241
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag	30 104	6 512	36 615	27 899
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	1 083 017	6 606	1 089 623	645 346
Josta Vuokratulot - Varav hyresinkomster	944 137	4 160	948 296	504 019
	1 426 522	417 730	1 844 251	1 193 287
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	13 110	121 421	134 531	134 531
Toimintamenot - Omkostnader				
Palkat - Löner	-812 301	-128 835	-941 136	-941 136
Henkilösivumenot - Lönebikostnader	-216 834	-31 167	-248 001	-248 001
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-871 863	-247 358	-1 119 221	-927 437
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-115 550	-58 733	-174 284	-168 079
Avustukset - Understöd	-251 268	-7 020	-258 287	-249 571
Muut menot - Övriga utgifter	-698 105	-28 269	-726 373	-282 114
Josta vuokramenot - Varav hyreutgifter	-633 694	-26 102	-659 796	-215 539
Toimintamenot - Omkostnader	-2 965 920	-501 382	-3 467 302	-2 816 338
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 526 289	37 769	-1 488 520	-1 488 520
Verotulot - Skatteintäkter	1 960 000		1 960 000	1 960 000
Valtionosuudet - Statsandelar	186 000		186 000	186 000
Rahoitustulot ja -menot - Finansieringsinkomster och -utgifter				
Korkotulot - Ränteinkomster	81 346	6 777	88 123	85 220
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	78 418		78 418	72 921
Korkomenot - Ränteutgifter	-24 500	-6 212	-30 712	-27 809
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-1 500	-5 510	-7 010	-1 512
Vuosikate - Årsbidrag	753 476	32 824	786 300	786 300
Poistot - Avskrivningar	-325 668	-36 955	-362 624	-362 624
Satunnaiset erät - Extraordinära poster				
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	427 807	-4 131	423 677	423 677
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens		2 591	2 591	2 591
Varausten muutos - Förändring i reserveringar				
Rahastojen lisäys - Ökning av fonder				
Rahastojen vähennys - Minskning av fonder				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	427 807	-1 540	426 268	426 268

7 Tuloslaskelmaosa – Resultaträkningsdelen

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster	4 360 870	4 266 384	2 305 764	2 305 764	2 107 369	2 210 324
Menot - Utgifter	13 530	16 000	26 000	26 000	25 700	31 960
Netto	4 347 340	4 250 384	2 279 764	2 279 764	2 081 669	2 178 364
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-2,2	-46,0	-46,0	-8,6	4,9
Menot - Utgifter		18,3	62,5	62,5	-1,2	24,4

7 01 Toiminnan rahoitus – Finansiering av verksamheten

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster	4 159 094	4 135 500	2 146 000	2 146 000	1 957 800	2 060 500
Menot - Utgifter						
Netto	4 159 094	4 135 500	2 146 000	2 146 000	1 957 800	2 060 500
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-0,6	-48,1	-48,1	-8,8	5,2
Menot - Utgifter						

7 01 01 Verotulot – Skatteinkomster

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster	3 828 749	3 770 000	1 960 000	1 960 000	1 740 000	1 810 000
Menot - Utgifter						
Netto	3 828 749	3 770 000	1 960 000	1 960 000	1 740 000	1 810 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-1,5	-48,0	-48,0	-11,2	4,0
Menot - Utgifter						

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat ja tuloarviot alakohdittain

Budgetmomenten omfattar följande anslag och beräknade inkomster undermomentvis

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster						
7010101 Kunnallisvero - Kommunalskatt	2 821 115	2 950 000	1 140 000	1 140 000	970 000	1 010 000
7010102 Yhteisövero - Samfundsskatt	726 897	520 000	520 000	520 000	460 000	480 000
7010103 Kiinteistövero - Fastighetsskatt	280 737	300 000	300 000	300 000	310 000	320 000

7 01 03 Valtionosuudet - Statsandelar

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	330 345	365 500	186 000	186 000	217 800	250 500
Menot - Utgifter						
Netto	330 345	365 500	186 000	186 000	217 800	250 500
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		10,6	-49,1	-49,1	17,1	15,0
Menot - Utgifter						

7 02 Rahoitus- ja sijoitustoiminta – Finansierings- och investeringsverksamhet

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	199 859	130 284	159 764	159 764	149 569	149 824
Menot - Utgifter	13 174	16 000	26 000	26 000	25 700	31 960
Netto	186 686	114 284	133 764	133 764	123 869	117 864
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-34,8	22,6	22,6	-6,4	0,2
Menot - Utgifter		21,5	62,5	62,5	-1,2	24,4

7 02 01 Korot kaupunginkanslian käytettäväksi – Räntor, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	73 442	75 123	81 346	81 346	80 021	76 652
Menot - Utgifter	12 632	14 500	24 500	24 500	24 200	30 460
Netto	60 810	60 623	56 846	56 846	55 821	46 192
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		2,3	8,3	8,3	-1,6	-4,2
Menot - Utgifter		14,8	69,0	69,0	-1,2	25,9

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat ja tuloarviot alakohdittain

Budgetmomenten omfattar följande anslag och beräknade inkomster undermomentvis

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster						
7020154 Asuntorakennustoiminnan tukemiseen myönnettyjen antolainojen korot - Räntor på lån som beviljats för stödjande av bostadsbyggnadsverksamheten	4 273	3 965	5 000	5 000	5 000	4 000
7020155 Muiden antolainojen korot - Räntor på övriga utgivna lån	3 857	615	2 000	2 000	1 500	1 200
7020156 Rakennusaikaisen luoton korot - Räntor på kredit under byggnadstiden	768	750	925	925	950	950

7020159 Muut korot - Övriga räntor	1 302	2 000	6 249	6 249	6 749	6 749
7020164 Helsingin Energian lainojen korot - Räntor på Helsingfors Energis lån	18 433	17 660	16 372	16 372	15 600	14 570
7020166 Helsingin Sataman lainojen korot - Räntor på Helsingfors Hamns lån	7 219	6 468	5 880	5 880	5 880	5 880
7020167 HKL:n lainojen korot - Räntor på HST:s lån	2 160	366	2 903	2 903	3 203	3 453
7020168 Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymän lainojen korot - Räntor på Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänsters lån	35 429	34 999	34 568	34 568	34 001	33 022
7020169 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy lainojen korot - Räntor på lån till Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab		8 300	7 449	7 449	7 138	6 828
Menot - Utgifter						
7020101 Ottolainojen korot - Räntor på upptagna lån	11 621	11 700	19 000	19 000	20 700	26 700
7020102 Tilapäisluoton ja maksuliiketilien korot - Räntor på tillfällig kredit och på transaktionskonton	1 011	2 800	5 500	5 500	3 500	3 760

7 02 02 Muu rahoitus, kaupunginkanslian käytettäväksi – Övrig finansiering, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster	110 152	43 470	69 940	69 940	61 110	63 280
Menot - Utgifter	542	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Netto	109 610	41 970	68 440	68 440	59 610	61 780
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-60,5	60,9	60,9	-12,6	3,6
Menot - Utgifter		176,7				

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat ja tuloarviot alakohdittain

Budgetmomenten omfattar följande anslag och beräknade inkomster undermomentvis

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster						
7020255 Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	680	500	500	500	500	500
7020256 Osingot - Dividender	90 511	42 970	69 270	69 270	60 270	62 270
7020257 HKL:n infratulo - HST:s inkomst för infrastruktur	18 961	0				
7020258 Takauspalkkiot - Garantiarvoden			170	170	340	510
Menot - Utgifter						
7020204 Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	542	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500

7 02 04 Peruspääomien tuotot – Avkastning på grundkapital

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	16 266	11 691	8 478	8 478	8 438	9 892
Menot - Utgifter						
Netto	16 266	11 691	8 478	8 478	8 438	9 892
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-28,1	-27,5	-27,5	-0,5	17,2
Menot - Utgifter						

Peruspääomien tuotot jakaantuvat seuraavasti

Avkastningar på grunkapitalen fördelar sig enligt följande

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster						
7020404 HKL:n peruspääoman tuotto - Avkastning på HST:s grundkapital	8 442	3 795	3 377	3 377	3 377	3 377
7020405 HSL-peruspääoman tuotto – Avkastning på HRT:s grundkapital		72	72	72	72	72
7020406 HSY-peruspääoman tuotto – Avkastning på HRM:s grundkapital	1 455	1 455	2 909	2 909	2 909	4 363
7020407 HUS-peruspääoman tuotto - Avkastning på HNS grundkapital	4 249	4 249	0	0	0	0
7020408 Palvelukeskuksen peruspääoman tuotto - Avkastning på affärsverket grundkapital	80	80	80	80	80	80
7020411 Taloushallintopalvelun peruspääoman tuotto - Avkastning på affärsverket Ekonomiförvaltningstjänsters grundkapital	56	56	56	56	56	56
7020413 Työterveys Helsingin peruspääoman tuotto - Avkastning på Företagshälsan Helsingfors grundkapital	40	40	40	40		
7020414 Staran peruspääoman tuotto - Avkastning på Stara grundkapital	1 944	1 944	1 944	1 944	1 944	1 944

7 03 Rahastointi – Fondering

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	1 076	600				
Menot - Utgifter	357					
Netto	720	600				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-44,2	-100,0	-100,0		
Menot - Utgifter		-100,0				

7 03 06 Kamppi - Töölönlahtirahasto – Fonden för Kampen - Tölöviken

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	55	600				
Menot - Utgifter						
Netto	55	600				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		1 000,3	-100,0	-100,0		
Menot - Utgifter						

7 03 07 Asuntotuotantorahasto – Bostadsproduktionsfonden

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	357					
Netto	-357					
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		-100,0				

7 03 09 Lähiörahasto – Förortsfonden

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	1 022					
Menot - Utgifter						
Netto	1 022					
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-100,0				
Menot - Utgifter						

7 05 Poistoerot – Avskrivningsdifferenser

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	841					
Menot - Utgifter						
Netto	841					
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-100,0				
Menot - Utgifter						

Investoinnit

Kunta-Helsinki

Investeringar

Kommun-Helsingfors

Investoinnit – Investeringar

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	30 689	18 214	73 250	73 250	22 250	21 250
Menot - Utgifter	644 235	785 106	785 195	815 318	759 896	728 565
Netto	-613 546	-766 892	-711 945	-742 068	-737 646	-707 315
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		353 095				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-40,7	302,2	302,2	-69,6	-4,5
Menot - Utgifter		21,9	0,0	3,8	-6,8	-4,1

Investointiosan kokonaisinvestoinnit vuonna 2023 ovat 815,3 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuonna 2024 kokonaisinvestointitaso on 759,9 miljoonaa euroa ja 728,6 miljoonaa vuonna 2025.

8 01 Kiinteä omaisuus – Fast egendom

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	6 684	5 000	4 250	4 250	4 250	3 250
Menot - Utgifter	32 893	33 400	32 200	32 200	28 900	35 400
Netto	-26 209	-28 400	-27 950	-27 950	-24 650	-32 150
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		9 386				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-25,2	-15,0	-15,0	0	-23,5
Menot - Utgifter		1,5	-3,6	-3,6	-10,2	22,5

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster						
80150 Kiinteän omaisuuden myynti – Försäljning av fast egendom	6 684	5 000	4 250	4 250	4 250	3 250
Menot - Utgifter						
80101 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoitus- ja täydennysrakennuskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Köp och inlösen av fastigheter och aktier som berättigar till besittning av fastigheter samt ersättningar för planläggning och kompletteringsbyggande, till stadsmiljönämndens disposition	7 990	13 500	13 500	13 500	13 500	17 500
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		9 386				
80103 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Grundberedning, utfyllnadsarbeten, bygghälsatåtgärder, till stadsmiljönämndens disposition	24 903	19 900	18 700	18 700	15 400	17 900

Yliytykset - Överskridningar

8010301 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saattaminen – Övrig grundberedning, ibruktagande av områden och åtgärder som gör tomter byggbara	24 903	19 900	18 700	18 700	15 400	17 900
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti

Vuonna 2023 kiinteää omaisuutta arvioidaan myytävän 85 miljoonalla eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 4,25 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät 80 miljoonan euron myyntivoitot kirjataan tuloiksi talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Vuonna 2024 suunnitellaan saavutettavan edelleen 85 miljoonan euron maanmyyntitulot ja vuonna 2025 aleneva 65 miljoonan euron myyntitulo. Myyntiarvioon päästään, mikäli suhdannetilanne ei merkittävästi heikkene, myytäviksi päätettyjen tonttien asemakaavat vahvistuvat suunnitellusti ja tonttien luovuttamisen vaatimien katujen, esirakentamisen ja rakennuskelpoiseksi saattamisen rahoitus- ja toteutusresurssit on ajoissa varmistettu.

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 hyväksynyt uudet tontinluovutuslinjaukset, jossa tontit luovutetaan ensisijaisesti vuokraamalla, ja myymällä vain erityisistä syistä. Ennen linjauspäätöstä tehdyissä sopimuksissa ja varauksissa noudatetaan kuitenkin jo tehtyjä sopimuksia (vuokraus osto-optioin) sekä päätöksiä luovutusmuodosta. Linjausten yhteydessä arvioitiin, että tehtyjen sopimusten ja varausten toteutuminen lähivuosien osalta mahdollistaisi keskimäärin 100 miljoonan euron vuosittaiset maanmyyntitulot vuosille 2019–23. Pääosa voimassa olevista osto-optioista raukesi vuoden 2022 loppuun mennessä. Vuoden 2022 ensimmäisen vuosipuoliskon toteutuneen myyntivolyymin, rakentamisen suhdannetilanteen epävarmuuksien ja hankkeiden etenemistä hidastavien kaavavalitusten myötä myyntituloarviota on muutettu alenevaksi vuodesta 2023 lähtien alle 100 miljoonan euron tasolle.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä-kaavoitus- ja täydennysrakennuskorvaukset

Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset (8 01 01) on vuodelle 2023 osoitettu 13,5 miljoonaa euroa, 13,5 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 17,5 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Määräraha pitää sisällään aiemmin talousarviokohtaan Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit (8 01 03 02) sisältyneen määrärahan 3,5 miljoonaa euroa.

Täydennysrakentamiskorvauksella hankitaan kaupungille maata ja uutta asuinrakennusoikeutta. Korvausinvestoinneilla hankitut alueet saatetaan rakentamiskelpoiksi tonteiksi. Kaupunginhallituksen 26.4.2021 hyväksymän Maapoliittisten linjausten 2. osan hyväksymisen myötä hankintamäärärahaa ennakoidaan tarvittavan erityisesti myös muiden yleiskaavan toteuttamissuunnitelman kärkihankkeiden kuin AM-ohjelman kaupunkiuudistusalueiden tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi. Esitetty määräraha ei sisällä maanvaihtojen, erillisten ennakoimattomien hankkeiden vaatimien (kiireellisten) maanhankintojen eikä maankäyttösopimusten maana saatavien maankäyttökorvausten ja niihin liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaatimia ns. teknisiä määrärahoja, joiden määrät vuositasolla suuresti vaihtelevat. Niiden osalta esitetään tapauskohtaisesti ylitysoikeuksia.

8 01 50 Försäljning av fast egendom

8 01 01 Köp och inlösen av fastigheter och aktier som berättigar till besittning av fastigheter samt ersättningar för planläggning och kompletteringsbyggnad

8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohta 8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi, on lakkautettu. Projektialueiden esirakentamiseen varattu määräraha siirtyi uuden talousarviokohdan 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, alakohtaan 8 08 01 Esirakentaminen vuodesta 2022 alkaen. Samoin siirtyi vuoden 2021 toteumatieto lakkautetulta kohdalta uudelle kohdalle.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt ja rakentamiskelpoiseksi saattaminen**8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen**

Talousarviokohdalle on osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 18,7 miljoonaa euroa, 15,4 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 17,9 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Projektialueiden ulkopuolisten täydennysrakennusalueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua määrärahaa käytetään luomaan edellytyksiä erilaisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Vuosittain keskimäärin 40–70 asunto- ja toimitilatonttia sekä useita kaupungin palveluverkon kehittämiseen liittyvää tonttia saatetaan määrärahalla rakentamiskelpoiseksi. Määrärahalla toteutettavat toimenpiteet koskevat muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistamista, johtosiirtoja, rakennusten purkuja sekä muuta esirakentamista.

Vuonna 2023 määrärahalla toteutetaan vuodelta 2022 jatkuvia hankkeita sekä niitä hankkeita, joihin on sitouduttu erilaisin sopimuksin. Lisäksi käynnistetään uusia palveluverkon kehittämiseen ja täydennysrakentamiseen liittyviä esirakennushankkeita. Merkittävimmät tiedossa olevat kohteet ovat Keskusten terveys- ja hyvinvointikeskuksen esirakentaminen, Vuosaarentie 3:n tontin pilaantuneen maan puhdistaminen sekä Hiekkarannantien ja Taivallahden esirakentaminen.

8 01 02 Grundberedning i projektområden, utfyllnadsarbeten, till stadsstyrelsens disposition**8 01 03 Grundberedning, utfyllnadsarbeten och byggarhetsåtgärder****8 01 03 01 Övrig grundberedning, ibruktage av områden och åtgärder som gör tomter byggbara**

8 02 Rakennukset – Byggnader

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	255 616	267 406	296 597	304 520	292 225	272 619
Netto	-255 616	-267 406	-296 597	-304 520	-292 225	-272 619
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		15 736				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		4,6	10,9	13,9	-4,0	-6,7

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Menot - Utgifter						
80201 Uudis- ja lisärakennushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Ny- och kompletteringsbyggnadsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	126 263	119 773	145 142	145 364	138 891	154 660
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		15 736				
8020101 Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset – Behovsutredningar för nybyggnadsprojekt	554	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
8020102 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn	101 571	104 929	130 839	131 060	120 650	115 340
8020103 Kaupunkiympäristön toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom stadsmiljösektorn	3 326	10 320	3 532	0	0	0
8020104 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom kultur- och fritidssektorn	10 158	554	1 514	1 514	161	1 600
8020105 Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn	623	2 970	8 257	11 790	17 080	36 720
8020106 Muut uudisrakennushankkeet – Övriga nybyggnadsprojekt	9 031					
8020107 Rakennusten ja liikehuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankkiminen – Förvärv av byggnader och aktier som berättigar till besittning av byggnader och affärslokaler	1 000					
80202 Korjaushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Reparationsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	129 287	147 633	151 455	159 156	153 334	117 959
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8020201 Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset – Behovsutredningar för reparationsbyggnadsprojekt	931	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
8020202 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn	80 460	74 935	84 685	87 390	100 350	86 540
8020203 Kaupunkiympäristön toimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom stadsmiljösektorn	8 979	9 652	4 905	7 640	0	40
8020204 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom kultur- och fritidssektorn	4 277	2 618	1 079	1 079	16 484	26 900
8020205 Sosiaali- ja terveystoimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn	20 067		419	680	2 200	320
8020206 Muut korjausrakennushankkeet – Övriga reparationsbyggnadsprojekt	14 573	59 428	59 367	61 367	33 300	3 159
80203 Kaupungintalokortteleiden kehittäminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Utveckling av stadshusvarteren, till stadsstyrelsens disposition	66					
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						

8 02 Rakennukset**8 02 Byggnader**

Talonrakennusinvestointeihin vuodelle 2023 osoitettu yhteensä 304,5 miljoonaa euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 145,4 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 159,2 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudella 2023–2025 talonrakennusinvestointeihin on vuodelle 2024 varattu 292,2 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 yhteensä 272,6 miljoonaa euroa.

Rakentamishjelmaehdotus vuosiksi 2023–2032 pohjautuu vuoden 2022 talousarvion 10-vuotiseen talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaan. Rakentamishjelmassa olevat hankkeiden toteutusaikataulut ja rakentamiskustannukset on päivitetty vastaamaan nykyhetken tietoa. 10-vuotiseen talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaan on lisätty uudisrakennushankkeita toimialojen hanke-esitysten perusteella ja korjaushankkeita sekä rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden pitkän tähtäimen korjaushjelmasta, että toimialojen hanke-esitysten perusteella.

Uudisrakentamisen pääpaino kaudella 2023–2032 on uusien projektialueiden palvelurakennusten ja korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät rakentamisvaiheissa olevat uudisrakennushankkeet ovat Pakilan koulujen ja päiväkotien allianssihanke, Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennus, Pasilan peruskoulu ja päiväkoti, Kottbyn grundskolanin ja Helsingin kielilukion korvaava uudisrakennus, lasten päiväkodit Kaarelanraitti ja Vanhainen sekä Kontulan pelastusasema.

Ohjelmakauden 2023–2032 muita merkittäviä uudis- ja lisärakennushankkeita ovat Suutarilan monitoimitalo, Hernesaaren peruskoulu, Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, päiväkoti ja liikuntatilat, Merilahden peruskoulun korvaava uudisrakennus ja Malmin sairaalan laajennus. 10-vuotiskaudella rakennetaan yli 40 kpl uutta erillistä tai koulun yhteydessä toimivaa päiväkotia.

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisuuden ja turvallisuuden varmistaminen. Vuonna 2023 korjausrakentamisen investointitaso on 154 miljoonaa euroa. Uudisrakentamisesta 78 miljoonaa euroa on korvaavaa uudisrakentamista, eli talousarviovuonna 2023 käytetään 229 miljoonaa euroa rakennusten korjausvelan hillitsemiseen. Kaupungin suoraan omistamassa rakennuskannassa on korjausvelkaa noin 1,3 miljardia euroa.

Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät rakentamisvaiheissa olevat korjaushankkeet ovat Käpylän peruskoulun Väinölä-rakennuksen, Gymnasiet Lärkan (Hoplxaskolan), Hoplxaskolanin Lokkalantien toimipisteen, Taivallahden peruskoulun, Tahvonlahden ja Kallion ala-asteen, sekä Finlandiatalon perusparannukset. Merkittävimpiä yksittäisiä korjaushankkeita suunnitelmakaudella 2023–2032 ovat Töölön kisahallin, Pasilan kirjaston ja Kaupungintalon perusparannus.

Kaikki yli 1,0 miljoonan euron työkohteet on esitetty omina hankkeinaan. Näiden kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2023 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 8 miljoonaa euroa. Määräraha käytetään välttämättömiin

toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistötilojen investointiosuudet.

Isot vuosikorjaukset ja kaikki peruskorjaukset rahoitetaan nykykäytännön mukaisesti käyttötaloudesta.

Vuokra ja osakehankkeet

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Suunnitelmakauden 2023–2025 merkittävimmät vuokra- ja osakehankkeet ovat Metsolan ala-asteen korvaava uudisrakennus, Maatullin ala-asteen ja päiväkotit Mintun korvaava uudisrakennus, Luonnontiedelukio ja Monitoimitalo Bunkkeri.

Ohjelmakauden 2023–2032 muita merkittäviä vuokra- ja osakehankkeita ovat Ystävyydenpuiston yhteisväestönsuoja, Haagan ja Malmin perhekeskukset ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, Laakson yhteissairaala, Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus, Mellunmäen peruskoulu, Pohjois-Pasilan uusi koulu ja päiväkotit, Hermanninrannan peruskoulu, Stadin ammattopiston Roihupellon ja Myllypuron kampus.

Hyres- och aktieprojekt

8 03 Kadut ja liikenneväylät – Gator och trafikleder

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	67 469	76 700	73 800	85 800	87 800	111 500
Netto	-67 469	-76 700	-73 800	-85 800	-87 800	-111 500
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		590				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		13,7	-3,8	11,9	2,3	27,0

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Menot - Utgifter						
80301 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Nybyggnad och ombyggnad samt övriga investeringar, till stadsmiljönämndens disposition	66 552	75 200	72 900	84 900	87 200	110 400
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8030101 Uudisrakentaminen – Ombyggnad	14 987	20 100	16 800	16 300	20 600	25 400
Eteläinen suurpiiri - Södra stordistriktet	723	2 200	2 200	2 200	2 700	3 300
Läntinen suurpiiri - Västra stordistriktet	3 972	3 600	2 000	2 000	3 500	1 700
Keskinen suurpiiri - Mellersta stordistriktet	1 633	1 600	2 100	2 100	1 000	500
Pohjoinen suurpiiri - Norra stordistriktet	378	2 300	2 400	2 400	2 200	2 000
Koillinen suurpiiri - Nordöstra stordistriktet	2 964	2 900	3 600	3 600	5 200	6 000
Kaakkoinen suurpiiri - Sydöstra stordistriktet	1 619	3 000	1 000	1 000	600	2 000
Itäinen suurpiiri - Östra stordistriktet	3 363	4 200	3 400	2 900	4 500	7 800
Östersundomin suurpiiri - Östersundoms stordistrikt	49	300	100	100	100	100
Meluesteet - Bullerskärmar	285				800	2 000
8030102 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt – Ombyggnad och trafikregleringar	49 125	51 100	48 800	61 300	60 400	78 600
Katujen peruskorjaukset - Ombyggnad av gator	9 231	9 000	9 700	13 700	13 100	14 100
Siltöjens peruskorjaukset - Ombyggnad av broar	2 801	4 900	7 100	8 100	15 300	32 000
Päällysteiden uusiminen - Förnyande av beläggning	3 763	4 500	5 000	5 000	5 000	5 000
Joukkoliikenteen kehittäminen - Utveckling av kollektivtrafiken	2 855	2 500	2 000	2 000	2 000	2 000
Liikennejärjestelyt - Trafikregleringar	5 643	4 700	6 000	9 000	6 000	6 500
Jalankulun ja pyöräilyn väylät - Leder för gång- och cykeltrafik	24 832	25 500	19 000	23 500	19 000	19 000
8030103 Muut investoinnit – Övriga investeringar	2 441	4 000	7 300	7 300	6 200	6 400
Täytemaan vastaanottoaikat - Mottagningsplatser för fyllnadsjord	884	750	750	750	750	1 000
Lumenvastaanottoaikat ja hiekkasiilot - Snöstjälpringsplatser och sandsilor	638	1 500	1 500	1 500	2 300	2 850
Yleiset käymälät - Allmänna toaletter	247	450	450	450	450	450
Ranta-alueiden kunnostus - Iståndsättning av strandområden	672	1 300	4 600	4 600	2 700	2 100
80303 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Samprojekt med Trafikledsverket, till stadsmiljönämndens disposition	916	1 500	900	900	600	1 100
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		590				

8 03 Kadut ja liikenneväylät**8 03 Gator och trafikleder****8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit****8 03 01 Nybyggnad, ombyggnad och övriga investeringar**

Talousarviokohdalle on osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa yhteensä 84,9 miljoonaa euroa, 87,2 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 110,4 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

10-vuotista investointiohjelmaa on päivitetty. –Investointiohjelman lähtökohtana on ollut jatkuvien hankkeiden, lakisääteisten palveluiden ja asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) mahdollistavien edellytysinvestointien rahoituksen turvaaminen. Priorisoinnissa on lisäksi huomioitu kaupungin tasapainoinen kehittäminen, infraomaisuuden oikea-aikainen perusparantaminen sekä kaupunkiudistusalueiden kehittäminen.

AM-ohjelman mukainen asuntotuotantotavoite kohdistuu aluerakentamisprojekti-alueiden lisäksi voimakkaasti suurpiirien täydennysrakentamisalueille. Vuonna 2021 Helsingissä valmistui 7105 asuntoa ja näistä suurpiirien täydennysrakentamisalueilla toteutui noin 60 %. Talousarvioehdotuksen lähtökohtana on turvata jo käynnissä olevien hankkeiden rahoitus sekä alueiden tasapainon kehittäminen.

Rakennettuun ympäristöön on kertynyt merkittävä korjausvaje. Infraomaisuuden hallinta ja palvelutason turvaaminen edellyttävät pitkäjänteistä ja systemaattista toimintatapaa sekä kehittymisen seuranta. Tunnistettuja kriittisiä tarpeita ovat tilaomaisuuden sekä siltojen ja muiden taitorakenteiden korjausvajeen pienentäminen sekä Led-valosaneerauksen jatkaminen.

Jalankulun ja pyöräilyn edistämiseen on varattu 2023 23,5 miljoonaa euroa ja vuosina 2024-2025 19,0 miljoonaa euroa. Määrärahalla edistetään pyöräilyn tavoiteverkon toteutumista sekä kantakaupungissa että pyöräilyn pääväylien eli baanojen osalta. Merkittävimpänä yksittäisenä hankkeena valmistuu taloussuunnitelmakaudella rautatieaseman alittava kävelijöiden ja pyöräilyn tunneli (Kaisantunneli). Lisäksi toteutetaan pyöräilyverkostoa raidehankkeiden rakentamisen yhteydessä ns. liittyvinä hankkeina. Jalankulun ja pyöräilyn väylien ja raideliikenneverkoston kehittäminen edellyttävät usein koko katupoikkileikkauksen muutosta, joka lieventää osaltaan perusparantamisen rahoitusvajetta. Raideverkoston kehittämisen investoinnit kiskojen ja niihin liittyvien perustusten ja ratatekniikan osalta sisältyvät investointiraamin ulkopuolisen Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n investointeihin, ja muut katukustannukset kohdistuvat hankkeelle. Samassa yhteydessä uusitaan pääsääntöisesti kadun Yhteinen kunnallistekninen työmaa (YKT) -osapuolten verkostot. Käynnissä olevia määrärahalla toteutettavia hankkeita ovat Itäbaana välillä Suunnittelijankatu-Valurinkatu, Kasin katutyöt (Caloniuksenkatu, Runeberginkatu, Helsinginkatu) sekä Raide-Jokerin varren jalankulun ja pyöräilyn väylät.

8 03 01 01 Uudisrakentaminen**8 03 01 01 Nybyggnad**

Katujen uudisrakentamiseen on talousarviossa osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 16,3 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on esitetty 20,6 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 on esitetty 25,4 miljoonaa euroa.

Uudisrakentaminen sisältää myös tarvittavat katujen ulkovalaistus- ja liikennevaloinvestoinnit.

Suurpiirin katuinvestoinnit kohdistuvat suunnitelmakaudella täydennysrakentamisalueille kuten Orapihlajatie ja Paatsamantien alue Haagassa, Huopalahdenportti Pikku Huopalahden pohjoisosassa, Pitäjänmäen asemakeskus, Hakaniemen alue, Raide-Jokerin reitin varren täydennysrakentaminen, Viikinkallion asuntokatu ja Viikin pehmeikkö, Työnjohtajankadun korttelit Herttoniemessä, Kauppamylyntien ympäristö Roihupellossa ja Aromikujan alue Aurinkolahdessa. Meri-Rastilan täydennysrakentamisen aluetta Vuosaarella ja Karhukallion aluetta Myllypurossa edistetään kaavallisten mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi erillisiä katuhankeita toteutetaan kaava-alueiden keskeneräisyyden vuoksi. Sorakatuojen rakentaminen etenee täydennysrakentamisen edellyttämässä laajuudessa. Uudisrakentamisen hankkeilla vastataan kaupunkistrategian *Toimiva ja kaunis Helsinki* sekä *Helsinki on houkutteleva osajille ja yrityksille* -painopistealueiden tavoitteisiin.

Meluntorjunnan erillishankkeet kohdistuvat meluntorjuntaselvityksen suuntaviivojen ja kohdepriorisoinnin mukaisille, rakennetun pääkatuverkon osille (Vanha Porvoontie, Suutarilantie, Tapaninkyläntie). Raamipaineista johtuen meluntorjunnan erillishankkeet toteutetaan pääosin ohjelmakauden jälkipuoliskolla. Uusien katujen ja liikenneväylien meluntorjunta toteutetaan tarvittaessa osana kyseisiä hankkeita. Lisäksi meluntorjuntaa sisältyy Helsingin kaupungin ja Uudenmaan ELY -keskuksen yhteishankkeisiin.

8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt

Katujen perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin on talousarviossa osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa yhteensä 61,3 miljoonaa euroa, 60,4 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 78,6 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Suunnitelmakauden merkittävimpiä peruskorjaushankkeita ovat vuodelle 2023 jatkuva Suomenlinnan katujen peruskorjaus sekä suunnitelmakaudella käynnistyvät Fredrikintorin, Maatullinkujan, Abraham Wetterin tie välillä Linnanrakentajantie-Sahaajankatu ja Johan Sederholmintien peruskorjaukset. Muut katujen peruskorjaushankkeet ovat joukkoliikenteen ja pyöräilyn kehityshankkeiden tai vesihuollon (HSY) saneerauksen yhteydessä tehtäviä koko kadun perusparannuksia ja vakavien rakennevaurioiden kuten painumien korjaustarpeita eri puolilla kaupunkia. Vieraslajien torjunta-asetuksen (704/2019) mukaisesti erillisenä työvaiheena vaihdetaan asetuksessa mainittuja katuistutuksissa käytettyjä kasvilajeja muihin kasvilajeihin.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen sekä muun telematiikan uusinta on osa katujen peruskorjausta. Ulkovalaistuksen peruskorjaus keskittyy olemassa olevan valaistusverkon saneeraukseen toimenpideohjelman mukaisesti siten, että EU:n EcoDesign-direktiivin kiristyneet vaatimukset saavutetaan. Ulkovalaistuksen energiatehokkuuden parantamiseksi käynnistetty ns. Helsinki LED-hankkeen ensimmäinen vaihe valmistui vuonna 2019. Helsinki-LED-hanke on nyt siirtynyt vaiheeseen 2, jossa loput vanhat valaisimet (65 000 kpl) vaihdetaan LED-valaisimiksi. Lisäksi vanhoja ulkovalaisimia vaihdetaan LED-valaisimiksi joko hankkeiden peruskorjauksen yhteydessä tai erillisenä hankkeena käytettävissä olevien määrärahojen mukaan. Telematiikan peruskorjaus keskittyy vanhan kuparisen liikennevaloja palvelevan tietoliikenneverkon uusintaan valokuiduksi. Hanke on aloitettu vuonna 2019. Vanhojen purkauslamppujen poistuminen markkinoilta vuonna 2027 edellyttää Led-valosaneerauksen määrätietoista edistämistä, jotta kaupunki kyetään valaisemaan

8 03 01 02 Ombyggnad och trafikregleringar

jatkossakin. LED-valosaneerauksella saavutetaan merkittävää energiatehokkuuden parantumista, joka edistää kaupungin strategian mukaista kunnianhimoista ilmastovastuuta.

Siltojen ja muiden erikoisrakenteiden (ranta- ja tukimuurit, portaat, meluesteet) peruskorjausten määrärahaehdotukseen sisältyvät peruskorjausten lisäksi myös uusittavien siltojen investointikustannukset. Uusittavista silloista kiireellisimpiä ovat vuonna 2022 käynnistyvä Rajasaaren silta ja Mannerheimintien silta. Siltojen kunnan sekä elinkaari- ja ympäristöviisaan korjausajankohdan näkökulmasta kiireellisiä siltojen peruskorjauskohteita on yhteensä noin 100 kpl. Näiden joukosta kiireellisimmät toteutettavissa olevat kohteet ovat Rajakylän risteyssilta ja Itäväylällä Viikin ramppien sillat. Myös Kulosaaren sillassa on havaittu painumasta johtuvia vaurioita, joiden on arvioitu edellyttävän sillan uusimista. Sillan yleissuunnittelu käynnistyi vuonna 2022.

Uudelleenpäälystys kohdistetaan vuosittain tehtävän päälystysohjelman perusteella eniten kuormitetuille pää- ja kokoojakaduille, mutta myös huonokuntoisten jalkakäytävien sekä jalankulun ja pyöräilyn väylien päälysteiden uusimista tulee lisätä osana strategianmukaisen kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattamisen tavoitetta. Uudelleenpäälystysistä on laadittu pää- ja kokoojkatuja koskeva ohjelma, jonka avulla on mahdollista parantaa kustannustehokkuutta yhteistyössä muiden infraa rakennuttavien yhteisen kunnallisteknisen työmaan sopimuskumppaneiden kanssa. Jalankulku- ja pyöräilyväylille laadittiin oma uudelleenpäälystämishjelma. Uudelleenpäälystyskustannusnoususta johtuen määrärahalla toteuttavien kohteiden määrä vähenee.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalla varaudutaan parantamaan joukkoliikennejärjestelmää ja sen luotettavuutta muun muassa HSL:n Helsingille tekemän esityksen mukaisesti. Suunnitelmakaudella jatketaan vuonna 2022 käynnistyvien Ruskeasuon tulevaan raitiovaunuarikkoon liittyvien katujärjestelyiden toteuttamista mm. Nauvontielle sekä varaudutaan raitioliikenteen kehittämishjelman toimenpiteiden toteuttamiseen. Suunnitelmakaudella varaudutaan bussiliikenteen linjastomuutosten ja sähköbussiliikenteen edellyttämien pysäkkijärjestelyjen tekemiseen ja muuhun joukkoliikenteen luotettavuuden parantamiseen poistamalla rakennetussa katuverkossa olevia rakenteellisia häiriötekijöitä. Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahoilla edistetään strategianmukaisen joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisen tavoitetta.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Määrarahassa varaudutaan myös älyliikenteen järjestelmien sekä opasteiden kehittämiseen. Vuonna 2020 aloitettua automaattisten nopeusvalvontapisteiden asennusta kaduille jatketaan. Uuden tieliikennelain mukaisia liikennemerkkimuutoksia tehdään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Liikennejärjestelyihin sisältyy myös Raide-Jokerin osalta sellaisia katuympäristön muutoshankkeita (ns. liittyviä hankkeita), jotka eivät aiheudu raitiotien rakentamisesta, mutta jotka ovat välttämättömiä suunnitella samanaikaisesti raidehankkeen kanssa.

Pyöräilyn ja jalankulun väyliin osoitettu määräraha käytetään pyöräliikenteen tavoiteverkon toteuttamiseen sekä baanaverkon laajentamiseen eri puolilla kaupunkia joko erillisinä hankkeina tai raidehankkeiden yhteydessä. Määrärahaan sisältyy myös

jalankulun ja pyöräilyn yli- ja alikulkusiltojen rakentamista liikkumisen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi. Taloussuunnitelmakauden 2023–2025 suurimmat investoinnit ovat 2021 käynnistynyt Kansalaistori-Kaisaniemi pääradan alikulkukäytävä (Kaisantunneli) sekä vuonna 2023 käynnistytävä Mannerheimintie välillä Postikatu-Reijolankatu. Suunnitelmakaudella on ohjelmoitu alkavaksi myös muita isoja pyöräilyhankkeita nykyisessä katuverkossa kuten Hämeentie välillä Kustaa Vaasan tie - Annalantie, Aleksis Kiven katu, Mäkelänkatu ja Itäbaana välillä Tupasaarentie - Hiihtäjänkuja – Hiihtäjäntie. Lisäksi rakennetaan vuodelle 2023 jatkuvaa Itäbaanaa välillä Suunnittelijankatu-Valurinkatu. Kantakaupungin pyöräverkon rakentamisen vaiheistuksessa huomioidaan myös rakentamisen aikaiset vaikutukset muuhun liikenteeseen. Jalankulun ja pyöräilyn väylien hankkeilla edistetään kävely- ja pyöräiliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisen strategista tavoitetta.

Hulevesien hallintaa toteutetaan osana Helsingin kaupungin hulevesiohjelmaa. Hulevesien aiheuttamia haittoja pyritään ehkäisemään ja poistamaan useammassa paikallisissa kohteissa samalla toteuttaen hulevesien suunnitelmallista kokonaihallintaa. Hulevesien laatuun liittyvää tietoa kerätään 2021 käynnistyneessä viisivuotisessa hankkeessa, jossa tutkitaan veden laatua sekä Taivallahdessa sijaitsevan hulevesiarkun suodatuskykyä. Hulevesien hallinnan hankkeita ja toimenpiteitä toteutetaan myös Muut investoinnit alle sijoittuvalla ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalta. Hulevesien hallinnan toimenpiteillä varaudutaan ja sopeudutaan strategian mukaisesti ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

8 03 01 03 Muut investoinnit

Muihin investointeihin on talousarviossa osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 7,3 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on osoitettu 6,2 miljoonaa euroa ja 6,4 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Täytemaan vastaanottoaikkojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämishojelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottoaikkojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanottoaikkojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahoilla järjestetään lumenvastaanotto toiminnan kapasiteetti vastaamaan Helsingin kaduilta tulevaa lumen hävitystarvetta kaupungin toimivuuden turvaamiseksi talviaikana, varmistetaan tarvittava määrä lumen vastaanottoaikkoja sekä innovoidaan lumen lähivastaanottojärjestelyjä. Lisäksi kehitetään nykyisten hiekoitussepin varastosiilojen ja suolavarastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa. Toimenpiteet ohjelmoidaan vuosittain laadittavan toteutusohjelman mukaisesti.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalta toteutetaan suunnitelmakaudella Kauppatorin tulvasuojelurakenteita ja Pyörökivenpuiston tulvasuojelua.

Muiden investointien hankkeet vastaavat laaja-alaisesti sekä toimivan ja kauniin kaupungin sekä kunnianhimoisen ilmastovastuun strategisiin tavoitteisiin.

8 03 01 03 Övriga investeringar

8 03 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohta 8 03 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi, on lakkautettu. Projektialueiden katurakentamiseen varattu määräraha siirtyi uuteen perustettuun talousarviokohdan 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, alakohtaan 8 08 02 Kadut, vuodesta 2022 alkaen. Samoin siirtyi vuoden 2021 toteumatieto lakkautetulta kohdalta uudelle kohdalle.

8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohta 8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunginhallituksen käytettäväksi, muutettiin 8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi.

Yhteishankkeisiin Väyläviraston kanssa on varattu vuodelle 2023 0,9 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on esitetty 0,6 miljoonaa euroa ja 1,1 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Kaupungin kustannusosuutta väyläviraston yhteishankkeissa koskeva määrärahaehdotus sisältää valtion maanteihin liittyvät liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeet kaupungin alueella. Yhteishankkeiden toteutus on sidoksissa hankkeiden valtion osuuden rahoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa lukuun ottamatta niitä kaupungin maankäytön kehittämisestä aiheutuvia hankkeita, jotka kaupunki rahoittaa kokonaan. Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa edistävät kaupungin toimivuutta, asuntotuotantoa ja kaupungin liikennejärjestelmää strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kehä I/Mylypuron eritasoliittymän tiesuunnitelma valmistui vuonna 2015 ja sitä on esitetty valtioneuvostoon hyväksyttäväksi. Valtio myönsi lisäbudjetissaan väylävirastolle 0,5 miljoonaa euroa hankkeen rakennussuunnitelman laatimiseen ja rakennussuunnitelma valmistui yhteishankkeena vuonna 2022. Hankkeen toteutukselle on varattu määrärahaa 5,0 miljoonaa euroa vuosille 2026 ja 2027. Hankkeen kokonaiskustannus on yhteensä noin 36,5 miljoonaa euroa.

Tuusulanväylällä melusteiden toteutus Torpparinmäen kohdalla käynnistymiseen varaudutaan taloussuunnitelmakaudella. Hanke valmistuu taloussuunnitelmakauden aikana edellyttäen Ely-keskuksen rahoitusosuutta.

Lahdenväylän ylittävän Ilmasillan toteutus on osa Malmin eritasoliittymän toteutusta. Ilmasilta luo yhteyden Kivikon ja Malmin välille ja palvelee sekä entisen lentokenttäalueen kehittymistä uudeksi asuinalueeksi että alueiden yritystoimintaa. Ilmasilta ja Ilmasillantie toimivat tulevaisuudessa tärkeänä joukkoliikennereitinä ja pyöräilyn baanareitistön osana. Ilmasillan alueen tiesuunnitelma valmistui vuonna 2022, ja rakennussuunnittelu käynnistyy hankepäätöksen jälkeen. Hankkeen toteutukseen varaudutaan taloussuunnitelmakauden jälkeen. Hankkeen toteutuminen edellyttää valtion rahoitusosuuden varmistumisen.

Hämeenlinnanväylällä Kuninkaantammen eritasoliittymä on tärkeä asuinalueen saavutettavuudelle. Tiesuunnitelmaa Kannelmäki-Kehä III osalta valmistellaan. Hankkeelle ei ole osoitettu rahoitusta kymmenvuotisessa investointiohjelmassa.

8 03 02 Gator i projektområdet, till stadsstyrelsens disposition**8 03 03 Samprojekt med Trafikledsverket, till stadsmiljönämndens disposition**

Länsiväylällä eritasoliittymän alustava tiesuunnitelma Koivusaaren kohdalla on valmistunut vuonna 2020. Tie- ja rakennussuunnitelman laadintaan varaudutaan taloussuunnitelmakaudella ja mahdolliseen hankkeen käynnistymiseen alustavan investointiohjelmakauden lopulla.

Turunväylän ja Huopalahdentien liittymästä on laadittu aluevaraussuunnitelmatasoisia tarkasteluja vuoden 2020 aikana. Kohteen tiesuunnittelu käynnistyi vuonna 2022 jatkuen vuodelle 2023. Rakennussuunnitteluun varaudutaan tiesuunnitelman jälkeen suunnitelmakaudella ja toteutukseen vuosina 2026–2027.

8 04 Puistot ja liikunta-alueet – Parker och idrottsområden

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	18 389	31 900	22 400	31 400	28 700	24 800
Netto	-18 389	-31 900	-22 400	-31 400	-28 700	-24 800
<i>Yitykset - Överskridningar</i>		800				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		73,5	-29,8	-1,6	-8,6	-13,6

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Menot - Utgifter						
80401 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Parker och friluftsområden, till stadsmiljönämndens disposition	18 389	31 900	22 400	31 400	28 700	24 800
<i>Yitykset - Överskridningar</i>		800				
8040101 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset – Nya parker och ombyggnader av parker	10 841	14 400	13 300	16 800	18 900	16 000
8040102 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet – Idrottsplatser och friluftsområden	7 548	17 500	9 100	14 600	9 800	8 800

8 04 Puistot ja liikunta-alueet

8 04 Parker och idrottsområden

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 04 01 Parker och idrottsområden, till stadsmiljönämndens disposition

Talousarviossa on osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 31,4 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on osoitettu 28,7 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 on osoitettu 24,8 miljoonaa euroa.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotus on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluluiden alustaviin hanketarpeisiin perustuen, joita on valmisteltu kaupungin keskeisten yhteistyötahojen kanssa. Ehdotuksen sisältämät hankkeet on sovitettu yhteen muiden Yhteinen kunnallistekninen työmaa (YKT) -osapuolten investointiohjelmien kanssa ja varmistettu hankkeita koskevan yhteistoteutuksen osapuolet ja laajuus.

Lisäksi ehdotuksessa on otettu huomioon puistojen turvatarkastuksissa, ylläpidossa ja aluesuunnitelmissa esiin nousseet peruskorjaustarpeet. Liikunta-alueinvestoinneissa peruskorjaus- ja uusien investointikohteiden tarvemäärityllyn tekee liikunta-alueomaisuutta hallinnoiva ja ylläpitävä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus

Talousarviossa on osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 16,8 miljoonaa euroa, 18,9 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 16,0 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Vuonna 2022 käynnistyneitä ja vuonna 2023 jatkuvia hankkeita ovat Ruoholahdenpuiston leikkipaikan ja pelikentän peruskorjaus sekä Kiertotähden viljelypalsta-alue. Kaisaniemenpuiston peruskorjauksen suunnittelu on käynnissä. Puistoihin ja liikuntapaikkoihin vuodelle 2022 saatu lisämääräraha on mahdollistanut Kaisaniemenpuiston peruskorjauksen pienimuotoisen käynnistämisen. Kaisaniemenpuiston toteutusta jatketaan suunnitelmakaudella.

Uusien puistojen ja puistojen peruskorjauksen määrärahaalla toteutetaan viher- ja virkistyspalveluiden peruskorjaus ja täydentäminen sekä leikkipuistojen ja -paikkojen turvallisuuspuutteiden korjaaminen. Pandemian myötä kasvanut virkistysalueiden käyttöasteen nousu kasvattaa tarvetta virkistysverkoston ja opastuksen parantamiseen.

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy asuntotuotantokohteiden puistopalveluhankkeisiin, jotta asukkaiden palvelutaso saataisiin pidetyksi riittävänä ja tasapuolisena. Taloussuunnitelmakaudella käynnistytviä hankkeita ovat muun muassa Sigurd Frosteruksen puisto Taivallahdessa, Haaganpuronlehto Ruskeasuolla, uuteen sijaintiin siirtyvä leikkipuisto Viiri Pikku Huopalahdessa, Vallilanpuisto, Raide-Jokerin reitin varren täydennysrakentaminen ja Haruspuisto Meri-Rastilassa.

Luonnonsuojelualueinvestoinnit suunnitelmakaudella kohdistuvat uusien luonnonsuojelualueiden toteuttamiseen sekä nykyisten luonnonsuojelualueiden käyttöpaineiden haittojen ehkäisemiseen kuten opasteisiin, luontopolkujen kunnostuksiin ja katselulavojen toteuttamisiin. Luonnonsuojelualueille ja myös luontoarvojen turvaamiseen kohdistetuilla investoinneilla vastataan kaupungin strategian mukaiseen monimuotoisen luonnon suojelun ja vaalimisen tavoitteeseen.

Peruskorjausinvestoinnit kohdistuvat lähinnä sellaisten puistojen peruskorjaamiseen, jotka eivät tehtyjen aluesuunnitelmien ja turvallisuustarkastusten mukaan enää täytä toiminnallisia ja turvallisuusvaatimuksia, vaan vaativat välitöntä peruskorjausta. Tehtävät toimenpiteet ovat ensisijaisesti leikkipaikkojen ja -puistojen välineiden uusimista, käytävä- ja oleskelualueiden parantamista sekä laite- ja kalustekannan ajanmukaistamista nykyisten vaatimusten mukaisiksi. Merkittävimmät vuonna 2023 käynnistytävät hankkeet ovat leikkipuisto Maunula, leikkipuisto Vähätupa Konalassa, Museonpuiston leikkipaikka Etu-Töölössä ja leikkipuisto Rusthollari Vartiokylässä.

Suunnitelmakaudella käynnistyy leikkipuisto Ruoholahden peruskorjaus tietokoneaiheisena leikkipuistona ja leikkipuisto Sannan peruskorjaus Länsi-Pasilassa.

Merellisen Helsingin strategiaa edistäviä puistohankkeita suunnitelmakaudella ovat mm. Sigurd Frosteruksen puisto ranta-alueineen, Vasikkasaaren puistosuunnittelu sekä raitti- ja vesihuoltoverkoston suunnittelu. Liikuntapaikoista ja

8 04 01 01 Nya parker och istandsättning av parker

ulkoilualueista merellisen Helsingin strategiaa tukevia hankkeita ovat mm. laitureiden uusimiset ja sähköistämiset. Merellisen Helsingin kohteet ja niiden rahoitus sijoittuvat osin myös muille talousarviokohdille. Muille talousarviokohdille sijoittuvia merellisen Helsingin hankkeita ovat muun muassa Lauttasaaren reitin opastus, Lapinlahden sairaalapuiston rantamuurin korjaus ja Idän opastettua rantareittiä koskevat rakenteelliset korjaukset.

Luontoarvojen turvaamiseen liittyvillä investoinneilla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuus luonto- sekä puisto- ja virkistysalueiden käytön ja kulutuspuheen ollessa huomattavassa kasvussa. Samalla pyritään ehkäisemään vieraslajien leviämistä sekä varmistamaan liito-oravien yhteyksien oikea-aikainen, maankäyttöä tukeva toteutus. Suunnitelmakaudella luontoarvojen turvaamiseen liittyviä investointeja ovat muun muassa kurturuusun torjunta, pääosin Ida Ahlbergin puistoon sijoittuvan liito-oravayhteyden toteuttaminen sekä kulkijoita opastavat ja ohjaavat toimenpiteet. Luontoarvojen turvaamiseen liittyvät investoinnit kohdistuvat useammalle talousarviokohdalle.

8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Talousarviossa on osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 14,6 miljoonaa euroa, 9,8 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 8,8 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Liikuntapaikat ja ulkoilualueet sisältävät kaikki muut kuin talonrakentamiseen kuuluvat liikunta- ja alueinvestoinnit. Tehtäviin kuuluvat muun muassa rantarakenteet, venelaiturit, veneväylät, kentät, katsomot, ulkoilureitit ja uimarannat. Merkittävimmät ulkoilualueinvestoinnit kohdistuvat parina ensimmäisenä vuotena pääosin liikuntapaikkojen ja kenttien peruskorjaukseen. Määrärahalla toteutetaan muun muassa vuonna 2022 käynnistynyt Johanneksenkentän tekojäärata ja Keskuspuiston opastuksen parantaminen, Viikin kentän ja Pirkkolan yleisurheilukentän perusparantaminen sekä käynnistetään Herttoniemen liikuntapuiston perusparantaminen. Suunnitelmakaudella jatketaan myös tekonurmikenttien peruskorjauksia, lähiliikuntapaikkojen ja pienpelikenttien rakentamista sekä varaudutaan merellisen strategian saaristoinvestointeihin.

8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohta 8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi, on lakkautettu. Projektialueiden puisto- ja liikunta-alueiden rakentamiseen varattu määräraha siirtyi uuteen perustettuun talousarviokohdan 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, alakohtaan 8 08 03 Puistot ja liikunta-alueet, vuodesta 2022 alkaen. Samoin siirtyi vuoden 2021 toteumatieto lakkautetulta kohdalta uudelle kohdalle.

8 04 01 02 Idrottsplatser och friluftsområden

8 04 02 Parker och idrottsområden i projektområden, till stadsstyrelsens disposition

8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta – Grundanskaffning av lös egendom

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster	165	214				
Menot - Utgifter	68 514	84 000	68 278	68 278	73 801	74 146
Netto	-68 349	-83 786	-68 278	-68 278	-73 801	-74 146
<i>Yliykset - Överskridningar</i>		32 699				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		30,1	-100,0	-100,0		
Menot - Utgifter		22,6	-18,7	-18,7	8,1	0,5
1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster						
80550 Pelastustoimi – Räddningsväsendet	165	214				
Menot - Utgifter						
80501 Keskushallinto – Centralförvaltningen	21 418	29 500	23 124	23 124	23 124	23 124
<i>Yliykset - Överskridningar</i>		10 391				
8050101 Kaupunginkanslia – Stadskansliet	830	1 700	2 832	2 832	2 832	2 832
8050102 Keskitetyt tietotekniikkahankinnat – Centraliserade IT-anskaffningar	13 328	17 852	20 292	20 292	20 292	20 292
8050105 ICT-yhteispalvelut – Gemensamma ICT-tjänster	7 260	9 948				
80502 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala – Fostrans- och utbildningssektorn	24 364	27 060	33 601	33 601	37 105	36 735
<i>Yliykset - Överskridningar</i>		4 702				
8050201 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	14 220	14 000	18 141	18 141	22 670	21 390
8050202 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	10 143	13 060	15 460	15 460	14 435	15 345
80503 Kaupunkiympäristön toimiala – Stadsmiljösektorn	6 217	10 859	4 626	4 626	6 145	6 360
<i>Yliykset - Överskridningar</i>		9 393				
8050301 Pelastustoimi – Räddningsväsendet	1 835	6 000				
8050302 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	3 527	4 419	4 489	4 489	6 000	6 000
8050303 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	855	440	137	137	145	360
80504 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala – Kultur- och fritidssektorn	5 421	7 481	6 927	6 927	7 427	7 927
<i>Yliykset - Överskridningar</i>		2 160				
8050401 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	1 835	2 780	2 867	2 867	3 227	3 427
8050402 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	3 586	4 701	4 060	4 060	4 200	4 500
80505 Sosiaali- ja terveystoimiala – Social- och hälsovårdssektorn	11 094	9 100	0	0	0	0
<i>Yliykset - Överskridningar</i>		6 053				
8050501 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	5 073	4 000	0	0	0	0
8050502 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	6 021	5 100	0	0	0	0
80506 Tarkastusvirasto – Revisionskontoret						
<i>Yliykset - Överskridningar</i>						

Talousarviossa vuodelle 2023 on osoitettu irtaimen omaisuuden määrärahaa 68,3 miljoonaa euroa ja vuodelle 2024 73,8 miljoonaa euroa sekä vuodelle 2025 74,1 miljoonaa euroa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan irtaimen omaisuuden investoinnit on esitetty talousarvion kohdassa 85 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen investoinnit.

8 06 Arvopaperit – Värdepapper

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Talousarvio Budget 2022	Ehdotus Förslag 2023	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Tulot – Inkomster						
Menot – Utgifter	24 149	16 000	20 420	20 420	16 120	11 000
Netto	-24 149	-16 000	-20 420	-20 420	-16 120	-11 000
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>		282 188				
Muutos - Förändring, %						
Tulot – Inkomster						
Menot – Utgifter		-33,7	27,6	27,6	-21,1	-31,8

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Talousarvio Budget 2022	Ehdotus Förslag 2023	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Menot – Utgifter						
80601 HITAS-osakkeiden hankkiminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Förvärv av HITAS-aktier, till stadsmiljönämndens disposition	1 101	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>						
80602 Muut kohteet, kaupungin hallituksen käytettäväksi – Övriga objekt, till stadsstyrelsens disposition	23 048	15 000	19 420	19 420	15 120	10 000
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>		17 188				
80603 Helsingin Stadion Oy:n osakkeiden merkintä, kaupungin hallituksen käytettäväksi – Tecknande av aktier i Helsinki Stadion Oy, till stadsstyrelsens disposition						
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>						
80604 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n osakkeiden merkintä – Tecknande av aktier i Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab						
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>		265 000				

Talousarvioon on Arvopapereihin vuodelle 2023 varattu määrärahaa yhteensä 20,4 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on osoitettu 16,1 miljoonaa euroa ja 11 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Määräraha sisältää vuosittain Hitas-osakkeiden ostoihin 1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 määrärahalla varaudutaan kaupungin pääomasijoituksiin mm. KOy Laakson yhteissairaalaan sekä Turun Tunnin Juna Oy:n ja Suomi-rata Oy:n suunnitteluhankkeiden rahoittamiseen.

8 07 Muu pääomatalous – Övrig kapitalhushållning

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	23 841	13 000	69 000	69 000	18 000	18 000
Menot - Utgifter	1 319	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Netto	22 521	12 000	68 000	68 000	17 000	17 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		160				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-45,5	430,8	430,8	-73,9	0
Menot - Utgifter		-24,2	0	0	0	0

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster						
80750 Valtionosuudet ja -avustukset – Statsandelar och -understöd	5 620	8 400	8 400	8 400	13 400	13 400
80751 Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot – Inkomster från försäljning av byggnader och aktier	18 221	4 000	60 000	60 000	4 000	4 000
80752 Muut pääomatulot – Övriga kapitalinkomster	0	500	500	500	500	500
80753 Väestönsuojakorvaukset – Ersättningar för skyddsrum		100	100	100	100	100
Menot – Utgifter						
80701 Lähiörahastosta rahoitettavat hankkeet, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Projekt som	1 022					
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>		160				
80702 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi – Utvecklingsprojekt, till stadskansliets disposition	298	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Ylitykset – Överskridningar</i>						

Valtionosuuksiin ja -avustuksiin sekä muihin pääomatuloihin on vuodelle 2023 arvioitu yhteensä 69,0 miljoonaa euroa.

Vuonna 2023 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioidaan myytävän 90 milj. eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 60 milj. euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan 3 10 01 kaupunkirakenne.

Taloussuunnitelmavuonna 2024 arvioidaan myynnin olevan 10 milj. euroa ja vuonna 2025 noin 10 milj. euroa.

Myytävät kohteet ovat pääosin pienrakennuksia tai kohteita, joissa palvelutuotanto on loppunut. Myyntikohteiden valinnan lähtökohdiana on korjausvelan ja korjaustarpeen sekä ylläpitokustannusten pienentäminen ottaen huomioon myös kohteista mahdollisesti saatavat vuokraustuotot.

Väestönsuojakorvauksia arvioidaan perittävän 0,1 milj. euroa.

Muihin kehittämishankkeisiin kuten alueelliseen ympäristötaitteeseen varaudutaan vuosittain 1 miljoonalla eurolla.

8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Infrastrukturbyggande i projektområden, till stadsstyrelsens disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	117 779	103 700	122 800	123 000	127 550	141 300
Netto	-117 779	-103 700	-122 800	-123 000	-127 550	-141 300
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		11 536				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		-12,0	18,4	18,6	3,7	10,8

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Menot - Utgifter						
80801 Esirakentaminen - Grundberedning	59 541	45 200	47 600	46 400	57 150	73 600
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		3 900				
8080101 Kamppi-Töölönlahti - Kampen-Tölöviken	12					
8080102 Länsisatama - Västra Hamnen	11 518	11 300	11 400	11 400	8 700	10 300
8080103 Kalasatama - Fiskehamnen	36 166	5 400	8 400	8 400	24 000	23 000
8080104 Kruunuvuorenranta - Kronbergsstranden	4 261	6 600	9 500	8 300	6 000	3 100
8080105 Pasila - Böle	5 079	3 000	3 800	3 800	9 500	11 800
8080106 Kuninkaankolmio - Kungstriangeln	1 412	4 000	1 500	1 500	600	400
8080107 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen - Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande	463	1 500	900	900	2 500	3 500
8080108 Malmi - Malm	628	13 400	12 100	12 100	5 850	21 500
80802 Kadut - Gator	53 883	52 500	68 800	68 800	60 300	57 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		6 040				
8080201 Kamppi-Töölönlahti - Kampen-Tölöviken	42	400	400	400	3 300	5 600
8080202 Länsisatama - Västra Hamnen	14 858	13 000	25 500	25 500	21 300	13 500
8080203 Kalasatama - Fiskehamnen	8 174	4 200	4 500	4 500	4 900	3 800
8080204 Kruunuvuorenranta - Kronbergsstranden	8 545	11 600	14 600	14 600	13 200	13 800
8080205 Pasila - Böle	19 510	17 600	17 500	17 500	7 300	9 000
8080206 Kuninkaankolmio - Kungstriangeln	2 328	4 000	2 100	2 100	4 500	3 000
8080207 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen - Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande	15	500	1 700	1 700	2 800	3 000
8080208 Malmi - Malm	411	1 200	2 500	2 500	3 000	5 300
80803 Puistot ja liikunta-alueet - Parker och idrottsområden	4 355	6 000	6 400	7 800	10 100	10 700
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		1 596				
8080301 Kamppi-Töölönlahti - Kampen-Tölöviken	0					
8080302 Länsisatama - Västra Hamnen	1 370	1 000	1 500	1 500	4 600	3 700
8080303 Kalasatama - Fiskehamnen	684	1 100	900	1 400	1 800	500
8080304 Kruunuvuorenranta - Kronbergsstranden	186	1 800	1 700	1 600	100	600
8080305 Pasila - Böle	1 037	150	100	100	500	800
8080306 Kuninkaankolmio - Kungstriangeln	997	1 300	1 500	2 500	1 600	2 000
8080307 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen - Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande		0	0	0	0	0
8080308 Malmi - Malm	81	650	700	700	1 500	3 100

Projektialueiden infrarakentamiseen on osoitettu 123 miljoonaa euroa vuodelle 2023, 127,6 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 141,3 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Töölönlahden tulvasuojelun vesilupapäätöksestä on valittu korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka viivästyttää hankkeen toteuttamisen käynnistymistä noin 1,5 vuotta. Vuodelta 2023 vapautuva määräraha 4,4 miljoonaa euroa on siirretty kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi osoitettuihin infrainvestointeihin.

8 08 01 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi

8 08 01 Grundberedning

Kamppi-Töölönlahden, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden ja muuhun esirakentamiseen on kaupunginhallituksen käyttöön vuodelle 2023 osoitettu 46,4 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on osoitettu 57,2 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 on osoitettu 73,6 miljoonaa euroa.

Toimintasuunnitelmakauden määrärahoilla toteutetaan Malmin Nallenrinteen ja Lentoasemakorttelien esirakentamista, Nihdin asuntorakentamista sekä Hernesaaren ruoppaus- ja täyttötöitä. Näille hankkeille kohdistuu suunnitelmakaudella 2023–2025 67,1 miljoonan euron investoinnit. Tämän lisäksi muuhun alueelliseen esirakentamiseen käytetään taloussuunnitelmakaudella 2023–2025 116,3 miljoonaa euroa Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Kuninkaankolmion, Pasilan, Malmin ja Läntisen bulevardikaupungin alueilla. Hankkeet tukevat asuntotuotannon kasvua AM-ohjelman mukaisesti.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön, ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisataman määrärahalta toteutetaan esirakentamista pääosin Ahdinaltaan ja Melkinlaiturin alueilla. Ahdinaltaan alueen esirakentamisella mahdollistetaan alueen toimitilahankkeiden käynnistäminen taloussuunnitelmakaudella. Hernesaassa jatketaan itärannan ruoppaus- ja täyttöurakkaa taloussuunnitelmakauden loppupuolella. Massojen välivarastointitoiminta ja pilaantuneiden maiden käsittely projektialueella jatkuu Hernesaassa. Jätkäsaaren kannaksen sillan muutostyöt toteutetaan sillan peruskorjauksen yhteydessä ja niihin on varattu yhteensä 2 miljoonaa euroa toimintasuunnitelmakaudella.

Kalasataman määräraha mahdollistaa taloussuunnitelmakaudella Hermanninrannan palvelurakentamisen ja asuntotuotannon aloittamisen vuosina 2025 ja 2026 sekä Nihdin alueen asuntorakentamisen jatkumisen. Määrärahalta mahdollistetaan myös Suvilahden tapahtuma-alueen ja tapahtumakorttelin rakentaminen taloussuunnitelmakaudella.

Kruunuvuorenrannassa esirakennetaan Kruunuvuoren, Stansvikinkallion, keskus- ja palvelukorttelien alueita sekä jatketaan Koirasaarten esirakentamista. Lisäksi määrärahaa käytetään kiviaineksen välivarastointitoimintaan, joka jatkuu alueen eteläkärjessä, Koirasaarilla.

Pasilan projektialueella tehdään tulevien asunto- ja toimitilahankkeiden esirakentamiseen liittyviä pohjatutkimuksia ja pilaantuneiden maiden selvityksiä. Eteläisen Postipuiston esirakentamistyöt aloitetaan. Lisäksi Ratapihakortteleissa

jatketaan pohjanvahvistusten rakentamista ja rakennetaan yhteiskäyttötunnelin edellyttämiä muutoksia.

Kuninkaankolmion määrärahalta toteutetaan Ellen Thesleffin puiston ja Palettilammen esirakentamista Kuninkaantammen Lammenrannan kaava-alueella. Honkasuon asuntoalueen esirakentaminen jatkuu vuonna 2023 alueen länsiosassa.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalta toteutetaan uusien projektialueiden hankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa, Koivusaaren ruoppausten ja täyttöjen aloitukseen varaudutaan vuodesta 2026 alkaen. Läntisen bulevardikaupungin suunnittelu on käynnissä. Haagan terveys- ja hyvinvointikeskuksen edellyttämiä johtosiirtoja suunnitellaan ja toteutetaan taloussuunnitelmakaudella. Läntisen bulevardikaupungin maankäytön toteuttamisen edellyttämiä sähkönsiirtoratkaisuita suunnitellaan, mutta toteuttaminen ajoittunee suunnitelmakauden ulkopuolelle ja vaatii merkittäviä investointeja.

Malmin määrärahalta toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saamiseen liittyviä kokonaisuuksia Malmin kentän alueella. Suurimpana niistä on maakaasun runkoputken siirto. Määrärahalta edistetään tilapäisen lumenvastaanottopaikan ja rakentamislogistiikan ajoyhteyden ja kierrätyskentän rakentamista sekä esirakentamisen koerakenteiden toteutusta. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan väliaikaiskäyttöä palvelevia reitti yhteyksiä ja toimintoja.

8 08 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Kamppi-Töölönlahden, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden katuihin on kaupunginhallituksen käyttöön vuodelle 2023 osoitettu 68,8 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on esitetty 60,3 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 on esitetty 57,0 miljoonaa euroa.

Asuntotuotantoon projektialueilla kohdistuu vuosien 2023–2025 aikana 110 miljoonan euron edestä katuinvestointeja. Hankkeet tukevat asuntotuotannon kasvua AM-ohjelman mukaisesti. Toimintasuunnitelmakauden määrärahoilla toteutetaan Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän katuyhteyksiä, Pohjois-Pasilan katurakentamista. Länsisatamassa katurakentaminen painottuu Melkin- ja Saukonlaiturin alueille. Näille hankkeille kohdistuu toimintasuunnitelmakaudella 2023–2025 76,6 miljoonan euron investoinnit. Lisäksi määrärahoilla edistetään Kalasataman, Kuninkaantammen ja Honkasuon katurakentamista.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Kamppi-Töölönlahti

Kamppi-Töölönlahden määrärahalta toteutetaan Töölönlahden tulvasuojeluhanke, jolla estetään tulvan pääsy Finlandiatalolle ja muihin Töölönlahden alueen kiinteistöihin.

Kampen-Tölvöken

Länsisatama

Länsisataman sisältyvät Ruoholahden, Telakkarannan ja Jätkäsaaren alueen katualueiden toteuttaminen. Katujen rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Suunnitelmakaudella katujen rakentamisessa pääpainopisteet ovat Melkin- ja Saukonlaiturin alueilla. Saukonlaiturin alueella toteutetaan rantarakenteita ja jatketaan Saukonkanavan rakentamista. Lisäksi toteutetaan liikenneturvallisuutta lisäävä kevyenliikenteen silta yli Länsisatamankadun.

Kalasadama

Kalasadaman määrärahaan sisältyvät Nihdin alueen katujen rakentaminen sekä Verkkosaaren eteläosan ja Työpajanpihan katujen pintarakenteet. Taloussuunnitelmakaudella rakennetaan myös Kaasutehtaankatu Suvilahden tapahtuma-alueen kehittämiseen liittyen, aloitetaan Hermanninrannan katurakentaminen sekä rakennetaan katujen pintarakenteet niillä alueilla, joilla asunto- tai toimitilarakentaminen on valmistunut.

Kruunuvuorenranta

Kruunuvuorenrannan projektialueen määrärahaan sisältyvät Kruunuvuorenrannan, Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän yhteyden kadut. Taloussuunnitelmakaudella rakennetaan Kruunuvuorenrannassa Kruunuvuoren, Stansvikinkallion ja Koirasaarten katuja. Yliskylässä suunnitellaan ja rakennetaan keskustan uudistamisen edellyttämiä katu- ja kunnallisteknisiä töitä. Herttoniemessä suunnitellaan ja rakennetaan Linnanrakentajantie, liittyvät kadut sekä Itäväylän ylittävät sillat.

Pasila

Pasilan projektialueella viimeistellään Veturitien ja Ratapihakortteleiden pohjoisten katuosien rakennustöitä. Postipuiston katu- ja kunnallistekniikan rakentaminen jatkuu ja Eteläisen Postipuistossa aloitetaan kunnallistekniset työt. Konepajalla jatketaan kunnallistekniikan verkoston uudistamista ja kulkuyhteyksien viimeistelyä talonrakennustöiden mahdollistamissa rajoissa.

Kuninkaankolmio

Kuninkaankolmion määrärahalla toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon katuja. Suunnitelmakauden 2023–25 katurakentamisella luodaan edellytykset asuntorakentamisen käynnistämiseksi Kuninkaantamentien ympäristön kaava-alueella sekä Honkasuon länsiosassa. Kuninkaantammen ja Honkasuon katualueiden viimeistely jatkuu koko suunnitelmakauden ajan.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalla toteutetaan pääosin suunnitteluhankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren katusuunnittelu käynnistyy vuonna 2023. Läntisen bulevardikaupungin alueen katusuunnittelu ja -rakentaminen käynnistyy suunnitelmakaudella.

Västra hamnen**Fiskehamnen****Kronbergsstranden****Böle****Kungstriangeln****Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande**

Malmi

Malmin määrärahalta vuonna 2023 suunnitellaan katuja Nallenrinteen, Lentoasemankortteleiden ja Lahdenväylän eritasoliittymän kaava-alueilla asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Katurakentaminen käynnistetään Nallenrinteen kaava-alueella. Malmin kentän rakentaminen jatkuu koko taloussuunnitelmakauden ajan.

8 08 03 Puistot ja liikunta-alueet

Kamppi-Töölönlahden puistoihin, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on talousarviokohdalle osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa yhteensä 7,8 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 on esitetty 10,1 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 on esitetty 10,7 miljoonaa euroa. Hankkeet ovat toteutettavissa investointimenoraamin puitteissa ja tukevat strategian tavoitetta viheralueiden ja lähiluonnon saavutettavuudesta.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisatama

Länsisataman puistot ja liikunta-alueet -määrärahalta jatketaan taloussuunnitelmakaudella Hyväntoivonpuiston sekä Jätkäsaaren liikuntapuiston toteutusta. Hyväntoivonpuiston toteutus jatkuu koko taloussuunnitelmakauden ajan.

Kalasatama

Kalasataman puistot -määrärahalta toteutetaan Kalasatamanpuiston rakentamaton osa, Loviseholminpuisto valmiiksi sekä Suvilahden tapahtumakenttä osana Suvilahden tapahtuma-aluetta.

Kruunuvuorenranta

Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet -määrärahalta rakennetaan Kruunuvuorenrannan liikuntapuiston keskiosa valmiiksi. Kruunuvuoren viheralueita, Haakoninlahdenpuistoa ja Kruunuvuorenrannan uimarantaa suunnitellaan ja rakennetaan. Stansvikin kartanopuiston reittiverkoston toteutus alkaa.

Pasila

Pasilan puistot -määrärahalta toteutetaan Postipuiston Kollikallion tukimuuri. Ilmalassa käynnistyy Susannanpuiston korjaus.

Kuninkaankolmio

Kuninkaankolmion puistot -määrärahalta jatketaan Kuninkaantammen ja Honkasuon puistojen rakentamista koko suunnitelmakauden ajan. Kuninkaantammen alueella suurimmat kohteet vuonna 2023 ovat Taidemaalarinpuisto, Avajaispuisto ja Ellen Thesleffin puisto, jonka rakentaminen alkaa. Honkasuon alueella rakennetaan Leiripuisto ja Naapurinpellonpuisto, sekä jatketaan Perhosniityn puistoalueen vaiheittaista toteuttamista.

Malm

8 08 03 Parker och idrottsområden

Västra hamnen

Fiskehamnen

Kronbergsstranden

Böle

Kungsträngel

Malmi

Malm

Malmin puistot -määrärahaalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden puistoalueita siltä osin kuin maakaasun runkoputken siirron maisemointityöt edellyttävät. Lisäksi alueelle toteutetaan väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevaa ympäristön viihtyisyyden parantamista, myös myöhemmin rakennettaville alueille.

8 09 Kaupunki uudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Stadsförnyelse, till stadsmiljönämndens disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	1 323	7 500	8 100	9 100	12 000	12 000
Netto	-1 323	-7 500	-8 100	-9 100	-12 000	-12 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		467,0	8,0	21,3	31,9	0

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Menot - Utgifter						
80901 Malminkartano-Kannelmäki - Malmgård-Gamlas	686	2 400	2 800	2 800	4 800	1 200
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8090101 Esirakentaminen - Grundberedning	446	500	1 200	1 200	3 100	600
8090102 Kadut - Gator	93	1 100	1 600	1 600	1 300	600
8090103 Puistot ja liikunta-alueet - Parker och idrottsområden	148	800	0	0	400	0
80902 Malmi - Malm	307	2 500	2 900	3 400	3 200	4 200
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8090201 Esirakentaminen - Grundberedning	155	150	400	400	500	1 000
8090202 Kadut - Gator	153	1 600	1 800	1 800	1 600	2 200
8090203 Puistot ja liikunta-alueet - Parker och idrottsområden		750	700	1 200	1 100	1 000
80903 Mellunkylä - Mellungsby	329	2 600	2 400	2 900	4 000	6 600
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8090301 Esirakentaminen - Grundberedning	21	350	400	400	1 200	2 000
8090302 Kadut - Gator	129	1 100	600	600	2 300	4 300
8090303 Puistot ja liikunta-alueet - Parker och idrottsområden	179	1 150	1 400	1 900	500	300

8 09 Kaupunkiudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Malminkartano-Kannelmäen, Malmin ja Mellunkylän kaupunkiudistusalueille kohdistetaan vaikuttavia toimenpiteitä positiivisen kehityksen aikaansaamiseksi mm. asukkaiden turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi, eriytymisen ehkäisemiseksi sekä alueiden houkuttelevuuden lisäämiseksi. Kaupunkiudistusalueiden maankäytön suunnittelu etenee alueellisesti eri aikatauluilla. Alueiden rakennettu ympäristö on merkittävilta osin myös uudistamisen tarpeessa ja alueilla on myös huomattava raideliikenteeseen tukeutuvaa täydennysrakentamisen potentiaali. Kaupunkiudistusalueiden määrärahat käsittävät katu- ja puisto- sekä liikunta- ja esirakentamishankkeita.

Kaupunkiudistusalueiden yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on vuodelle 2023 osoitettu määrärahaa 9,1 miljoonaa euroa, 12,0 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 12,0 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Kaupunkiudistusalueiden investoinneilla tuetaan kaupunkistrategian mukaista asuinalueiden eriytymisen ehkäisyä sekä tavoitetta, että kaikkialla kaupungissa on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa.

8 09 01 Malminkartano – Kannelmäki

Malminkartano – Kannelmäen kaupunkiudistusalueella käynnistetään vuonna 2023 Juustenintien peruskorjaus sekä toteutetaan Placemaking-hankkeen toimenpiteitä. Vuodelta 2022 jatkuu alueella Pelimannintien alueen katujen rakentaminen ja peruskorjaus. Myös Pihkatien alueen rakentamisen käynnistymiseen varaudutaan. Pihkatien alueen toteuttamiseen liittyy katutöiden lisäksi merkittävä esirakentamisen edellytysinvestointi, jossa Naapuripellontien kaasujohto siirretään riittävälle suojaetäisyydelle tulevasta asutuksesta.

Taloussuunnitelmakaudella alueella toteutetaan vaiheittain Pihkatien alueen uusia katuja ja puistoja sekä Malminkartanon aseman pohjoispuolen ehostustoimenpiteitä mm. Tuohi- ja Kehruuaukioilla sekä peruskorjataan osuus Vanhaistentiestä välillä Kantelettarentie-Kaarelantie.

Puisto- ja liikuntapaikkakohteina alueella toteutetaan toimintasuunnitelmakaudella Pihkatien alueen puistojen vaiheittaista uudisrakentamista sekä käynnistetään Malminkartanon kentän suunnittelu.

8 09 02 Malmi

Malmin keskustan suunnitteluperiaatteet ovat valmistuneet jatkosuunnittelua varten. Suunnitteluperiaatteet ohjaavat alueen tulevaa täydennysrakentamista, palveluiden ja työpaikkojen sekä liikkumisen ja viheralueiden suunnittelua. Suunnitteluperiaatteet osoittavat myös mahdollisia uuden maankäytön alueita nykyisten tonttien ulkopuolelta sekä linjaavat mahdollisia käyttötarkoitusten muutoksia.

Malmin kaupunkiudistusalueella rakennetaan taloussuunnitelmakaudella Vanhaa Helsingintien aluetta, peruskorjataan Ylä-Malmin tori sekä leikkipuisto Filpus. Lisäksi aloitetaan Pikitehtaan kortteleiden katualueiden rakentaminen.

8 09 Stadsförnyelse, till stadsmiljönämndens disposition**8 09 01 Malmgård – Gamlas****8 09 02 Malm**

8 09 03 Mellunkylä

8 09 03 Mellungsby

Mellunkylän kaupunkiuudistusalueella kehitetään Mellunmäen metroaseman aluetta alueelliseksi kesukseksi ja merkittäväksi julkisen liikenteen solmukohtaksi. Länsimäentielle suunnitellaan Vantaan ratikkaa ja metroaseman yhteyteen eteläistä päätepysäkkiä. Samalla parannetaan alueen yhteyksiä. Kontulan pelastusaseman yhteyteen rakennetaan uusi katu ja parannetaan nykyisten katujen liikennejärjestelyjä.

Taloussuunnitelmakaudella kaupunkiuudistusalueella toteutetaan leikkipuisto Mellunmäki ja edistetään Kivikon liikuntapuiston hanketta.

8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Stora trafikprojekt, till stadsmiljönämndens disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	56 785	163 500	139 600	139 600	91 800	44 800
Netto	-56 785	-163 500	-139 600	-139 600	-91 800	-44 800
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		187,9	-14,6	-14,6	-34,2	-51,2
1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Menot - Utgifter						
81001 Kruunusillat - Kronbroarna	41 366	99 400	75 600	75 600	74 500	42 500
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8100101 Perushanke - Grundprojekt	12 117	33 300	28 000	28 000	15 600	9 600
8100102 Liittyvä esirakentaminen - Sammanhängande grundberedning	11 389	28 300	16 600	16 600	25 600	13 700
8100103 Liittyvät kadut ja liikenneväylät - Sammanhängande gator och trafikleder	17 859	37 800	31 000	31 000	33 300	19 200
81002 Kalasatama-Pasila - Fiskehamnen-Böle	15 154	50 900	43 500	43 500	8 600	1 500
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8100201 Liittyvä esirakentaminen - Sammanhängande grundberedning	7 594	10 500	2 900	2 900	400	0
8100202 Liittyvät kadut ja liikenneväylät - Sammanhängande gator och trafikleder	7 560	40 400	40 600	40 600	8 200	1 500
81003 Sörnästästentunneli - Sörnästunneln	265	13 200	20 500	20 500	8 700	800
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
8100301 Sörnästästentunneli - Sörnästunneln	265	13 200	20 500	20 500	8 700	800

8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Suuriin liikennehankkeisiin on osoitettu 139,6 miljoonaa euroa vuodelle 2023, 91,8 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 44,8 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Määräraha mahdollistaa taloussuunnitelmakaudella käynnissä olevat raideliikennehankkeet; Kruunusillat hankekokonaisuuden ensimmäisen vaiheen, Kalasatamasta Pasilaan johtavan raitiotien sekä Sörnäistentunnelin pohjoisen suuaukon rakentamisen Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen yhteydessä.

Suurien liikennehankkeiden määrärahatarpeet ovat ohjelmakaudella merkittävät. Perushankkeen lisäksi raidehankkeiden yhteydessä toteutetaan ns. liittyviä hankkeita, jotka ovat joko ratatöiden edellytysinvestointeja tai kokonaistaloudellisesti edullisia toteuttaa raitiotieuran yhteydessä. Liittyvät hankkeet ovat esirakentamista, liikennejärjestelyjä, jalankulun ja pyöräilyn verkoston täydennyksiä, siltojen peruskorjausta/uusimista tai asuntotuotantoa palvelevia katuyhteyksiä.

10-vuotiskaudella on käynnistymässä Kruunusillat raitiotien jatko Jätkäsaareen, Vantaan raitiotien Helsingin osuus ja Länsi-Helsingin raitiotiehanke sekä Viikki-Malmin raitiotie vuodesta 2028 alkaen.

8 10 01 Kruunusillat

Kruunusillat -hankekokonaisuudelle vuodelle 2023 on osoitettu määrärahaa 75,6 miljoonaa euroa, 74,5 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 42,5 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Perushanke

Kruunusillat -määrärahalla toteutetaan uusi raitiotie- sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteys Laajasalosta Hakaniemeen Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy joukkoliikenteen kustannusosuudella. Kruunusillat -hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2016 ja enimmäishinnan korotus 25.8.2021. Hanke on jaettu kahteen osaprojektiin. Molempien osaprojektien rakentaminen alkoi vuonna 2021, ja yhteyden avaaminen liikenteelle on mahdollista vuonna 2027.

Liittyvä esirakentaminen

Hakaniemen alueella tehdään tarvittavia johtosiirtoja, ruoppauksia ja täyttöjä sekä rantamuurirakenteita, jotka mahdollistavat uuden Hakaniemen sillan rakentamisen. Tämän lisäksi esirakentamista tehdään Nihdin alueella. Määrärahoilla puhdistetaan rakentamisen vaatimassa laajuudessa alueen pilaantunutta maaperää.

Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Hakaniemen alueella jatketaan katualueilla maankäytön muutoksista johtuvaa rakentamista. Hakaniemensillan rakentaminen alkaa. Korkeasaaressa rakennetaan Mischan ja Maschan aukiota, ja Kruunuvuorenrannassa rakennetaan Koiraasaarentien länsiosaa sekä Haakoninlahden katuja.

8 10 Stora trafikprojekt, till stadsmiljönämndens disposition

8 10 01 Kronbroarna

Grundprojektet

Grundberedning med anknytning till projektet

Gator och trafikleder med anknytning till projektet

8 10 02 Kalasatama-Pasila

Kalasatamasta Pasilaan -hanke sisältää Kalasataman raitiotien toteuttamisen sekä raitiotietä ympäröivien alueiden katu-, puisto- ja esirakentamista. Merkittäviä hankkeeseen sisältyviä kohteita ovat mm. Nihdin esi- ja katurakentaminen, Hermannin rantatien pohjoisosan sekä raitiotie- ja katujärjestelyt Pasilassa. Osana Hermannin rantatien pohjoisosan toteutusta rakennetaan Sörnäistentunnelin pohjoinen suuaukko. Nihdissä hanke toteuttaa raitiotien itä-länsisuuntaisen osuuden, jota myös Kruunusillat-raitiotie käyttää.

Hankkeelle on osoitettu vuodelle 2023 määrärahaa 43,5 miljoonaa euroa, 8,6 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 1,5 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Liittyvä esirakentaminen

Nihdin ja Hermannin rantatien geotekninen esirakentaminen jatkuu. Lisäksi kunnostetaan pilaantunutta maaperää Nihdissä, Hermannin rantatiellä ja Pasilassa rakentamisen vaatimassa laajuudessa.

Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Kalasataman Nihdin kokonaisuus käsittää Nihdin pohjoisosan katualueiden ja rantamuurien rakentamista. Katurakentaminen sisältää Sompasaarenlaiturin, Konttisatamankadun, Konttinosturinkujan, Nihdinrannan, Tihtaalinkadun, Pinkkarinkujan ja Satamamestarinlaturin länsiosan rakenteet sekä Sompasaarenlaiturin rantamuurin.

Pasilan katurakentaminen sisältää Radanrakentajantien, Ratamestarinkadun, Asemapäällikötkadun ja Pasilankadun eteläosan rakentamisen hankkeen kehitysvaiheessa määritellyssä laajuudessa.

Vallilanlaakson puistoa ja Kumpulanpuron hulevesien ohjausta parannetaan samalla, kun raideyhteyden viereen rakennetaan pyöräilyn baanayhteys.

8 10 03 Sörnäistentunneli

Sörnäistentunnelin suunnitteluun ja toteutukseen on osoitettu 20,5 miljoonaa euroa vuodelle 2023, 8,7 miljoonaa euroa vuodelle 2024 ja 0,8 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Määrärahalla mahdollistetaan Sörnäistentunnelin tunnelin pohjoisen suuaukon rakentaminen Kalasatamasta Pasilaan -hankeen yhteydessä (2022–2024) samaan aikaan Hermannin rantatien kanssa. Sörnäisten tunnelin rakentamisen jatkamiseen varaudutaan 10-vuotisen investointiohjelmakauden lopulla.

8 10 02 Fiskehamnen-Böle**Grundberedning med anknytning till projektet****Gator och trafikleder med anknytning till projektet****8 10 03 Sörnästunneln**

Rahoitusosa

Kunta-Helsinki

Finansieringsdelen

Kommun-Helsingfors

Rahoitusosa – Finansieringsdelen

Kunta-Helsingin rahoituslaskelma 2021–2025 – Kommun-Helsingfors finansieringskalkyl
2021–2025

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Talousarvio Budget 2022	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassavirta från verksamheten						
Tulorahoitus - Inkomstfinansiering						
Vuosikate - Årsbidrag	757 075	397 133	649 456	786 300	513 053	560 817
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	1 000		60 000			
Tulorahoituksen korjauserät - Korrektivposter i inkomstfinansiering	-114 632	-107 150	-107 120	-115 540	-91 090	-70 510
Investointien rahavirta - Kassavirta från investeringar						
Investointimenot - Investeringsutgifter	-889 557	-873 503	-876 085	-893 220	-829 949	-813 244
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter	28 609	9 214	9 214	9 000	14 000	14 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot – Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	127 738	110 000	109 803	174 250	94 250	73 250
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassavirta från verksamheten och investeringar	-89 768	-464 306	-154 732	-39 210	-299 736	-235 687
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta från finansieringen						
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen						
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-92 099	-345 450	-130 995	-85 600	-62 600	-62 600
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	106 566	103 595	121 430	85 184	96 436	92 716
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånen						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån		115 000	115 000	100 000	250 000	250 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån	-78 922	-78 083	-150 163	-51 953	-61 953	-71 953
Oman pääoman muutokset - Förändring av eget kapital						
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-18 038	-14 834	-8 094	512	-1 059	-1 228
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta från finansieringen	-82 493	-219 772	-52 822	48 143	220 824	206 935
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	-172 261	-684 078	-207 554	8 933	-78 912	-28 752

Vertailuluvut 2021 ja 2022 ovat koko Helsingin lukuja.

Kunta-Helsingin vuoden 2023 rahoituslaskelma eriteltynä – Kommun-Helsingfors finansieringskalkyl 2023 specificerad

1 000 €	Kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja - Staden exkl. affärsverk och fonder	Liikelaitokset ja rahastot - Affärsverk och fonder	Yhteensä, sisäiset erät mukana - Sammanlagt, inkl. interna poster	Yhteensä, sisäiset erät vähennettynä - Sammanlagt, exkl. interna poster
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde i verksamheten				
Tulorahoitus - Inkomstfinansiering				
Vuosikate - Årsbidrag	753 476	32 824	786 300	786 300
Satunnaiset erät - Extraordinära poster				
Tulorahoituksen korjauserät - Korrektivposter i inkomstfinansiering	-115 540		-115 540	-115 540
Investointien rahavirta - Kassaflöde för investeringarnas del				
Investointimenot - Investeringsutgifter	-815 318	-77 902	-893 220	-893 220
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter	9 000		9 000	9 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot - Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	174 250		174 250	174 250
Toiminnan ja investointien rahavirta - Verksamhetens och investeringars kassaflöde	5 868	-45 078	-39 210	-39 210
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde för finansieringens del				
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen				
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-59 100	-26 500	-85 600	-85 600
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	74 009	13 675	87 684	85 184
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånen				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån	100 000		100 000	100 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån	-40 000	-14 453	-54 453	-51 953
Lyhytaikaisten lainojen muutos -Förändring i kortfristiga lån				
Oman pääoman muutokset - Förändring av eget kapital				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-50 294	50 806	512	512
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde för finansieringens del	24 615	23 528	48 143	48 143
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	30 483	-21 550	8 933	8 933

9 Rahoitusosa – Finansieringsdelen

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster	110 455	374 772	174 009	174 009	335 110	331 430
Menot - Utgifter	87 731	303 203	99 100	99 100	84 600	94 600
Netto	22 725	71 569	74 909	74 909	250 510	236 830
<i>Yitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		239,3	-53,6	-53,6	92,6	-1,1
Menot - Utgifter		245,6	-67,3	-67,3	-14,6	11,8

9 01 Pitkävaikutteinen rahoitus – Långfristig finansiering

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	110 455	374 772	174 009	174 009	335 110	331 430
Menot - Utgifter	87 731	303 203	99 100	99 100	84 600	94 600
Netto	22 725	71 569	74 909	74 909	250 510	236 830
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		239,3	-53,6	-53,6	92,6	-1,1
Menot - Utgifter		245,6	-67,3	-67,3	-14,6	11,8

9 01 01 Antolainat asuntotuotantoon, Khn käytettäväksi – Långgivning för bostadsproduktion, till Stns disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	18 854	17 726	16 300	16 300	14 100	13 000
Menot - Utgifter		3 000	8 000	8 000	3 000	3 000
Netto	18 854	14 726	8 300	8 300	11 100	10 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-6,0	-8,0	-8,0	-13,5	-7,8
Menot - Utgifter			166,7	166,7	-62,5	

9 01 02 Muu antolainaus, Khn käytettäväksi – Övrig långgivning, till Stns disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2021	2022	2023	2023	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2024	2025
Tulot - Inkomster	91 602	242 046	57 709	57 709	71 010	68 430
Menot - Utgifter	21 894	314 450	51 100	51 100	31 600	31 600
Netto	69 708	-72 404	6 609	6 609	39 410	36 830
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		164,2	-76,2	-76,2	23,0	-3,6
Menot - Utgifter		1 336,3	-83,7	-83,7	-38,2	

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat lainamäärärahat ja lainanlyhennykset alakohdittain:

Budgetmomentet omfattar följande låneanslag och amorteringar undermomentvis:

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster						
9010252 Vuokra-asuntotuottajien oman pääoman osuutta varten myönnettyjen lainojen lyhennykset - Amorteringar på lån för hyresbostadsproducenternas egen kapitalandel						
9010254 Muiden antolainojen lyhennykset - Amorteringar på övriga lån	27 338	4 865	5 370	5 370	8 730	6 550
9010255 Helsingin Energian lainojen lyhennykset - Amorteringar på Helsingfors Energis lån	20 600	20 600	20 600	20 600	20 600	20 600
9010257 Helsingin Sataman lainojen lyhennykset - Amorteringar på Helsingfors Hamns lån	19 600	19 600				
9010258 HKL:n lainojen lyhennykset - Amorteringar på HST:s lån	14 210	167 665	2 500	2 500	2 500	2 500
9010259 Sosiaalisen luototuksen lainojen lyhennykset - Amorteringar på lån för social kreditgivning	1 734	1 477	1 400	1 400	1 000	600
9010260 HSY lainojen lyhennykset - Amorteringar på HRM:s lån	8 120	8 120	8 120	8 120	18 461	18 461
9010261 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n lainojen lyhennykset – Amorteringar på lån till Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab		19 719	19 719	19 719	19 719	19 719
Menot - Utgifter						
9010201 Lainojen myöntäminen kouluille - Lån till skolor	3 246	7 000	16 500	16 500	7 000	7 000
9010202 Muut koululainat - Övriga skollån		30 000	3 000	3 000	3 000	3 000
9010204 Lainat sosiaaliseen asuntotuotantoon - Lån för social bostadsproduktion	90	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
9010205 Lainoja kaupunginorkesterin soittajille soitinhankintoja varten - Lån till stadsorkesterens musiker för anskaffning av instrument	30	50	100	100	100	100
9010221 Liikelaitosten lainat - Affärsverkens lån						
9010222 Sosiaalisen luototuksen lainojen myöntämiseen, sosiaalilautakunnan käytettäväksi - Lån för social kreditgivning, till socialnämndens disposition	1 478	1 800				
9010233 Lainat kaupunkikonsernin yhteisöille - Lån till sammanslutningar i stadskoncernen	17 050	85 900	30 000	30 000	20 000	20 000
9010235 Lainat vapaapalokunnille – Lån till frivilliga brandkärer		200				
9010236 Lainat Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle - Lån till Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab		188 000				

9 01 03 Ottolainat ja niiden lyhennykset, rahoitusjohtajan käytettäväksi - Upplåning och amorteringar, till finansdirektörens disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster		115 000	100 000	100 000	250 000	250 000
Menot - Utgifter	65 837	-14 247	40 000	40 000	50 000	60 000
Netto	-65 837	129 247	60 000	60 000	200 000	190 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster			-13,0	-13,0	150,0	
Menot - Utgifter		-121,6	-380,8	-380,8	25,0	20,0

Rahastot

Kunta-Helsinki

Fonder

Kommun-Helsingfors

Rahastot – Fonder

Rahastot osa sisältää ne rahastot, jotka ovat kirjanpidossa eriytetty itsenäisiksi taseyksiköiksi. Helsingin kaupungilla on viisi tällaista rahastoa: Asuntotuotantorahasto, Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto, Vakuutusrahasto, Innovaatorahasto ja Osallisuusrahasto.

Asuntotuotantorahasto

Rahaston tarkoituksena on kaupungin omaan omistukseen tulevan yhtiömuotoisen uuden asuntotuotannon ja peruskorjauksen sekä kiinteästi asuntotuotantoon liittyvien palvelutilojen omarahoituksen turvaaminen ja lisäksi kaupungin oman asuntotuotannon rakennuttamisen riskien hallitseminen ja asuntotuotantoon liittyvän kehittämis- ja koe-rakentamistoiminnan rahoittaminen. Rahastoa kartutetaan siirtämällä rahastoon vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahaston tilikauden tulos. Rahastoon on yhdistetty vuonna 1.1.2013 Asuntolainarahasto.

Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto

Rahaston tarkoituksena on Helsingin kaupunkiin rakennettavien urheilu- ja ulkoilulaitosten rahoituksen helpottaminen. Rahastoa kartutetaan vuosittain rahaston tilikauden tuloksella.

Vakuutusrahasto

Rahaston tarkoituksena on kaupungin oman ja sen huostassa olevan vieraan vakuuttamattoman omaisuuden vahingonvaaran muuntaminen tasaisiksi vuosikustannuksiksi. Rahastoa kartutetaan tai puretaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahaston yli- tai alijäämällä.

Innovaatorahasto

Rahaston tarkoituksena on Helsingin osaamisperustan vahvistaminen yhteistyössä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa. Rahastoa kartutetaan siirtämällä rahastoon vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahaston tilikauden tulos. Rahaston varoja käytetään rahaston tarkoituksen mukaisten joko kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteutettavien tulevaisuuden elinkeinoperustaa luovien investointihankkeiden ja projektien rahoitukseen.

Osallisuusrahasto

Osallisuusrahaston tarkoituksena on edistää yhdenvertaista kaupunkia luomalla taloudelliset edellytykset helsinkiläisten asukkaiden ja yhteisöjen esittämien hankkeiden ja projektien toteuttamiselle. Rahastoa kartutetaan kaupunginvaltuuston erikseen päättämällä määrillä, rahaston tarkoituksen mukaisten, joko kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteutettavien kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen erikseen päättämien investointien tai projektien toteutukseen sekä osallistuvan budjetoinnin toteuttamisen edellyttämiin menoihin.

Avsnittet fonder omfattar de fonder som i bokföringen utgör självständiga balansräkningsenheter. Helsingfors stad har fem sådana fonder: Bostadsproduktionsfonden, Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar, Försäkringsfonden, Innovationsfonden och Delaktighetsfonden.

Bostadsproduktionsfonden

Syftet med fonden är att säkerställa den egna finansieringen för ny bostadsproduktion i form av bolag som kommer i stadens ägo, för ombyggnad och för servicelokaler som är fast anknutna till bostadsproduktionen, och därtill att hantera byggherreriskerna vid stadens egen bostadsproduktion och att finansiera utvecklings- och försöksbyggnadsverksamhet inom bostadsproduktionen. Till fonden överförs årligen det belopp som utgör räkenskapsperiodens resultat för fonden i anslutning till bokslutet. Fonden sammanslogs 1.1.2013 med Bostads-lånefonden.

Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar

Fonden har till syfte att underlätta finansieringen av idrotts- och friluftsanläggningar som ska byggas i Helsingfors stad. Till fonden överförs årligen det belopp som utgör räkenskapsperiodens resultat för fonden.

Försäkringsfonden

Fonden har till syfte att omvandla skaderisken för stadens oförsäkrade egendom och utomstående tillhörig oförsäkrad egendom i stadens besittning till jämna årliga kostnader. Till fonden överförs årligen i samband med bokslutet det belopp som utgör fondens över- eller underskott.

Innovationsfonden

Syftet med fonden är att kunskapsbasen ska stärkas i Helsingfors i samråd med högskolorna och näringslivet. Till fonden överförs årligen det belopp som utgör räkenskapsperiodens resultat för fonden i anslutning till bokslutet. Fondmedlen används för finansiering av investeringsprojekt och andra projekt som är i överensstämmelse med syftet och som skapar en näringsbas för framtiden. Projekten kan genomföras av staden ensam eller tillsammans med andra parter.

Delaktighetsfonden

Syftet med delaktighetsfonden är att främja en jämlik stad genom att skapa ekonomiska förutsättningar för att invånare och samfund i Helsingfors ska kunna genomföra föreslagna projekt. Till fonden överförs de medel som stadsfullmäktige separat fattat beslut om och de används för finansiering av investeringar, projekt eller utgifter för medborgarbudgetering vilka stämmer överens med syftet och som baserar sig på ett separat beslut av stadsfullmäktige eller stadsstyrelsen. De kan genomföras av staden ensam eller tillsammans med andra parter.

Itsenäisinä taseyksikköinä toimivien rahastojen yhdistetty tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Kombinerad resultaträkning och finansieringskalkyl för de fonder som utgör självständiga balansräkningsenheter

1000 €	Käyttö Förbrukning	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto - Omsättning		2 236	2 245	2 281	2 325
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	98				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och	-241		-105	-165	-165
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-1 530	-1 765	-720	-840	-840
Henkilöstökulut - Personalkostnader	-1 083		-720	-840	-840
Muut menot - Övriga utgifter	-5 054	-6 949	-8 955	-9 655	-9 655
Varsinaiset kulut - Kostnader	-7 908	-8 714	-10 500	-11 500	-11 500
Poistot - Avskrivningar					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-7 810	-6 479	-8 255	-9 218	-9 175
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	5 138	2 791	6 777	6 710	5 899
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-20				
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	2 692				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-3 688	-1 478	-2 508	-3 276
1000 €	Käyttö Förbrukning	Ennuste Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-7 810	-6 479	-8 255	-9 218	-9 175
Korkotulot - Ränteinkomster	2 630	2 791	6 777	6 710	5 899
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	2 508				
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-20				
Investointimenot - Investeringsutgifter	-519	-6 100	-2 761	-2 761	-2 761
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	-1 695	-9 788	-4 239	-5 269	-6 037
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-70 206	-44 900	-26 500	-28 000	-28 000
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	10 321	13 478	13 675	13 826	13 786
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos	28 690				
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	33 287				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	-397				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	1 695	-31 422	-12 825	-14 174	-14 214

Asuntotuotantorahasto tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för bostadsproduktionsfonden

1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	98				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och					
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-235				
Henkilöstökulut - Personalkostnader					
Muut menot - Övriga utgifter	-727				
Varsinaiset kulut - Kostnader	-962				
Poistot - Avskrivningar					
Liikelijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-864				
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	2 697	2 791	3 777	3 710	3 499
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-20				
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet					
Satunnaiset erät - Extraordinära poster					
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	-1 813				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		2 791	3 777	3 710	3 499
1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Liikelijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-864				
Korkotulot - Ränteinkomster	2 630	2 791	3 777	3 710	3 499
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	67				
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-20				
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta	1 813	2 791	3 777	3 710	3 499
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-15 962	-14 000	-11 500	-13 000	-13 000
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	2 948	2 916	3 695	3 731	3 774
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos	8 021				
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	3 287				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	-107				
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta - Kassavirta	-1 813	-11 084	-7 805	-9 269	-9 226

Urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för fonden för idrotts- och friluftsanläggningar

1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Liikevaihto - Omsättning					
Varsinaiset kulut - Kostnader					
Poistot - Avskrivningar					
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter			3 000	3 000	2 400
Rahoituskulut - Finansiella kostnader					
Rahastojen muutos - Förändring av fonder					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)			3 000	3 000	2 400
1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott					
Poistot - Avskrivningar					
Korkotulot - Ränteinkomster			3 000	3 000	2 400
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster					
Toiminnan ja investointien rahavirta - Verksamhetens och inv			3 000	3 000	2 400
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-54 244	-30 900	-15 000	-15 000	-15 000
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringa	7 373	10 562	9 980	10 095	10 012
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos	46 863				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	8				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering		-20 338	-5 020	-4 905	-4 988

Vakuutusrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för försäkningsfonden

1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Liikevaihto - Omsättning		2 236	2 245	2 281	2 325
Muut menot - Övriga utgifter	15				
Varsinaiset kulut - Kostnader	15				
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	15	2 236	2 245	2 281	2 325
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	2 441				
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	-2 456				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		2 236	2 245	2 281	2 325
1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	15	2 236	2 245	2 281	2 325
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	2 441				
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	2 456	2 236	2 245	2 281	2 325
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos	-1 911				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	-546				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	-2 456				

Innovaatorahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för innovationsfonden

1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och	-135		-105	-165	-165
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-890	-1 765	-720	-840	-840
Henkilöstökulut - Personalkostnader	-933		-720	-840	-840
Muut menot - Övriga utgifter	-2 825	-3 470	-4 455	-5 155	-5 155
Varsinaiset kulut - Kostnader	-4 784	-5 235	-6 000	-7 000	-7 000
Poistot - Avskrivningar					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-4 784	-5 235	-6 000	-7 000	-7 000
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	4 784				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-5 235	-6 000	-7 000	-7 000
1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-4 784	-5 235	-6 000	-7 000	-7 000
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamhetens och investeringar	-4 784	-5 235	-6 000	-7 000	-7 000
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos	-25 474				
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	30 000				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	257				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	4 784				

Vuosina 2022–2024 innovaatorahastosta arvioidaan käytettävän noin 6-7 miljoonaa euroa vuodessa. Kaupunkistrategian mukaisesti on tarkoituksenmukaista toteuttaa kasvavasti määräaikaista kehittämis-, innovaatio- ja elinkeinohankkeita yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Åren 2022–2024 beräknas ca 6-7 miljoner euro av medlen i innovationsfonden bli använda årligen. I enlighet med stadsstrategin är det ändamålsenligt att i allt högre grad genomföra tidsbestämda utvecklings-, innovations- och näringslivsprojekt tillsammans med företag och andra partner.

Osallisuusrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för delaktighetsfonden

1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Liikevaihto - Omsättning					
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och	-106				
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-405				
Henkilöstökulut - Personalkostnader	-151				
Muut menot - Övriga utgifter	-1 517	-3 479	-4 500	-4 500	-4 500
Varsinaiset kulut - Kostnader	-2 178	-3 479	-4 500	-4 500	-4 500
Poistot - Avskrivningar					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-2 178	-3 479	-4 500	-4 500	-4 500
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	2 178				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-3 479	-4 500	-4 500	-4 500
1000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Ennuste - Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-2 178	-3 479	-4 500	-4 500	-4 500
Investointimenot - Investeringsutgifter	-519	-6 100	-2 761	-2 761	-2 761
Käyttöomaisuuden myyntitulot - Intäkter från försäljning av	1 516				
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	-1 181	-9 579	-7 261	-7 261	-7 261
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos	1 191				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	-10				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	1 181				

Osallisuusrahastosta tuloutetaan 7,3 miljoonaa euroa osallistuvaan budjettiin investointi-, palkka- ja käyttö-talousmenoihin kaupunkilaisten ehdotuksiin ja äänestys-tulokseen perustuen. Osallisuusmallin toimeenpanoon 1,1 miljoonaa euroa palkka- ja käyttötalousmenoja kaupungin-kanslian määrärahoihin.

Från delaktighetsfonden redovisas 7,3 mn euro för medborgarbudgetering till investerings-, löne- och driftsekonomiutgifterna utifrån stadsbornas förslag och röstningsresultatet. För verkställande av delaktighetsmodellens löne- och driftsekonomiutgifter på 1,1 mn euro till stadskansliets anslag.

**Sosiaali-, terveys- ja
pelastustoimiala**

**Social-,
hälsovårds- och
räddningssektorn**

Käyttötalousosa

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Driftsekonomidelen

Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala – Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvioehdotus 2023

Helsingissä kaupunkistrategia (2021–2025) vastaa hyvinvointialueilla laadittavaa hyvinvointialuestrategiaa. Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (11 §) mukaan Helsingin on laadittava sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia talouden ja toiminnan suunnittelua sekä johtamista varten. Pelastustoimea ohjaa sen rinnalla pelastustoimen palvelutasopäätös (laki pelastustoimen järjestämisestä, 6 §). Palvelustrategia tukee kaupunkistrategian toteutumista sekä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon eri asiakasryhmien palveluille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kaupunkistrategian tavoitteita on täsmennetty ja täydennetty palvelustrategiassa toimialan yhteisillä tavoitteilla, keinoilla ja lupauksilla helsinkiläisille.

Lakisääteinen palvelustrategia on palvelujen järjestäjän strategia, jossa päätetään järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet sekä tavoitteet palvelujen toteuttamiselle. Tavoitteiden asettamisen lähtökohtana ovat asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta sekä asiakasmaksutuloista ja muista toimintatuloista. Valtion rahoitus koostuu laskennallisesta rahoituksesta sekä siirtymätasauksesta. Valtion yleiskatteellinen rahoituksen pohjaa korotetaan vuosittain kustannustason nousulla ja arvioidulla palvelutarpeen kasvulla sekä hyvinvointialueiden julkisen talouden suunnitelmassa (JTS) mainituilla tehtävämuutoksilla. Valtion rahoitus sote-palveluille määräytyy pääosin tarvetekijöihin perustuen, pelassa merkittävin tekijä asukasmäärä. Valtion rahoituksella tulee kattaa kaikki hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat palvelut perustuslain määrittelemällä riittävällä tasolla.

Valtion rahoitus on yleiskatteellista. Rahoituksen kohdentaminen käyttötarkoituksiin määritellään valtuuston päättämässä talousarviossa ja lautakunnan päättämässä tulosbudjetissa.

Talousarviossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (Sotepe) esitetään erillisenä osana, jolla on omat käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosat. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talous- ja toimintatietojen tulee olla vertailtavissa Suomen hyvinvointialueisiin.

Myös irtaimen omaisuuden hankinnat rahoitetaan yleiskatteellisella valtion rahoituksella. Investointiosassa esitetään irtaimen investoinnit. Kaupunki rahoittaa jatkossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen käyttöön rakennettavat toimitilat, joista sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan investointisuunnitelmassa esitetään vuokravaikutukset.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen talousarvion liitteenä esitetään valtion ohjeistuksen mukainen investointisuunnitelma. Investointisuunnitelmassa esitetään tiedot investoinneista ja investointeja vastaavista sopimuksista erikseen sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta. Investointeja vastaavia

sopimuksia ovat esimerkiksi pitkäaikaiset vuokrasopimukset sekä sitoumukset useampaa vuotta koskeviin sopimuksiin, esimerkkinä tietojärjestelmähankkeet. Investointisuunnitelmassa tulee esittää myös omaisuuden luovutukset.

Talousarvio on laadittu niin, että vuosikate kattaa poistot. Toiminnan ja investointien rahavirta ei voi olla negatiivinen. Rahoitusosassa esitetään sosiaaliseen luototuksen lainanannon lisäys sekä lainojen lyhennykset. Lähtökohtana on, että vuoden 2023 talousarviossa valtion rahoituksella katetaan lainanannon lisäys.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on talousarviossa yksi valtuustoon nähden sitova nettobudjetoitu talousarviokohta sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Talousarviokohdan tulot ovat myyntituloja, maksutuloja, tukia ja avustuksia sekä muita toimintatuloja. Talousarviokohdalla on kaksi alakohtaa: sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut sekä HUS-yhtymä. Valtion osuuksina saatu rahoitus esitetään tuloslaskelmassa.

Käyttötalousosa – Driftsekonomidelen

5 10 Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut – Social-, hälsovårds- och räddningstjänster

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Talousarvio Budget 2022	Ennuste - Prognos 2022	Ehdotus Förslag 2023	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt				188 000	188 000	188 000	188 000
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt				2 764 301	2 767 631	2 859 330	2 941 330
Toimintakate - Verksamhetsbidrag				-2 576 301	-2 579 631	-2 671 330	-2 753 330
Poistot - Avskrivningar				16 000	16 000	16 000	16 000
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat				-2 592 301	-2 595 631	-2 687 330	-2 769 330
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)				-2 592 301	-2 595 631	-2 687 330	-2 769 330
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						0,0	0,0
Menot - Utgifter						3,3	2,9

Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen (sotepe-uudistus) myötä Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala ja pelastuslaitos yhdistyvät yhdeksi toimialaksi 1.1.2023. Uuden sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe-toimiala) viisi keskeisintä painopistettä vuonna 2023 ovat:

- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan uudistuksen toimeenpano
- henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen
- palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen
- palvelujen vahvistaminen digitalisaation avulla
- koronapandemiasta palautuminen

Sotepe-uudistuksessa valtion ohjaus kasvaa, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi rahoitetaan valtion rahoituksella. Uudistuksen tavoitteet ja lainsäädäntö määrittävät palvelujen järjestämisvastuuta ja velvoittavat järjestämisen vahvistamiseen. Pelastustoimessa sisäministeriön valtakunnallinen ohjaus vahvistuu. Lisäksi sekä sosiaali- ja terveystoimessa että pelastustoimessa laaditaan järjestämislakien edellyttämät omavalvontaohjelmat.

Sotepe-uudistuksen tavoitteet:

- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut,
- parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla,
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
- vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin,
- hillitä kustannusten kasvua ja
- parantaa turvallisuutta

Centrala prioriteringar i budgeten 2023 och sammandrag

Henkilöstön saatavuus, riittävyys ja pysyvyys tulevat olemaan tulevina vuosina sotepe-toimialan kriittisiä haasteita. Lisäksi lainsäädännölliset muutokset muun muassa henkilöstömitoituksiin ja hoitotakuun tiukennukseen aiheuttavat henkilöstön osalta huomattavia paineita. Samalla palvelutarve kasvaa etenkin lastensuojelun vaativassa hoidossa ja ikääntyneiden palveluissa. Myös koronapandemiasta johtuva hoito- ja palveluvelka lisää palvelujen ja henkilöstön tarvetta. Tilanne tulee vaikuttamaan henkilöstön sijoittumiseen, rekrytointiin ja muiden palvelujen saatavuuteen vielä pitkään.

Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan muun muassa lisäämällä digitaalisia palveluratkaisuja, tarjoamalla aiempaa enemmän etäpalveluja, laajentamalla palveluaikoja mahdollisuuksien mukaan ja turvaamalla riittävä henkilöstö. Myös ennaltaehkäiseviin, oikea-aikaisiin ja matalan kynnyksen palveluihin panostetaan sekä hyödynnetään monituumattomia ja moniammatillisuutta.

Pelastustoiminnan avunsaantiaikaa ja palvelutasoa kehitetään valvontaviranomaisen asettamien velvoitteiden täyttämiseksi, ja kiireellisen ensihoitopalvelun resursseja lisätään palvelun toimintakyvyn ja kapasiteetin turvaamiseksi. Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvän digitaalisen turvallisuusviestinnän sisältöjä ja menetelmiä kehitetään tuottamalla itseopiskelumateriaaleja verkko-oppimisalustalle, parantamalla digitaalisten turvallisuusviestintämateriaalien kielivalikoimaa ja saavutettavuutta sekä tarjoamalla lähikoulutusten lisäksi aina etäkoulutusvaihtoehto.

Koronapandemiasta palautumista edistetään purkamalla hoito- ja palveluvelkaa, jotta palvelut palautuvat vähintään pandemiaa edeltävälle tasolle. Edelleen vastataan korona-ajan aiheuttamiin ongelmiin, joiden pitkäaikaisvaikutuksia ei vielä pystytä täysin arviomaan. Myös esimerkiksi koronarokotukset voivat jatkua vielä pitkään. Koronapandemiasta palautumista tukevat samat toimenpiteet, jotka edistävät palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Myös palvelujen vahvistaminen digitalisaation avulla tukee palautumista.

Kaupunkiyhteistä pelastustoimintaa, väestönsuojelun ja varautumisen yhteistoimintaa sekä valmiutta uudistetaan siten, että kaupungin toiminta ja johtaminen pystytään turvaamaan kaikissa turvallisuustilanteissa. Kaupungin kriisinsietokykyä edistetään suunnittelemalla ja harjoittelemalla kaupungin toimialojen välistä yhteistyötä. Lisäksi kehitetään ja ylläpidetään turvallisuuden ja varautumisen tilannekuvaa kaupunkitasoisten johtamisen edellytysten parantamiseksi eri turvallisuustilanteissa.

Toiminnan kuvaus

Sotepe-toimialan palvelut ovat tarjolla kaikille helsinkiläiselle (yli 660 000) yli 300 toimipaikassa noin 15 000 oman työntekijän osaamisella sekä lisäksi ostopalveluja ja palveluseteleitä hyödyntämällä. Toimiala toimii sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan alaisuudessa ja lautakunnalla on yksilöasioiden jaosto sekä pelastusjaosto.

Helsingin kaupunki vastaa sotepe-palvelujen järjestämisestä asukkaille. Järjestäjän vastuulla on valvoa sekä omia että hankittuja palveluja niin, että niiden toteutumista, turvallisuutta, laatua ja yhdenvertaisuutta seurataan ja epäkohdat korjataan.

Sotepe-toimialan palvelukokonaisuudet ovat: perhe- ja sosiaalipalvelut (peso), terveys- ja päihdepalvelut (tepa), sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (skh), pelastustoimi (pela)

Beskrivning av verksamheten

sekä hallinto. Perhe- ja sosiaalipalvelujen palveluja ovat lapsiperheiden hyvinvointi ja terveys, perhesosiaalityö ja lastensuojelu, nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö sekä vammaistyö. Terveys- ja päihdepalvelujen palveluja ovat terveysasemat ja sisätautien poliklinikat, psykiatria- ja päihdepalvelut sekä suun terveydenhuolto. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen organisaatio uudistuu 1.1.2023. Palveluja ovat arviointitoiminta, kotihoito, seniorikeskukset sekä Helsingin sairaala. Pelastustoimen palveluja ovat pelastustoiminnan palvelut, kiireellisen ensihoidon palvelut, onnettomuuksien ehkäisyyn palvelut, väestönsuojelu ja varautuminen. Toimialan hallinnon palveluja ovat hallintopalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut, henkilöstö- ja kehittämisspalvelut, tietohallintopalvelut, viestintäpalvelut ja osallisuus, hankintapalvelut, tukipalvelut sekä vuoden 2023 ajan pelastuslaitoksen hallintopalvelut, joiden järjestämisestä jatkossa päätetään myöhemmin.

Keskeiset talousarviovuoden muutokset palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain

Väsentliga förändringar under budgetåret enligt servicehelhet och tjänst

(1 000 €)	Menot €	Osuus ta- kohdan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
Sosiaali- terveys- ja pelastuspalvelut yhteensä	2 767 631	100 %	263 863	10,5 %	
Perhe- ja sosiaalipalvelut	521 267	19 %	45 485	9,6 %	palkankorotukset, muu kustannustason nousu, TYP-toiminta (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu), oppilashuolto
Vammaispalvelut			10 700		vammaispalvelujen uudistus (2,2 M€), loma- sekä iltapäivätoiminta (8,5 M€)
Lastensuojelu			1 600		jälkihuollon laajennus, mitoitus
Terveys- ja päihdepalvelut	368 705	13 %	22 268	6,4 %	palkankorotukset ja muu kustannustason muutos
Terveysasemat ja sisätautien plk			9 000		hoitotakuu
Psykiatria- ja päihdepalvelut			1 800		kansallinen mielenterveysstrategia
Suun terveydenhuolto			1 000		hoitotakuu
Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut	588 426	21 %	32 588	5,9 %	palkankorotukset ja muu kustannustason muutos, kotihoidon kehittäminen, 0,7 henkilöstömitoitus
Pelastustoimen palvelut	54 144	2 %	3 712	7,4 %	palkankorotukset ja muu kustannustason muutos
Hallinto	114 303	4 %	6 529	6,1 %	palkankorotukset ja muu kustannustason muutos
Toimialan yhteiset	353 786	13 %	118 102	50,1 %	palkankorotukset ja muu kustannustason muutos, kaupunginkanslian tuottamat kaupunkiyhteiset palvelut ja tietojärjestelmät
HUS-yhtymä	767 000	28 %	35 180	4,8 %	

Toimintaympäristön muutokset 2023

Toimintaympäristön muutokset taloussuunnittelukaudella

Sotepe-uudistus on maamme tähän mennessä suurin palvelujen ja hallinnon uudistus. Erillisratkaisun mukaisesti Helsinki jatkaa ainoana järjestämisvastuullisena kuntana sosiaali- ja terveydenhuollossa ja pelastustoimessa. Henkilöstön asema säilyy ja työnantaja on edelleen Helsingin kaupunki. Uudistuksen myötä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valtionohjaus vahvistuu. Suunnittelussa huomioidaan jatkossa sosiaali- ja terveyspalveluille sekä pelastustoimelle asetettavat valtakunnalliset nelivuotiset tavoitteet sekä ministeriöiden antama ohjaus. Sotepe-toimialaa ohjataan lainsäädännöllä sekä ministeriöiden kanssa käytävissä vuosittaisissa neuvotteluissa.

Sote-uudistus poikkeaa Uudellamaalla muusta maasta erikoissairaanhoidon osalta. Erikoissairaanhoidon toimijana on uusi HUS-yhtymä, jolla on laissa säädettyä ja HUS-järjestämissopimuksessa sovittua erikoissairaanhoidon liittyvien tehtävien järjestämisvastuuta. Sotepe-toimiala tuottaa edelleen myös itse erikoissairaanhoidon. Uudellamaalla syntyy uusi yhteistyömalli Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelujen, hyvinvointialueiden palvelujen sekä erikoissairaanhoidon välille. Perustason palvelujen ja erikoissairaanhoidon yhteistyön ja ohjauksen vahvistaminen sekä palvelujen yhteensovittaminen Helsingin ja HUS-yhtymän sekä Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteistyönä ovat keskeisessä roolissa tulevina vuosina.

Talouden ohjauksessa merkittäviä muutoksia ovat valtion rahoitus sekä erikoissairaanhoidossa HUSin ohjaus. Jatkossa HUS-yhtymän ohjauksessa Helsingin kumppaneina ovat Länsi-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla velvoittaa Helsingin kaupungin eriyttämään (20 §) sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen talouden muusta kaupungin taloudesta. Talousarviossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (Sotepe) esitetään erillisenä osana, jolla on omat käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosat.

Sote-uudistukseen liittyen Helsingin tulee laatia mm.:

- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelustrategia
- pelastustoimen palvelutasopäätös
- HUS-järjestämissopimus
- yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden yhteistyösopimus
- hyvinvointikertomus ja -suunnitelma yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa
- valmiussuunnitelma
- sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvontaohjelma
- henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Helsinki ei laadi erillistä hyvinvointialuestrategiaa, koska sitä vastaa Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025.

Förändringar i omvärlden 2023

Förändringar i omvärlden under ekonomiplaneringsperioden

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset**Centrala förändringar i omvärlden 2023**

Vuoden 2023 alusta lukien sotepe-palvelut rahoitetaan suoraan valtiontalouden menokehyksestä. Uudellamaalla rahoitus tulee Helsingin kaupungin sotepe-toimialalle ja neljälle hyvinvointialueelle. Palvelujen kokonaisrahoitus perustuu yleiskatteelliseen laskennalliseen valtion rahoitukseen, maksu- ja myyntituloihin sekä mahdollisiin hanke- ja vastaaviin rahoituksiin. Kunta-Helsinki ei enää rahoita sotepe-toimialan järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen kustannuksia eikä valtuusto voi myöntää sotepe-toimialalle talousarvion ylitysoikeutta.

Valtion rahoitus sosiaali- ja terveystalouteen sekä pelastustoimeen on yleiskatteellista, eli hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki päättävät itsehallintonsa nojalla rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta eri sotepe-toiminnoille. Rahoitus koostuu laskennallisesta rahoituksesta ja siirtymätasauksesta. Laskennallinen rahoitus määräytyy valtion määräämillä laskentaperiaatteilla, joissa huomioidaan esimerkiksi alueiden väestömäärä sekä palvelutarve pohjautuen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) tutkimuksien mukaisiin palvelutarvekertoimiin. Tarvetekijät kattavat sairastavuustietoja, ikärakenteen, sosioekonomisia tekijöitä sekä muita taustatietoja. Rahoituskriteerit huomioivat palvelutarpeen eroja mutta eivät tuotantokustannusten eroja (esim. toimitilakustannukset) eri hyvinvointialueilla. Tilastoinnin laadun varmistamisella voidaan kuitenkin vaikuttaa palvelutarvekertoimiin ja sitä kautta myös rahoituksen jakaantumiseen hyvinvointialueiden välillä.

Valtaosa Helsingin ja muiden hyvinvointialueiden rahoituksesta perustuu sote-palvelutarvekertoimiin, jotka eivät huomioi lainkaan riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja tarpeita. Rahoitusmallissa ongelmallista on, että hyvinvointialueen osuus koko maan vuoden 2022 siirtymätasauksesta perustuu tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 keskiarvolukuun, mikä pienentää Helsingin siirtymätasauksen määrää. Lisäksi valtion rahoituslaskelmissa ei ole otettu huomioon todellista inflaatiokehitystä eivätkä tehdyt korotukset vastaa hinnankorotus- ja muihin kustannustason paineisiin tai kata riittävästi koronan aiheuttamaa palveluvelkaa.

Laskennallisten ja siirtyvien kustannusten eroa tasaa siirtymätasaus, joka sisällytetään vuoden 2023 rahoitukseen täysimääräisesti. Tulevina vuosina siirtymätasaus vähenee asteittain, -10 euroa/asukas vuonna 2024 ja lopputilanteessa -100 euroa/asukas vuonna 2029. Vuoden 2029 tilanteen siirtymätasaus on toistaiseksi pysyvä. Syyskuussa 2022 on lausunnoilla esitys, jossa siirtymätasauksen lopputilanne olisi enintään -50 euroa/asukas.

Valtion rahoituksella tulee turvata perustuslain edellyttämällä tavalla riittävien sotepe-palvelujen järjestäminen. Sotepe-uudistuksen yhtenä tavoitteena on myös kustannusten kasvun hillintä. Niukassa budjettitilanteessa tämä edellyttää toiminnallisia muutoksia, joilla voidaan sopeuttaa toiminta Helsingin saamaa kokonaisrahoitusta vastaavasti. Myös asiakasmaksujen keräämisellä voidaan vähentää sopeutustarvetta. Vuonna 2023 ei oteta käyttöön terveyskeskusmaksuja.

Valtion myöntämän laskennallisen sotepe-rahoituksen tasoa korotetaan vuodesta 2023 lukien vuosittain rahoituslaissa määritellyillä tekijöillä. Rahoituksessa otetaan huomioon myös hyvinvointialueille tulevien uusien tehtävien rahoitus. Uusien tehtävien rahoitus on vuonna 2023 laskettu keskimääräisten

kustannusten mukaan ja se ei kata täysimääräisesti Helsingille aiheutuvia kustannuksia.

Valtio on varannut tehtävämuutoksiin erillisen rahoituksen, jonka perusteella on laskettu Helsingin laskennallinen osuus. Laskelmat perustuvat tämänhetkisiin tietoihin ja arvioihin, ja saattavat vielä muuttua. On välttämätöntä jatkaa vaikuttamistyötä valtionrahoituksen tason oikaisemiseksi tarvetta vastaavalle tasolle. Syytä on korostaa myös tarvetta varautua väestön ikääntymisestä ja väestönkasvusta johtuvaan palvelutarpeen kasvuun edelleen vuonna 2023.

Valtion rahoituksen kasvu verrattuna siirtyviin kustannuksiin on noin viisi prosenttia. Kun huomioidaan uudet rahoituksesta katettavat velvoitteet sekä lakisääteisten tehtävien rahoitus, kasvu vuoden 2022 toimintamenoihin on reilu kolme prosenttia. Niukkenevan rahoituksen vuoksi, tuottavuutta tulee tulevina vuosina parantaa merkittävästi.

Vuoden 2023 aikana rahoituksen edelleen tarkentuessa, arvioidaan edellytyksiä kohdentaa mahdollinen lisärahoitus sotepe-toimialan palvelujen vahvistamiseen jo talousarviovuoden 2023 aikana.

Toimialan kehittämistoimintaa rahoitetaan enenevässä määrin valtionavustuksilla. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa (2020–2023) jatketaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) myöntämällä rahoituksella. Painopisteenä on asiakaslähtöinen sote-palvelujen yhteensovittaminen. Ohjelma tähtää toimintatapojen uudistamiseen sekä ihmislähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen. Valtakunnallisina tavoitteina ovat

1. parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta
2. siirtää toiminnan painotusta ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. varmistaa palveluiden laatu ja vaikuttavuus
4. vahvistaa palveluiden monialaisuutta ja yhteen toimivuutta
5. hillitää kustannusten nousua.

Digitaalisuuteen liittyvien toimintatapojen kehittäminen on keskeinen osa kaikkien tavoitteiden toteutumista. Helsingissä ohjelman painopisteitä ovat sote-palvelujen pitkäjänteisen kehittämistyön jatkaminen sekä valittujen toimintamallien (terveys- ja hyvinvointikeskus, perhekeskus ja senioripalvelut) palvelujen integraation vahvistaminen.

Toimialalla laajennetaan myös Suomen kestävän kasvun ohjelmaan (RRP) perustuvaa Kestävän kasvun hanketta (2022–2025). Rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Tavoitteina ovat sote-palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen sekä työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi. Erityisesti heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden hoidon ja palveluiden saatavuutta parannetaan sekä puretaan hoito- ja palveluvelkaa, vahvistetaan ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista. Lisäksi otetaan käyttöön hoitotakuuta edistäviä palvelumuotoiluja digitaalisia innovaatioita.

EU-hankerahoitus voi jatkossa tarjota valtion rahoitusta täydentävää rahoitusta palvelujen kehittämiseen, joten EU-rahoitusmahdollisuuksien tarkastelu ja kansainvälisiin hankkeisiin osallistuminen on tulevaisuudessa tärkeää.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia laaditaan talouden ja toiminnan suunnittelua sekä johtamista varten (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 11 §). Palvelustrategia esitellään valtuuston hyväksyttäväksi syksyllä 2022. Pelastustoimea ohjaa pelastustoimen palvelutasopäätös (laki pelastustoimen järjestämisestä, 6 §).

Palvelustrategia tukee Helsingin kaupunkistrategian toteuttamista ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon eri asiakasryhmien palveluille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Uusi lainsäädäntö määrittelee palvelujen järjestämisvastuuta aikaisempaa täsmällisemmin. Sotepe-uudistuksen myötä palvelujen järjestämisen kokonaisuutta arvioidaan aiempaa systemaattisemmin. Palvelustrategiassa kaupunkistrategian tavoitteita täsmennetään ja täydennetään toimialan yhteisillä järjestäjätason tavoitteilla, keinoilla ja lupauksilla helsinkiläisille.

Palvelujen järjestämistä vahvistamalla vastataan tulevana vuosina odotettavissa oleviin toimintaympäristön muutoksiin. Palvelustrategiassa asetetaan pidemmän aikavälin tavoitteita järjestämisen johtamiselle, henkilöstön saatavuudelle ja pysyvyydelle, ohjaukselle ja palvelujen yhteensovittamiselle, järjestämistavoille ja kustannusvaikuttavuudelle sekä palvelujen laadulle ja saatavuudelle. Järjestämisen osaamista vahvistamalla parannetaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Sotepe-toimialan johtamisessa, suunnittelussa ja arvioinnissa käytetään pohjana nk. nelimaali-viitekehystä, jonka kaikkia neljää tavoitetta edistetään yhtäaikaaisesti:

1. Tuottavuus: panos-tuotos-suhde, palvelutuotannon turhien kustannusten vähentäminen ja hukkan poisto
2. Asiakaskokemus ja saatavuus: asiakkaan kokemus kuulluksi tulemisesta ja osallisuudesta, kokemus autetuksi tulemisesta sekä palveluun pääsy viiveettä,
3. Vaikuttavuus: palvelun laatu ja tavoitteiden (hyvinvointi ja terveys) saavuttaminen, asiakkaan saama apu sekä tavoiteltu muutos
4. Henkilöstökokemus: henkilöstön työhyvinvointi ja hyvä työsuoritus, sisäinen motivaatio sekä yhteinen työ ja Itseohjautuvuus.

Lainsäädäntö

Eduskunta on hyväksynyt 23.6.2021 sotepe-uudistusta koskevat keskeiset lait ja ne tulevat voimaan porrastetusti:

- Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021)
- Hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki (614/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (616/2021)
- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021)
- Laki tuloverolain muuttamisesta (619/2021)
- Laki hallintolain muuttamisesta (637/2021)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta (711/2021)
- Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021)

Uudistuksesta seuraa muutoksia 112 muuhun lakiin. Muutokset koottiin hallituksen esitykseen HE 56/2021, josta eduskunta päätti 7.6.2022.

Pääosa lakimuutoksista on teknisiä. Niihin sisältyy kuitenkin myös joitakin täsmennyksiä erityisesti Uudenmaan erillISRatkaisuun ja pelastustoimen uudistukseen liittyen. Samoin erityisesti terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain säännöksiä kumottiin, koska niiden sisältö on nykyään koottu pääasiassa sote-järjestämislakiin (612/2021). Säännösten kumoaminen ei siis tarkoita velvoitteiden poistumista, vaan niitä säännellään uudessa lainsäädännössä. Potilastietojen käsittely Uudellamaalla on erotettu omaksi esityskokonaisuudekseen (HE 18/2022) alkuvuodesta 2022.

Valmisteilla on lisäksi useita sotepe-toimialaan vaikuttavia lakiuudistuksia, joiden toiminnalliset ja kustannuksia koskevat vaikutukset pyritään ennakoimaan:

- Vammaispalvelulain uudistus
- Mielensterveys- ja päihdelainsäädännön uudistus
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyä koskeva lakiuudistus
- Työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttaminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttaminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki (yleislaki valvonnasta, joka sisältää sekä palvelunjärjestäjän että palveluntuottajan valvontaa koskevat säännökset)
- Sisäministeriön asetus hyvinvointialueen pelastustoimen omavalvonnasta
- Toimeentulotukilaki
- Laki asumisneuvonnan rahoituksesta
- Ihmiskauppalaki
- Laki sosiaalisesta luototuksesta
- Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista

Suomessa järjestetään eduskuntavaalit huhtikuussa 2023. Sotepe-toimiala osallistuu sekä kaupunkiyhteiseen että muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa tapahtuvaan valmisteluun, jossa tavoitteena on vaikuttaa tulevan hallitusohjelman linjauksiin.

Keskeisintä nykyisessä hallitusohjelmassa on Helsingin sotepe-toimialan kannalta sote-uudistusta koskevan uuden lainsäädännön toimeenpano. Muita keskeisiä nykyisen hallitusohjelman sisältöjä ovat:

- Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimeenpanon jatkaminen
- Omaishoidon kehittäminen
- Ympäri vuorokautisen hoidon hoitajamitoitus
- Hoitotakuun tiukentaminen perusterveydenhuollossa
- Monikanavarahoituksen purkaminen
- Sosiaaliturvauudistus
- Asunnottomuuden puoliittaminen 2023 mennessä ja poistaminen 2027 mennessä.

Sote-uudistukseen ja muihin lakiuudistuksiin liittyen sotepe-toimiala valmistautuu useisiin toiminnallisiin ja rakenteellisiin muutoksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaoston 6.6.2022 päätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen järjestöavustusten hallinnollinen käsittely ja valmistelu keskitetään kaupunginkansliaan. Valtionperintönä saatavista varoista rahoitettavat avustukset ovat jatkossa kunta-Helsingin avustuksia, joten niistä päätetään kaupunginkansliassa. Valtion rahoituksesta rahoitettavista sotepe-avustuksista päättää sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta.

Stadin asukastalotyö siirtyy henkilöstön, tilojen ja toiminnan kokonaisuutena sote-toimialalta kaupunginkanslian alaisuuteen vuoden 2023 alusta.

Työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua (TYP) koskevan lakimuutoksen johdosta on selvitetty palvelun järjestämistä jatkossa Helsingissä. Tällä hetkellä palvelu on kanslian elinkeino-osastolla, toteutusta vuoden 2023 alusta valmistellaan yhteistyössä sote-toimialan ja kaupunginkanslian välillä.

Hävikkiruokaterminaali ja ruoka-avun kehittämistoiminta sekä näistä vastaava henkilöstö siirtyy sote-toimialalta kaupunginkanslian viestintäosaston osallisuus ja neuvonta - yksikköön.

Helsingissä oppilas- ja opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologitoiminnan järjestämis- ja rahoitusvastuu on Helsingissä sotepe-toimialalla ja tuottajana toimii kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Oppilas- ja opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja järjestetään laissa määritellyn mitoituksen mukaan. Toimialat ovat laatineet sopimuksen palvelujen tuottamisesta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimiala tiivistävät yhteistyötä opiskeluhollossa, jotta lapset ja nuoret saavat mielenterveyspalveluita ja lyhytinterventioita arkiympäristössään kouluissa. Selvitetään valmentavan koulutuksen opiskelijoiden oppilashuollon tarpeet.

Vammaisten lasten aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan hoidon järjestämisvastuu siirtyy sosiaali- ja terveystoimialalle 1.1.2023 alkaen, mutta palvelujen tuottaminen säilyy Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

Sote-uudistuksen myötä nykyiset kehitysvammaisten erityishuoltopiirit lakkautetaan ja palvelujen järjestäminen siirtyy hyvinvointialueille. Helsinki päättää itse kehitysvammapoliklinikan palvelujen järjestämisestä. Muilta osin kehitysvammaisten terveyspalveluiden järjestämisestä sovitaan HUSin kanssa järjestämissopimuksessa. Uudistukseen liittyy Kärkullan kuntayhtymän (ruotsinkieliset palvelut) joidenkin tehtävien, toimitilojen ja henkilöstön siirto Helsingin kaupungille liikkeenluovutuksena. Muutokset palvelujen järjestäjän ja tuottajan toimialueissa eivät vaikuta asiakkaiden kielellisten oikeuksien toteutumiseen.

Ehdotus uudeksi vammaispalvelulaiksi sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Lakiehdotus sisältää uusia velvoitteita ja palveluja, joista taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittävin on hengityshalvauspotilaiden siirto erikoissairaanhoidosta vammaispalveluiden vastuulle.

Sotepe-toimiala huomioi toiminnan ja talouden suunnittelussa myös lastensuojelun henkilöstömitoituksen muutoksen (30 lapsen enimmäisasiakasmäärä), lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman jatkon, lastensuojelun jälkihuollon laajentamisen (ikärajan nousu), kansallisen mielenterveysstrategian toteuttamisen, kotihoidon kehittämisen, mahdollisen perusterveydenhuollon hoitotakuun toteuttamisen, ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen muutokset sekä yksityisen hoidon ja tutkimusten Kela-korvausten leikkaukset..

Hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön mukaan väestönsuojien huolto ja ylläpito eivät kuulu hyvinvointialueelle. Pelastusviranomaisen vastaa pelastuslain ja valmiuslain mukaisista tehtävistä, joihin suojien ylläpito ei kuulu. Ylläpito kuuluu omistajan eli kunnan vastuulle. Pelastuslaitos on huolehtinut Helsingin kaupungin omistamista kallioväestönsuojista ja se tulee jatkossakin tuottamaan tämän palvelun. Kunta-Helsinki vastaa väestönsuojien huollosta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista.

Helsingin kaupungin tavoitteena on jatkossakin antaa toimiluvan mukaista pelastajakoulutusta kaupungin omassa pelastuskoulussa. Koulutus on erityisen tärkeää henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi, koska pelastusala kärsii henkilöstöpulasta. Pelastajien kouluttamisen kustannuksista huolehtiminen kuuluu valtion vastuulle, ja kaupunki edistää tämän tavoitteen toteutumista niin kaupungin poliittisen kuin viranhaltijajohdon kautta yhdessä sisäministeriön kanssa.

Kaupunginhallituksen ja/tai kaupunginvaltuuston päättämät ja päätöksentekoon 2023 menevät toiminnalliset muutokset

Uusien perhe-, terveys- ja hyvinvointi- sekä seniorikeskusrakennusten ja sairaalahankkeiden suunnittelua jatketaan. Päätöksentekoon tuodaan muun muassa Haagan perhe- ja terveys- ja hyvinvointikeskusta koskeva hankesuunnitelma sekä Kalasataman seniorikeskusta koskeva hankesuunnitelma. Myös keskitettyjä vainajatiloja koskeva hankesuunnitelma ja Maunulan palvelutaloa koskeva hankesuunnitelma etenevät päätöksentekoon.

Kaupungin kestävä ja turvallista kasvua edistetään tiiviissä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja rakennusvalvonnan kanssa. Tavoitteena on varmistaa pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytykset kaupungin kasvun kannalta tarkoituksenmukaisella ja turvallisella tavalla. Pelastuslaitos panostaa pelastustoiminnan ja ensihoidon palveluverkon kattavuuteen.

Ruotsinkielisten henkilöiden kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi laaditaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021, 39 §) mukainen kaksikielisten hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteistyösopimus. Valmistelua koordinoi Varsinais-Suomen hyvinvointialue. Sopimus tulee muun muassa sisältämään työnjaon ja yhteistyön sellaisten ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen osalta, joita on tarkoituksenmukaisista toteuttaa vain osassa hyvinvointialueita johtuen tehtävän vaativuuden, harvinaisuuden tai siitä aiheutuvien suurten kustannusten vuoksi. Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyy kaksikielisten alueiden yhteistyösopimuksen 1.9.2023 mennessä voimaanpanolain (616/2021, 56 §) mukaisesti.

Eteläisen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden on laadittava myös järjestämislain 36 §:n mukainen yhteistyösopimus. Yhteistyösopimuksen hyväksymisen menettelytapa on kuvattu järjestämislain pykälissä ja perusteluissa 37–39 § ja kaupunginvaltuusto hyväksyy sopimuksen vuoden 2025 loppuun mennessä. Sopimusta laadittaessa tulee ottaa huomioon edellä kuvattu kaksikielisten hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välinen yhteistyösopimus.

Helsingin kaupunginvaltuusto tulee asettamaan vuoden 2022 loppuun mennessä kansalliskielilautakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla säädetyn lain mukaisesti (615/2021,19 §). (Sotepe-jaoston päätös 17.2.2022) Kansalliskielilautakunnan tehtävänä on mm. selvittää, arvioida ja määritellä ruotsin kielellä tarjottavien palveluiden tarvetta ja henkilöstön kielitaitoa sekä seurata ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta ja laatua.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Valtionrahoitus sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluille on jäämässä todellista tarvetta alhaisemmaksi, koska rahoituskriteerit eivät huomioi riittävästi Helsingin kannalta merkittäviä sotepe-kustannuksia selittäviä tekijöitä. Laskennalliset kustannukset eivät vastaa todellisia kustannuksia etenkin erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon osalta. Valtion rahoituslaskelma ei huomioi riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja tarpeita kuten asunnottomuutta, lastensuojelun sekä vammaisten palvelujen kustannusten kasvua, maahanmuuttajien palveluihin kohdistuvia kustannuksia tai esimerkiksi korkeaa vuokratasoa. Myös pelastustoimen rahoituksen määräytymisperusteet ovat Helsingin osalta epäedulliset, koska laskenta ei huomioi riittävästi asukasmäärän ja asukastiheyden vaikutusta onnettomuuksien lukumäärään ja Helsingin riskiluku on maan pienin, vaikka Helsingissä sijaitsee kaikista Suomen 1. (korkeimman) riskiluokan ruuduista yli 20 prosenttia.

Keväällä 2020 alkaneen maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutukset näkyvät edelleen vuonna 2023. Erillisiä koronatehtäviä ja koronaan liittyviä toimintoja tarvitaan pandemiatilanteesta riippuen. Myös henkilöstön koronasta johtuviin sairauspoissaoloihin varaudutaan.—Pandemian aiheuttaman hoito- ja palveluvelan purkaminen sote-palveluissa jatkuu. Vielä ei ole tiedossa mitä mahdollisia kansanterveydellisiä vaikutuksia aiheutuu pitkittyneen koronataudin (long-covid) hoidosta sekä koronapandemiasta johtuvan hoito- ja palveluvajeen aiheuttamista sosiaalisista, psykologisista ja terveydellisistä seurauksista.

Sotepe-henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita pitkään ja tilanne on edelleen vaikeutunut. Tästä on seurannut palvelujen supistuksia ja työntekijöiden kuormittuneisuutta. Viime aikojen ongelmat palkanmaksussa ovat heikentäneet kaupungin työntantajakuva ja vaikeuttaneet henkilöstötilannetta.

Maailmantilanteen epävarmuus keväällä 2022 alkaneen Venäjän hyökkäyssodan johdosta jatkunee vuonna 2023. Hintojen nousu aiheuttaa henkisiä ja taloudellisia haasteita kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Sotepe-toimiala pyrkii turvaamaan erityisesti toimeentulovaiketuksissa olevien ja kaikkein heikoimmassa asemassa olevien elämää ja arkea.

Euroopan muuttuneen turvallisuustilanteen myötä väestönsuojeluun varautumisen sekä pelastustoimen jatkuvuudenhallinnan, huoltovarmuuden ja varautumisen merkitys on kasvanut. Väestönsuojien korjausvelka vaarantaa

Risker och osäkerhetsmoment i omvärlden

poikkeusoloihin varautumisen lisäksi väestönsuojien normaaliajan käytön sekä kasvattaa väestönsuojien ylläpito- ja korjauskustannuksia. Myös väestöhälytinjärjestelmää on kehitettävä ja sen kattavuutta parannettava useilla alueilla. Väestönsuojelun strateginen suunnittelu, kaupunkitasoisen väestönsuojeluun varautumisen yhteensovittaminen ja väestönsuojeluorganisaation kouluttaminen tarvitsevat nykyistä vahvempaa asiantuntijaresursointia ja nykyaikaisen kaupunkiyhteisen tietojärjestelmän.

Ilmastonmuutos vahvistaa sään ääri-ilmiöitä ja tämän vuoksi pelastuslaitoksen on lisättävä omaa varautumistaan sekä tuettava kaupunkilaisia omatoimisen varautumisen järjestämisessä. Vähähiilisten energia- ja liikkumismuotojen lisääntyessä pelastustoimessa on varauduttava aurinkosähköjärjestelmien ja sähköautojen latausinfrastruktuurin yleistymiseen tiiviissä kaupunkirakenteessa. Sähkön mahdollisiin katkoihin ja jakeluhäiriöihin tulee myös varautua.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 yhteensä 13 painopisteistä seuraavat neljä ovat sotepe-toimialan kannalta keskeisiä:

1. vastuullinen talous kestävän kasvun perustana,
2. helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat,
3. henkilöstölle vetovoimainen Helsinki sekä
4. älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen.

Sotepe-uudistuksen myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmaan on lisätty turvallisuus.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Edellä mainitut toimintaympäristön muutokset sekä palvelutarpeen kasvu, kustannus- ja ansiotason kehitys sekä lainsäädännön muutokset aiheuttavat sotepe-toimialalle merkittäviä taloudellisia vaikutuksia vuodelle 2023. Lisäksi toimintaan vaikuttaa koronapandemiasta johtuva hoito- ja palveluvelka. Inflaatiovauhti tulee olemaan talousarviovuonna suurempi kuin valtion rahoituslaskelmassa huomioitu kustannustason nousu. Lisäksi tiukkeneva talouskehitys tuo palvelujen järjestämiseen aiempaa enemmän haasteita, koska sotepe-uudistus tulee pienentämään Helsingissä palveluihin käytettävissä olevia määrärahoja. Helsingin näkemys on, että valtion tulee rahoituslaskelmissa huomioida kustannustason muutokset täysimääräisesti.

Valtion rahoituksen mittakaava säilyy ensi vaiheessa nykyisellä tasolla, koska siirtymätasaus tasaa siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen eroa. Helsingillä on entistä suurempi vastuu vaikuttavien ja kustannustehokkaiden palveluiden järjestämisessä tiukentuneesta säätelystä ja tulevasta rahoituksen kiristymisestä johtuen. Tulevina vuosina resurssit palvelujen järjestämiseen ovat entistä rajallisemmat ja samaan aikaan palvelutarve kasvaa. Palvelujen järjestäjälle tulee uusia veloitteita ja valtion strateginen ohjaus sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluissa vahvistuu. Tämän muutoksen vaikutuksia järjestämisen kokonaisuuteen on arvioitava aiempaa suunnitelmallisemmin. Vahva palvelujen järjestäminen tarkoittaa kokonaisuuden hyvää hallintaa, jotta tulevaisuudessa ymmärretään entistä paremmin, mitä palveluja helsinkiläiset tarvitsevat ja mistä he hyötyvät, mitä ratkaisut maksavat ja mistä kustannukset syntyvät. Selvitetään mahdollisuutta hyödyntää vaikuttavuusperusteisia hankintamalleja.

Förverkligande av stadens strategiska målsättningar

Tuottavuuskehityksen seurantaan jatketaan vuonna 2023. Koronapandemia vaikeuttaa mittarien vertailtavuutta. Tuottavuutta parannetaan mm. kehittämällä digitaalisia palveluratkaisuja ja kevyempiä palvelurakenteita. Lisäksi asukkaille pyritään tarjoamaan enemmän varhaisen puuttumisen palveluja, jotta raskaimmilta ja kalliimmilta palveluilta vältytään.

Sotepe-toimialan tarkemmat toimenpidesuunnitelmat tuottavuuden parantamiseksi laaditaan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan sen jälkeen, kun valtionrahoitus on varmistunut.

Helsinkiiläisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus paranevat

Helsingin tavoitteena on sujuvampi hoitoon pääsy perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon palveluihin. Jonotusajat ovat venyneet osin koronapandemian seurauksena pitkiksi. Terveysasemien hoitotakuulle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet alkuvuoden 2022 aikana kiireellisen hoidon osalta hyvin, samoin sairaanhoitajien kiireettömän hoidon osalta. Myös suun terveydenhuollon välitön yhteydensaanti on saatu nostettua alkuvuonna 2022 lähelle tavoitetasoa. Sen sijaan terveysasemien ensikontaktissa toteutunut hoito ja kiireettömän hoidon toteutuminen lääkärin hoidon osalta eivät ole toteutuneet alkuvuoden aikana tavoitteen mukaisesti ja näiden toteutumiseen tulee panostaa edelleen vuonna 2023.

Terveellisiä elintapoja edistetään hyödyntämällä digitaalisia työvälineitä ja palveluja, kuten chatbotteja, Omaolo terveystarkastusta ja hyvinvointivalmennuksia. Terveystarkastus- ja Preventio -jyryä -hankkeita jatketaan ja niiden toteutukseen voidaan käyttää Kestävän kasvun ohjelman rahoitusta. Liikkumisen puheeksi ottamista, motivointia sekä palveluohjausta vahvistetaan eri palveluissa.

Asiakkaiden liikkumiseen ja kulttuurin harrastamiseen liittyvää motivointia, palveluohjausta ja seurantaan jatketaan yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen kanssa. Kaupunkitasoinen yhte-tavoitteiden mukaisesti huomioidaan myös lasten harrastamisen tukeminen. Osana Kestävän kasvun ohjelmaa aloitetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin sekä digitaalisen palvelutarjottimen suunnittelu kansallisessa yhteistyössä. Toimialan järjestöyhteistyötä vahvistetaan osana sotepe-järjestämistehtävää.

Lasten, nuorten ja aikuisten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja vahvistetaan lisäämällä näyttöön perustuvia psykososiaalisia hoitoja, kehittämällä hoitomuotojen porrasteisuutta ja pilotoimalla aikuisten palveluissa terapianavigaattoria ja nuorten palveluissa interventionavigaattoria. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä kansallisen Terapiat etulinjan -hankkeen kanssa. Turvataan Helsingin nuorisoasemien toiminta.

Helsingin tavoitteena on ehkäistä lastensuojelun asiakasmäärien kääntyminen kasvuun. Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät ovat olleet laskussa jo useamman vuoden ajan. Korona-aika teki asiakkuuksiin hetkellisesti pienen nousun, joka on nyt saatu laskemaan. Sijoitettujen lasten asiakasmäärä on pysynyt suhteellisen tasaisena vuosien saatossa. Lastensuojelun suurin haaste on vaativien palvelujen tarpeen, mistä seuraa korkeita kustannuksia ja pidempiä sijoitusjaksoja.

Palveluissa käytetään asiakassegmentointia eli asiakkaat ryhmitellään palvelutarpeen mukaan, jotta palvelut voidaan

kohdentaa optimaalisesti. Ryhmittely on yksi tekijöistä, jolla voidaan vaikuttaa saatavuuden parantumiseen terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa. Myös palvelujen vaikuttavuuden mittaamista kehitetään.

Helsingin kaupungin turvallisuutta parannetaan kehittämällä pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelun saatavuutta. Pelastustoiminnan ja ensihoidon edellytykset turvataan kasvavassa ja kehittyvässä kaupungissa yhteistyössä maankäytön ja liikenteen suunnittelun kanssa. Kaupunkitasoista väestönsuojeluun varautumista kehitetään toimialarajat ylittävässä yhteistyössä. Digitaalisen turvallisuusviestinnän menetelmiä, kanavia ja kattavuutta parannetaan.

Helsingin tavoitteena on poistaa asunnottomuus vuoteen 2027 mennessä. Toimiala tulee noudattamaan uutta syksyllä 2022 laadittavaa ohjelmaa asunnottomuuden poistamiseksi. Ohjelma tulee sisältämään erilaisia toimenpiteitä asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä edistetään ja syrjäytymistä ehkäistään vahvistamalla digiosaamista ja -osallisuutta työtoiminnan DOT-hankkeessa sekä vammaistyön digivalmennusryhmäpiloteissa.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys ovat sotepe-toimialan keskeisiä haasteita vuonna 2023 ja koko strategiakaudella. Henkilöstön pysyvyyttä tuetaan parantamalla henkilöstökokemusta ja edistämällä henkilöstön sisäistä liikkuvuutta sekä osatyökykyisten työllistymistä. Hyvä johtaminen ja henkilöstön hyvinvointi korostuvat hyvän työnantajan piirteinä. Valmentava ja osallistava johtaminen on tärkeä osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Hyvä yhteistoiminta on avain henkilöstön osallisuuteen ja sitoutumiseen. Rekrytointia ja markkinointia parannetaan edelleen.

Sotepe-toimialan palvelustrategian valmistelussa on muotoiltu henkilöstöä koskevat tavoitteet:

1. Varmistamme, että olemme kilpailukykyinen työnantaja panostamalla palkkakehitykseen ja rekrytointiin,
2. Panostamme hyvään esihenkilötyöhön, mahdollistamme jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen sekä luomme työilmapiirin, joka kannustaa oman työn kehittämiseen,
3. Parannamme työhyvinvointia mahdollistamalla työn joustoja sekä järkevöittämällä henkilöstörakennetta ja työnjakoa

Henkilöstömme osallistuu palvelujen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittämiseen palveluketjujen parantamiseksi.

Henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä parannetaan muun muassa tarjoamalla uralla kehittymisen mahdollisuuksia ja kehittämällä työnantajakuvaa sekä palkkakilpailukykyä talousarvion sallimissa rajoissa. Henkilöstön saatavuuden kannalta kriittisten ammattiryhmien riittävään mitoitukseen ja rekrytointiin samoin kuin koulutukseen panostetaan. Koulutettujen pelastajien saatavuus varmistetaan, jotta toiminta uusilla pelastusasemilla voidaan käynnistää ja jotta rekrytoinnit muun muassa eläköitymisen seurauksena saadaan toteutettua.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Digitalisaatiokehityksessä osallistutaan kansalliseen ja alueelliseen kehittämiseen. Myös Apotti-järjestelmän aktiivinen parantaminen jatkuu. Johtamisessa hyödynnetään digitaalisuutta aiempaa enemmän ja palveluissa vahvistetaan tiedolla johtamista. Toimialan tiedolla johtaminen ja tietoaalratkaisu kytketään osaksi kaupungin datastrategian kehittämistä.

Tietoon perustuvia ennakoivia palveluja sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaalisia palveluja kehitetään. Perheentuki.fi -sisältöä ja sovellusta kehitetään tukemaan itsehoitoa. Valtakunnallista sähköisen perhekeskuksen kehittämistä jatketaan. Hyvinvointitarkastukset ja elintapavalmennuksia otetaan käyttöön, ja ne integroidaan Apottiin. Liikkumisen ja kulttuurin etäpalveluja kehitetään ikääntyneille kaupunkiyhteisesti. Perhe- ja sosiaalipalveluissa kehitetään rakenteita asiakastarvelähtöiselle järjestöyhteistyölle ja vahvistetaan yhteistyötä järjestöjen kanssa. Omaolon ja Terveysyhtöyryarvion kehittämistä ja integroimista Apottiin jatketaan.

Etäpalvelujen käyttöä lisätään ja etäyhteyksiä hyödynnetään moniammatillisessa yhteistyössä. Pikaviestintäratkaisujen ja robotiikkaratkaisujen käyttö asiakaspalveluissa lisääntyy ja korvaa osin puhelimitse tapahtuvat yhteydenotot. Asiakas hyötyy ajasta ja paikasta riippumattomista palveluista samalla kuin palvelujen järjestäjä tai tuottaja säästää kustannuksissa. Kuitenkin myös puhelimitse annettavia palveluja tarvitaan tulevaisuudessa ja myös niiden kehittämistä jatketaan.

Maisa-asiakasportaalissa voi asioida sähköisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa. Maisan saavutettavuutta ja käytettävyyttä kehitetään edelleen sekä sen toiminnallisuuksia lisätään.

Palvelustrategian digipalvelulupauksessa huomioidaan erilaiset palvelutarpeet sekä asiakkaiden kyvyt digitaalisia palveluja kehitettäessä. Digitaalisten palvelujen palvelulupaus on: digitaaliset yhteydenottokanavat ovat käytössä ympäri vuorokauden ja niiden kautta tuleviin yhteydenottoihin vastataan kahden arkipäivän kuluessa.

Ammattilaisen työtä helpotetaan digitaalisilla ratkaisuilla. Ohjelmistorobotiikkaratkaisuilla automatisoidaan rutiiniluonteista työtä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Ammattilaisten työskentelyn, työvuorojen suunnittelun ja toimitilojen tehokkaamman käytön ohjaamiseen kehitetään toiminnanohjausjärjestelmää.

Digitalisaatiota kehitetään ja hyödynnetään aktiivisesti sekä omilla toimenpiteillä että valtakunnallisilla toimilla, joista erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoimen sähköisen asioinnin valtakunnalliset ratkaisut ovat tärkeitä palveluiden kehittämiseksi kaupunkistrategian mukaisesti sujuvammiksi sekä ajasta ja paikasta riippumattomiksi. Hälytys-, johtamis- sekä tilannekuvajärjestelmien kehittämistä jatketaan yhteistyössä valtakunnallisella tasolla.

Pelastustoimen ICT-palvelujen integroiminen osaksi sotepe-toimialan yhteisiä ICT-palveluja suunnitellaan vuoden 2023 aikana siten, että muutokset voidaan toimeenpanna 1.1.2024.

Kaupunkistrategian poikkihallinnolliset ohjelmat

Helsingin kaupunkistrategiaa toteutetaan valtuustokaudella 2021–2025 neljällä poikkihallinnollisella ohjelmakokonaisuudella, jotka ovat 1. vastuullinen ja kestävä talous, 2. kunnianhimoinen ilmastovastuu, 3. viihtyisä kaupunki sekä 4. segregaaation ehkäiseminen. Näistä vastuullinen ja kestävä talous on nostettu erikseen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan strategiseksi tavoitteeksi, ja se on kuvattu kohdassa 4.1. Myös muiden ohjelmien kaupunkiyhteiseen työhön osallistutaan, ja niiden toteutusta sotepe-toimialalla tarkennetaan myöhemmin.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Sotepe-toimialalla on yhteensä seitsemän sitovaa toiminnan tavoitetta, joiden avulla toteutetaan kaupunkistrategiaa. Sitovat tavoitteet ovat: 1. Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä. 2. Kiireellinen ensihoito toteutuu tilaajan vaatimusten mukaisesti. 3. Liikkumissopimus on käytössä kaikissa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa. 4. läkkäiden ympärivuorokautisessa laitoshoidossa olevien määrä vähenee. 5. Asiakkaiden aktiivista Maisan käyttöä tuetaan tehostamalla asiakkaiden Maisa viesteihin vastaamista. 6. Pelastustoiminnan toimintavalmius on riittävä ja tarkoituksenmukainen. 7. Onnettomuuksia ehkäistään lisäämällä kaupunkilaisten ja Helsingissä toimivien tahojen kykyä estää onnettomuuksia ja rajoittaa niiden vaikutuksia. Sitovilla toiminnan tavoitteilla tavoitellaan helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden paranemista.

Kaupunkiyhteisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) tavoitteita on kaksi. Ensimmäinen tavoite on parantaa mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa. Toimialan toimenpiteenä on perhe- ja sosiaalipalvelujen lasten ja nuorten peruspalveluissa ja varhaisen tuen palveluissa, että henkilökunta on perehtynyt ja ottanut käyttöön CA-mallin eli puheeksi oton työkalun. Peruspalvelut sisältävät lasten neuvolatoiminnan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, varhaisen tuen palvelut sisältävät lapsiperheiden kotipalvelun, lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja perheneuvolan. Tavoitteena on, että 70 prosenttia henkilöstöstä on perehtynyt ja 50 prosenttia on ottanut CA-mallin käyttöön.

Toisena kaupunkiyhteisenä HYTE-tavoitteena on parantaa ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä. Ensimmäisenä toimenpiteenä on, että liikkumissopimus on käytössä kaikissa sairaala-, kuntoutus ja hoivapalveluiden palveluissa. Tavoitteena on 70 prosentin käyttöönottoaste sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen asiakkaista. Toisena toimenpiteenä on, että Seniori-Infon jalkautuvassa työssä annetaan liikkumiseen ja liikuntaan kannustavaa tietoa ja ohjausta, huomioiden Liikuntaluuri-palvelu. Tätä mitataan Seniori-Infon jalkautuvan työn jalkautumisten määrällä.

Kaupunkiyhteisinä muina toiminnan tavoitteina ovat käyttötalouden tuottavuuden parantaminen ja kaupunkiudistus.

Kaupunkistrategian mukainen kaupunkiorganisaation käyttötalouksien tuottavuustavoite on 0,5 prosenttia. Sotepen osalta tarkemmat toimenpidesuunnitelmat tavoitteen toteuttamiseksi laaditaan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan, kun valtionrahoitus varmistuu.

Verksamhets målsättningar i budgeten

Kaupunki uudistuksen talousarvion 2023 kaupunkiyhteinen tavoite on, että turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunki uudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä. Toimialan tavoitteena on matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen kaupunki uudistusalueilla sekä pelastustoiminnan riittävä ja tarkoituksenmukainen toimintavalmius. Mittarina pelastustoiminnassa on I-riskialueella keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3-vahvuisella yksiköllä enintään kuusi minuuttia vähintään 50 prosentissa tehtävistä.

Taloudellinen kestävyys

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2023 toimintakate perustuu valtion rahoitukseen. Vuosikatteen tulee kattaa poistot, mikä on peruslähtökohta toimintakateen tason määrittelylle. Valtionosuuksina saatavasta valtion rahoituksesta tulee jäädä toimintakateen vähentämisen jälkeen jäljelle poistojen osuus. Sotepe-toimialan toimintamenot kasvavat vuodesta 2022, koska valtion rahoituksella tulee kattaa myös kaupunkiyhteisten palvelujen ja tietojärjestelmien kustannukset kaupunginkanslian ja toimialan väliseen palvelusopimukseen perustuen. Lisäksi toimialan vastuulle tulee työllisyyteen liittyviä menoja, jotka on aiemmin maksettu kaupunkiyhteisesti. Nämä on pääosin tilastoitu sotepe-kustannuksiksi ja huomioitu valtion rahoituksessa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sitova talousarviokohta on sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan toimintakate. Määrärahojen jakautuminen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen sekä HUS-yhtymän välillä esitetään ei-sitovissa talousarviokohdissa. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta vahvistaa määrärahojen jakautumisen käyttösuunnitelmassa.

Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu lisää eniten kustannuksia. Vastataan ikäihmisten määrän noususta syntyvään palvelutarpeen kasvuun.

Tuottavuus ja yksikkökustannukset

Toimialan tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärien muutokset tai suoritettujen muutokset sosiaali- ja terveystalouden talousarviokohdan deflatoitujen käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä / suoritettua kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Vuonna 2021 ja 2022 koronaepidemian seurauksena tuottavuus heikentyi monissa palveluissa toimintojen ollessa joko suljettuna tai supistettuina. Tuottavuutta pyritään parantamaan etenkin digitaalisten palvelujen lisäämisellä ja laajentamisella.

Sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2023 yksikkökustannukset on laskettu vuoden 2022 ennusteluvuodesta huomioiden peruspalveluindeksin muutos ja tuottavuustavoite. Yksikkökustannuksen ennusteluun vaikuttaa esimerkiksi koronapandemia, jonka vuoksi osa toiminnoista on ollut tilapäisesti suljettuna ja kiinteät kustannukset ja henkilöstökustannukset ovat säilyneet ennallaan.

Vuonna 2022 sosiaali- ja terveystalouden tilaneliöt vähenevät noin 17 200 neliometriä vuodesta 2021 ja vuonna 2023 tilaneliöt vähenevät noin 18 900 neliometriä verrattuna vuoteen 2021.

Toimialan vuoden 2023 suoritettavat tavoitteet pohjautuvat vuoden 2022 ennustettuun tasoon. Koronaepidemia sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin raportoinnin vertailtavuus saattavat aiheuttaa epävarmuutta suoritettavien tavoitteiden määrittelyyn.

Ekonomisk hållbarhet

Talousarvion vaikutusten arviointi

Lapsivaikutukset

Talousarvion toimenpiteet edistävät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ehkäisemällä syrjäytymistä, vahvistamalla lasten ja nuorten mielen hyvinvointia sekä osallisuutta ja siirtämällä palveluiden painopistettä lastensuojelusta ja erikoissairaanhoidosta varhaisempaan tukeen ja hoitoon. Palvelujen kehittämisellä tähdätään myös siihen, että tarjotaan riittävä tuki niille, jotka tarvitsevat vahvoja palveluja. Vaikutukset ovat myönteisiä ja pitkäaikaisia. Helsinki toteuttaa Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia, joka edistää esimerkiksi heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumista ja vahvistaa lasten ja nuorten huomioimista palveluissa ja päätöksenteossa. Osana tätä työtä kehitetään ja otetaan käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin Helsingin malli.

Sukupuolivaikutukset

Sotepe-palveluissa asiakkaan tarve ratkaisee hänelle tarjottavat palvelut. Palvelujen tarve arvioidaan yksilöllisesti huomioiden erilaiset riskitekijät ja muut tilanteeseen vaikuttavat tekijät, joista yksi voi olla sukupuoli. Tavoitteena ovat oikea-aikaiset ja asianmukaiset palvelut sekä laajemmin myös terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen. Näiden toteutuminen varmistetaan talousarviolla. Toimialalla noudatetaan kaupunkitasoista palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa 2022–2025. Asiakkaiden hoidon ja palvelutarpeen arviointi toteutetaan yhdenvertaisesti ja huomioidaan erityisryhmien, eri sukupuolten ja vähemmistöjen tarpeet hoitoon pääsyssä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Toimialan painopisteet vuodelle 2023 tukevat terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista, joka on keskeinen sotepe-uudistuksen tavoite. Osa helsinkiläisistä on erittäin haavoittuvassa asemassa ja heille kasautuu niin terveyteen kuin elämänlaatuunkin liittyviä ongelmia sekä niiden riskitekijöitä. Myös koronapandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen monin tavoin väestön hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeeseen. Oikea-aikaisilla, monimuotoisilla ja hyvin saavutettavilla palveluilla tilanteeseen voidaan vaikuttaa myönteisesti. Palvelujen saatavuutta parannetaan kehittämällä toimintamalleja, jotka esimerkiksi nopeuttavat palveluun pääsyä eri kanavien kautta, sekä auttavat etsimään ja tunnistamaan mahdollisia asiakkaita. Palvelujen integraatio lisää etenkin kaikista vaikeimmin tavoitettavien henkilöiden hyvinvointia ja osallisuutta. Myös palvelujen monituottajuudella edistetään saatavuutta ja saavutettavuutta. Ennaltaehkäiseviä palveluja kehitetään tukemaan henkilöiden omaa vastuunottoa. Digitaalisten ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen luo tähän uusia mahdollisuuksia. Digitaalisten palveluiden kehittämisessä huomioidaan, että kaikilla ei ole mahdollisuutta niiden hyödyntämiseen. Osana kaupungin palvelujen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 toimeenpanoa toimialalla ehkäistään digitaalista syrjäytymistä.

Bedömning av budgetens konsekvenser

Ympäristövaikutukset

Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastuslaitoksen yhdistyessä, uuden toimialan ympäristöjohtamisen kokonaisuus organisoidaan siten, että ympäristövastuiden tunnistaminen ja niistä huolehtiminen on jatkossakin kattavaa ja tavoitteellista. Molemmista organisaatioista siirtyvän henkilöstön ympäristöasioihin liittyvä asiantuntemus halutaan hyödyntää. Palveluverkon kehittäminen ja palveluiden digitalisaatio mahdollistavat monissa palveluketjuissa positiivisia ilmastovaikutuksia mm. laskemalla energiankulutusta tilatehokkuuden lisääntyessä ja liikenteen ja liikkumisen päästöjen vähentymisen kautta. Koronapandemiasta palautumisen osana uudelleenarvioidaan kertakäyttöisyyden vähentämisen mahdollisuuksia. Poikkeuksellisissa olosuhteissa tarpeellinen kertakäyttötuotteiden käytön kasvu on nyt mahdollista hallitusti ja harkiten ajaa alas ja lähteä sitä kautta taas edistämään luonnonvarojen kulutuksen hillintää ja ilmastovaikutusten torjuntaa.

Henkilöstövaikutukset

Sotepe-toimialalla työskentelee lähes 15 500 henkilöä. Talousarviossa on varauduttu henkilöstömitoituksen muutosten mukaisesti henkilöstön lisäksi muun muassa vanhusten ympärivuorokautisissa palveluissa, lastensuojelussa ja terveysasemilla. Talousarvio mahdollistaa henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantamisen monipuolisoin keinoin, muun muassa tehostamalla oppilaitosyhteistyötä, kehittämällä työnantajakuva sekä järjestämällä oppisopimuskoulutusta. Henkilöstön pitovoiman edistämiseksi painopisteenä on johtamisen ja työhyvinvoinnin parantaminen. Talousarviossa ei ole tässä vaiheessa voitu huomioida hyvinvointialueilla aloitettavan palkkaharmonisoinnin heijastusvaikutuksia Helsingin palkkatason kilpailukykyisyyteen. Työterveyshuollon palvelut muuttuvat ulkoistuksen myötä. Työterveyshuolloilta poistuvat palvelut varaudutaan korvaamaan toimialan omilla työhyvinvoinnin johtamisen tuen palveluilla (mm. esihenkilöiden ja työyhteisöjen tehostettu tuki).

Henkilöstösuunnitelma

Sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitoksen vakanssien määrä on vuoden 2022 lopussa yhteensä noin 14 000. Vuosina 2022–2024 eläkeiän saavuttaa noin 1 700 työntekijää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen ammattihenkilöstön saatavuusongelmat ovat ajankohtaisia myös vuonna 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollossa pulaa on erityisesti lääkäreistä, sairaanhoitajista, terveydenhoitajista, lähihoitajista sekä sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista. Työvoiman vetovoimaisuutta lisätään jatkamalla työnantajakuvan parantamista ja huolehtimalla palkkauksen kilpailukykyisyydestä. Henkilöstön pysyvyyttä tuetaan parantamalla henkilöstökokemusta ja edistämällä työaikajoustoja, henkilöstön sisäistä liikkuvuutta sekä osatyökykyisten työllistymistä.

Personalplan

Pelastusallalla on kansallisesti pula pelastajista. Alalle tarvitaan vuoden 2030 loppuun mennessä 1 000 uutta pelastajaa ja alalta eläköityy samassa ajassa 1 500 pelastajaa. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen osuus edellä kuvatuista tarpeista on yli 10 prosenttia. Nykyisin Pelastuskoulun koulutusmäärillä kyetään korvaamaan eläköitymiset ja luonnollisesta työvoiman liikkumisesta aiheutuvat puutteet, mutta tulevien uusien pelastusasemien henkilöstö on rekrytoitava muualta. Kilpailu työvoimasta on kova, sillä kaikki pelastuslaitokset tarvitsevat lisää henkilöstöä kehittääkseen toimintavalmiuttaan ja palveluitaan. Kaupungin oman pelastuskoulun toiminnan jatkaminen on siksi erittäin tärkeää. Helsingin saatavuushaasteeksi ovat muodostuneet korkeat elinkustannukset suhteessa matalaan palkkaan ja korkeaan vaatimustasoon, samoin kuin muiden pelastuslaitosten rekrytoinnit.

Oppilaitosyhteistyötä tehostetaan ja työn houkuttavuutta edistetään muun muassa parantamalla harjoitteluajan ohjauksen laatua ja tukemalla opintojen loppupuolen harjoittelujaksojen toteuttamista palkallisena. Sote-pätevyysien saavuttamiseksi rakennetaan erilaisia joustavia opiskelupolkuja yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Työnantajakuva ja -markkinointia kehitetään edelleen suunnitelmallisesti ja näkyvyyttä edistetään esimerkiksi positiivisilla uratarinoilla ja työntekijälähteilästoiminnalla.

Maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien työllistymistä edistetään mahdollistamalla tutkinnon laillistamisen edellyttämän työkokemuksen saaminen sosiaali- ja terveystoimessa. Kansainvälistä rekrytointia tuetaan kehittämällä suomen kielen koulutusta ja valmentamalla kansainvälisiä osaajia vastaanottavia yksiköitä. Työperäistä maahanmuuttoa edistetään aktiivisesti yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Johtamismalli on päivitetty osana sotepe-uudistukseen valmistautumista. Tavoitteena on parantaa asiakaskokemusta, henkilöstökokemusta ja työnantajakuva vahvistamalla erityisesti asiakaslähtöistä yhteistä työtä, työn sujuvuutta, kustannusvaikuttavuutta sekä yhteisohjautuvuutta. Työssä onnistuminen varmistetaan valmentavalla johtamisotteella ja työn sujuvuus mahdollistetaan muun muassa vahvistamalla yhteistä ymmärrystä tavoitteista sekä tarttumalla ripeästi tilanteisiin, joissa työ ei jostain syystä suju. Itse- ja yhteisohjautuvuuden toimintamallia edistetään ja työyhteisöjä tuetaan valmennuksilla sekä esihenkilöiden verkostoissa.

Henkilöstökokemusta mitataan säännöllisesti. Työhyvinvoinnin ja työsuojelun yhteiset tavoitteet laaditaan kaupungin työhyvinvointiohjelman sekä vuoden 2022 syksyllä toteutetun Kunta10-henkilöstökyselyn tulosten perusteella. Esihenkilöiden ja työyhteisöjen tuki varmistetaan myös työterveyshuollon palvelujen ulkoistuksen jälkeen. Valmentava ja osallistava johtaminen on tärkeä osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Hyvä yhteistoiminta on avain henkilöstön osallisuuteen ja sitoutumiseen. Yhteistoiminnan toteutuminen työyksikötasolla varmistetaan.

Osaamisen kehittämisessä panostetaan erityisesti järjestämisen johtamiseen, työn sujuvuuteen ja työhyvinvoinnin edistämiseen, palveluketjujen kehittämiseen sekä ammatillisten taitojen vahvistamiseen. Työntekijöitä tuetaan yhteisöllisessä oppimisessa ja osaamisen jakamisessa esimerkiksi mentorointiohjelmilla. Heille tarjotaan monipuolisia ajasta ja paikasta riippumattomia oppimisen mahdollisuuksia mm. Oppiva-verkko-oppimisympäristöä hyödyntäen.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnan tavoitteet

Bindande verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
TOIMIALAN TAVOITE			
Helsinkiisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä	Mittari 1: Osana lasten ja nuorten mielenterveysongelmien toimeenpanosuunnitelmaa parannetaan nepsy-asiakkaiden hoidon ja palvelujen saatavuutta. Nepsy-asiakkaiden asiakastyytyvyyden mittaaminen aloitetaan perustason hoitopolulla ja asiakastyytyvyys paranee.	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 2: Lähisuhdeväkivalta lapsiperheissä -palveluketjun toimeenpano eteen suunnitellusti. Lähisuhdeväkivalta-koulutuksiin osallistuu vuonna 2023 vähintään 1 000 työntekijää.	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 3: Asunottomuus vähenee. Vuoden 2023 loppuun tavoite 800 asunnotonta. (Lähtötaso vuonna 2021: 1 297 asunnotonta)	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 4: Terveysasemien hoitotakuu toteutuu Kiireellisen hoidon toteutuminen samana tai seuraavana päivänä, kiireettömän hoidon toteutuminen 14 vuorokauden aikana.	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 5: Suun terveydenhuollossa yhteydenotto samana päivänä vähintään 90 % kuukausittain.	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 6: Suun terveydenhuollossa asiakastyytyvyys on vähintään 70 (NPS)	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 7: 20 % kotihoidon säännöllisistä asiakkaista on kuvallisen etähoidon asiakkaita (Lähtötaso 8/2022: 14 %)	Segregaation ehkäiseminen
		Mittari 8: Liikkumissopimus on käytössä 70 % sairaala, kuntoutus- ja hoivapalvelujen asiakkaista. (Lähtötaso: 8/2022: 67 %)	Segregaation ehkäiseminen
		Kiireellinen ensihoito toteutuu tilaajan vaatimusten mukaisesti.	Mittari 1: Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 60 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä.

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	lääkäiden ympärivuorokautisessa laitoshoidossa olevien määrä vähenee edelliseen vuoteen verrattuna.	Mittari: Ympäri vuorokautisessa hoidossa laitoshoidon osuus vähenee edelliseen vuoteen verrattuna (laitoshoidossa olevien osuus kaikista ympärivuorokautisen hoidon asiakkaista). (Lähtötaso 8/2022: 19 %)	Vastuullinen ja kestävä talous
Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Asiakkaiden aktiivista Maisan käyttöä tuetaan tehostamalla asiakkaiden Maisa-viesteihin vastaamista.	Mittari: 75 %:iin viesteistä vastataan kahden (2) arkipäivän sisällä.	Viihtyisä kaupunki
Helsingin kaupungin omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Pelastustoiminnan toimintavalmius on riittävä ja tarkoituksenmukainen	Mittari: I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3-vahvuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.	Viihtyisä kaupunki ja segregaaation ehkäiseminen
Helsingin kaupungin omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Onnettomuuksia ehkäistään lisäämällä kaupunkilaisten ja Helsingissä toimivien tahojen kykyä estää onnettomuuksia ja rajoittaa niiden vaikutuksia.	Mittari: Tavoitetaso 11 000 turvallisuuspistettä. (Lähtötaso 2021: 10 558 turvallisuuspistettä)	

Muut toiminnan tavoitteet

Andra verksamhetsmål

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa	Mittari 1: 70 %:a perhe- ja sosiaalipalvelujen lasten ja nuorten peruspalvelujen ja varhaisen tuen palvelujen henkilöstöstä on perehtynyt CA- malliin eli puheeksi oton työkaluun.	Segregaaation ehkäiseminen
		Mittari 2: 50 %:a perhe- ja sosiaalipalvelujen lasten ja nuorten peruspalvelujen ja varhaisen tuen palvelujen henkilöstöstä on ottanut CA- mallin eli puheeksi oton työkalun käyttöön.	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä	Mittari 1: Liikkumissopimus on käytössä 70 % sairaala, kuntoutus- ja hoivapalvelujen asiakkaista. (Lähtötaso: 8/2022: 67 %)	Segregaaation ehkäiseminen
		Mittari 2: Helsingin liikuntapalveluiden puhelinpalvelun Liikuntaluurin kanssa tehtävä yhteistyö on aloitettu: KYLLÄ/EI	

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Käyttötalouden tuottavuus paranee	Mittari 1: Sotepe-toimiala lisää tuottavuutta vähintään 0,5 % verrattuna vuoden 2022 toimintamenoihin	Vastuullinen ja kestävä talous
Kaupunkiudistus	Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä.	Mittari 1: Matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen kaupunkiudistusalueilla.	Viihtyisä kaupunki ja segregaaation ehkäiseminen
		Mittari 2: Pelastustoiminnan toimintavalmiutta parannetaan valvovan viranomaisen edellyttämälle tasolle perustamalla uusia pelastusasemia ja kevytpelastusasemia: 1/2023 avataan Konalan pelastusasema sekä 6/2023 perustetaan Tapanilaan kevytasema, johon sijoitetaan kärkiyksikkö.	Viihtyisä kaupunki ja segregaaation ehkäiseminen

Suorite- ja taloustavoitteet - Prestationsmål och ekonomiska mål

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Sosiaali- ja terveyspalvelut, suoritettavat - Social- och hälsovårdstjänster, prestationsmål						
Lastensuojelu, avohuolto, lapset - Barnskydd, öppenvård, barn	2 548	3 350	2 800	2 600	2 600	2 600
Lastensuojelu, laitoshoido, hoitovrk - Barnskydd, institutionsvård, dygn	214 946	215 000	212 000	249 500	249 500	249 500
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö - Stöd för närståendevård, klienter, handikapparbete	1 946	1 900	2 000	2 000	2 000	2 000
Henkilökohtainen apu, asiakkaat - Personlig hjälp, klienter	2 739	2 920	2 920	2 940	2 940	2 940
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (<18 vuotiaat) - Barn som behöver särskilt stöd med stöd av socialvårdslagen (<18 år)	1 992	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (lapset lkm) (<18 vuotiaat) - Bedömning av särskilt stödbehov med stöd av (<18 år)	8 003	9 600	8 100	8 100	8 100	8 100
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti - Läkarmottagning på hälsostationen, besök	256 177	430 000	300 000	430 000	430 000	430 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi*** - Läkarmottagning på hälsostationen, andra tjänster***	260 823	270 000	300 000	270 000	270 000	270 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti - Hälsovårdarmottagning på hälsostationen, besök	1 274 049	400 000	600 000	400 000	400 000	400 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi - Hälsovårdarmottagning på hälsostationen, andra tjänster	1 186 675	530 000	600 000	530 000	530 000	530 000
Hammashuolto, käynti - Tandvård, besök	348 866	402 000	443 600	485 000	485 000	485 000
Hammashuolto, muu asiointi - Tandvård, andra tjänster	2 927	26 600	30 000	20 000	20 000	20 000
Psykiatrian avohoitokäynti - Besök inom den psykiatriska öppenvården	288 284	182 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Psykiatrian avohoido, muu asiointi - Den psykiatriska öppenvården, andra tjänster	68 527	75 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät - Vård dagar på psykiatrisk bäddavdelning	59 729	64 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana - Poliklinisk missbrukarvård, besök per år	40 449	54 000	48 000	50 000	50 000	50 000
Päihdehuollon laitoshoido, hoitovuorokaudet yht. - Missbrukarvård, institutionsvård, antal dygn tot.	22 602	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000

Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, vrk - Boendetjänster för klienter inom psykiatrisk vård (egna och köpta), dygn	-	770 000	812 600	812 600	812 600	812 600
Asunnottomien asumispalvelut, vrk - Boendetjänster för bostadslösa, dygn	-	520 000	580 000	580 000	580 000	580 000
Somaattinen sairaanhoito, päättyneet hoitokaksot - Somatisk sjukvård, avslutade vårdperioder	10 671	13 500	11 000	13 800	13 800	13 800
lääkkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen hoito (palveluasuminen ja laitosasuminen) - Långvarig dygnetruntvård av äldre (serviceboende och institutionsboende)	1 432 519	1 480 000	1 472 856	1 500 000	1 540 000	1 560 000
Kotihoito, käynti* - Hemvård, besök*	3 753 931	4 050 000	3 635 373	4 000 000	4 010 000	4 030 000
Kotihoito, muu asiointi** - Hemvård, övriga ärenden**	428 855	10 000	12 923	10 000	10 000	10 000
Pelastuslaitos, suoritettavat - Räddningsverket, prestationsmål						
Turvallisuuspisteet - Säkerhetspoäng	10 558	11 000	10 620	11 200	11 400	11 600
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3-vahvuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä - Den genomsnittliga utrycknings- och körtiden till objektet för den första räddningsenheten med bemanningsberedskapen 1+3 är högst 6 minuter i minst 50 % av uppdragen i riskområde I	52	50	48	52	54	56
Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 70 %:ssa kiireellisyyssluokkien A ja B tehtävissä - Insattstiden i den prehospitäl akutsjukvården är högst 8 minuter i minst 70 % av uppdragen i prioritetssklasserna A och B	58	60	54	60	62	64
<i>Toiminnan laajuustiedot - Verksamhetens omfattning</i>						
Palo- ja pelastustehtävät ilman ensivastetta - Brand- och räddningsuppgifter exkl. första insatsen	8 581	8 800	7 072	8 900	9 000	9 100
Ensihoitotehtävät ensivaste mukaan lukien - Prehospitäl akutsjukvård inkl. första insatsen	63 888	64 900	61 842	65 800	66 700	67 700
*sisältää kotihoidon oman toiminnan, kuvallisen etähoidon (muutos aiempaan), kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet sekä osto- ja palvelusetelituotannon						
** sisältää kotihoidon oman tuotannon, kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen puhelut ja sähköisen asioinnin suoritteet HUOM! Kuvallista etähoitoa on seurattu osana kotihoidon muuta asiointia, THL:n luokituksessa kuvallinen etähoito on määritelty käynniksi ja vuonna 2022 kuvallista etähoitoa seurataan osana kotihoidon käyntejä						
***Terveysasemien hoitajan vastaanotto muutettu, muu asiointi (v. 2022), lisätty päivystysapu						

Henkilöstösuunnitelma - Personalplan

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö sosiaali- ja terveyspalvelut - Användning av personal social- och hälsovårdstjänster						
TOIMIALAN HALLINTO - SEKTORNS FÖRVALTNING						
Henkilöstömäärä - Antal anställda	977	962	850	850	850	850
Henkilötyövuodet - Årsverken	897	830	830	830	830	830
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT - FAMILJE- OCH SOCIALTJÄNSTER						
Henkilöstömäärä - Antal anställda	3 880	3 862	3 820	3 850	3 850	3 850
Henkilötyövuodet - Årsverken	3 513	3 333	3 333	3 340	3 340	3 340
TERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT - HÄLSO- OCH MISSBRUKARTJÄNSTER						
Henkilöstömäärä - Antal anställda	3 937	3 988	3 900	3 800	3 800	3 800
Henkilötyövuodet - Årsverken	3 643	3 441	3 441	3 400	3 400	3 400
SAIRAALA-, KUNTOUTUS- JA HOIVAPALVELUT - SJUKHUS-, REHABILITERINGS- OCH OMSORGSTJÄNSTER						

Henkilöstömäärä - Antal anställda	6 155	6 045	6 100	6 230	6 230	6 230
Henkilötyövuodet - Årsverken	5 865	5 216	5 216	5 800	5 800	5 800

Henkilöstön käyttö Pelastuspalvelut - Användning av personal Räddningstjänster

Henkilöstömäärä - Antal anställda	760	805	818	852	881	877
Henkilötyövuodet - Årsverken	735	776	762	796	825	849
Henkilöstömäärä yht. - Antal anställda tot.	15 709	15 662	15 488	15 582	15 611	15 607
Henkilötyövuodet yht. - Antal årsverken tot.	14 653	13 596	13 582			

Tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut - Nyckeltal som beskriver produktiviteten

Tuottavuusmittari - Produktivitetmätare

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimiala - Social-, hälsovårds- och räddningssektorn						
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus - Produktivitetsindex, Produktivitet 2021 = 100	100,0	111,4	108,9	102,5	101,5	101,9

Yksikkökustannusten kehitys - Utveckling i kostnaderna per enhet

Palvelu euroa / x - Tjänst euro / x	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Sosiaali- ja terveystalvet - Social- och hälsovårdstjänster*						
Lastensuojelun kokonaiskustannukset/asiakas (sis. lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaat) - Totalkostnader för barnskydd/klient (inkl. klienter enligt barnskyddslagen och socialvårdslagen)	12 611	12 530	12 510	12 723	12 952	13 198
Vammaistyön kokonaiskustannukset/asiakas - Totalkostnader inom arbetet med personer med funktionsnedsättning/klient		14 410	15 171	15 429	15 707	16 005
Terveysasemien kokonaiskustannukset/suorite - Totalkostnader för hälsostationerna/prestation	56	84	63	64	65	66
Psykiatria- ja päihdepalvelujen kokonaiskustannukset/asiakas - Totalkostnader inom psykiatri- och missbruksartjänsterna/klient	4 567	3 816	4 147	4 217	4 293	4 375
Suun terveydenhuollon kokonaiskustannukset/asiakas - Totalkostnader inom mun- och tandhälsovården/klient	498	421	492	500	509	519
Kotihoidon kokonaiskustannukset/suorite (oma toiminta ja etäkäynti) - Totalkostnader inom hemvården/prestation (egen verksamhet och distansbesök)	36	38	43	44	44	45
Pelastuslaitos - Räddningsverket						
Pelastustoimen yksikkökustannukset, netto**			78,9	81,2	84,9	87,7
Kiireellisen ensihoiton yksikkökustannukset, brutto***A142			23,9	26,3	27,5	29,8

*Sosiaali- ja terveystalvetujen vuoden 2022 yksikkökustannukset on laskettu vuoden 2021 ennusteluvusta huomioiden vuoden 2021 talousarvioehdotuksen sosiaali- ja terveystalvetujen kasvu ja tuottavuustavoite 0,5 %. - *Social- och hälsovårdstjänsternas enhetskostnader för 2022 har beräknats utifrån 2021 års prognostal med beaktande av ökningen av social- och hälsovårdstjänster och produktivitetmålet på 0,5 % i 2021 års budgetförslag.

**Sosiaali- ja terveystalvetujen vuosien 2023–2024 yksikkökustannuksissa on huomioitu tämänhetkiset ennusteet kyseisten vuosien kustannustason noususta tuottavuustavoite 0,5% % huomioiden. - I social- och hälsovårdstjänsternas enhetskostnader för 2023–2024 har man beaktat de nuvarande prognoserna för kostnadsökningen under de ifrågavarande åren med beaktande av produktivitetmålet på 0,5 %.

** Toimialan yleiskatteesta rahoittama osuus

*** Netto = 0, jonka johdosta ilmoitetaan bruttokulut

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa - Ändring i procent i enhetskostnaderna

Muutos, % - Ändring, %	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Sosiaali- ja terveystalvet - Social- och hälsövärdstjänster						
Lastensuojelun kokonaiskustannukset/asiakas (sis. lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaat - Totalkostnader för barnskydd/klient (inkl. klienter enligt barnskyddslagen och socialvårdslagen)	0,96	-0,64	-0,16	1,54	1,80	1,90
Vammaistyön kokonaiskustannukset/asiakas - Totalkostnader inom arbetet med personer med funktionsnedsättning/klient			5,28	7,07	1,80	1,90
Terveystalvien kokonaiskustannukset/suorite - Totalkostnader för hälsöstationerna/prestation	-36,36	50,00	-25,00	-23,81	1,56	1,54
Psykiatria- ja päihdepalvelujen kokonaiskustannukset/asiakas - Totalkostnader inom psykiatri- och missbruksartenjänsterna/klient	22,77	-16,44	8,67	10,51	1,80	1,91
Suun terveydenhuollon kokonaiskustannukset/asiakas - Totalkostnader inom mun- och tandhälsövärdens/klient	11,41	-15,46	16,86	18,76	1,80	1,96
Kotihoidon kokonaiskustannukset/suorite (oma toiminta ja etäkäynti) - Totalkostnader inom hemvården/prestation (egen verksamhet och distansbesök)	0,00	5,56	13,16	15,79	0	2,27
Pelastuslaitos - Räddningsverket						
Pelastustoimen yksikkökustannukset, netto				3%	5%	3%
Kiireellisen ensihoiton yksikkökustannukset, brutto				10%	5%	8%

Tilankäytön mittarit - Mätare för lokalanvändningen

	2021	2022	ennuste prognos 2022	2023	2024	2025
Sosiaali- ja terveystalvet tilan käyttö - Social- och hälsövärdstjänsters lokalanvändning						
Tilat - lokaler, m ²	482 224	465 030	465 030	463 287	461 922	469 047
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään - Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet användare	0,95	0,90	0,90	0,89	0,88	0,88
Hallintokunnan oma mittari: tilat m ² /vakanssi	34,7	33,5	33,5	33,3	33,0	34,0
Pelastuslaitos - Räddningsverket ***						
Henkilöstön käytettävissä olevat tilat (m2)	13 594,0		15 355,0	15 976,0	16 226,0	17 257,0
Henkilöstön käytettävissä olevat tilat / HTV (m2)	18,5		20,2	20,1	19,7	20,3

*** Uusi tunnusluku

5 10 01 Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut – Social-, hälsovårds- och räddningstjänster

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Talousarvio Budget 2022	Ennuste - Prognos 2022	Ehdotus Förslag 2023	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt				188 000	188 000	188 000	188 000
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt				1 997 301	2 000 631	2 076 990	2 143 343
Toimintakate - Verksamhetsbidrag				-1 809 301	-1 812 631	-1 888 990	-1 955 343
Poistot - Avskrivningar				16 000	16 000	16 000	16 000
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat				-1 825 301	-1 828 631	-1 904 990	-1 971 343
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)				-1 825 301	-1 828 631	-1 904 990	-1 971 343
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						0,0	0,0
Menot - Utgifter						3,8	3,2

5 10 02 HUS-yhtymä –

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	689 441	731 820	732 600	767 000	767 000	782 340	797 987
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-689 441	-731 820	-732 600	-767 000	-767 000	-782 340	-797 987
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-689 441	-731 820	-732 600	-767 000	-767 000	-782 340	-797 987
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-689 441	-731 820	-732 600	-767 000	-767 000	-782 340	-797 987
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		6,1	0,1	4,8	4,8	2,0	2,0

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla mukaisesti HUS-yhtymä on perustettu Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välisellä sopimuksella (perussopimus). Perussopimus hyväksyttiin Helsingin kaupunginvaltuustossa 27.4.2022. Perussopimuksessa määriteltiin muun muassa HUS-yhtymän rakenne, hallintomuoto, hallituksen kokoonpano, omistajaohjauksen rakenne ja rahoitusmalli. HUS-yhtymän rahoitus tulee Helsingin kaupungilta sekä Uudenmaan hyvinvointialueilta. Yhtymäkokous päättää HUS-yhtymän talousarviosta. Tällä talousarviokohdalla esitetään Helsingin kaupungin HUS-yhtymälle kohdentama rahoitus, rahoituksen kohdentamista voidaan tarkentaa sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan tulosbudjetissa yhtymäkokouksen talousarviopäätökseen perustuen.

Tuloslaskelmaosa

Sosiaali-, terveystoimi- ja pelastustoimiala

Resultaträknings- delen

Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

Tuloslaskelmaosa – Resultaträkningsdelen

Sosiaali-, terveysterveys- ja pelastustoimialan tuloslaskelma 2021–2025 – Social-, hälsovårds- och räddningssektorns resultaträkning 2021–2025

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023		
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter						
Myyntitulot - Försäljningsinkomster				70 061	71 057	72 778
Maksutulot - Avgiftsinkomster				88 183	87 163	85 417
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag				5 500	5 500	5 500
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter				24 256	24 281	24 306
Josta vuokratulot - Varav hyresinkomster				13 383	13 408	13 433
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter				188 000	188 000	188 000
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk						
Toimintamenot - Omkostnader						
Palkat - Löner				-677 166	-680 472	-682 627
Henkilösivumenot - Lönebikostnader				-201 752	-202 619	-203 265
Palvelujen ostot - Köp av tjänster				-1 512 994	-1 485 584	-1 564 571
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor				-59 284	-61 815	-61 917
Avustukset - Understöd				-62 140	-62 140	-62 140
Muut menot - Övriga utgifter				-254 295	-366 700	-366 810
Josta vuokramenot - Varav hyreutgifter				-118 710	-118 800	-118 910
Toimintamenot - Omkostnader				-2 767 631	-2 859 330	-2 941 330
Toimintakate - Verksamhetsbidrag						
				-2 579 631	-2 671 330	-2 753 330
Valtion rahoitus – Statlig finansiering						
				2 592 301	2 684 000	2 766 000
Rahoitustulot ja -menot - Finansieringsinkomster och -utgifter						
Korkotulot - Ränteinkomster						
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster						
Korkomenot - Ränteutgifter						
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter						
Vuosikate - Årsbidrag				12 670	12 670	12 670
Poistot - Avskrivningar				-16 000	-16 000	-16 000
Satunnaiset erät - Extraordinära poster						
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat				-3 330	-3 330	-3 330
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens						
Varausten muutos - Förändring i reserveringar						
Rahastojen muutos - Förändring av fonder						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)				-3 330	-3 330	-3 330

Tuloslaskelmaosa – Resultaträkningsdelen

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster			2 592 301	2 592 301	2 684 000	2 766 000
Menot - Utgifter						
Netto			2 592 301	2 592 301	2 684 000	2 766 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					3,5	3,1
Menot - Utgifter						

7 01 Toiminnan rahoitus – Finansiering av verksamheten

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster			2 592 301	2 592 301	2 684 000	2 766 000
Menot - Utgifter						
Netto			2 592 301	2 592 301	2 684 000	2 766 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					3,5	3,1
Menot - Utgifter						

7 01 04 Valtion rahoitus – Statlig finansiering

1 000	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2023	2023		
Tulot - Inkomster			2 592 301	2 592 301	2 684 000	2 766 000
Menot - Utgifter						
Netto			2 592 301	2 592 301	2 684 000	2 766 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					3,5	3,1
Menot - Utgifter						

Investoinnit

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Investeringar

Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

Investoinnit – Investeringar

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster			304	304	1 023	
Menot - Utgifter			12 329	12 329	15 145	25 710
Netto			-12 025	-12 025	-14 122	-25 710
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					236,5	-100,0
Menot - Utgifter					22,8	69,8

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster						
85201 Pelastustoiminta - Räddningsverksamhet			304	304	1 023	
Menot - Utgifter						
851 Sosiaali- ja terveystalvetut - Social- och hälsovårdstjänster			6 259	6 259	12 315	19 850
85101 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar			2 700	2 700	2 700	2 700
85102 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar			3 559	3 559	9 615	17 150
852 Pelastustoiminta - Räddningsverksamhet			6 070	6 070	2 830	5 860
85202 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar			0	0		
85203 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar			6 070	6 070	2 830	5 860

Rahoitusosa

Sosiaali-, terveysterveyshuolto- ja pelastustoimiala

Finansieringsdelen

Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

Rahoitusosa – Finansieringsdelen

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen rahoituslaskelma 2021–2025 – Social-, hälsovård- och räddningsverkets finansieringskalkyl 2021–2025

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2021	Talousarvio Budget 2022	Ennuste Prognos 2022	Talousarvio Budget 2023	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten						
Tulorahoitus - Inkomstfinansiering						
Vuosikate - Årsbidrag				12 670	12 670	12 670
Satunnaiset erät - Extraordinära poster						
Tulorahoituksen korjauserät - Korrektivposter i inkomstfinansiering						
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar						
Investointimenot - Investeringsutgifter				-12 329	-15 145	-25 710
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter				304	1 023	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot – Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva						
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar						
				645	-1 452	-13 040
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansieringen						
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen						
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar				-1 800	-1 800	-1 800
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar				300	600	900
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånen						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån						
Oman pääoman muutokset - Förändring av eget kapital						
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten						
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansieringen						
				-1 500	-1 200	-900
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten						
				-855	-2 652	-13 940

9 Rahoitusosa - Finansieringsdelen

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster			300	300	600	900
Menot - Utgifter			1 800	1 800	1 800	1 800
Netto			-1 500	-1 500	-1 200	-900
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					100,0	50,0
Menot - Utgifter						

9 01 Pitkävaikutteinen rahoitus – Långfristig finansiering

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster			300	300	600	900
Menot - Utgifter			1 800	1 800	1 800	1 800
Netto			-1 500	-1 500	-1 200	-900
Ylitykset - Överskridningar						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					100	50
Menot - Utgifter						

9 01 10 Sosiaalinen luototus

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Tulot - Inkomster			300	300	600	900
Menot - Utgifter			1 800	1 800	1 800	1 800
Netto			-1 500	-1 500	-1 200	-900
Ylitykset - Överskridningar						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster					100	50
Menot - Utgifter						

Talousarviokohtaan sisältyvät lainamäärärahat ja lainanlyhennykset sosiaaliseen luototukseen.

Helsinki

Helsingfors

Tulos- ja rahoituslaskelmat

Helsinki

Resultaträkning och finansieringskalkyl

Helsingfors

Helsinki – Helsingfors

Tulos- ja rahoituslaskelmat – Resultaträknings- och finansieringskalkyl

Tuloslaskelma - Helsinki

Resultaträkning - Helsingfors

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2024	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2025
	2021	2022	2022	2023		
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter						
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	351 440	287 054	296 412	343 974	357 314	360 744
Maksutulot - Avgiftsinkomster	208 111	208 977	216 132	181 424	181 185	180 287
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag	234 994	30 241	130 018	33 399	36 074	32 814
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	530 121	514 252	514 415	544 980	551 939	569 071
Josta vuokratulot - Varav hyresinkomster	386 941	383 439	372 333	396 380	426 918	463 577
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter	1 324 665	1 040 524	1 156 976	1 103 776	1 126 511	1 142 917
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	146 576	154 452	128 728	134 531	135 860	134 183
Toimintamenot - Omkostnader						
Palkat - Löner	-1 545 706	-1 524 099	-1 544 820	-1 618 302	-1 641 432	-1 669 407
Henkilösivumenot - Lönebikostnader	-416 142	-415 783	-420 032	-449 753	-457 258	-463 471
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-2 247 332	-2 269 812	-2 304 242	-2 286 471	-2 289 511	-2 377 654
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-245 958	-206 602	-211 431	-224 808	-231 617	-235 052
Avustukset - Understöd	-323 679	-343 127	-301 756	-311 711	-316 599	-319 198
Muut menot - Övriga utgifter	-248 253	-281 797	-372 146	-415 414	-560 629	-576 863
Josta vuokramenot - Varav hyreutgifter	-227 911	-234 113	-196 852	-213 254	-225 701	-239 871
Toimintamenot - Omkostnader	-5 027 070	-5 041 221	-5 154 427	-5 306 458	-5 497 046	-5 641 644
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-3 555 828	-3 846 245	-3 868 723	-4 068 151	-4 234 674	-4 364 545
Verotulot - Skatteintäkter	3 828 749	3 770 000	4 050 000	1 960 000	1 740 000	1 810 000
Valtionosuudet - Statsandelar	330 345	365 500	374 000	186 000	217 800	250 500
Valtion rahoitus - Statlig finansiering				2 592 301	2 684 000	2 766 000
Rahoitustulot ja -menot - Finansieringsinkomster och -utgifter						
Korkotulot - Ränteinkomster	73 144	77 405	77 418	85 220	83 528	79 098
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	97 028	49 246	35 274	72 921	64 091	67 715
Korkomenot - Ränteutgifter	-15 768	-17 273	-16 981	-27 809	-27 509	-33 769
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-594	-1 500	-1 533	-1 512	-1 512	-1 512
Vuosikate - Årsbidrag	757 075	397 133	649 456	798 970	525 723	573 487
Poistot - Avskrivningar	-408 494	-369 841	-378 223	-378 623	-385 502	-393 886
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	1 000		60 000			
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	349 581	27 292	331 233	420 346	140 222	179 601
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens	3 671	15 782	14 166	2 591	2 591	2 591
Varausten muutos - Förändring i reserveringar			1 617			
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	3 412	600	200			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	356 663	43 674	347 216	422 937	142 813	182 192

Eritelty tuloslaskelma - Helsinki

1 000 €	Kunta-Helsinki ilman liikelaitoksia, rahastoja ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa - Staden exkl. affärsverk, fonder och social-, hälsovårds- och räddningssektorn	Liikelaitokset ja rahastot - Affärsverk och fonder	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala - Social-, hälsovårds- och räddningssektorn	Yhteensä, sisäiset erät mukana - Sammanlagt, inkl. interna poster	Yhteensä, sisäiset erät vähennetty - Sammanlagt, exkl. interna poster
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter					
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	220 880	403 892	70 061	694 832	343 974
Maksutulot - Avgiftsinkomster	92 521	720	88 183	181 424	181 424
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag	30 104	6 512	5 500	42 115	33 399
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	1 083 017	6 606	24 256	1 113 879	544 980
Josta Vuokratulot - Varav hyresinkomster	944 137	4 160	13 383	961 680	396 380
	1 426 522	417 730	188 000	2 032 251	1 103 776
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	13 110	121 421		134 531	134 531
Toimintamenot - Omkostnader					
Palkat - Löner	-812 301	-128 835	-677 166	-1 618 302	-1 618 302
Henkilösivumenot - Lönebikostnader	-216 834	-31 167	-201 752	-449 753	-449 753
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-871 863	-247 358	-1 512 994	-2 632 215	-2 286 471
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-115 550	-58 733	-59 284	-233 568	-224 808
Avustukset - Understöd	-251 268	-7 020	-62 140	-320 427	-311 711
Muut menot - Övriga utgifter	-698 105	-28 269	-254 295	-980 668	-415 414
Josta vuokramenot - Varav hyreutgifter	-633 694	-26 102	-118 710	-778 506	-213 254
Toimintamenot - Omkostnader	-2 965 920	-501 382	-2 767 631	-6 234 933	-5 306 458
Toimintakate - Verksamhetsbidrag					
	-1 526 289	37 769	-2 579 631	-4 068 151	-4 068 151
Verotulot - Skatteintäkter					
Verotulot - Skatteintäkter	1 960 000			1 960 000	1 960 000
Valtionosuudet - Statsandelar	186 000			186 000	186 000
Valtion rahoitus - Statlig finansiering			2 592 301	2 592 301	2 592 301
Rahoitustulot ja -menot - Finansieringsinkomster och -utgifter					
Korkotulot - Ränteinkomster	81 346	6 777		88 123	85 220
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	78 418			78 418	72 921
Korkomenot - Ränteutgifter	-24 500	-6 212		-30 712	-27 809
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-1 500	-5 510		-7 010	-1 512
Vuosikate - Årsbidrag	753 476	32 824	12 670	798 970	798 970
Poistot - Avskrivningar	-325 668	-36 955	-16 000	-378 623	-378 623
Satunnaiset erät - Extraordinära poster					
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	427 807	-4 131	-3 330	420 346	420 346
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens		2 591		2 591	2 591
Varausten muutos - Förändring i reserveringar					
Rahastojen lisäys - Ökning av fonder					
Rahastojen vähennys - Minskning av fonder					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	427 807	-1 540	-3 330	422 937	422 937

Eritelty rahoituslaskelma - Helsinki

1 000 €	Kunta-Helsinki ilman liikelaitoksia, rahastoja ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa - Staden exkl. affärsverk, fonder och social-, hälsovårds- och räddningssektorn	Liikelaitokset ja rahastot - Affärsverk och fonder	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala - Social-, hälsovårds- och räddningssektorn	Yhteensä, sisäiset erät mukana - Sammanlagt, inkl. interna poster	Yhteensä, sisäiset erät vähennetty - Sammanlagt, exkl. interna poster
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde i verksamheten					
Tulorahoitus - Inkomstfinansiering					
Vuosikate - Årsbidrag	753 476	32 824	12 670	798 970	798 970
Satunnaiset erät - Extraordinära poster					
Tulorahoituksen korjauserät - Korrektivposter i inkomstfinansiering	-115 540			-115 540	-115 540
Investointien rahavirta - Kassaflöde för investeringarnas del					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-815 318	-77 902	-12 329	-905 549	-905 549
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter	9 000		304	9 304	9 304
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot - Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	174 250			174 250	174 250
Toiminnan ja investointien rahavirta - Verksamhetens och investeringars kassaflöde	5 868	-45 078	645	-38 565	-38 565
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde för finansieringens del					
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i länefordringar	-59 100	-26 500	-1 800	-87 400	-87 400
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i länefordringar	74 009	13 675	300	87 984	85 484
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånen					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån	100 000			100 000	100 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån	-40 000	-14 453		-54 453	-51 953
Lyhytaikaisten lainojen muutos -Förändring i kortfristiga lån					
Oman pääoman muutokset - Förändring av eget kapital					
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-50 294	50 806		512	512
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde för finansieringens del	24 615	23 528	-1 500	46 643	46 643
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	30 483	-21 550	-855	8 078	8 078

Talousarvion liitteet

Kunta-Helsinki

Bilagor till budgeten

Kommun-Helsingfors

Talousarvion liitteet Kunta-Helsinki – Bilagor till budgeten Kommun- Helsingfors

1. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvät avustusmäärärahat ja avustuksenluonteiset korvausmäärärahat – Understödsanslag och understödmässiga ersättningsanslag i 2023 års budget

	TA 2022	Haettu avustus	TA 2023	TS 2024	TS 2025
	euro	euro	euro	euro	euro
Kaupunginhallitus - Stadsstyrelsen	2 348 000	2 387 200	2 348 000	2 348 000	2 348 000
Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö sr - Stiftelsen					
Helsingfors stads 450-årskonstnärshus sr	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr - Stiftelsen för Helsingforsnejdens sommaruniversitet sr	156 800	200 000	156 800	156 800	156 800
Y-säätiö sr - Y-stiftelsen sr	109 000	109 000	109 000	109 000	109 000
Vuosaaren Urheilutalo Oy	83 000	79 000	79 000	79 000	79 000
Asukasosallisuuden avustukset - Understöd för invånardelaktighet	1 096 000	1 096 000	1 096 000	1 096 000	1 096 000
Muiden yhteisöjen avustukset - Understöd till andra sammanslutningar	853 200	853 200	857 200	857 200	857 200
Kaupunginkanslia - Stadskansliet	350 000		350 000	350 000	350 000
Kotouttamistyön avustus	50 000		50 000	50 000	50 000
Työllisyysavustus	300 000		300 000	300 000	300 000
Valtionperinnöt - Arv som tillfallit staten*	8 161 000		6 000 000	6 000 000	6 000 000
kaupunginkanslialle - till stadskansliet	0		4 000 000	4 000 000	4 000 000
kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle - till kultur- och fritidssektorn	1 300 000		2 000 000	2 000 000	2 000 000
sosiaali- ja terveystoimialalle - till social- och hälsovårdssektorn	6 861 000		0	0	0
Kasvatus- ja koulutuslautakunta - Fostrans- och utbildningsnämnden	10 366 000	10 366 000	10 736 000	11 536 000	12 236 000
kasvatus- ja koulutuslautakunta - fostrans- och utbildningsnämnden	10 366 000	10 366 000	10 736 000	11 536 000	12 236 000
Kaupunkiympäristölautakunta - Stadsmiljönämnden	150 000		170 000	170 000	170 000
Helsingin kaupungin yksityisteiden kunnossapitoavustukset	0		20 000	20 000	20 000
Ympäristö- ja lupajaosto - Miljö- och tillståndssektionen	60 000		60 000	60 000	60 000
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy - Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab	90 000		90 000	90 000	90 000
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta - Kultur- och fritidsnämnden	66 158 904	51 816 267	74 076 504	73 414 424	73 700 173
kulttuurijaoston avustukset - kultursektionens understöd	17 018 000		17 120 000	17 291 200	17 464 112
liikuntajaoston avustukset - idrottssektionens understöd	8 371 000		8 421 000	8 505 210	8 590 262
nuorisajaoston avustukset - ungdomssektionens understöd	2 625 000		2 751 000	2 778 510	2 806 295
kulttuurin laitosaavustukset - understöd till kulturanläggningar	22 800 000	31 520 064	29 676 000	28 731 000	28 731 000
HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr		6 879 000	6 879 000	5 934 000	5 934 000
<i>toiminta-avustus - verksamhetsbidrag</i>		5 914 000	5 914 000	5 914 000	5 914 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>		20 000	20 000	20 000	20 000
<i>Helsinki Biennale -avustus</i>		500 000	500 000		
<i>kompensatioavustus</i>		445 000	445 000		

	TA 2022	Haettu avustus	TA 2023	TS 2024	TS 2025
	euro	euro	euro	euro	euro
Helsingin teatterisäätiö sr - Helsingfors teaterstiftelse sr	13 621 000	14 919 000	13 438 000	13 438 000	13 438 000
<i>laina-avustus - låneunderstöd</i>	5 110 000	5 026 000	4 875 000	4 875 000	4 875 000
<i>toiminta-avustus - verksamhetsbidrag</i>	5 618 000	6 948 000	5 618 000	5 618 000	5 618 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>	2 893 000	2 945 000	2 945 000	2 945 000	2 945 000
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr - Högholmens djurgårds stiftelse sr	4 580 000	5 000 000	4 660 000	4 660 000	4 660 000
Suomen Kansallisoopperan säätiö sr - Stiftelsen för Finlands Nationalopera sr) ¹	3 694 000	3 694 000	3 694 000	3 694 000	3 694 000
UMO-säätiö - UMO Stiftelsen	816 000	929 064	916 000	916 000	916 000
Suomen Urheilumuseosäätiö sr - Stiftelsen för Finlands Idrottsmuseum sr	89 000	99 000	89 000	89 000	89 000
liikunnan laitosavustukset - Understöd till idrottsanläggningar	15 344 904	20 296 203	16 108 504	16 108 504	16 108 504
Helsinki Stadion Oy	338 000	225 000	225 000	225 000	225 000
<i>toiminta-avustus - verksamhetsunderstöd</i>	298 000	185 000	185 000	185 000	185 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Jääkentäsäätiö sr - Isbanestiftelsen sr	1 328 000	1 332 000	1 332 000	1 332 000	1 332 000
<i>korot ja lyhennykset - räntor och amorteringar</i>	1 094 000	1 090 000	1 090 000	1 090 000	1 090 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>	234 000	242 000	242 000	242 000	242 000
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy	605 000	1 341 000	669 000	669 000	669 000
Stadion-säätiö sr - Stadionstiftelsen sr	6 234 904	8 303 408	7 018 504	7 018 504	7 018 504
<i>korot ja lyhennykset - räntor och amorteringar</i>	5 650 000	6 433 600	6 433 600	6 433 600	6 433 600
<i>toiminta-avustus - verksamhetsunderstöd</i>	0	700 000	0	0	0
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>	584 904	1 169 808	584 904	584 904	584 904
Urhea-säätiö sr	250 000	270 000	250 000	250 000	250 000
Urheiluhallit Oy	4 000 000	5 210 000	4 023 000	4 023 000	4 023 000
Vuosaaren Urheilutalo Oy	2 340 000	3 025 000	2 342 000	2 342 000	2 342 000
muut laitosavustukset - övriga anläggningsunderstöd	249 000	589 795	249 000	249 000	249 000
Avustukset yhteensä - Understöden sammanlagt	87 533 904	64 569 467	93 680 504	93 818 424	94 804 173

*Vuonna 2023 valtionperinnöistä jaettava avustusmääräraha sisältää 20.12.2019 vastaanotettua valtionperintöä 2 000 000 euroa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle. Det understödsanslag som år 2023 delas ut ur arv som tillfallit staten innehåller arvmedel på 2 000 000 euro till kultur- och fritidssektorn, vilka tagits emot 20.12.2019.

2. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvien jäsenmaksujen erittely – Specifikation av medlemsavgifterna i 2023 års budget

Yhdistyksen yms. nimi – Sammanslutningens namn	2023
	€
1 Keskushallinto - Centralförvaltningen	
1 50 03 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, Kaupunginkanslian käytettäväksi - Betalningsandelar, ersättningar och medlemsavgifter, till stadskansliets disposition	
Climate KIC Nordic	12 500
Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys GRAMEX ry	50 000
European Coalition of Cities Against Racism	1 500
European Cities Marketing ECM	4 500
Eurocities asbl	16 300
Euroopan Unionin pääkaupunkien liitto, UCUE	1 000
Focus Localis	200
Future Home -konsortio	2000
Global Destination Sustainability Movement	3 500
Helsingin seudun kauppakamari – Helsingfors regionens handelskammare ry	6 400
International Meetings Association, ICCA	3 000
Kopiosto ry	230 000
KT Kuntatyönantajat – KT Kommunarbetsgivarna	600 000
Laatukeskus Excellence Finland Oy	15 000
Lightning Urban Community International – verkosto, LUCI	5 300
Mayors for Peace	15
My Data Global	2 500
Network of Good Food Cities of the World – verkosto, DELICE	3 000
Nordic Safe Cities	10 000
Open Geospatial Consortium (OGC) GovFuture	200
Placemaking Europe	5 000
Rainbow Cities	2000
Saksalais-Suomalainen Kauppakamari	780
SAP Finnish user group ry	1 000
Suomen Kuntaliitto – Finlands Kommunförbund	1 450 000
Sydkustens landskapsförbund rf	62 000
Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto Teosto ry	80 000
Sanastokeskus TSK ry – Terminologicalcentralen TSK rf	1 100
Tapahtumateollisuus ry	3 500
Tietotekniikan liitto ry	980
Union of the Baltic Cities	7 300
Urban Mobility Association EIT	50 000
Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry – Förening Nylands friluftsområden rf	450 000
WHO European Healty Cities	6 000
Wonderful Copenhagen	23 000
World Tourism Cities Federation (WTCF)	1 800
World Trade Center Association Helsinki ry	600
Taloushallintopalveluliikelaitos – Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten	
Suomen Taloushallintoliitto ry - Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf	12 000
Työterveysliikelaitos – Affärsverket företagshälsan	
TTH-seura	400
Työ ja Terveys ry – Arbet och Hälsa rf	900
Työterveyslaitos, Laatuverkosto – Arbetshälsoinstitutet, kvalitetsnätverket	1 500
Rakentamispalveluliikelaitos – Affärsverket byggtjänsten	
Suomen osto- ja logistiikkayhdistys (LOGY) ry – Finlands inköps- och logistikförening (LOGY) rf	1 000
Helsingin Autoteknillinen Yhdistys ry (Haty)	200
Kauppapuutarhaliitto – Handelsträdgårdsförbundet ry	600
Taimistoviljelijät ry – Planskoleolarna ry	200
Sähkölaitteistojen kunnossapitoyhdistys ry	200

Yhdistyksen yms. nimi – Sammanslutningens namn

2023

€

2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala - Fostrans- och utbildningssektorn

International Baccalaureate Organization	21 000
Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry	14 000
Suomen ammattitaito - Skills Finland ry	3 000
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry	20 000
Valtakunnallinen työpajayhdistys ry	400
Suomen oppisopimuskoulutuksen järjestäjät ry – Läroavtalsutbildningsarrangörerna i Finland rf	1 100
Kansalais- ja työväenopistojen liitto KTOL – Medborgar- och arbetarinstitutens förbund MAIF ry;	3 000
Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland FAMI rf	2 050
International Association of Educating Cities	1 700
KNX Finland ry	200
Suomen Hitsausteknillinen Yhdistys ry	400
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry – Finlands elentreprenörsförbund rf	50
European Forum of Technical and Vocational Education and Training	600

3 Kaupunkiympäristön toimiala - Stadsmiljösektorn

ArchiMad-kerho, toimittaja Micro Aided Design	1 000
BuildingSMART Finland	3 000
Carbon Neutral Cities Alliance	9 000
DOCOMOMO Suomi Finland ry	380
Energie Cities	5 500
Euroopan metropolialueiden ja alueiden verkosto, METREX	3 000
Euroopan pyöräilyjärjestöjen kaupunkiverkosto - Cities for Cyclists	2 000
Finnish Green Building Council	3 500
Green Net Finland Oy	1 350
International Federation for Housing and planning, IFHP	80
ICOMOS Suomen osasto ry	250
Kansainvälinen liikenneturvallisuustutkimuksen verkosto ICTCT	680
Luonto-Liitto ry	200
Pohjoismaiden Tieteellisen Liiton PTL Suomen osasto - Nordiska Vägtekniska Förbundets NVF avdelning i Finland ry	400
Pyöräilykuntien verkosto	2 400
Pyöräilylähetystö (Finnish Cycling Embassy)	2 023
Suomen tieyhdistys - Vägföreningen i Finland rf	990
Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto, RAKLI ry - Fastighetsägarna och Byggherrarna i Finland	25 000
Sähkölaitteistojen kunnossapitoyhdistys, SÄKPY ry	700
The International Council for Local Environmental Initiatives, ICLEI	4 500
Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys – Vattenskyddsföreningen för Vanda å och Helsingforsneiden ry	63 000
Viherympäristöliitto - Grönmiljöförbundet rf	1 500
World Urban Parks, WUP	2 175
Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland Oy	3 780

Yhdistyksen yms. nimi – Sammanslutningens namn

2023

€

4 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala - Kultur- och fritidssektorn

ARLIS/Nordea rf	35
Art Nouveau European Route (Ruta Europaea del Modernise) -verkosto	0
Artist International Assosiation small size	100
Design District Helsinki – Designkortteri ry	225
European Network of Cultural Centres, ENCC	500
Engage International	300
Innovative Users Group (IUG)	95
International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA	687
International Cities of Refuge Network (ICORN)	2 300
International Association of Music Libraries, IAML	100
International Artist Managers Assosiation, IAMA	311
International Biennial Assosiation	200
International Council of Museums, ICOM	800
Major Orchestra Librarians Association, MOLA	220
Nordisk Orkesterbibliotek Union, NOBU	71
Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry	1 000
RFID-lab Finland Oy	1 575
Suomen Museoliitto – Finlands museiförbund rf	2 000
Suomen lastenkulttuurikeskuksen liitto ry – Förbundet för barnkulturcenter i Finland rf	450
Suomen elokuvateatteri liitto, SEOL ry - Finlands Biografförbund	245
Suomen kotiseutuliitto ry – Finlands Hembygdsförbund rf	860
Suomen laatuyhdistys - Finlands Kvalitetsförening rf	0
Suomen leirintäalueyhdistys	590
Suomen Musiikkikirjastoyhdistys ry - Finlands musikbiblioteks-förening rf	160
Suomen Sinfoniaorkesterit ry - Finlands Symfoniorkestrar rf	4 900
Suomen Standardisoimisliitto	450
Sähkölaitteistojen kunnossapito ry	190
World Cities Culture Forum	9 481

3. Konserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja -säätiöt – Dottersammanslutningar och -stiftelser inom koncernen

Tytäryhteisöt

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa Helsingin kaupungilla on kirjanpitoalaisia tarkoitettu määräysvalta. Kaupungilla on määräysvalta yhteisössä, kun sillä on enemmän kuin 50 prosenttia yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Kaupungilla on määräysvalta myös silloin, kun kaupungilla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön tai säätiön hallituksessa.

Dottersammanslutningar

Med dottersammanslutning avses en sammanslutning i vilken Helsingfors stad har sådant bestämmande inflytande som avses i bokföringslagen. Staden har bestämmande inflytande i en sammanslutning då den innehar mer än 50 procent av rösterna för samtliga aktier eller andelar i sammanslutningen. Staden har bestämmande inflytande också då den innehar rätt att utse eller avsätta flertalet av ledamöterna i sammanslutningens eller stiftelsens styrelse.

Asunto Oy Merimiehenkatu 12

Asunto Oy Oulunkyläntori 2

Asunto-oy Paciuksenkatu 4

DigiHelsinki Oy

Etelä-Hermannin Pysäköinti Oy

Fallkullan Kiilan Pysäköinti Oy

Finlandia-talo Oy – Finlandia-huset Ab

Forum Virium Helsinki Oy

HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr

Helen Oy – Helen Ab

Helsingin Asumisoikeus Oy

Helsingin kaupungin 450-vuotis-taiteilijatalosäätiö sr – Stiftelsen Helsingfors stads 450-årskonstnärshus sr

Helsingin kaupungin asunnot Oy – Helsingfors stads bostäder Ab

Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy – Helsingfors stads bussverksamhet Ab

Helsingin kaupunkitilat Oy

Helsingin Konsernihankinta Oy – Helsingfors Koncernupphandling Ab

Helsingin Musiikkitalon säätiö sr - Stiftelsen Musikhuset i Helsingfors

Helsingin Satama Oy – Helsingfors Hamn Ab

Helsingin Seniorisäätiö sr – Seniorstiftelsen sr i Helsingfors

Helsingin tapahtumasäätiö sr – Helsingfors evenemangsstiftelse sr

Helsingin teatterisäätiö sr – Helsingfors teaterstiftelse sr

Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy

Helsingin V Yhteiskoulun Talo Oy

Helsingin Väylä Oy – Helsingforsleden Ab

Helsinki Abroad Ltd Oy

Helsinki Partners Oy

Helsinki Stadion Oy

Hernesaaren jätteen putkikeräys Oy – Ärtholmens Sopsug Ab

Itä-Pasilan Pysäköinti Oy

Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy – Busholmens Sopsug Ab

Jätkäsaaren Pysäköinti Oy – Busholmens Parkering Ab

Jääkentäsäätiö sr – Isbanestiftelsen sr

Kalasataman jätteen putkikeräys Oy – Fiskehamnens Sopsug Ab

Keskinäinen kiinteistöosaakeyhtiö Borgströminmäki – Ömsesidiga fastighetsaktiebolaget Borgströmsbacken

Keskinäinen Kiinteistöosaakeyhtiö Villamonte – Ömsesidiga Fastighetsaktiebolaget Villamonte Ab

Keski-Pasilan jätteen putkikeräys Oy – Mellersta Böles sopsug Ab
Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30
Kiinteistö Oy Auroranlinna – Fastighets Ab Auroraborg
Kiinteistö Oy Hansasilta
Kiinteistö Oy Helsingin Malminkatu 3 – Fastighets Ab Helsingfors Malmgatan 3
Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat – Fastighets Ab Verksamhetslokalerna i Helsingfors
Kiinteistö Oy Helsingin Ympäristötalo
Kiinteistö Oy Intiankatu 31
Kiinteistö Oy Kaapelitalo – Fastighets Ab Kabelhuset
Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli – Fastighets Ab Kajsaniemi Metrohall
Kiinteistö Oy Käpylän Terveystalo
Kiinteistö Oy Malmin Liiketalo
Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos – Fastighets Ab Mosaiktorgets Parkeringsanläggning
Kiinteistö Oy Myllypuron Kampus – Fastighets Ab Kvarnbäckens campus
Kiinteistö Oy Puistolankallion Pankkitalo
Kiinteistö Oy Rastilankallion päiväkot
Kiinteistö Oy Suutarilan Lampputie
Kiinteistö Oy Säterintie 2
Kiinteistö Oy Torpparinmäen korttelitalo
Kiinteistö Oy Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Fastighets Ab
Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Sähkötalo – Fastighets Ab Helsingfors Elhus
Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi – Fastighetsaktiebolag Helsingfors Tennispalats
Kiinteistöosakeyhtiö Puu-Myllypuron Yhteistila – Fastighetsaktiebolaget Trä-Kvarnbäckens Gemensamhetslokal
Kiinteistö-oy Parmaanpuisto
Kontulan Palvelutalo Oy
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr – Högholmens djurgårds stiftelse sr
Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy – Kronbergsstrandens Sopsug Ab
Lammenrannan Pysäköinti Oy
MetropoliLab Oy
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy
Niemikotisäätiö sr – Stiftelsen Uddhemmet sr
Oulunkylän kuntoutuskeskus sr
Oy Helsingin Asuntohankinta Ab
Palmia Oy
Palvelukeskus Albatross Oy
Postipuiston Pysäköinti Oy
Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy – Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab
Seure Henkilöstöpalvelut Oy
Stadion-säätiö sr – Stadion-stiftelsen sr
Työmaahuolto Oy Ab
Töölönlahden pysäköinti Oy – Tölövikens Parkering Ab
UMO-säätiö sr – UMO Stiftelsen sr
Urheiluhallit Oy
Vuosaaren Urheilutalo Oy

4. Investointiohjelma vuosiksi 2023–2032 – Investeringsprogram för åren 2023–2032

	Käyttö Använt 2021 milj. €	TA BDG 2022 milj. €	TA BDG 2023 milj. €	TS EP 2024 milj. €	TS EP 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €	Alustava Preliminär 2028 milj. €	Alustava Preliminär 2029 milj. €	Alustava Preliminär 2030 milj. €	Alustava Preliminär 2031 milj. €	Alustava Preliminär 2032 milj. €
INVESTOINTIOSA - INVESTERINGSDELEN	644,1	785,1	815,3	759,9	728,6	810,5	795,6	769,7	796,0	775,6	742,4	722,5
8 01 KIIINTEÄ OMAISUUS - FAST EGENDOM	32,9	33,4	32,2	28,9	35,4	42,6	45,3	43,9	52,4	51,5	46,9	46,8
Kiinteän omaisuuden myynti (tasearvo) - Försäljning av fast egendom (balansvärde)	6,7	5,0	4,3	4,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoitus- ja täydennysrakennuskorvaukset, Kylkn käytettäväksi – Köp och inlösen av aktier som berättigar till besittning av fastigheter samt planläggningsersättningar, till stadsmiljönämndens disposition	8,0	13,5	13,5	13,5	17,5	15,5	15,5	15,5	16,5	16,5	16,5	16,5
Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, Kylkn käytettäväksi - Grundberedning, utfyllnadsarbeten, bygghälsatåtgärder, till stadsmiljönämndens disposition	24,9	19,9	18,7	15,4	17,9	27,1	29,8	28,4	35,9	35,0	30,4	30,3
Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen - Övrig grundberedning, ibruktagande av områden och åtgärder som gör tomter byggbara	24,9	19,9	18,7	15,4	17,9	27,1	29,8	28,4	35,9	35,0	30,4	30,3
8 02 RAKENNUKSET - BYGGNADER	255,6	267,4	304,5	292,2	272,6	272,5	268,0	292,7	288,0	275,2	269,6	250,8
Uudis- ja lisärakennushankkeet, Kylkn käytettäväksi - Ny- och tillbyggnadsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	126,3	119,8	145,4	138,9	154,7	161,0	129,5	150,3	133,0	143,4	169,7	147,0
Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset - Behovsutredningar av nybyggnadsprojekt	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet - Fostrans- och utbildningssektorns ny- och tillbyggnadsprojekt	101,6	104,9	131,1	120,7	115,3	115,8	74,2	67,2	55,2	57,1	69,2	62,9
Kaupunkiympäristötoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet - Stadsmiljösektorns ny- och tillbyggnadsprojekt	3,3	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet - Kultur- och fritidssektorns ny- och tillbyggnadsprojekt	10,2	0,6	1,5	0,2	1,6	0,1	0,1	0,6	1,4	0,8	4,4	12,3
Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet - Social- och hälsovårdssektorns ny- och tillbyggnadsprojekt	0,6	3,0	11,8	17,1	36,7	27,6	45,7	81,5	75,4	84,5	95,1	70,7
Muut uudisrakennushankkeet - Övriga nybyggnadsprojekt	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,5	8,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	Käyttö Använt 2021 milj. €	TA BDG 2022 milj. €	TA BDG 2023 milj. €	TS EP 2024 milj. €	TS EP 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €	Alustava Preliminär 2028 milj. €	Alustava Preliminär 2029 milj. €	Alustava Preliminär 2030 milj. €	Alustava Preliminär 2031 milj. €	Alustava Preliminär 2032 milj. €
Rakennusten ja liikehuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankkiminen – Förvärv av byggnader och aktier som berättigar till besittning av byggnader och affärslokaler	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korjaushankkeet, Kylkn käytettäväksi - Reparationsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	129,3	147,6	159,2	153,3	118,0	111,5	138,5	142,4	155,0	131,9	99,9	103,8
Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset - Behovsutredningar av reparationsprojekt	0,9	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kasvatus- ja koulutustoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn	80,5	74,9	87,4	100,4	86,5	99,2	100,2	91,0	57,0	62,9	30,9	20,9
Kaupunkiympäristötoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom stadsmiljösektorn	9,0	9,7	7,6	0,0	0,0	0,1	3,1	0,7	15,5	1,0	23,4	0,0
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom kultur- och fritidssektorn	4,3	2,6	1,1	16,5	26,9	7,9	15,8	39,2	71,4	62,5	25,9	39,2
Sosiaali- ja terveystoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn	20,1	0,0	0,7	2,2	0,3	2,0	9,6	5,4	8,2	0,6	3,6	12,9
Muut korjaushankkeet - Övriga reparationsprojekt	14,6	59,4	61,4	33,3	3,2	1,4	8,9	5,2	2,0	3,9	15,1	29,9
Kaupungintalokorttelien kehittäminen, Khn käytettäväksi - Utveckling av stadshuskvarteren, till Stns disposition	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8 03 KADUT JA LIIKENNEVÄYLÄT - GATOR OCH TRAFIKLEDER	67,5	76,7	85,8	87,8	111,5	132,8	137,0	135,6	158,4	160,3	134,8	127,6
Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, Kylkn käytettäväksi - Nybyggnad och ombyggnad samt andra investeringar, till stadsmiljönämndens disposition	66,6	75,2	84,9	87,2	110,4	125,0	115,3	122,7	149,9	152,8	134,3	127,1
Uudisrakentaminen - Nybyggnad	15,0	20,1	16,3	20,6	25,4	21,2	24,5	34,8	48,1	45,9	49,3	40,5
Eteläinen suurpiiri - Södra stordistriktet	0,7	2,2	2,2	2,7	3,3	2,5	1,5	3,2	6,2	4,2	4,2	4,2
Läntinen suurpiiri - Västra stordistriktet	4,0	3,6	2,0	3,5	1,7	2,2	3,2	2,6	3,6	2,1	2,3	2,3
Keskinen suurpiiri - Mellersta stordistriktet	1,6	1,6	2,1	1,0	0,5	1,0	2,8	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Pohjoinen suurpiiri - Norra stordistriktet	0,4	2,3	2,4	2,2	2,0	3,7	5,0	7,0	7,3	7,4	8,7	3,7
Koillinen suurpiiri - Nordöstra stordistriktet	3,0	2,9	3,6	5,2	6,0	4,6	4,0	4,0	7,2	7,2	8,7	8,0
Kaakkoinen suurpiiri - Sydöstra stordistriktet	1,6	3,0	1,0	0,6	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Itäinen suurpiiri - Östra stordistriktet	3,4	4,2	2,9	4,5	7,8	4,9	5,7	11,5	14,8	14,8	14,8	14,8
Östersundomin suurpiiri - Östersundoms stordistrikt	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Melusteet - Bullerskärmar	0,3	0,0	0,0	0,8	2,0	0,0	0,0	1,0	3,5	4,7	5,0	2,0

	Käyttö Använt 2021 milj. €	TA BDG 2022 milj. €	TA BDG 2023 milj. €	TS EP 2024 milj. €	TS EP 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €	Alustava Preliminär 2028 milj. €	Alustava Preliminär 2029 milj. €	Alustava Preliminär 2030 milj. €	Alustava Preliminär 2031 milj. €	Alustava Preliminär 2032 milj. €
Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt - Ombyggnad och trafikregleringar	49,1	51,1	61,3	60,4	78,6	73,8	61,1	61,9	75,8	80,8	64,9	66,5
Katujen peruskorjaukset - Ombyggnad av gator	9,2	9,0	13,7	13,1	14,1	13,5	11,7	14,2	24,8	26,4	13,4	15,0
Siltöjens peruskorjaukset - Ombyggnad av broar	2,8	4,9	8,1	15,3	32,0	27,7	17,9	13,2	16,0	18,9	16,0	16,0
Päällysteiden uusiminen - Förnyande av beläggning	3,8	4,5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	6,0	6,0	6,5	6,5	6,5
Joukkoliikenteen kehittäminen - Utveckling av kollektivtrafiken	2,9	2,5	2,0	2,0	2,0	2,5	2,5	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Liikennejärjestelyt - Trafikregleringar	5,6	4,7	9,0	6,0	6,5	5,6	4,5	6,0	6,5	6,5	6,5	6,5
Jalankulun ja pyöräilyn väylät - Leder för gång- och cykeltrafik	24,8	25,5	23,5	19,0	19,0	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5
Muut investoinnit - Övriga investeringar	2,4	4,0	7,3	6,2	6,4	30,0	29,7	26,0	26,0	26,1	20,1	20,1
Täytemaan vastaanottoaikat - Mottagningsplatser för fyllnadsjord	0,9	0,8	0,8	0,8	1,0	1,0	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Lumenvastaanottoaikat ja hiekkasiilot - Snöstjälpningsplatser och sandsilor	0,6	1,5	1,5	2,3	2,9	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0	3,5	3,5
Yleiset käymälät - Allmänna toaletter	0,2	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Ranta-alueiden kunnostus - Iständsättning av strandområden	0,7	1,3	4,6	2,7	2,1	27,5	27,5	23,5	23,5	23,5	15,0	15,0
Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, Kylkn käytettäväksi - Samprojekt med Trafikledsverket, till stadsmiljönämndens disposition	0,9	1,5	0,9	0,6	1,1	7,8	21,7	12,9	8,5	7,5	0,5	0,5
Kehä I / Myllypuron eritasoliittymä	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Länsiväylä, Koivusaaren eritasoliittymä	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0
Lahdenväylä / Ilmasillan eritasoliittymä	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	13,4	12,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Turunväylän ja Huopalahdentien liittymä	0,0	0,1	0,0	0,3	0,3	2,5	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kehä I meluntorjunta / Vantaanjoki - Itäväylä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Lahdenväylä, Viikki, melueste	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuusulanväylä, Torpparinmäki, melueste	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hämeenlinnanväylä, Pohjois-Haagan melueste	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0
Tiehankeiden suunnittelu	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5

	Käyttö Använt 2021 milj. €	TA BDG 2022 milj. €	TA BDG 2023 milj. €	TS EP 2024 milj. €	TS EP 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €	Alustava Preliminär 2028 milj. €	Alustava Preliminär 2029 milj. €	Alustava Preliminär 2030 milj. €	Alustava Preliminär 2031 milj. €	Alustava Preliminär 2032 milj. €
8 04 PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI - Parker och idrottsområden, till stadsmiljönämndens disposition	18,4	31,9	31,4	28,7	24,8	23,6	24,1	18,9	17,6	19,5	21,7	22,4
Uudet puistot ja puistojen peruskorj. - Nya parker och istandsättning av parker	10,8	14,4	16,8	18,9	16,0	14,6	14,8	11,3	12,6	11,4	12,4	12,4
Liikuntapaikat ja ulkoilualueet - Idrottsplatser och friluftsområden	7,5	17,5	14,6	9,8	8,8	9,0	9,3	7,6	5,0	8,1	9,3	10,0
8 05 IRTAIMEN OMAISUUDEN PERUSHANKINTA - GRUNDANSKAFFNING AV LÖS EGENDOM	68,5	84,0	68,3	73,8	74,1	71,1	67,2	66,4	67,2	63,4	63,8	63,6
MUU INVESTOINTITALOUS - ÖVRIG INVESTERINGSEKONOMI	25,5	17,0	21,4	17,1	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot (tasearvo) - Inkomster från försäljning av byggnader och aktier (balansvärde)	18,2	4,0	60,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
8 08 PROJEKTIALUEIDEN INFRARAKENTAMINEN, KHN KÄYTETTÄVÄKSI	117,8	103,7	123,0	127,6	141,3	222,4	221,2	170,0	169,0	170,9	159,3	165,3
Esirakentaminen	59,5	45,2	46,4	57,2	73,6	109,9	101,0	85,2	90,7	73,4	73,4	79,5
Länsisatama	11,5	11,3	11,4	8,7	10,3	19,0	20,2	13,0	14,6	6,6	4,0	6,0
Kalasadama	36,2	5,4	8,4	24,0	23,0	40,5	43,1	25,0	15,0	14,0	14,7	16,0
Kruunuvuorenranta	4,3	6,6	8,3	6,0	3,1	4,3	7,6	6,2	1,6	0,0	0,0	0,0
Pasila	5,1	3,0	3,8	9,5	11,8	4,5	1,0	1,0	1,5	1,5	1,5	2,0
Kuninkaankolmio	1,4	4,0	1,5	0,6	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen	0,5	1,5	0,9	2,5	3,5	18,0	26,0	21,0	32,0	37,6	40,0	45,0
Malmi	0,6	13,4	12,1	5,9	21,5	23,6	3,1	19,0	26,0	13,7	13,2	10,5
Kadut	53,9	52,5	68,8	60,3	57,0	101,1	108,6	73,2	66,9	86,5	74,9	73,8
Kamppi-Töölönlahti	0,0	0,4	0,4	3,3	5,6	3,7	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Länsisatama	14,9	13,0	25,5	21,3	13,5	38,5	39,0	25,0	16,5	14,0	17,5	15,3
Kalasadama	8,2	4,2	4,5	4,9	3,8	8,1	16,4	8,5	4,8	6,0	6,4	6,0
Kruunuvuorenranta	8,5	11,6	14,6	13,2	13,8	10,8	9,4	13,6	14,0	10,2	3,0	3,5
Pasila	19,5	17,6	17,5	7,3	9,0	11,8	15,7	11,5	19,0	13,5	4,0	2,0
Kuninkaankolmio	2,3	4,0	2,1	4,5	3,0	3,7	1,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen	0,0	0,5	1,7	2,8	3,0	15,5	19,0	12,0	7,6	35,8	38,0	40,0
Malmi	0,4	1,2	2,5	3,0	5,3	9,0	5,8	2,5	5,0	7,0	6,0	7,0

	Käyttö Använt 2021 milj. €	TA BDG 2022 milj. €	TA BDG 2023 milj. €	TS EP 2024 milj. €	TS EP 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €	Alustava Preliminär 2028 milj. €	Alustava Preliminär 2029 milj. €	Alustava Preliminär 2030 milj. €	Alustava Preliminär 2031 milj. €	Alustava Preliminär 2032 milj. €
Puistot	4,4	6,0	7,8	10,1	10,7	11,4	11,6	11,6	11,4	11,0	11,0	12,0
Länsisatama	1,4	1,0	1,5	4,6	3,7	5,2	6,1	2,1	1,5	2,8	3,1	3,0
Kalasadama	0,7	1,1	1,4	1,8	0,5	1,0	1,0	2,0	2,0	1,0	1,2	1,5
Kruunuvuorenranta	0,2	1,8	1,6	0,1	0,6	1,1	1,7	2,4	2,8	1,3	2,2	0,5
Pasila	1,0	0,2	0,1	0,5	0,8	0,3	0,2	1,0	1,0	1,0	0,2	0,5
Kuninkaankolmio	1,0	1,3	2,5	1,6	2,0	1,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,2	2,0	3,0	2,5	2,7	3,0
Malmi	0,1	0,7	0,7	1,5	3,1	1,5	1,4	2,0	1,1	2,4	1,6	3,5
8 09 KAUPUNKIUIDISTUS, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI	1,3	7,5	9,1	12,0	12,0	11,5	12,6	16,2	13,5	14,4	14,2	14,0
Malminkartano-Kannelmäki	0,7	2,4	2,8	4,8	1,2	1,7	2,6	2,2	2,6	5,2	3,9	2,6
Esirakentaminen	0,4	0,5	1,2	3,1	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Kadut	0,1	1,1	1,6	1,3	0,6	0,2	1,6	1,7	2,0	3,0	2,7	1,6
Puistot ja liikunta-alueet	0,1	0,8	0	0,4	0	1,0	0,5	0,0	0,1	1,7	0,7	0,5
Malmi	0,3	2,5	3,4	3,2	4,2	4,7	3,0	4,7	5,4	3,6	5,2	6,0
Esirakentaminen	0,2	0,2	0,4	0,5	1	2,6	1,5	1,5	0,5	0,5	0,5	2,0
Kadut	0,2	1,6	1,8	1,6	2,2	0,7	0,4	1,1	2,5	2,6	3,0	3,0
Puistot ja liikunta-alueet	0,0	0,8	1,2	1,1	1	1,4	1,1	2,1	2,4	0,5	1,7	1,0
Mellunkylä	0,3	2,6	2,9	4,0	6,6	5,1	7,0	9,3	5,5	5,6	5,1	5,4
Esirakentaminen	0,0	0,4	0,4	1,2	2	3,0	2,8	2,1	0,5	1,0	1,0	1,0
Kadut	0,1	1,1	0,6	2,3	4,3	2,0	3,4	3,5	1,2	2,1	2,5	1,9
Puistot ja liikunta-alueet	0,2	1,2	1,9	0,5	0,3	0,1	0,8	3,7	3,8	2,5	1,6	2,5
8 10 SUURET LIIKENNEHANKKEET, KYLKN KÄYTETTÄVÄKSI	56,8	163,5	139,6	91,8	44,8	22,0	8,2	14,1	17,8	8,5	20,1	20,0
Kruunusillat	41,4	99,4	75,6	74,5	42,5	22,0	8,2	14,1	17,8	7,5	5,1	0,0
Perushanke	12,1	33,3	28,0	15,6	9,6	1,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Liittyvä esirakentaminen	11,4	28,3	16,6	25,6	13,7	3,2	0,6	0,3	0,3	0,2	0,6	0,0
Liittyvät kadut ja liikenneväylät	17,9	37,8	31,0	33,3	19,2	17,3	7,3	13,6	17,3	7,1	4,3	0,0
Kalasadama-Pasila	15,2	50,9	43,5	8,6	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liittyvä esirakentaminen	7,6	10,5	2,9	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liittyvät kadut ja liikenneväylät	7,6	40,4	40,6	8,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sörnäistentunneli	0,3	13,2	20,5	8,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	15,0	20,0

5. Talonrakennushankkeiden rakentamishjelma vuosiksi 2023–2032

Kohde	Osoite	Sisältö	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Neliöhinta	Rakentamisen ajoitus	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Alustava 2026	Alustava 2027	Alustava 2028	Alustava 2029	Alustava 2030	Alustava 2031	Alustava 2032	
			brn ²	milj. €	€/brn ²		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	
8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet, Lkn:n käytettäväksi							145,36	138,90	154,65	160,99	129,47	150,28	133,01	143,35	169,72	146,98	
8 02 01 01 Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset, hanke- ja muu suunnittelu							1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
KOONTIHANKE	KOONTIHANKE	Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset		11,00	12		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
8 02 01 02 Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet							131,06	120,65	115,34	115,82	74,15	67,15	55,18	57,07	69,21	62,90	
Fallkullan koulu	Helluntairaitti 1	Uudisrakennus	7500	30,00	4 000	2031-33						0,32	0,49	0,66	5,04	10,99	
Helsingin kielilukio/Uusi korvaava	Kiviparintie 1	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	8000	29,56	3 695	2021-23	8,53										
Hemesaaren peruskoulu	Laivakatu 4	Uudisrakennus	9000	38,70	4 300	2029-31				0,33	0,71	0,85	8,94	18,19	9,68		
Kannelmäen peruskoulu/Runo 40	Runonlaulajantie 40	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	8300	33,00	3 976	2024-26	0,65	3,16	10,72	17,62							
Kannelmäen pk ja Lpk	Kuninkaantammenkierto 22	Uudisrakennus (peruskoulu ja päiväkot)	4600	17,96	3 904	2022-23	9,60										
Karhukallion Lpk ja alkuopetustilat	Karhunlanka	Karhukallion päiväkot ja alkuopetustilat	3100	13,33	4 300	2030-31						0,17	0,32	1,82	11,03		
KOONTIHANKE	KOONTIHANKE	Pakilanpuiston allianssi	13372	54,55	4 079	2019-23	9,51										
Koskelan korttelitalo a-a ja Lpk	Juhana-herttuan tie 13	Uudisrakennus (Koskelan ala-asteen ja Lpk Herttuan korvaava uudisrakennus)	5000	21,50	4 300	2025-26	0,39	0,48	6,55	13,90							
Kottby grundskola/Uusi korvaava	Pohjolankatu 45	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	5385	24,50	4 550	2023-24	7,84	15,33									
Kruunuvuorenrannan pk, Lpk, Lh, ls.	Haakoninlahti	Kruunuvuorenrannan palvelukortteli	14000	53,50	3 821	2024-26	1,23	7,96	24,92	18,24							
Lp Mellunmäki/Uusi korvaava	Pyhätunturintie	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	174	1,08	6 207	2022-23	0,92										
Lp Munkki/Uusi korvaava	Perustie 38	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	175	1,00	5 714	2026-27			0,03	0,28	0,69						
Lp Nuoli/Uusi korvaava	Nuolitie 5	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	175	1,00	5 714	2025-26		0,03	0,28	0,69							
Lp Rusthollari/Uusi korvaava	Rusthollarintie 15a	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	175	1,08	6 171	2022-23	0,92										
Lp Ulvila/Uusi korvaava	Ulvilantie 17b	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	175	1,00	5 714	2028-29					0,03	0,28	0,69				
Lpk Elka/Uusi korvaava	Riihitie 9	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2100	9,50	4 524	2023-25	0,73	4,33	3,73								
Lpk Honkasuo	Perhosenkierto 5	Uudisrakennus	1500	5,90	3 933	2022-23	2,95										
Lpk Ilomäki/Lp Kiiltotähti	Ilomäentie 4	Päiväkodin laajennus	1000	4,50	4 500	2028-29				0,07	0,13	1,72	2,58				
Lpk Jäkälä/Uusi korvaava	Jäkälätie 11	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2651	11,40	4 300	2024-25	0,21	4,12	6,70								
Lpk Kaarelanraitti ja pk luokat 1-2	Kaarelan raitti 1	Uudisrakennus (Lpk Vuorilinnan ja Hakuninmaan korvaavat ja pk luokat 1-2)	3300	14,90	4 515	2021-23	5,93										
Lpk Kajuutta	Kaikkihiekankuja 4	Päiväkodin laajennus	2500	10,75	4 300	2028-29			0,07	0,21	0,30	4,80	5,38				
Lpk Kontula/Uusi korvaava	Naapurintie 14	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1500	6,75	4 500	2025-26	0,12	0,20	3,02	3,38							
Lpk Longinoja/Uusi korvaava	Ampujantie 3	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2662	10,63	3 993	2022-23	6,26										
Lpk Mellunmäki/Uusi korvaava	Rukatunturintie 14	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2500	10,75	4 300	2029-30				0,05	0,20	0,32	4,81	5,38			
Lpk Myllytupa/Uusi korvaava	Myllärintie 2a	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1500	6,75	4 500	2024-25	0,20	3,02	3,38								
Lpk Nallenrinne	Gustafsberginkatu	Uudisrakennus	2400	10,32	4 300	2029-30				0,05	0,19	0,30	4,62	5,16			
Lpk Nihti	Konttinostrinkuja, Sompasaari	Uudisrakennus	1693	8,40	4 962	2023-24	2,20	5,73									
Lpk Nuotti/Uusi korvaava	Pieksupolku 5	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2155	11,70	5 429	2022-23	8,20										

Kohde	Osoite	Sisältö	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Neliöhinta	Rakentamisen ajoitus	TA	TS	TS	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava
							2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
			brm ²	milj. €	€/brm ²		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Lpk Pasila pohjoinen	Lavakatu 6	Uudisrakennus	1352	6,08	4 497	2023-24	2,08	3,04								
Lpk Peimanni ja Tiuku/Korvaava	Purpuripolku 1	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2260	9,04	4 000	2022-24	6,15	1,81								
Lpk Perhonen/Uusi korvaava	Maaherrantie 34 – 42	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1500	6,75	4 500	2023-24	3,84	2,25								
Lpk Prinssintie	Prinssintie 1	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2400	10,32	4 300	2029-30			0,05	0,19	0,30	4,62	5,16			
Lpk Rusettipuisto/Uusi korvaava	Rusettipuolku 4	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	3200	13,76	4 300	2025-26	0,26	0,38	6,90	6,07						
Lpk Sarvasto/Uusi korvaava	Sarvastonkaari 11	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1800	8,10	4 500	2031-32					0,04	0,15	0,24	3,62	4,05	
Lpk Siilitie/Uusi korvaava	Hillerikuja 1	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2000	8,60	4 300	2028-29			0,09	0,15	0,22	4,32	3,82			
Lpk Siima	Ramsinniementie 6	Päiväkodin laajennus	1200	5,40	4 500	2031-32						0,08	0,16	2,06	3,10	
Lpk Sompasaari	Priki Johannan kuja 4	Uudisrakennus	2168	10,03	4 626	2022-23	6,96									
Lpk Topelius ja Päiväpirtti/Uusi ko	Rajasaarentie 6	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1830	8,24	4 503	2024-26	0,22	2,09	4,61	0,82						
Lpk Tunturi/Uusi korvaava	Korvatunturintie 7	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1564	7,19	4 598	2023-24	3,06	3,60								
Lpk Tuuli ja Lp Viiri	Jasmiinikuja 3	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2100	9,03	4 300	2023-25	0,31	4,36	3,76							
Lpk Tähtitorni/Uusi korvaava	Kasarmikatu 13	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1000	4,50	4 500	2026-27		0,07	0,13	2,05	2,25					
Lpk Vanhainen/Uusi korvaava	Soittajantie 10	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2400	13,52	5 635	2022-23	11,17									
Lpk Yliskylänlahti		Uudisrakennus	2100	9,03	4 300	2031-32					0,10	0,16	0,23	4,03	4,52	
Malmin lentokentän alueen koulu/lpk	Malmin lentoasema	Uudisrakennus	8500	36,55	4 300	2031-33					0,24	0,53	0,82	7,19	16,34	
Melkinlaiturin uusi koulu- ja Lpk	Melkinlaituri	Uudisrakennus (päiväkoti ja peruskoulu)	8000	34,40	4 300	2025-27	0,39	0,76	5,09	16,02	11,73					
Merilahden pk ja Lpk/Uusi korvaava	Jaluspolku 3	Uudisrakennus vaihe 2 (korvaava uudisrakennus; peruskoulu, päiväkotit ja nuorisotilat)		17,20		2031-32						0,18	0,33	0,48	5,21	11,00
Merilahden pk ja Lpk/Uusi korvaava	Jaluspolku 3	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus; peruskoulu, päiväkotit ja nuorisotilat)	7700	33,11	4 300	2026-28	0,22	0,24	0,90	7,94	13,77	9,86				
Oulunkylän ala-aste ja päiväkotit	Teinintie 12	Laajennus ja C-osan korvaava tila	6357	21,68	3 410	2022-24	8,37	10,98								
Oulunkylän uusi koulu	Oulunkyläntie 39	Oulunkylän uusi koulu	5000	21,50	4 300	2028-29			0,23	0,41	0,60	13,94	6,23			
Pasilan peruskoulu ja päiväkotit	Veturitie	Uudisrakennus (peruskoulu ja päiväkotit)	13177	56,60	4 295	2022-24	19,59	30,91								
Pihkapuiston a-a, Lpk ja Lp Kaunokki	Tuohipolku 10	Pihkapuiston ala-asteen laajennus	3901	15,48	3 968	2027-28			0,13	0,70	6,39	8,26				
Puistolankoulu, Lpk ja liikuntapuisto	Koudantie 2	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	9500	40,85	4 300	2026-28	0,19	0,37	0,92	6,32	13,19	19,86				
Pukinmäenkaaren pk/Kenttäpolku 3	Kenttäpolku 3	Lpk Pukinmäenkaari (Lpk Asterin ja Bamabon korvaava uudisrakennus)	2400	10,32	4 300	2029-30				0,09	0,21	0,27	4,91	4,84		
Suutarilan monitoritalo/ala-aste	Seulastentie 11	Suutarilan uusi monitoritalo (koulu, päiväkotit, nuorisotilat ja kirjasto)	12700	54,60	4 299	2025-27	0,58	1,59	9,54	19,99	22,75					
Vanha Helsingintie pk ja Lpk	Vanha Helsingintie 5	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	8500	36,55	4 300	2029-31				0,39	0,60	0,80	6,15	13,38	15,23	
Vartiokylän ala-aste ja Lpk/Uusi ko	Kiviportintie 10	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	9100	39,13	4 300	2024-25	1,27	13,86	23,64							
Vuoniityn peruskoulu/Heteniityntien	Heteniityntie 4	Vuoniityn peruskoulu/Laajennus v2	4678	20,20	4 318	2031-32					0,22	0,39	0,56	6,12	12,92	
8 02 01 04 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet							1,51	0,16	1,60	0,08	0,10	0,60	1,43	0,81	4,40	12,34
Ala-Malmin liikuntapuisto	Lallintie 12	Huoltorakennus		1,60		2028-29				0,02	0,04	0,54	1,00			
Johanneksenkenttä huoltorakennus	Johanneksenpuisto	Uudisrakennus	264	2,24	8 466	2022-23	1,50									
Kivikon liikuntapuisto	Savikiekontie 6	Huoltorakennus		1,60		2031-32						0,02	0,04	0,54	1,00	
Kruunuvuoren rannan merel. tukikohta	Haakoninlahdenkatu	Uudisrakennus	1500	9,00	6 000	2032-33		0,10	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	4,46

Kohde	Osoite	Sisältö	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Neliöhinta	Rakentamisen ajoitus	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Alustava 2026	Alustava 2027	Alustava 2028	Alustava 2029	Alustava 2030	Alustava 2031	Alustava 2032	
			brm ²	milj. €	€/brm ²		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	
Oulunkylän urheilupuisto/PO	Käskynhaltijantie 11	Korvaava jäähalli		23,70		2031-33							0,35	0,70	3,81	6,88	
Vuosaaren urheilukenttä	Heteniyntyntie 2a	Tekojäärädan huoltotilan korvaava uudisrakennus		1,60		2024-24	0,01	0,06	1,53								
8 02 01 05 Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet							11,79	17,08	36,72	27,59	45,65	81,54	75,41	84,48	95,11	70,74	
Hyvösen lastenkoti/Uusi korvaava	Myrskylänkuja 1	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	1447	7,73	5 343	2022-23	5,70										
Kontulan pelastusasema	Kontula	Kontulan pelastusasema, uudisrakennus	2389	13,16	5 507	2023-24	3,46	9,18									
Kruunuvuorenrannan pelastusasema	Kruunuvuorenranta	Uudisrakennus	2300	10,35	4 500	2028-29			0,10	0,31	4,00	5,94					
Käpylän pelastusasema	Kullervonkatu 7	Käpylän pelastusaseman pesuhalli		1,00		2025-25	0,01	0,04	0,94								
Lemmilän lastenkoti	Lemmiläntie 3	Lemmilän uusi lastenkoti	483	2,64	5 466	2023-24	1,33	1,20									
Malmin hautausmaa, vainajatilat	Malmin kalmistotie	Keskitettyt vainajatilat	1139	9,70	8 516	2024-25	0,32	2,82	6,41								
Malmin lastenkoti ja perhearviointi	Riihenkulma 2 ja 4	Malmin Lastenkoti ja perhearviointi, Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	3500	14,00	4 000	2024-26	0,33	1,40	8,01	4,12							
Malmin sairaala	Talvelantie 6	Malmin uusi sairaala (korvaava uudisrakennus)	79500	380,00	4 780	2028-32	0,15	0,15	1,32	1,73	14,81	67,47	66,93	69,74	86,67	70,74	
Malmin uusi pelastusasema		Uudisrakennus	4000	18,00	4 500	2030-31						0,28	0,61	8,67	8,44		
Myllypuron terveys- ja hyvinvointik.	Jauhokuja 4	Terveys- ja hyvinvointikeskuksen laajennus	15299	65,00	4 249	2025-27	0,42	2,02	17,52	17,87	26,60						
Naulakallion vastaanottokoti Naut11	Naulakalliontie 11	Naulakallion lastenkoti, Introt ja ehot. osastot, uudisrakennus	2000	8,30	4 150	2029-30					0,07	0,24	1,92	6,06			
Naulakallion vastaanottokoti Muint4	Muinaistutkijantie 4	Introt ja ehot, Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus, useita rakennuksia)	2000	8,30	4 150	2027-28		0,09	0,15	0,21	3,70	4,15					
Tapanilan pelastusasema	Tapanila	Uudisrakennus	1000	6,00	6 000	2025-26	0,06	0,18	2,32	3,45							
Vuosaaren pelastusasema		Uudisrakennus	1272	5,72	4 497	2028-28			0,05	0,12	0,16	5,39					
8 02 01 06 Muut uudis- ja lisärakennushankkeet										16,50	8,57						
Suuntimopuiston monitoimitalo	Suuntimotie 28	Uudisrakennus (koulu, päiväkotik, kirjasto ja nuorisotalo)	12000	27,00	2 250	2026-27				16,50	8,57						
8 02 02 Korjaushankkeet, Lkn:n käytettäväksi							159,16	153,33	117,97	111,56	138,52	142,42	155,02	131,89	99,87	103,84	
8 02 02 01 Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset, hanke- ja muu suunnittelu							1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
KOONTIHANKE	KOONTIHANKE	Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset		11,00	12		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
8 02 02 02 Kasvatus- ja koulutustoimialan korjausrakennushankkeet							87,39	100,35	86,54	99,17	100,18	91,00	57,04	62,87	30,86	20,88	
Betaniatalo	Perämiehenkatu 13	Betaniatalon perusparannus	1700	6,80	4 000	2024-25	0,23	1,80	4,68								
Daghemmet Lasse-Maja	Ohjaajantie 2	Perusparannus	383	1,20	3 133	2029-30				0,01	0,04	0,4035	0,75				
Degerö lägstadieskola	Linnanrakentajantie 16	Peruskorjaus päiväkotikäyttöön	1500	4,50	3 000	2027-28			0,07	0,13	2,05	2,25					
Drumsö lägstadieskola	Tallbergin puistotie 12	Perusparannus	4640	16,50	3 556	2024-25	0,39	4,21	11,04								
Ensi linja 1a	Ensi linja 1a	Ensi Linja 1, tilojen muuttaminen päiväkotikäyttöön	3000	5,00	1 667	2022-23	4,25										
Grundskolan Norsen Cygnaeus-enheten	Ratakatu 8	Perusparannus	4195	14,96	3 565	2023-24	5,47	7,72									
Gymnasiet Lärkan/Hoplaxskolan	Isonnevantie 22	Perusparannus	8024	24,04	2 996	2023-24	6,37	16,38									
Hertsikan ala-aste/Hillerikuja 4	Hillerikuja 4	Perusparannus ja laajennus	5500	16,50	3 000	2028-29		0,09	0,16	0,35	0,36	8,26	7,28				
Hgin kuvataide- ja Kallion lukio	Pengerkatu 5	Perusparannus	3300	14,30	4 333	2026-27	0,39	0,16	0,16	6,13	7,18						

Kohde	Osoite	Sisältö	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Neliöhinta	Rakentamisen ajoitus	TA	TS	TS	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	
							2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
			brm ²	milj. €	€/brm ²												
							milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	
Hoplaxskolan/Dh Sockenstugan	Konalantie 13	Koulurakennusten perusparannus	800	2,40	3 000	2032-33									0,04	0,07	1,09
Hoplaxskolan/Lokkalantie 9	Lokkalantie 9	Perusparannus ja laajennus	4615	14,00	3 034	2022-24	8,64	3,09									
Itäkeskuksen peruskoulu	JäätanSSIPolku 1	Perusparannus	5500	16,50	3 000	2029-30			0,08	0,15	0,35	0,36	8,26	7,28			
Kallion ala-aste	Neljäs linja 11-15	Perusparannus	7488	24,57	3 281	2022-24	11,77	8,19									
Kannelmäen peruskoulu	Kanneltie 1	Lpk Kannelmäki perusparannus	751	2,50	3 329	2022-24	1,86	0,28									
Katajanokan ala-aste	Laivastokuja 6	Perusparannus	3250	9,75	3 000	2029-30				0,10	0,18	0,26	3,87	5,33			
Kontulan ala-asteen koulu ja Lpk	Rintinpolku 4	Perusparannus ja laajennus	8797	33,20	3 774	2024-26	0,73	0,73	13,28	17,93							
Koskelan palvelukeskus, Lpk ja Dh	Koskelanakseli 6	F-talon perusparannus päiväkodiksi (Lpk Koskelan ja dh Fenixin korvaava päiväkotii)	5000	15,00	3 000	2027-28		0,28	0,26	0,23	7,20	6,62					
Käpylän peruskoulu/Mäkelänkatu 89	Mäkelänkatu 89	Ruokahuoltotilojen laajennus	846	2,59	3 061	2023-24	0,41	1,70									
Käpylän peruskoulu/Väinölänk.	Väinölänkatu 7	Käpylän koulun Untamo-rakennuksen perusparannus	4496	16,30	3 625	2023-24	4,78	10,49									
Käpylän peruskoulu/Väinölänk.	Väinölänkatu 7	Käpylän koulun Väinölä-rakennuksen perusparannus	5273	20,74	3 933	2022-23	12,22										
Laajasalon peruskoulu, Koulutanhua	Koulutanhua 1	Perusparannus ja laajennus	7500	25,72	3 429	2029-31				0,25	0,42	0,57	5,94	12,09	6,43		
Laajasalon pk, Holmamoisionpolku	Holmanmoisionpolku 1	Perusparannus ja laajennus	7500	25,84	3 445	2027-29		0,28	0,42	0,57	5,97	12,14	6,46				
Laakavuoren korttelitalo/a-a/Lpk	Jänkäpolku 1	Perusparannus	4400	13,20	3 000	2027-28		0,17	0,28	0,32	5,81	6,63					
Lp Kimmo	Turjantie 3	Lp Kimmo perusparannus	140	1,00	7 143	2023-24	0,30	0,69									
Lpk Eira	Ehrensärdintie 14	Perusparannus	1461	5,12	3 504	2026-27		0,08	0,21	2,10	2,73						
Lpk ja Lp Tuorinniemi	Agnetankuja 4	Perusparannus	2210	6,63	3 000	2029-30					0,10	0,20	2,53	3,80			
Lpk Marmorii	Marmoritie 8	Perusparannus	784	2,35	2 997	2031-32							0,03	0,07	0,78	1,47	
Lpk Merituuli	Suolakivenkuja 6	Perusparannus	1300	4,00	3 077	2028-29				0,06	0,12	1,53	2,29				
Lpk Niitty	Laurinmäenpolku 4	Perusparannus	882	2,65	3 005	2031-32							0,02	0,08	0,89	1,66	
Lpk Pentinkulma, Lp Linnunrata	Linnunradantie 8	Lpk Pentinkulman perusparannus	1300	3,90	3 000	2030-31						0,04	0,11	1,31	2,44		
Lpk Pihlajamäki/Lp Maasälpä	Maasälväntie 3-3a	Perusparannus	1107	3,32	2 999	2030-31						0,05	0,10	1,09	2,08		
Lpk Pikkusuo ja pavilj.Lpk Suosaari	Pikkusuonkuja 3-5	Perusparannus		2,96		2031-32						0,04	0,05	0,05	0,86	1,96	
Malmin peruskoulu, Lpk Kotinummi	Silkokuja 7	Perusparannus	3470	10,41	3 000	2024-25	0,58	4,27	5,55								
Malmin peruskoulu,Kirkonkyläntie 17	Kirkonkyläntie 17	Perusparannus ja laajennus	10500	31,50	3 000	2026-27	0,24	0,58	0,98	11,13	18,56						
Maunulan a-a koulu, NT, Mänsas Ls.	Maunulanmäki 5	Perusparannus ja laajennus	10000	33,00	3 300	2024-26	0,45	5,82	13,65	11,79							
Meilahden yläaste	Kuusitie 12	Perusparannus	6800	20,40	3 000	2028-30				0,18	0,41	0,60	10,68	8,50			
Pasilan peruskoulu/Savonkatu 2	Savonkatu 2	Perusparannus	4249	13,00	3 060	2029-30					0,19	0,39	2,93	9,50			
Pihlajiston ala-aste	Pihlajistontie 3	Perusparannus ja toiminnallinen muutos	6300	22,70	3 603	2023-25	3,00	10,31	7,64								
Pitäjänmäen Pk, Lpk, Kirjasto, NT	Viinenuja 6	Perusparannus ja laajennus (peruskoulu, päiväkotii, kirjasto ja nuorisotilat)	13000	39,00	3 000	2025-27	0,73	0,79	7,00	16,13	13,93						
Porolahden peruskoulu ylä-aste	Satumaanpolku 2	Perusparannus ja nuorisotila	7000	21,00	3 000	2027-28	0,09	0,20	0,44	0,46	8,58	11,20					
Pukinmäenkaaren pk/Kenttätakuja 12	Kenttätakuja 12	Vanhan osan perusparannus ja laajennus	9700	29,10	3 000	2027-28	0,16	0,28	0,61	0,64	13,53	13,88					
Ressun peruskoulu	Lapinlahdenkatu 10	Perusparannus	7600	22,80	3 000	2026-28	0,13	0,23	0,50	0,50	8,36	13,07					
Ruoholahden ala-aste	Santakatu 6	Perusparannus (päiväkodiksi ja alkuopetustiloiksi)	5500	16,50	3 000	2027-28			0,24	0,49	3,71	12,05					
Snellmanin ala-aste/Lpk Rööperi	Punavuorenkatu 8	Perusparannus	4390	15,00	3 417	2030-31				0,16	0,24	0,33	3,55	10,72			
Stadin ammattiopisto POPA ja VAKA	Niisiänkatu 3	Taichertalon korjaus peruskouluksi	5000	15,00	3 000	2031-32				0,08	0,14	0,31	0,33	6,13	8,00		
Suomenlinnan ala-aste	Suomenlinna c 55	Perusparannus	1100	3,30	3 000	2029-30				0,01	0,04	0,10	1,50	1,65			

Kohde	Osoite	Sisältö	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Neliöhinta	Rakentamisen ajoitus	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Alustava 2026	Alustava 2027	Alustava 2028	Alustava 2029	Alustava 2030	Alustava 2031	Alustava 2032
			brn ²	milj. €	€/brn ²		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Suutarinkylän peruskoulu	Töyrynummentie 8	Perusparannus päiväkodiksi (Lpk Kaskisavun ja Himmelin korvaava päiväkot)	3800	11,40	3 000	2029-30					0,16	0,35	3,76	7,13		
Tahvonlahden ala-aste/R Tahvonlah	Gunillantie 12	Perusparannus ja laajennus (koulu ja päiväkot)	7383	25,65	3 474	2021-23	8,79									
Taivallahden peruskoulu	Eteläinen Hesperiankatu 38	Perusparannus	10443	39,40	3 773	2022-24	14,53	17,84								
Töölö gymnasium	Sandelsinkatu 3	Koulun perusparannus	5300	16,00	3 019	2031-33							0,17	0,32	0,47	6,70
Töölön ala-aste	Töölönkatu 41-45	Perusparannus ja laajennus	4600	15,00	3 261	2025-26	0,25	0,33	4,57	9,70						
Vuoniityn peruskoulu/Heteniityntien	Heteniityntie 4	Perusparannus ja laajennus	3822	15,29	4 001	2024-26	0,34	2,76	6,32	5,46						
Yhtenäiskoulu	Louhentie 3	Perusparannus	4496	13,49	3 000	2025-26	0,06	0,37	3,93	8,54						
Zacharias Topeliuskolan	Stenbäckinkatu 14	Perusparannus	3640	10,92	3 000	2025-26	0,23	0,26	4,46	5,82						
8 02 02 03 Kaupunkiympäristötoimialan korjausrakennushankkeet							7,64		0,04	0,12	3,06	0,67	15,46	1,04	23,41	
Eläintarhantien väestönsuoja	Eläintarhantie 7	Perusparannus		5,00		2029-29					0,06	0,21	4,72			
Erottajan väestönsuoja/PO	Yrjönkatu 3a	Perusparannus		7,80		2031-31							0,12	0,32	7,36	
Karstulantien väestönsuoja	Karstulantie 2b	Perusparannus	1700	2,80	1 647	2023-23	3,00									
Kastelholmantien väestönsuoja	Olavinlinnantie 3a	Perusparannus		5,00		2031-31							0,06	0,21	4,72	
Kulosaari väestönsuoja	Svinhufvudintie 9d	Perusparannus		7,50		2029-29				0,11	0,31	7,08				
Niemenmäki väestönsuoja	Lapinmäentie 3	Talotekninen perusparannus		5,29		2022-23	4,64									
Toukola väestönsuoja	Floorantie 3-5	Perusparannus	2250	3,00	1 333	2027-27			0,04	0,12	2,83					
Tähtitorni 1-2 väestönsuoja/PO	Fabianinkatu 1a	Perusparannus	4600	12,00	2 609	2031-31							0,18	0,50	11,32	
Vesala väestönsuoja	Varhelantie 4	Perusparannus	1811	3,50	1 933	2029-29					0,05	0,15	3,30			
8 02 02 04 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjausrakennushankkeet							1,08	16,48	26,90	7,87	15,83	39,18	71,36	62,50	25,93	39,17
Brahenkenttä/KUVA-liikuntapaikat	Helsinginkatu 25a	Perusparannus	1000	3,00	3 000	2030-31						0,04	0,10	1,30	1,56	
E-Haagan kirjasto,Isonnevantie 16 B	Isonnevantie 16b	Perusparannus	1195	3,00	2 510	2029-30					0,04	0,09	1,37	1,50		
Hakasalmen huvila	Mannerheimintie 13b	Perusparannus	1100	3,50	3 182	2029-30					0,05	0,10	1,59	1,75		
Harakan saari;Harakka	Harakka 2-5	Perusparannus		6,00		2032-33								0,05	0,18	1,39
Harjun NT	Aleksis Kiven katu 3	Perusparannus	852	4,00	4 695	2027-27			0,06	0,17	3,77					
Itäkeskuksen monitoimitalo, Stoa	Turunlinnantie 1	Perusparannus ja laajennus	10800	62,64	5 800	2028-30			0,34	0,90	1,40	12,00	28,00	20,00		
Itäkeskuksen uimahalli/PO	Olavinlinnantie 6	Perusparannus		20,00		2028-30			0,19	0,41	0,56	8,11	9,90	0,83		
Kanneltalo	Klaneettitie 5	Perusparannus	5300	16,00	3 019	2030-31						0,24	0,48	3,60	11,60	
Malmitalo	Ala-Malmin tori 1	Perusparannus	7765	24,00	3 091	2032-33								0,35	1,00	9,85
Munkkiniemen kirjasto ja NT,Gfdh	Laajalahdentie 7	Nuorisotalon perusparannus	880	2,40	2 727	2024-25	0,07	1,09	1,20							
Oulunkylän urheilupuisto/PO	Käskynhaltijantie 11	Jäähallin ja huoltorakennuksen perusparannus	3200	20,66	6 456	2024-25	0,31	7,10	12,43							
Pasilan kirjasto	Rautatieläisenkatu 8	Perusparannus	12000	35,00	2 917	2031-33						0,37	0,57	0,77	6,80	15,55
Pasilan nuorisotalo	Pasilanraitio 6	Perusparannus	500	1,70	3 400	2032-32									0,20	1,50
Rikhardinkatu 3, kirjasto	Rikhardinkatu 3	Perusparannus	3000	11,00	3 667	2026-27				5,13	5,87					
Ruskeasuon liikunta- ja ratsastush.	Ratsastie 8	Liikuntahallin ja maneesin perusparannus	7000	14,00	2 000	2031-32						0,15	0,23	0,31	4,50	8,81
Soutustadion/PO	Merikannontie 8	Perusparannus		1,20		2024-24	0,05	1,13								
Talin jalkapallohalli/PO	Purotie 8	Perusparannus	9500	6,00	632	2027-28		0,61	0,05	0,21	2,13	3,00				

Kohde	Osoite	Sisältö	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Neliöhinta	Rakentamisen ajoitus	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Alustava 2026	Alustava 2027	Alustava 2028	Alustava 2029	Alustava 2030	Alustava 2031	Alustava 2032
			brn ²	milj. €	€/brn ²		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Työväen asuntomuseo	Kirstinkuja 4	Perusparannus	734	2,20	2 997	2032-32								0,03	0,09	2,0761
Töölön kisahalli/PO	Paavo Nurmen kuja 1	Perusparannus	24920	80,00	3 210	2028-30	0,12	0,12	0,12	1,06	2,00	15,08	29,12	32,00		
Yrjönkadun uimahalli	Yrjönkatu 21 b	Perusparannus	6000	20,00	3 333	2024-25	0,53	6,44	12,51							
8 02 02 05 Sosiaali- ja terveystoimialan korjausrakennushankkeet							0,68	2,20	0,32	1,97	9,57	5,40	8,18	0,61	3,61	12,89
Haartmanin sairaala	Haartmaninkatu 4	Jäähdytyksen uusintaa		1,25		2023-24	0,42	0,78								
Kallion virastotalo	Toinen linja 4	Monitilamuutokset	7000	20,00	2 857	2032-33								0,23	0,59	4,50
Keskuspelastusasema	Agricolankatu 15	Keskuspelastusaseman tilojen perusparannus		1,50		2023-24	0,20	1,28								
Keskuspelastusasema	Agricolankatu 15	HIKLU- johtokeskuksen rakentaminen		5,40		2027-27	0,06	0,06	0,05	0,05	4,97					
Lauttasaaren terveysasema	Taivaanvuohentie 6	Toiminnalliset ja talotekniset muutokset	2700	2,50	926	2027-28			0,04	0,07	0,82	1,56				
Luutnantintie 12-16/Hgin toimitilat	Luutnantintie 12-16	Malminkartanon terveyskeskuksen toiminnalliset muutokset	1860	1,80	968	2031-32							0,03	0,05	0,57	1,15
Läntinen sosiaalikeskus	Hopeatie 6	Perusparannus	4200	12,60	3 000	2028-29			0,08	0,13	0,52	3,83	8,06			
Palvelutalo Kivitasu	Kivikonkaari 21	Toiminnalliset muutokset	1720	5,20	3 023	2026-27		0,08	0,15	1,72	3,25					
Suursuon virastotalo (suvi)	Suursuonlaita 1	Suvitalon perusparannus	3696	11,00	2 976	2031-33							0,07	0,27	1,78	5,99
Vironniemen toimitalo	Vironkatu 2	Hammashoitolan, kotihoidon ja perhepalvelutilojen peruskorjaus	4260	2,00	469	2031-32							0,03	0,06	0,66	1,25
8 02 02 06 Muut korjausrakennushankkeet							61,37	33,30	3,16	1,41	8,88	5,17	1,98	3,87	15,07	29,90
Elefanti kortteli / K 4	Kataininkatu 1-3/ Aleksanterinkatu 14-18	Virka-asunnon perusparannus		5,00		2032-33							0,03	0,09	0,11	1,38
Finlandia-talo	Mannerheimintie 13e	Perusparannus	30738	131,81	4 288	2022-24	46,10	29,60								
KOONTIHANKE	KOONTIHANKE	Kestävän kehityksen investoinnit		10,50		2021-31	1,50	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
KOONTIHANKE	KOONTIHANKE	Energiätehokkuusinvestoinnit aurinkosähköön		4,50		2021-23	3,00									
Leijona kortteli/K30, Kaupungintalo	Pohjoisesplanadi 11-13/Aleksanterinkatu 20-24	Kaupungintalon perusparannus	15000	45,00	3 000	2031-33					0,22	0,86	0,71	0,56	5,99	20,98
Leijona kortteli/K30, Kaupungintalo	Pohjoisesplanadi 11-13/Aleksanterinkatu 20-24	Bock-Burtz-Hellenius-talojen perusparannus	3000	10,00	3 333	2030-31					0,15	0,31	0,15	2,08	7,00	
Sarvikuono kortteli / K 31	Aleksanterinkatu 26-28	Apteekintalo ja Rahatoimiston perusparannus	2000	6,50	3 250	2033-33						0,06	0,09	0,14	0,96	2,84
Sarvikuono kortteli / K 31	Aleksanterinkatu 26-28	Fennian talon perusparannus	1500	11,50	7 667	2027-28			0,28	0,41	7,51	2,93				
Sarvikuono kortteli / K 31	Aleksanterinkatu 26-28	Apteekintalo, Kaupunginkanslian työympäristömuutos		2,95		2021-23	1,48									
Sturenkatu 12-14/Hgin toimitilat	Viipurinkatu 2	TYP toiminnallinen muutos	1700	1,50	882	2022-23	1,27									
Kohdentamattomat korjaushankkeet ja väistötilat							8,02	2,70	1,88							4,71
RAKENNUSHANKKEET YHTEENSÄ							304,53	292,22	272,62	272,54	267,99	292,70	288,03	275,24	269,59	250,82

6. Esirakentamishankkeiden rakentamishjelma 2023 – 2025

Kohde	Sisältö	Kaupunginosa	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	Aiemmin käytetty milj.€	TA 2023 milj.€	TS 2024 milj.€	TS 2025 milj.€
8 01 KIIINTEÄ OMAISUUS								
8 01 03 ESIRAKENTAMINEN, TÄYTTÖTYÖT, RAKENTAMISKELPOISEKSI SAATTAMINEN, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi								
8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen								
Kaavoihin liittyvät selvitykset	kaavaselvitys		4,2			1,2	1,5	1,5
Purut ja talohankkeiden yhteydessä tehtävä esirakentaminen								
Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus, esirakentaminen	esirakentaminen	Kamppi	3,0	2022-2023		3,0		
Koskelan sairaala-alue, N-talon purku	purku	Koskela	2,0	2025-2026				1,0
Puistolalan peruskoulu, purku	purku	Suurmetsä	1,6	2024-2026			0,2	0,6
Vuosaaren lukio, purku	purku	Vuosaari	1,5	2024			1,5	
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet, purut			5,7	2023-2025		2,8	0,9	2,0
Pilaantuneen maan kunnostukset								
Vuosaarentie 3	kunnostus	Vuosaari	1,3	2022-2023	0,1	0,6	0,6	
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet, kunnostukset	kunnostus		4,4	2023-2025		2,7	0,7	1,0
Johtosiirrot								
Pohjois-Haagan kaasuputken siirto	johtosiirto	Haaga	5,0	2024-2025			1,1	2,4
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet, johtosiirrot	johtosiirto		4,8	2023-2025		1,4	1,9	1,5
Pienet rakentamiskelpoisuuskohteet								
			4,0	2023-2025		1,0	1,5	1,5
Geotekniset tutkimukset ja selvitykset								
			4,5	2023-2025		1,5	1,5	1,5
Muu esirakentaminen								
Hiekkarannantien ja Taivallahden esirakentaminen	esirakentaminen	Etu-Töölö	4,2	2022-2029		2,7		
Huopalahdenportti, puron siirto	puron siirto	Ruskeasuo	1,9	2024-2025			1,5	0,4
Kahvikuja 3, seniorikeskuksen tontin rakenteiden siirto	rakenteiden siirto	Vuosaari	1,8	2024-2025			0,2	1,6
Myllypuro, Karhukallion alue	esirakentaminen	Myllypuro	4,0	2021-2029				2,0
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet, muu esirakentaminen	esirakentaminen		5,0	2023-2025		1,8	2,3	0,9
Hankkeet yhteensä 8 01 03 01			52,0			18,7	15,4	17,9

7. Katujen ja liikenneväylien rakentamishjelma vuosiksi 2023 – 2025 (Vähintään 1,0 milj. euron hankkeet)

Kohde	Sisältö	Kaupunginosa	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	Aiemmin käytetty milj.€	TA 2023 milj.€	TS 2024 milj.€	TS 2025 milj.€
8 03 KADUT JA LIIKENNEVÄYLÄT								
8 03 01 UUDISRAKENTAMINEN, PERUSPARANTAMINEN JA MUUT INVESTOINNIT/Kylkn käyttöön								
8 03 01 01 Uudisrakentaminen								
Eteläinen suurpiiri								
Porkkalankatu, Itämerenkatu	Uudisrakentaminen	Länsisatama	3,2	2020-2025	0,3	0,6	1,4	0,9
Marian sairaalan alue	Uudisrakentaminen	Etu-Töölö	3,5	2019-2025	0,7	0,0	0,5	0,6
Katajanokan laituri	Uudisrakentaminen	Katajanokka	1,3	2022-2025	0,1	0,1	0,5	0,6
Vattuniemen keskus	Uudisrakentaminen	Lauttasaari	8,2	2023-2032	0,0	0,2	0,7	0,5
Läntinen suurpiiri								
Huopalahdenportti	Uudisrakentaminen	Ruskeasuo	4,0	2021-2032	0,5	0,0	1,0	0,1
Laakson sairaala-alue	Uudisrakentaminen	Laakso	1,2	2022-2025	0,1	0,1	0,4	0,6
Orapihlajtien ja Paatsamatien alue	Uudisrakentaminen	Haaga	3,6	2019-2024	1,6	1,0	1,0	0,0
Konalan keskusta	Uudisrakentaminen	Konala	1,8	2022-2027	0,1	0,1	0,0	0,2
Kutomotie 1 ja 9 Pitäjänmäentie, Pitäjänmäen asemakeskus, kadut	Uudisrakentaminen	Pitäjänmäki	1,3	2021-2028	0,2	0,2	0,0	0,0
	Uudisrakentaminen	Pitäjänmäki	2,0	2022-2030	0,1	0,1	0,4	0,0
Keskinen suurpiiri								
John Stenbergin ranta (esirakentamisesta paalu)	Uudisrakentaminen	Kallio	2,0	2025-2026	0,0	0,0	0,0	0,8
Koskelan sairaalan ja pesuloiden alue	Uudisrakentaminen	Koskela	2,8	2019-2026	4,0	0,5	0,5	0,5
Pohjoinen suurpiiri								
Pirjontien ja Pirkkolantien alue	Uudisrakentaminen	Oulunkylä	1,8	2019-2025	0,4	0,6	0,7	1,0
Käskynhaltijantien alue	Uudisrakentaminen	Oulunkylä	4,5	2019-2025	0,9	0,7	1,1	1,8
Maaherrantien alue	Uudisrakentaminen	Oulunkylä	1,2	2019-2025	0,1	0,5	0,5	0,2
Koillinen suurpiiri								
Viikinmäen alue viimeistely	Uudisrakentaminen	Viikki	3,0	2020-2025	1,0	0,6	0,6	0,6
Viikintien pehmeikkö ja asuntokatu	Uudisrakentaminen	Viikki	2,5	2023-2025	0,0	0,7	1,2	0,6
Fallkullan kiila	Uudisrakentaminen	Tapaninkylä	5,1	2018-2025	3,5	0,5	0,5	0,3
Jakomäen keskiosa	Uudisrakentaminen	Suurmetsä	3,0	2018-2025	1,0	0,5	0,5	0,5
Kaakkoinen suurpiiri								
Työnjohtajankadun korttelit	Uudisrakentaminen	Herttoniemi	5,5	2020-2029	1,7	0,8	0,0	0,2
Itäinen suurpiiri								
Karhukallio	Uudisrakentaminen	Vartiokylä	9,0	2022-2031	0,0	0,7	0,0	0,0
Kauppamylyntien ympäristö	Uudisrakentaminen	Vartiokylä	1,9	2020-2032	0,2	0,7	0,5	0,0
Itäkeskuksen Jokerikortteli	Uudisrakentaminen	Vartiokylä	2,8	2021-2026	0,2	0,0	0,5	0,0
Meri-Rastilan täydennysrakentaminen	Uudisrakentaminen	Vuosaari	16,0	2021-2029	0,3	0,5	2,0	2,4
Punakiventie	Uudisrakentaminen	Vuosaari	1,0	2019-2024	1,4	0,0	0,4	0,0
Pauligin ja Aromikujan alue	Uudisrakentaminen	Vuosaari	6,4	2018-2025	1,3	0,9	0,9	1,1
Melusteet								
Vanha Porvoontie	Uudisrakentaminen	Suurmetsä	3,0	2024-2025	0,0	0,0	0,8	1,9
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						5,7	4,0	10,1
Hankkeet yhteensä 8 03 01 01						16,3	20,6	25,4

Kohde	Sisältö	Kaupunginosa	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	Aiemmin käytetty milj.€	TA 2023 milj.€	TS 2024 milj.€	TS 2025 milj.€
8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt								
Eteläinen suurpiiri								
Suomenlinnan kadut	Perusparannus	Suomenlinna	2,5	2020-2023	2,1	0,4	0,0	0,0
Kauppatori	Perusparannus	Kaartinkaupunki	3,2	2023-2027	0,0	0,1	0,3	1,0
Keskinen suurpiiri								
Pasilan pysäköinti Oy Yhteishankkeet	Perusparannus	Pasila	2,5	2022-2028	1,2	0,5	0,1	0,9
Kaakkoinen suurpiiri								
Abraham Wetterintie välillä Linnanrakentajantie-Sahaajankatu	Perusparannus	Herttoniemi	2,5	2022-2025	0,1	0,1	1,2	1,2
Johan Sederholmintie ja viivytysallas	Perusparannus	Herttoniemi	1,0	2022-2024	0,1	0,1	0,9	0,0
Ulkovalaistuksen ja liik.valojen peruskorjaukset								
	Perusparannus	Eri kaupungiosia	25,0	jatkuva		11,0	7,0	7,0
Siltojen peruskorjaus ja uusiminen								
Kulosaaren silta	Perusparannus	Kulosaari	55,0	2022-2026	0,2	1,5	6,5	23,4
Rajasaarensilta	Uudisrakentaminen	Taka-Töölö	1,4	2021-2022	0,6	1,7	0,0	0,0
Mannerheimintien silta	Uudisrakentaminen	Kluuvi	1,7	2021-2024	0,2	0,8	0,7	0,0
Kauppatorin rantamuri ja pistolaiturit	Uudisrakentaminen	Kaartinkaupunki	1,0	2024	0,0	0,0	1,0	0,0
Viikin liittymän ramppisillat Itäväylällä	Perusparannus	Herttoniemi	5,5	2023-	0,0	1,5	3,0	0,0
Päälysteiden uusiminen								
	Perusparannus	Eri kaupungiosia	15,0	jatkuva		5,0	5,0	5,0
Joukkoliikenteen kehittäminen								
Ruskeasuon varikko	Perusparannus	Ruskeasu	3,0	2021-2023	1,5	1,5	0,0	0,0
Liikennejärjestelyt								
Kävelykeskustan toimenpiteet	Liikennejärjestely	Kaartinkaupunki	3,1	2022-2023	0,1	3,0	0,0	0,0
Raidejokerin liikennejärjestelyt	Liikennejärjestely	Eri kaupungiosia	4,7	2021-2023	11,8	4,0	1,0	0,0
Pakilantie välillä Pirjontie - Kuusmiehentie	Liikennejärjestely	Pakila	1,2	2023-2025	0,0	0,1	0,6	0,8
Automaattisen kameravalvonnan laajennus Liikennemerkinmuutokset ja merkinnät (Tieliikennelaki 1.6.2020)	Perusparannus	Eri kaupungiosia	1,0	2021-		0,2	0,2	0,2
	Perusparannus	Eri kaupungiosia	10,0	2021-		0,5	1,0	1,0
Älyliikenteen järjestelmät	Liikennejärjestely	Eri kaupungiosia	2,3	2021-		0,5	0,5	0,5
Jalankulun ja pyöräilyt väylät								
Raidejokerin liittyvät hankkeet Kasin katutyöt (Runeberginkatu, Caloniuksenkatu, Helsinginkatu)	Perusparannus	Eri kaupungiosia	8,8	2021-2024	14,2	4,0	1,0	0,0
	Perusparannus	Eri kaupungiosia	7,0	2019-2023	5,5	1,5	0,0	0,0
Mannerheimintie (Postikatu-Reijolankatu) Linnankoskenkatu (Nordenskiöldin aukio - Stenbäckinkatu)	Perusparannus	Eri kaupungiosia	19,0	2013-2024	2,7	7,3	6,4	5,3
	Perusparannus	Töölö	3,3	2022-2026	0,3	0,0	0,0	1,7
Kaisantunneli, Kansalaistori-Kaisaniemi	Perusparannus	Kluuvi	24,0	2020-2024	19,5	3,5	3,0	0,0
Pasilanbaana, Tilkankatu - Pasilankatu Pitäjänmäenbaana (Pitäjänmäen asema - Postipuisto)	Perusparannus	Eri kaupungiosia	1,7	2022-2028	0,1	0,0	0,8	0,0
	Perusparannus	Eri kaupungiosia	3,0	2022-2027	0,1	0,0	0,2	0,2
Hämeentie (Kustaa Vaasan tie-Annalantie)	Perusparannus	Toukola	3,5	2020-2025	0,5	0,0	2,1	1,1
Mäkelänkatu (Hämeentie-Elimäenkatu)	Perusparannus	Vallila	13,5	2018-2026	0,8	0,0	0,0	8,1
Aleksis Kiven katu	Perusparannus	Vallila	3,8	2020-2024	0,5	2,7	1,1	0,0
Itäbaana	Perusparannus	Eri kaupungiosia	9,2	2020-2026	2,5	3,8	1,5	0,5
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						6,0	15,3	20,7
Hankkeet yhteensä 8 03 01 02						61,3	60,4	78,6

Kohde	Sisältö	Kaupunginosa	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	Aiemmin käytetty milj.€	TA 2023 milj.€	TS 2024 milj.€	TS 2025 milj.€
8 03 01 03 Muut investoinnit								
Täytemaan vastaanotto	Perusparannus	Eri kaupunginosia		jatkuva	0,8	0,8	1,0	0,8
Lumenvastaanottoaikat ja hiekkasiilot	Perusparannus	Eri kaupunginosia		jatkuva	1,5	2,3	2,9	1,5
Yleiset käymälät (uudet ja uusittavat) Ranta-alueiden kunnostus (tulvasuojelurak.)	Perusparannus	Eri kaupunginosia		jatkuva	0,4	0,4	0,4	0,4
Pyörökivenpuiston tulvasuojelu	Uudisrakentaminen	Tammisalo	1,0	2023-2025	0,0	0,1	0,8	0,2
Mustapuron tulvasuojelu v. Kehä I- Tulisuontie	Uudisrakentaminen	Vartiokylä	5,6	2022-2028	2,4	0,0	1,6	1,3
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						4,5	0,3	0,6
Hankkeet yhteensä 8 03 01 03						7,3	6,2	6,4
8 03 03 YHTEISHANKKEET VÄYLÄVIRASTON KANSSA, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi								
Lahdenväylä / Ilmasillan eritasoliittymä	Uudisrakentaminen	Mellunkylä	27,0	2020-2028	1,0	0,5	0,0	0,0
Turunväylän ja Huopalahdentien liittymä	Uudisrakentaminen	Munkkiniemi	5,5	2022-2027	0,1	0,1	0,3	0,3
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						0,3	0,3	0,8
Hankkeet yhteensä 8 03 03						0,9	0,6	1,1

8. Puistojen ja liikunta-alueiden rakentamishjelma vuosiksi 2023 – 2025 (Vähintään 1,0 milj. euron hankkeet)

Kohde	Sisältö	Kaupunginosa	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	Aiemmin käytetty milj.€	TAE 2023 milj.€	TSE 2024 milj.€	TSE 2025 milj.€
8 04 PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET								
8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet /Kylkn käyttöön								
8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus								
Eteläinen suurpiiri								
Sigurd Frosteruksen puisto ja näköalatasanne	Uudisrakentaminen	Etu-Töölö	2,3	2022-2024	0,3	1,5	0,5	0,0
Kaisaniemenpuisto	Perusparannus	Kluuvi	20,4	2020-	1,7	1,5	1,0	2,0
Hesperian puisto	Perusparannus	Etu-Töölö	1,7	2022-2028	0,1	0,1	0,0	0,0
Leikkipuisto Seppä ja Tehtaanpuiston parannukset	Perusparannus	Punavuori	1,5	2021-2025	0,1	0,0	1,4	0,0
Leikkipuisto Ruoholahti	Perusparannus	Länsisatama	1,7	2021-2024	0,1	1,1	0,5	0,0
Sibeliuksenpuisto	Perusparannus	Taka-Töölö	3,8	2019-	0,4	0,7	0,0	0,0
Ruukinlahdenpuiston kenttä	Uudisrakentaminen	Lauttasaari	2,2	2022-2024	0,2	0,0	2,0	0,0
Läntinen suurpiiri								
Haaganpuronlehto	Uudisrakentaminen	Ruskeasuo	1,2	2021-2029	0,1	0,0	0,4	0,3
Leikkipuisto Vähätupa	Perusparannus	Konala	1,0	2021-2023	0,1	0,9	0,0	0,0
Strömberginpuisto	Perusparannus	Pitäjänmäki	1,9	2021-2025	0,1	0,0	1,1	0,7
Keskinen suurpiiri								
Vallilanpuisto	Uudisrakentaminen	Vallila	1,0	2022-2025	0,1	0,0	0,5	0,4
Vaasanpuistikko	Perusparannus	Alppiharju	1,5	2022-2024	0,1	0,9	0,5	0,0
Leikkipuisto Sanna	Perusparannus	Pasila	1,5	2022-2024	0,1	0,0	1,4	0,0
Pohjoinen suurpiiri								
Leikkipuisto Maunula	Perusparannus	Oulunkylä	1,5	2021-2024	0,1	1,2	0,0	0,0
Koillinen suurpiiri								
Leikkipuisto Maasälpä	Perusparannus	Pihlajamäki	1,0	2023-2024	0,1	1,0	0,0	0,0
Itäinen suurpiiri								
Haruspuiston alue	Uudisrakentaminen	Meri-Rastila	2,2	2022-2028	0,0	0,1	0,3	0,0
Muut hankkeet								
Luonnonsuojelualueet	Perusparannus	Eri kaupunginosia		jatkuva		1,0	1,0	1,0
Ulkovalaistus	Perusparannus	Eri kaupunginosia		jatkuva		1,0	1,0	0,8
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						5,8	7,3	10,8
Hankkeet yhteensä 8 04 01 01						16,8	18,9	16,0
8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet								
Tolkkinen, veneiden talvisäilytysalue	Uudisrakentaminen	Tolkkinen	2,7	2023-2026	0,0	0,1	0,2	2,0
Johanneksenpuiston tekojäärata	Perusparannus	Ullanlinna	2,9	2020-2023	2,1	1,2	0,0	0,0
Keskuspuiston opastus	Uudisrakentaminen	Eri kaupunginosia	2,0	2022-2024	0,2	1,5	0,3	0,0
Uudet pienpelikentät ja lähiliikuntapaikat	Uudisrakentaminen	Eri kaupunginosia	6,4	jatkuva		0,3	0,4	0,9
Merellisen strategian saaristoinvestoinnit	Perusparannus	Eri kaupunginosia	1,5	jatkuva		0,4	0,4	0,5
Uimastadionin alueen peruskorjaukset	Perusparannus	Taka-Töölö	2,8	2020-2024	1,0	0,3	0,7	0,8
Pirkkolan yleisurheilukenttä	Perusparannus	Oulunkylä	1,5	2022-2024	0,1	0,6	0,7	0,0
Oulunkylän tekojäärata	Perusparannus	Oulunkylä	2,5	2022-2025	0,1	0,2	1,0	1,0
Heteniitynkentän tekojäärata	Perusparannus	Vuosaari	1,4	2023-2025	0,0	0,2	1,2	0,0
Tekonurmikenttien peruskorjaus	Perusparannus	Eri kaupunginosia	7,7	jatkuva		1,2	0,7	0,6
Herttoniemen liikuntapuiston perusparannus	Perusparannus	Herttoniemi	10,0	2021-2027	0,1	0,3	1,1	1,4
Lähiliikuntapaikkojen/ ulkokuntosalien peruskorjauksia	Perusparannus	Eri kaupunginosia	5,0	jatkuva		1,0	1,0	1,0
Laiturien uusiminen	Perusparannus	Eri kaupunginosia	6,8	jatkuva		0,5	0,5	0,5
Ulkovalaistus	Perusparannus	Eri kaupunginosia		jatkuva		1,0	0,5	0,5
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						5,8	1,1	-0,4
Hankkeet yhteensä 8 04 01 02						14,6	9,8	8,8

9. Projektialueiden infrarakentaminen 2023 – 2025 (Vähintään 1,0 milj. euron hankkeet)

Kohde	Sisältö	Projektialue	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja	TA	TS	TS
				rakentamisen ajoitus	2023 milj.€	2024 milj.€	2025 milj.€
8 08 PROJEKTIALUEIDEN INFRARAKENTAMINEN, kaupunginhallituksen käytettäväksi							
8 08 01 Esirakentaminen							
Nihdin pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Kalasadama		2022-2027	1,2	8,3	7,2
Nihdin rakentamiskelpoisuuskohteet	Esirakentaminen	Kalasadama		2022-2028	0,2	0,2	0,2
Hanasaari pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Kalasadama		2024-2032	0	0,5	2,0
Hanasaari rakentamiskelpoisuuskohteet	Esirakentaminen	Kalasadama		2022-2032	0,5	0,7	0,6
Suvilahti pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Kalasadama		2022-2024	2,0	1,8	0,0
Suvilahti rakentamiskelpoisuuskohteet	Esirakentaminen	Kalasadama		2022-2024	2,0	1,8	0,0
Verkkosaaren pohjoisosa pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Kalasadama		2024-2025	0,0	2,8	5,2
Hermanninranta pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Kalasadama		2023-2031	0,5	5,3	5,3
Hermanninranta rakentamiskelpoisuuskohteet	Esirakentaminen	Kalasadama		2022-2031	0,2	2,5	2,5
Eteläinen Postipuisto	Esirakentaminen	Pasila	31,8	2022-2030	2,1	9,3	10,4
Ratapihakortteleiden yhteiskäyttökunneli	Esirakentaminen	Pasila	1,1	2022-2024	0,6	0,2	0,0
Ratapihakortteleiden imeytysrakenteet	Esirakentaminen	Pasila	2,8	2025-2026	0,0	0,0	1,4
Kruunuvuoren ruoppaukset ja täytöt	Esirakentaminen	Kruunuvuorenranta	9,3	2022-2026	0,5	1,9	1,0
Koirasaaret	Esirakentaminen	Kruunuvuorenranta	19,9	2022-2028	1,2	1,9	1,0
Stansvikinkallio, keskus- ja palvelukortteli	Esirakentaminen	Kruunuvuorenranta	5,5	2023-2024	3,5	0,8	0,0
Pilaantuneiden maiden kunnostus	Esirakentaminen	Kruunuvuorenranta		2023-2025	0,5	0,2	0,4
Massojen kierrätys ja muu esirakentaminen	Esirakentaminen	Kruunuvuorenranta		2023-2025	2,5	1,2	0,7
Maakaasun runkoputken siirto ja pohjoinen ajoyhteys	Esirakentaminen	Malmi	10,0	2020-23	7,0	0,0	0,0
Tilapäinen lumenvastaanottoaika	Esirakentaminen	Malmi	6,8	2021-2024	1,4	2,8	0,0
Nallenrinne pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Malmi	5,8	2021-2025	0,6	2,0	1,5
Lentoasemankorttelit pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Malmi	5,2	2021-2031	0,1	0,8	1,0
Sunnuntaikorttelit pohjavahvistukset	Esirakentaminen	Malmi		2022-2028	0,0	0,0	19,0
Länsisataman tutkimukset, selvitykset, purut yms.	Esirakentaminen	Länsisatama	12,9	-2032	2,3	2,2	1,1
Pohjavahvistukset ym. Jätkäsaari	Esirakentaminen	Länsisatama	46,1	-2030	4,5	3,6	5,9
Rakentamiskelpoisuuskohteet Jätkäsaari	Esirakentaminen	Länsisatama	4,6	-2032	1,3	0,7	0,3
Hernesaari	Esirakentaminen	Länsisatama	67,4	-2032	2,0	0,5	1,3
Ruoholahti ja Salmisaari	Esirakentaminen	Länsisatama	0,6	2027			
Muut hankkeet ja toiminnot (esimerkiksi logistiikka- ja välivarastointikustannukset)	Esirakentaminen	Länsisatama	15,0	-2032	1,3	1,3	1,3
Honkasuon pohjavahvistukset ym. (länsiosan esirakentaminen)	Esirakentaminen	Kuninkaankolmio	2,5	2021-2025	0,7	0,1	0,1
Kuninkaantammi pohjavahvistukset ym.	Esirakentaminen	Kuninkaankolmio	1,0	-2025	0,4	0,2	0,0
Läntisen bulevardikaupungin maankäytön edellyttämä esirakentaminen ja selvitykset	Esirakentaminen	Uudet projektialueet	34,0	2024-2035	0,4	1,4	2,4
Läntinen bulevardikaupunki, sähköverkon järjestelyt	Esirakentaminen	Uudet projektialueet	70,0	2026-2030	0,0	0,0	0,0
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet					7,0	2,2	1,8
Hankkeet yhteensä 8 08 01					46,4	57,2	73,6
8 08 02 Kadut							
Nihti	Kadut	Kalasadama		2022-2030	0,9	1,2	2,1
Sompasaari urakka 5 (Sompasaari, Verkkosaaren eteläosa, Työpajanpiha)	Kadut	Kalasadama		2022-2023	2,0	0,0	0,0
Koksikadun kolmio	Kadut	Kalasadama		2025-2026	0,0	0,0	1,0
Hanasaari	Kadut	Kalasadama		2024-2032	0,0	0,5	0,5
Suvilahti	Kadut	Kalasadama		2022-2025	0,5	0,8	0,5
Englantilaisaukio	Kadut	Kalasadama		2025	0,0	0,0	1,6
Verkkosaaren pohjoisosa	Kadut	Kalasadama		2023-2028	0,5	0,7	1,6
Hermanninranta	Kadut	Kalasadama		2022-2031	0,4	0,5	0,5
Veturitie ja Ratapihakortteleiden kunnallistekniikka	Kadut	Pasila	20,5	2021-2023	4,7	0,0	0,0
Ratapihakortteleiden yhteiskäyttökunneli	Kadut	Pasila	1,6	2023-2024	0,6	1,0	0,0
Rautatieläisenkadun alikulku	Kadut	Pasila	15,1	2025-2028	0,0	0,0	0,2
Pasilan keskitomialueen ympäristö	Kadut	Pasila	2,0	2025-2027	0,0	0,0	0,5
Postipuiston kunnallistekniikka	Kadut	Pasila	19,2	2020-2025	1,0	1,0	1,0
Eteläinen Postipuisto	Kadut	Pasila	29,0	2021-2033	6,5	4,7	8,6
Linnanrakentajantie	Kadut	Kruunuvuorenranta	24,0	2022-2026	2,0	7,0	7,0
Laajasalontie ja Yliskylän kadut	Kadut	Kruunuvuorenranta	12,0	2021-2029	0,7	0,5	0,5
Kruunuvuoren kadut	Kadut	Kruunuvuorenranta	7,6	2022-2030	0,8	0,4	2,1

Kohde	Sisältö	Projektialue	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	TA	TS	TS
					2023	2024	2025
					milj.€	milj.€	milj.€
Koirasaarten kadut	Kadut	Kruunuvuorenranta	13,8	2023-2028	2,5	4,1	3,9
Stansvikintien parannus	Kadut	Kruunuvuorenranta	3,5	2023-2029	0,7	1,5	0,0
Stansvikinkallio, keskus- ja palvelukortteli	Kadut	Kruunuvuorenranta	5,9	2022-2030	4,6	1,0	0,1
Muut katuinvestoinnit yhteensä	Kadut	Kruunuvuorenranta		2023-2025	2,8	0,7	1,3
Nallenrinne kadut	Kadut	Malmi	9,9	2020-2030	1,6	3,0	0,4
Lentoasemankorttelit kadut	Kadut	Malmi	7,2	2022-2032	0,3	2,2	0,4
Saukonpaasi	Kadut	Länsisatama	2,0	-2026	0,0	1,3	0,6
Asemakaava 1	Kadut	Länsisatama	13,3	-2032	2,8	0,9	2,2
Saukonlaituri itä (AK2)	Kadut	Länsisatama	17,2	-2026	4,7	7,6	0,7
Saukonlaituri länsi (AK2)	Kadut	Länsisatama	31,7	-2032	3,9	1,8	3,2
Palvelukortteli (AK3)	Kadut	Länsisatama	1,9	-2025	0,3	1,1	0,5
Keskuskortteli (AK3)	Kadut	Länsisatama	2,1	2023-2027	0,3	0,1	0,1
Liikuntapuisto (AK [□])	Kadut	Länsisatama	1,0	-2027	0,2	0,1	0,5
Atlantink. (AK5)	Kadut	Länsisatama	14,8	-2031	1,9	2,5	0,8
Melkinlaituri (AK6)	Kadut	Länsisatama	15,5	-2029	4,8	1,3	3,4
Telakkaranta	Kadut	Länsisatama	10,5	-2029	4,9	3,6	0,4
Hernesaari	Kadut	Länsisatama	24,6	2026-2032	0,0	0,0	0,0
Ruoholahti ja Salmisaari	Kadut	Länsisatama	45,0	-2032	1,1	0,6	0,6
Vuosaaren keskustan kadut	Kadut	Vuosaari	3,0	2020-2028	1,0	1,4	0,4
Honkasuon länsiosan kadut	Kadut	Kuninkaankolmio	5,7	-2027	0,7	0,5	0,4
Honkasuon itäosan kadut, Haapaperhosen alue	Kadut	Kuninkaankolmio	3,3	-2027	0,1	1,1	0,1
Kuninkaantammen kadut	Kadut	Kuninkaankolmio	18,6	-2028	1,2	3,1	2,8
Läntisen bulevardikaupungin kadut (maankäyttö)	Kadut	Uudet projektialueet	34,3	2023-2031	0,5	1,0	1,0
Läntinen bulevardikaupunki, LHR liittyvät välttämättömät	Kadut	Uudet projektialueet	41,0	2023-2032	1,0	1,5	1,5
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet					6,2	0,0	4,0
Hankkeet yhteensä 8 08 02					68,8	60,3	57,0
8 08 03 Puistot ja liikunta-alueet							
Suvilahti	Puistot	Kalasadama		2023-2025	0,4	1,2	0,4
Ratapihakortteleiden Halkopiipunkallio	Puistot	Pasila	2,0	2024-2025	0,0	0,5	0,8
Haakoninlahdenpuiston eteläosa	Puistot	Kruunuvuorenranta	1,8	2023-2026	0,1	0,1	0,6
Kruunuvuorenrannan liikuntapuisto	Puistot	Kruunuvuorenranta	2,1	2021-2023	0,8	0,0	0,0
Muut puistoinvestoinnit yhteensä	Puistot	Kruunuvuorenranta		2022-2023	0,7	0,4	0,0
Nallenrinteenpuisto	Puistot	Malmi		2021-2028	0,4	0,6	0,0
Lentoasemanpuisto	Puistot	Malmi		2021-2030	0,1	0,3	2,3
Jätkäsaari	Puistot	Länsisatama	16,2	-2028	1,2	4,3	3,4
Hernesaari	Puistot	Länsisatama	28,0	2027-2032	0,0	0,0	0,0
Ruoholahti ja Salmisaari	Puistot	Länsisatama	3,3	2026-2032	0,0	0,0	0,0
Honkasuon puistot	Puistot	Kuninkaankolmio	1,8	-2028	0,5	0,1	0,6
Helene Schjerfbeckin puisto (sis. taide)	Puistot	Kuninkaankolmio	4,7	-2025	0,0	0,0	0,6
Vennynpuisto	Puistot	Kuninkaankolmio	1,8	-2025	0,0	0,0	0,7
Ellen Thesleffin puisto	Puistot	Kuninkaankolmio	4,0	2023-2026	1,0	1,2	1,2
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet					2,6	1,4	0,1
Hankkeet yhteensä 8 08 03					7,8	10,1	10,7

10. Kaupunki uudistusalueiden ja suurten liikennehankkeiden rakentamishjelma 2023 – 2025 (Vähintään 1,0 milj. euron hankkeet)

Kohde	Sisältö	Kaupunginosa	Kustannus- ennuste milj.€	Suunnittelun ja rakentamisen ajoitus	Aiemmin käytetty milj.€	TAE 2023 milj.€	TSE 2024 milj.€	TSE 2025 milj.€
8 09 KAUPUNKIUUDISTUS, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi								
8 09 01 Malminkartano-Kannelmäki								
Esirakentaminen	Esirakentaminen	Kaarela		-2032		0,1	3,1	0,6
Naapuripellontien kaasujohdon siirto	Esirakentaminen	Kaarela	1,2	2022-2023	0,2	1,0	0,0	0,0
Pihkatien alueen kadut	Uudisrakentaminen	Kaarela	2,6	2022-2028	0,4	0,7	0,7	0,2
Pihkatien alueen puistot	Uudisrakentaminen	Kaarela	1,3	2022-2027	0,2	0,1	0,6	0,0
Kannelmäen ja Malminkartanon asemanseutujen viihtyisyyden parantaminen	Perusparannus	Kaarela	1,3	2021-2025	0,8	0,1	0,4	0,0
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						0,8	0,0	0,4
Hankkeet yhteensä 8 09 01						2,8	4,8	1,2
8 09 02 Malmi								
Esirakentaminen	Esirakentaminen	Malmi	10,0	2021-2032	0,0	0,4	0,5	1,0
Vanha Helsingintien alue, kadut	Uudisrakentaminen	Malmi	4,0	2021-2026	0,3	1,0	0,8	0,4
Ylä-Malmin torin peruskorjaus	Perusparannus	Malmi	1,5	2023-2025	0,0	0,1	0,6	0,6
Leikki puisto Filpus, puistot	Perusparannus	Malmi	1,0	2022-2023	0,1	0,5	0,4	0,0
Longinojanpuisto, silta nro 4	Uudisrakentaminen	Malmi	3,0	2020-2023	0,5	0,5	0,0	0,0
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						1,4	0,9	2,2
Hankkeet yhteensä 8 09 02						3,4	3,2	4,2
8 09 03 Mellunmäki								
Esirakentaminen	Esirakentaminen	Mellunkylä	11,3	2021-2031	0,5	0,4	1,2	2,0
Kontulan ostoskeskus, kadut	Uudisrakentaminen	Mellunkylä	5,0	2024-2031	0,0	0,0	0,1	0,1
Vantaan raitiotiehanke	Uudisrakentaminen	Mellunkylä	10,0	2022-2028	0,1	0,2	2,0	2,0
Mellunmäen keskus, kadut	Uudisrakentaminen	Mellunkylä	4,0	2023-2027	0,0	0,0	0,2	0,2
Kivikon lähiliikuntapaikka	Uudisrakentaminen	Mellunkylä	2,0	2021-2025	0,2	1,5	0,5	0,3
Leikki puisto Mellunmäki	Perusparannus	Mellunkylä	1,2	2021-2023	0,4	0,4	0,0	0,0
Muut alle 1 milj. euron investointihankkeet						0,4	0,0	2,0
Hankkeet yhteensä 8 09 03						2,9	4,0	6,6
8 10 SUURET LIIKENNEHANKKEET, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi								
8 10 01 Kruunusillat								
Perushanke	Uudisrakentaminen	Eri kaupungiosia		2021-2031			28,0	15,6
Liittyvä esirakentaminen	Uudisrakentaminen	Eri kaupungiosia		2021-2031			16,6	25,6
Liittyvät kadut ja liikenneväylät	Uudisrakentaminen	Eri kaupungiosia		2019-2031			31,0	33,3
Hankkeet yhteensä 8 10 01							75,6	74,5
8 10 02 Kalasatamasta Pasilaan raitiotie								
Liittyvä esirakentaminen	Uudisrakentaminen	Eri kaupungiosia		2021-2024			2,9	0,4
Liittyvät kadut ja liikenneväylät	Uudisrakentaminen	Eri kaupungiosia		2021-2024			40,6	8,2
Hankkeet yhteensä 8 10 02							43,5	8,6
8 10 03 Sörnäistentunneli								
Tunnelin ensimmäinen vaihe	Uudisrakentaminen			2021-2024			20,5	8,7
Hankkeet yhteensä 8 10 03							20,5	8,7

11. Vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevat uudis- ja peruskorjaushankkeet vuosina 2023–2032 – Hyres- och aktieobjekt, planerade nybyggnads- och ombyggnadsprojekt under åren 2023–2032

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning htm ² / m ² ly	Suunniteltu vuokra-aika - Planerad hyrestid	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu pääomavuokra 1000 € / vuosi /- Uppskattad kapital- hyra 1000 € / år
Kasvatuksen- ja koulutuksen toimialan osake- ja vuokrahankkeet				
Aktie- och hyresprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn				
Luonnontiedelukio (korvaavat tilat)	6 316	2023-43	Vuokrahamke	1 738 100
Stadin ammattiopiston Myllypuron kampus	8 794	2023-53	Koy	2 625 000
Stadin ammattiopiston Meritalon osittaiset muutostyöt opiskelijalisäyksen takia	2 000	2023-53	Koy	360 000
Metsolan ala-aste (korvaava uudisrakennus)	3 078	2023-43	Vuokrahamke	530 500
Päiväkotitiloja Kruununhakaan	2 000	2023-38	Vuokrahamke	666 667
Päiväkotitiloja keskustaan	2 300	2023-53	Vuokrahamke	607 200
Päiväkoti ja daghemmet Killingen	2 400	2023-53	Vuokrahamke	666 667
Allergiatalon päiväkotitiloja (Lpk Pihlajan korvaava)		2023-43	Vuokrahamke	312 000
Lpk Hertan korvaavat tilat	1 252	2023-43	Vuokrahamke	325 000
Maatullin ala-asteen, Lpk Mintun ja leikkipuiston korvaava uudisrakennus	8 388	2024-54	Koy	2 206 667
Kulosaaren korttelitalon laajennus	1 000	2024-44	Vuokrahamke	265 000
Jätkäsaaren leikkipuisto	175	2024-39	Vuokrahamke	63 000
Päiväkotitiloja Pohjois-Pasilaan	2 000	2025-55	Vuokrahamke	528 000
Lpk Kotitorppa ja Torpparinmäki (korvaava uudisrakennus)	1 750	2025-45	Vuokrahamke	389 000
Kutomokujan päiväkotitiloja	1 800	2025-45	Vuokrahamke	363 000
Stadin ammattiopiston Roihupellon kampus	39 380	2026-46	Koy	11 415 000
Vallilan ala-aste/Hämeentie 80	3 600	2026-56	Vuokrahamke	950 400
Dh Tärnan	1 200	2026-46	Vuokrahamke	360 000
Siltämäen uusi korvaava koulu ja päiväkotitiloja, Siltakyläntie 9	8 000	2027-57	Vuokrahamke	2 266 667
Pohjois-Pasilan uusi koulurak./Lpk	8 500	2027-47	Vuokrahamke	2 550 000
Lpk Käpylinnan korvaava päiväkotitiloja	2 400	2027-57	Vuokrahamke	666 667
Hermanninrannan koulu	9 000	2028-48	Vuokrahamke	900 000
Sophie Mannerheimin koulun lasten ja nuorten psykiatrian opetustilat	1 000	2029-59	Vuokrahamke	264 000
Mellunmäen peruskoulu		2029-49	Vuokrahamke	2 000 000

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning htm ² / m ² ly	Suunniteltu vuokra-aika - Planerad hyrestid	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu pääomavuokra 1000 € / vuosi /- Uppskattad kapital- hyra 1000 € / år
Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan osake- ja vuokrahankkeet				
Kultur- och fritidssektorns aktie- och hyresprojekt				
Kalasadaman kirjasto	500	2023-43	Vuokrahanke	150 000
Pukinmäen nuorisotila ja kirjasto	2 000	2023-43	Vuokrahanke	600 000
Kruunuvuorenrannan uimarannan huoltorakennus	200	2024-34	Vuokrahanke	50 000
Kruunuvuorenrannan kirjasto	500	2026-46	Vuokrahanke	150 000
Bunkkeri (uimahalli- ja liikuntatilat)	14 000	2027-52	Vuokrahanke	3 880 000
Jätkäsaaren nuorisotila				
Kontulan nuorisotila ja kirjasto				
Sosiaali- ja terveystoimen toimialan osake- ja vuokrahankkeet				
Aktie och hyresobjekt vid social- och hälsovårdsverket				
Kehitysvammaisten asuntoryhmä Vuosaarentie 3 (tontti: 54157/1)	1 200	2023-43	Heka	20 000
Kustaankartanon seniorikeskus, F-, G- ja H-rakennus, muutostyöt ryhmäkodeiksi (tontti: 28169/5)	8 000	2023-53	Heka	66 667
Kehitysvammaisten asuntoryhmä B, Postipuisto 2, Postijooninkatu (tontti: 17123/1)	1 000	2023-43	Heka	20 000
Krämertintien nuorten vastaanotto	1 000	2023-53	Heka	350 000
Kehitysvammaisten asuntoryhmä C, Fallkulla, Jokipoikasenkaari 3 (tontti: 39282/2)	1 000	2023-43	Heka	20 000
Kehitysvammaisten asuntoryhmä D, Koskelantie 66 a (tontti: 26962/1)	1 000	2023-43	Heka	20 000
Kehitysvammaisten ryhmäkoti, Mellinintie 8 (tontti: 49090/2)	2 000	2024-44	Heka	45 000
Koskelan seniorikeskus, uudisrakennus (tontti: 26979/10)	20 000	2026-56	Heka	366 667
Vuorensyrjän uusi palvelutalo, Jakomäenpolku 5 (tontti 41200/17)	4 000	2025-55	Heka	66 667
Kustaankartanon seniorikeskus, A-, B- ja C-rakennukset, muutostyöt ryhmäkodeiksi (tontti: 28169/5)	8 000	2025-55	Heka	66 667
Asuntoryhmä E, Verkkosaarenkatu	1 400	2025-45	Heka	20 000
Kustaankartanon seniorikeskus, K-rakennus/lisärakennus	2 500	2026-56	Heka	30 000
Maunulan palvelutalo, Pirjontie (tontit: 28210/3 ja 28209/4)	6 000	2026-56	Heka	100 000
Vuosaaren seniorikeskus, uudisrakennus (tontti 54180/14)	20 000	2026-56	Heka	366 667
Pohjois-Haagan seniorikeskus (tontti 29176/2 ja 4)	30 000	2026-56	Heka	666 667
Ryhmäkoti (asuntoryhmä F), Pertunpellontie (tontti: 40177/5)	1 400	2026-46	Heka	20 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti I, aikuiset	790	2026-46	Heka	20 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti II, aikuise	790	2026-46	Heka	20 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti III, aikuiset	790	2026-46	Heka	20 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti VII, lapset ja nuoret	482	2026-46	Heka	10 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti VI, lapset ja nuoret	482	2026-46	Heka	10 000

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning htm ² / m ² ly	Suunniteltu vuokra-aika - Planerad hyrestid	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu pääomavuokra 1000 € / vuosi /- Uppskattad kapital- hyra 1000 € / år
Malmin perhekeskus ja terveys- ja hyvinvointikeskus	22 000	2027-57	Vuokrahamke	8 000 000
Keskustan seniorikeskus	15 000	2027-57	Heka	333 333
Kannelmäki-Malminkartanon seniorikeskus	12 000	2027-57	Heka	233 333
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti IV, aikuiset	790	2027-47	Heka	20 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti V, aikuiset	790	2027-47	Heka	20 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti VIII, lapset ja nuoret	482	2027-47	Heka	10 000
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti IX, lapset ja nuoret	482	2027-47	Heka	10 000
Itäkeskuksen uusi perhekeskus	10 000	2027-57	Vuokrahamke	2 640 000
Haagan perhekeskus ja terveys- ja hyvinvointikeskus	22 000	2027-57	Vuokrahamke	8 000 000
Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus	10 680	2027-47	Koy	4 975 000
Laakson yhteissairaala	118 000	2027-57	Koy	27 500 000
Jakomäen lähipalvelupiste	1 788	2028-58	Vuokrahamke	472 000
Oulunkylän perhekeskus ja terveys- ja hyvinvointikeskus	21 000	2028-58	Vuokrahamke	1 848 000
Laajasalon seniorikeskus	10 000	2029-59	Heka	200 000
Malmin seniorikeskus	10 000	2030-60	Heka	200 000
Pelastuslaitoksen Vuosaaren kevytyksikköasema	500	2023-28	Vuokrahamke	75 000
Pelastuslaitoksen Tapanilan kevytyksikköasema	500	2023-27	Vuokrahamke	75 000
Pelastuslaitoksen Lauttasaaren kevytyksikköasema	500	2024-30	Vuokrahamke	75 000
Pelastuslaitoksen Keskustan kevytyksikköasema	500	2027-32	Vuokrahamke	75 000
Pelastuslaitoksen Viikin kevytyksikköasema	500	2029-35	Vuokrahamke	75 000
Muut osake- ja vuokrahankkeet				
Övriga aktie- och hyresprojekt				
Humalistonkatu 4 perusparannus sekä Lpk Ratikan ja Soten tilojen muutos ja laajennus	2 163	2024-54	Heka	464 000
Rudolf Steiner koulun uudet tilat	4 000	2024-54	Koy	1 056 000
Englantilaisen koulun uudet tilat	6 986	2025-55	Koy	2 000 000
Malminkartanon sydän (Apollon koulu, ala- ja yläaste, lpk, kirjasto)	11 000	2026-56	Koy	2 904 000
Ystävyydenpuiston yhteisväestönsuoja	9 400	2029-59	Vuokrahamke	1 692 000
Oulunkylän kirjasto, nuorisotalo ja työväenopisto	2 500	2030-50	Koy	600 000

12. HKL -liikelaitoksen investoinnit 2023–2032 – Investeringar vid affärsverket HST 2023–2032

Investointikustannukset (alv 0) - Investeringskostnader (moms 0)	TA BDG 2023	TS EP 2024	TS EP 2025	Alustava Preliminär 2026	Alustava Preliminär 2027	Alustava Preliminär 2028	Alustava Preliminär 2029	Alustava Preliminär 2030	Alustava Preliminär 2031	Alustava Preliminär 2032	
milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	
HKL:N INVESTOINNIT YHTEENSÄ - HST:S INVESTERINGAR SAMMANLAGT	687,8	70,0	63,8	78,4	103,3	85,3	23,3	43,9	90,5	81,9	47,4
M400 metrokalustohankinta, 35 junaa	270,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	0,0	38,0	82,0	78,0	44,0
Metron liikenteenohjausjärjestelmän uudistaminen	65,6	4,2	10,3	9,6	12,4	13,4	15,5	0,2	0,0	0,0	0,0
Rautatien metroaseman perusparannus	65,3	1,2	1,5	15,0	25,0	22,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Herttoniemen metroaseman peruskorjaus	33,0	0,5	6,5	10,0	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Itäkeskus metroasema, laituritason ja itäisten sisäänkäyntien perusparannus	16,0	0,0	0,5	5,5	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Metron raidevirtapiirin korvaaminen	13,1	5,0	5,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kampin metroaseman perusparannus / Tehyke-hanke	12,0	0,0	0,0	6,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantaminen	7,4	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kaivokadun kannen peruskorjaus	6,9	0,0	0,1	0,2	3,0	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
M200-junien peruskorjaus	6,6	6,2	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vuosaari metroaseman perusparannus	6,5	0,0	0,0	0,0	3,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kampin syöttöaseman saneeraus	5,8	0,0	0,3	3,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hakaniemen sähkönsyöttöaseman saneeraus	5,6	4,1	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sörnäisten metroasema, laituritason perusparannus	5,5	0,0	0,0	1,5	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Syöttöaseman lisäys välillä Sörnäinen-Rautatientori	5,5	0,0	0,1	0,2	3,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Metrovarikon ratakorjaamon laajennus	5,0	1,5	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tukemiskone, metroratakunnossplito	5,0	1,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Junatien metrosillan peruskorjaus	5,0	0,3	0,3	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut investoinnit	147,9	38,5	30,1	19,6	23,4	7,0	7,8	5,7	8,5	3,9	3,4

13. Ottolainat – Upptagna lån

Nostovuosi/laina nro Lån för år/lån nr	Alkuperäinen lainapääoma Ursprungligt lånekapital EUR	Pääoma 1.1.2023 Kapital 1.1.2023 EUR	Lainojen lisäys Ökning i lån	Lainojen lyhennys Amortering av lån	Maksetut korot Betalda räntor EUR	Siirtyvät korot Räntor som översförs	Korot yhteensä Räntor totalt	Pääoma 31.12.2023 Kapital 1.1.2023 EUR	Erävuosi Sista amorteringsår
Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Lån från Kommunfinans Abp									
Kuntarahoitus Oyj 17557/10.11.2014	100 000 000,00	100 000 000,00		0,00	1 992 000,00	276 666,67	2 268 666,67	100 000 000,00	2034
Kuntarahoitus Oyj 17558/10.11.2014	100 000 000,00	100 000 000,00		0,00	2 027 000,00	281 527,78	2 308 527,78	100 000 000,00	2035
Kuntarahoitus Oyj 17081/19.12.2013	150 000 000,00	109 090 908,00		6 818 182,00	3 254 181,79	93 218,75	3 347 400,54	102 272 726,00	2038
Suunniteltu uusi lainanotto - Planerad ny upplåning	115 000 000,00	115 000 000,00						115 000 000,00	
Yhteensä – Summa	465 000 000,00	424 090 908,00		6 818 182,00	7 273 181,79	651 413,20	7 924 594,99	417 272 726,00	
Lainat ulkomaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Lån från utländska finans- och försäkringsinstitut									
Euroopan investointipankki 2004/2024	190 000 000,00	19 000 000,00		9 500 000,00	217 681,94	4 771,11	222 453,05	9 500 000,00	2024
Council of Europe Development Bank LD 1800/15.12.2014	50 000 000,00	29 166 666,65		4 166 666,67	102 909,72	3 866,67	106 776,39	24 999 999,98	2029
Council of Europe Development Bank LD 1800 last tranche 16.12.2015	60 000 000,00	40 000 000,00		5 000 000,00	103 416,67	3 718,75	107 135,42	35 000 000,00	2030
Evangelische Zusatzversorgungskasse anstalt des öffentlichen rechts (EZVK) 4.10.2013	20 000 000,00	20 000 000,00		0,00	664 000,00	159 650,27	823 650,27	20 000 000,00	2033
Deutsche Bank, Schuldschein 15.11.2013	33 000 000,00	33 000 000,00		0,00	1 039 500,00	130 647,54	1 170 147,54	33 000 000,00	2033
Euroopan investointipankki 81914/18.12.2013	70 000 000,00	50 909 090,92		3 181 818,18	1 386 763,64	43 336,36	1 430 100,00	47 727 272,74	2038
Pohjoismaiden investointipankki L5154/15.9.2009	30 000 000,00	19 245 282,99		1 132 075,48	169 975,40	61 379,62	231 355,02	18 113 207,51	2039
Euroopan investointipankki 81914/15.12.2014	55 000 000,00	41 555 555,59		2 444 444,44	151 101,57	6 327,31	157 428,88	39 111 111,15	2039
Euroopan Investointipankki 83501/15.12.2016	50 000 000,00	45 238 095,24		2 380 952,38	519 333,33	20 500,00	539 833,33	42 857 142,86	2041
Euroopan investointipankki 84962/ 9.6.2020	60 000 000,00	60 000 000,00		0,00	186 000,00	10 850,00	196 850,00	60 000 000,00	2045
Yhteensä – Summa	618 000 000,00	358 114 691,39		27 805 957,15	4 540 682,27	445 047,63	4 985 729,90	330 308 734,24	

Nostovuosi/laina nro Lån för år/lån nr	Alkuperäinen lainapääoma Ursprungligt lånekapital EUR	Pääoma 1.1.2023 Kapital 1.1.2023 EUR	Lainojen lisäys Ökning i lån	Lainojen lyhennys Amortering av lån	Maksetut korot Betalda räntor EUR	Siirtyvät korot Räntor som överförs	Korot yhteensä Räntor totalt	Pääoma 31.12.2023 Kapital 1.1.2023 EUR	Erävuosi Sista amorteringsår
Lainat muilta kotimaisilta luotonantajilta									
Lån från andra inhemska kreditgivare									
Seniorisäätiö/2011, Khs 13.12.2010 1353 § Kauppahinnan velkaosuus	6 974 527,00	7 437 802,77		0,00	113 116,58	0,00	113 116,58	7 437 802,77	2030
Yhteensä – Summa	6 974 527,00	7 437 802,77		0,00	113 116,58	0,00	113 116,58	7 437 802,77	
Korot ilmoitettu nykyisellä korkokannalla – Räntorna enligt nuvarande räntesats									
Lainat ulkomaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta									
Lån från utländska finans- och försäkringsinstitut									
Liikenneliikelaitos – Trafikaffärsverket									
Euroopan investointipankki 31470/14.12.2012	50 000 000,00	27 906 976,70		2 325 581,40	729 046,51	30 333,85	759 380,36	25 581 395,30	2034
Euroopan investointipankki 31470 II/5.11.2013	70 000 000,00	44 390 243,89		3 414 634,15	1 188 113,41	170 839,84	1 358 953,25	40 975 609,74	2035
Euroopan investointipankki 31470/III/26.11.2014	50 000 000,00	33 333 333,34		2 380 952,38	529 333,33	46 421,69	575 755,02	30 952 380,96	2036
Pohjoismaiden investointipankki L7089/17.11.2016	60 000 000,00	43 076 923,06		3 076 923,08	102 943,59	20 000,00	122 943,59	39 999 999,98	2036
Pohjoismaiden investointipankki L5154 II/15.3.2011	20 000 000,00	12 830 188,69		754 716,98	129 981,20	46 937,36	176 918,56	12 075 471,71	2039
Yhteensä – Summa	250 000 000,00	161 537 665,68		11 952 807,99	2 679 418,04	314 532,74	2 993 950,78	149 584 857,69	
Suunniteltu lisälainanotto vuonna 2023 Planerad ytterligare upplåning år 2023			300 000 000,00						
Kaikki yhteensä - Sammanlagt	1 339 974 527,00	951 181 067,84	300 000 000,00	46 576 947,14	14 606 398,68	1 410 993,57	16 017 392,25	904 604 120,70	

Korot ilmoitettu nykyisellä korkokannalla – Räntorna enligt nuvarande räntesats

14. Helsingin ilmastobudjetti

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, nollata päästöt vuoteen 2040 mennessä ja olla hiilinegatiivinen sen jälkeen.

Helsingin ilmastobudjetin tavoitteena on tuoda näkyväksi ilmastotoimia ja niihin budjetoituja taloudellisia resursseja. Samalla seurataan kaupungin toimenpiteiden riittävyyttä asetetun hiilineutraaliustavoitteen suhteen. Kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki keskittyy hiilineutraalisuuden tavoittelussa vaikuttavimpiin toimenpiteisiin ja hakee aktiivisesti kokonaisuuden kannalta järkeviä ratkaisuja ilmastotoimien kirittämiseen sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Helsingin ilmastobudjetti rakentuu Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman ympärille, jossa on asetettu tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla hiilineutraaliustavoite voidaan saavuttaa. Lisäksi ilmastobudjetin laadinnan yhteydessä seurataan niitä toimialojen talousarvion toiminnan tavoitteita ja mittareita, joilla tavoitellaan hiilineutraaliutta.

Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelma

Kaupungin tavoitteena on vähentää vertailuvuoden 1990 suorista eli kaupungin maantieteellisen rajan sisällä syntyvistä kasvihuonekaasupäästöistä vähintään 80 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Loput päästöt voidaan kompensoida. Vuoteen 2021 mennessä saavutettu päästövähennys oli 33 prosenttia.

Helsingin suorien päästöjen merkittävimmät päästölähteet ovat lämmitys, liikenne ja sähkö. Päästövähennystoimia kohdistetaan kuitenkin myös epäsuoriin (ns. Scope 3) päästöihin, erityisesti rakentamisen päästöihin.

Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman seuranta

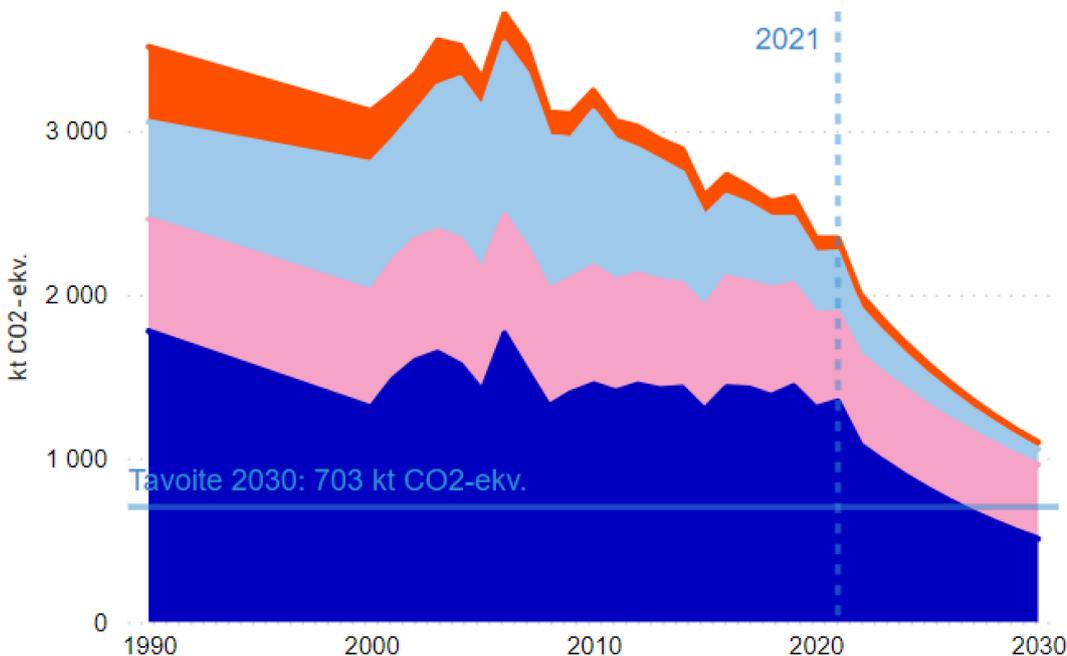
Hiilineutraaliustavoitteen mahdollistamiseksi kaupunki on päivittänyt Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman syksyllä 2022. Päivitetystä ohjelmasta on kiinnitetty erityistä huomiota toimenpiteiden vaikuttavuuteen. Toimenpiteitä päivitetään jatkossa vuosittain. Ohjelman toimenpiteiden ja päästövähennysten toteutumista voi seurata www.helsinginilmastoteot.fi -verkkosivulla Ilmastotavoitteet ja seuranta -osiossa.

Kokonaispäästöt

Alla olevassa kuvaajassa on kuvattu Helsingin suorat kokonaispäästöt (kt CO₂-ekv.) sektoreittain vuosina 1990 ja 2000–2021 sekä ennuste vuosille 2022–2030 ja kokonaispäästöjen päästövähennystavoite 80 prosenttia vuodelle 2030. Päästöjä tuottavia sektoreita ovat lämmitys, johon sisältyy myös öljylämmitys, liikenne, sähkönkulutus sekä sektori muu, joka pitää sisällään teollisuuden ja työkonet, jätteet sekä maatalouden.

Päästökehitys sektoreittain

● Lämmitys ● Liikenne ● Sähkön kulutus ● Muut

Lähde: HSY

Alla olevaan taulukkoon on luokiteltu käynnissä olevat, kaupunginhallituksen 22.8.2022 päättämät, päästöjä vähentävät toimenpiteet, niiden vastuutahot ja tieto, mihin päästösektoriin toimenpide kohdistuu. Jo aiemmin päätetyt päästöjä vähentävät toimenpiteet ja niiden eteneminen on kuvattu tarkemmin www.helsinginilmastoteot.fi -verkkosivulla.

Toimenpideluokkia päästöjen vähentämiseksi on kolme:

Luokka 1: Päästöjä vähentävät toimenpiteet

Toimenpiteellä on suora vaikutus painopisteiksi valittujen sektorien päästöihin; jatkossa suurin osa päästöjä vähentävistä uusista toimenpiteistä sijoittuu tähän luokkaan

Luokka 2: Välttämättömät päästövähennyksiä mahdollistavat toimenpiteet

Toimenpide on edellytys luokan 1 toimien toteuttamiselle, vaikka sillä itsessään ei ole suoraa päästövähennysevaikutusta

Luokka 3: Selvitykset uusien päästövähennystoimien määrittelemiseksi

Lisävalmistelua tai -selvittelyä edellyttävien toimien tavoitteena on valmistella luokkien 1 ja 2 toimenpiteitä.

Käynnissä olevat päästövähennystoimenpiteet

Toimenpide	Tilanne
LUOKKA 1: Päästöjä vähentävät toimenpiteet	
Kaupungin hallinnassa olevien toimitilojen lämmityksen alentaminen: <ul style="list-style-type: none"> -5 % (20 GWh), mikäli puolessa kiinteistöistä lämpötilaa lasketaan 2°C, (vuoden 2021 päästöillä -3,7 kt CO₂-ekv.); virkatyönä, kustannuspositiivinen 	
Kaupungin toimitilat ja palvelurakennukset suunnitellaan ja toteutetaan siten, että E-luku on -30 % käyttötaluokan kansallisesta raja-arvosta	
Kaupungin toimitilojen ja palvelurakennusten perusparannukset toteutetaan siten, että E-luku pienenee -34 % rakennuksen alkuperäisestä E-luvusta	
Tontinluovutusehdoissa asuinkerrostaloille (kt-luokka 2) edellytetään A-energialuokkaa	
Asemakaavoituksessa asuinkerrostaloille (kt-luokka 2) edellytetään A-energialuokkaa	
Asemakaavoituksessa muille kuin asuinrakennuksille edellytetään energialuokkaa, joka on -20 % rakennustyyppille asetetusta kansallisesta normista	
Kaupungin toimitilojen ja palvelurakennusten päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumppujärjestelmä, mikäli takaisinmaksuaika on alle 15 vuotta ja toteutus on teknisesti mahdollinen	
Kaupungin henkilöautokannan vaihtaminen sähköautoihin 2021–2025	
LUOKKA 2: Välttämättömät päästövähennyksiä mahdollistavat toimenpiteet	
Matalalämpöisten alueellisten lämmityskokonaisuuksien periaatteet	
Baanaverkon ja tavoiteverkon toteuttamissuunnitelman uudelleenohjelmointi vuoteen 2030	
Energiarenessanssineuvonnan käynnistäminen	
Maalämmön rakentamisen salliminen yleisille alueille	
Tontinluovutusehdoissa edellytetään uudiskohteissa autopaikkojen toteuttamista siten, että ne on sähköistetty ja 1/3 autopaikoista on varustettu latauspisteellä	
Pyöräilyn edistämishjelman toteuttaminen	
LUOKKA 3: Selvitykset uusien päästövähennystoimien määrittelemiseksi	
Selvitys liikenteen päästövähennyskeinoista	
Edistetään vaikuttavien seudullisen liikkumisen päästövähennystoimien määrittelyä	

 = Toimenpide ei ole vielä alkanut

 = Etenee kohtuullisesti

 = Etenee hyvin

 = Ei etene aikataulussa

Uudet päästövähennystoimenpiteet vuodelle 2023

Toimenpide	Tilanne
LUOKKA 1: Päästöjä vähentävät toimenpiteet	
Vähäpäästöinen betoni infrahankkeissa: <ul style="list-style-type: none"> -15 prosenttia (GWP.85) suhteessa perinteiseen betoniin; +10–20 prosenttia suhteessa perinteiseen betoniin, hintaeron odotetaan pienevän	☐
Malmin lentokenttäalueen esirakentamisen päästöjen vähentäminen -50 prosenttia: <ul style="list-style-type: none"> vähintään -64 000 t CO₂-ekv. vuoteen 2030 mennessä; vähähiilisempi esirakentaminen aiheuttanee perinteiseen vaihtoehtoon nähden vähemmän kustannuksia	☐
Kaupungin toimitilojen ilmanvaihdon säätäminen tarpeenmukaiseksi: <ul style="list-style-type: none"> -20 000 t CO₂-ekv/v suhteessa tilanteeseen, jossa ilmanvaihto on kokoaikaisesti käynnissä; -11 M€/v suhteessa tilanteeseen, jossa ilmanvaihto on kokoaikaisesti käynnissä	☐
Ulkovalaistuksen vaihtaminen LED-valaisimiin: <ul style="list-style-type: none"> alle -1 %, yhden valaisimen osalta energiasäästö verrattuna purkausvalonlähteisiin 50–75 %; lisäkustannus 2,5 M€/v (2023–2025) ja 2 M€/v (2026–2030), takaisinmaksuaika 5–7 v	☐
LUOKKA 2: Välttämättömät päästövähennyksiä mahdollistavat toimenpiteet	
Kaupungin kiinteistöjen energiaratkaisujen kilpailuttamisen prosessien kehittäminen	☐
Sähköautojen latauspisteiden rakentaminen linjassa sähköautoennusteen kanssa	☐
LUOKKA 3: Selvitykset uusien päästövähennystoimien määrittämiseksi	
Rakentamisen ohjaaminen hiilijalanjäljellä -selvitys	☐
Kaupungin omien kiinteistöjen energiatehokkuusparannusten tehostaminen perusparannusten ulkopuolella (Energia katselmusten toteutusprosessin määrittely)	☐

= Toimenpide ei ole vielä alkanut

= Etenee kohtuullisesti

= Etenee hyvin

= Ei etene aikataulussa

Koonti kaupunkiympäristötoimialan talousarvion 2023 toiminnan tavoitteista ja mittareista, jotka kytkeytyvät hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari
Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua	Ekologisen kestävyden edistäminen	Kaupungin omissa toimitiloissa (uudiskohteet, peruskorjauskohteet) päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumpputekniikka aina, kun se on teknisesti mahdollista ja kun takaisinmaksuaika on 15 vuotta tai alle.
Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua	Ekologisesti kestävä kehityksen turvaaminen	Mittari 1. Jalankulku-, pyöräliikenne ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa tai pysyy ennallaan verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon. Mittari 2. Kaikkien kaupungin hallinnoimien vuonna 2023 alkavat uudisrakennushankkeet suunnitellaan A-energialuokkatason mukaisiksi (asuin kerrostalot) ja muut rakennukset - 30 % määrätasosta.
Älykkäät liikenneratkaisut ovat sujuvan arjen perusta	Yhteistyössä muiden toimialojen kanssa tuetaan toimia, jotka edistävät pyöräilyä. Tavoitteena on pyöräilyn kulkutapaosuuden lisääminen ja turvallisuuden edistäminen.	Pyöräliikenteen automaattilaskentapisteissä pyörämäärät kasvavat kolmen edellisen vuoden keskiarvosta.

Talousarvion liitteet

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Bilagor till budgeten

Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

Talousarvion liitteet Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala – Bilagor till budgeten Social-, hälsovårds- och räddningssektorn

1. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvät avustusmäärärahat ja avustuksenluonteiset korvausmäärärahat – understödsanslag och understödmässiga ersättningsanslag i 2023 års budget

	TA	TS	TS
	2023	2024	2025
	euro	euro	euro
Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimiala - Social-, hälsovårds- och räddningssektorn	596 000	596 000	596 000
Pelastustoimi - Räddningsverket	96 000	96 000	96 000
Sosiaali- ja terveystoimi - Social- och hälsovårdsverket	500 000	500 000	500 000

Avustukset jaetaan yleiskatteellisesta valtion rahoituksesta – Ruotsinnos

2. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvien jäsenmaksujen erittely – Specifikation av medlemsavgifterna i 2023 års budget

Yhdistyksen yms. nimi – Sammanslutningens namn		2023
		€
5	Sosiaali-, terveysterveys- ja pelastustoimiala - Social-, hälsovårds, och räddningssektorn	
	ADHD –liitto ry - ADHD-förbundet rf	66
	Kehitysvammaliitto – Förbundet Utvecklingshämning ry	500
	Lastensuojelun Keskusliitto ry – Centralförbundet för Barnskydd rf	150
	Presidents institute APS	4 500
	Sosiaalilääketieteen yhdistys	45
	Spacent Oy	2 600
	Suomen sosiaali- ja terveysterveys ry SOSTE– Finlands social och hälsa rf	2 000
	Helsingin Pelastusliitto ry – Helsingfors Räddningsförbund rf	8 500

3. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen investoinnit 2023–2027

	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
	1 000.€	1 000.€	1 000.€	1 000.€	1 000.€	1 000.€
Sosiaali- ja terveydenhuollon investointisuunnitelma						
Pysyvät vastaavat	6 259	12 315	19 850	22 490	37 980	98 894
Rakennukset						0
Laite- ja kalustohankinnat	3 559	9 615	17 150	19 790	35 280	85 394
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	13 500
Muut investoinnit						0
Investointeja vastaavat sopimukset	867	2 004	2 004	2 004	2 004	8 883
Rakennukset						0
Laite- ja kalustohankinnat						0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	867	2 004	2 004	2 004	2 004	8 883
Muut investoinnit						0
Vuotuinen vuokravastuiden muutos	1 718	648	1 431	2 936	66 460	
Omaisuuksien luovutukset	0	0	0	0	0	0
Rakennukset						0
Laite- ja kalustohankinnat						0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet						0
Muut investoinnit						0
Investointituet						
Pelastustoimen investointisuunnitelma						
Pysyvät vastaavat	6 070	2 830	5 860	4 860	3 290	22 910
Rakennukset						0
Laite- ja kalustohankinnat	6 070	2 830	5 860	4 640	3 290	22 690
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet				220		220
Muut investoinnit						0
Investointeja vastaavat sopimukset	930	0	0	0	0	930
Rakennukset						0
Laite- ja kalustohankinnat						0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	930					930
Muut investoinnit						0
Vuotuinen vuokravastuiden muutos	158	4 080	0	331	3 560	
Omaisuuksien luovutukset	0	0	0	0	0	0
Rakennukset						0
Laite- ja kalustohankinnat						0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet						0
Muut investoinnit						0
Investointituet	304	1 023				1 327

	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
	1 000.€	1 000.€	1 000.€	1 000.€	1 000.€	1 000.€
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen investointisuunnitelma						
Pysyvät vastaavat	12 329	15 145	25 710	27 350	41 270	121 804
Rakennukset	0	0	0	0	0	0
Laite- ja kalustohankinnat	9 629	12 445	23 010	24 430	38 570	108 084
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	2 700	2 700	2 700	2 920	2 700	13 720
Muut investoinnit	0	0	0	0	0	0
Investointeja vastaavat sopimukset	1 797	2 004	2 004	2 004	2 004	9 813
Rakennukset	0	0	0	0	0	0
Laite- ja kalustohankinnat	0	0	0	0	0	0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	1 797	2 004	2 004	2 004	2 004	9 813
Muut investoinnit	0	0	0	0	0	0
Vuotuinen vuokravastuiden muutos	1 876	4 728	1 431	3 267	70 020	
Omaisuuksien luovutukset	0	0	0	0	0	0
Rakennukset	0	0	0	0	0	0
Laite- ja kalustohankinnat	0	0	0	0	0	0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	0	0	0	0	0	0
Muut investoinnit	0	0	0	0	0	0
Investointituet	304	1 023	0	0	0	1 327
Investointien rahoitus						
Toiminnan rahavirta (=vuosikate+tulorahoituksen korjaukset + satunnaiset erät)	12 670	12 670	12 670			38 010
Investointien rahavirta	-12 025	-14 122	-25 710	-27 350	-41 270	-120 477
Investointimenot	-12 329	-15 145	-25 710	-27 350	-41 270	-121 804
Rahoitusosuudet investointimenoihin	304	1 023	0	0	0	1 327
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						0
Lainakannan muutos	-1 500	-1 200	-900	-600	-300	-4 500
Rahavarojen muutos	-855	-2 652	-13 940	-27 950	-41 570	-86 967
Konsernin (=tytäryhteisöt) investoinnit						0
Yhteistyösopimukseen sisältyvät investoinnit (erittely)						0

Talorakentamishankkeiden rakentamishjelma 2023–2029

Nimi	Sisältö	Rakentami- sen aloit- tamisvuosi	Rakentami- sen valmis- tumisvuosi	Toimiala	Hanketyyppi	Kokonais- vuokra €/vuosi (nykyinen vuokramalli)
Vironniemen toimitalo	Hammashoitolan, kotihoidon ja perhepalvelutilojen peruskorjaus	2031	2032	Sote	Peruskorjaus	
Sturenkatu 12-14/Hgin toimitilat	TYP toiminnallinen muutos	2022	2023	Sote	Perusparannus	527 306
Kallion virastotalo	Monitilamuutokset	2034	2035	Sote	Perusparannus	2 905 750
Malmin sairaala	Malmin uusi sairaala (korvaava uudisrakennus)	2028	2032	Sote	Uudisrakennus	24 694 181
Lauttasaaren terveysasema	Toiminnalliset ja talotekniset muutokset	2030	2031	Sote	Perusparannus	835 393
Suursuon virastotalo (suvi)	Suvitalon perusparannus	2031	2033	Sote	Perusparannus	1 513 971
Malmin lastenkoti ja perhearviointi	Malmin Lastenkoti ja perhearviointi, Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2024	2026	Sote	Uudisrakennus	1 019 772
Naulakallion vastaanottokoti Naut11	Naulakallion lastenkoti, Introt ja ehot. osastot, uudisrakennus	2029	2030	Sote	Uudisrakennus	571 799
Hyvösen lastenkoti/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	2022	2023	Sote	Uudisrakennus	528 825
Naulakallion vastaanottokoti Muint4	Introt ja ehot, Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus, useita rakennuksia)	2027	2028	Sote	Uudisrakennus	571 799
Malmin hautausmaa, vainajatilat	Keskitetyt vainajatilat	2024	2025	Sote	Uudisrakennus	603 537
Lutnantintie 12-16/Hgin toimitilat	Malminkartanon terveyskeskuksen toiminnalliset muutokset	2031	2032	Sote	Perusparannus	579 641
Lemmilän lastenkoti	Lemmilän uusi lastenkoti	2023	2024	Sote	Uudisrakennus	175 730
Palvelutalo Kivitasku	Toiminnalliset muutokset	2029	2030	Sote	Perusparannus	724 571
Myllypuron terveys- ja hyvinvointik.	Terveys- ja hyvinvointikeskuksen laajennus	2025	2027	Sote	Uudisrakennus	4 231 311
Läntinen sosiaalikeskus	Perusparannus	2028	2029	Sote	Perusparannus	1 725 755
					Yhteensä	41 209 341
Tapanilan pelastusasema	Uudisrakennus	2025	2026	Pela	Uudisrakennus	331 016
Käpylän pelastusasema	Käpylän pelastusaseman pesuhalli	2025	2025	Pela	Uudisrakennus	0
Kruunuvuorenrannan pelastusasema	Uudisrakennus	2028	2029	Pela	Uudisrakennus	577 337
Kontulan pelastusasema	Kontulan pelastusasema, uudisrakennus	2023	2024	Pela	Uudisrakennus	728 024
Keskuspelastusasema	Keskuspelastusaseman tilojen perusparannus	2023	2024	Pela	Perusparannus	3 273 189
Keskuspelastusasema	HIKLU- johtokeskuksen rakentaminen	2027	2027	Pela	Perusparannus	3 481 189
Malmin uusi pelastusasema	Uudisrakennus	2030	2031	Pela	Uudisrakennus	1 004 064
Vuosaaren pelastusasema	Uudisrakennus	2028	2028	Pela	Uudisrakennus	319 079
					Yhteensä	9 713 897

Vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevat uudis- ja peruskorjaushankkeet vuosina 2023–2032

Hankkeen nimi	Vuokrauksen alkaminen	Toimiala	Kokonaisvuokra €/vuosi
Kehitysvammaisten asuntoryhmä Vuosaarentie 3 (tontti: 54157/1)	2023	Sote	29 455
Kustaankartanon seniorikeskus, F-, G- ja H-rakennus, muutostyöt ryhmäkodeiksi (tontti: 28169/5)	2023	Sote	109 130
Kehitysvammaisten asuntoryhmä B, Postipuisto 2, Postijooninkatu (tontti: 17123/1)	2023	Sote	28 942
Krämertintien nuorten vastaanotto	2023	Sote	436 880
Kehitysvammaisten asuntoryhmä C, Fallkulla, Jokipoikasenkaari 3 (tontti: 39282/2)	2023	Sote	28 942
Kehitysvammaisten asuntoryhmä D, Koskelantie 66 a (tontti: 26962/1)	2023	Sote	28 942
Kehitysvammaisten ryhmäkoti, Mellinintie 8 (tontti: 49090/2)	2024	Sote	64 478
Koskelan seniorikeskus, uudisrakennus (tontti: 26979/10)	2025	Sote	537 663
Vuorensyrjän uusi palvelutalo, Jakomäenpolku 5 (tontti 41200/17)	2025	Sote	98 705
Kustaankartanon seniorikeskus, A-, B- ja C-rakennukset, muutostyöt ryhmäkodeiksi (tontti: 28169/5)	2025	Sote	109 130
Asuntoryhmä E, Verkkoosaarekatu	2025	Sote	29 967
Kustaankartanon seniorikeskus, K-rakennus/lisärakennus	2026	Sote	46 242
Maunulan palvelutalo, Pirjontie (tontit: 28210/3 ja 28209/4)	2026	Sote	148 057
Vuosaaren seniorikeskus, uudisrakennus (tontti 54180/14)	2026	Sote	537 663
Pohjois-Haagan seniorikeskus (tontti 29176/2 ja 4)	2026	Sote	960 983
Ryhmäkoti (asuntoryhmä F), Pertunpellontie (tontti: 40177/5)	2026	Sote	29 967
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti I, aikuiset	2026	Sote	28 403
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti II, aikuise	2026	Sote	28 403
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti III, aikuiset	2026	Sote	28 403
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti VII, lapset ja nuoret	2026	Sote	14 425
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti VI, lapset ja nuoret	2026	Sote	14 425
Malmin perhekeskus ja terveys- ja hyvinvointikeskus	2027	Sote	9 185 360
Keskustan seniorikeskus	2027	Sote	480 491
Kannelmäki-Malminkartanon seniorikeskus	2027	Sote	340 254
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti IV, aikuiset	2027	Sote	28 403
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti V, aikuiset	2027	Sote	28 403
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti VIII, lapset ja nuoret	2027	Sote	14 425
Vaativan tuen kehitysvammaisten ryhmäkoti IX, lapset ja nuoret	2027	Sote	14 425
Itäkeskuksen uusi perhekeskus	2027	Sote	3 508 800
Haagan perhekeskus ja terveys- ja hyvinvointikeskus	2027	Sote	9 185 360
Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus	2027	Sote	5 550 438
Laakson yhteissairaala	2027	Sote	34 650 800
Talon perusparannus sekä Lpk Ratikan ja Soten tilojen muutos ja laajennus	2024	Sote / yht	417 495
		Yhteensä	66 743 862
Pelastuslaitoksen Vuosaaren kevytyksikköasema	2023	Pela	79 020
Pelastuslaitoksen Tapanilan kevytyksikköasema	2023	Pela	79 020
Pelastuslaitoksen Lauttasaaren kevytyksikköasema	2024	Pela	79 020
Pelastuslaitoksen Keskustan kevytyksikköasema	2027	Pela	79 020
		Yhteensä	237 060

**Talousarvion ja taloussuunnitelman käsittely kaupunginvaltuustossa –
Behandlingen av budgeten och ekonomiplanen i stadsfullmäktige**

TALOUSARVIOEHDOTUKSEN 2023 AVAINLUKUJA

NYCKELTAL FÖR BUDGETFÖRSLAGET 2023

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Väestökehitys (Helsingin kaupungin väestöennuste 2022) – Befolkningsutveckling (Helsingfors stads befolkningsprognos 2022)						
Koko väestö - Hela befolkningen	656 920	658 457	662 376	669 126	675 898	682 676
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		0,23	0,60	1,02	1,01	1,00
1-6-vuotiaat - 1–6-åringar	38 223	37 156	36 959	37 002	37 237	37 854
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		-2,79	-0,53	0,12	0,64	1,66
7-15-vuotiaat - 7–15-åringar	54 887	56 065	56 975	57 767	58 004	57 771
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		2,15	1,62	1,39	0,41	-0,40
16-18-vuotiaat - 16–18-åringar	16 665	17 327	17 640	17 998	18 603	19 180
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		3,97	1,81	2,03	3,36	3,10
19-64-vuotiaat - 19–64-åringar	426 340	425 053	426 340	430 048	433 664	437 232
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		-0,30	0,30	0,87	0,84	0,82
Yli 65-vuotiaat - Över 65-åringar	114 306	115 982	117 704	119 514	121 542	123 755
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		1,47	1,48	1,54	1,70	1,82
Yli 75-vuotiaat - Över 75-åringar	50 646	53 294	56 031	58 581	60 870	62 660
<i>Muutos-% - Förändring %</i>		5,23	5,14	4,55	3,91	2,94
Työllisyys Helsingissä (Tilastokeskus, työvoimatutkimus) – Sysselsättningen i Helsingfors (Statistikcentralen, arbetskraftsundersökning)						
Työllisyysaste, % - Sysselsättningsgrad, %	72,3	74,1	76,5			
Työlliset - Sysselsatta	326 700	342 900	358 400			
Työttömyys Helsingissä (TEM) – Arbetslöshet i Helsingfors (ANM)						
Työttömyysaste, % - Arbetslöshetsgrad, %	14,6	11,2	10,8			
Työttömät (kesäkuu) - Arbetslösa (juni)	61 892	49 609	38 146			
Pitkäaikaistyöttömät - Långtidsarbetslösa	12 381	21 203	16 813			
Työllisyys vuoden 2022 arvio on neljännesvuosien liukuva vuosikeskiarvo ajalta 2022/I-2022/II Siffrorna för sysselsättning 2022 är ett uppskattat årligt genomsnitt för kvartalen 2022/I–2022/II						
Asuntotuotanto – Bostadsproduktion						
	7 280	7 105	7 000	8 000	8 000	8 000

	TP2021	TA2022	ENN2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintamenot, M€ – Omkostnader, M€	5 027	5 041	5 154	2 816	2 906	2 969
Toimintamenot, M€ – Omkostnader, M€ *				2 768	2 859	2 941
Toimintakate, M€ – Verksamhetsbidrag, M€	-3 556	-3 846	-3 869	-1 489	-1 563	-1 611
Verotulot yhteensä, M€ – Skatteinkomster sammanlagt, M€	3 829	3 770	4 050	1 960	1 740	1 810
Valtionosuudet yhteensä, M€ – Statsandelar sammanlagt, M€	330	366	374	186	218	251
Valtion rahoitus M€ – Statlig finansiering, M€ *				2 592	2 684	2 766
Vuosikate, M€ – Årsbidrag, M€	757	397	649	786	513	561
Bruttoinvestoinnit, M€ – Bruttoinvesteringar, M€	890	874	876	893	830	813
Lainakanta, M€ - Lånestock, M€	913	950	948	996	1 184	1 362
Lainakanta, €/asukas - Lånestock, €/invånare	1 387	1 434	1 431	1 489	1 752	1 996
Investointien tulorahoitus-% – Investeringar med internt tillförda medel, %	88	46	75	89	63	70

* Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala – Social-, hälsovård- och räddningssektorn

